Vieţile Sfinţilor

Vieţile Sfinţilor, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Vieţile Sfinţilor" apărute între anii 1991 şi 1998 la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) şi apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie.
Aceasta este şi ordinea apariţiei celor 12 volume menţionate mai sus.

Volumul I

(septembrie)

Vieţile Sfinţilor pe luna septembrie

- Sfîntul Mucenic Nichita Romanul
- Sfîntul Mucenic Nichita Daco-romanul (gotul)
- Sfîntul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş, mitropolitul Timişoarei

Ziua a şaisprezecea

- Sfînta Mare Muceniţă Eufimia

Ziua a şaptesprezecea

- Sfintele muceniţe Pistis, Elpis şi Agapi şi maica lor Sofia

Ziua a optsprezecea

- Cuviosul Părintele nostru Eumenie, Episcopul Gortinei
- Sfînta Muceniţă Ariadna

Ziua nouăsprezecea

- Sfinţii mucenici Trofim, Savvatie şi Dorimedont
- Sfîntul Zosima Pustnicul

Ziua a douăzecea

- Sfîntul Mare Mucenic Eustatie Plachida, cu soţia şi fiii lui
- Sfinţii mucenici Mihail, voievodul Cernigovului, şi Teodor, dregătorul lui

Ziua a douăzeci şi una

- Sfîntul Apostol Codrat
- Sfinţii mucenici Ipatie şi Andrei
- Sfinţii mucenici Eusebiu şi Prisc, mărturisitorii
- Sfîntul Dimitrie, mitropolitul Rostovului, făcătorul de minuni

Ziua a douăzeci şi doua

- Sfîntul Sfinţitul Mucenic Foca, Episcopul Sinopiei
- Sfîntul Mucenic Foca grădinarul
- Sfîntul Prooroc Iona
- Sfîntul Petru Vameşul

Ziua a douăzeci şi treia

- Cuvînt la zămislirea Sfîntului Ioan Botezătorul

Ziua a douăzeci şi patra

- Sfînta Muceniţă cea întocmai cu Apostolii, Tecla

Ziua a douăzeci şi cincea

- Cuvioasa Maica noastră Eufrosina
- Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Serghie, egumenul Radonejului

Ziua a douăzeci şi şasea

- Sfîntul Apostol şi Evanghelist Ioan

Ziua a douăzeci şi şaptea

- Sfîntul Mucenic Calistrat

Ziua a douăzeci şi opta

- Cuviosul Părintele nostru Hariton Mărturisitorul

Ziua a douăzeci şi noua

- Cuviosul Părintele nostru Chiriac Sihastrul

Ziua a treizecea

- Sfîntul Mucenic Grigorie, Episcopul Armeniei, şi treizeci şi şapte de fecioare
- Cuviosul Grigorie Egumenul, făcătorul de minuni

Cuvînt la începutul Indictionului, adică la Anul Nou (1 septembrie)

(Anul Nou bisericesc începe la 1 septembrie)

Dumnezeu, Împăratul veacurilor, Cel ce a pus vremile şi anii întru a Sa putere, a aşezat spre slava Sa şi spre folosul oamenilor felurite praznice. În Vechiul Aşezămînt a dat poruncă să se prăznuiască în chip deosebit luna lui septembrie, la începutul anului bisericesc, ca poporul ales să se îndulcească de roadele cîmpului, slujind bunului Dumnezeu cu mai multă dragoste.

A grăit Domnul cu Moise şi a zis: "Spune fiilor lui Israel: În luna a şaptea, ziua întîi a lunii să vă fie zi de odihnă, sărbătoarea trîmbiţelor şi adunare sfîntă să aveţi; nici o muncă să

nu faceţi, ci să aduceţi ardere de tot Domnului" (Leviticul 23, 24-25). Că precum Atotcreatorul, după zidirea lumii şi a tuturor făpturilor Sale, a binecuvîntat şi a sfinţit ziua a şaptea, odihnindu-Se întru dînsa, aşa i-a poruncit şi omului, zicînd: "Şase zile să lucrezi, iar în ziua a şaptea, care este sîmbăta (sabatul) Domnului Dumnezeului tău, să nu faci nici un fel de lucru în această zi". La fel şi ziua întîi din luna a şaptea a binecuvîntat-o şi sfinţind-o, a poruncit poporului Său să se odihnească de lucrurile lui. În cartea Leviţilor zice către Moise: "În ziua a cincisprezecea a lunii a şaptea, cînd vă strîngeţi roadele pămîntului, să sărbătoriţi sărbătoarea Domnului şapte zile..." (Leviticul 23, 39).

Iată care era pricina prăznuirii acestei luni. În această lună, scăzînd apele potopului, corabia lui Noe a stat pe Muntele Ararat. În această lună, Sfîntul prooroc Moise s-a coborît a doua oară din munte, avîndu-şi faţa prealuminată şi aducînd Tablele cele noi, care aveau în ele scrisă Legea Domnului. În această lună a început a se zidi cortul Domnului în cetele israeliţilor. În această lună arhiereul cel mare intra singur, o dată pe an, în cortul ce se numea Sfînta Sfintelor, care era după a doua catapeteazmă, ca să aducă jertfă sîngeroasă pentru sine şi pentru neştiinţele poporului. În această lună, poporul lui Dumnezeu se curăţa de păcatele făcute în anul întreg, smerindu-şi cu post sufletele înaintea lui Dumnezeu şi aducînd ardere de tot Domnului.

În această lună a fost sfinţită prea minunata şi prea slăvita biserică a Domnului zidită de Solomon şi s-a pus în ea chivotul Legii. În această lună se adunau toate seminţiile lui Israel în Ierusalim la praznic, pentru că le poruncise Domnul, zicînd: "Aceasta este cea mai mare zi de odihnă pentru voi şi să smeriţi sufletele voastre prin post" (Leviticul 16, 31). Din această lună începeau a se număra anii poruncilor Legii Vechi, care se întindeau pînă la 50 de ani, precum a poruncit Domnul celor ce intraseră în pămîntul făgăduinţei. Numărînd 49 de ani, al 50-lea cu dinadinsul să-l prăznuiască, nu numai ei singuri şi robii lor, boii şi catîrii lor, ci şi pămîntul pe care locuiau să fie nearat şi nesemănat; nici chiar spicele ce creşteau pe el să nu le strîngă, nici strugurii din vii, nici roadele din grădini să nu se culeagă şi să fie lăsate spre hrana oamenilor săraci, a animalelor şi a păsărilor.

În cartea Leviticul se scrie: "În ziua curăţirii să trîmbiţezi cu trîmbiţa în toată ţara voastră. Să sfinţiţi anul al cincizecilea şi să se vestească slobozenie pe pămîntul vostru pentru toţi locuitorii lui... să nu semănaţi, nici să seceraţi ceea ce va creşte de la sine din pămînt... Să nu culegeţi cele sfinţite ale lui Dumnezeu şi se vor hrăni săracii poporului tău, iar rămăşiţele le vor mînca fiarele cîmpului. Aşa să faci şi cu via ta şi cu măslinii tăi" (Levitic 25, 9, 10, 11; Ieşirea 23, 11). În al 50-lea an se iertau datoriile datornicilor, se dădea libertate robilor şi cu mare grijă se păzea pe sine tot omul, să nu mînie pe Dumnezeu cu vreun păcat, nici să mîhnească pe aproapele, pentru că era anul iertării şi al curăţirii de păcate. Această poruncă a Domnului se întindea pînă la al 50-lea an, şi se împărţea în şapte şeptimi de ani, adică de 7 ori cîte 7 ani, şi fiecare al 7-lea an se numea "sîmbătă" (sabat), adică odihnă.

Aşa a grăit Domnul, prin Moise, fiilor lui Israel: "Şase ani să semeni ogorul tău, şi şase ani să lucrezi via ta şi să aduni roadele lor; iar anul al şaptelea să fie an de odihnă a

pămîntului, ogorul tău să nu-l semeni şi via ta să n-o tai în anul acela. ...Iar de veţi zice: Dar ce să mîncăm în anul al şaptelea, cînd nici nu vom semăna, nici nu vom aduna roadele noastre? Vă voi trimite binecuvîntarea Mea în anul al şaselea şi va aduce roadele sale pentru trei ani" (Leviticul 25, 3-4, 20-21). Toţi anii aceştia în care Domnul rînduise odihnă oamenilor şi pămîntului să înceapă din luna septembrie, după porunca Domnului: "Să vestiţi anul odihnei în luna a 7-a (adică în luna septembrie), pentru că aceasta este a 7-a lună de la martie, care este întîia lună de la facerea lumii."

Însă nu numai porunca Legii Vechi, ci şi Indictionul păgînilor tot din luna septembrie a fost rînduit să înceapă. Pentru Indictionul păgînilor romani se povestesc următoarele: August, împăratul Romei, după ce a biruit pe Antonie şi Cleopatra care stăpîneau Egiptul, a început să stăpînească singur toată lumea. Atunci, pentru adunarea impozitelor din toate părţile imperiului, a rînduit Indictionul care aminteşte porunca aceea dată la 15 ani o dată. Şi au despărţit Indictionul în trei părţi a cîte 5 ani, pentru ca dările de pe toţi cei 15 ani să se strîngă în anul al 5-lea. Indictionul îl aşezase însă pentru ţările cele mai îndepărtate, de la marginea imperiului, de la care cu greutate se adunau dările în toţi anii şi abia în anul al 5-lea putea să se aducă la Roma. Pentru aceasta fiecare al 5-lea an din Indiction se numea Lustrum, adică strălucit, întrucît în acel an oamenii se veseleau cu lumînări aprinse în mîini, pentru că impozitele strînse fuseseră predate Cezarului de bună voie, şi nu cu sila.

Indictionul s-a întins pînă la 15 ani, deoarece în primii 5 ani se dădeau fier şi aramă pentru facerea săbiilor, a suliţelor, a coifurilor, a scuturilor, a zalelor şi a altor arme ostăşeşti. În a doua perioadă de 5 ani, se lua argint pentru plata soldei ostaşilor, iar în a treia perioadă de 5 ani se aducea la Roma aur spre împodobirea zeilor lor mincinoşi. Astfel, ţinînd rotunjimea Indictionului de 15 ani, începea iarăşi întîiul an, numindu-l pe acela An Nou. Iar începutul acesta se aşeza la întîia zi a lunii septembrie, căci în acea vreme August, împăratul Romei, biruind pe Antonie şi Cleopatra, se cinstea singur stăpînitor a toată lumea. Aşa a fost aşezat Indictionul la romani.

Astfel a primit şi Sfînta Biserică să prăznuiască începutul Indictionului în ziua dintîi a lunii septembrie, pentru următoarele pricini: în această lună se prăznuia la evrei şi în toată lumea Anul Nou; acum a mers Domnul nostru Iisus Hristos în Nazaret, unde crescuse, şi în zi de sîmbătă a intrat în adunarea evreilor, cum era obiceiul la ei, să se adune mai ales sîmbăta în sinagogă şi să înveţe poporul din cărţile proorocilor. Atunci, intrînd Iisus în mijlocul dascălilor şi sculîndu-Se să citească, I-au dat cartea proorocului Isaia pe care, deschizînd-o, a aflat locul unde era scris: "Duhul Domnului peste Mine, pentru care M-a uns a binevesti săracilor, M-a trimis a vindeca pe cei zdrobiţi la inimă, a propovădui celor robiţi iertare şi orbilor vedere; a slobozi pe cei sfărîmaţi, uşurîndu-i; a mărturisi anul Domnului bine primit". Apoi, închizînd şi dînd cartea, a început să înveţe, arătîndu-Se pe Sine că este adevăratul Mesia trimis oamenilor de Dumnezeu-Tatăl, spre mîntuirea şi înnoirea vieţii, împlinindu-se astfel scriptura citită, şi toţi "Îl mărturiseau şi se mirau de cuvintele harului care ieşeau din gura Lui" (Luca 4, 17, 19).

Praznicul Anului Nou bisericesc s-a aşezat de către Sfinţii Părinţi la Sinodul I de la Niceea, cînd marele împărat Constantin, biruind pe Maxenţiu prigonitorul, a înnoit şi a luminat toată lumea cu dreapta credinţă, dezrădăcinînd praznicele păgîneşti. Astfel a izbăvit pe creştini de jugul greu al persecuţiilor, schimbînd înţelesul Indictionului. Sfinţii Părinţi au rînduit să se prăznuiască Anul Nou bisericesc ca un început al mîntuirii creştinilor, aducîndu-ne aminte de intrarea lui Hristos în mijlocul adunării evreilor şi de vestirea din cartea lui Isaia a "anului Domnului bine primit". Aşadar, nu prăznuim praznicul Legii Vechi în prima zi a lunii septembrie, ci prăznuim intrarea Domnului, cînd singur dătătorul Legii S-a arătat pe Sine lumii, pogorîndu-Se din cele de sus şi purtînd în Sine pe Duhul Tatălui; cînd a scris Legea lui Dumnezeu, nu cu degetul, ci cu dumnezeiasca Sa limbă şi cu prea dulcea Sa gură; nu pe lespezi de piatră, ci pe lespezile inimii noastre cele trupeşti. Mîntuitorul, zidind cortul cel gîndit al Bisericii Sale, S-a adus lui Dumnezeu-Tatăl jertfă sîngeroasă pe Sine pentru păcatele noastre, singur fiind Arhiereul cel mare Care a străbătut cerurile, curăţindu-ne pe noi de păcate prin sîngele Său vărsat pe Cruce pentru noi, făcîndu-ne pentru El biserici sfinte, după cuvîntul apostolului care zice: "Biserica lui Dumnezeu care sînteţi voi este sfîntă".

Pentru toate acestea, dînd mulţumire lui Dumnezeu, prăznuim anul Domnului cel bineprimit, căci am luat din mîinile Sale multe şi negrăite bunătăţi, pentru care ne sîrguim să fim Lui bine primiţi. Deci noi prăznuim Indictionul, nu pe cel al împăratului Romei, ci pe cel aşezat de Hristos, cerescul împărat al slavei. Iar Indictionul lui Hristos sînt poruncile Sale sfinte pe care sîntem datori să le păzim şi să le împlinim; pentru că El nu cere de la noi daruri, fier şi aramă, nici nu-i trebuie argint şi aur, precum arată David, zicînd către dînsul: "Domnul meu eşti Tu, pentru că nu-Ţi trebuiesc bunătăţile (darurile) mele". El, în loc de fier şi aramă, cere de la noi bunătăţile credinţei celei întemeiate pe dreapta cinstire de Dumnezeu. Pentru că aceasta este aşezată pe temelia pusă de Hristos prin vărsarea sîngelui Sfinţilor Mucenici care au fost chinuiţi pentru credinţa creştină, încît pentru fiecare dintre ei se poate zice: "Prin foc şi prin sabie a trecut sufletul lui" .

De aceea ne porunceşte Dumnezeu, Împăratul nostru cel ceresc, să credem în El cu dreaptă credinţă şi inimă curată, pentru că "cu inima se crede spre dreptate" şi prin această credinţă curată, ca şi cu o armă de fier şi cu un scut de aramă, să biruim pe cei împotrivă, adică pe diavoli. Astfel urmăm sfinţilor noştri strămoşi, care "prin credinţă au biruit împărăţii, au lucrat dreptate, au dobîndit făgăduinţele, au închis gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei, s-au întărit din slăbiciune, s-au făcut tari în războaie şi au întors oştirile vrăjmaşilor în fugă..." (Evrei 11, 33-34).

În loc de argint, Împăratul nostru Hristos cere bunătatea nădejdii în Dumnezeu, care mai mult decît argintul se face pri-cinuitoare omului de viaţa cea cu bună sporire. Pentru că dacă cel ce se îmbogăţeşte cu mult argint nădăjduieşte ca toate bunătăţile din lume să le cîştige, cu atît mai mult cel ce s-a îmbogăţit cu neîndoita nădejde în Dumnezeu va cîştiga cele dorite. De acum el va vieţui cu bucurie, nebăgînd seamă toate primejdiile şi necazurile care năvălesc asupra lui de la lume, de la trup şi de la diavolul; ci pe toate acelea cu dulceaţă le va răbda, cu nădejde în răsplătirea ce va să fie. Argintul pe stăpînul

său îl înşeală de multe ori, pentru că, pierzîndu-l cu orice întîmplare, sărac pe el îl face şi cel ce nădăjduia să vieţuiască cu îndestulare pînă la sfîrşit, acela degrabă sărăcind, se lipseşte de pîine; iar cel ce nădăjduieşte spre Domnul, ca Muntele Sionului, nu se va clătina în veac, pentru că nădejdea nu ruşinează.

Nişte argint ca acesta cere Domnul de la noi şi ne porunceşte să nădăjduim nu spre bogăţia care degrabă piere, ci spre Dumnezeul cel viu, ale Cărui cuvinte sînt cuvinte curate, argint lămurit în foc, prin care fără de minciună ne-a făgăduit nouă cele veşnice şi negrăite bunătăţi întru a Sa împărăţie. Pentru nădejdea răsplătirii noastre să ne îndemnăm spre mai multă nevoinţă, ca nişte buni ostaşi ai lui Iisus Hristos; pentru că nădejdea luării de plată în-deamnă pe ostaş spre luptă, după cum zice Sfîntul Ioan Damaschin pentru răbdătorii de chinuri: "Mucenicii Tăi, Doamne, cu credinţa întărindu-se şi cu nădejdea împuternicindu-se, au stricat tirania vrăjmaşului şi au dobîndit cununile".

În loc de aur, Împăratul nostru Hristos cere de la noi bunătatea cea prea scumpă, adică nefăţarnică dragoste către Dumnezeu şi către aproapele. Pentru că dragostea prin aur se închipuieşte de dascăli pentru marea sa cinste. Că precum aurul este mai cinstit decît argintul, arama şi fierul, tot aşa şi dragostea este mai cinstită decît nădejdea şi credinţa. "Şi acum rămîn acestea trei: credinţa, nădejdea şi dragostea; iar mai mare decît acestea este dragostea" (I Cor. 13,13). Un aur ca acesta cere de la noi Dumnezeu, poruncindu-ne să-L iubim cu nefăţărnicie, nu numai cu inima crezînd şi cu gura mărturisind, ci şi în fapte arătîndu-I dragostea. Adică să ne punem pentru Dînsul sufletele noastre şi să fim gata de moarte pentru dumnezeiasca lui dragoste. Pentru aceasta şi pe cei de aproape ai noştri să-i iubim aşa, precum ne învaţă iubitul lui Hristos Apostol Ioan Teologul, zicînd: "Fiii mei, să nu iubim cu cuvîntul, nici cu inima, ci cu lucrul şi cu adevărul". Acest fel de dragoste se primeşte spre înfrumuseţare de la Cel mai frumos cu podoaba decît fiii oamenilor, de la Hristos Dumnezeul nostru.

Aşadar, Biserica dreptmăritoare prăznuieşte acest Indiction creştin în locul celui vechi al păgînilor, dezbrăcîndu-se de omul cel vechi cu faptele lui şi îmbrăcîndu-se în cel nou, după chipul Celui ce l-a zidit. De aceea prăznuim anul nou aşa cum ne sfătuieşte Apostolul, zicînd: "Întru înnoirea vieţii să umblăm", adică să slujim lui Dumnezeu întru înnoirea Duhului, iar nu întru vechimea literei. Să prăznuim Indictionul, ascultînd poruncile: "De veţi umbla întru poruncile Mele şi de veţi păzi învăţăturile Mele şi de le veţi face, vă voi da vouă ploaie la vremea sa şi pămîntul îşi va da roadele sale. Şi voi da pace în pămîntul vostru şi veţi izgoni pe vrăjmaşii voştri şi voi căuta spre voi şi vă voi binecuvînta şi nu se va îngreţoşa sufletul meu de voi. Şi voi umbla întru voi, şi voi fi vouă Dumnezeu şi voi Îmi veţi fi Mie popor, zice Domnul Dumnezeu Sfîntul lui Israel..."*

* Sînt unii care socotesc indictioanele rînduite de la începutul lumii şi le numără de la întîiul an al zidirii lumii, dar aceasta o fac din neştiinţă. Acum însă se ştie că nu de la facerea lumii, ci de la aşezarea lui August s-au început indictioanele, precum am arătat mai sus. Înainte de August, împăratul romanilor, nu erau indictioane de la începutul lumii.

Viaţa Cuviosului şi purtătorului de Dumnezeu Părintele nostru Simeon Stîlpnicul (1 septembrie)

În părţile Ciliciei a fost un sat care se numea Sisan. În el vieţuiau părinţii cuviosului, creştini fiind, Susotion şi Marta, cărora le-a dat Dumnezeu acest binecuvîntat rod, pe care l-au numit Simeon şi, după obiceiul creştinesc, l-au spălat prin baia botezului. Deci creştea pruncul, nu atît întru învăţătura cărţii, ci mai ales în simplitatea şi în nerăutatea inimii. Însă înţelepciunea Duhului lui Dumnezeu şi în cei simpli se sălăşluieşte şi pe cei neştiutori îi alege, ca să se ruşineze înţelepciunea veacului acestuia.

Cînd era de treisprezece ani, urmînd să fie păstor al oilor cuvîntătoare, păzea oile necuvîntătoare ale tatălui său. Prin aceasta el s-a asemănat lui Iacob, lui Moise şi lui David, care de la păstoria oilor au venit la dumnezeieştile descoperiri. În vreme de iarnă, cînd oile nu se scoteau la păşune, fericitul copil mergea la biserică. Intrînd cu părinţii săi într-o zi de duminică, lua aminte la cîntare şi la citire, precum singur a spus mai pe urmă episcopului Teodorit. Auzind Sfînta Evanghelie fericind pe cei săraci, pe cei blînzi şi pe cei curaţi cu inima, a întrebat pe un cinstit bătrîn care stătea aproape: "Ce înseamnă cuvintele ce se citesc?". Iar acesta, fiind povăţuit de Duhul lui Dumnezeu, şi-a deschis gura şi multe ceasuri l-a învăţat, arătîndu-i calea duhovnicească a curăţiei şi dragostei de Dumnezeu, care duce spre desăvîrşirea vieţii celei îmbunătăţite. Deci a căzut sămînţa cea bună în pămînt bun, căci îndată a răsărit în el dorinţa cea rîvnitoare spre Dumnezeu şi a crescut voinţa sa neschimbată spre calea cea strîmtă care duce la Dumnezeu. Astfel, şi-a pus în minte ca îndată să lase toate şi să caute pe Cel pe care l-a dorit.

Închinîndu-se acelui cinstit bătrîn şi mulţumindu-i pentru folositoarea lui învăţătură, i-a zis: "Tu îmi eşti tată şi mamă, învăţător de lucruri bune şi povăţuitorul mîntuirii mele !". Apoi a ieşit repede şi nu s-a mai întors acasă, ci s-a dus la un loc deosebit, potrivit pentru rugăciune. Acolo, fiind singur, a căzut cu faţa la pămînt în chipul crucii, făcînd rugăciune cu plîngere către Dumnezeu, ca să-i arate calea spre mîntuire. Astfel, zăcînd mult la rugăciune, a adormit şi a văzut o vedenie ca aceasta: I se părea că sapă o temelie şi a auzit un glas, zicîndu-i: "Sapă mai adînc". Şi a săpat mai adînc. Iar cînd a încetat din cauza ostenelii, socotind că este destul, iar a auzit glas poruncindu-i să sape tot mai adînc, şi aşa se ostenea săpînd. Dar şi a treia oară, cînd încetă din lucru, acelaşi glas îl trezi din nou la osteneală. Apoi i-a zis: "Încetează, este destul. Iată: acum de voieşti să zideşti, zideşte, ostenindu-te cu stăruinţă, că fără osteneală nimic nu vei putea spori"! Această vedenie s-a săvîrşit cu dînsul cînd a pus o asemenea temelie întru smerenie, spre zidirea sa şi a altora. Căci se vedea că faptele lui cele bune întrec firea omenească.

După vedeniile acestea, sculîndu-se, s-a dus la o mînăstire ce era în ţara aceea unde era egumen fericitul Timotei şi, căzînd la pămînt, zăcea înaintea porţii fără hrană şi fără băutură, răbdînd 7 zile. În ziua a 8-a, ieşind egumenul, l-a întrebat de unde este, unde

merge, cum se numeşte, dacă n-a făcut ceva rău şi dacă nu fuge de mînia stăpînilor săi. Iar el a căzut la picioarele egumenului şi i-a zis cu lacrimi: "Părinte, nu sînt din cei ce au făcut ceva rău înaintea oamenilor, ci caut să slujesc lui Dumnezeu cu toată osîrdia. Deci, miluieşte-mă pe mine, păcătosul, şi-mi porunceşte să intru în mînăstire şi să slujesc la toţi!".

Atunci egumenul, mai înainte văzînd în el dumnezeiasca chemare, l-a luat de mînă şi l-a dus în mînăstire, zicînd fraţilor: "Învăţaţi-l pe el obiceiul, pravila călugărească şi rînduielile noas-tre". Astfel, fiind primit în mînăstire, se supunea tuturor şi le slujea. A învăţat şi Psaltirea toată pe de rost în puţină vreme. Apoi s-a călugărit, avînd 18 ani de la naştere, şi s-a făcut călugăr iscusit. Căci îndată, fiind strîmtorare în viaţa călugărească, a ajuns la atîta înălţime duhovnicească, încît pe toţi călugării de acolo i-a întrecut; căci fraţii mîncau, unii o dată pe zi spre seară, alţii a treia zi, iar el toată săptămîna o trecea nemîncînd. Părinţii lui l-au căutat pretu-tindeni timp de doi ani. Dar Dumnezeu, acoperindu-l, nu l-au aflat şi mult plîngînd pentru dînsul atît se mîhneau, încît tatăl său a murit din acea întristare. Însă el, aflînd tată pe Dumnezeu, înaintea Lui s-a aruncat din tinereţe.

Petrecînd fericitul în acea lavră, a mers odată la fîntînă să scoată apă şi, luînd de la găleată funia foarte aspră, împletită din crengi de finic, şi-a înfăşurat cu dînsa tot trupul său gol de la coapse pînă la grumaz, încît îi făcea răni pe trup. După zece zile a putrezit trupul său din cauza rănilor, căci se rosese carnea pînă la oase, şi era cuprins de viermi şi mirosea greu. Deci ziseră fraţii către egumen: "De unde ne-ai adus pe omul acesta, că nu putem să-l suferim pentru mirosul greu ce iese dintr-însul? Nimeni nu poate să stea aproape de el, iar cînd umblă, viermii cad din trupul lui şi aşternutul îi este plin de viermi".

Auzind acestea egumenul s-a mîhnit şi, înţelegînd că sînt adevărate cele spuse, l-a întrebat pe fericitul Simeon: "Spune-mi, fiule, de unde iese mirosul acesta greu?" Iar el tăcea şi căuta în jos. Întristîndu-se egumenul, a poruncit să i se dezbrace cu sila haina de pe el. Şi era haina lui de păr însîngerată, iar funia de finic se îngropase adînc în carnea trupului său.

Văzînd egumenul acestea, s-a spăimîntat şi toţi care erau acolo cu mare osteneală au putut să scoată de pe dînsul aceea. Iar el, răbdînd vitejeşte, zicea: "Lăsaţi-mă pe mine ca pe un cîine împuţit, că sînt vrednic de aceasta, pentru păcatele mele." Iar egu-menul i-a zis: "Ai optsprezece ani, deci care sînt păcatele tale?" Si-meon răspunse: "Părinte, Proorocul grăieşte: întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea (Psalm 50,6)." Auzind egumenul acestea, s-a minunat de socoteala lui, că fiind tînărul neînvăţat, avea o astfel de frică de Dumnezeu. Însă îl învăţa ca să nu-şi facă o chinuire ca aceasta. Nu este de folos, zicea el, să începi ceva mai presus de putere. Destul este ucenicului să fie ca dascălul său." Şi abia în multe zile a putut să se tămăduiască de acele răni.

După tămăduire, văzînd egumenul şi fraţii că Simeon trăieşte ca mai înainte, obosindu-şi trupul, i-a poruncit să iasă din mînăstire, ca nu cumva alţi fraţi mai neputincioşi, vrînd să-i urmeze pilda, să-şi fie singuri pricinuitori de moarte. Deci, ieşind el, umbla prin pustie şi prin munţi. Apoi, aflînd o fîntînă fără apă în care petreceau jivine şi fiare necurate, s-a aşezat acolo şi se ruga lui Dumnezeu. După o vreme, a văzut egumenul într-o noapte în vis popor mult cu arme şi cu lumînări înconjurînd mînăstirea şi întrebînd: "Unde este robul lui Dumnezeu, Simeon? Arătaţi-l pe el că este iubit lui Dumnezeu. Iar de nu, vă vom arde pe voi cu întreaga mînăstire, pentru că acela este mai mare decît voi şi multe minuni va face Dumnezeu printr-însul pe pămînt!"

Deşteptîndu-se egumenul din somn, a povestit fraţilor acea vedenie înfricoşată, cum a fost într-o cercetare plină de spaimă pentru Simeon. Apoi a trimis să-l caute pretutindeni şi aflînd pe nişte păstori păscînd oile, i-a întrebat despre el. Şi, înştiinţîndu-se de la dînşii că este în acea fîntînă pustie, a mers cu sîrguinţă acolo şi a strigat: "Aici eşti, robule al lui Dumnezeu?" Iar el a răspuns: "Lăsaţi-mă pe mine, sfinţilor părinţi, să-mi dau duhul, căci a slăbit sufletul meu, pentru că am mîniat pe Dumnezeu!" Iar ei, nevrînd, l-au tras afară din fîntînă şi l-au adus în mînăstire, unde s-a nevoit fericitul cîtăva vreme. După aceea, ieşind în taină din mînăstire, umbla prin munţi şi prin pustie. Apoi, povăţuindu-se de duhul lui Dumnezeu, a mers la un munte care era aproape de satul ce se numea Talanissa. Acolo a aflat o chilie mică săpată în piatră, în care, închizîndu-se, s-a nevoit trei ani. După aceasta, aducîndu-şi aminte de Moise şi de Ilie, care au postit patruzeci de zile, a gîndit să se ispitească pe sine cu un post ca acela.

Atunci, un duhovnic mai mare al părinţilor acelora, anume Vassos, avînd putere peste preoţi, umbla prin cetăţi, prin sate şi pe la biserici, ajungînd şi la dînsul în satul Talanissa. Pe acela l-a rugat Simeon să-i astupe uşa chiliei timp de patruzeci de zile, nelăsîndu-i înăuntru nimic de mîncare. Ci acela n-a voit să facă aceasta, zicîndu-i: "Nu se cade omului să se ucidă pe sine cu post fără de măsură, pentru că aceasta nu este faptă bună, ci mai ales păcat." Atunci i-a zis cuviosul: "Pune-mi dar, părinte, pîine şi apă, ca, de îmi va fi nevoie, să gust şi să-mi întăresc puţin trupul cu hrană." Deci a făcut Vassos aşa, punîndu-i pîine şi apă înăuntru, şi, astupînd uşa cu pietre, s-a dus în calea sa. Apoi trecînd acele patruzeci de zile, s-a întors la cuviosul şi, dînd la o parte pietrele, a deschis uşa chiliei şi l-a găsit pe Simeon la pămînt, zăcînd ca un mort, iar pîinea era întreagă, asemenea şi apa, precum le pusese, nici măcar atingîndu-se de dînsele acest postitor. Deci, luînd Vassos un burete, i-a spălat şi i-a răcorit gura, împărtăşindu-l cu dumnezeieştile Taine. După aceasta, primind Simeon hrană uşoară, s-a întărit. Despre astfel de înfrînare spunea Vassos multora, spre folosul lor.

În acea strîmtă chilie de piatră petrecînd Simeon trei ani, s-a suit într-un deal mai înalt al muntelui. Apoi ca să nu iasă de acolo, a luat un lanţ de fier lung de douăzeci de coţi şi cu un capăt şi-a ferecat piciorul, iar pe celălalt capăt l-a ferecat de o piatră. Aşa totdeauna căutînd cu ochii spre cer, cu mintea privea spre cele mai presus de ceruri. Auzind despre dînsul fericitul Meletie, păstorul Bisericii Antiohiei, a mers şi, văzîndu-l aşa ferecat, a zis: "Poate omul şi fără de obezi să se stăpînească pe sine şi nu cu fierul, ci cu voia şi cu

înţelegerea să se lege pe sine la un loc." Auzind aceasta, cuviosul Simeon s-a folosit şi, scoţîndu-şi obezile, s-a legat pe sine cu voia liberă, surpînd gîndurile şi toată înălţarea care se ridică deasupra înţelegerii lui Dumnezeu, ca să fie singur de voie legat al lui Iisus Hristos.

Ieşind prin toate părţile vestea despre el, se adunară la Simeon toţi, nu numai cei ce vieţuiau aproape, ci şi din părţile cele mai îndepărtate, cărora le trebuiau multe zile de cale. Unii îşi duceau la dînsul pe bolnavii lor, iar alţii cereau sănătate bolnavilor care zăceau acasă; alţii de ispite şi de necazuri erau cuprinşi şi alţii de diavoli munciţi, dar fiecare dintre ei nu se întorcea în deşert, ci primeau, unul tămăduire, altul mîngîiere, altul folos, întorcîndu-se cu bucurie la locurile lor şi preamărind pe Dumnezeu. Căci fericitul aşa învăţa, cînd tămăduia pe cineva: "Preamăreşte pe Dumnezeu care te-a tămăduit şi nicidecum să nu îndrăzneşti a zice că Simeon te-a tămăduit, ca să nu-ţi fie ţie ceva mai rău." Şi puteai să vezi la dînsul, adunîndu-se ca rîurile de pretutindeni felurite popoare, seminţii şi limbi: ismailiteni şi perşi, armeni şi iberici, ispani, britani şi italieni. Aşa preamărea Dumnezeu pe acela care Îl preamărea pe El, căci atîta mulţime de popoare se aduna şi toţi căutau să se atingă de el, cerînd binecuvîntare.

Supărîndu-se fericitul de o cinstire ca aceea şi de neodihnă, a aflat un alt chip de scăpare din gîlcevile omeneşti. A socotit să-şi zidească un stîlp şi să stea pe el, ca cei ce voiau a se atinge de dînsul să nu poată; deci a zidit stîlpul şi pe el o chiliuţă strîmtă de doi coţi, unde, suindu-se, petrecea în post şi în rugăciuni. El a devenit, astfel, întîiul stîlpnic. Şi era acel stîlp de şase coţi înălţime. Stînd pe dînsul cîţiva ani, i-au făcut lui oamenii altul, avînd înălţimea de 12 coţi. Apoi, după multă vreme, la 22 de coţi i-au ridicat înălţimea stîlpului; după aceea la 36. Aşa se suia Cuviosul spre cele cereşti, ca pe nişte trepte prin feluriţi stîlpi, multe sufe-rind pe ei, udîndu-se de ploaie, arzîndu-se de zăduf şi îngheţînd de frig. Mîncarea lui era linte muiată şi apă drept băutură. Încă i-au făcut lui oamenii şi două îngrădiri de piatră lîngă stîlp.

Aşa vieţuind sfîntul, auziră de el părinţii din pustie şi s-au minunat de străina lui nevoinţă, că pînă atunci nimeni nu-şi aflase o viaţă ca aceea, adică să stea pe stîlp. Deci, vrînd ei să ispitească duhul ce era într-însul, au trimis un sol, zicînd: "Pentru ce nu mergi pe calea Părinţilor, ci altă cale nouă ai aflat? Pogoară-te de pe stîlp şi urmează viaţa Părinţilor pustnici de demult!" Au mai învăţat Părinţii pustnici pe trimişi că, de s-ar arăta nesupus, şi de nu ar voi să se pogoare, apoi cu sila să-l tragă jos de pe stîlp. Iar de ar asculta şi de ar voi să se pogoare, să-l lase să stea aşa precum a început. Pentru că din aceasta, ziceau ei, se va cunoaşte că viaţa cea nouă începută de el este de la Dumnezeu, dacă se va arăta ascultător, precum s-a şi făcut.

Deci, ajungînd trimişii şi spunîndu-i cele hotărîte de soborul sfinţilor părinţi pustnici, cuviosul îndată a păşit cu piciorul pe scară, vrînd să se pogoare. Atunci trimişii îi strigară: "Nu te pogorî, sfinte părinte, ci te nevoieşte precum ai început. Acum ştim că lucrul tău cel început este de la Dumnezeu, Care să-ţi fie ajutător pînă la sfîrşit". A mers la dînsul şi Domnin, patriarhul Antiohiei, care a fost după Sfîntul Meletie, şi văzînd o viaţă ca aceea s-

a minunat şi, multe vorbind cu dînsul pentru folosul sufletului, a făcut acolo liturghie şi s-au împărtăşit amîndoi cu dumnezeieştile Taine. Apoi s-a întors patriarhul la Antiohia, iar cuviosul mai mult se nevoia, într-armîndu-se împotriva nevăzutului vrăjmaş.

Atunci diavolul, cel ce urăşte binele, s-a prefăcut în înger luminos şi s-a arătat sfîntului aproape de stîlp cu caretă şi cu cai de foc, ca şi cum s-ar fi pogorît din cer, şi îi zicea: "Ascultă, Sime-oane, Dumnezeul cerului şi al pămîntului m-a trimis la tine, pre-cum mă vezi cu careta şi cu caii, să te iau la cer precum pe Ilie, că vrednic eşti de o cinste ca aceasta pentru sfinţenia vieţii tale. Iată a venit ceasul tău, ca să-ţi mănînci roadele ostenelilor tale şi să primeşti cununa podoabei din mîna Domnului. Deci, vino, robule al Domnului, fără zăbavă să vezi pe Făcătorul tău şi să te închini Lui; să te vadă pe tine îngerii şi arhanghelii, cu proorocii, cu apostolii şi mucenicii care doresc să te vadă".

Acestea şi altele asemenea lor zicînd diavolul, n-a cunoscut sfîntul înşelăciunea vrăjmaşului. Deci, zicînd: "Doamne, pe mine, păcătosul, voieşti să mă iei la cer?", a mişcat piciorul drept să păşească în careta de foc. Apoi, întinzînd şi mîna dreaptă, s-a însemnat cu Sfînta Cruce, şi, îndată, diavolul cu careta şi cu caii s-a stins, spulberîndu-se ca praful de vînt. Cunoscînd Simeon diavoleasca înşelăciune, se căia, iar pe piciorul cu care voia să păşească în careta lui greu l-a pedepsit, stînd numai în piciorul acela un an întreg. Diavolul, nesuferind o nevoinţă ca aceea, a lovit piciorul cuviosului cu o rană cumplită şi a putrezit de pe el carnea şi curgea din rană puroi cu viermi pe stîlp spre pămînt. Iar el, ca un alt Iov răbdînd, punea viermii pe rană, zicînd: "Mîncaţi, ceea ce Dumnezeu v-a dat vouă!"

În vremea aceea, un boier dintre saracini, pe nume Vasilic, auzind multe despre Sfîntul Simeon, a venit la dînsul şi vorbind împreună, mult s-au folosit şi a crezut în Hristos. Apoi văzînd un vierme căzînd pe pămînt, l-a luat în mîna sa şi a ieşit. Deci a trimis în urma lui cuviosul, zicînd: "Pentru ce au luat cinstitele tale mîini puturosul vierme ce a căzut din putredul meu trup?" Iar Vasilic, deschizîndu-şi mîna, a aflat un mărgăritar de mult preţ şi a zis: "Nu este acesta vierme, ci mărgăritar". Şi i-a grăit cuviosul: "După credinţa ta s-a făcut ţie"... Şi aşa saracinul, luînd binecuvîntare, s-a dus la locul său.

După mulţi ani maica lui, Marta, aflînd despre dînsul, a venit să-l vadă şi plîngea mult lîngă uşă. Simeon, însă, n-a voit să se vadă cu dînsa, ci i-a trimis răspuns, zicînd: "Să nu mă superi, maica mea, acum că de vom fi vrednici, în acel veac ne vom vedea!" Iar ea avea mai mult dor să-l vadă. Fericitul a trimis la dînsa iarăşi, rugînd-o să aştepte puţin în tăcere. Ea, culcîndu-se acolo înaintea uşii ogrăzii, şi-a dat Domnului duhul ei. Şi îndată, cunoscînd sfîntul sfîrşitul ei, a poruncit să o aducă înaintea stîlpului şi, văzînd-o, s-a rugat pentru dînsa cu lacrimi. Rugîndu-se el, sfîntul ei trup se lumina şi-i strălucea faţa, şi toţi cei ce vedeau se minunau, lăudînd pe Dumnezeu, şi o îngropară înaintea stîlpului său. Şi cînd făcea rugăciune, o pomenea pe ea de două ori în toată ziua. După aceasta, iarăşi au schimbat credincioşii stîlpul sfîntului şi i-au făcut altul de patruzeci de coţi înălţime, pe care a stat cuviosul pînă la fericitul său sfîrşit.

Locul acela unde Cuviosul Simeon şi-a rînduit minunata sa viaţă nu avea apă aproape, ci se aducea de departe. Pentru aceasta multă mîhnire aveau oamenii ce veneau şi dobitoacele lor. Văzînd cuviosul strîmtorarea ce li se făcea din neajungerea apei, s-a rugat lui Dumnezeu cu stăruinţă să le dea apă, precum oarecînd lui Israil celui însetat în pustie. Pe la al zecelea ceas din zi, deodată s-a cutremurat pămîntul şi a crăpat în partea de răsărit a ogrăzii lui. Acolo s-a descoperit ca o peşteră mai presus de nădejde, avînd multă apă. Poruncind sfîntul să sape mai mult în locul acela ca de şapte coţi, îndată a început a ieşi apă îndestulătoare.

Oarecînd, a fost adusă la sfîntul o femeie care, însetînd noaptea, a băut împreună cu apa un şarpe mic şi acela a crescut în pîntecele ei şi s-a făcut mare. Şi era chipul acelei femei ca iarba de verde şi mulţi ani doftorii au purtat grijă de dînsa, dar n-au putut s-o tămăduiască. Iar fericitul a zis: "Daţi-i să bea din apa locului acesta". Deci, bînd ea, a ieşit dintr-însa un şarpe mare şi, tîrîndu-se pe dinaintea stîlpului, îndată a crăpat.

În acea vreme, venind unii creştini de departe la cuviosul pentru rugăciune şi fiind arşiţă, s-au abătut din cale la umbra unui copac să se odihnească puţin. Şezînd acolo cu alinare a căzut alăturea din mers o cerboaică îngreuiată şi strigară spre dînsa, zicînd: "Cu rugăciunile Sfîntului Simeon, te jurăm pe tine să stai puţin". Şi a stat cerboaica în loc. O, ce minune! că şi fiarele la numele sfîntului se făceau blînde şi ascultătoare. Iar ei, prinzînd-o, au ucis-o şi, luîndu-i pielea, şi-au făcut lor bucate din carnea ei şi, după ce au mîncat, îndată, pedepsindu-se de mînia lui Dumnezeu, şi-au pierdut glasul omenesc şi ca nişte cerbi au început a răcni. Deci, alergînd, au mers la Sfîntul Simeon, ducînd cu dînşii pielea aceea, ca o vădire a păcatului lor. Şi au petrecut acolo doi ani şi abia a putut să-i tămăduiască şi să vorbească omeneşte. Iar pielea cerboaicei aceleia au spînzurat-o lîngă stîlp, spre mărturie multora a faptei rele ce s-a făcut.

În muntele acela, în care sfîntul îşi ducea viaţa, se încuibase un balaur înfricoşat, nu prea departe de stîlp, pentru care nici iarba nu creştea în locul acela. Acelui balaur i s-a înfipt odată în ochiul drept un lemn ca de un cot şi i-a pricinuit lui durere multă. Iar în una din zile s-a tîrît la stîlpul cuviosului şi, zăcînd înaintea uşii ogrăzii, cu totul se gîrbovea, plecîndu-şi capul ca şi cum s-ar smeri şi milă cerînd de la Sfîntul Simeon. Deci, căutînd sfîntul spre dînsul, îndată a căzut din ochiul lui lemnul şi a rămas balaurul acela acolo trei zile, zăcînd înaintea uşii ca o oaie, şi toţi fără de frică intrau şi ieşeau, nevătămînd pe nimeni. Apoi vindecîndu-i-se ochiul, s-a dus la culcuşul său, în văzul tuturor, mirîndu-se de minunea aceea prea mare.

În părţile acelea era un pardos, fiară mare şi cumplită, ucigînd pe oameni şi pe dobitoace; şi nu îndrăznea nimeni să treacă prin locul acela unde locuia fiara, pentru că multe supărări făcea celor dimprejur. Mergînd lumea, a spus cuviosului de aceasta. Iar el le-a poruncit să ia pămînt din ograda sa şi apă de la locul acela şi, ducîndu-se împrejurul locului unde era fiara, să presare de departe şi să stropească. Ascultînd mulţimea pe sfîntul, a făcut aşa şi nu după multe zile, văzînd că nu se arăta fiara nicăieri, s-a dus s-o

caute şi au aflat-o moartă, zăcînd pe pămîntul acela presărat cu ţărînă din ograda cuviosului, şi toţi au preamărit pe Dumnezeu.

Încă o altă fiară cuvîntătoare, mai cumplită decît cea dintîi, s-a arătat în acele părţi. Un oarecare tîlhar din Antiohia, Ionatan cu numele, care ucidea mulţi oameni pe drumuri şi prin case, năvălind tîlhăreşte şi fără veste, nimeni nu putea să-l prindă, deşi mulţi îi pîndeau calea, pentru că era puternic. Iar cînd s-a pornit toată Antiohia şi a trimis ostaşi să-l prindă, el, neputînd să se ascundă de dînşii, ca un leu de la faţa mulţimii ce-l urmărea, a alergat în ograda Cuviosului Simeon, şi apucîndu-se de stîlp ca desfrînata de picioarele lui Hristos, plîngea cu amar. Deci a strigat sfîntul către dînsul de sus: "Cine eşti, de unde şi de ce ai venit aici?" El a zis: "Eu sînt Ionatan tîlharul care am făcut toate răutăţile. Am venit să mă căiesc de păcatele mele!" Grăind acestea, au năpădit de la Antiohia ostaşii ce-l izgoneau, strigînd către Cuviosul: "Dă-ne, părinte, pe acest tîlhar, că iată şi fiarele din cetate sînt gata să-l mănînce!" Le-a răspuns fericitul Simeon: "Fiii mei, nu eu l-am adus aici, ci Dumnezeu Care voieşte pocăinţa lui l-a povăţuit. De veţi putea intra înăuntru, apucaţi-l, căci eu nu pot să-l scot de la voi, că mă tem de Acela ce l-a trimis la mine".

Auzind ostaşii acestea şi neîndrăznind să intre în ogradă, nici să zică cuvînt împotrivă, s-au întors cu frica şi au spus toate acestea în Antiohia. Iar tîlharul a stat şapte zile lîngă stîlp, căzînd cu rugăciune către Dumnezeu, mărturisindu-şi păcatele şi plîngînd cu amar, încît şi cei ce erau acolo se umileau văzînd pocăinţa lui. După şapte zile a strigat către sfînt: "Părinte, îmi porunceşti să mă duc?" Iar părintele i-a zis: "Oare vrei să te întorci din nou la lucrurile tale cele rele?" Iar el a răspuns: "Ba nu, părinte, că a sosit vremea mea". Vorbind aşa cu dînsul, şi-a dat duhul lui Dumnezeu. Iar ucenicii Sfîntului Simeon, vrînd să îngroape pe tîlhar lîngă ogradă, mai marii oştilor veniră de la Antiohia după el şi începură a striga: "Dă-ne nouă, părinte, pe vrăjmaşul nostru, pentru care toată cetatea s-a cutremurat!" A răspuns Cuviosul: "Cel ce l-a adus pe el la mine, Acela cu mulţime de oaste cerească a venit şi l-a luat la Sine curăţit prin pocăinţă, deci nu mă mai supăraţi pe mi-ne!" Auzind acestea acei dregători şi văzînd pe tîlhar adormit, s-au înspăimîntat şi au lăudat pe Dumnezeu care nu voieşte moartea păcătosului. Şi întorcîndu-se, au spus în cetate cele ce au auzit şi au văzut de la Cuviosul.

Nu se cuvine a tăcea şi aceasta, că preacuviosul părintele nostru Simeon, stînd pe stîlp ca o făclie în sfeşnic, lumină lumii s-a arătat, luminînd neamurile păgîne întunecate cu idoleasca închinare şi povăţuindu-le la cunoştinţa adevăratului Dumnezeu. Slava minunatului dar al lui Dumnezeu aşa lucrînd întru dînsul, deşi stătea la un loc, pe mulţi la credinţă i-a adus, ca şi cum cineva ar străbate lumea învăţînd şi propovăduind. Căci razele îmbunătăţitei sale vieţi şi ale învăţăturii celei dulci ca un soare le revărsa. Că puteai să vezi acolo iviriţi, perşi şi armeni primind dumnezeiescul Botez. Apoi arabi venind pîlcuri, cîte două şi trei sute; ba uneori şi cîte o mie, care se lepădau cu lacrimi de rătăcirea părinţilor lor, iar pe idolii pe care de mulţi ani îi cinsteau şi se închinau lor, îi aduceau lîngă stîlp, îi sfărîmau şi cu picioarele îi călcau, primind Legea creştină. Apoi, învrednicindu-se de dumnezeieştile Taine, se întorceau cu bucurie mare, luminaţi cu lumina înţelegerii Sfintei Evanghelii.

Un oarecare Filarh, mai mare peste ostaşi, avînd o rudă bolnavă, a rugat pe Sfîntul Simeon să-i dea tămăduire. Iar Sfîntul, poruncind să-l aducă înaintea stîlpului, l-a întrebat dacă se leapădă de credinţa cea rea a părinţilor săi. Iar acela a zis: "Mă lepăd". Iarăşi l-a întrebat Sfîntul: "Crezi în Tatăl şi în Fiul şi în Sfintul Duh?" Iar el a mărturisit că acest adevăr îl crede fără îndoială. Atunci i-a zis Sfîntul: "Scoală-te". Şi îndată tînărul s-a sculat sănătos, ca şi cum niciodată n-ar fi avut vreo durere. Spre încre-dinţarea sănătăţii lui, a poruncit fericitul tînărului aceluia să ia pe umerii săi pe Filarh, fiind mare cu trupul, şi să-l ducă în tabăra lui, lucru pe care l-a şi făcut, luîndu-l în spate ca pe un snop. Văzînd această minune toţi, au dat laudă lui Dumnezeu, Care a făcut lucruri minunate prin Simeon.

Cuviosul avea şi darul proorociei, pentru că a proorocit se-ceta, foametea şi moartea cea năpraznică mai înainte cu doi ani. De asemenea, a spus că aveau să vină lăcustele după treizeci de zile, şi toate proorocirile lui s-au împlinit. Oarecînd a văzut în vedenie două toiege pogorîndu-se din cer. Unul a căzut spre răsărit, iar altul spre apus. Această vedenie a spus-o celor care erau lîngă dînsul, proorocind că perşii şi sciţii se vor scula cu război împotriva stăpînirii greceşti şi romane. Pentru aceasta cu multe lacrimi şi cu neîncetată rugăciune făcea milostiv pe Dumnezeu, ca să-Şi întoarcă mînia cea dreaptă şi să nu trimită pedeapsa aceea asupra creştinilor. Rugîndu-se lui Dumnezeu, toată puterea persană ce stătea gata de război, cu voia Lui a contenit. Căci începînd a se certa perşii între ei, singuri de voia lor au încetat luptele.

S-a spus oarecînd Cuviosului Simeon că împăratul Teodosie cel Tînăr a dat evreilor biserica pe care o luaseră creştinii. Atunci Sfîntul a trimis îndată o scrisoare împăratului, învăţîndu-l şi înfricoşîndu-l cu mînia lui Dumnezeu, netemîndu-se de puterea împărătească. Citind-o împăratul, s-a temut şi iarăşi a poruncit creştinilor să-şi ia biserica înapoi, iar pe eparhul acela care l-a sfătuit să dea evreilor biserica l-a alungat din dregătorie, trimiţînd rugăminte Cuviosului să facă pentru dînsul rugăciune către Dumnezeu. Soţia aceluiaşi împărat, Evdochia, dupa moartea soţului ei căzînd în eresul lui Eutihie, Cuviosul a sfătuit-o prin scrisori şi, după patru ani, a întors-o la credinţa ortodoxă. După întoarcerea ei, alţi patru ani trăind în pocăinţă, s-a învrednicit de fericitul sfîrşit în Ierusalim şi a fost îngropată în biserica Sfîntului întîiului mucenic Ştefan, zidită de dînsa. După Teodosie cel Tînăr, luînd împărăţia Marchian, adeseori cerceta pe Cuviosul Simeon în taină şi mult se folosea de dînsul.

Împărăteasa perşilor, auzind de minunata sfinţenie a Cuvio-sului Simeon, a trimis la dînsul, cerînd binecuvîntare, şi a luat unt-delemn binecuvîntat de dînsul, pe care îl avea ca un mare dar şi-l păzea cu cinste. O împărăteasă a ismailitenilor, fiind stearpă, a trimis la dînsul, cerînd rugăciune, ca prin sfintele lui rugăciuni să poată a se numi mamă de copii. Şi s-a făcut aşa că degrabă i s-a dezlegat nerodirea ei şi a născut un fiu, pe care, luîndu-l, a pornit pe cale la Cuviosul. Dar auzind că nu este cu putinţă femeilor să meargă la Cuviosul, căci nici pre mama sa nu a lăsat-o să vină la dînsul, a trimis pe fiul ei prin mîinile slugilor sale pentru binecuvintare, zicînd: "Acesta este, părinte, rodul sfintelor tale rugăciuni, deci binecuvîntează rodul acesta!"

Ce să zicem pentru nevoinţele lui cele nespuse ? Că precum întrec puterea omenească, aşa şi a le spune nu se poate. Eu mai înainte de toate - zice Teodorit - mă minunez de răbdarea lui, că noaptea şi ziua stătea neacoperit şi toţi îl vedeau. S-a întîmplat oarecînd că erau luate uşile şi o mare parte din zidul de deasupra risipit de vechime şi pînă ce zidul şi uşile s-au înnoit, Sfîntul era văzut de toţi multă vreme. Atunci puteai să vezi o privelişte nouă şi minunată, pentru că uneori stătea nemişcat multă vreme, iar alteori făcea dese închinăciuni, aducînd rugăciuni lui Dumnezeu. Oarecare din cei care stăteau înainte, a spus: "Am vrut, zice, să-i număr închinăciunile pe care le făcea neîncetat, şi am numărat o mie două sute patruzeci şi patru, apoi am slăbit, neputînd mai mult să privesc la înălţimea stîlpului, şi am încetat a număra. Însă Sfîntul nu a slăbit de la închinăciuni. Deoarece primea hrană o dată pe săptămînă şi aceea foarte puţină şi uşoară, se făcuse uşor şi lesnicios spre acele dese închinăciuni.

Din multa stare în picioare i se făcuse la un picior o rană netămăduită şi mult sînge curgea dintr-însa. Însă rana nu a putut să-l rupă pe el de la gîndirea la Dumnezeu şi pe toate le răbda cu vitejie mucenicul cel de bunăvoie. Rana aceea a fost silit oarecînd s-o arate pentru nişte pricini ca acestea : Un preot din Arabia, om bun şi însuflat de Dumnezeu, a venit la dînsul, zicînd: "Te întreb pe tine, prin singur adevărul care trage la sine neamul ome-nesc, să-mi spui mie: eşti om, sau o fire fără de trup ?" I-a răspuns Cuviosul: "Pentru ce mă întrebi pe mine de acestea ?" Iar el a zis: "Am auzit despre tine că nici nu mănînci, nici nu bei, nici nu dormi, că acestea sînt fireşti omului şi nu poate să fie viu fără hrană, fără băutură şi fără somn." Deci a poruncit Cuviosul să se urce preotul la dînsul pe stîlp, şi l-a lăsat să pipăie şi să vadă acea rană putrezită, plină de viermi, pe care văzînd-o preotul şi auzind de hrana lui foarte puţină, căci mînca o dată pe săptămînă, s-a minunat de răbdarea şi de nevoinţa Sfîntului. După atîta nevoinţă, după atîtea faceri de minuni şi viaţă îmbunătăţită, era aşa de blînd şi de smerit, ca şi cum ar fi fost mai mic şi mai netrebnic decît toţi oamenii. Către toţi arăta faţă luminoasă şi cuvînt de dragoste, precum la boier, aşa şi la slugă; precum la bogat, aşa şi la sărac şi la cel mai de pe urmă. Căci nu era la dînsul căutare în faţă şi toţi nu se puteau sătura de vederea cea cu sfîntă podoabă a feţei lui şi de cuvintele cele dulci ale vorbirii lui, pentru că rugăciunea lui era plină de darul Sfîntului Duh. Avînd darul înţelepciunii, în toate zilele adăpa inimile celor ce-l ascultau prin rîul învăţăturilor şi mulţi povăţuindu-se de învăţătura lui, părăseau toate cele pămîn-teşti şi ca nişte întraripaţi se înălţau în sus; unii se duceau în mî-năstiri, alţii în pustiu, iar alţii voiau să vieţuiască lîngă dînsul. Rînduiala cea de toate zilele a vieţii cuviosului acestuia era în acest fel: noaptea toată şi ziua, pînă la ceasul al nouălea, stătea la rugăciune; după al nouălea ceas dădea învăţătură celor ce se întîmplau acolo; apoi asculta nevoile şi cererile tuturor celor ce veneau la dînsul şi pe bolnavi îi tămăduia cu rugăciunea. După aceea îmblînzea certurile şi pricinile omeneşti şi făcea pace. Apoi apunînd soarele, iar se întorcea la rugăciune. Avînd atîtea osteneli, nu înceta a purta grijă de partea bisericească, risipind necredinţa păgînilor, biruind hulele evreilor şi pierzînd învăţăturile ereticilor. Iar pe împăraţi şi pe boieri şi pe toate stăpînirile îi învăţa prin scrisorile sale înţelepte şi folositoare, spre frica de Dumnezeu, spre milostivire şi dragoste şi îi îndemna spre apărarea Bisericii lui Dumnezeu, învăţînd mult pe toţi pentru folosul sufletesc.

Aşa ducîndu-şi minunata viaţă, care era cu greutate de purtat firii omeneşti, s-a apropiat de sfîrşitul său, avînd de la naştere mai mult de o sută de ani - precum scriu cei vrednici de credinţă despre Sfîntul Simeon Stîlpnicul cel desăvîrşit întru bunătăţi, înger pămîntesc şi om ceresc. Pentru fericitul său sfîrşit aşa scrie Antonie, ucenicul lui: "A fost - zicea el - într-o zi de Vineri, după ceasul al nouălea, cînd aşteptam de la dînsul obişnuită învăţătură şi binecuvîntare, dar n-a mai privit de pe stîlp spre noi. Asemenea şi sîmbătă şi Duminică a încetat a ne da, după obicei, părintescul său cuvînt. Deci eu m-am înfricoşat şi m-am suit pe stîlp şi iată stătea Cuviosul cu capul plecat în jos, ca la rugăciune, şi mîinile strînse la piept. Părîndu-mi-se că face rugăciune, am stat tăcut. Apoi, mergînd înaintea lui, am zis: "Părinte, binecuvîntează-ne, că iată poporul de trei zile şi trei nopţi stă aproape, aşteptînd bine-cuvîntare de la tine." Iar el nu mi-a răspuns. Şi iarăşi am zis către dînsul: "Pentru ce, părinte, nu răspunzi fiului tău, care este în ascultare ? Oare te-am scîrbit cu ceva ? Întinde-mi acum mîna ta să o sărut" şi nu mi-a răspuns. Apoi, stînd înaintea lui ca o jumătate de ceas, m-am îndoit şi gîndeam: "Oare nu cumva s-a dus la Domnul?" Am plecat şi nu era suflare, fără numai mult miros ieşea din trupul lui ca din felurite aromate binemirositoare. Atunci, cunoscînd că s-a odihnit întru Domnul, m-am temut şi am plîns cu amar.

Deci, apropiindu-mă de dînsul, l-am aşezat şi i-am învelit moaştele şi i-am sărutat ochii, barba, gura şi mîinile lui, zicînd: "Cui mă laşi pe mine, părinte ? Unde voi auzi învăţăturile tale cele dulci ? Unde mă voi sătura de îngereştile tale vorbe, sau ce răspuns voi da pentru tine popoarelor care aşteaptă binecuvîntarea ta ? Ce voi zice bolnavilor cînd vor veni aici să ceară tămăduiri ? Şi cine nu va plînge văzînd stîlpul tău gol, nevăzîndu-te pe tine, luminătorul nostru ? Şi cînd mulţi vor veni de departe, căutîndu-te pe tine, şi nu te vor afla, oare nu se vor tîngui ? Vai mie, acum te văd, iar dimineaţă de mă voi duce în dreapta sau în stînga, nu te voi afla.

Deci, plîngînd eu aşa peste dînsul, din amărăciunea sufletu-lui am adormit şi mi s-a arătat Cuviosul ca un soare, zicîndu-mi: "Nu voi lăsa stîlpul, nici locul, nici muntele acesta binecuvîntat! Deci pogoară-te tu şi dă binecuvîntare poporului. Pentru că eu, iată, m-am odihnit precum Domnul a voit şi să nu le spui lor, ca să nu fie gîlceavă, ci să trimiţi degrab în Antiohia, spunîndu-le pentru mine. Iar ţie ţi se cade să slujeşti la acest loc şi-ţi va răsplăti ţie Domnul după osteneala ta!"

Apoi m-am deşteptat din somn şi, tremurînd, am zis: "Nu mă uita pe mine, părinte, întru sfîntă odihna ta!" Şi am căzut la pi-cioarele lui şi am sărutat sfinţii lui paşi şi, luînd mîna lui, am pus-o pe ochii mei, zicînd: "Binecuvîntează-mă, părinte!" Şi iarăşi am plîns foarte. Apoi, sculîndu-mă, m-am şters de lacrimi ca să nu înţeleagă cineva lucrul, m-am coborît şi am trimis în taină un frate credincios în Antiohia la patriarhul Martirie, spunîndu-i despre mutarea Cuviosului. Şi a venit degrabă patriarhul cu trei episcopi, asemenea şi Ardaborie eparhul, cu ostaşii săi şi mulţime de popor, nu numai din Antiohia, ci din toate cetăţile şi satele dimprejur şi de prin mînăstiri, călugări cu lumînări şi cu tămîieri; şi din saracini s-au adunat multă mulţime degrabă ca rîurile, pentru că a străbătut vestea într-un ceas pretutindeni, purtîndu-se ca de un duh.

Deci, s-au suit patriarhul cu episcopii pe stîlp şi, luînd cinstitele moaşte le-au coborît jos şi le-au pus lîngă stîlp, plîngînd tot poporul. Încă şi mulţimea păsărilor, precum se vedea de către toţi, zburînd împrejurul stîlpului, strigau, ca şi cum ar plînge pentru sfîrşitul unui luminător ca acesta al lumii; iar glasul plîngerii a tot poporul se revărsa la şapte stadii şi cele dimprejurul locului aceluia, munţii, cîmpiile şi copacii, se vedea că se întristează şi plîng. Pentru că pretutindenea văzduhul era întunecos şi un nor întunecat se purta pe deasupra. Eu am văzut pe un înger arătîndu-se lîngă sfintele lui moaşte şi era faţa lui ca fulgerul, hainele ca zăpada iar el vorbea cu şapte bătrîni. Am auzit glasul lor, dar ce anume grăiau n-am înţeles, pentru că frica şi spaima mă cuprinseră."

În acea zi în care s-a mutat Cuviosul Simeon, ucenicul şi următorul sfintei lui vieţi, Cuviosul Daniil - care, cu puţin mai înainte de acea vreme, la gura Mării Negre, aproape de Constantinopol, avea să se suie pe stîlp - a văzut mulţime de oşti cereşti din acele părţi lîngă stîlpul Cuviosului Simeon mergînd de la pămînt spre cer, iar în mijlocul lor ridicînd sufletul vesel al Sfîntului Simeon. Dar nu numai Cuviosul Daniil, ci şi fericitul Axentie, cel ce din pustie la soborul cel din Calcedon a fost che-mat, a văzut aceeaşi vedenie, fiind atunci în Bitinia. Iar cînd s-au pus cinstitele moaşte ale Sfîntului Simeon pe patul gătit pentru moarte, patriarhul, vrînd să ia de binecuvîntare puţini peri din barba lui sfîntă, şi-a întins mîna şi îndată i s-a uscat. După ce s-a făcut multă rugăciune pentru dînsul către Dumnezeu şi către plăcutul lui, i s-a însănătoşit mîna. Apoi, luînd sfintele moaşte cu psalmi şi cu cîntări, le-au dus în Antiohia şi a ieşit toată cetatea în întîmpinare. Şi era acolo un om mut şi surd de patruzeci de ani. Acesta, cum a văzut sfîntul trup al Cuviosului, îndată i s-a dezlegat legătura auzului şi a limbii, şi, căzînd înaintea sfintelor moaşte, a strigat: "Bine ai venit, robule al lui Dumnezeu, că, iată, venirea ta m-a vindecat pe mine !"

Primind antiohienii trupul sfîntului mai de preţ decît aurul şi argintul l-au dus în biserica cea mare, făcîndu-se multe minuni şi tămăduiri la mormîntul lui.

După cîţiva ani au zidit o biserică în numele Cuviosului Simeon Stîlpnicul şi au mutat acolo sfintele lui moaşte.

Cuviosul s-a săvîrşit în timpul împărăţiei lui Leon cel Mare, după mărturia lui Gheorghe Kedrinos şi a celorlalţi, în al patrulea an al împărăţiei lui, adică anul 460 de la Naşterea lui Hristos. Împăratul Leon trimitea la antiohieni dorind să-i dea moaştele Cuviosului să le aducă la Constantinopol. Dar ei, nevrînd să se lipsească de un ajutător ca acesta, au zis trimişilor împărăteşti: "De vreme ce cetatea noastră nu are ziduri de piatră căci au căzut, risipindu-se, atît de mînia împărătească, cît şi de cutremurul cel mare al pămîntului sfărîmîndu-se, pentru aceasta sfîntul trup al lui Simeon aici l-am adus, să ne fie nouă zid şi apărare". Mai tîrziu o parte din moaştele Sfîntului Simeon s-au adus la Cuviosul Daniil Stîlpnicul, după a lui rugăminte, precum scrie de aceasta în viaţa acelui sfînt.

Pe locul unde era stîlpul Cuviosului Simeon au zidit cre-dincioşii biserică în numele lui, foarte frumoasă, în chipul crucii, şi au aşezat mînăstire mare. Deci s-a împlinit făgăduinţa

Cuviosului Simeon pe care a spus-o lui Antonie ucenicul său, în vedenie, că nu va părăsi locul său. Căci minunile acolo nu se împuţinau şi tămăduirile bolnavilor izvorau. În toţi anii la ziua pomenirii lui se arăta o stea mare deasupra stîlpului şi toată partea aceea o stră-lucea. Pentru arătarea stelei aceleia, mulţi scriitori de istorii mărturisesc, iar mai ales Evagrie Scolasticul care a văzut acea stea cu ochii săi.

Să nu tăcem şi aceasta de care acelaşi Evagrie scrie, că locul acela sfînt nicidecum nu era umblat de femei, şi nu puţină pază se făcea pentru aceasta, ca să nu îndrăznească a se atinge de prag picior femeiesc, unde nici maicii Cuviosului Simeon nu i-a fost slobod să intre. Se spune că o femeie s-a îmbrăcat bărbăteşte, ca fiind necunoscută să intre în biserica Sfîntului. Şi cînd s-a atins de pragul bisericii, îndată a căzut moartă înapoi. Că deşi mergeau acolo femeile, precum scrie Nichifor, însă nu îndrăzneau să se apropie de ogradă, ci stăteau departe şi îşi făceau rugăciunile lor privind la stîlp, şi nu se lipseau de darul Cuviosului. Cele ce mergeau cu credinţă şi primeau ajutor şi felurite tămăduiri se întorceau cu bucurie, mulţumind Unuia în Treime Dumnezeu, Tatăl şi Fiul şi Sfîntul Duh, Căruia I se cuvine cinstea, slava şi închinăciunea acum şi pururea şi în vecii vecilor, Amin.

Deci de voieşti, cititorule, să ştii ceva mai mult despre minunile Sfîntului, citeşte în Prolog, la septembrie, ziua întîi; în Limonar, pentru Mina diaconul din Rait, căruia i-a curs ochiul în vremea slujbei, după proorocia Sfîntului; şi pentru preotul cel lovit de duh necurat şi care, după nouă ani, a primit tămăduire de la Cuviosul; şi pentru alt preot care a legat dobitoacele cele necuvîntătoare cu numele Sfîntului Simeon.

Iar pentru anii lui, cîţi a stat pe stîlp, unii scriitori nu se potrivesc. Unii au scris că 47 de ani, iar alţii numai 40. Unii, precum Teodorit, a scris viaţa Sfîntului mai înainte de sfîrşitul lui, şi singur s-a sfîrşit ca mai înainte. Noi însă aflăm nu numai de la vechii scriitori de ani, ci şi din singură numărarea anilor, că a stat pe feluriţi stîlpi 50 de ani. Despre aceasta şi în cartea care se numeşte "Ospăţ sufletesc", în cuvîntul dintîi, care este în Duminica a doua după Rusalii, se mărturiseşte. Pentru că toţi anii Cuviosului au fost 103, precum în trifoloul Lvovului s-a scris. Căci s-a tuns în rînduiala călugărească la 10 ani de la naştere, trei ani a vieţuit închizîndu-se în chilie de piatră aproape de satul Talanissa, apoi s-a suit la înălţimea muntelui şi pe stîlp, avînd puţin mai mult de 20 de ani. Deci unde i-a trecut pe ceilalţi ani care în numărul cel de o sută merg, dacă nu pe stîlp?

Aducerea aminte de Soborul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cel din lăcaşul Miasiniei (1 septembrie)

În vremea eresului iconomahilor (iconomah - luptător împotriva sfintelor icoane), care se întărise în Răsărit cu ajutorul împăratului Leon Isaurul, cel împotriva sfintelor icoane, o icoană a Prea Curatei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, făcătoare de minuni, de la

locaşul Miasinilor, a fost aruncată în iezerul Azurului. Despre locaşul Miasinilor se povesteşte în viaţa Cuviosului Acachie, episcopul Melitinei, luna aprilie, ziua a 17-a, unde se scrie: Era un loc elinesc de la cetatea Melitina cea armenească, ca de optsprezece stadii, numindu-se Miasina, loc şes foarte frumos şi desfătător, costişă între două dealuri, care des-părţea amîndouă părţile în larg. Prin mijloc, un pîrîu repede şi curat curgea spre răsărit, care se numeşte Azor sau Azur, şi de iezere împrejur se umple şesul acela. Deci era acolo, la loc deosebit şi frumos, o capişte idolească şi o livadă de pomi bine roditori, care se adăpa de la apele iezerului Azurului, dar se spurca cu diavoleşti jertfe. Pe acel loc, curăţindu-l Sfîntul episcop Acachie în zilele sale de spurcăciunile idoleşti, a zidit acolo o biserică, dăruind-o Prea Curatei Fecioare Născătoare de Dumnezeu. Apoi, sfinţindu-o pe ea, a făcut locuinţă sfinţilor îngeri locul acela care, mai înainte, era lăcaş diavolilor şi unde se făceau jertfirile cele sîngeroase şi spurcate ale diavolului. Acolo a început a se aduce lui Dumnezeu Jertfa cea fără de Sînge şi se săvîrşeau minuni cu darul Prea Curatei Maicii lui Dumnezeu. Pînă aici din viaţa lui Acachie.

Deci, este arătat că lîngă acea biserică a Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, a fost alcătuit locaşul care se numea Miasina, după locul cu acelaşi nume, unde a fost aruncată icoana Maicii lui Dumnezeu în iezer de luptătorii de icoane. După mulţi ani a ieşit icoana din iezer deasupra apei, în timpul împărăţiei binecredinciosului împărat Mihail şi a Teodorei, maicii lui. A fost aflată icoana de credincioşi în luna lui septembrie, ziua întîi, nesuferind nici un fel de vătămare din cauza apei, după atîta vreme. Pentru o minune ca aceasta, se săvîrşea sobor în locaşul acela în toţi anii, în cinstea şi slava Prea Nevinovatei Stăpînei noastre Prea Curatei Fecioare Născătoare de Dumnezeu.

În această zi facem şi pomenirea lui Isus al lui Navi, dreptul rege al israeliţilor, care a fost după Moise şi a trecut rîul Iordanului pe uscat cu tot poporul, ca şi Marea Roşie. Acest rege, pe sfîntul Arhanghel Mihail, voievodul puterilor cereşti, în vederea ochilor l-a văzut. Zidurile Ierihonului prin glasul trîmbiţelor le-a surpat la pămînt. Iar, bătîndu-se cu vrăjmaşii, soarele din mers l-a oprit pînă ce desăvîrşit a călcat pe potrivnicii săi. Apoi, pe popor ducîndu-l în ţara făgăduinţei, a împărţit-o cu sorţi şi s-a sfîrşit în pace.

Tot în această zi mai pomenim pe Sfînta Marta, mama Cuviosului Simeon Stîlpnicul.

Tot în această zi facem pomenirea sfintelor 40 de fecioare pustnice care cu dascălul lor, Ammum Diaconul, pe timpul împărăţiei lui Lichinie s-au prins de ighemonul Vacd, în ţara Macedoniei, iar de Ieraclie s-au adus la chinuri. Dintre acestea, zece au fost aruncate în foc, opt cu sfîntul Ammum au fost tăiate, şase cu cuţitele străpunse, alte şase, primind fiare înfocate prin gură, s-au sfîrşit. Celelalte zece, cu săbiile în inimă străpungîndu-se, muceniceşte şi-au săvîrşit nevoinţa şi toate au mers la Domnul ca să-şi ia cununa răsplătirii.

Tot în această zi se mai face pomenirea Sfintei Muceniţe Calista şi a celor de o naştere cu ea, fraţi după trup, Eliod şi Ermoghen, care în Nicomidia, prin tăiere de sabie pentru Hristos, şi-au pus capetele lor.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Mucenic Mamant
(2 septembrie)

(După Sf. Simeon Metafrast, pe scurt)

Mucenicul lui Hristos, Mamant, avea patrie Paflagonia şi părinţi însemnaţi. Tatăl lui se chema Teodot, iar mama lui Rufina, amîndoi din neam mare de patricieni, cinstiţi şi bogaţi şi străluciţi prin dreapta credinţă. Ei, nesuferind mai mult să ascundă credinţa lor în Hristos şi osîrdnica dragoste înăuntrul lor, au arătat-o îna-intea tuturor, mărturisind dreapta lor credinţă şi spre dînsa aducînd pe mulţi. Pentru aceasta au fost clevetiţi la Alexandru dregătorul căruia i se poruncise de către împărat să înmulţească cu toată sîrguinţa cinstea zeilor lor, iar pe creştinii ce se aflau şi nu se supuneau poruncii lor, să-i muncească şi să-i dea la moarte.

Deci Alexandru, aducînd înaintea judecăţii sale pe Teodot, îl silea să jertfească idolilor, dar el nici nu voia să audă cele ce grăia Alexandru. Iar acela, deşi era gata să muncească pe cel ce nu se supunea, a fost oprit însă de neamul cel mare al lui Teodot. Căci nu se cădea lui ca pe fiii din neam patrician să-i necinstească şi să-i chinuie fără poruncă împărătească. De aceea, l-a trimis pe el în Cezareea Capadochiei, la dregătorul Faust, care, pe cît era mai cald întru a sa păgînătate, cu atît mai cumplit se arăta creştinilor.

Acela, văzînd pe Teodot, îndată l-a aruncat în temniţă, iar femeia lui, fericita Rufina, deşi era însărcinată, a urmat bărbatului ei şi cu dînsul împreună a intrat în temniţă şi sufereau acolo pentru Hristos. Teodot, ştiindu-şi neputinţa trupului său şi gîndindu-se la sălbăticia prigonitorului, a alergat spre Domnul cu osîrdnică rugăciune, dorind mai bine să moară decît să greşească ceva împotriva dreptei credinţe, cînd nu va putea suferi muncile cele grele, zicînd acestea în rugăciunea sa: "Doamne, Dumnezeul puterilor, Tatăl iubitului Tău Fiu, pe Tine Te binecuvîntez şi Te preamăresc, că m-ai învrednicit pe mine să fiu aruncat în temniţa aceasta pentru numele Tău. Deci, mă rog Ţie, Doamne, primeşte sufletul meu în legăturile acestea, Cela ce ştii neputinţa mea, ca nu cîndva să se laude vrăjmaşul meu asupra mea."

Aşa se ruga el, iar Dumnezeu Cel ce a zidit în chip deosebit inimile noastre şi cunoaşte toate lucrurile noastre, auzind rugă-ciunea credinciosului Său rob, îndată i-a dat fericitul sfîrşit şi, sco-ţînd din temniţă sufletul lui, l-a sălăşluit în luminatele lăcaşuri cereşti. Iar soţia lui, fericita Rufina, răbdînd nevoia şi scîrba temniţei şi cuprinzîndu-se de mare mîhnire pentru bărbatul ei, a născut înainte de vreme prunc de parte bărbătească. Deci, privind spre prunc şi spre trupul mort al bărbatului ei, a strigat către Dumnezeu cu lacrimi şi suspine, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai zidit pe om şi din coasta lui ai făcut-o pe Eva, porunceşte ca şi eu să merg pe aceeaşi cale pe care a mers bărbatul meu şi, dezlegîndu-mă din viaţa aceasta de scurtă vreme, primeşte-mă în veşnicele Tale locaşuri, iar pe acest prunc născut să-l hrăneşti Tu precum ştii. Tu să-i fii lui tată şi mamă şi păzitor al vieţii lui".

Acea cinstită şi sfîntă femeie, strigînd aşa către Dumnezeu în mîhnirea sa, a fost auzită de El şi dezlegîndu-se din legăturile trupeşti, s-a dus către veşnica mîntuire, dîndu-şi duhul în mîinile Domnului, rămînînd pruncul viu între părinţii săi morţi.

Atunci, Domnul, Cel ce păzeşte pe prunci, a binevoit a descoperi aceasta unei femei oarecare de bun neam şi ortodoxă care trăia în Cezareea, al cărei nume era Amia, şi i-a poruncit prin îngerul Său în vedenia nopţii, zicînd către ea să ceară de la dre-gător trupurile sfinţilor celor săvîrşiţi în temniţă, şi să le îngroape cu cinste, iar pe prunc să-l ia la dînsa şi să-l crească, ca pe fiul ei. Sculîndu-se ea, a alergat îndată, după porunca Domnului, şi a rugat pe dregător să-i dea voie să ia din temniţă trupurile celor morţi legaţi. Iar Dumnezeu, plecînd spre milă inima lui cea nemilostivă, a îngăduit să fie după voia acelei cinstite femei.

Intrînd Amia în temniţă, a aflat trupurile lor împreună zăcînd, iar în mijloc pruncul, luminos şi vesel la faţă. Deci, luînd trupurile sfinţilor, le-a îngropat cu cinste în grădina sa, iar pe prunc, primindu-l, l-a iubit ca pe o odraslă a sa, hrănindu-l creştineşte pentru că văduva aceea era fără de fii şi întreagă la minte. Pruncul crescînd, n-a grăit cinci ani. După aceea a început a zice către Amia, care îi era a doua mamă, acest cuvînt: "mama", care în latineşte înseamnă sîn sau maică. După acest cuvînt, pruncul s-a numit Mamant. După aceasta, acea mamă a dat pruncul la învăţătura cărţii, întrecînd degrabă pe toţi vîrstnicii săi, încît toţi se mirau de isteţimea minţii lui.

În acea vreme împărăţea în Roma răucredinciosul Aurelian, care silea pe toţi să se închine idolilor, nu numai pe bărbaţi şi femei, ci şi pe pruncii cei mici, pentru care mai mult se sîrguia, căci fiind tineri de ani şi mici la minte, cu uşurinţă puteau să se înşele şi să se plece la tot lucrul rău. Încă i se părea nelegiuitului împărat că, deprinzîndu-se copiii la tinereţe să mănînce cele jertfite idolilor, la bătrîneţe vor fi mai mari cinstitori de idoli. De aceea, cu felurite amăgiri îi atrăgea pe ei la păgînătatea sa. Dar, deşi mulţi din copiii cei mici şi dintre tineri se amăgeau şi se supuneau voii împăratului, unii din cei ce urmau la şcoală cu Mamant făceau împotrivă, urmînd învăţăturii lui. Pentru că Mamant, în anii tinereţii sale, avînd cărunteţea înţelepciunii, vîrsta bătrîneţii şi viaţă neîntinată, arăta celor de-o seamă cu el deşertăciunea zeilor păgîni, fără suflet şi nelucrători, învăţîndu-i să cunoască pe Unul ade-văratul Dumnezeu pe Care numai el singur îl cunoştea, şi Aceluia să-i aducă înţelegătoare jertfă, adică duh umilit şi inimă curată şi smerită.

Atunci a venit de la împărat în Cezareea dregătorul Democrit în locul lui Faust, fiind aprins cu îngrozire şi cu ucidere asupra creştinilor, pentru că era mare rîvnitor necuratei şi idolatrei sale păgînătăţi. La dînsul a fost clevetit Sfîntul Mamant precum că nu numai el singur nu se închină idolilor, ci şi pe ceilalţi copii care învăţau cu dînsul îi îndărătniceşte şi îi învaţă creştineasca credinţă. Mamant avea atunci cincisprezece ani de la naştere şi rămăsese sărman şi de a doua sa mamă, Amia, care, lăsîndu-i fiului ei celui de o împărtăşire multe averi pe pămînt, ca unui moştenitor, s-a dus la cereştile bogăţii, gătite celor ce Îl iubesc pe Dumnezeu.

Democrit, auzind de Mamant, a trimis după dînsul şi după ce l-au adus înaintea lui, îl întrebă mai întîi de este creştin. Apoi, dacă numai el singur nu se închină idolilor, sau şi pe alţi tineri asemenea lui îi îndărătniceşte, învăţîndu-i să nu se supună poruncii împărăteşti. Iar el, arătîndu-se bărbat desăvîrşit în anii cei tineri, fără frică a răspuns, zicînd: "Eu sînt cel ce nesocotesc cărunteţile voastre cele rătăcite din calea cea dreaptă şi de atîta întuneric cuprinse, încît la lumina adevărului nu puteţi privi, căci, părăsind pe Dumnezeul cel viu şi adevărat, v-aţi apropiat de demoni, închinîndu-vă idolilor fără de suflet, muţi şi surzi. Iar eu, niciodată nu mă voi depărta de Hristos al meu şi mă sîrguiesc să-i aduc la El pe care îi pot".

Mirîndu-se de un răspuns atît de îndrăzneţ ca al lui Mamant, Democrit îndată a poruncit cu mînie celor ce stăteau înainte să-l ducă pe el în capiştea lui Serapid, spurcatul lor zeu, şi acolo să-l tragă cu sila la jertfă idolească. Mamant, netemîndu-se de mînia dregătorului, cu limbă slobodă i-a zis: "Nu se cade să-mi faci rău, eu fiind de neam mare, pentru că sînt fiu de părinţi din singlit, care au fost de neam bun". Democrit a întrebat pe cei ce stăteau de faţă despre neamul lui Mamant şi, aflînd că este de neam din vechii boieri romani, iar Amia, femeie slăvită şi bogată, l-a crescut şi l-a făcut moştenitor al averilor sale celor multe, n-a voit să-l chinuiască pe el, pentru că nu avea aşa putere. De aceea, punînd pe el lanţuri de fier, l-a trimis la împăratul Aurelian care era atunci în cetatea Egeea şi l-a înştiinţat prin scrisoare de toate cele pentru Mamant.

Împăratul, luînd scrisoarea lui Democrit şi citind-o, a poruncit să fie adus îndată înaintea sa copilul Mamant. Văzîndu-l pe el, împăratul a început în tot felul să-l atragă la credinţa sa cea rea, cînd prin îngrozire înfricoşîndu-l, cînd prin îmbunare amăgindu-l. Că făgăduindu-i daruri de cinste, îi zicea: "De te vei apropia de marele Serapid şi de îi vei jertfi lui, o, frumosule copil, vei fi cu noi în palate şi te vei hrăni împărăteşte şi toţi te vor cinsti şi te vor lăuda şi vei fi fericit cu adevărat. Iar de nu-mi vei da ascultare, rău vei pieri!"

Copilul Mamant i-a răspuns bărbăteşte, zicînd: "Să nu fie una ca aceea, o, împărate, să mă închin idolilor fără suflet, pe care voi ca pe nişte zei îi cinstiţi; cît de fără minte sînteţi, închinîndu-vă lemnului şi pietrei nesimţitoare, iar nu lui Dumnezeu Celui viu. Deci, încetează a mă amăgi cu cuvintele tale înşelătoare, căci tu cînd faci bine chinuieşti, iar cînd chinuieşti faci bine. Să ştii că facerile tale de bine făgăduite mie, darurile şi cinstea, mi-ar fi mie grele chinuri, dacă le-aş iubi pe ele în locul lui Hristos. Iar chinu-rile cele grele, pe care pentru numele lui Hristos mi le făgăduieşti, îmi vor fi mie mari faceri de bine, căci mai bine îmi este a muri pentru Hristosul meu decît toată cinstea şi averea."

Aşa a grăit Sfîntul Mamant înaintea împăratului şi nu s-a ruşinat, care, deşi era tinerel, avea inimă netemătoare şi înţelegerea bărbatului desăvîrşit. Căci puterea lui Dumnezeu a ştiut şi pe cel mic şi tînăr David a-l arăta nebiruit de Goliat, şi din gura pruncilor a-şi aduce laudă, şi pe copilul cel mic de ani a-l înţelepţi, ca mai mult decît bătrînii să înţeleagă. Pe toate acestea puteai să le vezi la tînărul copil Mamant. Nu l-au biruit pe el cuvintele împăratului celui fărădelege, nu l-au amăgit darurile, nu l-au înfricoşat muncile pe care le-

a primit cu osîrdie, mai bine decît darurile cele mari. Deci, mîniindu-se chinuitorul, îndată a poruncit să-l întindă la pămînt şi să-l bată fără cruţare. Dar fiind bătut trupul lui cel frumos, el răbda ca şi cum nu simţea nici un fel de durere.

Împăratul a zis către el: "Spune numai cu gura că vei jertfi idolilor şi îndată vei fi scăpat din munci". Mamant a răspuns: "Nici cu inima, nici cu gura nu mă voi lepăda de Dumnezeu şi Împăratul meu Iisus Hristos, măcar de mi-ai da mie şi alte munci mai mari decît aceste bătăi, pentru că acelea mă vor împreuna cu Domnul meu cel dorit. Voiesc să nu obosească mîinile celor ce mă bat, căci cu cît aceia mă bat, cu atît mai mari bunătăţi îmi pricinuiesc de la primitorul de nevoinţă Hristos!". Aurelian, văzînd pe Mamant nebăgînd seamă de bătăi, a poruncit să-i ardă trupul cu lumînări. Făcîndu-se aceasta, focul, ruşinîndu-se de trupul mucenicului, nu s-a atins de el, ci s-a îndreptat spre faţa chinuitorilor. Deci mai amar s-a aprins chinuitorul cu mînia şi s-a ars cu iuţimea, decît muce-nicul lui Hristos cu focul cel materialnic; că pe cît mucenicul nu băga seama de foc, pe atît inima chinuitorului se ardea. Apoi a po-runcit ca să ucidă cu pietre pe Sfîntul Mamant. Însă acea bătaie cu pietre îi era bine primită, fiind pentru dragostea lui Hristos, ca şi cum l-ar fi presărat cu flori bine mirositoare.

Văzînd împăratul că nimic nu sporeşte, l-a osîndit pe mucenic la moarte, să fie aruncat în mare. Deci, legînd slujitorii un plumb mare de grumajii lui, l-au dus la mare. Dar nici acolo nu a lăsat Domnul pe robul Său, că a poruncit îngerilor Săi să-l păzească. Şi iată s-a arătat îngerul Domnului pe cale strălucind ca un fulger, pe care văzîndu-l cei ce îl duceau, au fugit înapoi de frică, lăsînd pe Sfîntul Mamant. Luînd îngerul pe mucenic, i-a dezlegat plumbul şi ducîndu-l pe un munte înalt în pustie aproape de Cezareea, i-a poruncit să vieţuiască acolo. Acea viaţă din pustie a început-o Mamant cu post, căci a postit în muntele acela patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi şi s-a făcut ca alt Moise căruia i s-a dat în mîini Legea nouă. Căci s-a pogorît la dînsul din cer şi glas şi toiag. Iar cînd a primit toiagul, poruncindu-i glasul, a lovit cu acel toiag în pămînt şi îndată a primit o Evanghelie care a ieşit din sînurile pămîntului şi a zidit acolo o mică biserică, în care rugîndu-se, citea Sfînta Evanghelie.

Cu porunca lui Dumnezeu se adunau la Sfîntul Mamant în pustia aceea fiarele, ca oile la păstor şi ca nişte pricepute îşi plecau urechile lor la cuvintele Sfîntului şi i se supuneau. Hrana lui era lapte de animale sălbatice pe care, mulgîndu-le, făcea brînză de mîncare nu numai pentru el, ci şi pentru săraci. Străbătînd vestea despre dînsul în cetatea aceea, un oarecare Alexandru, nu cel ce s-a pomenit mai întîi, ci altul, era pus în acea vreme ighemon în Capadochia. Acela, fiind om iute şi foarte rău, înştiinţîndu-se de toate cele pentru Mamant, îl socotea fermecător şi a trimis nişte ostaşi călări în pustie să-l caute şi, aflîndu-l, să-l aducă la dînsul.

Căutînd ei pe sfîntul în pustie, el se pogora singur din munte şi, întîmpinîndu-i, i-a întrebat: "Pe cine căutaţi?" Iar ei, socotind că este păstor şi îşi paşte oile în muntele acela, îi spuseră: "Căutăm pe Mamant care petrece undeva în pustia aceasta. Oare nu ştii unde este?" Mamant i-a întrebat: "Pentru ce îl căutaţi?" Iar ei au zis: "Este clevetit la ighemon

că este fermecător şi ne-a trimis să-l ducem la chinuit". Mamant le-a zis: "Eu vă voi spune despre dînsul, prietenilor, numai să veniţi în coliba mea şi, odihnindu-vă puţin de osteneală, să vă întăriţi cu hrană". Deci au mers ostaşii în locuinţa lui, iar el le-a pus înainte să mănînce brînză.

Mîncînd ei, iată, veniră, după obiceiul lor, cerboaicele şi caprele sălbatice cu lapte să fie mulse. Iar el a muls lapte şi a pus înaintea ostaşilor să bea, apoi s-a întors la rugăciune. Şi începură a veni mai multe fiare pe care, văzîndu-le ostaşii, se temură şi, lăsînd hrana, au fugit. Mamant le-a poruncit să nu se teamă, apoi le-a spus că el este cel căutat. Iar ei îi ziseră: "De voieşti să mergi la dregătorul, vino cu noi; iar de nu, dă-ne voie să mergem singuri, că noi nu îndrăznim să te ducem. Însă ne rugăm ţie să nu ne vatăme fiarele". Iar el, mîngîindu-i, le-a poruncit să meargă, zicîndu-le: "Mergeţi voi înainte, iar eu voi merge singur în urma voastră".

Ducîndu-se ostaşii, aşteptau venirea lui la porţile cetăţii, căci credeau în cuvintele unui bărbat ca acela şi nu puteau nici a gîndi ceva nedrept împotriva lui. Mamant, luînd cu sine un leu, a mers după dînşii în cetate şi, intrînd el, leul a rămas afară, iar ostaşii, luînd pe Mamant, l-au pus înaintea ighemonului Alexandru.

Ighemonul, văzînd pe Sfîntul Mamant, îndată a început a-l întreba: "Tu eşti acel vestit fermecător de care am auzit?" Sfîntul a răspuns: "Eu sînt robul lui Iisus Hristos, al Celui ce dă mîntuire tuturor celor ce cred în El şi fac voia Lui, iar pe vrăjitori, pe fermecători şi pe cei ce se închină idolilor îi va da focului veşnic. Deci, spune-mi, pentru ce m-ai chemat la tine?" A zis ighemonul: "Pentru aceea te-am chemat, că nu ştiu cu ce fel de vrăji şi farmece ai îmblînzit fiarele sălbatice şi cumplite, căci te sălăşluieşti cu dînsele, petreci în mijlocul lor şi le porunceşti ca unor pricepute, precum am auzit de tine". A răspuns Sfîntul Mamant: "Cel ce slujeşte lui Dumnezeu Celui viu şi adevărat, acela nu îngăduie deloc să trăiască cu închinătorii de idoli şi cu făcătorii de rău. Pentru aceasta şi eu am voit mai bine a trăi cu fiarele în pustie, decît cu voi în locaşurile păcătoşilor. Căci fiarele, precum ţi se pare, cu nici un fel de farmece nu se îmblînzesc şi nu se supun, pentru că nici eu nu ştiu ce sînt farmecele. Ele, măcar că sînt nepricepute, însă ştiu a se teme de Dumnezeu şi a cinsti pe robii Lui. Iar voi sînteţi cu mult mai nepricepuţi decît fiarele că nu cunoaşteţi pe adevăratul Dumnezeu şi necinstiţi pe robii Lui, chinuindu-i şi ucigîndu-i cu nemilostivire".

Umplîndu-se de mînie, ighemonul îndată a poruncit ca să-l spînzure pe sfîntul mucenic, să-l bată şi să-i strujească trupul cu unghii de fier. Iar Mamant, deşi era foarte rănit, răbda cu bărbăţie ca şi cum nu ar fi simţit nici o durere; nu a strigat nici a suspinat, ci numai spre cer ridicîndu-şi ochii cu umilinţă, aştepta ajutor de sus, de care n-a fost lipsit. Căci îndată s-a făcut către dînsul glas din cer, zicîndu-i: "Întăreşte-te şi te îmbărbătează, Mamante!". Acest glas l-au auzit mulţi din credincioşii ce stăteau acolo şi s-au întărit în dreapta credinţă. Iar Sfîntul Mamant, îmbărbătîndu-se mult prin glasul acela, nu băga seama deloc de chinuri.

După multă strunjire, dezlegîndu-l pe sfînt, l-au aruncat în temniţă pînă se va găti cuptorul cel înfocat în care gîndise ighe-monul să-l ardă. Erau legaţi şi alţii în temniţa aceea ca la patruzeci de oameni, care, fiind slăbiţi de foame şi de sete, s-a rugat sfîntul pentru ajutorul lor şi îndată a zburat un porumb prin fereastră în temniţă, aducînd în gură hrană ca mărgăritarul de luminoasă şi mai dulce decît mierea, pe care punînd-o înaintea Sfîntului Mamant, a zburat afară. Iar hrana aceea s-a înmulţit la toţi cei legaţi, precum oarecînd cele cinci pîini la acel popor mult din pustie, şi, mîncînd ei, s-au întărit. Apoi, iarăşi rugîndu-se sfîntul în miezul nopţii, s-au deschis uşile temniţei şi au ieşit toţi cei legaţi, numai singur Sfîntul Mamant a rămas.

Înfierbîntînd cuptorul tare, au scos din temniţă pe mucenic şi l-au aruncat în cuptorul cel înfocat. Dar Dumnezeu, Cel ce a răcorit oarecînd cuptorul Babilonului pentru cei trei tineri, a răcorit şi lui Mamant focul şi în mijlocul cuptorului ce ardea a făcut vînt rece robului Său. Iar mucenicul a petrecut trei zile în cuptorul acela, cîntînd şi slăvind pe Dumnezeu pînă ce cuptorul s-a răcit şi cărbunii din foc s-au prefăcut în cenuşă. După acele trei zile, înştiinţîndu-se ighemonul că Mamant este viu în cuptor s-a mirat mult de aceasta şi a zis: "Cît de mare este fermecătorul acela că nici focul nu se poate atinge de el!" Iar mulţi din popor, văzînd că focul nu s-a atins de sfînt, nevătămîndu-l în nici un fel, au cunoscut pe adevăratul Dumnezeu şi Lui Unuia socotind acea mare minune, preamăreau puterea Lui.

Nebunul ighemon n-a voit nici acum să cunoască pe Atotputernicul Dumnezeu, ci, scoţînd pe mucenic din cuptor şi văzînd nevătămarea lui de foc, a numit aceasta vrajă şi a grăit multe minciuni asupra adevărului, apoi l-a osîndit spre mîncarea fiarelor. Ducînd pe sfîntul la privelişte, a dat drumul asupra lui unei ursoaice flămînde care, alergînd, s-a închinat sfîntului şi s-a culcat la picioarele lui, cuprinzîndu-i pulpele. Apoi a dat drumul unui pardos, dar şi acela l-a apucat cu blîndeţe de grumaz, sărutîndu-i faţa şi lingînd sudoarea de pe fruntea lui. Făcîndu-se aceasta aşa, îndată a alergat leul acela care venise cu sfîntul din pustie şi, sărind în privelişte, a grăit cu glas omenesc către sfîntul, pentru că Dumnezeu a deschis gura fiarei precum oarecînd a asinului lui Varlaam, spre arătarea tăriei Sale atotputernice. Iar cuvintele ce le grăia leul erau acestea: "Tu eşti păstorul meu care m-ai păscut în munte."

Acestea grăind, leul îndată s-a repezit la oamenii care erau acolo, mulţime multă de elini, evrei şi copii fără de număr, şi, închizîndu-se uşile de la ograda priveliştei, Dumnezeu aşa voind, a ucis acolo foarte mulţi oameni. Numai ighemonul şi puţini din cei ce erau cu dînsul acolo în ograda priveliştei au scăpat cu greu de mînia leului, care cu vitejie apuca şi rupea. Apoi sfîntul a îmblînzit leul şi l-a trimis în pustie.

Ighemonul, prinzînd pe sfînt, l-a ţinut în legături şi, scoţîndu-l la privelişte, a slobozit asupra lui un leu al său foarte cumplit, dar şi acela făcîndu-se blînd, se culca la picioarele sfîntului. Văzînd acest lucru, poporul păgîn scrîşnea din dinţi de mînie şi striga către ighemon: "Depărtează leul ca să ucidem pe vrăjitorul acesta cu pietre." Şi aruncară pietre asupra mucenicului. Iar un jertfitor ido-lesc, după porunca chinuitorului, a lovit tare cu o

oişte în pîntecele Sfîntului Mamant şi l-a pătruns cu ea, încît au ieşit dintr-însul toate cele dinlăuntrul lui, pe care singur, luîndu-le cu mîinile, s-a dus după cetate purtîndu-şi măruntaiele sale. Iar sîngele lui vărsîndu-se ca apa, oarecare femei credincioase îl adunară într-un vas de apă. Ducîndu-se sfîntul ca la două stadii, a aflat o peşteră de piatră şi s-a odihnit într-însa. Deci s-a făcut către dînsul glas din cer, chemîndu-l la cele de sus, şi şi-a dat cu bucurie duhul său în mîinile Domnului, pentru care a pătimit cu osîrdie.

Aşa a luat cununa muceniciei Sfîntul Mamant, iar sfîntele lui moaşte s-au îngropat de cei credincioşi în acelaşi loc unde se săvîrşeau multe minuni, precum se arată în cuvîntul Sfîntului Mare-lui Vasile, care scrie aşa la pomenirea Sfîntului Mucenic Mamant, propovăduirea sa către norod: "Aduceţi-vă aminte de Sfîntul Mu-cenic, cîţi l-aţi văzut cu ochii, cîţi la locul acesta, adunîndu-vă, l-aţi avut ajutător; la cîţi, chemîndu-i numele, cu singur lucrul a venit, pe cîţi rătăciţi în viaţă i-a povăţuit, pe cîţi de neputinţe i-a tă-măduit, la cîţi, murindu-le fiii, iarăşi la viaţă i-a întors, la cîţi a lungit viaţa; toţi adunîndu-vă împreună, să aduceţi laudă mucenicului."

Din aceste cuvinte ale marelui Vasile se arată cît de multe tămăduiri şi minuni se săvîrşeau la mormîntul Sfîntului Mucenic Mamant. Se cuvine încă a spune şi această minune. Iulian Paravatul, încă tînăr fiind şi vrînd să arate dreapta credinţă, deşi era lup în haină de oaie, a început a zidi deasupra mormîntului Sfîntului Mucenic Mamant o biserică prea minunată, cu mare cheltuială. Însă aceasta nu din ortodoxie, ci din slavă deşartă şi făţărnicie. Atunci puteai să vezi cu adevărat o minune prea slăvită. Pentru că ceea ce ziua se zidea, noaptea se risipea; iar stîlpii, punîndu-se, se întorceau îndărăt în sus. Pietrele nici una nu putea să vină cum se cade în zid, căci una era vîrtoasă, încît nu putea fi tăiată, iar alta se risipea ca praful, iar varul şi cărămizile în toate dimineţile se aflau spulberate ca de vînt şi aruncate de la locurile lor. Şi aceasta era zidirea păgînătăţii lor şi semnul prigoanei ce era să fie asupra Bisericii lui Dumnezeu. O minune ca aceasta se săvîrşea deasupra mormîntului sfîntului, pentru că el nu a voit să-i zidească biserica sa acel împărat apostat, care avea degrab să strice credinţa cea dreaptă.

Doamne, cu rugăciunile Mucenicului Tău Mamant, fă cu noi semn spre bine şi izbăveşte-ne de cei ce ne prigonesc, ca să Te slăvim pe Tine împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Viaţa celui între Sfinţi Părintele nostru Ioan Pustnicul, Arhiepiscopul Constantinopolului (2 septembrie)

Cel între sfinţi Părintele nostru Ioan a fost pe vremea împăraţilor Iustin, Tiberie şi Mavrichie, născut în Constantinopol. Mai întîi a fost lucrător de aur, bărbat dreptslăvitor, iubitor de săraci, primitor de străini şi temător de Dumnezeu. Acesta l-a primit pe un călugăr, anume Evsevie din Palestina, şi petrecea cu dînsul. Odată, ducîndu-se el pe cale,

mergea călugărul de-a dreapta lui Ioan şi, iată, un om necunoscut i-a zis: "Nu ţi se cade, Părinte, să mergi de-a dreapta celui mare!", Dumnezeu înainte vestind spre dînsul că i se va încredinţa arhieria cea mare.

Auzind călugărul aceasta, a spus fericitului Eutihie, Patriarhul Constantinopolului, iar Patriarhul l-a sfătuit pe Ioan să se călu-gărească, fiind vrednic de clerul bisericesc. Stînd la rugăciune în biserica Sfîntului Lavrentie, i s-a întîmplat lui că a văzut o descoperire ca aceasta: mulţime de sfinţi se veseleau în altar şi toţi erau îmbrăcaţi cu haine albe şi strălucitoare şi cîntau o prea frumoasă cîntare; iar un oarecare a ieşit purtînd un vas, din care, luînd, împărţea la mulţimea săracilor care se adunaseră şi vasul nu se mai deşerta. Iar unul din săraci de strîmtorare striga: "Doamne, miluieşte, pînă cînd nu se poate deşerta această pungă!". Şi îndată punga a rămas deşartă. Această vedenie a avut-o cuviosul şi, venindu-şi în fire, se mira de ceea ce văzuse. Aceasta, precum socotesc, însemna rînduiala lui ce avea să fie şi milostivirea cea mare către săraci.

După multă vreme Eutihie, Patriarhul Constantinopolului, a murit şi cu voia lui Dumnezeu a fost ales Ioan, ca un vrednic la hirotonisire, dar nu voia, pînă ce a văzut o vedenie înfricoşată în acest fel: De o parte vedea cum marea se înălţa pînă la cer şi era un cuptor înfocat înfricoşat; iar pe de altă parte, mulţime de îngeri grăind astfel către dînsul: "Nu primeşti scaunul? Altul va fi, iar tu vei fi muncit de noi toţi". Unele ca acestea zicîndu-i îngerii cu îngrozire, s-a supus fără de voia lui şi l-au ales patriarh al Constantinopolului.

El a avut postire desăvîrşită şi viaţă curată cu toată fapta bună, pînă la sfîrşit, lucru pe care îl mărturisesc minunile lui. Odată marea învăluindu-se foarte mult, Sfîntul Ioan a alinat-o, cu rugăciunea şi cu semnul Crucii. Pe un orb, anume Ioan de la Gaza, l-a luminat, punînd pe ochii lui o părticică din trupul lui Hristos şi zicînd: "Cel ce a tămăduit pe cel orb din naştere, Acela să te tămăduiască şi pe tine", şi îndată a văzut orbul.

Odată, cînd era ciumă mare în Constantinopol, cu voia lui Dumnezeu, cuviosul se ruga să-Şi întoarcă Dumnezeu dreapta Sa mînie. Şi a poruncit unui credincios slujitor al său să ia două vase, unul plin de pietricele mărunte, iar altul deşert, şi să stea toată ziua în locul unde se scoteau cei morţi, şi să-i numere, mutînd pietricelele din vasul cel plin în cel deşert. Numărînd slujitorul, a aflat în prima zi trei sute douăzeci şi trei de morţi, şi a spus Sfîntului. Atunci el a proorocit că moartea va înceta, lucru care se arăta în fiecare zi. A doua zi, servitorul stînd şi numărînd în acelaşi loc, a aflat mai puţini scoşi din cei morţi, a treia zi şi mai puţini, iar la o săptămînă a încetat cu desăvîrşire secera morţii năpraznice, după proorocia Sfîntului şi cu rugăciunile lui.

Înfrînarea lui era în acest fel: şase zile nu gusta hrană, iar a şaptea zi gusta numai puţin din verdeţurile grădinii, din pepeni, din struguri sau din smochine. Aşa i-a fost hrana lui în toţi anii arhieriei. De dormit dormea foarte puţin, şi atunci, şezînd cu pieptul lipit de genunchi, înfigînd o andrea într-o lumînare aprinsă şi cînd ajungea focul lumînării la andrea, cădea andreaua într-un lighean şi se scula. Iar de se întîmpla să nu audă sunetul andrelei, toată noaptea următoare o petrecea fără de somn. În rugăciune şi în nevoinţe

multe petrecea neîncetat, luptîndu-se cu patimile. De multe ori a întors înapoi năvălirile barbarilor şi a izbăvit cetatea din pierzare cu rugăciunea şi cu postul. Turma sa şi-a păzit-o de vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi şi era foarte milostiv; tatăl sărmanilor, hrănitorul săracilor, izbăvitorul celor năpăstuiţi şi rîvnitor de Dumnezeu, dezrădăcinînd toată răutatea.

Odată, într-o zi de vineri, i s-a spus Sfîntului că dimineaţă va fi alergarea cailor şi era sîmbăta Cincizecimii. Deci a răspuns Sfîntul: "Alergarea cailor în sfînta zi a Rusaliilor să nu fie". Şi căzînd în genunchi, s-a rugat lui Dumnezeu să fie vreun semn pentru înfricoşarea şi stricarea unui lucru ca acela, care s-a şi făcut. Pentru că, făcîndu-se adunarea la locul unde era obiceiul şi începînd alergarea şi priveliştea, din văzduh s-a iscat furtună cumplită cu tunete şi fulgere, cu ploaie cu piatră mare, încît toţi de frică au fugit.

Mai avea cuviosul putere şi asupra duhurilor necurate pe care le izgonea din oameni. O femeie, avînd bărbat îndrăcit, l-a dus la un sihastru în pustie, iar acela i-a zis: "Mergi la Prea Sfinţitul Ioan, Patriarhul Constantinopolului, că acela poate să-ţi tămăduiască bărbatul!" Făcînd aceasta, femeia şi-a cîştigat dorirea, pentru că luîndu-şi bărbatul tămăduit cu rugăciunile cuviosului, s-au dus bucurîndu-se la locul lor. Mulţi bolnavi cîştigau tămăduiri şi la multe femei se dezlegau legăturile nerodirii, cu rugăciunile lui.

Păscînd bine cuvîntătoarea turmă pînă la bătrîneţe, a ajuns la fericitul sfîrşit şi a trecut de la pămînt la cereştile lăcaşuri. În timp ce era dus sfîntul lui trup, a venit la dînsul, spre sărutare, Nil, slăvitul eparh, şi, plecîndu-se, l-a sărutat. Iar Sfîntul, mort fiind şi toţi văzînd şi mirîndu-se, a şoptit oarecare cuvinte la urechea lui Nil eparhul, pe care el nu le-a spus nimănui. Deci, l-au îngropat pe el înăuntrul altarului bisericii Sfinţilor Apostoli, ca pe un vrednic, slăvind şi binecuvîntînd pe minunatul între sfinţi Dumnezeu, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh. Amin.

În această zi mai pomenim şi pe cei 3680 sfinţi mucenici, care au venit de bunăvoie la chinuri pentru Hristos, în timpul împărăţiei lui Diocleţian şi Maximian, din Alexandria în Nicomidia. Pentru că, fiind ucis Sfîntul Petru, Arhiepiscopul Alexandriei, ucigaşii aceia au crezut în Domnul cu toţi casnicii lor şi cu mulţi alţii, care s-au sîrguit să moară pentru Hristos.

Deci, luîndu-şi femeile şi copiii şi toate rudeniile, au mers în Nicomidia şi stînd înaintea împăratului, au strigat: "Sîntem creştini!" Auzind aceasta, Diocleţian s-a tulburat si mai întîi cu îmbunări îi îndemna să se lepede de Cel răstignit. Apoi, nesupunîndu-se ei, a poruncit ostaşilor să-i taie cu săbiile înaintea lui şi în prăpăstiile muntelui să-i arunce. Iar după mulţi ani se aflară cinstitele lor moaşte, prin minunile pe care le făceau, de sfinţi mucenici.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Sfinţitului Mucenic Antim, Episcopul Nicomidiei, şi a celor împreună cu dînsul (3 septembrie)

Cetatea Nicomidia a fost moştenirea Sfîntului Antim, care din tinereţe avea obiceiurile bărbatului desăvîrşit. Cu floarea tinereţii sale aducea rodul cel copt al nerăutăţii, crescînd cu trupul, împreună creştea şi cu duhul şi, ajungînd la vîrstă majoră, a covîrşit pe toţi cu faptele bune. Trupul lui era potolit, duhul smerit, zavistia dezrădăcinată, mînia întru dînsul nici urmă nu arăta, iuţimea nici se auzea vreodată, lenevirea izgonită, îmbuibarea nu avea întru dînsul loc, ci înfrînare întru toate, dragoste şi pace cu toţi, bună înţelegere între toţi, iar sîrguinţa lui pentru slava lui Dumnezeu se arăta înaintea tuturor.

Vieţuind el o viaţă aşa de îmbunătăţită, s-a făcut vrednic de rînduiala preoţească, în care calea cea mîntuitoare săvîrşea cu lucrul şi cu cuvîntul, învăţînd pe toţi rugăciunea cea gînditoare de Dumnezeu şi osteneala cea folositoare. Apoi Sfîntul Chiril, păstorul Bisericii Nicomidiei, murind, s-a ridicat în scaun Antim, a cărui ale-gere vrednică a fost mărturisită de sus, strălucind o lumi-nă cerească în biserică în vremea hirotonisirii şi oarecare glas dumnezeiesc auzindu-se.

Deci, primind rînduirea Bisericii Nicomidiei, ca un bun cîrmaci în mijlocul valurilor mari a păzit întreaga corabie de înecare. Căci deşi mulţi creştini erau înecaţi în mare pentru Hristos, nu s-au afundat în apele păgînătăţii, nu i-a înecat pe ei viforul închinării de idoli, nici nu i-a înghiţit adîncul iadului cel mai dedesubt, ci s-au aflat în limanul ceresc cel lin şi neînviforat prin povăţuirea şi cîrmuirea lui Antim, păstorul lor.

Acest bun păstor a adus lui Dumnezeu, prin cununile muce-niceşti, nu toată turma sa, însă puţini au rămas în viaţă. Pentru că era mare prigoană asupra creştinilor de la închinătorii de idoli în toate părţile Răsăritului şi mai ales în Nicomidia, unde vieţuiau atunci păgînii împăraţi Diocleţian şi Maximian. Dar Sfîntul Antim îi învăţa şi îi întărea pe toţi spre nevoinţă mucenicească, zicînd: "Acum se cade să ne arătăm noi creştini. Acum este vremea ne-voinţei, acum să stea cu vitejie la luptă cel ce este ostaş al lui Iisus Hristos. Aici să pătimim puţin pentru Hristos Cel ce a pătimit mult pentru noi. Aici să-L mărturisim pe El înaintea oamenilor, ca acolo El să ne mărturisească pe noi înaintea Tatălui Său cel ceresc. Aici să-L preamărim pe El înaintea oamenilor, ca acolo El să ne preamărească pe noi înaintea îngerilor Săi. Deci să-L preamărim pe Dumnezeu în trupurile noastre, dîndu-ne pe noi la bătăi. Să murim vremelnic, ca să fim veşnic vii. Să nu ne temem de chinuitorii care ne ucid, că de ne vor ucide aici pe noi, de cea mai fericită viaţă ne vor fi nouă pricinuitori. Capul tăiat îl încununează cu cunună nestricăcioasă dreapta Punătorului nostru de nevoinţă. Mădularele cele sfărîmate se vor lumina ca soarele în împărăţia Lui. Bătăile pe care le luăm, veşnică răsplătire ne vor înmulţi nouă, iar înroşirea prin sînge ne va duce pe noi în cămara Mirelui ceresc. Deci să răbdăm pînă la sînge, ca să fim privelişte îngerilor şi oamenilor".

Cu aste cuvinte şi cu altele asemenea cu acestea întărindu-şi turma Sfîntul Antim, o! cît de mulţi credincioşi s-au dat cu îndrăzneală pe sine singuri la chinurile cele amare pentru prea dulcele Iisus, Domnul lor! Unii din cei mai fierbinţi cu credinţa, rîvnind după Dumnezeu, au arătat o îndrăzneală ca aceasta: Cînd a ieşit porunca împărătească pentru uciderea creştinilor scrisă pe hîrtie şi a fost citită în mijlocul cetăţii Nicomidia, apoi a fost pironită în zid la loc de privelişte, Sfîntul Antim a mărturisit pe Hristos înaintea tuturor şi a rupt acea poruncă de pe zid şi a sfărîmat-o, ocărînd cu mare glas păgînătatea. Atunci mai întîi Antim s-a arătat mucenic în Nicomidia.

După aceasta, mai mulţi din boieri şi dintre marii slujitori ai casei împărăteşti începură a mărturisi pe Hristos pe faţă, spunînd că ei sînt creştini. Unii ca aceştia au fost Dorotei, Mardonie, Migdonie, Petru, Indis şi Gorgonie, cu alţi mulţi însoţitori ai lor, care se dădeau pe sine la chinuire pentru Hristos, şi dintre care nu puţini au ucis chinuitorii prin diferite feluri de morţi.

În aceeaşi vreme, spre mai grele scîrbe ale creştinilor, s-a întîmplat un lucru de acest fel. Nu se ştie de unde s-au aprins palatele împărăteşti şi o mare parte a lor a ars, lucru pe care păgînii l-au pus asupra creştinilor, zicînd că ei le-au aprins din ură. Atunci mînia împărătească s-a aprins foarte tare şi răcnea mai mult decît o fiară cumplită, înghiţind pe creştini. Căci erau grămezi mari de creştini tăiaţi de săbii, şi alţii arşi de foc. Dar şi singuri dintre credincioşi, cei mai mulţi bărbaţi şi femei, văzînd moartea de neînlăturat ce se grămădea asupra altora, asemenea şi asupra lor, se aruncau pe ei înşişi în foc ca într-o apă rece, aprinzîndu-se cu dumnezeiască dragoste; iar cealaltă mulţime de popor creştinesc era legată de chinuitori, pusă în luntre şi înecată în adîncul mării. Şi nu numai trupurile celor vii, ci şi trupurile mucenicilor celor morţi cu cinste îngropate, împărătească mînie cea neîmblînzită a poruncit să le dezgroape din pămînt şi să le arunce în mare, ca nu cumva să se cinstească de către creştinii rămaşi. Atît era de mare prigoana, între care Sfîntul Antim era tîrît mai întîi decît toţi, ca un mieluşel spre junghiere, pentru că lupii se sîrguiau să-l rupă mai întîi pe păstor, apoi să înghită turma. Dar dumnezeiasca purtare de grijă şi acoperire îl păzea pe Antim într-un sat oarecare ce se numea Seman, ca mai întîi oile sale cuvîntătoare să le trimită la Dumnezeu şi după aceea să meargă şi el, pecetluind Biserica Nicomidiei cu vărsarea sîngelui credinţei sale. Atunci şi pe cei douăzeci de mii de sfinţi i-au ars în biserică, în ziua naşterii lui Hristos, iar rămăşiţele turmei lui erau închise în temniţă pe care sfîntul îi învăţa şi îi întărea prin desele sale scrisori trimise lor în taină.

Măcar că nu era la ei cu trupul, căci era depărtat de dînşii pentru o vreme, după dumnezeiasca poruncă, dar cu duhul se afla prin temniţe lîngă dînşii şi le punea înainte masă duhovnicească prin scrisorile sale. Oile se luptau la arătare, iar păstorul se lupta în taină cu lupii. Nu se ascundea sfîntul temîndu-se de munci, căci pe cei mai slabi îi sprijinea cu învăţătura şi cu rugăciunea, pe cei neputincioşi îi întărea, pe cei fricoşi îi făcea îndrăzneţi, pînă ce avea să-i pună pe toţi înaintea lui Hristos, apoi şi pe sine urma să se dea la aceleaşi munci.

Prin tăinuita lui întărire, unul din cei credincioşi, anume Zinon, fiind ostaş, a mustrat înaintea tuturor pentru păgînătate pe împăratul Maximian, căci era în Nicomidia, aproape de locul cel de privelişte, o capişte a zeiţei păgîne, pe care o cinstea foarte mult acolo. La acea zeiţă aducea multă jertfă Maximian cu oastea sa şi cu tot poporul, închinîndu-se idolului. În acea vreme a praznicului urît de Dumnezeu, Zinon, stînd la un loc înalt, a strigat cu voce tare către împărat: "Te amăgeşti, împărate, închinîndu-te pietrei celei fără suflet şi lemnului celui mut, pentru că aceasta este înşelăciune diavolească, care duce în pierzare pe închinătorii săi. Să cunoşti, Maximiane, şi să întorci ochii tăi spre cer şi pe cei dinăuntru. Vezi şi din zidirea prealuminată, ce fel este Făcătorul. Cunoaşte-l din făpturi. Învaţă să cinsteşti pe acest Dumnezeu care nu binevoieşte în sîngele celor junghiate şi în puturosul fum al necuvîntătoarelor dobitoace ce se ard, ci binevoieşte în sufletele curate şi în inima cea curată a zidirii".

Auzind Maximian acestea, a poruncit ca Zinon să fie prins şi bătut cu pietre peste faţă şi peste gură pentru acele cuvinte îndrăzneţe către împărat. Aşadar, l-au prins şi l-au lovit peste dinţi de i-au stricat chipul şi i-au sfărîmat limba care mărturisea pe Hristos. Apoi, fiind încă viu, l-au scos din cetate, tăindu-i sfîntul cap, după porunca împăratului.

În acea vreme, Sfîntul Antim a trimis pe diacon de la locul în care era ascuns, cu scrisorile sale la Dorotei şi la toţi cei ce şedeau în temniţă, care erau închişi cu dînsul pentru Hristos, îndemnîndu-i la răbdare, ca să moară veselindu-se pentru dătătorul de viaţă, Domnul tuturor.

Pe acest diacon l-au prins păgînii şi l-au dus înaintea lui Maximian împăratul, cu scrisorile Sfîntului Antim trimise la mucenici, pe care luîndu-le împăratul, le-a citit şi a aflat scris acolo ceea ce nu era plăcut lui. Căci era scrisă acolo închinăciune iubită de la sfîntul, milostivire osîrdnică, sfătuire părintească, învăţătură pās-torească, binecuvîntare arhierească pentru nevoinţa mucenicească şi întărire spre călcarea idolilor.

De acestea toate mîniindu-se împăratul, a poruncit ca toţi să fie scoşi din temniţă şi să fie aduşi înaintea judecăţii sale, spre care ei căutînd cu ochi mîndri şi cu faţă de fiară i-a ocărît mult, apoi a poruncit să se citească scrisoarea lui Antim, spre ocara şi mustrarea lor, zicînd: "Voi credeţi în înşelătoarele chinuri ale acestui om rău şi ascultaţi îndărătnica lui învăţătură, iar nu porunca cea îm-părătească?" Auzind ei scrisoarea citită şi văzînd pe diaconul lui Antim, s-au bucurat mult şi au vărsat lacrimi de bucurie urînd sănătate diaconului care stătea departe cu privire luminoasă, cu faţă veselă şi cu cap plecat, zugrăvind în inimile lor cuvintele Sfîntului Antim care se citeau spre mustrarea lor.

Împăratul a zis către diacon: "Spune-ne de unde ai venit, cine ţi-a dat aceste scrisori care îndărătnicesc poporul şi unde se ascunde cel ce te-a trimis pe tine?" Iar diaconul, deschizînd gura sa plină de dar, a început a grăi aşa: "Cel ce trimite aceste scrisori este păstor".

Dar stînd departe de la turmă, o învaţă prin scrisori şi o îndeamnă spre dreapta credinţă, mai ales cînd aude despre năvălirea lupilor celor mulţi asupra turmei celei cuvîntătoare. Atunci cu mare glas spune oilor ce trebuie să facă şi le spune de la Cel mai întîi păstor cuvintele acestea: "Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu-l pot ucide. Această scrisoare o aduc eu acestei turme a lui Hristos şi o arăt, iar unde este el acum nu voi spune, pentru că mare nebunie ar fi de m-aş face vînzătorul păstorului meu de la care mult folos se primeşte, care şi fără să mai zic eu ceva, învăţătura lui degrabă va fi arătată, căci nu poate cetatea să se ascundă stînd deasupra muntelui.

De aceste cuvinte îndrăzneţe mîniindu-se prigonitorul, a osîndit pe sfîntul diacon la moarte. Numele lui era Teofil. Mai întîi îi tăiară limba cea dulce grăitoare. Apoi, lovindu-l cu pietre şi cu săgeţi rănindu-l, l-au ucis. După aceasta pe mucenicii de faţă pu-nîndu-i la judecată, a poruncit să-i piardă în multe feluri. Sfîntului Dorotei să-i taie capul, pe Mardonie cu foc să-l ardă, pe Migdonie să-l arunce de viu în groapă şi să-l acopere cu pămînt, iar lui Gorgonie, Indis şi Petru, legîndu-le cîte o piatră de moară la grumaji, să-i arunce în mare şi pe toţi ceilalţi să-i omoare cu diferite morţi, care prin răbdarea a felurite chinuri toţi s-au înălţat la Domnul. Iar trupurile mucenicilor aruncate în mare, pescarii cu mrejele le-au tras afară, pe care o fecioară, pe nume Doamna, le-a îngropat. Fiind înştiinţaţi păgînii de aceasta, au ucis-o şi pe ea cu sabia pe cînd se ruga deasupra moaştelor sfinţilor.

În aceeaşi vreme şi Eftimie, cel ce prin învăţătura sa pe mulţi i-a adus la mărturisirea lui Hristos spre mucenicească nevoinţă, acolo iarăşi în Nicomidia, după felurite munci, prin sabie şi-a luat sfîrşitul. Apoi, după cei mulţi, a sosit şi vremea Sfîntului Antim ca să pătimească pentru mărturisirea lui Iisus Hristos.

Ascunzîndu-se el în satul Seman şi semănînd în taină cuvîntul lui Dumnezeu şi credinţa în Hristos Domnul înmulţind-o, s-a înştiinţat de dînsul Maximian şi îndată a trimis douăzeci de ostaşi călări să-l prindă. Ajungînd ei la satul acela, i-au întîmpinat Sfîntul Antim şi pe el însuşi l-au întrebat despre dînsul: "Unde se află Antim, învăţătorul creştinesc?" Iar el, luîndu-i pe ei, i-a dus în ca-sa sa, zicîndu-le: "Vă voi spune vouă de Antim şi vi-l voi da pe el în mîinile voastre, numai să vă odihniţi puţin de cale". Şi le-a pus înainte mîncare şi le-a făcut ospăţ după putere, hrănindu-i cu dra-goste. Apoi s-a arătat pe sine că el este Antim. "Eu sînt, a zis el, cel pe care îl căutaţi. Luaţi-mă şi mă duceţi la cel ce v-a trimis!" Auzind ostaşii aceasta, s-au mirat şi se ruşinau să caute la cinstitele lui cărunteţe, văzînd primirea cu dragoste şi ospătarea făcută de dînsul. Apoi se gîndeau că nu spre binele vieţii acesteia îl vor duce la împărat pe acest om bun şi nevinovat, ci la cel mai de pe urmă rău şi la moarte sigură în urma cumplitelor munci. De acest lucru fiindu-le jale şi ruşine înaintea feţei Sfîntului Antim, îi ziseră: "Nu te vom lua cu noi, ci te sfătuim să te ascunzi, iar nouă ne este destul să spunem înaintea lui Maximian că am căutat pretutindeni împrejurul Nicomidiei pe Antim şi nu l-am aflat!" Însă Antim, care păzea cu sfinţenie poruncile Domnului, îi învăţa să grăiască ade-vărul, nevrînd să spună minciună pentru dînsul.

Deci aceasta şi dorind, să moară pentru Hristos, a mers pe cale cu dînşii. Mergînd împreună, le grăia lor cuvîntul lui Dumnezeu, învăţîndu-i credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos. Şi nu a căzut în deşert sămînţa cuvîntului semănată de el, ci pe pămînt bun a nimerit; pentru că s-a înrădăcinat în inimile lor şi a răsărit şi a crescut prin desăvîrşirea credinţei. Iar cînd au ajuns la un rîu, a făcut sfîntul rugăciune pentru ei şi i-a botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. Apoi iar începură pe cale a vorbi cuvînt folositor de suflet pînă au ajuns la cetate. Deci, intrînd Sfîntul Antim în cetate, au spus despre dînsul lui Maximian, iar el a poruncit ca să-l aducă legat înaintea lui.

În acest fel a stat sfîntul înaintea prigonitorului avînd mîinile legate la spate, căci aşa se cădea să stea legat pentru dreptate, ca un tîlhar înaintea judecăţii păgînilor. Mintea însă o avea îndreptată spre cer, de acolo nădăjduind ajutor. Apoi a poruncit prigonitorul ca toate uneltele gătite spre muncire să fie aduse, vrînd mai înainte să înfricoşeze pe Antim prin vederea acelora ca, văzîndu-le, să cu-noască ce are să pătimească şi temîndu-se, să se plece la voia cea împărătească. Apoi a început a-l întreba, zicînd: "Tu eşti Antim care te rătăceşti după un om prost ce se zice Hristos şi duci după tine, în aceeaşi rătăcire, poporul cel simplu, amăgindu-i şi în-dărătnicindu-i să se împotrivească poruncii noastre împărăteşti, iar pe zeii noştri cu nenumărate deosebiri să-i hulească şi să-i ocărască?"

Iar el, netemîndu-se de uneltele puse de faţă şi de cuvintele muncitorului, a zis: "Să ştii, împărate, că la această întrebare a ta n-aş fi răspuns nimic de nu m-ar fi sfătuit dumnezeiescul Apostol, care ne învaţă să fim gata întotdeauna spre tot răspunsul către cel ce ne întreabă cuvînt pentru credinţa noastră. Căci ne-a făgăduit Dumnezeu să ne dea gură şi înţelepciune, căreia nimeni nu i se va putea împotrivi, şi nu-i vor putea răspunde cei ce ne vor sta nouă împotrivă. Eu mai întîi am rîs de idolii voştri pe care îi numiţi dumnezei, iar acum rîd de marea ta nebunie, că ai nădăjduit să mă rupi de Ziditorul meu, care şi pe tine, zidire a Sa nemulţumitoare, te-a cinstit cu chipul Său. Pentru ce m-ai adus legat la a ta judecată şi uneltele tale de chinuire le-ai pus înaintea ochilor mei? Voieşti cu acestea să mă înfricoşezi, ca temîndu-mă, să mă supun poruncii tale fără Dumnezeu? Nu vei putea să înfricoşezi cu acestea pe cel ce singur caută să moară pentru Domnul său. Să le pui pe acestea înaintea celor ce sînt nerăbdători şi fricoşi, cărora le este mare mîngîiere viaţa aceasta vremelnică, iar pierderea vieţii acesteia vremelnice le este mare chin. Pe aceia să-i înfricoşezi cu acestea, iar nu pe mine. Că mie acest trup de pămînt şi această viaţă vremelnică îmi sînt ca nişte grele legături şi temniţă, căci nu lasă sufletul meu să treacă la doritul Dumnezeu; iar ale tale îngroziri, pedepsele şi muncile îmi sînt mai primite decît toată dulceaţa, că ele au ca urmare moartea care mă va dezlega din trupeştile legături şi mă va trimite acolo unde este toată dorirea mea".

Acestea zicîndu-le Sfîntul Antim, a poruncit prigonitorului să-l bată cu pietre peste grumaz, iar el, primind aceasta cu mul-ţumire ca pe un început al pătimirii pentru Hristos şi ca pe o tre-ime a cununilor, dorea cele mai mari bătăi, vrînd să moştenească mai bună răsplătire. Pe de o parte rîzînd şi batjocorind pe chi-nuitor, iar pe de altă parte mîniindu-l, ca cu mai mari bătăi să po-runcească a-l munci, repeta acest cuvînt proorocesc: "Idolii, care nu au făcut cerul şi pămîntul, să piară!"

Aceste cuvinte au pătruns în inima chinuitorului şi a poruncit să i se găurească picioarele cu ţepuşi de fier. Dar şi acea muncă era veselia sfîntului pentru că, bucurîndu-se, lăuda pe Dumnezeu Care l-a învrednicit a răbda unele ca acestea pentru numele lui Hristos. Apoi Maximian a poruncit să se aştearnă pe pămînt hîrburi ascuţite şi punînd pe sfîntul gol peste ele, a poruncit să fie bătut cu toiege, ca îndată durerea să străbată inima lui, de deasupra din bătaia toiegelor, iar de dedesubt din ascuţirea hîrburilor. Dar el şi atunci, nedeznădăjduindu-se de biruinţa sa asupra chinuitorului, cînta astfel: "Mulţumesc Ţie, Doamne, Împărate al veacurilor, că m-ai încins cu putere spre război, împiedicat-ai pe toţi cei ce se sculau asupra mea sub mine; vrăjmaşii mei au fugit şi pe cei ce mă urăsc pe mine i-ai pierdut".

După aceasta altă muncă a scornit chinuitorul. A pus în pi-cioarele lui încălţăminte de aramă arsă în foc pînă s-a înroşit. Ci oarecare dumnezeiesc dar de sus a urmărit pe pătimitorul, întă-rindu-l în chinuri; şi a auzit un glas, făcîndu-i cununa de grabă şi făcînd veselie inimii lui. Din acea dumnezeiască mîngîiere, a în-ceput, la arătare, a nu băga de seamă la chinuri, ca şi cum nu ar fi suferit nici o durere şi zîmbea cu faţa veselindu-se. Iar chinuitorul, văzînd aceasta, înnebunea mai mult şi zicea că este vrăjitor şi cu farmece biruieşte puterea focului arzător. Apoi întreba pricina pentru care se veseleşte, fiind într-un chin ca acesta. Iar el a zis: "Pentru aceasta sînt bucuros, că chinurile acestea de acum îmi sînt nădejde încredinţată de bunătăţile cele făgăduite. Degrabă voi birui mînia ta cea deşartă şi pe idolii tăi îi voi arăta mult mai nepu-tincioşi decît puterea omenească şi te vei căi de bucuria ta în veci, dar fără de folos. Nu te vei duce mai întîi din viaţa aceasta pînă ce nu te vei osîndi în veşnica pierzare".

Cu aceste cuvinte mai tare aprinzîndu-se împăratul, a poruncit să lege pe sfîntul de o roată şi întorcînd cu dînsul roata să ardă trupul lui cu foc. Dar cînd slujitorii începură să împlinească această poruncă, legînd pe Antim de roată şi foc punînd dedesubt, deodată au căzut ca morţi, căci a stat roata şi s-a repezit focul spre dînşii şi i-au ars şi au mărturisit înaintea chinuitorului, zicînd: "Cînd am început a întoarce roata şi a arde dedesubt pe cel legat, s-au arătat aproape de noi trei bărbaţi purtători de lumină, zicînd: (r) Nu te teme, robule al lui Dumnezeu, Antime! Ż Căutînd el spre noi, a căzut frica pe noi şi focul de sub roată în faţa noastră s-a întors şi ne-a vătămat". Acestea auzindu-le, chinuitorul s-a mirat mult şi toate acestea le-a socotit farmece. Apoi, scoţînd de pe roată pe sfîntul Antim, îl îngroziră cu tăiere de sabie de nu va jertfi idolilor. Iar mucenicul, auzind de tăiere de sabie, s-a bucurat şi s-a rugat lui Dumnezeu dinadins să-l trimită cu izbîndă mai degrabă la turma sa care mai înainte de el prin mucenicie s-a suit la cer, ca să poată zice: "Iată eu şi pruncii care mi i-ai dat, Doamne!"

Mai întîi păgînul a poruncit să-l ducă în temniţă legat cu lanţuri de fier. Ducîndu-l, Sfîntul lăuda şi binecuvînta pe Dumnezeu pentru toate, apoi deodată a strălucit peste el o lumină din cer şi s-au sfărîmat lanţurile care îl legau. Slujitorii care îl duceau au căzut de frică, iar el, ridicîndu-i, le zicea lor să-şi îndeplinească porunca. Ajungînd la temniţă, sfîntul a intrat între făcătorii de rele şi între tîlharii care şedeau acolo şi, intrînd, se veselea ca la un ospăţ mare sau ca la o nuntă, căci punînd înaintea lor duhov-nicească

hrană a cuvîntului lui Dumnezeu şi gătindu-le băutura dreptei măriri, i-a cîştigat pe toţi lui Hristos şi i-a împreunat cu Biserica, învăţîndu-i credinţa şi lucrurile bune. Tot acolo în acea temniţă i-a născut pe ei prin baia botezului şi a fost temniţa biserică luminată, plină de Duhul Sfînt, unde, şezînd, ziua şi noaptea aducea jertfă de laudă lui Dumnezeu.

Înştiinţîndu-se de aceasta Maximian, a poruncit să-l aducă pe Sfîntul Antim înaintea sa şi a început a-l îndemna cu îmbunări spre închinarea la dumnezeii lor, făgăduindu-i să-l facă mai mare decît toţi cei ce jertfesc idolilor. Dar el, prin obişnuita sa îndrăzneală, a răspuns împăratului: "Mai înainte de cuvintele tale sînt şi eu preot începător între dumnezeieştii preoţi şi preot al lui Hristos, întîiul începător al păstorilor, care S-a îmbrăcat în trupul meu şi S-a pogorît la mine pentru mine. Acela S-a făcut lui Dumnezeu-Tatăl jertfă pentru popoare, a murit pe Cruce, s-a pogorît şi a înviat în a treia zi şi la ceruri cu slavă S-a înălţat, ridicînd cu Sine pe toţi cei ce cred într-însul. Aceluia Îi sînt preot şi Aceluia pe sine-mi mă aduc jertfă vie, iar a voastră jertfire şi jertfă şi idolii voştri întuneric sînt şi întru întunericul cel veşnic vor merge".

Auzind acestea, chinuitorul l-a osîndit la moarte şi mergea sfîntul la moarte plin de bucurie. "Acum este, zicea el, vremea veseliei mele, acum este cîştigarea dorinţei mele, acum mi se deschide uşa vieţii veşnice, ca ieşind din trup să intru la Domnul şi să mă satur cînd mi se va arăta slava Lui". Ajungînd la locul în care avea, prin vremelnică moarte, să treacă la viaţa cea nesfîrşită a cerut vreme de rugăciune şi îndestulat rugîndu-se şi-a plecat sfîntul său cap pe care i l-au tăiat cu securea, după porunca împăratului. Aşa a luat sfîrşit mucenicia sa pentru Hristos, la 3 septembrie. Iar pe înnoptate, mergînd oarecare din credincioşi în taină, au luat mult pătimitorul lui trup şi l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Prea Sfînta Treime, pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe unul Dumnezeu, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Vasilisa din Nicomidia
(3 septembrie)

În împărăţia rău credinciosului Diocleţian nici o altă cetate nu s-a înroşit cu sîngele mucenicilor aşa ca Nicomidia, întru care era atîta mulţime de credincioşi ucişi pentru Hristos, încît într-o lună s-au numărat şaptesprezece mii de mucenici, fără de cele douăzeci de mii care au fost arşi în biserică, în ziua Naşterii lui Hristos. Această nevinovată junghere a credincioşilor s-a sfîrşit nu într-o lună, ci multă vreme s-a întins, fiind acea urmărire grea şi cumplită prigonire, între care, cîţi creştini ucişi au fost, cine poate să-i numere, fără numai singur Dumnezeu, Cel ce numără mulţimea stelelor.

În aceeaşi cetate a Nicomidiei a pătimit şi această sfîntă mu-ceniţă Vasilisa. Şi slava Atotputernicului Dumnezeu ştie că nu numai în oamenii cei desăvîrşiţi, ci şi în copiii cei mici poate să-şi arate puterea Sa cea mare. Pentru că această muceniţă a fost fecioară de nouă ani, mireasă curată a cerescului Mire şi fiind pusă înaintea ighemonului Alexandru al

Nicomidiei cu aşa îndrăzneală a mărturisit pe Hristos, încît toţi s-au mirat de buna înţelegere şi de sloboda ei limbă, căci ca un bărbat desăvîrşit, aşa se lupta cu chinuitorul pentru cinstea Domnului. Pe aceasta, după multe cuvinte îmbunătoare şi făgăduinţe, văzînd-o prigonitorul neplecată, a poruncit să o bată peste obraz, iar ea a mulţumit lui Dumnezeu. Apoi a poruncit s-o dezbrace de haine şi cu vergi să o bată, iar ea a dat lui Dumnezeu mai multă mulţumire. Deci, mîniindu-se ighemo-nul, a poruncit să o bată şi mai mult. Şi atîta o bătură peste tot trupul, încît s-a făcut trupul ei numai o rană, iar ea striga: "Doamne, mulţumesc Ţie de toate".

După aceea prigonitorul a poruncit să i se sfredelească gleznele şi, legînd-o cu funia, să o spînzure cu capul în jos, iar sub dînsa să se aprindă focul, deasupra căreia să se pună smoală, pucioasă, untdelemn şi plumb, ca din acea silnică durere şi de iuţimea focului degrabă să-i iasă sufletul. Sfînta, pătimind aşa, se simţea ca într-o răcorire a raiului şi cînta lăudînd pe Dumnezeu. Văzînd ighemonul că nu ia în seamă chinuirea lui, a poruncit să ardă un cuptor şi acolo să o arunce pe sfînta. Iar ea, însemnîndu-se cu semnul cinstitei Cruci, a intrat în mijlocul văpăii şi, stînd multă vreme în focul arzător, a fost păzită fără vătămare. Toţi cei ce vedeau se spăimîntară şi nu pricepeau acea preaslăvită vedere. Apoi, scoţînd pe Vasilisa din cuptor, a dat drumul la doi lei asupra ei ca s-o mănînce. Dar sfînta, rugîndu-se, a rămas nevătămată de fiare, că rugăciunea cea feciorească, ca şi a lui Daniil, a astupat gurile leilor.

Văzînd acestea, ighemonul Alexandru s-a spăimîntat şi a fost în uimire multă vreme. După aceea a zis: "Acestea sînt judecăţile lui Dumnezeu!" şi îndată a căzut la picioarele sfintei, zicînd: "Miluieşte-mă, roaba cerescului Împărat şi Dumnezeu, şi mă iartă pe mine de cîte răutăţi ţi-am făcut, iar pe Dumnezeul tău roagă-L pentru mine să nu mă piardă pentru tine, căci iată şi eu de acum cred într-Însul". Atunci sfînta muceniţă, deschizîndu-şi gura, a preamărit cu mare glas pe milostivul Dumnezeu, care a luminat orbirea ighemonului şi la cunoştinţa adevărului l-a povăţuit. Apoi, chemînd pe episcopul Antonin, i-a poruncit să-l povăţuiască şi, învăţîndu-l credinţa, să-l boteze.

Mare bucurie a fost credincioşilor ce se aflau acolo pentru întoarcerea lui Alexandru care, fiind botezat, se căia de păgînătatea sa dinainte şi pentru tirania cu care pierdea pe cei ce mărturiseau pe Hristos. Apoi se rugă Sfintei Vasilisa să-i ceară milă de la Dumnezeu, prin ale cărei mijlociri şi rugăciuni în puţină vreme, plin de adevărată pocăinţă, s-a mutat la Domnul în mărturisirea cea bună şi s-a îngropat de credincioşi cu cinste. Iar sfînta, după îngroparea lui, a ieşit din cetate ca la trei stadii şi, oprindu-se, a aflat o piatră şi stînd pe dînsa s-a rugat şi îndată a curs apă din piatră, din care, bînd, s-a depărtat puţin de acolo şi, plecîndu-şi genunchii la pămînt cu rugăciune, şi-a dat Domnului duhul său.

Înştiinţîndu-se de aceasta, episcopul Antonin a mers şi a îngropat pe sfînta, făcîndu-i mormîntul aproape de piatră, unde cu rugăciunea ei a ieşit apa. Prin rugăciunile Sfintei Vasilisa, Doamne, varsă peste noi mila Ta cea mare şi bogată. Amin.

În această zi mai facem pomenirea sfinţitului mucenic Aristion, episcopul Alexandriei, cum şi pomenirea Cuviosului părintelui nostru Teoctist, care a fost împreună pustnic cu marele Eftimie. Catalogul de mucenici cel latinesc în această zi pune pomenirea sfintei Fiva, pe care Sfîntul Apostol Pavel, în scrisoarea cea către Romani, la capitolul 17 o pomeneşte, zicînd: "Încredinţez vouă pe Fiva, sora noastră, care este slujitoarea Bisericii din Kencreas, ca să o primiţi în Domnul cu vrednicia sfinţilor şi să o ajutaţi ori de ce lucru va avea trebuinţă de la voi. Căci aceasta a fost folositoare multora şi mie însumi". Kencreas era sat şi liman de corăbii în Corint.

Pătimirea Sfîntului Sfinţitului Mucenic Vavila
şi a celor cu dînsul trei tineri
(4 septembrie)

(De la Sfîntul Simeon Metafrast, pe scurt)

Păgînul împărat Numerian, petrecînd în Antiohia cea mare, într-una din zile a făcut mare praznic zeilor şi a adus atotspurcatele jertfe idolilor, amestecîndu-le cu sînge nevinovat, căci a junghiat un mic prunc împărătesc, pe care îl avea zălog de la oarecare împărat barbar, pentru o pace nestricată şi trainică. Căci cînd purtase război cu împăratul acela şi nu putea unul pe altul să se biruiască, făcură pace între ei şi o întăriră cu jurăminte, încheind prietenie între dînşii. Spre adeverirea acelei păci neschimbate şi a prieteniei, împăratul barbar a dat lui Numerian pe fiul său, tînăr copilaş, şi l-a încredinţat în grija lui, ca un tată să-l crească şi ca pe un fiu firesc al său să-l aibă la sine. Numerian, luînd copilul împărătesc cu înşelăciune, îndată şi-a arătat cruzimea cea fără omenie, căci a stricat pacea cu împăratul acela, nebăgînd în seamă jurămîntul şi defăimînd prietenia lui, şi singur, cu mîna sa, a junghiat pe fiul împărătesc în capiştea urîţilor săi zei.

Întru acea vreme era păstor al Bisericii Antiohiei sfîntul şi purtătorul de Dumnezeu Părintele Vavila, care, fiind ales prin dumnezeiasca înainte-însemnare la scaunul arhieriei, păştea bine turma lui Hristos, făcîndu-se exemplu credincioşilor cu cuvîntul, cu viaţa, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa şi cu curăţia. Cînd se săvîrşea acel diavolesc praznic şi cumplită ucidere, Sfîntul Vavila, adunîndu-şi credincioşii săi care erau în Antiohia şi intrînd în sfînta biserică, aducea jertfa cea fără de sînge adevăratului Dumnezeu, rugîndu-se pentru cuvîntătoarea sa turmă să nu fie răpită de lupii cei pierzători de suflet şi învăţînd oile sale să fie tari în credinţă, ca să nu cadă în vreme de ispite.

Dar necuratul împărat, întorcîndu-se de la spurcatele jertfe ucigaşe de oameni, s-a pornit spre creştineasca biserică, vrînd să vadă dumnezeieştile taine care se săvîrşeau şi să spurce sfinţenia Domnului prin intrarea sa necurată. Atunci rîvnitorul lui Dumnezeu, Sfîntul Vavila, auzind că vine împăratul cu toată suita spre biserică, a lăsat dumnezeiescul altar şi, ieşind împotriva împăratului, a stat în uşile bisericii. Apoi văzînd că se apropie, a strigat cu mare glas către dînsul: "Nu ţi se cade împărate, fiind închinător de idoli, să intri

în biserica Dumnezeului Celui viu şi să o necinsteşti cu intrarea ta". Şi s-a împotrivit Sfîntul Vavila foarte mult împăratului, mustrîndu-l pentru idoleasca necurăţie şi cu totul oprindu-l să intre în biserică. Cînd s-a apropiat împăratul de uşă, Sfîntul Vavila a arătat o asemenea îndrăzneală că, punîndu-şi dreapta sa în pieptul lui, l-a oprit şi l-a împins afară din biserica lui Dumnezeu, încît s-a întors împăratul ruşinat. Că deşi voia să intre cu sila, avînd cu el slujitori şi ostaşi, însă îl oprea o putere dumnezeiască prin Sfîntul Vavila şi nu lăsa pe acel necurat nici măcar să se atingă de biserică. Căci cuvintele lui Vavila ca şi cuvintele îngerului erau, şi înfricoşau pe sufletul cel îndrăzneţ şi fără Dumnezeu. Afară de aceasta s-a îndoit împăratul şi de popor, temîndu-se ca nu cumva să se facă ceartă şi tulburare, pentru că multă mulţime de credincioşi se adunase acolo în acea vreme.

Deci răbdînd mustrarea în tăcere, s-a dus cu mînie la palatele sale. A doua zi a poruncit să ardă cu foc biserica aceea, iar pe patriarh, punîndu-l înaintea sa, a început să-l ocărască de lucrul ce a îndrăznit să facă, zicîndu-i: "O, ticălosule mai mult decît toţi, spre cine ai nădăjduit de ai cutezat a te împotrivi puterii mele şi mi-ai oprit intrarea în biserică? Nu ştii cîtă răutate este a mustra pe îm-părat şi sub ce fel de pedepse se află cel ce îndrăzneşte a necinsti faţa împărătească? " Iar Sfîntul Vavila, fără teamă, i-a răspuns: "Nu caut la împăratul pămîntesc, nici nu mă ruşinez de faţa lui, ci privesc spre Împăratul ceresc, nădăjduind spre Dînsul. De Acela mă tem, Care m-a pus păstor al oilor Sale şi-mi porunceşte să fiu treaz cînd năvăleşte lupul şi să nu las fiara să intre în turmă. Deci nu pe împărat l-am mustrat, căci ştiu că îndrăzneala de a mustra pe împărat nu este departe de nebunie; ci am oprit pe acela care cu intrarea sa a vrut să necinstească sfinţenia lui Dumnezeu şi să o facă necurată. Pentru aceea este cu dreptate să-mi mulţumeşti că te-am oprit de un plan rău ca acesta prin care ţi-ai fi adus asupra ta pierzarea cea mai de pe urmă, mîhnind cu totul pe Ziditorul tău, de la care a cădea este mai cumplit decît orice moarte".

Numerian a zis: "Se cădea ţie ca pentru lucrul de ieri pe care ai îndrăznit a-l face împotriva noastră să te căieşti şi să ceri iertare de la noi, iar tu şi acum ne nesocoteşti pe noi". A răspuns Vavila: "Nu ni se cade nouă, creştinilor, a ocărî şi a mustra pe nimeni din oameni, deci nici pe tine nu te mustrăm. Că nu se cuvine a necinsti zidirea lui Dumnezeu, împodobită cu chipul Lui, însă de îndrăz-neşte cineva împotriva lui Dumnezeu şi aduce necinste asupra sfin-ţeniei Lui, apoi pe unul ca acela nu numai nu este vrednic a-l cinsti, ci cu dreptate este a-l şi urî, după cum ne grăieşte dumne-zeiescul David: Au nu pe cei ce te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urît şi asupra vrăjmaşilor Tăi am luptat? Cu urîciune desăvîrşit i-am urît pe ei, vrăjmaşi mi s-au făcut mie".

Acestea grăind sfîntul, i-a zis împăratul: "Lasă aceste cuvinte multe ale tale şi ascultă-ne pe noi, de voieşti să scapi de pedeapsa ce ţi se cuvine pentru greşala ta şi să cîştigi de la noi iertare, apoi să aduci jertfă zeilor noştri şi să te închini lor". A răspuns sfîntul: "Pentru turma încredinţată mie toate le pot pătimi şi sufletul sînt gata a mi-l pune". Apoi, tăcînd puţin, a zis: "Nu se poate, o, împărate, să mă depărtez de Dumnezeul meu şi să slujesc zeilor mincinoşi, ale căror lucruri nelegiuite este ruşine a le şi pomeni".

Împăratul a grăit: "Iar îţi zic cuvîntul dinainte: Lasă multa ta grăire şi jertfeşte zeilor, iar de nu voieşti, pe tine, cel rău, te va pierde stăpînirea mea". A răspuns Vavila: "Dorinţa mea era să te mîntuiesc pe tine de întunericul ce te-a cuprins, ca să fii scăpat de muncile cele nesfîrşite, iar tu îi chemi şi pe alţii în aceleaşi chinuri, aprinzîndu-ţi gheena cea mare. Deci îţi spun că nu vei putea să scapi de mîinile Dumnezeului celui viu!"

Apoi chinuitorul, schimbîndu-şi furia în blîndeţe, a început a întreba fără mînie pe Sfîntul Vavila: "Oare vei putea să ne spui ce este Dumnezeu?" A răspuns Vavila: "Firea lui Dumnezeu, oricît de mult te-ai osteni, nu vei putea s-o cuprinzi, că Dumnezeu este negrăit, neajuns şi necercat de gîndurile omeneşti. El este înce-pătorul a toate, alcătuitorul, ziditorul şi Domnul tuturor, Cel ce este deapururea şi a făcut pe îngeri, pe arhangheli şi toate celelalte fiinţe. Apoi l-a zidit pe om şi l-a umplut de nenumărate bunătăţi, punîndu-l împărat peste făpturi, şi i-a rînduit să locuiască în rai. Apoi, ca să-şi cunoască omul cinstea sa, şi cu cît întrece pe celelalte vietăţi, le-a adus pe toate înaintea lui şi i-a poruncit să le pună nume. Încă i-a zidit lui şi ajutoare şi l-a învrednicit pe om a se îndulci de dumnezeieştile cuvinte. Iar nemulţumitorul om, defăimînd pe Ziditorul şi poruncile Lui nebăgîndu-le în seamă, a ascultat pe vrăjmaşul care nu i-a făcut niciodată vreun bine, fără numai i-a adus cuvînt înşelător, pe care, crezîndu-l, s-a lipsit de rai, fiind izgonit de dreapta judecată a lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu Cel fără răutate, măcar că l-a izgonit pe om, însă n-a încetat a-i face bine, arătînd că, deşi greşim fără număr, El nu voieşte pierzarea noastră, ci ne rînduieşte nouă cele spre mîntuire".

Numerian, auzind aceste cuvinte, nu a putut să le înţeleagă, pentru că sufletul care n-a gustat darul, nici nu s-a împărtăşit cu înţelegerea, nefiind bun şi nicidecum pedepsit, cum putea să înţe-leagă cele folositoare? Însă, ruşinîndu-se de cei ce stăteau împrejur, ca să nu fie cunoscută cu totul neînţelegerea lui, se arăta că le înţelege pe toate cele grăite de Vavila şi a lăudat pe sfîntul ca pe un frumos grăitor. Apoi iar a întrebat: "Ce este omul?" Iar el a răspuns: "Omul este făcut de Dumnezeu din ţărînă şi este muritor, mai cinstit decît toate vietăţile cele muritoare, blînd, iubitor de prietenie, deşi noi ne înrăim unul asupra altuia mai cumplit decît fiarele". Numerian, mirîndu-se de cuvintele lui Vavila şi arătîndu-se pe sine înţelept, se jura pe zeii săi, mărturisind că Vavila este înţelept şi nu grăieşte nimic mincinos, numai dacă ar jertfi idolilor. Că zicea: "Numai singură aceasta îi lipseşte lui Vavila, că nu cinsteşte pe idolii noştri; ci trebuie ca înţeleptul acesta să nu necinstească zeii şi să nu-şi întrarmeze aşa limba sa asupra lor".

Căutînd din nou înspre Vavila, i-a zis: "O, bătrîne prea înţelepte, să aduci jertfă zeilor noştri şi îndată te voi avea ca pe un tată. Văd zeii că nu mint şi vei fi domn în stăpînirea mea şi vei avea multe averi". Aşa amăgea necuratul împărat pe bărbatul cel drept cu felurite îmbunări şi cu făgăduinţe de bogăţii mari şi de cinste. Dar adevăratul mărturisitor al lui Hristos a stat nemişcat în credinţă. Iar împotriva înşelătoarelor cuvinte ale chinuitorului a răspuns: "Capul tuturor bunătăţilor este dreapta credinţă, fără de care toate bunătăţile făgăduite mie de tine sînt sărăcie şi cea mai de pe urmă ocară si lipsirea de cele pe care le am".

Deci Numerian, văzînd pe Sfîntul Vavila neplecat spre păgînătatea lui, s-a pornit cu mînie şi a poruncit lui Victorin, ducele său, ca punîndu-i lanţuri grele de fier la grumaji şi la picioare, să-l poarte prin mijlocul cetăţii spre privirea tuturor. Pentru că nădăjduia nelegiuitul că acest cinstit bărbat fiind slăvit de toţi cetăţenii, ruşinîndu-se de o necinstire ca aceea, se va pleca la necurata lui voie. Iar lanţurile fiind puse pe sfînt, împăratul zicea batjocorindu-l: "Aşa mă jur pe zei, Vavila, că îţi este podoabă ţie a umbla în aceste lanţuri, că acestea se cuvin bătrîneţelor tale!" A răspuns sfîntul: "Tu, împărate, spre rîs îmi zici aceasta, iar eu îţi spun adevărul că aşa de cinstite îmi sînt aceste lanţuri, precum ţie coroana cea împărătească, iar pătimirile cele pentru Hristos aşa de iubite îmi sînt, precum ţie sceptrurile. Şi moartea pentru Cel fără de moarte Împărat aşa îmi este de dorită, precum ţie viaţa".

Din întîmplare erau acolo, lîngă Vavila, trei fraţi tineri de ani, dar bătrîni cu înţelepciunea, pe care sfîntul i-a crescut cu duhov-nicească hrană şi îi avea ca pe fiii săi. Aceia, urmînd învăţătorului lor, chiar cînd era legat, nu îl părăseau. Spre ei căutînd împăratul, a zis către sfînt: "Mi se pare, Vavila, că aceşti copii spre mîndrie te ridică pe tine, numindu-te învăţător, şi pentru dînşii stăruieşti întru împotrivirea ta". A răspuns sfîntul: "De vei voi să-i întrebi pe copiii aceştia, îi vei vedea mai înţelepţi decît tine şi vei cunoaşte că ei sînt sămînţa cuvintelor mele". Deci a întrebat împăratul: "Ai cui sînt copiii?" A răspuns sfîntul: "Ai mei sînt după duh, pe care, prin bunavestire, eu i-am născut, prin învăţătură i-am hrănit, prin pedepsire i-am crescut şi sînt în aceste mici trupuri bărbaţi mari şi creştini desăvîrşiţi. Întreabă-i şi vei vedea".

Atunci a poruncit împăratul ca pe Vavila să-l ducă la pri-velişte şi să-l arunce în temniţa poporului, iar pe tineri, chemîndu-i înaintea sa, i-a întrebat mai întîi de au mamă. Iar ei ziseră: "Şi ma-ma şi tatăl şi învăţătorul nostru este Vavila, pe care îl iubim mai mult decît pe o maică, pentru că mama numai ne-a născut, iar Vavila ne învaţă pe noi înţelegerea şi dreapta credinţă şi spre înăl-ţimea bunătăţilor ne ridică, îngrijindu-se de sufletele noastre". Îndată împăratul a poruncit să caute şi să aducă pe mama lor. Fiind adusă maica, o întrebă împăratul cum o cheamă şi de este ea mama copiilor acelora. Iar ea a răspuns, zicînd: "Numele meu este Hristodula şi aceşti copii sînt rodul pîntecelui meu, pe care i-am adus în dar lui Dumnezeu ca pe nişte începători ai durerilor mele şi nădăjduiesc că înţeleptul Vavila în vistieriile cereşti îi va pune pe dînşii, pentru că i-am încredinţat în grija lui pe aceşti fii ai mei".

Numerian, umplîndu-se de mînie, a poruncit ca pe acea dreptcredincioasă mamă să o bată peste obraz, zicîndu-i: "Nu grăi înaintea împăratului cu aşa îndrăzneală!" Iar tinerii, văzînd pe maica lor aşa bătută, ziceau: "A înnebunit împăratul! Bate pe mama noastră care grăieşte adevărul". Împăratul a întrebat pe copii de nume şi de ani. Şi spuseră aceştia că cel dintîi se numeşte Urban, avînd doisprezece ani; al doilea, Prilidian, avînd nouă ani; al treilea, Epolonie, avînd şapte ani. Apoi îi amăgi şi pe ei prigonitorul cu cuvinte bune şi cu daruri, ca să se închine la idoli, iar ei cu o gură răspundeau: "Sîntem creştini şi nu se cade nouă să ne închinăm idolilor. Pentru că sîntem învăţaţi să cunoaştem pe unul Dumnezeu, Care a făcut cerul şi pămîntul. Aceluia ne închi-năm, şi nu idolilor!"

După multe îmbunări, văzîndu-i prigonitorul pe ei neplecaţi, a poruncit să-i bată, dîndu-le lovituri după numărul anilor lor. Astfel, pe cel dintîi întinzîndu-l, i-a dat douăsprezece lovituri aspre; celui de al doilea, nouă; celui de al treilea, şapte, iar ei cu bărbăţie răb-dau. Numai de aceea le era jale, că nu aveau mai mulţi ani, ca mai multe bătăi să fi primit pentru Hristos şi ziceau: "Măcar de ne-aţi şi ucide pe noi, nu ne vom închina mincinoşilor voştri zei, ci unuia Dumnezeu ne închinăm, Domnului nostru Iisus Hristos".

Ducînd pe copii deosebit şi pe mama lor liberînd-o, iar l-au pus pe Vavila înaintea sa şi i-a zis: "Iată acum copiii tăi se închină zeilor noştri, deci se cade ţie ca, nezăbovind, acelora să te închini". A răspuns Vavila: "De la diavolul, tatăl minciunii, v-aţi învăţat a minţi, pentru că ştiu că nici cu amăgirile voastre, nici cu muncile nu veţi putea să-i rupeţi pe ei de la Hristos, căci i-am învăţat bine a cunoaşte pe unul, adevăratul Dumnezeu, şi a crede într-Însul". Atunci împăratul a poruncit ca pe Vavila şi pe copii, spînzurîndu-i de un lemn, să-i ardă cu foc. Iar Vavila, ridicîndu-şi ochii în sus, s-a rugat lui Dumnezeu să dea de sus tăria Sa spre răbdarea tinerilor celor mici, ca să nu-i dovedească pe ei chinul. Apoi îi învăţa pe dînşii să rabde cu bărbăţie, făgăduindu-le lor de la Hristos mare răsplătire. Şi răbdau vitejeşte copiii cei fără de răutate împreună cu dascălul lor, întărindu-i pe ei ajutorul lui Dumnezeu.

Prigonitorul, luîndu-i de pe lemn, pe Vavila l-a închis legat cu lanţuri într-o casă din apropiere, iar pe copii încerca să-i ispitească din nou cu îmbunări şi să-i amăgească, numindu-i pe ei fii ai săi cu nume bun şi chemîndu-i copii frumoşi, le-a dat aur şi argint.

Ei însă cu un singur glas grăiau: "Înşelătorule viclean, pentru ce întinzi spre noi cursa cea mult împletită a înşelăciunii tale, vrînd să ne vinzi pe noi ca pe nişte vrăbii? Să ştii cu adevărat că nimic nu vei spori, oricît de mult te vei osteni, pentru că avem pe Hristos Cel ce ne păzeşte şi ne acoperă pe noi, cu a Cărui putere cursa ta degrabă se va sfărîma, iar noi vom fi izbăviţi". Apoi, suspinînd, zi-seră: "O, dreaptă credinţă, mama noastră, nu ne vom lepăda de tine! O, împărate, oare nu se cade ţie să ai grijă de stăpînirea ta şi să te înarmezi împotriva vrăjmaşilor şi război să faci cu dînşii, iar nu să ne prigoneşti pe noi fără vină? Dar tu, lăsînd toată grija cea din afară, te-ai pornit asupra noastră si nebăgînd seamă te înarmezi şi ne goneşti pe noi. Iar aceasta o faci nu ca să dobîndeşti vreun folos pămîntesc, ci ca să placi mîniei tale cea de fiară şi sălbăticiei celei fireşti". Cu aceste cuvinte aprinzîndu-se prigonitorul, pe Vavila şi pe copii i-a judecat şi i-a osîndit la moarte.

Cînd erau duşi de ostaşi la tăiere, Vavila a cîntat cuvintele lui David: "Întoarce-te sufletul meu la odihna ta, că Domnul bine a făcut ţie!". Şi ajungînd la locul unde aveau să-şi pună capetele lor pentru Hristos, Vavila, punînd înaintea sa pe copii, pe ei mai întîi îi aduse sub sabie, temîndu-se ca nu cumva vreunul din ei, rămînînd după dînsul, să se teamă de moarte şi să se depărteze de la Domnul. Pentru aceasta îi trimise pe ei la cer înaintea sa şi îi mîngîia, învăţîndu-i să nu se înfricoşeze de tăierea sabiei pentru care vor lua de la Hristos viaţa cea veşnică.

După ce au fost tăiaţi copiii, Vavila a strigat cu veselie: "Iată eu şi pruncii pe care mi i-ai dat, Dumnezeule!" Apoi singur sub sabie şi-a plecat grumazul său şi a poruncit celor ce voiau să-i în-groape trupul, ca cu dînsul împreună să se pună în mormînt lanţu-rile şi obezile lui, "ca să fie acestea şi după moartea mea podoaba trupului meu". Tăindu-i-se sfîntul lui cap, s-a dus la locaşurile cele de sus şi a stat cu copiii săi înaintea tronului ceresc. Iar sfîntul lui trup s-a aşezat şi s-a îngropat împreună cu lanţurile precum singur a rînduit, alături de cei trei tineri sfinţi care au fost îngropaţi împreună cu dînsul.

Nu după puţină vreme, cînd împăratul Constandie, fiul mare-lui împărat Constantin, a făcut părtaş împărăţiei sale pe Gal, fratele lui Iulian, fiul unchiului său - pentru că nu avea fii care să fi fost moştenitori ai împărăţiei lui -, atunci împăratul cel nou, Gal, ve-nind în Antiohia, a adus moaştele Sfîntului Vavila şi cu dînsul şi pe ale celor trei tineri ce au pătimit la locul ce se numea Dafne, care era înaintea cetăţii. Iar locul acela se spune că avea numirea de la o oarecare fecioară ce se numea Dafne, care fugea acolo de tata lui Apolzin, precum se povesteşte în mitologia elinească.

Acel loc era foarte frumos, cu copaci de chiparos răsădiţi şi cu alţi înalţi pomi roditori împrejmuit, şi verde şi larg, avînd izvor de apă repede curgătoare. În mijloc era o capişte idolească, în care idolul Apollin, cel cu meşteşug cioplit, dădea răspunsuri la cei ce-l întrebau, pentru că diavolul şedea într-însul şi răspundea oame-nilor. Acolo se adunau popoarele să jertfească idolului şi se făceau toate jucăriile şi spurcatele lucruri.

De aceea Gal, care s-a numit mai sus, fiind creştin drept-credincios şi vrînd să întoarcă acele popoare păgîne de la a lor ne-dumnezeire, dar neputînd în acel loc Dafne să strice capiştea idolească ce era într-însul că se temea să nu ridice război de către poporul elinesc, pentru că era încă mulţime nenumărată acolo de elini care erau gata a muri pentru spurcaţii lor zei, a făcut acolo o biserică mică. Şi, precum s-a zis, a mutat acolo moaştele Sfîntului Vavila, cu ale celor trei tineri şi le-au pus pe ele într-o raclă mare de piatră, ca adunîndu-se la acel loc necuraţii oameni să poată pe îndelete a se întoarce la Hristos, văzînd puterile făcătoare de minuni ale sfintelor moaşte.

Cînd Iulian potrivnicul s-a făcut împărat după uciderea lui Gal şi după moartea împăratului Constandie, şi mergînd asupra perşilor, fiind în Antiohia, a mers la Apollin, idolul din capiştea lui, închinîndu-i-se cu jertfe şi întrebînd pe idol pentru biruinţă, dacă va birui pe perşi. Idolul i-a răspuns că de cînd se aduseseră moaştele Sfîntului Vavila la locul acela a fugit oracolul şi a tăcut idolul, nerăspunzîndu-le la nici o întrebare. Jertfitorii lui Apollin fiind în mare mîhnire pentru acest lucru, oracolul le-a spus că pentru moaştele lui Vavila nu poate zeul lor să le grăiască. De aceasta înştiinţîndu-se Iulian, a poruncit galileenilor, căci aşa numea pe creştini, să ia de acolo moaştele sfinţilor cu racla cea de piatră. Deci adunîndu-se toţi credincioşii de la mic pînă la mare cîţi puteau atunci să fie în Antiohia, cu psalmi şi cu cîntări au dus în cetate pe Sfîntul Vavila şi pe cei trei tineri, ducînd cu dînşii racla aceea de piatră legată şi cîntînd: "Să se ruşineze toţi cei ce se închină celor cioplişi, şi cei ce se laudă cu idolii lor".

După mutarea moaştelor sfinţilor, a căzut foc din cer peste capiştea lui Apollin şi a ars-o cu idolul ei, spre ruşinarea necuraţilor. Iar credincioşii s-au bucurat, lăudînd pe Dumnezeu, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viaţa Sfîntului Prooroc Moise,
văzătorul de Dumnezeu
(4 septembrie)

(Din Dumnezeiasca Scriptură, pe scurt, şi de la scriitorii de istorii)

Murind Iosif în pămîntul Egiptului, neamul lui Iacov, tatăl lui, nu după multe sute de ani s-a înmulţit atîta, încît tot pămîntul acela s-a umplut de poporul israelit, iar la războaie puteau să fie dintr-înşii cîte şase sute de mii de bărbaţi. Atunci împăratul Egiptului, temîndu-se ca nu cumva, sfătuindu-se cu vrăjmaşii lor, să piardă pe egipteni de pe pămînt, a poruncit dregătorilor săi să chinuiască pe poporul lui Israel în toate chipurile şi cu slujbele şi cu bătăile. Pentru că din sudorile lor cele cu multă osteneală au zidit nişte cetăţi nu atîta pentru trebuinţă, cît pentru mărire deşartă şi pentru ca pînă în sfîrşit să împuţineze neamul evreilor. Însă pe cît îi chinuia şi-i muncea mai mult, pe atîta ei se înmulţeau, pentru că nu putea să-i împuţineze oamenii, pe aceştia pe care Dumnezeu a voit a-i înmulţi şi a-i mări. Şi deşi împăratul poruncea moaşelor egiptene ca pe tot pruncul evreiesc ce se năştea parte bărbătească să-l ucidă, moaşele, temîndu-se de Dumnezeu, pe partea bărbătească o cruţa. Atunci împăratul a dat poruncă în tot pămîntul Egiptului, ca oricine va vedea prunc evreu, parte bărbătească, să-l ia şi să-l arunce în rîu.

În acea vreme era un om din seminţia lui Levi, anume Avram, avînd femeie din aceeaşi seminţie - anume Iohabeta. Aceştia, mai înainte de acea vreme, au născut un fiu, Aaron, şi o fiică, Mariami.

În acea vreme singură şi cumplită cînd se ucideau pruncii, născu un prunc, parte bărbătească, pe care văzîndu-l foarte frumos, plîngea pentru dînsul. Ştiind porunca împărătească, de a ucide pe toţi pruncii neamului evreu, l-au ascuns pe el la dînşii trei luni. Şi de vreme ce nu mai puteau să-l ascundă pe el, mama sa i-a făcut un sicriaş de papură, l-a uns cu răşină şi cu smoală, a pus pruncul într-însul şi l-a aşezat pe el în margine lîngă fluviul Nil. Şi păzea sora lui de departe ca să ştie ce i se va întîmpla pruncului.

După rînduiala lui Dumnezeu s-a pogorît atunci fiica lui faraon ca să se scalde în Nil, iar slujnicele ei umblau pe lîngă apă şi văzînd un sicriaş în margine, a trimis o slujnică de l-a luat. Deschizîndu-l, a văzut un prunc frumos plîngînd în sicriaş şi fiindu-i milă de el fiicei lui faraon, a zis: "Acesta este dintre pruncii evreieşti". Vrînd să-l aibă pe el de fiu, a poruncit să-i caute o doică. Deci, scrie Iosif Flavius, i s-au adus multe doici egiptene şi n-a voit pruncul să sugă din pieptul lor. Atunci s-a apropiat Mariami de fiica lui faraon, căreia îi şi slujea, şi i-a zis: "Dacă voieşti, stăpînă, să-ţi chem ţie o femeie hrănitoare de la evrei, ea va hrăni pruncul". Şi i-a zis ei fiica lui faraon: "Mergi şi cheamă!" Şi ducîndu-se copiliţa, a chemat pe mama pruncului. Şi a zis către dînsa fiica lui faraon: "Păzeşte-mi pruncul acesta şi mi-l hrăneşte, iar eu îţi voi plăti ţie".

Deci a luat femeia pruncul pe mîini şi îndată, cu dragoste, s-a alipit de dînsa ca de mama sa, iar ea l-a hrănit. Apoi, după ce a crescut pruncul, l-a dus pe el la fiica lui faraon, care îl iubea foarte mult, fiindcă pruncul era foarte frumos, şi l-a rugat pe tatăl său ca să-i fie ei în loc de fiu. Şi i-a pus lui numele de Moise, zicînd: "Din apă l-am scos pe el", pentru că "Moise" în egipteană înseamnă "apă". Se scrie despre dînsul în istorii vechi că odată l-a dus pe el fiica lui faraon la tatăl său. Jucîndu-se cu copilul, faraon a pus pe capul lui coroana cea împărătească pe care era cioplit un idol mic. Iar pruncul, apucînd coroana de pe cap, a aruncat-o la pămînt şi a călcat-o cu picioarele, lucru pe care l-a văzut împăratul şi cei ce erau lîngă dînsul. Un preot bătrîn care avea înştiinţare de la vră-jitori că atunci cînd se va naşte povăţuitorul poporului israelitean multe pedepse va lua Egiptul, l-a sfătuit pe faraon să poruncească să ucidă pe pruncul acela, ca nu cumva, crescînd, să aducă vreo primejdie asupra pămîntului lor. Dar Domnul, vrînd să-Şi împli-nească voia Sa după rînduială, au grăit alţii împotrivă, cum că pruncul cel fără de răutate a făcut aceasta din neştiinţă.

Vrînd să ispitească ştiinţa şi răutatea lui, aduseră la dînsul un cărbune aprins pe care, luîndu-l, l-a băgat în gură şi şi-a ars limba, pentru aceea era zăbavnic la limbă. Iar după ce a mai crescut, a pus lîngă dînsul fiica lui faraon filosofi aleşi egipteni ca să-l înveţe toată înţelepciunea. Şi era copilul isteţ la minte, întrecînd în puţină vreme pe dascălii săi, fiind iubit împăratului şi tuturor celor din palatele împărăteşti. Iar cînd a fost înştiinţat de neamul său că era evreu, a început a cunoaşte pe unul Dumnezeu care este în ceruri Ziditorul a toată făptura, pe care evreii îl cinsteau, iar de pă-gînătatea egipteană se îngreţoşa.

Scriu unii că atunci cînd năvăliseră etiopienii asupra Egiptului, Moise, fiindcă devenise bărbat desăvîrşit, a fost ales de toţi egiptenii să fie povăţuitor oştilor, care au şi bătut pe etiopieni cu vitejia sa. Şi pentru această vitejie împăratul Egiptului, în loc să-i arate dragoste, l-a urît pe el, pentru că unii dintre jertfitorii egipteni prooroceau după magia lor că acesta va să aducă primejdii asupra Egiptului şi sfătuiau pe împărat să-l ucidă. Ascultîndu-i, împăratul a gîndit să ucidă pe Moise, însă nu a făcut aceasta degrabă, nevrînd să mîhnească pe fiica sa, dar căuta pricină asupra lui şi vreme potrivită.

În zilele acelea, ieşind Moise la fraţii săi, la fiii lui Israel şi cunoscînd durerea lor, a văzut pe un egiptean bătînd pe un evreu. Căutînd încoace şi încolo, n-a văzut pe nimeni şi, ucigînd pe acel egiptean, l-a ascuns în nisip. Apoi, ieşind a doua zi, a văzut doi bărbaţi evrei bătîndu-se şi a zis celui ce năpăstuia pe celălalt: "Pen-tru ce-l baţi tu pe aproapele tău?" Iar el a zis: "Cine te-a pus pe tine mai mare şi judecător peste noi? Oare, voieşti să mă ucizi şi pe mine aşa cum ai ucis ieri pe egipteanul acela?" Şi s-a temut Moise, auzind că nu s-a tăinuit uciderea cea făcută. Deci a auzit faraon de pricina aceasta şi încerca să-l ucidă pe Moise. Şi s-a dus Moise de la faţa lui faraon şi s-a sălăşluit în pămîntul Madiamului, dar, ostenind pe cale, a şezut lîngă o fîntînă. Şi iată şapte fiice ale lui Iotor, preotul Madiamului, păscînd oile tatălui lor, veniră la fîntînă şi, scoţînd apă, turnau în jghiaburi ca să adape oile.

Venind păstorii de la alte oi le izgoneau pe ele. Apoi, sculîndu-se, Moise le-a apărat de acei păstori, le-a turnat lor apă şi le-a adăpat oile. De aceasta au spus fiicele tatălui lor Iotor, zicînd: "Un om egiptean ne-a apărat pe noi de păstori şi ne-a adăpat oile noastre". Iar Iotor a primit pe Moise în casa sa şi i-a dat lui de fe-meie pe Semfora, fiica sa, şi cu dînsa a născut doi fii; pe cel dintîi l-a numit Girsam, zicînd "că nemernic sînt în pămînt străin"; iar pe celălalt l-a numit Eliazar, zicînd "că Dumnezeul părintelui meu este ajutătorul meu şi m-a izbăvit din mîinile lui faraon".

După trecerea a multe zile a murit împăratul Egiptului şi au suspinat fiii lui Israel în Egipt de greutăţi şi au strigat şi s-a suit la Dumnezeu strigarea lor de împilare. A auzit Dumnezeu suspi-nul lor şi şi-a adus aminte de aşezămîntul Său cel făcut cu Avraam, cu Isaac si cu Iacob şi, căutînd Dumnezeu spre fiii lui Israel, a voit să-i izbăvească pe ei.

Iar Moise păştea oile lui Iotor, socrul său, şi mîna oile la pă-şune şi a mers în muntele Horeb. Aici i s-a arătat lui îngerul Domnului în văpaia focului din rug. Şi vedea Moise că rugul ardea cu foc şi nu se mistuia şi a zis: "Trecînd alăturea voi vedea această mare vedenie". Şi l-a strigat Domnul din rug: "Moise, Moise!" Iar el a zis: "Ce este, Doamne?" Şi i-a zis Domnul: "Să nu te apropii aici. Scoate-ţi încălţămintele din picioarele tale, că locul pe care stai tu este pămînt sfînt". Şi i-a zis lui: "Eu sînt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac, şi Dumnezeul lui Iacob. Am văzut chinuirea poporului Meu din Egipt şi strigarea lor am auzit. Că ştiu durerea lor şi M-am pogorît să-i scot pe ei din mîna Egiptului, să-i iau din pămîntul acela şi să-i duc pe ei în pămîntul cel bun, în pămîntul în care curge lapte şi miere. Iar tu vino ca să te trimit la faraon, împăratul Egiptului, şi vei scoate pe poporul Meu, pe fiii lui Israel din pămîntul Egiptului".

A zis Moise către Dumnezeu: "Cine sînt eu ca să merg la faraon şi să scot pe fiii lui Israel din pămîntul Egiptului?" Şi mult se ruga lui Dumnezeu ca să nu-l trimită pe el, "că sînt slab în glas şi zăbavnic la limbă". Dar Domnul i-a făgăduit că va fi cu dînsul; încă i-a făgăduit că şi pe Aaron, fratele lui, îl va trimite cu dînsul. Atunci Moise, mergînd la Iotor, a cerut să meargă în Egipt ca să-şi cerceteze fraţii. Şi i-a zis Iotor: "Mergi sănătos". Şi s-a dus Moise în calea sa netemîndu-se de nimic, că împăratul acela care a vrut să ucidă pe Moise murise şi toţi cei ce căutau sufletul lui muriseră. Şi a ieşit întru întîmpinarea lui Moise,

după porunca lui Dumnezeu, Aaron Levitul şi, întîmpinîndu-se, s-au sărutat amîndoi. Şi a spus Moise lui Aaron toate cuvintele Domnului. Apoi, intrînd în Egipt, a adunat pe toţi bătrînii fiilor lui Israel şi le-au spus lor toate cuvintele acelea pe care le auziseră de la Domnul. Şi făcură semne înaintea poporului şi le-a crezut poporul şi s-au bucurat că a cercetat Dumnezeu pe fiii lui Israel şi a căutat spre necazul lor.

După acestea au intrat Moise şi Aaron la faraon şi i-au zis lui: "Acestea grăieşte Domnul Dumnezeul lui Israel: Dă libertate poporului Meu, ca să-Mi facă Mie praznic în pustie". Şi a zis fa-raon: "Cine este Dumnezeul lui Israel al cărui glas să-l ascult? Nu ştiu pe Domnul acela şi pe Israel nu-l voi elibera". Şi a poruncit ca pe poporul evreilor să-l chinuiască cu mai multă slujbă, dîndu-le şi multe bătăi că şed fără lucru de aceea vorbesc, ca să meargă să jertfească dumnezeului lor. Atunci poporul fiind chinuit mai cu amar, striga asupra lui Moise şi a lui Aaron: "Să vadă Dumnezeu şi să vă judece pe voi, că aţi făcut urît duhul nostru înaintea lui faraon şi înaintea slugilor lui, ca să daţi sabie în mîna lui să ne ucidă pe noi".

Iar Moise, întărindu-se de Dumnezeu, a intrat iar cu Aaron la faraon, zicînd: "Domnul Dumnezeul evreilor m-a trimis la tine, grăind: Liberează pe poporul Meu!" Iar ca să înţeleagă faraon că sînt trimişi de la Dumnezeu, începură a face semne. Şi a aruncat Aaron toiagul înaintea slugilor lui şi s-a făcut şarpe. Deci a chemat faraon pe înţelepţii Egiptului şi pe vrăjitori şi făcură şi vrăjitorii Egiptului cu toiegele lor asemenea şi a aruncat fiecare toiagul său şi s-au făcut şarpe; şi a înghiţit toiagul lui Aaron toiegele acelora. Şi s-a învîrtoşat inima lui faraon şi nu i-a ascultat, precum le-a grăit lor Domnul şi n-a voit să elibereze poporul pentru că s-a împietrit inima lui. Atunci, după porunca lui Dumnezeu, a început a aduce pedepse asupra pămîntului Egiptului.

Cea dintîi pedeapsă a fost aceasta: Luînd Aaron toiagul său a lovit apa rîului înaintea lui faraon şi înaintea slugilor lui şi s-a prefăcut toată apa rîului în sînge şi peştii cei din rîu au murit şi s-a împuţit rîul şi nu puteau egiptenii să bea apă din el. A doua pedeapsă au fost broaştele. A întins Aaron mîna spre apele Egiptului şi a scos broaşte care au intrat prin case şi prin odăile cele de culcat, pe aşternuturi şi în casele slugilor lor, ale poporului lor, în aluat şi în cuptor, la împărat, la slugile lui şi la oamenii lui au intrat broaştele. Şi a scos pămîntul lor broaşte care, după porunca lui Moise, au fost omorîte şi egiptenii le-au adunat grămezi, grămezi şi s-a împuţit tot pămîntul Egiptului de broaştele care muriseră şi pu-treziseră.

A treia pedeapsă au fost ţînţarii care au înţepat pe oameni şi pe dobitoace şi au intrat la faraon, în casele lui şi la robii lui şi tot nisipul era plin de muşiţă în tot pămîntul Egiptului. A patra pe-deapsă au fost muşte cîineşti. A cincea pedeapsă, moarte foarte mare în toate dobitoacele pămîntului Egiptului. A şasea pedeapsă, bubele cele cu puroi, care se iveau la oameni şi la dobitoace. A şaptea pedeapsă, grindină şi foc arzător cu piatră; şi a ucis piatra în tot pămîntul Egiptului de la om pînă la dobitoc şi toată iarba şi toţi copacii cei din cîmpii i-au sfărîmat piatra. A opta pedeapsă erau lăcustele şi omizile care au mîncat tot rodul pămîntului Egiptului. A noua pedeapsă a fost întuneric în tot pămîntul Egiptului trei

zile, întuneric pe care nu putea focul să-l lumineze şi nimeni nu l-a văzut pe fratele său trei zile şi nu s-a sculat nimeni de pe patul său trei zile. A zecea şi cea mai de pe urmă pedeapsă a fost moartea celor întîi născuţi ai Egiptului. Toate pedepsele acestea se aduceau asupra lor de la Dumnezeu prin Moise şi prin Aaron, dar nici una din ele nu a vătămat pe evrei, ci numai pe egipteni, pentru că nu voia faraon să elibereze poporul lui Dumnezeu. Deşi de multe ori făgăduia să-l libereze, înspăimîntîndu-se de pedepse, cînd slăbeau acestea, îndată se învîrtoşa inima lui şi nu-i libera, pînă la a zecea pedeapsă. Dar mai înainte de a zecea pedeapsă, precum le-a poruncit lor Moise, au cerut fiii lui Israel de la egipteni vase de argint şi de aur şi haine de mult preţ, cîte au putut să ducă cu dînşii; şi a făcut Moise poporului Pasca, învăţîndu-i pe ei cum trebuia să mănînce mieluşelul cu al cărui sînge se ungeau pragurile uşilor lor. Şi în miezul nopţii Domnul a ucis pe tot cel întîi născut în pă-mîntul Egiptului, de la întîiul născut al lui faraon, cel ce şedea pe scaun, pînă la întîiul născut al roabei celei din groapă şi pînă la tot întîiul născut al dobitoacelor, iar ale evreilor toate erau intregi.

Deci s-a sculat faraon noaptea şi toţi robii lui şi toţi egiptenii; şi a fost ţipet mare în tot pămîntul Egiptului, că nu era casă în care să nu fie mort. Şi a chemat faraon pe Moise şi pe Aaron noaptea, şi le-a zis: "Sculaţi-vă şi vă duceţi de la poporul meu şi fiii lui Israel. Să mergeţi şi să slujiţi Domnului Dumnezeului vostru precum ziceţi. Şi oile şi dobitoacele voastre, luîndu-le, duceţi-vă!" Şi îi si-leau egiptenii pe evrei cu sîrguinţă, ca să-i surpe de pe pămînt, pentru că, ziceau, noi toţi vom muri pentru dînşii".

Deci au ieşit israeliţii, luîndu-şi făina mai înainte de dospirea aluatului, că n-au putut să-şi gătească hrana de cale din cauza grabei egiptenilor care îi şi rugau, îi şi sileau pe dînşii să se ducă mai curînd. Şi ieşiră cu argint şi cu aur şi cu bogăţie multă şi nemernici mulţi au ieşit cu dînşii şi oi şi boi şi dobitoace foarte multe. Şi erau bărbaţi pedeştri ca la şase sute de mii, afară de copiii cei de casă, şi de bătrînii care mergeau cu dînşii. Încă a luat Moise şi oasele lui Iosif cu sine. Pentru că Iosif, murind în Egipt şi văzînd înainte cu duh proorocesc ceea ce era să fie, a jurat pe fiii lui Israel cu jurămînt, zicînd: "În cercetarea cu care vă va cerceta Dumnezeu pe voi, să ridicaţi şi oasele mele de aici cu voi".

Ducîndu-se evreii din pămîntul Egiptului, Dumnezeu era cu dînşii şi îi povăţuia ziua cu stîlp de nor, care le arăta lor calea, iar noaptea cu stîlp de foc, care îi lumina şi n-a lipsit stîlpul cel de nor ziua şi cel de foc noaptea înaintea întregului popor.

Înştiinţînd pe faraon, împăratul Egiptului, că a fugit poporul, s-a întors inima lui faraon şi a slugilor lui asupra poporului israelit şi a zis: "De ce am făcut aceasta, liberînd pe fiii lui Israel, ca să nu ne slujească nouă?" deci a înhămat faraon la căruţele sale şi a adunat cu sine tot poporul, a luat şase sute de căruţe alese, toţi caii Egiptului şi voievozi peste tot şi a alergat în urma fiilor lui Israel şi i-a ajuns pe ei cînd erau aşezaţi lîngă mare. Dar n-au putut să năvălească peste dînşii, pentru că îngerul lui Dumnezeu, care mergea înaintea pîlcurilor fiilor lui Israel, a mers dinapoia lor şi s-a luat şi stîlpul cel de foc de la faţa lor şi a stat dinapoia lor şi a intrat între tabăra egiptenilor şi între tabăra fiilor lui Israel şi au stat şi s-a făcut întuneric şi ceaţă şi a venit noaptea întru care şi-a întins Moise mîna sa cu

toiagul spre mare şi a lovit Domnul marea toată noaptea cu vînt puternic dinspre austru şi a făcut marea uscată şi s-a despărţit apa. Şi au intrat fiii lui Israel în mijlocul mării pe uscat şi s-a făcut apa ca un zid de piatră şi ca un zid de stîncă. Iar egiptenii alergară şi veniră în urma lor pe aceeaşi cale, în mijlocul mării, toţi caii lui faraon şi carele şi călăreţii. Moise, după ce a trecut poporul, a stat pe ţărmuri şi iar şi-a întins mîna spre mare şi s-a aşezat apa dinspre zid la loc. Iar egiptenii fugeau pe sub apă şi i-a pierdut Dumnezeu pe egipteni în mijlocul mării, căci întorcîndu-se apa, a acoperit căruţele şi călăreţii şi toată puterea lui faraon şi nu a rămas dintr-înşii nici unul, iar fiii lui Israel au trecut pe uscat prin mijlocul mării. Şi i-a izbăvit Domnul pe fiii lui Israel în ziua aceea din mîinile egiptenilor şi au văzut fiii lui Israel pe egipteni morţi pe marginea mării pentru că i-au aruncat marea din sine. Şi s-a temut poporul de Domnul şi a crezut în Dumnezeu şi lui Moi-se, plăcutul Lui.

Atunci au cîntat Moise şi fiii lui Israel cîntarea aceasta Domnului, bucurîndu-se şi dănţuind pentru biruinţa ce s-a făcut cu mînă înaltă asupra egiptenilor: "Să cîntăm Domnului că cu slavă S-a preamărit, pe cal şi pe călăreţ l-au aruncat în mare".

Moise a luat pe fiii lui Israel de la Marea Roşie şi i-a dus în pustiul Sur şi au mers trei zile prin pustie şi nu au aflat apă să bea. Şi au mers la Mera şi nu puteau să bea apă din Mera, că era amară; şi poporul cîrtea asupra lui Moise, zicînd: "Ce vom bea?" Şi Moise a strigat către Domnul şi Domnul i-a arătat lui un lemn pe care l-a băgat în apă şi s-a îndulcit apa şi au băut dintr-însa.

Aşa a călăuzit Moise poporul israelit prin pustietăţi felurite patruzeci de ani, mijlocindu-le lor toate bunătăţile de la Dumnezeu. Cînd au cîrtit pentru bucate, aducîndu-şi aminte de bunătăţile din Egipt, el a rugat pe Dumnezeu şi le-a plouat mană să mănînce şi le-a trimis cristei pînă s-au săturat. Cînd au cîrtit pentru băutură, el le-a scos apă din piatră: a lovit piatra şi a curs apă. Cînd a tăbărît asupra lor Amalic, el a cerut de la Dumnezeu biruinţă supra lui Amalic. Căci îşi ridica mîinile la rugăciune şi biruia Israel pe Amalic, pe care, pînă în sfîrşit l-a tăiat cu sabia. Şi de cîte ori au mîniat pe Dumnezeu în pustie, Moise L-a rugat pe Domnul pentru dînşii şi i-ar fi pierdut pe ei, de nu ar fi stat Moise, cel ales al Lui, cu inimă zdrobită înaintea Lui, ca să întoarcă mînia Domnului să nu-i piardă pe ei. Le-a dat lor şi lege scrisă pe lespezi de piatră, pe care le-a luat Moise, în munte, de la Dumnezeu, după ce postise patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Şi a grăit Domnul către dînsul faţă către faţă, ca şi cum ar grăi cineva către prietenul său. Şi a făcut cortul mărturiei din acoperăminte frumoase, de culori roşii mohorîte şi de vison şi chivotul legii, ferecat cu aur, în care a pus năstrapa cea de aur care avea mana şi toiagul lui Aaron ce a înfrunzit şi Tablele Legii. Iar deasupra chivotului a pus doi he-ruvimi de aur şi a aşezat toate cele spre jertfă şi spre arderea cea de tot. Le-a pus lor preoţi şi diaconi, învăţîndu-i pe ei rînduiala jertfei. Le-a aşezat lor praznice şi luni noi, învăţîndu-i pe dînşii judecăţile şi îndreptările.

După ce le-a aşezat rînduiala cea duhovnicească, s-a îngrijit şi de cea pămîntească. A ales bărbaţi puternici din tot Israelul şi i-a făcut pe ei mai mari peste o mie şi peste o sută şi peste cincizeci şi peste zece şi logofeţi de scrisori care judecau poporul în toate timpurile.

Iar toate pricinile cele greu de dezlegat, le arătau lui Moise. Aceasta a făcut-o după sfatul lui Iotor, socrul său, care împreună cu Semfora, femeia lui Moise, cu averile lui şi cu cei doi fii ai lui, venise la dînsul din pămîntul Madiamului, în pustie, auzind despre dînsul, despre toate cîte a făcut Domnul cu el. Moise, primindu-l cu dragoste şi ospătîndu-l, i-a dat voie a merge cu pace la locul său.

Multe semne şi minuni a făcut robul lui Dumnezeu Moise şi a dat sfaturi şi a purtat de grijă poporului israelit. Despre acestea toate se scrie în cărţile lui - Ieşirea, Leviticul, Numeri, şi în A doua Lege. În aceste cărţi se cuprind, cu de-amănuntul, viaţa lui şi ostenelile pe care le-a suferit, povăţuind şi îndreptînd pe fiii lui Israel. Apoi, sosindu-i sfîrşitul, Domnul i-a vestit înainte mutarea lui din trup, zicînd: "Să te sui în muntele Avarim, care este în pă-mîntul lui Moab, în preajma Ierihonului, şi să vezi pămîntul lui Canaan, pe care Eu îl voi da fiilor lui Israel, spre stăpînire şi să te sfîrşeşti acolo".

Mai înainte de sfîrşitul său, Moise a binecuvîntat pe fiii lui Israel, pe fiecare seminţie deosebit, proorocindu-le cele viitoare. După aceasta s-a suit în muntele în care i s-a poruncit să se suie, cel din care i-a arătat lui Domnul tot pămîntul Galaadului pînă la Dan şi tot pămîntul Neftalimului şi tot pămîntul lui Efrem şi al lui Manasi şi tot pămîntul Iudeei pînă la marea cea mai de pe urmă. Şi pustia şi satele cele dimprejurul Ierihonului, cetatea Finicienilor pînă la Sigor. Şi a zis Domnul către Moise: "Acesta este pămîntul pe care m-am jurat lui Avraam, lui Isaac şi lui Iacov, zicînd: Semin-ţiei voastre îl voi da pe el şi l-am arătat pe el ochilor tăi, însă acolo nu vei intra".

Şi s-a sfîrşit acolo Moise, robul Domnului, în pămîntul lui Moab, după cuvîntul Domnului. Şi-l îngropară pe el aproape de casa lui Fogor şi n-a ştiut nimeni de îngroparea lui pînă astăzi. Cînd s-a sfîrşit Moise era de o sută douăzeci de ani. Nu i s-au întunecat ochii, nici nu i s-au stricat buzele. Şi au plîns fiii lui Israel pe Moise în Aravothul lui Moab la Iordan, aproape de Ierihon, treizeci de zile. Şi s-au sfîrşit zilele plîngerii celei de tînguire pentru Moise, cu ale cărui rugăciuni să ne izbăvească Domnul din tot necazul ca din Egiptul acestei lumi cu multe primejdii scoţîndu-ne, să ne sălăşluiască pe noi în veşnicele lăcaşuri. Amin.

Viaţa Sfîntului Prooroc Zaharia, tatăl Înaintemergătorului şi Botezătorului Ioan (5 septembrie)

Sfîntul prooroc Zaharia a fost fiul lui Varahie, preotul din Legea veche, avînd femeie din fiicele lui Aaron pe Elisabeta, sora Anei, maica Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu. Mărturiseşte de dînşii Sfînta Evanghelie că se aflau întru toate faptele bune, petrecîndu-şi calea vieţii fără prihană. Au fost, zice, amîndoi drepţi înaintea lui Dumnezeu, umblînd întru toate poruncile şi dreptăţile fără de prihană, iar dovadă a vieţii celei cinstite este Sfîntul Ioan cinstitul şi slăvitul prooroc, Înaintemergătorul şi Botezătorul Domnului. Scris

este că "din rodurile lor îi veţi cunoaşte", că şi rodul pomului celui bun nu este rău, ca să se împlinească ceea ce s-a zis: "Dacă rădăcina este sfîntă, apoi sfinte sînt şi ramurile". Ramura cea sfîntă, Ioan a crescut din rădăcină sfîntă.

Acest sfînt Zaharia, tatăl Înainte-Mergătorului, a fost preot în Ierusalim pe vremea împărăţiei lui Irod, fiind din neamul lui Avia, care a avut rîndul săptămînii a opta. Iar despre rînduri, se povesteşte că împăratul David, văzînd că se înmulţise seminţia lui Aaron într-aşa de mare număr, încnt nu era cu putinţă ca toţi să slujească împreună în Biserică, a împărţit-o pe ea în douăzeci şi patru de rînduri sau de cete, ca unii după alţii să slujească toţi ţinîndu-şi săptămîna în biserică.

Şi au ales dintre dînşii în fiecare ceată să aibă preotul său mai mare. Deci fiecare ceată avea preoţi mai mult de cinci mii. Iar ca să nu fie între dînşii ceartă, care preot cu ceata sa va ţine întîia săptămînă, care a doua, care a treia pînă la douăzeci şi patru, aruncau sorţi şi după sorţi primea rîndul său. Şi s-a ţinut o rînduială ca aceasta pînă la venirea Mîntuitorului care este legea cea nouă, pentru că preotul fiecărei seminţii îşi avea rîndul său, după soarta strămoşului său. Deci a ieşit al optulea sorţul părintelui Avia, din a cărui seminţie a fost născut Sfîntul Zaharia, şi acesta ţinea al optulea rînd al slujbei în biserică, fiind mai mare peste preoţii seminţiei sale.

Cînd slujea el în rîndul săptămînii sale înaintea lui Dumnezeu, după datoria preoţiei a trebuit să tămnieze intrînd în biserica Domnului, fiind adunată la rugăciune mulţime de popor. Şi iată, i s-a arătat lui îngerul Domnului, stînd în partea dreaptă a altarului tămnierii. Văzîndu-l Zaharia s-a temut, dar îngerul a alungat frica de la dînsul, zicîndu-i: "Nu te teme, Zaharie!" Şi l-a mîngîiat, spunîndu-i că rugăciunea lui este bineprimită înaintea lui Dumnezeu şi a plecat pe Dumnezeu spre milă, şi a cercetat pe Elisabeta, femeia lui, dezlegîndu-i ei legăturile nerodirii, fiind stearpă şi dîndu-i să nască fiu pe Ioan, cel de un nume cu darul, care prin naşterea sa a făcut bucurie nu numai părinţilor, ci şi la multe popoare. Mulţi se vor bucura de naşterea lui.

Îngerul a vestit lui Zaharia că fiul său va fi mare înaintea Domnului, nu cu creşterea trupului, ci cu a duhului. Că atît de înfrînat şi de postitor a fost, încnt chiar cuvîntul lui Dumnezeu a mărturisit spre dînsul: "A venit Ioan Botezătorul nici pnine mîncînd, şi nici vin bînd. Şi se va umple de Duhul Sfînt din pîntecele maicii sale şi pe mulţi din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeul lor. Acela va fi mergător înaintea lui Hristos, cu Duhul şi cu puterea lui Ilie, aducînd Domnului popor desăvîrşit".

Acestea toate auzindu-le Zaharia, se mira şi nu credea cele ce se grăiau de vreme ce Elisabeta era neroditoare şi amîndoi erau bătrîni de ani. Şi a zis către înger: "După ce voi cunoaşte aceasta? Pentru că eu sînt bătrîn şi femeia mea trecută în zilele ei". Şi răspunzînd îngerul, i-a zis lui: "Eu sînt Gavriil, cel ce stau înaintea lui Dumnezeu, şi sînt trimis să grăiesc către tine şi să-ţi vestesc ţie aceasta. Şi, iată, vei fi mut şi nu vei putea grăi pînă la ziua în care se vor plini acestea, fiindcă nu ai crezut cuvintele mele care se vor împlini la vremea lor". Zăbovind Zaharia în altar, într-o vorbire ca aceasta cu îngerul,

oamenii cei ce aşteptau în biserică se minunau. Ieşind, Zaharia le făcu semn că era mut şi poporul a cunoscut că preotul a văzut vedenie în biserică. Apoi, săvîrşindu-şi slujba, Zaharia s-a întors la casa sa, pe care o avea în partea muntelui, la Hebron, cetatea Iudeei. Pentru că acea cetate era una dintr-acelea care căzuse în partea sorţului Iudei. (Luca 1).

După aceasta, împlinindu-se vestirea îngerească şi născîndu-se Ioan din cea neroditoare, cînd Zaharia i-a scris numele pe tăbliţă, îndată i s-a deschis gura lui şi i s-a dezlegat limba şi grăia, binecuvîntînd pe Dumnezeu. Şi umplîndu-se de Duhul Sfînt, a proorocit, zicînd: "Bine este cuvîntat Domnul Dumnezeul lui Israel, că a cercetat şi a făcut izbăvire poporului Său şi a ridicat corn de mîntuire nouă în casa lui David slugii sale, precum a grăit prin gura sfinţilor celor din veac prooroci ai lui. Şi tu, pruncule, prooroc al Celui Prea Înalt te vei chema, că vei merge înaintea feţei Domnului, să găteşti calea lui".

Iar cînd s-a născut Domnul nostru Iisus Hristos în Betleem, venind magii de la răsărit spuseră lui Irod de Împăratul cel de curînd născut. Atunci Irod, trimiţînd ostaşi în Betleem, ca să ucidă acolo pe toţi pruncii, şi-a adus aminte şi de Ioan, fiul Zahariei, de care ştia bine. Căci auzise el de toate cele ce se întîmplase în vremea naşterii lui Ioan, pentru că a cuprins frica pe toţi cei ce locuiau împrejur şi în toată partea cea de la munte a Iudeei se spuneau acele lucruri de mirare şi i s-au spus chiar şi lui Irod. Şi toţi cei ce auzeau îşi ziceau în inimile lor: "Oare ce va să fie pruncul acesta?" Aducîndu-şi aminte în acea vreme Irod de Ioan, a zis întru sine: "Nu cumva acela va fi împăratul Iudeei?" Gîndind să-l ucidă pe el, a trimis într-adins ucigaşi la casa lui Zaharia, dar n-au aflat trimişii pe Sfîntul Ioan, pentru că începîndu-se în Betleem acea fără de Dumnezeu ucidere de prunci, glasul şi ţipetul s-au auzit în Hebron, cetatea Iudeei, că nu era aşa departe, şi pricina ţipetului aceluia s-a ştiut. Şi, îndată, Sfînta Elisabeta, apucînd pe pruncul Ioan care avea atunci un an şi jumătate, a fugit în munte.

Iar Sfîntul Zaharia era atunci în Ierusalim, slujind după obicei în biserică, în rîndul săptămînii sale, care în acea vreme îi căzuse. Deci, ascunzîndu-se Elisabeta în munte, se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu ca s-o apere pe ea şi pruncul. Cînd a văzut de sus pe ostaşi cu dinadinsul căutînd-o şi apropiindu-se, a strigat către muntele cel de piatră care era acolo: "Munte al lui Dumnezeu, primeşte pe maica cu pruncul!" Şi îndată s-a desfăcut muntele şi a primit-o pe ea înăuntrul său şi a ascuns-o de ucigaşii cei ce o căutau.

Ostaşii, neaflînd pe cea căutată, s-au întors deşerţi la cel ce i-a trimis pe ei. Atunci Irod a trimis la Zaharia în biserică, zicînd: "Dă-mi mie pe fiul tău Ioan". Iar Sfîntul Zaharia a răspuns: "Eu acum slujesc Domnului Dumnezeului lui Israel, iar pe fiul meu nu-l ştiu unde este". Iar Irod, mîniindu-se, a trimis la dînsul a doua oară şi a poruncit, de nu-şi va da Zaharia fiul, apoi să-l ucidă chiar pe el. Şi s-au dus nişte ucigaşi sălbatici ca fiarele, sîrguindu-se să-şi săvîrşească porunca şi ziceau cu mînie către preotul lui Dumnezeu: "Unde ai ascuns pe fiul tău? Dă-ni-l nouă, că porunceşte împăratul. Iar de nu ne vei da fiul, apoi tu însuţi vei muri". A răspuns Sfîntul Zaharia: "Voi veţi ucide trupul, iar Domnul va primi sufletul meu". Şi îndată ucigaşii repezindu-se, după porunca lui Irod, l-au ucis pe el între templu şi altar. Iar sîngele lui care s-a vărsat pe marmură s-a închegat şi s-a făcut

ca piatra spre mărturie lui Irod şi spre veşnica lui osîndire. Iar Elisabeta, acoperindu-se de Dumnezeu, petrecea în muntele cel ce se desfăcuse împreună cu Ioan, unde, după dumnezeiasca poruncă, li se făcuse peşteră şi curgea izvor de apă. Şi a crescut un finic deasupra peşterii, plin de roade. Cînd era vreme de mîncare, se pleca pomul acela jos, dîndu- şi spre mîncare rodul său, apoi iar se ridica în sus.

După patruzeci de zile de la uciderea lui Zaharia, Sfînta Elisabeta, mama Înainte-Mergătorului, şi-a dat sfîrşitul în aceeaşi peşteră. Iar Sfîntul Ioan a fost hrănit de un înger pînă la creşterea lui, şi l-a păzit în pustie, pînă la ziua arătării sale către Israel.

Despre Hebron, cetatea Iudeei
(5 septembrie)

Pămîntul Palestinei fiind împărţit cu sorţi seminţiilor lui Israel, seminţiei lui Levi nu i-a dat Moise moştenirea, de vreme ce Însuşi Domnul Dumnezeul lui Israel este moştenirea lui, precum a grăit Aaron, în cartea Numerilor, în capul 18, stih 20 şi 21: "În pămîntul lor să nu moşteneşti moşie şi parte să nu-ţi fie ţie între dînşii, că Eu sînt partea ta şi moştenirea ta între fiii din Israel. Fiilor lui Levi, iată, le-am dat toată zeciuiala cea din Israel".

Cînd fiecare seminţie îşi lua partea sa, mergeau şi leviţii cei mai mari în Siloam la Eleazar preotul şi la Iisus al lui Navi, împărţitorii pămîntului Palestinei, şi ziceau: "Deşi nu s-a poruncit seminţiei noastre să aibă osebită parte de pămînt, Domnul a poruncit prin Moise ca celelalte seminţii din partea lor să ne dea nouă cetăţi de vieţuire. Căci a zis Domnului Moise la Iordan, lîngă Ierihon: "Să porunceşti fiilor lui Israel ca să dea leviţilor din pămîntul stăpînit de ei cetăţi de locuinţă şi cetăţui. Deci să ne daţi nouă loc în moştenirea voastră". Şi le-au dat lor fiecare seminţie din stăpînirea sa cetăţi deosebite.

În acea vreme s-a dat seminţiei lui Aaron din pămîntul în care căzuse sorţul pentru Iuda, vestita cetate Hebron, care era de la Ierusalim, cale de opt ceasuri. Acea cetate era cea mai departe de Betleem, la loc mai înalt, şi se numea cetate de munte, din cauza munţilor celor înalţi, iar hotarele ei se numeau parte de munte, precum se scrie în Evanghelie pentru Preacurata Născătoare de Dumnezeu: "Sculîndu-se Maria, a mers la munte degrabă în cetatea Iudeei, adică în Hebron, unde era casa Zahariei".

Unii, tîlcuind Evanghelia, socotesc că Ierusalimul, precum se arată în altă parte din Sfînta Scriptură, în cartea lui Iisus al lui Navi, capitolul 18, versetul 28, şi în cartea Judecătorilor lui Israel, capitolul 1, nu făcea parte din pămîntul cuvenit lui Iuda prin sorţi, ci dintr-al lui Veniamin, deşi nu se afla departe de Iudeea. Cu toate că muntele acela se numea parte a Iudeii, avînd depărtare de la Ierusalim cale de un ceas şi jumătate, Ierusalimul, cu toate acestea, nu se numea cetate a lui Iuda, ci a lui Veniamin, deşi după aceea a împărăţit neamul lui Iuda în Ierusalim. Iar Betleemul şi Hebronul din început au fost cetăţi ale lui Iuda, de unde Gheorghe Chedrinos zice pentru Preasfînta Născătoare de Dumnezeu:

"Maria, ducîndu-se de la dînsa îngerul, a mers la munte", adică la Betleem. Însă nu în Betleem, ci în Hebron era casa lui Zaharia. Şi amîndouă aceste cetăţi erau în partea muntelui, singura cale de la ele la Nazaret fiind prin Betleem la Hebron. Alţii zic astfel: Calea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu la munte era prin Ierusalim, iar de la Ierusalim a mers la Betleem şi de aici la Hebron. Şi era de la Nazaret la Ierusalim cale de trei zile, iar a patra zi a sosit în casa Zahariei, că nu era departe de la Ierusalim, şi s-a închinat Elisabetei.

**Pătimirea Sfinţilor Mucenici Urban, Teodor, Medimn
şi a celor împreună cu dînşii
(5 septembrie)**

În împărăţia răucredinciosului Valent, arienii în Constantinopol aveau mare putere, avînd sprijinitor pe împăratul cel orbit de acelaşi eres. Ridicînd prigonire asupra binecredincioşilor creştini, au izgonit pe Evagrie episcopul şi făceau ortodocşilor multă greutate, pe unii bătîndu-i, pe alţii închizîndu-i în temniţă, iar altora jefuindu-le averile şi chinuindu-i cu toate muncile. Pentru aceasta credincioşii erau în mare necaz şi, adunîndu-se în taină, s-au sfătuit să trimită rugăminte la împărat, acesta fiind atunci în Nicomidia, că dacă nu îi va scoate nu cu totul de la arieni măcar să poruncească să-i mai uşureze, nepierzînd poporul cu desăvîrşire.

Au ales pentru această trimitere ca la şaptezeci de bărbaţi cinstiţi din duhovniceasca rînduială, tari în credinţă, puternici în cuvînt şi desăvîrşiţi întru înţelegere, între care mai de căpetenie erau Urban, Teodor şi Medimn. Aceştia, apucînd drumul, au ajuns la Nicomidia şi, stînd înaintea împăratului, au făcut rugăminte să-i chezăşuiască pe dînşii şi să-i apere de mninile arienilor. Iar împăratul s-a mîniat asupra lor foarte tare, însă nu şi-a arătat mînia, ci a trimis în taină la eparhul Modest ca, prinzînd pe toţi trimişii, să-i piardă cu moarte.

Deci, prinzîndu-i eparhul pe ei şi temîndu-se să-i piardă la vedere înaintea tuturor, ca să nu fie gîlceavă în popor, a poruncit ca pe toţi să-i pună într-o corabie, scoţînd vorba că-i trimite în surghiun, iar pe corăbieri i-a învăţat ca atunci cînd vor fi la mijlocul mării, ieşind singuri în caic, să aprindă corabia cu cei şaptezeci de bărbaţi. Acest lucru s-a şi făcut. Pentru că, fiind în noianul mării Astachiei, au aprins corabia cu sfinţii mucenici, iar corăbierii singuri, şezînd în caicul cel pregătit, s-au întors la eparh, spunîndu-i de sfnrşitul acelora. Iar corabia ardea ca o făclie, fugind iute pe apă, că o gonea vîntul, şi mergea arzînd şi plutind pînă la locul ce se numea Dachidis unde, oprindu-se desăvîrşit, a ars, înălţîndu-se fumul din trupurile sfinţilor celor ce ardeau, asemenea unui fum de tămîie către Dumnezeu. Aşa s-au sfnrşit sfinţii şi s-a împlinit cu dînşii cuvîntul Scripturii care zice: "Trecut-am prin foc şi prin apă şi ne-ai scos pe noi întru repaos". Pentru că pe apă arzîndu-se cu foc, s-au aflat întru odihna cea cerească, unde, stînd înaintea scaunului

Stăpînului, se roagă pentru noi. Cu ale căror rugăciuni, Doamne, dă-ne şi nouă ca să cîştigăm viaţa veşnică. Amin.

Pomenirea Prea Slăvitei minuni a Sfîntului Arhanghel Mihail, care s-a făcut în Colose (6 septembrie)

În Colose din Frigia, aproape de Ierapole, era o biserică a Sfîntului Arhanghel Mihail, deasupra izvorului cu apă făcătoare de minuni, din care bolnavii primeau multe tămăduiri, mai multe decît din scăldătoarea Siloamului, pentru că acolo, o dată pe an, se pogora îngerul Domnului şi tulbura apa, iar aici, totdeauna era darul Începătorului de cete îngereşti. Acolo, cel ce intra întîi, după tulburarea apei, în scăldătoare, se făcea sănătos; aici, toţi, şi cei dintîi şi cei de pe urmă primeau sănătate. Acolo era trebuinţă de pridvoare spre petrecerea bolnavilor pentru a-şi căpăta sănătatea pe care nu o luau şi cineva în treizeci şi opt de ani a cîştigat-o; aici într-o zi sau într-un ceas bolnavul cîştiga sănătatea.

Despre începutul acelui izvor se pomeneşte aşa: Cînd toată lumea era umbrită cu întunericul neîndumnezeitei mulţimi de idoli şi oamenii se închinau făpturii, nu făcătorului, în acea vreme în Ierapole, cei necredincioşi cinsteau o viperă mare şi înfricoşată, căreia i se închinau toată noaptea, orbindu-se cu diavolească înşelăciune. Pe ea o ţinea poporul sălbatic încuiată într-o casă zi-dită în cinstea ei şi aducînd multe feluri de jertfe, hrănea acea viperă plină de otravă, care vătăma pe mulţi. Singurul Dumnezeu adevărat, vrînd ca lumina cunoştinţei Sale să lumineze lumea şi să-i povăţuiască pe oamenii cei rătăciţi de la calea adevărată, a trimis pe sfinţii Săi ucenici şi Apostoli în tot pămîntul ca să propovă-duiască Evanghelia la toată făptura. Dintre aceştia, doi: Sfîntul Ioan Teologul şi Sfîntul Filip, ajungînd unul în Efes, iar altul în Ierapole, se osteneau întru buna vestire a lui Hristos. Atunci era în Efes o capişte minunată şi un frumos idol al neslăvitei zeiţe păgîne Artemida, faţă de ai cărei slujitori şi închinători Sfîntul Ioan s-a arătat biruitor, luptîndu-se cu sabia cea duhovnicească a cuvîntului lui Dumnezeu, căci, cu puterea numelui lui Hristos, a făcut să cadă şi capiştea şi idolul şi ca praful să se risipească şi toată cetatea a adus-o la sfînta credinţă întru Hristos.

După risipirea idolului Artemidei, Sfîntul Ioan a venit de la Efes în Ierapole ca să ajute împreună slujitorului său, Sfîntul Apostol Filip, întîmplîndu-se atunci acolo şi Sfîntul Apostol Bartolomeu şi sora lui Filip, Mariami. Cu dînşii împreună, slujea la mîntuirea oamenilor şi Sfîntul Ioan Teologul. Mai întîi, ei s-au ridicat asupra viperei căreia oamenii cei necredincioşi îi aduceau jertfe, avînd-o pe ea în loc de Dumnezeu, şi au ucis-o cu

rugăciunea. Apoi au arătat popoarelor pe unul adevăratul Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul. Apoi, stînd la un loc care se numea Herotop, proorociră că darul lui Dumnezeu va străluci peste dînsul şi sfîntul Arhanghel Mihail, voievodul puterilor cereşti, va cerceta locul acela şi multe minuni se vor săvîrşi acolo.

Acest lucru s-a şi împlinit curînd. Pentru că, ducîndu-se Sfîntul Ioan în alte cetăţi la propovăduire, iar Sfîntul Filip pătimind de la păgîni, asemenea şi Bartolomeu şi Mariami ducîndu-se în alte ţări, a izvorît din locul acela apă făcătoare de minuni, după proorocia Sfinţilor Apostoli, şi s-a împlinit scriptura, care zice: "S-a vărsat apa în pustie şi vale în pămîntul cel însetat şi cele fără de apă vor fi bălţi şi pe pămîntul cel însetat va fi izvor de apă. Acolo va fi veselia păsărilor şi sălaş de trestie şi baltă. Şi acolo va fi cale curată şi cale sfîntă se va numi".

Deci începură a veni la izvorul acela mulţi, nu numai credincioşii, ci şi necredincioşii, pentru că minunile cele ce se făceau îi chemau ca nişte trîmbiţe cu glas mare şi toţi cei ce beau şi se spălau din izvorul acela se tămăduiau de neputinţele lor, şi, primind sănătate, se botezau mulţi în numele Sfintei Treimi.

Deci a fost oarecare elin din Laodichia, a cărui fiică, una născută, era mută din naştere. De acest lucru era foarte supărat tatăl ei şi sîrguindu-se mult pentru dezlegarea limbii ei şi nesporind nimic, a rămas în mîhnire. Într-o noapte a adormit pe pat şi a văzut în vedenie pe îngerul lui Dumnezeu stînd înaintea lui, strălucind ca soarele. Nu pentru că era vrednic să-l vadă pe el, ci ca prin acea vedenie să vie la cunoştinţa adevărului, iar pe alţii să-i aducă cu sine la Dumnezeu. De aceea, văzînd pe înger s-a cutremurat şi l-a auzit pe el grăind către dînsul: "De voieşti ca să se dezlege limba fiicei tale, să o duci pe ea la izvorul acela al meu, care este aproape de Ierapole, în Herotop, şi să-i dai să bea din apa aceea şi vei vedea slava lui Dumnezeu".

Sculîndu-se din somn omul acela se miră de ceea ce văzuse şi, crezînd în cuvintele ce i s-au zis, îndată, luîndu-şi fiica, a mers degrabă la apa cea făcătoare de minuni la care, ajungînd, a aflat mulţime de oameni scoţînd din ea şi botezîndu-se într-însa, şi primind tămăduiri de bolile lor. Deci i-a întrebat pe ei: "Cui vă ru-gaţi, spălîndu-vă cu apa aceasta?" Iar ei ziseră: "Chemăm numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh şi mai chemăm în ajutor şi pe Sfîntul Arhanghel Mihail". Atunci omul acela, ridicîndu-şi ochii în sus şi înălţîndu-şi mîinile, a zis: "Părinte, Fiule şi Duhule Sfinte, Dumnezeule cel creştinesc, miluieşte-ne pe noi. Sfinte Mihaile, sluga lui Dumnezeu, ajută-ne şi tămăduieşte pe fiica mea!" Şi scoţînd din apă a dat să bea fiicei sale cu credinţă, şi îndată limba ei cea legată cu muţenie s-a dezlegat spre preamărirea lui Dumnezeu şi a grăit luminos, strigînd: "Dumnezeule cel creştinesc, miluieşte-mă pe mine; Sfinte Mihaile, ajută-mi mie!"

Toţi cei ce se întîmplaseră acolo se minunau de puterea lui Dumnezeu şi slăveau pe Sfînta Treime şi preamăreau ajutorul Sfîntului Arhanghel Mihail. Iar elinul acela, văzînd tămăduirea fiicei sale s-a bucurat foarte şi, nepregetînd deloc, s-a botezat îndată cu fiica şi cu toţi casnicii săi, care veniseră cu dînsul. Iar ca semn de mulţumire a zidit deasupra

izvorului aceluia o biserică frumoasă, afierosindu-o întru numele Sfîntului Arhanghel Mihail, voievodul, mai marele puterilor cereşti şi înfrumuseţîndu-o cu toată buna podoabă şi rugîndu-se în ea destul, s-a întors la locul său.

În anul al nouăzecilea de la zidirea bisericii aceleia, a venit la Ierapole un copil mic, avînd zece ani de la naşterea sa, cu numele Arhip, născut din părinţi creştini şi crescut în bunăcredinţă şi a început a vieţui lîngă acea biserică a Sfîntului Arhanghel Mihail, făcînd slujba de aprinzător de lumînări. Aşa a pus început vieţii sale, că de cînd se nevoia lîngă biserica aceea, slujind lui Dumnezeu, n-a gustat nimic din mîncărurile şi băuturile mireneşti, nici carne, nici vin, nici pîine nu mînca, ci numai verdeţuri de pustie pe care, adunîndu-le şi fierbîndu-le, le mînca o dată pe săptămînă, fără sare, iar băutura lui era o măsură mică de apă.

Cu o răbdare ca aceasta şi-a înfrînat trupul prin acest fel de fapte bune, îndreptîndu-se pe sine din tinereţe şi pînă la bătrîneţe, petrecînd neschimbat în ele, unindu-se cu totul cu Dumnezeu şi asemănîndu-se vieţii celor fără de trup, deşi se afla în trup. Hainele lui nu erau de mult preţ. Avea numai două rase. Cu una se îm-brăca, iar cu cealaltă îşi acoperea patul care era aşternut cu pietre ascuţite şi-l acoperea cu rasa pentru ca cei ce intrau în casa lui să nu vadă asprimea pietrelor. Iar căpătîiul lui era un sac umplut cu mărăcini.

Aşa era aşternutul acestui fericit nevoitor şi aceasta era odihna lui. Iar cînd avea trebuinţă de somnul firesc îşi punea mult ostenitul trup pe acele aspre pietre şi pe spini, somnul lui fiind trezire mai mult decît somn şi odihna lui chin mai mult decît odihnă. Că, ce uşurare poate fi trupului să se culce pe pietre vîrtoase şi ce fel de somn este acela ca să-şi odihnească cineva capul pe spini? El îşi schimba haina o dată pe an. Cu rasa pe care o avea pe trup, îşi acoperea patul, iar cu cealaltă, care era pe pat, se îmbrăca. După un an îşi schimba rasele tot la fel. Şi nu avea odihnă, ziua şi noaptea obosindu-şi trupul şi păzindu-şi sufletul de cursele vrăjmaşului.

Trecînd calea cea strîmtă şi cu necazuri, se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Nu mă lăsa pe mine, Doamne, ca de bucuria cea deşartă să mă bucur pe pămînt, nici să biruiască bunătăţile lumii acesteia înaintea ochilor mei. Să nu-mi fie mie a mă veseli de vreun lucru vremelnic în această viaţă ci, umple-mi, Doamne, ochii mei de lacrimi duhovniceşti şi umileşte inima mea. Îndreaptă căile mele şi-mi dă mie ca pînă în sfîrşit să mă zdrobesc pe sine-mi şi să robesc trupul meu duhului. Că ce-mi foloseşte mie trupul acesta care acum este şi pe urmă va putrezi ca o floare, care dimineaţa înfloreşte, iar spre seară se usucă? Deci dă-mi mie, Doamne, să mă nevoiesc la cele care folosesc sufletului şi mijlocesc viaţa cea veşnică".

Întru acestea învăţîndu-se fericitul Arhip şi vorbind cu Dumnezeu prin rugăciunea cea cu osîrdie, s-a făcut un înger al Lui pe pămînt, petrecînd viaţă cerească. Şi se îngrijea nu numai de mîntuirea sa, ci şi de a multora, căci boteza pe cei necredincioşi, întorcîndu-i la Hristos. Văzînd acest lucru, elinii cei fără de Dumnezeu s-au pornit spre zavistie, nesuferind să vadă minunile slăvite care se făceau prin sfînta apă. Pe sfîntul bărbat ce

petrecea acolo îl urau, năvălind asupra lui, adeseori îl ocărau, trăgîndu-l de păr şi de barbă şi trîntindu-l la pămînt, îl tîrau, călcîndu-l cu picioarele şi batjocorindu-l în multe feluri, îl izgoneau să plece de acolo. Iar fericitul Arhip cel cu sufletul tare ca un diamant, pe toate acestea le suferea cu vitejie de la închinătorii de idoli şi nu s-a depărtat de la sfînta biserică, slujind lui Dumnezeu cu cuvioşie şi în nerăutatea inimii sale, îngrijindu-se de mîntuirea sufletelor omeneşti.

Odată, adunîndu-se necuraţii, se sfătuiră: "De nu vom astupa cu pămînt apa aceea şi pe omul acela de nu-l vom ucide, toţi zeii noştri vor fi defăimaţi cu desăvîrşire de către cei ce se tămăduiesc acolo". Şi s-au dus mulţi elini adunaţi să astupe cu pămînt apa ceea făcătoare de minuni şi pe acel om nevinovat, pe fericitul Arhip să-l ucidă. Dar, ajungînd la acel loc sfînt, se depărţiră în două. Unii s-au repezit la biserică şi la izvor, iar alţii s-au sîrguit spre casa robului lui Dumnezeu, ca să-l ucidă. Însă Domnul, Cel ce nu lasă toiagul păcătoşilor peste soarta drepţilor, a păzit pe robul său de acei ucigaşi, căci de năpraznă le-a amorţit lor mîinile şi n-au putut să le ridice asupra cuviosului. Iar din apă a arătat o necu-noscută minune că, atunci cînd necuraţii se apropiaseră de izvor, îndată a ieşit din el o pară de foc şi, repezindu-se la ei, i-a alungat departe. Şi aşa acei elini fărădelege s-au îndepărtat tot cu ruşine de la izvorul acela făcător de minuni şi de la cuviosul Arhip, însă nu încetau scrîşnind cu dinţii şi lăudîndu-se că o să piardă izvorul acela, biserica şi pe slujitorul ei.

Era la locul acela un rîu curgînd la stînga bisericii al cărui nu-me era Hristos. Pe acesta au cugetat nelegiuiţii să-l îndrepte asupra acelui loc sfînt, ca izvorul, amestecîndu-se cu apa rîului, să-şi piardă puterea făcătoare de minuni. Cînd începură să-şi pună în lucrare acel gînd rău, oprind curgerea rîului ca să schimbe apa, acoperind izvorul, îndată rîul, cu porunca lui Dumnezeu şi-a făcut altă cale apelor sale şi a curs pe la dreapta bisericii. Iar ei, umplîndu-se ia-răşi de ruşine, s-au întors la locurile lor.

Erau acolo alte două rîuri curgînd despre răsărit şi apropiindu-se de locul cel sfînt la o depărtare ca la trei stadii; numele unui rîu, Licocaper, iar al altuia, Kufos. Aceste două rîuri izbindu-se de marginea unui munte mare, s-au împreunat amîndouă într-unul şi abătîndu-se în dreapta, curgea spre partea Likiei. Atotvicleanul diavol a băgat în inimile acelor oameni răi acest sfat: ca pe amîn-două aceste rîuri să le îndrume asupra locului făcător de minuni, ca astfel curgerea lor să strice biserica Sfîntului Arhanghel Mihail şi să acopere cu apele acelea sfîntul izvor, înecînd pe Cuviosul Arhip. Locul era potrivit spre pornirea apei într-acolo, pentru că rîurile acelea se pogorau de la înălţime mare în jos, iar biserica era la un loc tot mai jos.

Sfătuindu-se necuraţii, se adunară din toate cetăţile mulţime fără de număr şi întîlnindu-se în satul Laodichiei, s-au dus la biserică. Aproape de altarul bisericii era o piatră, avînd lăţimea şi înălţimea fără de măsură, iar adîncimea în pămînt nesfîrşită. Deci, au săpat un şanţ adînc şi larg începînd de la acea piatră la muntele acela sub care rîurile se împreunaseră. Săpînd cu mare osteneală şi terminînd albia pe care trebuia să îndrume apele asupra bisericii, au ieşit pîraiele acelea, ca să se adune apă multă şi s-au ostenit în

acea deşertăciune a lor vreme de zece zile. Iar cuviosul Arhip, văzînd lucrul acela al lor, a căzut la pămînt în biserică, rugîndu-se lui Dumnezeu cu lacrimi şi chemînd în ajutor pe cel cald folositor, pe Sfîntul Arhanghel Mihail, ca să-şi păzească locul de înecarea apei şi să nu se bucure vrăjmaşii cei ce voiau să piardă sfinţenia Domnului şi zicea: "Nu voi fugi de la locul acesta sfînt nici nu voi ieşi din biserică, ci aici să mor şi eu, de va voi Domnul să fie înecat locaşul acesta".

Cînd s-au sfîrşit acele zece zile şi apele s-au înmulţit foarte mult, au săpat necuraţii elini acel loc singur pe unde era să se pornească apele spre calea cea pregătită şi îndrumară apele asupra sfintei biserici îngereşti în ceasul întîi al nopţii. Iar ei alergînd, au stat sus din partea stîngă, vrînd să vadă înecarea locului sfînt. Şi au sunat apele ca un tunet, rostogolindu-se cu freamăt mare. Iar Cuviosul Arhip, fiind în biserică la rugăciune şi auzind vuietul apei, a strigat mai cu dinadinsul către Dumnezeu şi către Sfîntul Arhanghel Mihail, cerînd milă şi ajutor, ca să nu fie înecat sfîntul loc şi să nu se veselească vrăjmaşii, ci să se ruşineze necuraţii, să se preamărească numele Domnului şi să se laude puterea şi sprijinirea cea îngerească. Şi a cîntat psalmul lui David, zicînd: "Ridicat-au rîurile, Doamne, ridicat-au rîurile glasurile lor, ridica-vor rîurile va-lurile lor de glasuri de ape multe. Minunate sînt înălţările mării, minunat este întru cele înalte Domnul. Casei tale se cuvine sfin-ţenie, Doamne, întru lungime de zile".

Cînd grăia acestea Sfîntul Arhip, a auzit un glas poruncindu-i să iasă din biserică. Deci, ieşind sfîntul din biserică, a văzut pe păzitorul neamului creştinesc, pe cel cald folositor, pe Sfîntul Arhanghel Mihail, în chip omenesc, prea minunat şi prea luminat, precum s-a arătat oarecînd proorocului Daniil, şi neputînd să caute spre el a căzut de frică la pămînt. Iar el a zis către dînsul: "Îndrăzneşte şi nu te teme! Scoală-te şi vino la mine aici şi vei ve-dea puterea lui Dumnezeu în apele acelea". Şi sculîndu-se fericitul Arhip s-a apropiat cu frică de arhanghelul puterilor cereşti şi a stat de-a stînga după porunca lui şi a văzut un stîlp de foc de la pămînt pînă la cer. Iar cînd s-au apropiat apele, şi-a ridicat arhanghelul dreapta sa şi a însemnat cu semnul crucii peste faţa apelor, zicînd: "Să staţi acolo!" Şi îndată s-au oprit apele şi s-a împlinit cuvîntul cel proorocesc: "Văzutu-te-au apele şi s-au temut"; au stat rîurile ca un zid de piatră şi s-au înălţat în sus ca un munte înalt. Şi întorcîndu-se arhanghelul la piatra aceea mare, care era aproape de altar, a lovit într-însa cu toiagul pe care îl avea în mîini, însemnînd spre dînsa semnul Crucii şi îndată s-a făcut un tunet mare şi s-a cutremurat pămîntul şi piatra aceea s-a despicat în două şi s-a făcut în piatră o prăpastie mare. Şi a zis Sfîntul Mihail: "Aici să se sfă-rîme toată puterea cea protivnică şi să fie izbăvire de toate răută-ţile tuturor celor ce vor alerga cu credinţă!"

Acestea zicînd, a poruncit fericitului Arhip să treacă de partea dreaptă, şi stînd cuviosul în partea dreaptă, Sfîntul Mihail a zis cu mare glas către ape: "Să intraţi în strîmtoarea aceasta!" Şi îndată au curs apele în ruptura pietrei, huind. De atunci totdeauna s-a făcut cale pîraielor acelora piatra aceea, iar vrăjmaşii, stînd de partea stîngă, vrînd a vedea înecarea sfintei biserici, au încremenit de frică. Sfîntul Arhanghel Mihail, păzind aşa biserica şi pe Cuviosul Arhip de înecarea apei, s-a suit la cer, iar fericitul a înălţat mul-

ţumire lui Dumnezeu pentru minunea aceea prea slăvită şi a prea-mărit ajutorul păzitorului celui mare.

Deci se umplură de ruşine toţi protivnicii şi s-a făcut bucurie mare credincioşilor care alergară la biserica cea îngerească şi la izvorul cel minunat, dînd laudă lui Dumnezeu împreună cu Cuviosul Arhip. Din acea vreme au aşezat ca să se prăznuiască acea zi în care s-a făcut acea prea sfinţită minune prin arătarea îngerească. Iar Cuviosul Arhip a petrecut de aici înainte în acel loc, mai cu dăruire, slujind lui Dumnezeu ani îndestulaţi şi s-a mutat la Dumnezeu cu pace, avînd şaptezeci de ani de la naşterea sa. A fost îngropat de credincioşi în acelaşi loc sfînt care de la minunea pomenită mai înainte s-a numit Hones, adică mistuire, pentru că acolo s-au mistuit apele în piatră.

Deci se cade ca în această zi să pomenim şi alte minuni ale Sfîntului Arhanghel Mihail pe care le-a săvîrşit, făcînd bine nea-mului creştin.

Între marea Adrianului şi între muntele care se numeşte Gargan, este cetatea Sipont, aflîndu-se departe de munte ca la două-sprezece mii de paşi. În cetatea aceasta era un om bogat, a cărui cireadă păştea pe sub munte şi s-a întîmplat de a rătăcit un bou, despărţindu-se de cireadă; căutînd stăpînul mult împreună cu slugile sale, l-a aflat în vîrful muntelui aceluia stînd lîngă uşa unei peşteri. Umplîndu-se de mînie că s-a ostenit căutîndu-l a luat arcul şi o săgeată adăpată cu otravă şi a îndreptat-o spre boul său, vrînd să-l ucidă. Dar deodată săgeata, întorcîndu-se înapoi, a rănit pe săgetător, iar cel ce era cu dînsul, văzînd aceea, s-a temut şi nu îndrăznea să se apropie de peştera aceea, ci, întorcîndu-se în cetate, a spus tuturor ce se făcuse.

Deci, înştiinţîndu-se episcopul cetăţii aceleia, s-a rugat lui Dumnezeu să-i arate lui taina aceasta. Şi i s-a arătat lui în vedenie Sfîntul Arhanghel Mihail spunîndu-i că el şi-a ales locul acela şi-l păzeşte şi voieşte ca acolo adeseori să cerceteze şi să ajute oame-nilor celor ce vor alerga cu rugăciune. Iar episcopul a spus vedenia aceea cetăţenilor şi, după postul de trei zile pe care l-a poruncit la toată cetatea, s-a dus cu clerul său şi cu tot poporul la muntele acela şi, suindu-se deasupra, a aflat într-o piatră o peşteră în care era intrarea strîmtă; şi nu a îndrăznit să intre înăuntru, ci şi-a săvîrşit rugăciunile înaintea uşii.

De atunci adeseori mergeau acolo cei ce doreau, făcîndu-şi rugăciunile lor către Dumnezeu şi către Sfîntul Arhanghel Mihail. Iar mai demult napolitanii, fiind necredincioşi, şi-au adunat ostaşii şi au mers fără de veste la cetatea Sipontului, vrînd să o ia şi să o dărîme. Cetăţenii erau cuprinşi de frică mare iar episcopul a poruncit post la popor, ca trei zile să nu guste hrană şi să se roage cu stăruinţă, ca să se izbăvească ei de vrăjmaşii cei ce i-au înconjurat. Mai înainte de ziua aceea în care vrăjmaşii voiau cu toate puterile lor să cucerească cetatea, s-a arătat arhanghelul puterilor cereşti episcopului, în vedenie, zicîndu-i: "Mîine, în ceasul al patrulea din zi, să porunceşti tuturor cetăţenilor să se înarmeze şi să iasă din cetate împotriva vrăjmaşilor şi eu voi veni să vă ajut vouă". Episcopul, sculîndu-se din somn, a spus vedenia la toţi şi s-a bucurat foarte mult de biruinţa cea făgăduită asupra vrăjmaşilor şi s-au întărit cu nădejde bună. Apoi, venind al

patrulea ceas din zi, s-a făcut un tunet mare şi, ridicîndu-şi credincioşii ochii, au văzut la muntele Gargan un nor mare pogorîndu-se şi s-a făcut, ca odi-nioară la muntele Sinai, foc şi fum, fulgere şi tunete, încît tot muntele acela s-a cutremurat şi s-a acoperit cu nor.

Văzînd aceea protivnicii, s-au temut şi au început a fugi, iar cetăţenii, cunoscînd că bunul păzitor şi grabnicul folositor a venit cu oştile sale cereşti să le ajute, au deschis porţile cetăţii şi au alergat pe urma vrăjmaşilor lor, secerîndu-i ca pe nişte paie. Ei îi tăiau dinapoi, iar Sfîntul Arhanghel Mihail, din înălţime, cu tunete şi cu fulgere îi ucidea, încît se făcuse numărul celor morţi şase sute de bărbaţi căzuţi de tunete şi de fulgere. Gonindu-i deci, pînă în depărtare şi biruindu-i desăvîrşit pe vrăjmaşii lor, s-au întors veselindu-se în cetatea lor. Din acea vreme napolitanii, cunoscînd mîna cea tare a lui Dumnezeu Celui Atotputernic, au primit sfînta credinţă, iar cetăţenii Sipontului adunîndu-se toţi, cu episcopul şi cu clerul, s-au dus la muntele acela la care a fost acea arătare înfri-coşată, vrînd să aducă acolo mulţumire lui Dumnezeu şi ajutăto-rului lor, Sfîntului Arhanghel Mihail, şi tuturor puterilor cereşti.

Cînd s-au apropiat la uşa peşterii aceleia, au aflat pe marmură urme de paşi omeneşti bine însemnate, ca pe pămînt moale, şi ziceau unii către alţii: "Iată, cu adevărat Sfîntul Arhanghel Mihail a lăsat aici semnul ajutorării sale, că singur a fost aici, mîntuindu-ne pe noi de vrăjmaşii noştri. Şi închinîndu-se, au sărutat urmele acelea şi, săvîrşind cîntarea cea de rugăciune se veseleau pentru păzitorul şi folositorul lor, mulţumind lui Dumnezeu. Au hotărît, deci, să zidească la locul acela o biserică în numele Sfîntului Mihail. Cînd se găteau spre lucrul acela, iarăşi s-a arătat Sfîntul Arhanghel episcopului, zicîndu-i: "Nu vi se cade vouă să vă îngrijiţi de zidirea bisericii, pentru că eu fără osteneala voastră mi-am gătit acolo biserică, numai să intraţi în ea. Iar tu mîine să faci în ea Sfînta Liturghie şi să împărtăşeşti pe credincioşi cu Dumnezeieştile Taine".

După vedenia aceasta, episcopul a poruncit ca toţi credincioşii să fie gata spre împărtăşirea cu Sfintele Taine şi a mers cu dînşii cîntînd şi rugîndu-se. Iar cînd au sosit la acel loc sfînt, unde erau închipuite sfintele urme pe marmură, au aflat cioplită în piatră o biserică mică, făcută nu după obiceiul lucrului mîinilor omeneşti, ci ca o peşteră, neavînd pereţii netezi, iar vîrful era împodobit cu diferite înălţimi, aşa că pe cîte o parte puteai să ajungi cu capul, iar pe alta nu puteai nici cu mîna. Astfel arătă oamenilor că Dumnezeu nu voieşte pietrele cele împodobite în biserică, ci inimile cele curate; iar sfînta masă era acoperită cu acoperămînt roşu şi a săvîrşit pe dînsa episcopul Sfînta Liturghie şi a împărtăşit pe credincioşi cu Prea Curatele Taine, iar în altar, despre partea de miază noapte, de la vîrf picura apă curată, dulce, foarte luminoasă şi făcătoare de minuni, din care, bînd, bolnavii cîştigau sănătate. Şi beau credincioşii din apa aceea după împărtăşirea Sfintelor Taine şi se făceau minuni fără de număr în biserica aceea şi se tămăduiau toate neputinţele cu rugăciunile Sfîntului Arhanghel Mihail. Deci a zidit episcopul chilii lîngă biserică şi a rînduit să fie acolo preoţi şi diaconi şi cîntăreţi şi citeţi, ca în toate zilele să se săvîrşească pravila bisericească, în slava lui Dumnezeu şi în cinstea Sfîntului Arhanghel Mihail.

Credem că este bine să pomenim şi această minune care s-a făcut în muntele Athos. În zilele dreptcredincioşilor împăraţi bulgari era un om vestit, bogat şi cu mare vază, care se numea Dohiar, om al palatelor împărăteşti. Acesta, venind în frica lui Dumnezeu, a dorit să fie călugăr şi, luînd mulţime de aur din vistieriile sale, s-a dus la Sfîntul Munte ca să cerceteze mînăstirile şi să-şi caute lui un loc în care să-i placă a se sălăşlui. Înconjurînd multe mînăstiri şi dînd multă milostenie, a mers din lavra Fericitului Atanasie, pe malul mării cel dinspre Salonic, şi a aflat loc foarte frumos, avînd ape dulci şi poame foarte multe, dar nelocuit de nimeni. Plăcîndu-i locul acela, a gîndit să se aşeze într-însul şi să zidească o mînăstire şi, adăugînd sîrguinţă, degrabă şi-a săvîrşit dorinţa. Mai întîi a ridi-cat o biserică foarte frumoasă în numele Sfîntului Ierarh Nicolae, apoi a împrejmuit mînăstirea cu ziduri de piatră şi rînduindu-le pe toate după cerinţă, precum se cuvine singur s-a îmbrăcat într-însa în chip călugăresc. Cheltuindu-şi toată averea lui pentru zidirile cele multe, nu i-a ajuns aur ca să înfrumuseţeze şi biserica cu podoabă cuviincioasă şi bună. Însă avea nădejde la Dumnezeu, zi-cînd: "De va voi Dumnezeu ca să proslăvească locul acesta, apoi cu judecăţile care ştie va purta grijă pentru înfrumuseţarea bisericii. Fie voia Lui".

În dreptul Sfîntului Munte, este un ostrov care se numeşte Lug, spre care, peste mare pînă la el, este cale de o zi. Acolo păs-torii stăteau cu dobitoacele, că locul acela este plin de verdeaţă şi este păşune bună pentru dobitoace. Era în ostrovul acela un stîlp de piatră foarte înalt, la un loc pustiu, iar în vîrful stîlpului un idol şi o scriere elinească în acest fel: "Oricine mă va lovi pe mine în creştet, va afla mulţime de aur". Pentru aceea mulţi se ispiteau să ştie de este adevărat lucrul acela şi loveau în cap idolul, dar nu aflau nimic. S-a întîmplat în acea vreme de păştea un copil boii aproape de stîlpul acela şi copilul era înţelept şi ştia a citi şi, citind cuvintele cele scrise pe stîlp, lovi pe idol în cap ca şi ceilalţi ca să afle aurul, însă n-a aflat nimic. Apoi a gîndit că este ascunsă în pămînt comoara şi, apunînd soarele, privea unde se sfîrşea umbra stîlpului aceluia şi acolo, la vîrful capului idolului celui desemnat de umbră, a săpat pămîntul căutînd comoara, dar n-a aflat-o.

Apoi răsărind soarele, iarăşi a privit unde se sfîrşea umbra stîlpului aceluia şi acolo a început a săpa. Săpînd el, s-a auzit un sunet la locul acela, şi cunoscînd că acolo este comoară, a început mai cu dinadinsul a săpa si a aflat o piatră de moară mare, cît nu putea el să o mişte, dar întinzînd mîna prin gaura pietrei a aflat aur mult; şi nu se pricepea ce să facă cu el, că zicea întru sine: "De voi spune cuiva de comoara aceasta, apoi mă tem ca să nu mă ucidă pentru aur". Iar Dumnezeu, ascultînd rugăciunile bătrînului celui pomenit mai înainte şi purtînd grijă de înfrumuseţarea sfintei bise-rici, a pus în mintea copilului să se ducă în Sfîntul Munte la una din mînăstiri şi să spună egumenului de comoara aceea aflată, lucru pe care l-a şi făcut. Luînd cîţiva bani de aur spre încredinţarea co-morii celei aflate, a mers într-un sat care este aproape de mare şi a găsit un om ca să-l treacă pe el la Sfîntul Munte. Iar după purtarea de grijă a lui Dumnezeu s-a oprit în limanul mînăstirii celei nou zidită. Mînăstirea aceea se numeşte pe numele întemeietorului său: Dochiaru. Deci omul cel ce a trecut pe copil s-a întors în satul său, iar copilul s-a dus la mînăstire şi, văzînd pe egumen, i-a spus lui toate cu de-amănuntul despre comoara ce a aflat.

Egumenul, cunoscînd că lucrul acesta este al lui Dumnezeu, a chemat pe trei călugări şi, făcîndu-le cunoscut lor lucrul cel spus de copil, i-a trimis cu dînsul ca să aducă la mînăstire aurul ce se afla-se. Iar ei mergînd degrabă au luat un caiac şi, sosind la ostrovul acela, au ajuns la stîlp şi la comoară şi prăvălind piatra aceea de moară, au aflat un cazan plin de aur; şi s-au bucurat de dînsul foarte tare. Iar vrăjmaşul cel ce urăşte binele a semănat un gînd rău în inima unuia din călugării aceia şi a zis acela către alt călugăr: "Frate, de ce este nevoie să ducem egumenului aurul acesta pe care l-am găsit? Dumnezeu ni l-a trimis nouă ca singuri noi să ne facem nouă locaş şi să ridicăm mînăstire". Iar el a zis: "Dar cum vom putea tăinui aurul acesta?" Răspuns-a acela: "Aceasta este, că putem să-l aruncăm pe copil în mare şi nimenea nu va fi să mărturisească această faptă asupra noastră". Şi aşa, sfătuindu-se, au spus sfatul lor celui de al treilea călugăr. Iar acela, avînd întru sine frica lui Dumnezeu, a zis către dînşii: "Nu, fraţilor, să nu îndrăzniţi a face aceasta, să nu pierdeţi pe copil pentru aur şi îm-preună cu el şi sufletele voastre". Iar ei, neascultîndu-l pe el, au stăruit pe lîngă dînsul ca să se învoiască la sfatul lor. La sfîrşit îi ziseră: "De nu vei fi una cu noi, apoi să ştii că şi pe tine şi pe copil vă vom pierde". Apoi văzînd fratele gîndul cel rău al lor neschimbat, s-a temut ca nu cumva să-l piardă şi pe el; pentru aceea le-a zis lor: "Dacă voi aţi voit aşa, faceţi ce ştiţi, voi veţi vedea; iar eu mă jur cu numele lui Dumnezeu că nu voi spune la nimenea de aceasta şi nici nu am trebuinţa de aur".

Aşa, întărindu-şi cuvîntul cu jurămînt, a tăcut. Iar ei luînd aurul şi piatra aceea cu care aurul a fost acoperit le-au dus în caiac, apoi şezînd cu copilul, au început a pluti spre mînăstire. Iar cînd era în mijlocul noianului mării, au năvălit asupra copilului şi începură a-i lega piatra de grumaz. Iar el văzînd ceea ce era să-i facă a început să plîngă şi cu tînguire amarnică se ruga lor să nu-l piardă. Dar nimic nu a folosit că ticăloşii aceia de călugări, avînd inima împietrită şi suflet iubitor de aur, nu s-au temut de Dumnezeu, nici nu s-au umilit văzînd lacrimile copilului şi nu i-au ascultat rugămintea lui cea din adîncul inimii, ci, luîndu-l pe el, cu pia-tra l-au aruncat în mare şi îndată s-a cufundat în valuri. Era noapte cînd săvîrşeau fapta cea rea acei oameni fără de Dumnezeu.

Dar milostivul Dumnezeu, privind de sus spre tînguirea cea amară a copilului şi văzînd înecarea lui cea nevinovată, a trimis pe păzitorul neamului omenesc, pe Sfîntul Arhanghel Mihail, ca, luînd pe cel înecat din fundul mării, să-l aducă pe el viu în biserică. Şi aşa a fost. Pentru că fără de veste s-a aflat copilul în biserică, aproape de Sfînta Masă, cu piatra spînzurată de grumaji. Sosind ceasul Utreniei, cel rînduit a intrat în biserică, ca să aprindă lumî-nările şi să toace la cîntarea cea de dimineaţă şi a auzit un glas în altar ca glasul omului ce geme şi i-a fost frică şi, alergînd, a spus egumenului. Iar egumenul, numindu-l împuţinat la suflet, l-a trimis iarăşi în biserică. Iar el, intrînd a doua oară, a auzit acelaşi glas şi iarăşi a alergat la egumen.

Atunci egumenul a mers cu dînsul în biserică, după care, amîndoi auzind glas de copil şi intrînd în altar, au văzut pe copil stînd aproape de Sfînta Masă, cu piatra la grumaji şi apa de mare curgînd încă din hainele lui. Şi, cunoscîndu-l pe el, l-a întrebat: "Ce ţi s-a întîmplat ţie, fiule, şi cum ai venit aici?" Iar el, deşteptîndu-se ca din somn, a zis: "Vicleniii aceia de călugări pe care i-ai trimis cu mine după aurul ce s-a aflat, aceia, legîndu-mi

piatra aceasta de grumaji m-au aruncat în mare şi afundîndu-mă eu întru adîncul mării, am văzut doi oameni luminoşi ca soarele şi i-am auzit pe ei vorbind între dînşii şi a zis unul către altul: Arhanghele Mihaile, să duci pe acest copil în mînăstirea care se chiamă Dochiaru. Auzind eu acestea, îndată am început a nu mă simţi pe mine şi nu ştiu cum m-am aflat aici". Iar egumenul, auzind cele spuse de copil, se minuna foarte şi lăuda pe Dumnezeu cel ce face minunate şi prea slăvite minuni ca aceasta. Apoi a zis către copil: "Să rămîi, fiule, la locul acesta pînă mîine, pînă ce răutatea aceasta va fi vădită". Şi, ieşind, a încuiat biserica şi a rînduit ca paracliserul să nu spună nimănui ceva, iar Utrenia a poruncit să o cînte în tindă. Şi a zis pa-racliserului: "De te va întreba cineva ce este acest lucru nou, de ce nu se cîntă Utrenia în biserică, ci în tindă, să-i răspunzi că părintele egumen a poruncit aşa".

Egumenul poruncind eclesiarhului, singur s-a suit pe un stîlp deasupra porţii ca să păzească venirea spurcaţilor acelora de uci-gaşi; apoi făcîndu-se ziuă, iată veneau spre mînăstire ucenicii aceia, iar aurul îl ascunseseră într-alt loc oarecare.

Văzîndu-i pe ei egumenul, a ieşit cu ceilalţi fraţi în în-tîmpinarea lor şi i-a întrebat pe dînşii, zicînd: "Ce este aceasta? Patru v-aţi dus, iar acum trei v-aţi întors! Unde este cel de al patrulea?" Iar ei, ca mîniindu-se, ziseră: "Părinte, şi pe tine şi pe noi ne-a amăgit copilul spunînd că a aflat comoară, dar nu ne-a arătat nouă nimic şi singur nu ştie nimic. Pentru aceea, ruşinîndu-se de noi, s-a ascuns, şi noi, căutîndu-l pe el, nu l-am găsit, de aceea singuri ne-am întors la tine". Iar egumenul a zis: "Voia lui Dumnezeu să fie!" Şi aşa intrară în mînăstire. Apoi i-au dus pe ei în biserică unde tînărul acela se afla, curgînd încă apa din hainele lui şi l-a arătat pe el zicîndu-le: "Cine este acesta?" Iar ei, spăimîn-tîndu-se, stăteau ca nişte ieşiţi din minte, neputînd să răspundă nimic timp îndelungat. Iar mai pe urmă au mărturisit fapta lor cea rea şi au arătat unde au ascuns aurul cel aflat.

Egumenul, trimiţînd fraţi mai credincioşi, au adus aurul în mînăstire. Şi s-a auzit de această prea slăvită minune în tot Sfîntul Munte şi s-au adunat toţi călugării de la toate mînăstirile, la vede-rea minunii acesteia şi au adunat sobor şi au numit biserica aceea cu numele Sfîntului Arhanghel Mihail, iar în numele Sfîntului de minuni făcătorul Nicolae au zidit altă biserică. Pe acei doi ucigaşi vicleni i-au blestemat şi, însemnîndu-le feţele, i-au gonit din mînăs-tire, pe al treilea, fiindcă nu s-a învoit la înecarea copilului şi s-a întors despre fapta cea rea l-au declarat nevinovat, iar pe copilul acela izbăvit din mare, îmbrăcîndu-l în chip călugăresc, s-a făcut bun nevoitor şi călugăr iscusit. Egumenul cu aurul acela ce s-a aflat, a reînnoit toată biserica cu bună podoabă şi a înfrumuseţat-o cu toate bunătăţile. A ridicat şi un foişor foarte frumos din temelie şi piatra aceea cu care tînărul a fost aruncat în mare a pus-o în zid, spre cunoştinţa tuturor.

Mutîndu-se către Domnul egumenul acela, în locul lui a fost pus acela izbăvit din mare şi cu dumnezeiască plăcere vieţuind şi acela, a trecut la Domnul purtat de mîinile Sfîntului Arhanghel Mihail, prin care din mare în biserică a fost adus.

Pentru toate acestea slăvim pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh şi pe Sfîntul Arhanghel Mihail îl mărim în veci. Amin.

**Pătimirea Sfinţilor Mucenici Gomil şi Eudoxie
şi a celor împreună cu dînşii
(6 septembrie)**

Sfîntul Gomil a fost, pe vremea împărăţiei lui Traian Cezarul, mai mare în casele împărăteşti. Iar cînd Traian era cu mulţimea oştirilor sale în părţile Răsăritului, împăcînd cu sine pe iviri, pe sabromiţi, pe osdroeni, pe arabi şi alte popoare, atunci numărîndu-şi ostaşii, a aflat între ei unsprezece mii de creştini care măr-turiseau pe Hristos şi se lepădau de închinăciunea idolilor. Pe aceştia toţi i-a trimis în Armenia cu necinste, nădăjduind că pentru această necinste se vor lepăda de Hristos şi vor jertfi la idoli, ca să fie puşi iarăşi în rînduiala lor ostăşească şi să fie cinstiţi de dînsul. Iar Gomil, fiind mai mare în rang, a mers înaintea împăratului şi l-a ocărît pentru păgînătate şi pentru acel lucru fără de socoteală, căci, ieşind la război, singur îşi împuţinează oastea. Şi s-a mărturisit pe sine că este creştin şi gata a muri pentru numele lui Iisus Hristos, Dumnezeu. Mîniindu-se împăratul asupra lui a poruncit să-l bată fără de milă. Apoi l-a osîndit la moarte şi îi tăiară cinstitul lui cap. Iar pe creştinii trimişi la surghiun i-au pierdut cu felurite morţi, dintre care zece mii au fost răstigniţi în pustia muntelui Ararat din Armenia, iar pe cei rămaşi i-au omorît cu alte munci.

Sfîntul Eudoxie a fost pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, care prigonea foarte mult biserica lui Dumnezeu. De la el a ieşit acea poruncă fără de Dumnezeu ca toată lumea să nu se închine unuia, adevăratului Dumnezeu, ci să dea cinstea ce se cuvine lui Dumnezeu, idolilor celor muţi şi fără glas. Atunci mulţi din cei credincioşi au voit să trăiască mai bine în pustietăţi şi în munţi cu fiarele, decît cu oamenii cei fărădelege prin cetăţi. Cei mai mulţi din dregători şi din oamenii slăviţi, lăsîndu-şi dregătoriile şi casele lor, se ascundeau prin locuri neştiute. Unul ca acesta era Eudoxie, credinciosul rob al lui Iisus Hristos, fiind comite cu dregătoria. El, lăsîndu-şi această cinste, se ascunse cu femeia şi cu copiii săi de păgîni, fugind de mînia împărătească.

Fiind pîrît la ighemonul Melitinei, ostaşii îl căutau pretutindeni. Iar el, fiind îmbrăcat cu haine proaste, i-a întîmpinat în cale şi a fost întrebat de dînşii dacă nu a auzit undeva de comitele Eudoxie? Iar el, văzînd că pe sine îl caută pentru chinuire, le-a zis: "De vă veţi abate la mine să mîncaţi pîine în casa mea şi să vă odihniţi de cale, apoi vă voi spune vouă despre el, că ştiu unde se ascunde cu casa sa". Auzind ei s-au abătut la dînsul şi, primindu-i pe ei, i-a ospătat îndeajuns. Apoi, s-a arătat lor cum că el este cel pe care îl caută. Iar ei, mirîndu-se, ziseră: "Pentru a ta facere de bine nu te vom lua cu noi, iar celui ce ne-a trimis îi vom spune că deşi te-am căutat mult, nu te-am aflat. Însă tu să te ascunzi, ca nu cumva altcineva, ştiindu-te, să-i spună".

Vrînd ei să se ducă, i-a oprit pe dînşii, zicînd: "Aşteptaţi-mă, fraţilor, că merg şi eu cu voi. Că nu mi se cade mie a mă mai ascunde, singur Dumnezeu chemîndu-mă la nevoinţa mucenicească ca să fiu mărturisitor şi martor al numelui Său Celui sfînt. Că de ar fi voit Dumnezeu să mă aibă pe mine ascuns, nu m-aţi fi aflat voi pe cale, nici nu v-ar fi trimis pe voi să mă căutaţi pe mine, nici mie nu mi s-ar fi întîmplat să vă întîmpin pe voi. Dar acestea toate sînt semn că aşa este bunăvoinţa lui Dumnezeu, ca să rabd pentru dînsul pînă la sînge". Apoi, chemînd pe soţia sa, anume Vasilisa, pe fiii săi, pe slugi şi pe prieteni, le-a zis lor: "Vremea mi-a fost altă-dată a mă ascunde, iar acum este vremea să mă dau de faţă şi să mă dau în mîinile prigonitorilor de bunăvoie pentru Iisus Hristos, Care singur S-a dat pentru noi la patima cea de voie. Deci voi merge şi fie precum Domnul meu va voi să rînduiască pentru mine, iar pe voi vă las lui Dumnezeu".

Apoi a poruncit şi a pus în rînduială toate cele pentru casă, pentru fii şi pentru slugi, învăţîndu-i pe ei cum să vieţuiască după dînsul cu fapte bune, în frica şi dragostea de Dumnezeu. Iar la sfîrşit a poruncit soţiei sale să nu plîngă, nici să nu se tînguiască cînd va auzi de moartea lui, ci mai ales să petreacă ziua aceea în bucurie şi în veselie, mulţumind lui Dumnezeu că l-a învrednicit de cununa mucenicească pe robul său. Apoi luînd pe sine îmbrăcă-mintea cea cuviincioasă dregătoriei sale, armele şi brîul cel ostă-şesc, s-a îmbrăcat aşa precum se cade unui comite şi şi-a lăsat nu numai casa, femeia şi copiii, ci şi slugile şi prietenii, toate averile, le-a lepădat pentru dragostea Domnului său. Ce jale era acolo, cînd se despărţeau femeia de bărbat, fiii de tată, prietenii de iubitul prieten! Plîngeau toţi pentru dînsul, luîndu-şi cel din urmă rămas bun unul de la altul, ştiind că de-acum el nu se va mai întoarce la dînşii. Dar dintre toate amărăciunile, una le era lor spre uşurare. Aceea că se sîrguia să pătimească pentru Hristos şi, dorind să fie purtător de biruinţă, avea să stea înaintea lui Hristos, Domnul său.

Despărţindu-se de toţi, fericitul Eudoxie a început drumul împreună cu ostaşii. Iar Vasilisa, soţia lui, îl urma de departe, vrînd să-i vadă nevoinţa. Şi mergeau cu dînsul şi doi iubiţi prieteni, Zinon şi Macarie, cărora de asemenea li se gătea cununa muceniciei.

Deci, stînd fericitul Eudoxie înaintea ighemonului, acesta i-a urat cuvinte bune, zicîndu-i: "Bucură-te, comite Eudoxie!" Iar mucenicul i-a răspuns: "Bucură-te şi tu, ighemoane!" iar ighemonul i-a zis: "Am pus la probă onoarea ta, ca să împlineşti porunca îm-părătească şi precum se cade, să aduci jertfe zeilor, dar mai ales tatălui tuturor zeilor, marelui Dia, şi celui cu chip de soare, Apolon, şi iubitei fete, Artemida". Răspuns-a sfîntul: "Eu, unuia Dumnezeu, în trei feţe preamărit, ştiu să-i aduc jertfă Celui ce a zidit toată lumea şi dă viaţă şi mîntuire. Aceluia îi jertfesc jertfă de laudă. Iar aceia pe care tu îi numeşti zei sînt lemne şi pietre şi cu nimic nu se deosebesc de un lucru neînsufleţit oarecare". A zis ighemonul: "Eu te învăţ pe tine ca să dai zeilor cinstea cuvenită, iar tu, precum văd, nu numai pe zei îi defăimezi, ci chiar şi pe împărat îl socoteşti a fi nimic; încă aud că, aducînd înăuntru o credinţă nouă, amăgeşti pe mulţi cu aceea".

Acestea zicîndu-le ighemonul şi-a întors privirea asupra mul-ţimii ostaşilor cei ce erau acolo şi le-a zis cu mînie: "Tot cel ce nu va aduce la împlinire porunca împărătească, să se

dezbrace de hai-nele cele ostăşeşti, că nu este vrednic de dînsele, şi să se socotească pe sine că este gol şi căzut dintr-o asemenea cinste". Nelegiuitul zicea aceasta, vrînd să descurajeze pe Sfîntul Eudoxie, crezînd că nimeni nu va fi nesupus poruncii celei fără de Dumnezeu a împă-ratului lor, decît numai singur Eudoxie care, ruşinîndu-se, se va învoi la voia lor necurată ca să nu cadă din cinstea şi rînduiala sa. Dar prigonitorul însuşi s-a ruşinat de cele ce grăise, căci Sfîntul Eudoxie depuse brîul care-i îndreptăţea rangul de comite în faţa schingiuitorului şi cu el împreună şi cei 1 104 ostaşi de sub comanda lui, care erau creştini în taină, aprinşi fiind atunci şi gata cu duhurile ca şi de trupurile lor să se dezbrace, punîndu-şi sufletele pentru mărturisirea lui Iisus Hristos.

Deci, prigonitorul s-a îndoit văzînd deodată atîta mulţime a mărturisitorilor numelui lui Hristos şi, lăsînd a-i întreba pe dînşii mai pe urmă, a trimis îndată la împăratul Diocleţian, înştiinţîndu-l de aceasta şi întrebîndu-l ce să facă. Iar împăratul degrabă i-a tri-mis răspuns ca numai pe cei mai mari să-i pedepsească cu chinuri cumplite, iar pe cei mai mici să-i mai lase. Atunci ighemonul, şezînd la judecată, a pus sub pază pe Eudoxie comitele ca pe un începător, şi i-a zis lui: "Pe tine, Eudoxie, te sfătuiesc să laşi netrebnica iubire de ceartă şi nebuna împotrivire şi de voia ta să aduci jertfă zeilor; iar dacă nu, să ştii că vei jertfi chiar şi nevrînd, căci vei fi silit la aceasta cu chinuri amare". Şi a început apoi a-i număra cîte una; întîi legăturile şi temniţele înfricoşate, bătăile şi strujirile; apoi arderile cu foc şi toate chinurile cumplite care sînt înfricoşate nu numai vederii, dar şi auzului. La aceste zise mucenicul a răspuns: "Bîrfeşti, ighemoane, spunîndu-mi aceasta. Pe acestea eu le socotesc că sînt chinuri copilăreşti, pentru că privesc la răsplătirea care va să fie, nădăjduindu-mă spre dreapta cea îndurată a purtătorului meu de nevoinţe, Hristos. Mă tem, nu de acel foc de care ai pomenit, ci de acela care niciodată nu se stinge, de scrîşnirea dinţilor şi de toate cumplitele munci, cele gătite celor ce nu ascultă pe adevăratul Dumnezeu şi se leapădă de El. Iar chinurile tale pentru mine sînt jucării şi focul cu care tu mă îngro-zeşti este cu mult mai rece decît focul gheenei; iar sabia ta îmi va fi mie ca o cheie de uşă, spre marginea cea dorită unde, în locul acestui soare văzut pe care îl vedem şi apune degrabă, voi vedea lumina cea neapusă şi raza cea însufleţită; şi în locul celor vremelnice voi moşteni bunătăţile cele veşnice. Deci, să ştii cu dinadinsul că idolilor voştri nu mă voi închina. Că mare nebunie este aceasta, a cinsti ca pe Dumnezeu lemnul, piatra, aurul şi argintul cel făcut de mîna meşterului". Iar ighemonul a zis: "Blîndeţele mele aţîţă nebunia ta, că eşti cu atîta îndrăzneală, încît necinsteşti şi ocărăşti pe zei, pe împărat şi pe mine. Eu necinstirea mea o rabd; necinsti-rea zeilor şi pe cea împărătească a o răbda mai mult nu se poate".

Şi a poruncit ca pe Sfîntul Eudoxie întinzîndu-l în patru părţi, să-l bată fără milă cu curele crude, apoi spînzurîndu-l, să-l stru-jească pe coaste cu unelte de fier ascuţite; după aceasta l-a aruncat pe el în temniţă. Iar după cîteva zile iarăşi, scoţîndu-l pe el la în-trebare, l-a aflat neclintit în credinţă, ca pe un stîlp nemişcat şi ca o cetate tare; şi a poruncit ca cu şine de fier să-l bată peste gruma-jii lui, ca toate mădularele lui să le rupă din încheieturi, lucru care este mai cumplit decît moartea. După aceasta la tăiere de sabie l-a osîndit.

Cînd îl duceau pe sfînt la locul tăierii, el se ruga aşa: "Dumnezeule, Cel ce ai privit spre jertfele lui Abel şi ale lui Avraam, Cel ce ai primit răbdările a mulţi mucenici, caută cu milostivul Tău ochi spre această jertfă a mea şi nu-mi defăima sîngele meu, pe care eu, întru căldura duhului meu, din dragostea inimii îl aduc Ţie". Acestea grăindu-le Sfîntul, uitîndu-se înapoi, a văzut pe soţia sa urmîndu-i şi tînguindu-se cu lacrimi. A întrebat-o dacă se îndeplinesc toate aşa precum le văzuse el mai înainte şi i-a poruncit ca după tăiere să-i ia trupul şi să-l îngroape la un loc, care se numea Amimna. Apoi cea de pe urmă poruncă i-a dat să nu plîngă pentru ieşirea lui din trup, ci mai ales să cinstească ziua aceea, îmbrăcată fiind în haine de sărbătoare şi cu alte podoabe să se înfrumuseţeze pe sine. Apoi văzînd pe iubitul său prieten, Zinon, tînguindu-se pentru dînsul, a strigat către el: "Iubite Zinone! Nu plînge, pentru că Dumnezeu căruia slujim nu ne va despărţi pe noi unul de altul, ci ca într-o corabie vom înota către viaţa cea veşnică împreună. La aceste cuvinte s-a pornit Zinon şi cu mare glas a început a striga: "Şi eu sînt creştin, mărturisesc pe Hristos şi pentru El voiesc a muri. Şi îndată fu prins de slugile cele păgîne şi spus ighemonului." Iar ighemonul a poruncit ca împreună cu Eudoxie să-l taie şi pe el. Deci a suferit tăiere mai întîi Zinon rugîndu-se pentru dînsul Eudoxie. Apoi Eudoxie, trimiţîndu-şi înainte la cer pe prietenul său, şi-a plecat şi el capul sub sabie şi a luat fericitul sfîrşit.

Au fost tăiaţi atunci şi alţi sfinţi mucenici care, cu îndrăz-neală, au mărturisit pe Hristos, şi au fost lăsaţi neîngropaţi. Iar Vasilisa, femeia lui Eudoxie, fără de temere luînd trupul bărbatului său, l-a îngropat cu cinste, la locul cel mai înainte hotărît. Pentru acest lucru, fiind prinsă şi dusă la ighemon, a mărturisit şi ea pe Dumnezeu şi a ocărît pe idoli şi pe cinstitorii lor, vrînd să meargă degrabă la Domnul, în urma bărbatului, pe calea muceniciei. Dar prigonitorul i-a zis ei: "Ştiu că ai vrea să mergi după bărbatul tău, ca să ai laudă de la galileeni şi, deşi eşti vrednică de moarte, nu voi face aceasta". Iar ea i-a zis: "Domnul meu Iisus Hristos vede dorin-ţa mea pe care o va primi în loc de alt lucru mai bun şi cu toate că poate nu voi fi ucisă de tine, însă înaintea Domnului Dumnezeu de partea cea cu bărbatul meu nu mă voi lipsi". Şi a izgonit-o pe ea de la faţa ighemonului.

Iar după şapte zile i s-a arătat ei Sfîntul Eudoxie în vis, zi-cîndu-i: "Să spui lui Macarie, prietenul şi păzitorul casei noastre, să meargă la curte şi pe aceeaşi cale după noi să se grăbească, că iată îl aşteptăm pe el". De aceasta cînd a spus Vasilisa lui Macarie, el îndată, grăbindu-se, a mers la ighemon şi a mărturisit că este creştin şi ucenic al lui Eudoxie. Văzîndu-l prigonitorul şi auzind mărturisirea lui cea cu îndrăzneală, a poruncit ca cu sabia să-i taie capul. Şi aşa s-a dus după Eudoxie şi după Zinon, la bunul purtător de nevoinţă Hristos, Domnul nostru, Căruia şi Vasilisa, plăcîndu-i, s-a sfîrşit în buna mărturisire şi a stat în ceata sfinţilor, înaintea scaunului slavei lui Dumnezeu, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru David,
care mai înainte a fost tîlhar
(6 septembrie)

(Scrisă de Ioan preotul din lăcaşul lui Theodosie din Palestina)

Acest bun şi cuvios părinte David a fost mai înainte tîlhar. Petrecînd în pustia Ermopoliei şi făcînd multe răutăţi, pe mulţi ucidea, că era atît de rău şi de sălbatic, încît nimeni altul de pe vremea lui nu-l întrecea, pentru că avea cu sine tovarăşi mai mulţi de treizeci, care făceau tîlhării cu dînsul. Odată şezînd în munte cu dînşii şi cugetînd la viaţa lui, s-a temut foarte mult de Dumnezeu. Venindu-şi apoi în sine, a lăsat pe toţi cei ce erau cu dînsul, a mers la o mînăstire şi, bătînd în poartă, a ieşit portarul şi l-a întrebat: "Ce voieşti?" Iar David a răspuns: "Voiesc să fiu călugăr". Şi du-cîndu-se portarul a vorbit de dînsul egumenului. Venind egumenul, l-a văzut că este om bătrîn şi i-a zis: "Nu vei putea să fii aici pentru că fraţii au multă osteneală şi mare înfrînare, iar tu ai alte deprinderi şi pravilele mînăstireşti n-o să le poţi păzi". Iar el se ruga, zicînd: "Toate cele ce-mi veţi porunci le voi face, numai să mă primiţi". Dar egumenul îl înlătura mereu, zicînd: "Nu vei putea cu nici un chip să vieţuieşti cu noi". Atunci a zis către egumen: "Să ştii, părinte, că eu sînt David, căpitanul de tîlhari, şi am venit la voi ca să-mi plîng păcatele mele; iar de nu vreţi să mă primiţi, vă spun cu jurămînt, să ştiţi că mă voi duce iarăşi la lucrul meu de mai înainte şi voi aduce cu mine pe tîlharii pe care-i am şi pe toţi vă voi risipi împreună cu mînăstirea voastră". Aceasta auzind-o egumenul, l-a primit pe el în mînăstire şi l-a tuns în îngerescul chip. Deci, a început David a se nevoi cu înfrînare şi a se deprinde cu smerenia şi, în puţină vreme, i-a întrecut pe toţi călugării din mînăstire cu faptele bune şi era la toţi folositor cu viaţa şi cu cuvîntul.

Şezînd el odată în chilie, i-a stat înainte Arhanghelul Gavriil şi i-a zis: "Davide, Davide, ţi-a iertat Domnul păcatele tale şi de acum vei face minuni." Iar David a răspuns către înger: "Nu pot să cred că mi-a iertat Domnul păcatele mele în atît de puţină vreme, că sînt foarte grele şi mai multe decît nisipul mării". Iar arhanghelul i-a zis: "Eu sînt Arhanghelul Gavriil care şi pe Zaharia, cel ce nu credea cuvintele mele, nu l-am cruţat, ci i-am legat limba spre pedeapsă, ca să creadă cele grăite de mine; dar pe tine oare te voi cruţa? Deci, de acum să fii mut". Iar David s-a închinat şi a zis către înger: "Cînd am fost tîlhar şi făceam necuvioase lucruri şi am vărsat mult sînge, atunci nu mi-ai legat limba care nu aducea slavă lui Dumnezeu, iar acum, cînd voiesc să slujesc Domnului şi să-I aduc laudă, îmi legi limba ca să nu vorbesc?" I-a grăit îngerul: "Să grăieşti numai cînd vei slăvi pe Dumnezeu şi cînd te vei ruga lui în rînduială, iar afară de acestea să taci". Aşa pedepsindu-l îngerul, s-a dus, iar el a dat mulţumire lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor sale şi s-a liniştit. După aceea, multe minuni a făcut cu darul lui Dumnezeu. Pe cei orbi i-a luminat, pe cei ologi i-a făcut a umbla, pe cei îndrăciţi i-a tămăduit şi cînta în biserică cîntări în vremea slujbei de rugăciune, însă alt cuvînt nu putea să grăiască, ca un al doilea Zaharia. Apoi a trecut la Domnul şi acum, stînd înaintea Lui, fără tăcere se roagă pentru noi. Cu ale cărui rugăciuni să ne ajute nouă a cîştiga de la Domnul milă. Amin.

În această zi prăznuim şi pe Sfîntul sfinţitul Mucenic Chiril, episcopul Cortiniei, care a pătimit pentru Hristos de la Agripin ighemonul în insula Creta, la vîrsta de 95 de ani, pe timpul împărăţiei lui Maximian. Tot în această zi, 6 septembrie, facem şi pomenirea sfinţilor mucenici Faust preotul şi Aviv diaconul, şi cu dînsul 13 mucenici, care au fost ucişi cu sabia pentru Hristos, în Alexandria, cetatea Egiptului, pe vremea împărăţiei lui Decie. În această zi mai pomenim pe Sfîntul Mucenic Chiriac, care pe vremea aceluiaşi Decie, a pătimit pentru Hristos şi a fost martirizat de dregătorul Valerie.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Sozont
(7 septembrie)

(Culegere după Sf. Simeon Metafrast)

Maximian, ighemonul Ciliciei, cînd a intrat în cetatea Pompeiopol, făcîndu-se praznic idolului de aur, a adus multe jertfe. Era acolo un tînăr cu neam din Licaonia, anume Sozont, creştin cu credinţă, cu deprinderi bune, plin de lucruri bune, pentru că învăţa ziua şi noaptea legea Domnului. Acesta, păscînd oile cele ne-cuvîntătoare, pe cele cuvîntătoare le povăţuia la păşunea cea bună; pentru că unde era el cu oile, acolo se adunau la dînsul şi ceilalţi păstori, copii şi bărbaţi, şi îi învăţa pe ei să cunoască pe unul Dumnezeu. Aşa, pe mulţi a adus la Sfîntul Botez, pentru că darul Domnului nostru Iisus Hristos era întru dînsul.

Odată, păscînd oile pe lîngă un izvor unde se afla un stejar mare, a adormit cu somn dulce şi a avut o vedenie dumnezeiască, care îl chema pe el la nevoinţa mucenicească, şi i s-a mai spus că acel loc are să fie multora de folos, pentru că se va sfinţi cu darul cel ce se coboară de sus şi mulţi vor afla mîntuire printr-însul şi vor preamări Sfînta Treime. Deci, sculîndu-se din somn bunul păstor, a încredinţat altora oile şi a lăsat în locul acela arcul său şi trei săgeţi spre pomenirea sa, iar el singur a intrat în cetatea Pompeiopol şi a văzut păgînătatea ce se înmulţea şi sfînta credinţă scăzînd, şi l-a durut inima de aceasta. Intrînd în capiştea idolească, unde se găsea un idol de aur, a luat de la dînsul o mînă şi, sfărîmînd-o, a împărţit-o la săraci. Apoi fiind mare tulburare în cetate pentru mîna cea de aur care se luase de la idol, mulţi erau cercetaţi şi chinuiţi. Dar Sfîntul Sozont, nevrînd ca altcineva să pătimească pentru vina lui, a mers singur la ighemonul Maximian şi s-a dat pe faţă. "Eu sînt - zise el - cel ce am luat mîna idolului vostru, pe care am zdrobit-o, iar aurul l-am dat celor ce aveau trebuinţă".

Fiind cercetat pentru ce a îndrăznit a face un lucru ca acela şi a aduce necinstire idolului lor, a răspuns : "Am făcut aceasta ca să vă încredinţaţi de puterea cea slabă a idolului vostru. Cînd am luat mîna de pe dînsul, el nu s-a împotrivit. Să fi zis ceva!? Nici că l-a

durut şi nici nu a suspinat. Şi cum putea să se împotrivească fiind mut şi fără de suflet ? Că de ar fi fost Dumnezeu adevărat şi viu, mi s-ar fi împotrivit şi nu s-ar fi lăsat să-i fac rău. Iar eu, cunoscîndu-l pe el că este idol, iar nu Dumnezeu, i-am sfărîmat mîna; ba încă era să-l zdrobesc cu totul, ca să nu vă mai închinaţi lucrului cel făcut de mîini omeneşti care, deşi are ochi, urechi, mîini şi picioare, nici nu vede, nici n-aude, nici nu grăieşte, nici nu pipăie, nici nu umblă şi nici nu poate să-şi ajute lui ceva, cînd l-ar bate cineva sau l-ar preface în bucăţi".

Auzind aceasta, ighemonul a poruncit ca să-l lungească pe el fără milă. Deci, mai întîi, l-au spînzurat şi cu drugi de fier peste coaste l-au strujit; apoi încălţîndu-l cu încălţăminte de fier care avea piroane ascuţite pe dinăuntru, l-au pornit prin cetate, iar sfîntul preumblîndu-se astfel, slăvea pe Hristos Dumnezeu. După aceasta, iarăşi îl spînzurară pe lemn şi cu toiege de fier foarte tare îl bătură, cît nu numai trupul, ci şi oasele i-au sfărîmat. În acele munci sfîntul şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu. Apoi, văzîndu-l pe el prigonitorii că murise, l-au luat de pe lemn, după porunca ighemonului şi au făcut foc mare ca să-i ardă trupul pentru a nu fi cinstit de credincioşi. Şi cînd aruncară în foc trupul lui, cel mult pătimitor, deodată se făcură fulgere şi tunete groaznice şi a căzut ploaie mare cu grindină, încît îndată focul s-a stins. Iar poporul ce se afla acolo s-a răspîndit de frică şi a rămas trupul sfîntului întreg. Şi, venind noaptea, credincioşii vroiau să ia sfintele lui moaşte, dar nu puteau fiind întuneric mare. Şi mîhnindu-se ei foarte tare de aceasta, iată în miezul nopţii, o lumină din cer a strălucit peste moaşte pe care, luîndu-le credincioşii, le-au îngropat cu cinste. Iar de la mormîntul lui multe minuni se făceau şi nu numai de la mormînt, ci şi de la izvorul cel de sub stejar, unde sfîntul, dormind, a avut vedenia aceea. Asemenea felurite tămăduiri se dau bolnavilor, cu darul lui Hristos şi cu rugăciunile sfîntului pătimitor. Pentru aceea, mai pe urmă s-a zidit acolo o biserică în numele lui, spre lauda întru dînsa a unuia în Treime adevăratului Dumnezeu, Căruia se cuvine slava în Veci. Amin.

Sfinţii Mucenici Evod şi Onisifor, dintre cei şaptezeci de apostoli (7 septembrie)

(Istorisire după Sf. Simeon Metafrast)

Sfîntul Evod a fost unul din cei şaptezeci de apostoli, făcîndu-se întîi episcop în Antiohia cea mare, după Sfîntul Apostol Petru. Era mare propoveduitor al Cuvîntului lui Dumnezeu; Sfîntul Ignatie purtătorul de Dumnezeu îl pomeneşte în scrisoarea sa cea către antiohieni, zicînd: "Aduceţi-vă aminte de fericitul Evod, părintele vostru, care v-a fost pus vouă păstor întîi de apostol; deci, ca să nu se ruşineze de voi părintele, fiţi adevăraţi fii, iar nu din preacurvie".

Acest Sfînt Evod a scris pentru Prea Curata Fecioară că a născut pe Mîntuitorul lumii în anul al cincisprezecelea al vieţii sale: "De la trei ani, zice, a fost dusă în Biserica Domnului, unde a trăit unsprezece ani, apoi, sosind al doisprezecelea an, de mîinile preoţilor a fost dată lui Iosif spre pază, vieţuind la el patru ani, a primit Bunavestire cea de bucurie de la înger şi a născut pe Hristos, lumina lumii, petrecînd cincisprezece ani ai vieţii sale". Şi alte multe scrieri de folos a lăsat Sfîntul Evod, dar vremurile cele cumplite în care a fost prigonită biserica n-au îngăduit ca veacul nostru cel de pe urmă să le vadă. A scris o carte care avea titlul: Luminător. Vechiul scriitor Nichifor Calist enumeră acest titlu în istoria sa. Se scrie despre dînsul în martirologiul latin că şi-a vărsat sîngele pentru Hristos şi luînd cununa muceniciei s-a sfîrşit. Unii povestesc că sfîntul a pătimit atunci cînd Vespasian a fost în Antiohia. În acea vreme s-a făcut tulburare în cetate din pricina unui iudeu, Antioh, care, lăsîndu-şi legea sa, a jertfit la idoli. Mulţi din iudei au fost ucişi, pentru că nu s-au închinat la idoli, şi tot atunci mai mulţi iudei au primit credinţa creştină şi îl aveau pe Evod arhiereu. Deci, odată cu dînşii, şi Sfîntul Evod a fost ucis ca un păstor şi mai mare începător al lor.

Iar Sfîntul Onisifor, asemenea era din cei şaptezeci de apostoli, pe care Pavel îl pomeneşte în scrisoarea cea către Timotei, zicînd: "Să dea Domnul milă casei lui Onisifor, că de multe ori m-a odihnit pe mine, şi de lanţul meu nu s-a ruşinat, ci venind în Ro-ma, mai cu osîrdie m-a căutat şi m-a aflat. Să-i dea lui Domnul ca să afle milă de la El în ziua aceea. Şi la cîte în Efes mi-a slujit mie, tu mai bine ştii". Acesta a fost episcop în Kolofonia şi în Kirini şi pînă la sînge a pătimit pentru credinţă. Mărturiseşte pentru dînsul minologhionul că, după multe bătăi, fiind tîrît de cai sălbatici, şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu şi în ceata mărturisitorilor împreună cu Evod, se sălăşluieşte în lăcaşurile cereşti.

Viaţa celui între Sfinţi Părintele nostru Ioan, Arhiepiscopul Novgorodului (7 septembrie)

Noul făcător de minuni al Rusiei, sfîntul Ioan, s-a născut în marele oraş Novgorod, din părinţi binecredincioşi; tatăl său se numea Nicolae, iar maica sa, Christina. Avea şi frate după trup, anume Gavriil, cu care era crescut în bună învăţătură şi deprins în frica lui Dumnezeu. Din tinereţe s-a îndreptat pe sine la fapta bună. Iar la vîrsta potrivită, a fost hirotonit preot la biserica Sfîntului sfinţit Mucenic Vlasie. Şi slujea Domnului cu toată osîrdia, umblînd fără prihană în toate poruncile lui. Iubind însă viaţa cea liniştită şi fără de tulburare, a avut dorinţă a se îmbrăca în chipul călugăresc. Pentru aceea a gîndit să zidească şi o mînăstire nouă din averea ce rămăsese de la părinţi. Sfătuindu-se cu fratele său Gavriil, mai întîi a zidit o biserică de lemn, întru numele Prea Curatei Maicei lui Dumnezeu, întru pomenirea cinstitei Buneivestiri, şi a întemeiat mînăstire şi a rînduit toate cele trebuincioase ei. Apoi s-a sîrguit ca să zidească biserica de piatră.

Deci, începîndu-se acel lucru bun, şi zidindu-se bine biserica cea de piatră, au ajuns la ferestre; şi le-a lipsit argintul pentru săvîrşirea bisericii. De aceea fericitul Ioan şi Gavriil, fratele lui, erau în mare mîhnire. Dar avînd mare credinţă şi osîrdie către Prea Curata Născătoare de Dumnezeu, întru mîhnirea lor au năzuit cu lacrimi spre dînsa ca spre cea grabnică ajutătoare şi scîrbiţilor mîngîietoare, rugîndu-se şi zicînd: "Tu, Stăpînă, ştii credinţa noastră şi dragostea pe care o avem către Fiul Tău şi Dumnezeul nostru şi spre tine, Doamna noastră, cu toată osîrdia şi credinţa spre zidirea prea cinstitului tău hram ne-am pornit şi spre ajutorul tău ne-am pus nădejdea noastră, Maica lui Dumnezeu. Deci, ajută-ne nouă ca să săvîrşim biserica ta, trimite ajutorul tău, Stăpînă, şi nu ne ruşina pe noi robii tăi, că, iată, am început a zidi şi nu putem a o sfîrşi fără de ajutorul tău". Aşa rugîndu-se şi tînguindu-se ei, li s-a arătat noaptea în vis Preacurata Maica lui Dumnezeu, cereasca împără-teasă, zicîndu-le lor: "De ce v-aţi tînguit atîta pentru zidirea biseri-cii mele, iubiţii mei robi ai lui Dumnezeu? Nu voi trece cu vederea rugăciunea, credinţa şi dragostea voastră, ci degrabă vă voi trimite vouă cele spre săvîrşire; ba vă va şi prisosi; şi altă trebuinţă nu este, fără numai sîrguiţi-vă la lucru şi nu vă împuţinaţi în credinţă". Această vedenie o văzură amîndoi fraţii şi, deşteptîndu-se, s-au umplut cu mare bucurie. Iar după cîntarea Utreniei au spus unul altuia cele ce văzuseră, şi s-au întărit cu nădejde. Şi într-aceeaşi zi, de dimineaţă, după rînduiala lui Dumnezeu, ieşind afară din mînăs-tire, au văzut un cal foarte minunat stînd înaintea porţii, cu frîu aurit, înfrînat, şi şeaua de pe dînsul ferecată cu aur, iar călăreţ pe el nu era. Şi sta calul blînd şi nemişcat. Mirîndu-se de frumuseţea şi mărimea calului, aşteptară mult: oare nu va veni de undeva călăreţul calului acestuia? Şi pentru că nu a venit nimeni, calul stînd la un loc, nemişcat, se apropiară de dînsul şi văzură doi săcu-şori plini pe amîndouă părţile şelei atîrnaţi. Cunoscînd deci că de la Dumnezeu li s-a trimis lor aceasta, au luat de pe cal săcuşorii aceia şi îndată calul s-a făcut nevăzut din faţa ochilor lor. Apoi, dezlegînd săcuşorii, au aflat unul plin cu aur iar altul cu argint şi, mirîndu-se de o asemenea purtare de grijă dumnezeiască şi a Preacuratei Maicei lui Dumnezeu, mare mulţumită au înălţat şi degrabă au săvîrşit biserica, cu toată buna podoabă înfrumuseţînd-o. Ase-menea au cumpărat mînăstirii şi mulţime de moşii, iar rămăşiţa au-rului şi a argintului au dat-o egumenului şi fraţilor. Şi ei se îmbrăcară în călugărescul chip acolo şi s-au numit Ioan-Ilie şi Gavriil-Grigorie şi petreceau în mănăstirea aceea cu plăcere dumnezeiască în post şi în rugăciune şi întru toate nevoinţele şi ostenelile călugăreşti.

Murind preasfinţitul arhiepiscop al Novgorodului, Arcadie, l-au luat pe fericitul Ilie din mînăstirea sa şi l-au ridicat la scaunul arhiepiscopiei cu sila, căci el se lepăda, socotindu-se nevrednic de o rînduială ca aceasta; dar Dumnezeu l-a făcut pe el vrednic. Deci, voievodul, toţi mai marii duhovniceşti şi mirenii, tot poporul cetăţii aceleia, cu un glas, l-au ales pe el, căci era iubit de Dumnezeu şi de oameni şi prin rugăminte l-au făcut pe el să primească scaunul arhiepiscopiei. Atunci s-a supus şi a fost aşezat arhiepiscop al Novgorodului de prea sfinţitul Ion, mitropolitul Kievului şi a toata Ru-sia. Şi păstorea bine turma oilor lui Hristos, vieţuind întru cuvioşie şi dreptate.

În acea vreme, Roman, voievodul Suzdalului, şi alţii din ace-laşi pămînt al Rusiei, demnitari mulţi, şaptezeci şi doi la număr, se sculaseră asupra marelui oraş Novgorod,

vrînd să-i risipească pe el şi pe oamenii săi, cei de un neam şi de o credinţă, să-i prade şi să-i dea morţii. Pentru aceea au mers la cetate cu marea mulţime a oş-tilor lor şi, împresurînd-o, au strîmtorat-o cu sila trei zile. Iar cetă-ţenii, văzînd puterea cea mare a protivnicilor şi slăbind de război, erau în necaz şi în nepricepere mare, neaşteptînd ajutor de nicăieri, numai de la Dumnezeu cereau milă, şi nădăjduiau spre rugăciunile sfinţitului lor păstor. Iar bunul păstor, văzînd pe lupii cei ce năvăliseră şi căutau să-i rănească turma, a stătut la strajă, privind cu ochi nedormit spre Dumnezeu şi cu rugăciunile sale îngrădind cetatea şi cu ziduri. Iar în noaptea a treia stînd el, după obicei, la rugăciune înaintea icoanei Domnului Iisus Hristos, şi cu lacrimi, strigînd către Stăpîn pentru izbăvirea cetăţii, a auzit un glas zicînd către dînsul: "Să mergi în biserica Domnului nostru Iisus Hristos, cea de pe uliţa lui Ilie, şi acolo, luînd chipul Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu, să-l înalţi pe zidul cetăţii împotriva vrăjma-şilor şi îndată vei vedea mîntuirea cetăţii". Iar el, care a auzit un glas ca acesta, s-a umplut de negrăită bucurie şi a petrecut fără de somn toată noaptea aceea.

A doua zi a chemat deci tot soborul şi le-a spus lor de glasul ce se făcuse către dînsul; iar poporul, auzind aceea, a proslăvit pe Dumnezeu şi pe Preacurata Maica lui Dumnezeu şi primind oarecare putere a îndrăznit. Apoi, arhiepiscopul a trimis pe arhidiaconul său dimpreună cu clerul, poruncindu-i să aducă la sobor acea cin-stită icoană, iar el, împreună cu sfinţitul sobor, intrînd în biserica cea mare a înţelepciunii lui Dumnezeu, au început a săvîrşi cîntări de rugăciune. Ajungînd, deci, trimişii la biserica Mîntuitorului, unde se afla icoana făcătoare de minuni a Prea Sfintei de Dumnezeu Născătoare şi, închinîndu-se precum se cădea, cînd au vrut să o ia, n-au putut nici să o mişte din loc; şi, pe cît au încercat mai mult, pe atît nicidecum n-au putut. Şi, întorcîndu-se, au spus sfîntului. Apoi el, adunînd tot soborul, a mers cu sîrguinţă şi, intrînd în biserică, a căzut înaintea icoanei Stăpînei noastre, rugîndu-se şi zicînd: "O, prea milostivă Doamnă, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, tu eşti nădejdea, scăparea şi apărarea cetăţii noastre, zidul, acoperămîntul şi limanul tuturor creştinilor. Drept aceea şi noi păcătoşii, spre tine nădăjduim. Roagă-te, Doamnă, Fiului tău şi Dumnezeului nostru pentru cetatea noastră şi nu ne da în mîna vrăjmaşilor noştri pentru păcatele noastre, ci ascultă plîngerea şi suspinarea robilor tăi şi scapă-ne. Precum oarecînd pe niniviteni Fiul tău i-a cruţat, pentru pocăinţă, aşişderea şi aici arată-ţi, Stă-pînă, mila ta". Astfel rugîndu-se sfîntul, a început a cînta paraclisul; şi cînd clericii cîntau condacul după a şasea peasnă: "Ceea ce eşti folositoare creştinilor, neînfruntată", îndată cinstita icoană a Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu s-a mişcat singură. Iar poporul văzînd acea minune, toţi ca un singur glas strigau: "Doamne miluieşte!" Apoi, prea sfinţitul arhiepiscop, luînd în mîini acea cinstită icoană, a sărutat-o cu dragoste şi, mergînd cu poporul, săvîrşind cîntări şi rugăciuni a înălţat-o pe zidul cetăţii şi a pus-o împotriva luptătorilor. Şi, fiindcă la al şaselea ceas începuseră protivnicii a se năpădi mai tare la cetate şi îndreptară săgeţi asupra ei ca ploaia de multe, îndată cinstita icoană a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu schimbîndu-şi faţa sa dinspre protivnici, a întors-o spre cetate. Această mişcare era semn sigur de prea marea milostivire a Stăpînei noastre, pe care a arătat-o popoarelor celor ce se primejduiau de către împresurători. Privind arhiepisco-pul spre sfînta icoană a văzut lacrimi curgînd din ochii ei ca un izvor al raiului şi luînd felonul său, adună într-însul pe cele ce picau din icoană şi grăi: "O, minune

prea slăvită! Cum din lemn uscat pică lacrimi! Iată, Împărăteasă, ne arăţi nouă semn adevărat, că te rogi Fiului tău şi Dumnezeului nostru, cu lacrimi, pentru scă-parea cetăţii". Poporul, văzînd că plîngea icoana Preasfintei Născă-toare de Dumnezeu, a strigat către Dumnezeu cu lacrimi şi cu suspinuri. Şi deodată a coborît frică asupra protivnicilor, i-a aco-perit întunericul, iar mînia lui Dumnezeu i-a tulburat şi începură unul pe altul să se ucidă. Iar cetăţenii, văzînd o tulburare ca aceea a lor, au deschis porţile cetăţii şi, ieşind înarmaţi, s-au repezit asupra vrăjmaşilor, pe unii tăindu-i, iar pe alţii de vii robindu-i şi aşa au biruit toate taberile vrăjmaşilor, cu ajutorul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu.

Din acea vreme arhiereul lui Dumnezeu, Ilie, a aşezat praznic luminos: să se prăznuiască acel prea minunat semn al Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu în marea cetate Novgorod, şi a numit ziua aceea pe de-o parte zi de izbăvire, iar pe de alta, zi de pedepsire; de izbăvire, deoarece cu rugăciunile Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu a trimis Dumnezeu izbăvire cetăţenilor, iar zi de pedepsire pentru aceia care, sculîndu-se asupra celor de un neam şi de o credinţă, făceau război între fraţi. Şi aşa, din vremea aceea marele Novgorod era în pace şi în linişte adîncă prin ocîrmuirea bunului păstor.

Fericitul, şezînd pe scaunul său ani îndestulaţi spre înălţarea laudei lui Dumnezeu, a zidit şapte biserici vestite. Cea dintîi biserică, pe care mai întîi de călugăria sa a zidit-o, era cu hramul Bunavestire a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. A doua, pe care în vremea arhieriei sale a zidit-o, avea hramul Botezul Domnului. A treia, în numele Sfîntului Prooroc Ilie. A patra era afie-rosită în numele cuviosului Theodor, egumenul Studitului. A cincea, a Sfinţilor Anania, Azaria, Misail şi a Sfîntului Daniil pro-orocul. A şasea avea hramul Sfîntului drept Lazăr, celui a patra zi înviat. A şasea era închinată Sfîntului ierarh, făcătorului de minuni Nicolae. Şi era sfîntul foarte milostiv către toţi, avînd, pe cîtă mare blîndeţe, pe atîta dragoste nefăţarnică. Era ca un soare în biserica lui Hristos, luminînd prin lucruri bune, gonind întunericul faptei rele şi sfărîmînd capul diavolului, domnul întunericului, care vrăjmăşeşte totdeauna şi pizmuieşte mîntuirea omenească.

Pentru că sfîntul avea putere mare peste duhurile cele necu-rate, aşa că le putea lega pe ele cu cuvîntul, credem că este de fo-los a arăta aici o povestire minunată: Stînd odată sfîntul, după obiceiul său, la rugăciune, în chilia sa, la miezul nopţii diavolul, vrînd să-l înfricoşeze pe sfînt prin năluciri, a mers şi a intrat în ligheanul cel ce sta în camera lui de culcat şi a început a tremura, tulburînd apa. Iar sfîntul, înţelegînd diavoleasca nălucire, s-a apropiat de vas şi l-a însemnat pe el cu semnul Crucii şi cu certare l-a legat în lighean pe diavol, aşa ca să nu mai iasă el de acolo multă vreme. Diavolul, fiind ars de puterea Crucii, a început să strige ca omul: "O, amar mie, că sînt ars şi nu pot să rabd! Degrabă mîntuieşte-mă, sfinte al lui Dumnezeu!" Iar sfîntul i-a zis: "Cine eşti tu şi cum ai intrat aici ?" Răspuns-a diavolul: "Eu sînt vicleanul diavol şi am venit aici ca să te tulbur, căci mi se părea că te vei înfricoşa ca om şi te vei lăsa de rugăciune, iar tu m-ai încuiat în vasul acesta, unde groaznic mă chinui. Vai mie ! că m-am amăgit şi am intrat aici ! Mîntuieşte-mă, robule al lui Dumnezeu, şi de acum făgăduiesc că nu voi mai veni altă dată aici". Strigînd diavolul mult aşa, i-a zis sfîntul: "Iată, pentru îndrăzneala ta neruşinată îţi poruncesc ca în noaptea aceasta să mă duci în Ierusalim, la biserica unde este mormîntul

Domnului. Iar din Ierusalim, să mă aduci ia-răşi aici, în chilia mea, în noaptea aceasta, şi după aceea îţi voi da drumul". Deci, diavolul s-a făgăduit să facă voia sfîntului, numai să fie mîntuit din vas. Apoi sfîntul, cercetîndu-l, l-a mîntuit zicîndu-i: "Să-mi fii ca un cal, gata, stînd înaintea chiliei mele, ca încălecînd pe tine, să-mi săvîrşesc dorinţa". Iar diavolul a ieşit ca un întuneric din vas şi a stat, după porunca sfîntului, la uşa chiliei ca un cal.

Sfîntul ieşind deci din chilie, s-a înarmat pe sine cu crucea şi a încălecat pe drac şi s-a aflat într-acea noapte în sfînta cetate a Ierusalimului, lîngă biserica Sfintei Învieri, unde este mormîntul Domnului. Iar pe diavol l-a certat să nu se ducă de la locul acela, şi sta diavolul, neputînd nicidecum să se mişte din loc, pînă ce sfîntul a făcut închinăciune la mormîntul Domnului şi la cinstitul lemn al Sfintei Cruci. Mergînd la biserică şi-a plecat genunchile înaintea uşii şi s-a rugat şi îndată i s-au deschis uşile bisericii singure, de la sine, şi lumînările şi candelele la mormîntul Domnului s-au aprins. Iar Sfîntul, rugîndu-se lui Dumnezeu cu mulţumită, a vărsat lacrimi şi s-a închinat la mormîntul Domnului şi l-a sărutat. Asemenea şi la lemnul făcător de viaţă şi la toate sfintele icoane şi la locurile cele din biserică, şi, săvîrşindu-şi dorinţa, a ieşit şi iarăşi uşile bisericii s-au închis singure. Şi găsind pe diavol în acelaşi loc unde-i poruncise, stînd ca un cal, gata, a încălecat pe el, şi s-a aflat în noaptea aceea în marele Novgorod, în chilia sa.

Ducîndu-se diavolul la sfînt, l-a rugat ca să nu spună nimănui cele ce se petrecuseră cu dînsul, cum că, legat fiind prin certare i-a slujit ca un rob. "Iar de vei spune cuiva - zicea - că ai umblat călare pe mine, apoi nu voi înceta să-ţi fac supărare, pînă ce nu voi aduce asupra ta o ispită mare". Acestea spunîndu-le diavolul, sfîntul a făcut semnul Crucii pe sine şi îndată diavolul s-a stins ca fumul şi a pierit de la dînsul.

Iar odată sfîntul, cu cinstiţii bărbaţi, cu egumeni, cu preoţii şi cu cetăţenii cei de Dumnezeu temători, îndeletnicindu-se în vorbă duhovnicească şi povestind din vieţile sfinţilor şi spunînd multe spre folos, i s-a întîmplat lui de a arătat şi acest lucru de care am povestit, spunînd că altcuiva i se întîmplase, zise: "Ştiu pe un om care într-o noapte din marele Novgorod a fost în Ierusalim şi, închinîndu-se la mormîntul Domnului şi la lemnul făcător de viaţă al Sfintei Cruci, s-a întors în marele Novgorod, mergînd călare pe diavol, pe care, prin certare, îl legase ca pe un robit". Iar cei ce au-zeau se mirau de aceasta foarte tare, dar diavolul scrîşnea cu dinţii asupra sfîntului, zicîndu-i: "De vreme ce ai dat pe faţă taina aceasta, voi aduce asupra ta o asemenea ispită ca să fii osîndit de toţi cetăţenii ca un desfrînat".

Din vremea aceea, prin voinţa lui Dumnezeu, a început dia-volul a aduce asupra sfîntului o astfel ispită: venind mulţi oameni pentru binecuvîntare la sfîntul, diavolul le arăta în chilia lui felurite năluciri - uneori încălţăminte femeiască, alteori mărgele, iar alteori alte găteli şi haine cu care femeile se împodobesc. Deci, oamenii ce veneau, văzîndu-le, se scandalizau şi gîndeau rău de sfîntul, părîndu-li-se că ţine femeie în chilia sa şi se tulburau şi, sfătuindu-se între dînşii, ziceau: "Este nedrept ca un arhiereu depravat ca acesta să fie pe scaunul apostolesc". Şi, adunîndu-se oamenii la chilia sfîntului, diavolul s-a închipuit în

fetişoară şi alerga înaintea lor ca şi cum ar fi fugit din chilia sfîntului, iar oamenii, văzîndo, strigară şi începură a alerga vrînd să prindă pe fetişcana aceea; însă diavolul a scăpat după chilia sfîntului şi s-a făcut nevăzut.

Auzind sfîntul gălăgia poporului, a ieşit din chilie, şi a zis că-tre oameni: "Ce este fiilor? De ce este gîlceavă între voi ?" Iar ei, strigînd la el ca la un depravat, defăimîndu-l şi ocărîndu-l, l-au apucat şi începură a-l batjocori. Apoi, nepricepîndu-se ce să-i mai facă, ziseră între dînşii: "Să-l ducem la rîu şi să-l punem pe o plută, ca să-l ducă apa de la cetatea noastră în jos, pe rîu". Şi ducînd pe sfîntul şi curatul arhiereu al lui Dumnezeu la podul cel mare, care este pe rîul Volhov, i-au dat drumul pe o plută; şi s-au împlinit cuvîntul vicleanului diavol, care i-a zis lăudîndu-se: "Vei aduce asupra ta o asemenea ispită ca să fii osîndit de toţi ca un depravat". Şi se bucura vicleanul văzîndu-l pe sfînt batjocorit. Însă cu ajutorul darului lui Dumnezeu a biruit nevinovăţia dreptului, şi a ruşinat pe vrăjmaşi căci sfîntul fiind pus pe plută, pluta aceea plutea în susul rîului, împotriva apei, care este la podul cel mare nefiind dusă de nimeni, decît de puterea lui Dumnezeu. Şi plutea spre mînăstirea Sfîntului Gheorghe care se afla departe de cetate ca la trei stadii. Iar oamenii, văzînd minune ca aceasta, s-au înspăimîntat şi părăsind răutatea îşi rupeau hainele şi se tînguiau, zicînd: "Am greşit şi am făcut nedreptate. Oameni fiind, am judecat pe păstor". Şi alergau pe mal, rugînd pe sfînt să le ierte păcatul şi să se întoarcă la scaunul său. "Iartă-ne nouă, părinte - ziceau - întru neştiinţă ţi-am greşit. Să nu pomeneşti răutatea noastră şi nu ne lăsa pe noi, fiii tăi". Aşijderea şi tot clerul, întîmpinînd pe sfînt şi plecîndu-şi capetele la pămînt, cu lacrimi îl rugă să se întoarcă la scaunul său, iar el, ca un alt Ştefan, întîiul mucenic, se ruga lui Dumnezeu pentru cei ce l-au nedreptăţit, zicînd: "Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta". Şi s-a oprit la margine, aproape de mînăstire despre care am amintit înainte ca la o jumătate de stadie şi, sculîndu-se de pe plută, a ieşit la mal. Iar poporul căzînd cu plîngere la dînsul, îşi cerea iertare şi se bucura că a îmblînzit pe sfînt şi că a descoperit Domnul viaţa lui cea nevinovată şi curată. Iar el, fiind fără de răutate şi dîndu-le tuturor iertare, le-a spus cum, umblînd călare pe diavol, a fost în Ierusalim şi cum diavolul s-a lăudat asupra lui. Auzind aceasta, toţi au proslăvit pe Dumnezeu. Şi aşa s-a întors sfîntul la scaunul său cu mare cinste şi slavă şi învăţa pe oameni, zicîndu-le: Fiilor, cu cercetare să faceţi tot lucrul, ca să nu fiţi amăgiţi de diavol şi ca să nu aflaţi cîndva răutatea împletită cu bunătatea şi să fiţi vinovaţi în faţa judecăţii lui Dumnezeu.

După aceasta mai vieţuind puţin sfîntul şi cunoscîndu-şi ducerea sa la Dumnezeu şi-a lăsat omoforul, acum fiind la adînci bătrîneţe, şi s-a călugărit în marea schimă şi l-a numit în schimă cu numele lui cel dintîi, Ioan. Şi s-a mutat cu pace la Domnul; iar trupul lui îl puseseră în biserica cea mare, în călugărescul chip. După dînsul ridicară la scaun pe Grigorie, fratele lui, care păştea binecinstitoarea turmă, dînd Dumnezeului nostru slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Evpsihie
(7 septembrie)

Sf. Evpsihie s-a născut şi a crescut în Cesareea Capadociei, iar pe vremea împărăţiei lui Adrian a fost clevetit că nu cinsteşte pe idolii elineşti şi i se închină lui Hristos. Pentru aceasta mai marele Capadociei l-a prins şi, întinzîndu-l, l-a strujit pe coaste şi l-a aruncat în temniţă, unde zăcea abia mai trăind; rugîndu-se, i s-a arătat îngerul Domnului şi, prin atingerea sa, i-a tămăduit rănile, apoi l-a scos liber din temniţă. Această eliberare s-a făcut prin grija lui Dumnezeu, pentru ca multele bogăţii pe care le avea Evpsihie să nu cadă pe mîinile celor fără de Dumnezeu, ci să se cheltuiască bine la trebuinţa săracilor, care lucru s-a şi făcut; căci pre toate agoniselile adunate încă de la strămoşii lui le-a împărţit la săraci, iar cîteva le-a dăruit vrăjmaşilor săi, celor ce l-au clevetit pe el, cinstindu-i cu daruri ca pe nişte făcători de bine ai săi şi pricinuitori ai pătimirii sale. Apoi cînd stăpînea în Cesareea Saprikie boierul, iarăşi l-au prins pe Sfîntul Evpsihie şi spînzurîndu-l l-au strujit rău, după care a luat sfîrşit prin sabie. Deci se spune că în loc de sînge au curs lapte şi apă din rănile trupului său.

Cuvînt la Naşterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu
(8 septembrie)

Domnul, Cel ce locuieşte în cer, vrînd să Se arate pe pămînt şi să vieţuiască cu oamenii, mai întîi a pregătit loc de sălăşluirea slavei Sale, pe Preacurata Maica Sa. Pentru că este obicei la împăraţi ca mai înainte să-şi pregătească, în cetatea în care vor să meargă, palatul de petrecere. Şi, precum palatele împăraţilor pămînteşti se zidesc de prea înţelepţii lucrători din materiale mai scumpe, la loc mai înalt, mai frumoase şi mai desfătate decît alte locuinţe omeneşti, a trebuit a se zidi aşa şi palatul cerescului împărat al slavei.

În Legea veche, cînd a vrut Dumnezeu să petreacă în Ierusa-lim, Solomon I-a zidit Lui casă, cu prea înţeleptul lucrător Hiraam, care era meşter renumit şi plin de înţelepciune şi de ştiinţă, ca să săvîrşească tot lucrul. Deci, a zidit-o din materii prime prea scumpe, din pietre alese, din lemne binemirositoare de cedru şi chiparos, care se aduceau din Liban, şi din aur curat, la un loc prea înalt, pe muntele Morea. Era prea frumoasă, căci a săpat heruvimi pe pereţi, şi nenumărate feluri de pomi şi de flori. Deci, avea şi lărgime casa aceea, ca să nu încapă cu înghesuială în ea mulţimea poporului lui Israel. Şi a venit întru ea slava Domnului în foc şi în nor. Dar nu era de ajuns casa aceea spre a cuprinde întru sine pe Dumnezeul cel neîncăput. Solomon i-a zidit Lui altă casă, dar Cel Prea Înalt nu locuieşte în biserici făcute de mîini omeneşti. "Ce casă îmi veţi zidi mie, zice Domnul, sau care este locul odihnei mele?" Deci, a binevoit, la începutul darului celui nou, a I se zidi casă, nefăcută de mînă, pe Preacurata, Prea Binecuvîntata Fecioara Maria. Şi de care lucrători s-a zidit casa aceea? Cu adevărat de cei prea înţelepţi, adică de însăşi

înţelepciunea lui Dumnezeu, după cum zice Scriptura: "Înţelepciunea şi-a zidit ei însăşi casă". Pentru aceasta toate cele ce se fac cu înţelepciunea lui Dumnezeu sînt fă-cute bune şi desăvîrşite. Iar de vreme ce palatul cel însufleţit l-a zidit înţelepciunea lui Dumnezeu Cuvîntul, spunem deci că I s-a zidit lui Dumnezeu desăvîrşită casă; Prea Luminatului Împărat I s-a zidit prea luminat palat; Prea Curatului Mire I s-a pregătit cea prea curată şi neîntinată cămară; neprihănitului Mieluşel I s-a zidit cea fără de prihană sălăşluire, la care lucru Însuşi este martor credincios în cer, zicînd către dînsa: "Toată eşti bună, cea de aproape a Mea, şi prihană nu este în tine". Iar Sfîntul Damaschin zice: "Toată eşti cămara Duhului, toată cetatea lui Dumnezeu şi noian de daruri, toată frumoasă, toată aproape de Dumnezeu".

Dar din ce fel de material s-a zidit palatul acesta? Din cele cu adevărat prea scumpe; căci ca dintr-o piatră scumpă s-a născut din neamul cel împărătesc, din David, care a biruit pe Goliat prin piatra aceea ce mai înainte închipuia pe Hristos, piatra cea nepusă în praştie. Şi ca din nişte lemne binemirositoare de cedru şi de chiparos, s-a născut Fecioara Născătoare de Dumnezeu din neamul arhieresc, cel ce aducea lui Dumnezeu jertfe binemirositoare. Tatăl ei, sfîntul şi dreptul Ioachim, era fiul lui Varpafir cel ce-şi trăgea obîrşia sa din Natan, fiul lui David, iar mama ei, sfînta şi dreapta Ana, era fiica lui Natan preotul din neamul lui Aaron. Şi era Preacurata Fecioara după tată din neam împărătesc, iar după mamă din neam arhieresc.

O, Doamne, din cîte prea scumpe materii şi din ce prea cinstite neamuri s-a pregătit palatul cel însufleţit al Împăratului slavei! Şi precum în casa lui Solomon zidurile cele de piatră şi de lemn aveau mai multă cinste decît aurul cel curat cu care erau aurite; tot aşa în naşterea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu neamurile bune, cel împărătesc şi arhieresc, s-au cinstit mai mult cu curăţia deplină a sfinţilor ei părinţi, care este mai scumpă decît tot aurul şi argintul şi mai cinstită decît pietrele cele de mult preţ. Tot lucrul pămîntesc nu este vrednic de cinstea ei, pentru că Preasfînta Fecioară s-a născut din curăţia părinţilor, care este mai presus decît tot neamul bun. Acest lucru îl mărturiseşte Sfîntul Ioan Damaschin, vorbind aşa către sfinţii şi drepţii dumnezeieşti părinţi: "O, fericită însoţire, Ioachime şi Ano! din rodul pîntecelui vostru cu adevărat fără de prihană v-aţi cunoscut!" După cuvîntul Domnului: (r)Din rodurile lor îi veţi cunoaşte pe dînşiiŻ. Aţi rînduit viaţa voastră precum a fost plăcut lui Dumnezeu. Pentru că vieţuind în curăţie şi cuvioşie aţi răsărit vistieria fecioriei, pe Fecioara aceea ce a fost mai înainte de naştere fecioară, cu mintea, cu sufletul şi după naştere fecioară şi totdeauna fecioară, cu mintea, cu sufletul şi trupul de-a pururea feciorind.

Deci, se cădea ca fecioria cea născută pe sine din curăţie să se aducă trupeşte pe sine însăşi luminii celei uneia născute. O, doime a cinstitelor turturele cuvîntătoare, Ioachime şi Ano! Voi, păzind fireasca lege cu curăţie, v-aţi învrednicit celor mai presus de fire daruri dumnezeieşti, pentru că pe Fecioara, dumnezeiasca Maică, voi vieţuind cu dreaptă credinţă şi cu cuvioşie, în omenească fire aţi născut, aţi odrăslit pe cea mai înaltă decît îngerii, pe fiica aceea ce şi pe îngeri acum stăpîneşte. O, prea frumoasă şi prea dulce fiică!

O, crinule, cel ce ai crescut în mijlocul spinilor, fiind din rădăcină împărătească cea de bun neam! Prin tine împărăţia cu preoţia s-au îmbogăţit!"

Cu aceste cuvinte, Sfîntul Ioan Damaschin arată din ce fel de părinţi s-a născut dumnezeiasca Maică, din cît de scumpe materii s-a pregătit palatul Împăratului ceresc. În ce fel de loc s-a dospit acest aluat însufleţit? Cu adevărat în cel preaînalt, pentru că Biserica dă o mărturie ca aceasta despre dînsa: "Cu adevărat eşti Fecioară curată mai presus decît toate". Însă nu cu înălţimea locu-lui, ci cu a bunătăţilor şi cu a darurilor dumnezeieşti, pentru că lo-cul unde s-a născut prea Binecuvîntata Fecioară era o cetate mică în pămîntul Galileei, care se numeşte Nazaret (Despre casa lui Ioachim şi Anei, după multă cercetare, n-am putut să aflăm, lămurit, unde a fost. Am găsit scris în unele locuri că a fost în Ierusalim, iar în aceste cărţi scrie că în Nazaret, şi nedumerirea a rămas tot nedumerire), sub Capernaum, cetatea cea mare, aflîndu-se neslăvită şi necinstită şi locuitorii ei defăimaţi. Mai apoi şi pentru Hristos s-a zis: "Din Nazaret oare poate să iasă ceva bun?" Iar Domnul, "Cel ce petrece întru cele înalte şi spre cei smeriţi priveşte", a binevoit să se nască Preacurata Maica Sa, nu în Capernaumul cel ce prin mîndrie pînă la cer se înălţase, ci în smeritul Nazaret, arătînd că tot ce este între oameni înalt este urîciune înaintea lui Dumnezeu, iar ceea ce este trecut de dînşii cu vederea şi defăimat, aceea la Dînsul este înalt şi cinstit. La aceasta se mai poate adăuga că din singur numele de Nazaret să se arate înălţimea bunătăţilor Preacuratei Fecioare. Precum prin naşterea Sa în Betleem, care se tîlcuieşte "casa pîinei", a închipuit cu taină că El este pîinea cea coborîtă din cer spre însufleţirea şi întărirea lumii, aşa şi în naşterea Preacuratei Maicii Sale în Naza-ret, arată cele înalte pentru că Nazaretul se tîlcuieşte "înflorit, sfin-ţit şi deosebit de cele pămînteşti, încununat şi păzit".

Toate acestea se arată luminos întru Preacurata Fecioară, pentru că ea este floarea ce a răsărit din pomul cel uscat, din pîntecele cel neroditor şi sterp şi a înnoit firea noastră cea uscată; floarea cea neveştejită, care înfloreşte pururea prin feciorie, floarea cea cu bun miros care a născut mirosul cel frumos, pe singur Împăratul; floarea care a adus rod pe Hristos Domnul, ceea ce singură a răsărit mărul cel cu bun miros; este sfinţită cu darul Sfîntului Duh, cel ce a venit spre dînsa şi a umbrit-o. Şi este mai sfîntă decît toţi sfinţii, pentru că a născut pe Cuvîntul, cel mai sfînt decît toţi sfinţii. Ea este deosebită de păcătoşii pămînteşti, căci nici un păcat în toată viaţa sa n-a cunoscut.

Toţi cu David grăiesc: "Fărădelegea mea eu o cunosc şi pă-catul meu înaintea mea este pururea". Numai singură aceea gră-ieşte: "Fără de nelegiuire am alergat şi v-am îndreptat", pentru că ea este îndreptarea oamenilor, nu numai nefăcînd păcatul, ci şi pe păcătoşi abătîndu-i de la lucrurile cele rele, aşa cum zice Biserica spre dînsa: "Bucură-te, ceea ce curăţeşti lucrurile cele spurcate". Ea este încununată cu slavă şi cu cinste. Încununată cu slavă, că din împărăteasca rădăcină a răsărit, încununată cu cinste, că din arhiereasca seminţie a crescut. Încununată cu slavă, că din cei curaţi şi drepţi născători a odrăslit; încununată cu cinste, ca cea cinstită prin bunavestire şi slujire a arhanghelului; încununată cu slavă ca o maică a lui Dumnezeu. Că ce este oare mai slăvit decît a naşte pe Dumnezeu? Încununată cu cinste, ca cea pururea fecioară; căci ce este mai cinstită decît

aceasta, ca şi după naştere a fi fecioară? Încununată cu slavă cea mai slăvită decît serafimii, care ca un serafim a iubit pe Dumnezeu; încununată cu cinste, cea mai cinstită decît heruvimii, ca ceea ce pe heruvimi cu înţelepciunea şi cu cunoştinţa cea dumnezeiască i-a covîrşit. "Iar slavă, cinste şi pace se cuvine tot omului care face binele", zice apostolul. Şi cine din pă-mînteni s-a aflat lucrător de bunătăţi mai bun decît Preacurata Fe-cioară? Toate poruncile Domnului le-a păzit, toată voia Lui a făcut-o, toate cuvintele Lui le-a luat în minte, toate graiurile Lui le-a ascuns în inima sa, toate lucrurile cele de milostivire le-a arătat celor de aproape. Deci, cu vrednicie s-a încoronat ca o lucrătoare a tuturor faptelor bune. Este încă şi păzită, că vistieria curăţiei sale feciorești o păzea cu străşnicie, încît nici îngerului nu voia să o încredinţeze, pentru că, văzînd pe înger, s-a tulburat de cuvîntul lui şi gîndea în ce chip va fi acea închinare?

Toate acestea Nazaretul, prin numirea sa, le-a arătat a fi în Preacurata Fecioară şi cine nu va zice că palatul acesta înalt al lui Hristos, cu bunătăţile şi dumnezeieştile daruri nu este foarte înăl-ţat? Înaltă este, că din cer s-a dăruit, deşi pe pămînt din pămînteni s-a născut. Din cer, că precum zic unii din gînditorii de Dumnezeu, arhanghelul Gavriil, cel ce a binevestit lui Zaharia naşterea lui Ioan, acelaşi a binevestit lui Ioachim şi Anei zămislirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, acela a adus din cer şi numele ei cel prea binecuvîntat zicînd către maica cea neroditoare: "Ano, Ano, vei naşte pe fiica cea prea binecuvîntată şi se va chema numele ei Maria".

Drept aceea fără îndoială poate să se numească cetate sfîntă, Ierusalim nou, pogorît din cer de la Dumnezeu şi locaş al lui Dumnezeu între oameni. Înalt este lăcaşul lui Dumnezeu, că mai presus de serafimi s-a înălţat, născînd pe Împăratul Hristos. "O, înălţime, cu anevoie de suit de gîndurile omeneşti!"

Dar ce fel de frumuseţe are Fecioara Maria, palatul cel dumnezeiesc al lui Hristos, să ascultăm pe acelaşi Ioan Damaschin, care zice aşa: "S-a adus lui Dumnezeu, Împăratul tuturor, îmbrăcată cu bună podoabă a faptelor bune, ca şi cu o haină de aur şi înfru-museţată cu darul Duhului Sfînt, a cărei slavă este înăuntru. Că precum la toată femeia, bărbatul este slava ei cea din afară, aşa sla-va Născătoarei de Dumnezeu este înăuntru, adică rodul pîntecelui ei". Şi iar zice acelaşi: "Fecioară de Dumnezeu dăruită, biserică sfîntă a lui Dumnezeu, pe care acel începător de lume, Solomon, a zidit-o, şi în dînsa a pietruit, nu cu aur împodobită, nici cu pietre neînsufleţite, ci, în loc de aur, strălucind cu Duhul, iar în loc de pietre scumpe, avîndu-l pe Hristos mărgăritarul cel de mult preţ". O podoabă ca aceasta este înfrumuseţarea palatului acestuia, mult mai frumoasă decît ceea ce a fost în biserica lui Solomon, în care se vedeau închipuite asemănări de heruvimi, de pomi şi de flori. Dar şi în această însufleţită biserică, în Preacurata Fecioară, se văd arătate chipuri de heruvimi, căci viţa sa cea de heruvim nu numai s-a asemănat heruvimilor, dar i-a şi întrecut.

Dacă Biserica a obişnuit a-i numi heruvimi pe alţi sfinţi, cîntînd: "Ce vă vom numi pe voi, sfinţilor? Heruvimi, că întru voi s-a odihnit Hristos", cu atît cu cît mai ales Fecioara Născătoarea de Dumnezeu este heruvim, în care s-a odihnit trupeşte Hristos şi pe mîinile

ei cele preacurate a şezut Dumnezeu ca pe un scaun: "scaun de heruvimi, fecioara". A închipuit în sine şi asemănările pomilor celor bine roditori, făcîndu-se, duhovniceşte, măslin roditor în casa lui Dumnezeu şi finic înfloritor. Pentru aceasta acum se numeşte mlădiţa de viaţă purtătoare, Biserica cîntînd aşa: "Din cea neroditoare rădăcină, mlădiţă de viaţă purtătoare ne-a odrăslit nouă pe Maica Sa, Dumnezeul minunilor". Deci, acestea toate se grăiesc pentru frumuseţele ei cele duhovniceşti. Dar, pe lîngă acestea, şi de cele trupeşti nu era lipsită, după cum adeveresc mulţi dascăli bisericeşti, că în toată partea cea de sub soare n-a fost şi nu va fi fecioară aşa de frumoasă, precum a fost Fecioara Născătoare de Dumnezeu, pe care, Sfîntul Dionisie Areopagitul, văzînd-o, voia să o numească Dumnezeu, de nu ar fi ştiut pe Dumnezeu cel născut dintr-însa. Pentru că dumnezeiescul dar de care era plină strălucea din prealuminată faţa ei. Un palat ca acesta înainte şi-a gătit Lui pe pămînt, Împăratul cel ceresc frumos cu sufletul şi cu trupul, ca o mireasă împodobită bărbatului său. Dar încă şi desfătat: "Pîntecele ei mai desfătat decît cerurile l-au lucrat". Şi au încăput întru dînsa Cel neîncăput, Hristos Dumnezeu.

Cea desfătată sălăşluire a Cuvîntului, Preacurata Fecioară, nu numai lui Dumnezeu Cuvîntul, ca unui împărat este desfătată, ci şi nouă, robilor celor ce alergăm către Dumnezeu, Cel ce S-a sălăşluit într-însa. Pe Dumnezeu L-a încăput în pîntece, iar pe noi ne înca-pe în a sa milostivire. Vasul cel ales, Sfîntul Apostol Pavel, pornindu-se spre milostivire, zicea către iubiţii săi: "Inima noastră s-a lărgit, aveţi loc destul întru noi". Dar, la care din sfinţi poate să se găsească milostivirea aşa de desfătată spre încăpere tuturor, pre-cum, după Dumnezeu, a Mariei? Că încape aicea atît cel curat, după cum şi păcătosului iarăşi nu-i este strîmt aici. Acolo cel pocăit are locul său şi disperatul asemenea cu cel nepocăit. Ca şi în co-rabia lui Noe neoprită, nu numai celor curate, ci şi vietăţilor celor necurate se află scăpare.

Întru a ei milostivire toţi cei scîrbiţi, năpăstuiţi, flămînzi, învi-foraţi şi bolnavi află loc de ajuns, pentru că nu ştie să fie nemi-lostivă cea al cărei pîntece ne-a născut nouă pe prea Bunul Dumnezeu. Mulţi străjeri înarmaţi păzesc palatele împăraţilor pă-mînteşti şi nu dau voie tuturor ce voiesc să intre într-însele, ci îi opresc şi îi întreabă de unde şi la ce vin. Iar palatul lui Hristos cel însufleţit, deşi este înconjurat de heruvimi şi de serafimi şi de nenumărate cete ale îngerilor şi ale tuturor sfinţilor, la uşa milostivirii îndurărilor ei nimenea nu opreşte pe cela ce va să intre. Nu-i o-presc străjerii, nu-i gonesc ostaşii, nici la ce vin nu-i întreabă, ci fără de apărare intră cu rugăciunea, şi primeşte dar spre cererea cea de folos.

Drept aceea să alergăm la milostivirea celei ce s-a născut din pîntece neroditor, dîndu-i ei o închinăciune ca aceasta: "Bucură-te, palatul cel cu totul fără de prihană al Împăratului tuturor! Bucură-te, sălăşluirea lui Dumnezeu, Cuvîntului, căreia, şi ţie, fiicei părintelui, Maicii Fiului, miresei Sfîntului Duh, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh de la noi cei din ţărînă, să fie cinste şi slavă în veci". Amin.

În această zi în Prolog se pomeneşte şi despre oarecare plăcut al lui Dumnezeu, Nichita, ce s-a numit Hartularie, fiind pus în povestire de preotul care a avut vrajbă cu diaconul Sozont.

Pentru praznicul de acum noi l-am istorisit mai înainte.

Viaţa Sfinţilor, drepţilor şi dumnezeieştilor părinţi Ioachim şi Ana (9 septembrie)

(Sfîntul Epifanie şi Sfîntul Ioan Damaschin, Cartea 4, pentru credinţă, cap. 15)

Sfîntul şi dreptul Ioachim a fost din seminţia lui Iuda, trăgîndu-şi neamul din casa lui David împăratul în acest chip: din neamul lui Natan fiul lui David s-a născut Levi, iar Levi a născut pe Melhie şi pe Pamfir; Pamfir a născut pe Varpafir, iar Varpafir a născut pe Ioachim, tatăl Născătoarei de Dumnezeu. Acesta petrecea în Nazaretul Galileii, avînd soţie pe Ana din seminţia lui Levi, din neamul lui Aaron, fiica lui Mathan preotul care a preoţit în zilele Cleopatrei şi ale lui Casopar, împăraţii Perşilor, mai înainte de împărăţia lui Irod, fiul lui Antipater. Iar Mathan avea femeie pe Maria din seminţia lui Iuda din Betleem şi a născut cu dînsa trei fiice: pe Maria, pe Sovia şi pe Ana.

Deci, s-a măritat cea dintîi Maria, în Betleem, şi a născut pe Salomeea. S-a măritat şi Sovia, cea de-a doua, de asemenea în Betleem, şi a născut pe Elisaveta, maica lui Ioan Înainte Mergătorul. Iar a treia, Sfînta Ana, maica Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, a fost precum am zis, soţia lui Ioachim în pămîntul Galileei, din cetatea Nazaret. Această însoţire de neam mare, Ioachim şi Ana, vieţuind după lege, drepţi au fost înaintea lui Dumnezeu; iar fiind îndestulaţi cu bogăţia cea materialnică, mai presus de toate aveau pe cea duhovnicească. Şi aşa, cu toate bunătăţile se înfrumuseţau ei, umblînd în toate poruncile Domnului fără de prihană. Iar la tot praznicul deosebeau din averile lor două părţi, din care o parte o dădeau lui Dumnezeu la bisericeştile trebuinţe, iar cealaltă parte la săraci. Şi atît au plăcut lui Dumnezeu, încît i-a învrednicit pe ei să fie născători Fecioarei celei fără de prihană, pe care mai înainte a ales-o Lui spre maică.

Din aceasta esta cunoscută viaţa lor cea sfîntă, plăcută lui Dumnezeu şi cinstită, că li s-a dat lor fiica cea mai sfîntă decît toţi sfinţii şi decît heruvimii mai cinstită, care mai mult decît toţi a plă-cut lui Dumnezeu. Că nu era în acea vreme pe pămînt, între oa-meni, mai bine primiţi lui Dumnezeu decît aceşti doi, Ioachim şi Ana, pentru viaţa lor cea neprihănită. Astfel că un dar ca acesta nu li s-ar fi dăruit lor dacă nu ar fi prisosit dreptatea şi sfinţenia lor mai mult decît a altora. Ci, precum singur Domnul avea să se întrupeze din Preasfînta, Preacurata Maică, aşa se cădea ca şi Maica Domnului să se nască din părinţi sfinţi şi curaţi. Căci, precum şi împăraţii îşi fac porfirele lor, nu din postav simplu, ci din pînzeturi ţesute cu aur, aşa şi Împăratul ceresc a voit să aibă pe Maica Sa

cea Preacurată, întru al cărei trup ca într-o porfiră împărătească avea să se îmbrace, nu din neînfrînate însoţiri, ca din nişte postav prost, ci din părinţi curaţi şi sfinţi, ca dintr-o ţesătură de aur. Maica Domnului de demult a fost preînchipuită prin sfîntul cort, despre care a poruncit Dumnezeu lui Moise să-l facă din postav mohorît, roşu şi din vison, întrucît cortul a simbolizat pe Fecioara Maria în care, sălăşluindu-se Dumnezeu, după cum este scris, avea să petreacă cu oamenii. "Iată cortul lui Dumnezeu este cu oamenii şi El va locui cu dînşii" (Apoc. 21, 3).

Deci, materialul mohorît si roşu, precum şi visonul din care s-a alcătuit cortul închipuiau pe mama Maicii lui Dumnezeu, care din curăţie şi din înfrînare s-a născut.

Dumnezeiasca voinţă, mai întîi, a ţinut multă vreme însoţirea acestor sfinţi fără de fii, ca prin zămislirea şi naşterea unei fecioare ca aceasta să se arate şi puterea darului lui Dumnezeu, şi cinstea celei născute, şi vrednicia părinţilor ei. Pentru că a face să nască pîntecele cel neroditor şi sterp, aceasta este puterea darului dumnezeiesc, fiindcă aici nu firea, ci Dumnezeu Cel ce biruieşte firea dezleagă legăturile nerodirei. A se naşte din cei neroditori şi stră-ini, aceasta este cinstea celei născute, care a ieşit nu din părinţi care s-ar fi sîrguit la fapte trupeşti, ci din cei înfrînaţi, fiind ei la bătrîneţe; pentru că petrecuseră în însoţire, neavînd fii, cincizeci de ani. Se arată şi aici vrednicia părinţilor Maicii Domnului, că după lunga lor nerodire au născut pe bucuria a toată lumea. În acest lucru Sfinţii Ioachim şi Ana s-au asemănat Sfîntului Patriarh Avra-am şi soţiei lui, cinstitei Sara, care la bătrîneţe a născut pe Isaac, după făgăduinţă. Iar noi zicem că mai mult decît Avraam este aici, că pe cît este mai mare Fecioara Maria decît Isaac, pe atît mai mare este vrednicia lui Ioachim şi a Anei, decît a lui Avraam şi a Sarei. Dar la această vrednicie nu au ajuns pînă ce nu au rugat pe Dumnezeu în amărăciunea sufletului lor şi în mîhnirea inimii, cu mult post şi cu rugăciuni. Că înainte merge mîhnirea şi apoi vine bucuria. Şi înainte mergătoare a cinstei este necinstea şi povăţu-itoare spre cîştigarea celor bune este cererea, rugăciunea cu lacrimi către Dumnezeu.

Cînd se mîhneau ei mult şi se tînguiau pentru nerodirea lor, a adus Ioachim daruri Domnului Dumnezeu în biserica Ierusa-limului la un praznic mare, în care toţi fiii lui Israel aduceau daru-rile lor lui Dumnezeu. Iar Isahar, arhiereu fiind atunci, n-a voit să primească darurile lui Ioachim şi l-a defăimat cînd le-a adus, ocărîndu-l pentru nerodire: "Nu se cade a primi din mîinile tale daruri, că eşti fără de fii, neavînd dumnezeiasca binecuvîntare, pen-tru oarecare tăinuite păcate ale tale". Asemenea şi un oarecare evreu, din seminţia lui Ruvim, aducînd darurile sale cu ceilalţi oa-meni, a ocărît pe Ioachim, zicîndu-i: "De ce apuci înaintea mea, aducînd darul lui Dumnezeu? Nu ştii că eşti nevrednic să aduci cu noi daruri, de vreme ce nu ai lăsat seminţie în Israel?"

Acestea auzindu-le Ioachim s-a mîhnit şi s-a dus de la biserica Domnului foarte întristat, ruşinat şi defăimat şi i s-a întors lui praznicul acela în plîngere şi bucuria praznicului aceluia în tînguire. Şi nu s-a întors atunci la casa lui, de mîhnirea cea mare, ci s-a dus în pustie, la păstorii turmelor sale, şi acolo a plîns pentru două lucruri: pentru nerodire şi pentru defăimare şi ocară. Apoi, adu-cîndu-şi aminte de Sfîntul Avraam strămoşul, căruia

i-a dat Dumnezeu fii după ce îmbătrînise, a început a se ruga Domnului cu dinadinsul, ca şi el de aceeaşi binecuvîntare să se învrednicească, ca auzit şi miluit să fie, ca să se ridice ocara lui dintre oameni şi să se dea rod însoţirei lui la bătrîneţe, precum oarecînd lui Avraam, ca să poată a se numi tată de fii, iar nu ca un neroditor şi lepădat de Dumnezeu să rabde de la oameni ocară. Şi a adăugat la rugăciune post, patruzeci de zile, nevrînd să guste pîine. "Nu voi da - zicea - gurii mele hrană, nici mă voi întoarce la casa mea, ci lacrimile me-le să-mi fie mie hrană şi pustia aceasta casă, pînă ce va auzi şi mă va cerceta pe mine Domnul Dumnezeul lui Israel".

Asemenea şi Ana, femeia lui, în casă şezînd şi înştiinţîndu-se că arhiereul nu a vrut să primească darurile lor, ocărîndu-i pentru nerodire, şi că bărbatul ei, de mîhnire, lăsînd-o pe ea, s-a dus în pustie, plîngea cu nemîngîiate lacrimi. "Acum - zicea - sînt mai ticăloasă decît toţi: de Dumnezeu lepădată, de oameni defăimată şi de bărbat lăsată. Deci de care lucru mai întîi voi plînge? Oare pentru văduvia mea sau pentru nerodire? Oare pentru sărăcia mea sau că nu m-am învrednicit a mă numi maică?" Şi se tînguia cu amar în toate zilele acelea. Iar o slujnică a ei, anume Iudit, o mîn-gîia pe ea, dar nimic n-a sporit, pentru că cine putea să o consoleze pe dînsa?!

Odată, tînguindu-se, a intrat în livada sa şi, şezînd sub un co-pac de dafin, a suspinat din adîncul inimii. Şi ridicîndu-şi cu lacrimi ochii săi spre cer, a văzut în copac un cuib de pasăre avînd pui mici. Şi de acolo, luînd pricină de mai mare durere a inimii, a înce-put a striga: "Vai, mie, celei lipsite! Că eu singură sînt mai păcă-toasă între fiicele lui Israel! Eu singură decît toate mai defăimată între femei. Toate îşi poartă rodul pîntecelui pe mîinile lor, toate de fiii lor se mîngîie, iar eu singură sînt străină de acea mîngîiere. Vai, mie! Că toate în biserica lui Dumnezeu se primesc cu darurile şi au cinste pentru a lor naştere de fii, iar eu singură de la biserica Dumnezeului meu sînt lepădată. Vai, mie! Cine mai este ca mine? Nici cu păsările cerului nu m-am asemănat, nici fiarelor pămîntului, pentru că acelea sînt roditoare înaintea ta, Doamne Dumnezeule, iar eu neroditoare mă aflu. Nici pămîntului nu m-am asemănat, căci acela răsare şi-şi creşte seminţele sale şi, roduri aducînd, Te binecuvîntează pe Tine, Tatăl cel ceresc, iar eu sînt singură şi fără de fii pe pămînt. Vai mie, Doamne, Doamne! Eu, păcătoasa, singură am sărăcit de facerea de roade. Tu, Cela ce ai dat Sarei oa-recînd, la bătrîneţele cele prea adînci, fiu pe Isaac; Tu, Cela ce ai deschis pîntecele Anei, mama lui Samuil, proorocul tău, caută acum spre mine şi ascultă rugăciunile mele! Adonai Savaot! Ştii ocara nerodirii, deci singur să-mi dezlegi durerea inimei mele şi să deschizi jghiaburile pîntecelui şi pe cea neroditoare să o arăţi rodi-toare, ca pe cea născută în dar să o aducem Ţie, binecuvîntînd, cîntînd, şi cu un gînd slăvind milostivirea Ta".

Unele ca acestea cu plîngere şi cu tînguire grăindu-le, iată în-gerul Domnului i s-a arătat ei, zicîndu-i: "Ano, Ano, s-a auzit rugă-ciunea ta şi suspinurile tale au străbătut norii, iar lacrimile tale au ajuns înaintea lui Dumnezeu şi, iată, vei zămisli şi vei naşte pe fiica cea prea binecuvîntată, pentru care se vor binecuvînta toate semin-ţiile pămîntului. Printr-însa se va da mîntuire la toată lumea şi se va chema numele ei Maria".

Deci, auzind aceste cuvinte îngereşti, Ana s-a închinat lui Dumnezeu şi a zis: "Viu este Domnul Dumnezeu, că de voi naşte prunc, îl voi da pe el spre slujba Lui, ca să fie slujind şi lăudînd nu-mele Lui cel sfînt ziua şi noaptea, în toate zilele vieţii sale". Apoi, umplîndu-se de negrăită bucurie, Sfînta Ana a alergat la Ierusalim cu sîrguinţă, ca acolo mulţumita şi rugăciunile sale să le dea lui Dumnezeu, pentru cercetarea Lui cea milostivă.

În acelaşi ceas, acelaşi înger s-a arătat lui Ioachim în pustie, zicîndu-i: "Ioachime, Ioachime, a auzit Dumnezeu rugăciunea ta şi a voit să-ţi dea ţie darul Său că, iată, femeia ta, Ana, va zămisli şi va naşte ţie o fiică, a cărei odrăslire pe pămînt la toată lumea va fi bucurie! Şi acesta să-ţi fie ţie semnul adevăratei mele bune vestiri: să mergi în Ierusalim la biserica Domnului şi acolo vei afla, la porţile cele de aur, pe soţia ta Ana, căreia aceeaşi bucurie i s-a vestit". Deci, se mira Ioachim de această bună vestire îngerească şi preamărea, mulţumind lui Dumnezeu cu inima şi cu gura de o milostivire ca aceasta a Lui. Apoi a alergat degrabă, bucurîndu-se şi veselindu-se, la biserica Domnului şi, precum i-a zis îngerul, a aflat pe Ana la porţile cele de aur rugîndu-se lui Dumnezeu, căreia i-a spus de buna vestire îngerească. Asemenea şi ea i-a spus lui că a văzut şi a auzit de la înger spunîndu-i pentru zămislire. Deci, proslăviră pe Dumnezeu Cel ce a făcut cu dînşii o milă ca aceea, Căruia, închinîndu-I-se în sfînta biserică, s-au întors la casa lor. Şi a zămislit Sfînta Ana în ziua a noua a lunii lui decembrie, iar în septembrie, la opt zile, a născut pe fiica cea preacurată şi bine-cuvîntată Fecioara Maria, pe începătoarea şi mijlocitoarea mîntuirii noastre, de a cărei naştere cerul şi pămîntul s-au bucurat.

Şi a adus Ioachim lui Dumnezeu daruri mari, jertfe şi arderi de tot şi s-a binecuvîntat de arhiereu, de preoţi, de leviţi şi de tot poporul că s-a învrednicit de binecuvîntarea lui Dumnezeu. Deci a făcut Ioachim ospăţ mare în casa sa şi toţi se veseleau, lăudînd pe Dumnezeu.

Apoi, crescînd Fecioara Maria, o păzeau părinţii ei ca lumina ochilor, ştiind din descoperire dumnezeiască că va să fie lumină a toată lumea şi înnoire a firii omeneşti. Deci o creşteau pe ea pre-cum se cădea aceleia care avea să fie mamă a Mîntuitorului nostru, nu numai iubind-o pe ea ca pe o fiică dorită de mulţi ani, ci şi cin-stind-o ca pe o stăpînă a lor, pentru că-şi aduceau aminte de înge-reştile cuvinte cele zise pentru ea şi înainte vedeau în duh cele ce erau să fie întru dînsa. Pentru că Fecioara, fiind plină de harul lui Dumnezeu, de acelaşi har şi pe părinţii săi în taină îi îmbogăţea, nu într-alt chip, ci precum soarele cu razele sale luminează stelele ce-rului, împărţindu-le lor lumina sa. Aşa Maria cea aleasă, ca un soare strălucea pe Ioachim şi pe Ana cu razele darului celui dat ei, încît erau plini de duhul lui Dumnezeu şi cu dinadinsul credeau împlinirea cuvintelor îngereşti.

Apoi, cînd era de trei ani, prin dumnezeiască poruncă au dus-o pe ea cu slavă în biserica Domnului, petrecînd-o cu făclii, şi au dat-o pe ea lui Dumnezeu ca dar precum se făgăduiseră. Iar după ducerea ei, trecînd cîţiva ani, Sfîntul Ioachim a trecut din aceste de aici, avînd vîrsta de optzeci de ani, iar Sfînta Ana, fiind văduvă, a lăsat Nazaretul şi a mers la Ierusalim şi acolo petrecea aproape de fiica sa cea prea sfîntă, rugîndu-se în biserica lui

Dumnezeu. Petrecînd în Ierusalim doi ani, s-a odihnit în Domnul, avînd şaptezeci şi nouă de ani.

Deci, o, cît de binecuvîntaţi sînteţi, sfinţilor părinţi Ioachim şi Ana, pentru cea prea binecuvîntată fiică a voastră! Încă îndoit sîn-teţi binecuvîntaţi pentru Domnul nostru Iisus Hristos, în Care s-au binecuvîntat toate neamurile şi toate seminţiile pămîntului. Cu drept cuvînt v-au numit pe voi Sfînta Biserică părinţi ai lui Dumnezeu. Pentru că pe Cel ce S-a născut din fiica voastră cea prea sfîntă, Dumnezeu Îl cunoaştem, Căruia acum, în cea cerească îna-inte stare aproape fiind, rugaţi-vă ca şi noi să nu fim depărtaţi de bucuria voastră care petrece în veci. Amin.

Unii zic cum că Mathan, tatăl Sfintei Ana şi moşul după ma-mă al Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, ar fi născut pe Iacov, tatăl lui Iosif teslarul. Dar aceasta este o greşeală, care mi se pare a fi ieşit de acolo că la evanghelistul Matei, în cap. I, se pomeneşte Mathan, tatăl lui Iacov, aşa: Eleazar a născut pe Mathan, iar Ma-than a născut pe Iacov, iar Iacov a născut pe Iosif, bărbatul Mariei. Oarecare socotind că acelaşi Mathan este tatăl lui Iacov şi tatăl ce-lor trei fiice - Maria, Sovia şi Ana, au scris că nu Mathan au născut pe Iacov şi pe cele trei fiice; ci altul este acesta şi altul acela. Pentru că acesta a fost din seminţia lui Levi, din fiii lui Aaron, preot, iar altul cel de la Evanghelie. Acela era din seminţia lui Iu-da, din casa lui David împăratul, al douăzeci şi treilea de la neamul lui David şi al lui Solomon, pe care Sfîntul Epifanie, în cuvîntul la naşterea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu şi Sfîntul Ioan Da-maschin în cartea 4, cea pentru credinţă, în cap. 15, scriu aşa: "Din seminţia lui Solomon, fiul lui David, s-a născut Mathan. Acesta a născut pe Iacov, tatăl lui Iosif, şi a murit, şi a luat Melhi pe femeia lui, pe mama lui Iacov, din seminţia lui Natan, fiul lui David, fiul lui Levi, fratele lui Pamfir, care a fost tată lui Varpafir şi moş lui Ioachim, iar strămoş era Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. Şi a născut Melhi, din mama lui Iacov pe Ili, şi era Iacov din sămînţa lui Solomon, iar Ili era din sămînţa lui Natan. Deci, şi-a luat femeie şi a murit fără de fii. Iar după dînsul Iacov, care era fratele lui de o mamă, dar nu de un tată, i-a luat pe femeia lui, deoarece legea poruncea: De va muri cineva neavînd fii, să ia fratele lui pe femeia lui şi să ridice sămînţă fratelui său. Deci, după acea lege, a luat Iacov pe femeia fratelui său şi a născut pe Iosif teslarul, logodnicul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu; şi era Iosif fiul amîndorura; al lui Iacov după fire, iar al lui Ili după lege. Pentru aceasta, Sfîntul evanghelist Luca, scriind de neamul lui Hristos, a pus lui Iosif pe Ili tată, grăind pentru Hristos: Fiind precum se părea, fiu al lui Iosif, al lui Ili, al lui Mathan. Pe Ili îl pune în locul lui Iacov. Iar cum că Mathan, preotul, cel ce a născut trei fiice, nu acela era pe care Evanghelistul în neamul lui Hristos îl pomeneşte, din aceasta se arată cu dinadinsul. Sfîntul Evanghelist Luca scrie pentru Zaharia, tatăl Înainte Mergătorului Ioan, aşa: A fost în zilele lui Irod, împăratul Iudeii, un preot, anume Zaharia, şi femeia lui din fiicele lui Aaron, numele ei Elisaveta. Iar pe Elisaveta a născut-o Sovia, fiica lui Mathan preotul şi era Mathan moş Elisavetei după mamă. Deci, de ar fi fost Mathan unul şi acelaşi cel din cartea neamului lui Hristos, apoi n-ar fi zis evanghelistul, "femeia lui din fiicele lui Aaron", ci cu adevărat ar fi zis, femeia lui din fiicele lui David, de vreme ce Mathan cel din cartea naşterii era pus nu din casa lui Aaron, ci din a lui David, din sămînţa lui Solomon. Dar de vreme ce acest Mathan preotul,

altul era de cel din cartea naşterii, nu din David, ci din Aaron trăgîndu-şi seminţia sa, pentru aceea evanghelistul Luca, de nepoata lui, de Sfînta Elisaveta, femeia lui Zaharia a scris: "Femeia lui era din fiicele lui Aaron!"

De aici se dovedeşte că altul este Mathan cel din cartea naş-terii, care a născut pe Iacov tatăl lui Iosif, şi altul este Mathan acesta preotul Domnului, care a născut cele trei fiice: pe Maria, pe Sovia şi pe Ana, maica Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu. Aceasta se înştiinţează şi de Sfîntul Mucenic Ipolit, pe care Nichi-for Calist în cartea 2, cap. 3, îl aduce mărturie. Acela, scriind de neamul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, pomeneşte pe Ma-than preotul, moşul după mamă al Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, că a născut trei fiice. Iar nu pomeneşte că acel preot ar fi născut pe Iacov, tatăl lui Iosif, ci numai fiicele, iar fiu nici unul. Şi încă să mai ştim şi aceasta, că seminţia lui Iuda şi casa lui David nu erau preoţi, ci numai seminţia lui Levi şi casa lui Aaron.

Arătat este deci că altul era tatăl lui Iacov, şi altul, tatăl celor trei fiice.

Nu fără trebuinţă mi se pare să ştim şi aceasta că în aşezămîntul cel vechi a poruncit Dumnezeu să nu-şi ia lor femei din altă seminţie, nici femeile să nu se mărite în altă seminţie, ci fiecare în moştenirea sa să se însoare. Drept aceea aici se va mira cineva, de ce Mathan preotul şi-a luat femeie din altă seminţie, din seminţia Iudei? Asemenea şi Sfîntul Ioachim, fiind din casa lui David, a luat pe Sfînta Ana din fiicele lui Aaron. Oare n-a greşit, călcînd porunca Domnului? N-a greşit! Că deşi altor seminţii ale lui Israel le-a fost poruncit ca fiecare în al său neam să se însoare şi să se mărite, însă, precum Sfîntul Epifanie mărturiseşte, nu era oprită seminţia Iudei ca să se unească cu a lui Levi; casa cea împărătească să fie rudenie cu casa cea preoţească, la care lucru începător a fost cel mai dintîi arhiereu Aaron, care a luat pe Elisaveta, fiica lui Aminadav, sora lui Naason, care atunci era domn în Iudeea. Asemenea şi Iodae, arhiereul cel ce a luat pe Iosavet, fiica lui Ioram, împăratul Iudeii, sora lui Ohozie.

Aceasta s-a făcut cu rînduiala lui Dumnezeu, ca Preacurata Fecioară să fie fiică şi împărătească şi arhierească, fiindcă avea să nască pe Hristos, împăratul şi arhiereul.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Severian
(9 septembrie)

Împărăţind Liciniu, rău credinciosul împărat, cînd sfinţii patruzeci de mucenici au fost prinşi de Agricola, dregătorul Sevastiei, şi aruncaţi în temniţă, atunci era acolo un bărbat anume Severian, de neam boieresc, crezînd în Dumnezeul nostru Iisus Hristos. Acesta, adeseori cercetînd în temniţă pe sfinţii mucenici, îi întărea pe dînşii spre nevoinţa mucenicească cea pentru Hristos. Iar ei, de dragostea cea spre Dumnezeu atît s-au aprins ca de foc, încît nici iezerul Sevastiei n-a putut să stingă văpaia cea dumnezeiască dintr-înşii. Aşa au stat, cu un suflet mărturisind numele lui Iisus Hristos înaintea prigonitorului

şi pînă la moarte s-au nevoit pentru dînsul. Iar după ce au pătimit şi şi-au luat cununile muceniceşti acei patruzeci de răbdători de chinuri, atunci a sosit şi vremea sfîntului Severian ca să iasă la aceeaşi nevoinţă şi luptă, la care pe alţii, cu cuvintele, îi îndemna. Pentru că apropiindu-se clevetitorii de dregătorul îi ziseră: "Cinstea marilor noştri zei se micşorează în cetatea aceasta de către Severian care nu numai singur nu-i cinsteşte pe ei şi nu li se închină, dar şi pe mulţi alţii îi sfătuieşte ca să ocărască şi să defăimeze pe zeii noştri. Şi crezînd singur în cel răstignit, îi învăţa şi pe ceilalţi la aceeaşi credinţă, şi, iată, nu puţin popor a tras în urma sa. Deci, de nu-l vei pierde pe acesta, apoi, toată cetatea se va întoarce după dînsul şi se vor mînia zeii pe cetate şi o vor lăsa pe ea. Apoi şi împăratul, cînd va auzi despre aceasta, nu ne va cruţa pe noi".

Atunci Lisie, care înlocuia în dregătorie pe Agricola, auzind acestea, a trimis pe slujitori ca să-l prindă pe Severian şi să-l aducă la el. Iar ostaşul lui Hristos, neaşteptînd pînă ce vor veni trimişii ca să-l prindă pe el, apucînd înainte de venirea lor, a mers singur şi, stînd înaintea dregătorului, a început cu limbă slobodă a grăi către dînsul zicîndu-i cu îndrăzneală: "Dar au nu-ţi ajunge ţie pierzarea ta, o, boierule, ci şi sufletele noastre voieşti să le pierzi şi ca pe o dobîndă să le dai dracilor tăi? Ci să ştii că ai nimerit aici peste băr-baţi tari, iar nu peste nerăbdători şi fricoşi. Pentru că mie, precum grăieşte Pavel învăţătorul meu, viaţă îmi este Hristos, şi moartea un cîştig" (Fil. 1,21).

Deci Lisie, auzind aceste cuvinte îndrăzneţe ale sfîntului, a tăcut puţin, apoi, uitîndu-se la cei ce erau de faţă şi cu mîna ară-tînd spre Severian, a zis cu mînie: "Luaţi-l pe el şi cu vîne de bou crude să-l bateţi, ca să înveţe a grăi cu blîndeţe înaintea stăpînirii!"

Iar bătut fiind sfîntul, se veselea că s-a învrednicit a lua rane pentru Hristos şi cuvintele psalmistului avîndu-le ca pe o răcorire, în durerile bătăilor sale, cînta: "Pe spatele mele au lucrat păcătoşii; îndelungat-au fărădelegea lor". Iar prigonitorul, văzînd că osteniseră slujitorii, iar pe mucenic mai luminat la faţă şi mai îmbărbătat îl vedea, a poruncit ca să înceteze a-l mai bate. Apoi a zis către dîn-sul: "Iată, poţi să cunoşti din bătăile ce le-ai suferit, că nici o mîn-gîiere, nici o fericire îţi aduce ţie Hristosul tău". Iar mucenicul i-a răspuns: "De n-ar fi ochii tăi sufleteşti întunecaţi cu întunericul ne-dumnezeirii, ţi-aş arăta ţie cît de multe bunătăţi îmi mijlocesc mie, de la Hristosul meu, pătimirile mele. Iar acum ce să mai fac, aprinzînd celui orb lumina sau cîntare cîntînd surdului? De n-ai fi fost orb şi surd, o, judecătorule, ai fi cunoscut darul lui Hristos şi puterea care mă întăreşte pe mine".

Acestea şi mai multe altele grăind sfîntul, spre mai mare mînie s-a pornit prigonitorul şi, spînzurînd pe mucenic de un lemn, a poruncit ca să-i strujească trupul cu unghii de fier. Iar el, într-acea cumplită durere aflîndu-se, se ruga zicînd: "Iisuse Hristoase, Cel ce ai fost răstignit pe cruce şi ai surpat mîndria vrăjmaşului şi pînă acum eşti lăudat pentru toate lucrurile tale minunate, vino ca să-mi ajuţi mie şi sfărîmă braţul chinuitorului, iar mădulările mele cele rupte adună-le, şi-mi dă mie ca bine să trec nevoinţa muce-niciei".

Deci, se schimbau slujitorii cei ce chinuiau pe sfîntul şi chinuindu-l mult, l-au dezlegat de pe lemn şi l-au dus în temniţă după porunca prigonitorului. Iar sfîntul mucenic, mergînd la temniţă, prea dulce ritor s-a arătat; ca şi cum nu simţea durerile, se lăuda cu rănile cele suferite pentru Hristos şi, mergînd prin mijlocul cetăţii, către mulţimea poporului ce privea la dînsul, cu faţă luminoasă şi cu glas dulce, arătîndu-şi rănile sale, grăia: "Priviţi-mă, oamenilor, şi în ce fel de bună norocire sînt acum, înţelegeţi. Vouă, socotesc, vi se pare că sînt mai ticălos şi mai mişel decît toţi că nu numai de dregătoria mea cea vremelnică şi de bogăţie m-am lipsit, ci şi de singură sănătatea mea. Dar eu sînt cu mult mai fericit decît voi toţi, pentru că ranele mele acestea pentru Hristos Iisus, Domnul meu, îmi sînt mai dulci decît toate dulceţile cele pămînteşti. Curgerea aceasta a sîngelui şi ruşinea mai cinstită-mi este mie decît porfira cea împărătească. Chinul aceasta mai primit îmi este mie decît toate desfătările voastre pe care voi le iubiţi; iar dregătoria mea cea dintîi şi bogăţia ce era, au nu este deşertăciune, praf şi înşelăciune a lumii acesteia pe care eu ca o tină de la picioarele mele o scutur, suindu-mă la cea mai mare vrednicie mucenicească şi luînd bogăţia cea neîmpuţinată?

Pentru că numai a mă numi eu mucenic al lui Hristos mai slăvit îmi este decît împărăteştile titluri, şi a mi se răpi bogăţiile mele pentru Hristos, mai de mult preţ şi mai bogat lucru îmi este decît vistieriile tuturor împăraţilor celor pămînteşti. Dar unde mai socoteşti sănătatea mea cea trupească, tăria alcătuirilor, frumuseţea feţii, ce era mai înainte? Au nu-i o durere, o slăbănogire şi ceva de care nu-şi poate cineva face idee că mădularele mele, acestea cînd nu erau rănite pentru Hristos şi sîngiurile nu se vărsaseră, mi-erau mie ca nişte legături şi temniţe sufletului meu şi nu ca nişte mădulare ale mele? Iar acum îmi sînt mie mădulare cînd pentru Hristos se taie. Acum trupul meu este sănătos şi tare cînd pentru Hristos se bate, frumuseţea mea este cu mine, cînd mă vedeţi pe mine neavînd chip omenesc, ci cu totul sînt ca o rană, precum şi Domnul meu Iisus Hristos, de la picioare pînă la cap a fost rănit. Şi cu atît mai mult mă bucur în pătimirile mele, cu cît împlinesc în trupul meu ceea ce a lipsit pătimirii lui Hristos. Voi cei ce vedeţi rănile mele, să vă gîndiţi la răsplătirile care vin pentru dînsele. Nu este cu putinţă nici a ajunge cu mintea, nici a spune cu cuvintele bunătăţile acelea pe care Împăratul cel fără de moarte le dă şi a-cum celor ce pătimesc pentru dînsul, şi la ceruri le păstrează pe ele în veci. Şi numai a pătimi pentru dînsul este dulce, dar a muri pen-tru dînsul este şi mai dulce. O, prietenilor, de este aici cineva de ai noştri, de se află cineva din cei credincioşi, robi ai lui Hristos, în mijlocul acestui popor necredincios, văzîndu-mă pe mine aşa răb-dînd pentru Domnul, întăriţi-vă inimile voastre, îmbărbătaţi-vă şi să nu fiţi fricoşi, ca nu cumva să vă rupă pe voi de la prea dulcele Iisus, Domnul nostru, nici un chin! Să nu vă înfricoşeze pe voi sa-bia cea spre voi ascuţită, cuptorul cel înfocat sau furia fiarelor. Să nu vă amăgească pe voi îmbunarea chinuitorului, făgăduinţa daruri-lor sau a boierilor. Pe acestea toate să le călcaţi cu picioarele voas-tre, ca pe nişte gunoaie, ca să împărăţiţi cu Hristos".

Acestea grăindu-le el, în urmă era lume multă ascultînd cu-vintele lui cele folositoare, pînă ce a fost dus la temniţă şi aruncat fiind într-însa, ca într-o cămară luminoasă dănţuia, sărutînd locul acela pe care sfinţii patruzeci de mucenici pentru Hristos au şezut, cei cu care vorbea mergînd mai înainte adeseori. Iar închis fiind în temniţă, a petrecut într-însa

cinci zile şi iar a fost scos la judecată; iar Lisie, ca un lup îmbrăcat în piele de oaie, se arăta a-i fi milă de sfîntul şi cu vicleşug a început a grăi către dînsul: "Ştiu toţi zeii, Severiane, că mi-e jale de tine şi foarte mă minunez că tu, om bun fiind şi frumos la chip şi cinstit, de bună voie te lipseşti de lumina aceasta dulce. Laud tăria ta şi bărbăţia dacă ai fi folosit-o pe aceasta împotriva vrăjmaşilor; dar a te lupta cu fierul, cu focul, cu fiarele şi cu pietrele şi a-ţi pierde puterea ta, este lucru fără de minte cu adevărat că, iată, virtutea ta este sfărîmată şi trupul zdrobit". Acestea le zicea nelegiuitul, vrînd ca în vicleşug să amăgească pe ade-văratul plăcut al lui Hristos, însă el cu bărbăţie i-a răspuns: "Nu-ţi fie milă de trupul meu cel rănit de bătăi, ci, de voieşti, mai mari munci încă să-i adaogi. Nu numai să-l baţi şi să-l strujeşti, ci şi cu pietre striveşte-l şi cu foc arde-l, şi orice voieşti şi poţi, fă; dar să ştii, că nu mă vei întoarce pe mine de la Dumnezeu. Şi, mai întîi, tu te vei osteni, muncindu-mă pe mine, decît eu răbdînd pentru Hristosul meu".

Iar prigonitorul, lepădînd vicleşugul, s-a plecat iar la obişnuita sa mînie şi a poruncit ca să bată pe sfîntul cu pietre peste gură, zi-cîndu-i: "Nu purta pe Hristos pe limba ta, nici supăra urechile bo-ierului cu pomenirea numelui aceluia". Iar sfîntul, cu gura sfărîmată de bătaia pietrelor, a răspuns: "Ticălosule, cela ce cîndva în sufletul tău ai făcut locaş al diavolilor, nici cu auzul nu poţi suferi numele lui Hristos!".

Apoi, iar a poruncit prigonitorul ca să-l spînzure pe el, şi cu unghii de fier să-i strujească trupul. Deci, cumplit strujit fiind sfîn-tul, a grăit: "Singura rană care o socotesc că este grea, este aceea de a mă desparte de Hristos; iar acestea toate îmi sînt mie mai mult dulceaţă decît durere, pentru că despărţindu-mă pe mine de la cele pămînteşti, mă împreun cu Hristos". Iar boierul a zis către dîn-sul: "Severian, jertfeşte zeilor şi te voi scăpa de munci". Iar el nu i-a răspuns nici un cuvînt, ci încetişor în sineşi grăia: "Nu sînt vrednice pătimirile lumii de acum de slava ce va să se arate". Iar dre-gătorul socotind-o lui aceea că este ocară, că, adică, nu-i răspundea lui, alt chin a scornit asupra lui. Luîndu-l pe el de pe lemn, l-a dus la zidul cetăţii şi legîndu-i o piatră grea pe grumaji, iar alta de picioare, şi pe dînsul încingîndu-l cu funia de pe zid, a poruncit să-l spînzure pe el. Şi aşa spînzurat fiind sfîntul şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile purtătorului de nevoinţă Hristos, Domnul său. Iar sfîntul lui trup, oarecare din credincioşi luîndu-l noaptea, l-au dus la moşia sa. Iar cînd s-au apropiat de satul în care era casa Sfîntului Severian, cu psalmi şi cu cîntări ducîndu-l cu cinste, atunci a ieşit întru întîmpinarea lui tot poporul, bătrînii şi tinerii cu sîrgu-inţă, unii pe alţii întrecînd, care mai de care să ia binecuvîntare de la mult pătimitorul lui trup. Rămăsese în casă numai femeia unei slugi a lui, plîngînd deasupra trupului bărbatului său, pentru că unul din robii sfîntului mucenic murise atunci şi zăcea neîngropat. Deci, se tînguia pentru dînsul femeia lui, zicînd către cel mort de parcă ar fi fost viu: "Iată stăpînul nostru se apropie de casă şi toţi au ieşit în întîmpinarea lui, numai tu nu ieşi şi eu din pricina ta; scoală-te deci şi mergi să întîmpini pe stăpînul tău!" Iar acestea grăindu-le ea cu plîngere, îndată s-a sculat mortul ca din somn şi a mers înaintea moaştelor sfîntului mucenic Severian şi, întîm-pinîndu-l, a căzut la sfintele lui moaşte, cu bucurie sărutînd pe stăpînul său. Deci, tot poporul, văzînd pe mortul înviat prin venirea mucenicului, s-a mirat şi a proslăvit pe Dumnezeu şi cu mai multă osîrdie s-a lipit de sfîntul.

Apoi, era între dînşii nedumerire pentru îngroparea trupului sfîntului, neştiind unde să-l pună pe el. Pentru că unii ziceau că acolo, iar alţii aiurea este cuviincios loc de îngroparea lui. Deci, era pe moaştele sfîntului o cunună de flori frumos împletită şi, iată, fără de veste a zburat un vultur şi apucînd cununa aceea zbură încet şi nu departe a şezut. Iar poporul mergea după el şi apropiindu-se de vultur, el iar zbură mai departe cu cununa aceea, iar ei îl urmau şi aşa i-au adus pe ei pînă la pustia din apropiere şi a şezut pe un munte înalt la un loc foarte frumos şi acolo punînd acea cunună, a zburat de la ochii lor. Iar lumea, găsind cununa pe mun-te, cunoscu că acolo vrea Dumnezeu ca să pună trupul sfîntului mucenic. Şi, luîndu-l pe el cu cinstea cea cuviincioasă, l-au îngropat pe muntele acela, unde la mormîntul lui mulţi bolnavi s-au tămăduit.

Iar cel care, înviind, a ieşit în întîmpinarea sfîntului, a trăit după învierea sa cincisprezece ani, şezînd lîngă mormîntul stăpînului său, şi după aceea, cu pace s-a sfîrşit.

Deci pentru toate acestea se cuvine să dăm slavă lui Dumnezeu unuia în Treime: Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Fericitului Nichita ascunsul, plăcut al lui Dumnezeu, pe care l-a văzut Sozont diaconul (9 septembrie)

Plăcutul lui Dumnezeu cel ascuns, fericitul Nichita, care se numea Hartularie, s-a născut în Constantinopol, din părinţi de neam bun şi trecînd prin lume şi în taină slujind lui Dumnezeu, I-a plăcut Lui atîta, încît şi uşile bisericii i se deschideau singure cînd venea el în mijlocul nopţii la rugăciune şi sfeşnic aprins nu de mîini omeneşti îi lumina lui. Despre el se cuvine a şti următoarele:

Un preot dreptcredincios, cu un diacon cucernic, cîştigaseră dragostea cea după Dumnezeu unul către altul, iar după cîtva vreme, prin drăceasca bîntuială, dragostea s-a schimbat în vrajbă. Şi numele diaconului era Sozont, iar preotului nu i se ştie numele.

Deci, multă vreme petrecînd ei în vrajbă, s-a întîmplat de a murit preotul în mînia aceea. Atunci, diaconul a început a se tulbura cu gîndul şi a fi mustrat de conştiinţă că nu-şi dezlegase mînia prin iertare. Deci, s-a dus să caute un părinte duhovnicesc căruia să poată a-i descoperi neliniştea sa; şi străbătea locurile cele pustii, căutînd doctor pentru rana inimii sale şi, aflînd pe un stareţ sporit în fapte bune, mare şi sfînt, aceluia i-a mărturisit păcatul mîniei şi al vrajbei pe care l-a avut cu preotul şi i-a cerut iertare. Iar stareţul i-a grăit lui: "Tot cel ce cu credinţă cere, primeşte, şi celui ce bate i se deschide". Şi bine faci, frate, grijindu-te de grabnica dezlegare a acelui mare păcat. Să-ţi ajute ţie Domnul! Însă nu stă în puterea mea, o, fiule! ca să te împac pe tine cu cel mort. Drept aceea, întoarce-te la Constantinopol de unde ai venit şi la biserica cea mare a Sfintei Sofii mergînd, noaptea să stai lîngă frumoasele uşi cele mari şi pe care îl vei vedea mai întîi

venind la uşi, să te închini lui şi să-i spui de noi, dînd lui această scrisoare pecetluită. Şi-ţi va fi dînsul ocîrmuitor în păcatul tău.

Iar diaconul, împlinind această poruncă a părintelui său celui duhovnicesc, a mers în cetate şi noaptea, tîrziu, a ajuns la uşile bisericii Sfintei Sofia şi a stat aşteptînd venirea feţei celei neştiute. Şi, iată, a văzut pe un bărbat apropiindu-se şi acela era fericitul Nichita, despre care ne este nouă cuvîntul - iar diaconul, închinîndu-i-se aceluia şi sărutîndu-l pe el, i-a dat scrisoarea stareţului şi i-a spus lui mîhnirea sa, iar bărbatul acela ascultînd cele spuse de diacon şi citind scrisoarea de la stareţ, zicînd, se tînguia: "Cine sînt eu, mai micul, ca să îndrăznesc a face lucrul cel ce covîrşeşte puterea mea? Însă, cu rugăciunile celui ce te-a trimis pe tine, nădăjduind, mă voi nevoi pe cît îmi va ajuta Dumnezeu, la lucrul ce mi se porunceşte mie". Aceasta zicînd, a stat înaintea uşii şi, mîinile spre cer ridicîndu-şi, se ruga în şoaptă.

Apoi, plecîndu-şi genunchii şi lipindu-şi capul de pămînt, făcea rugăciunea încet şi, după puţin sculîndu-se, a zis: "Deschide lor, Doamne, uşa milostivirii tale". Şi, îndată, uşa cea dintîi singură s-a deschis, iar el, luînd pe diacon, au intrat în tindă şi, de uşile bisericii apropiindu-se, a zis diaconului: "Aici să stai nemişcat". Iar el singur a făcut închinăciune pe pragul bisericii şi s-a deschis uşa şi a intrat înăuntru. Şi, cînd sta în mijlocul bisericii rugîndu-se, un sfeşnic luminos prins (atîrnat) de bolta bisericii, ce se afla deasupra capului bărbatului acestuia, s-a pogorît şi a luminat toată biserica. Apoi, a mers la jertfelnic, dar şi acolo uşile singure i s-au deschis; plecîndu-şi capul şi rugîndu-se în tăcere, a ieşit la diacon, iar uşile toate s-au închis numai la vedere. Aceasta văzînd-o diaconul s-a înspăimîntat şi nu îndrăznea să se apropie de bărbatul acela, pentru că o frică mare îl cuprinsese pe el şi faţa aceluia o vedea ca o faţă de înger preaslăvită de rugăciune.

Şi gîndea în sine diaconul: "Nu cumva înger, iar nu om este acesta ce văd?" Chiar şi aceasta nu s-a tăinuit de bărbatul acela, pentru că a zis către diacon: "De ce cu cugetul te tulburi pentru mine, omule? Să crezi că şi eu sînt om, zidit din ţărînă, născut din sînge şi carne, crescut în casă luminoasă şi în această cetate, dar darul lui Dumnezeu lucrează şi în cei neputincioşi. Ci, să mergem pe calea care ne este nouă înainte". Şi au mers la locul unde se făcea tîrgul, iar diaconul mergea după el. Apoi, ajungînd acolo la biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cu rugăciune s-au deschis uşile bisericii şi în biserică fiind şi rugîndu-se au ieşit, şi uşile singure s-au închis. Iar diaconul privind la aceea, nefăcînd nimic altceva, fără numai încetinel zicea cu spaimă în sineşi: "Doamne miluieşte". După aceea, merseră la biserica Vlahernei; şi adeveri mai în urmă diaconul că atît de iute era mergerea lor pe la biserici, precum ar fi zburat o pasăre. Sosind ei la uşile bisericii Vlaherniei, cînd bărbatul acela a făcut rugăciune cu lacrimi, îndată, ca şi la celelalte biserici, s-au deschis uşile de la sine; şi punînd pe diacon în uşi şi poruncindu-i ca să privească cu dinadinsul înăuntru, singur a intrat în biserică şi, plecîndu-şi genunchii, se ruga cu osîrdie. Iar diaconul, stînd în uşă şi privind, a văzut lumină înăuntrul bisericii, scăldînd-o cu totul în strălucirea ei. Şi un diacon luminos, ieşind din altar, cădelniţa atunci toată biserica, iar după puţin timp, a văzut o ceată de preoţi îmbrăcaţi cu haine albe, ieşind din altar în mijlocul bisericii. Apoi, a văzut altă ceată de preoţi îmbrăcaţi în

veşminte mohorîte şi toţi adunîndu-se împreună în mijlocul bisericii cîntau cîntări foarte frumoase şi alese, din care nici una n-a putut diaconul să înveţe, decît numai "Aliluia".

Deci, bărbatul acela, sculîndu-se de la rugăciunea sa, a zis către diacon: "Frate, să intri înăuntrul bisericii fără de temere şi, spre ceata cea de-a stînga privind, ia aminte la preoţii cei ce stau, doar vei cunoaşte pe preotul acela cu care ai avut vrajbă". Iar diaconul, intrînd cu cutremur şi apropiindu-se de omul lui Dumnezeu, privea spre ceata cea din stînga şi n-a aflat pe preotul cel căutat. Apoi, bărbatul cel în chip de înger a poruncit diaconului să ia seama la ceata preoţilor din dreapta şi, cercetînd diaconul, a văzut pe preotul acela cu care avea vrajbă şi l-a arătat pe dînsul cu degetul omului lui Dumnezeu. Iar el a zis diaconului: "Mergi de spune preotului pe care l-ai cunoscut: Nichita Hartularie stă afară şi te cheamă pe tine să vii la dînsul". Iar diaconul, mergînd după porunca lui, a luat pe preot de mîna dreaptă şi l-a dus la omul lui Dumnezeu care ieşise afară din biserică. Iar el, căutînd spre dînsul cu ochi blînzi, i-a zis cu glas lin: "Cucernice preot! Să vorbeşti cu fratele tău, diaconul, şi să dezlegaţi vrajba pe care aţi avut-o între voi". Şi îndată preotul şi diaconul unul la altul şi-au plecat genunchii şi, cu deplină sărutare, îşi dezlegară vrajba. Deci, preotul dînd iertare, a intrat în biserică şi a stat în ceata sa. Iar omul lui Dumnezeu Nichita, pe pragul bisericii a făcut închinăciune şi îndată uşile bisericii s-au închis. Şi luînd pe diacon, s-au dus înapoi de unde veniseră. Apoi, mergînd o parte de cale, a zis către diacon: "Frate Sozont, mîntuieşte-ţi sufletul tău şi îl adaugă pe el spre al meu folos. Iar părintelui celui ce te-a trimis pe tine să-i spui: Curăţia sfintelor tale rugăciuni şi îndrăznirea cea către Dumnezeu poate şi pe morţi a-i învia". Şi, acestea zicînd, s-a dus de la ochii diaconului. Iar diaconul, închinîndu-se la locul acela unde au stat picioarele minunatului bărbat, a mers la stareţ, înspăimîntat, dar bucuros, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu că s-a învrednicit, prin acel uimitor şi minunat chip, a se împăca cu pristăvitul preot, cu rugăciunile acelui rob ascuns al lui Dumnezeu, Nichita Hartularie, care, vieţuind în mijlocul poporului şi al gîlcevilor, atît de mult a plăcut lui Dumnezeu.

Apoi, se mai face pomenirea sfinţilor mucenici Hariton şi Strator. Acesta din urmă, legat fiind la doi copaci de cedru, l-au rupt în două pentru Hristos. Mai pomenim şi pe al treilea sfînt Sinod de două sute de Părinţi care s-au adunat în Efes, şi au surpat pe rău credinciosul Nestorie la anul 431.

În această zi, se mai face şi pomenirea cuviosului părintelui nostru Teofan pusnicul şi mărturisitorul, care a urmat lui Hristos de la o vîrstă tînără. El a suferit bătăi de la împăraţii Caros, Carin şi Numerian, pentru mărturisirea numelui lui Iisus Hristos şi, fiind mîntuit, s-a pristăvit în pustnicie.

Viaţa şi pătimirea Sfintelor Muceniţe Minodora, Mitrodora şi Nimfodora (10 septembrie)

Aceste trei fecioare, Minodora, Mitrodora şi Nimfodora, s-au adus pe sine în dar Sfintei Treimi. Alţii aduc lui Dumnezeu daruri din averile lor cele din afară, precum oarecînd cei trei împăraţi de la răsărit au adus aur, tămîie şi smirnă. Iar ele au adus daruri din visteriile cele din lăuntru; şi-au adus sufletele ca un aur, dar nu aur stricăcios răscumpărat, ci sînge cinstit, ca al unul miel fără de prihană. Au adus cugete curate drept tămîie, grăind cu apostolul: "A lui Hristos bună mireasmă sîntem" (II Cor.2,15), iar trupurile lor, neatinse de mînă bărbătească, spre bătăi dîndu-le pentru Hristos, le-au adus pe ele dar lui Dumnezeu ca smirnă ştiind bine că Domnul nu are trebuinţă de ale noastre bogăţii vremelnice, ci de noi înşine, după cuvîntul lui David: "Domnul meu eşti Tu, că bunătăţile mele nu-Ţi trebuiesc". Drept aceea singure pe sine s-au adus lui Dumnezeu, precum arată sfînta lor viaţă şi vitejeasca pă-timire.

Acestea s-au născut în Bitinia şi, după trup surori fiind, s-au făcut surori şi după duh; cu un suflet au ales a sluji lui Dumnezeu mai mult decît lumii şi deşertăciunilor ce sînt în lume. Şi, vrînd ca împreună cu sufletul să-şi ferească şi trupul neîntinat, ca prin cu-răţie să se unească cu curatul mire, Hristos Domnul lor, au ascultat glasul Lui ce zice: "Ieşiţi din mijlocul popoarelor şi vă deosebiţi, iar de necurăţia lor să nu vă atingeţi şi Eu vă voi primi pe voi" (II Cor. 6,17). Drept aceea, au ieşit de la petrecerea cea împreună cu oamenii, dorind şi hotărînd ca să petreacă în feciorie şi, înstră-inîndu-se de toată lumea, s-au sălăşluit la un loc singuratic, bine ştiind că nu se poate uşor să se păzească curăţia fecioarească în mijlocul lumii, ce are ochi plini de răutate şi de desfrînare. Că precum apele de izvoare intrînd în mare îşi pierd dulceaţa şi cu apa mării împreunîndu-se se fac sărate, tot aşa şi curăţia, cînd s-ar sălăşlui prin mijlocul lumii ca prin mijlocul mării şi ar iubi-o pe ea, nu-i es-te cu putinţă ca din apele cele sărate ale iubirii de dulceaţă să nu bea. Fiica lui Iacov, Dina, pînă nu s-a dus ea la Sichem, cetatea limbilor, era fecioară curată, iar cînd a ieşit ca să cunoască pe fiicele cele ce locuiau acolo şi s-a împrietenit cu dînsele, îndată şi-a pierdut fecioria sa (Facere 34,2).

Ticălosul Sichem, adică lumea aceasta, cu cele trei fiice ale sale: "pofta trupului, pofta ochilor şi trufia vieţii" (I Ioan 2,16) nu ştie nimic altceva decît numai a vătăma pe cei ce se lipesc de dînsa. Precum funinginea înnegreşte pe cei ce se ating de dînsa, tot aşa şi pe cei ce-o îndrăgesc îi face negri, necuraţi şi spurcaţi. Fericit este cela ce fuge de lume, ca să nu se înnegrească de necurăţiile ei; fericite sînt aceste trei sfinte fecioare care au scăpat de lume şi de cele trei fiice ale acesteia de care am amintit, că nu s-au înnegrit cu spurcăciunile lor şi s-au făcut albe şi curate porumbiţe, care prin lucrare şi prin dumnezeiască vedenie, cu două aripi zburînd prin munţi şi prin pustietăţi, au dorit ca în dumnezeiasca dragoste, ca într-un cuib să se odihnească, "pentru că pustnicilor celor ce sînt afară de lumea cea deşartă" li se face neîncetată dorire dumnezeiască.

Petrecerea lor era pe un deal înalt şi pustiu, care era aproape de apele cele calde ale Pithiei ca la două stadii depărtare. Acolo, sălăşluindu-se, petreceau neîncetat în post şi în rugăciuni. Lină adăpostire şi odihnă bună şi-au aflat curăţiei lor celei fecioreşti care, ca să nu fie văzută de oameni, au ascuns-o în pustie, iar ca să nu fie văzută de îngeri, au suit-o pe ea pe dealul cel înalt. La înăl-ţimea muntelui s-au suit ca, praful cel pămîntesc de pe

picioarele lor scuturîndu-l, spre cer să se apropie. Chiar din singurul loc în care petreceau viaţa lor cea îmbunătăţită se arată lepădarea de toa-te şi singurătatea, pentru că aceasta arată pustia. Zelul ce înari-pează dumnezeiasca lor gîndire, apele cele calde lîngă care petreceau, nu înseamnă oare căldura inimii lor, cea îndreptată către Dumnezeu? Că precum Israel scăpînd din robia Egiptului petrecea în pustie, aşa aceste sfinte fecioare, ieşind din lume, viaţa cea pustnicească au iubit-o. Şi precum Moise, suindu-se în munte, a văzut pe Dumnezeu, aşa acestea în zelul lor cel înalt fiind, ochii cei trupeşti i-au ridicat spre Dumnezeu, iar cu cei ai gîndului priveau spre dînsul luminos. Şi, precum acolo, prin lovirea în piatră au ieşit ape, aşa, în dînsele, din cea smerită lovire în piept, pîraie de lacrimi din ochii lor ieşeau şi cu atît mai calde erau izvoarele apelor, cu cît de calde erau lacrimile ochilor lor, pentru că acelea numai trupeasca tină puteau să o spele, iar acestea şi prihănirile cele sufleteşti le curăţeau şi le albeau mai mult decît zăpada.

Dar ce mai aveau lacrimile să curăţească din acelea care, curăţindu-se pe sine de toată spurcăciunea trupului şi a duhului, vieţuiau ca îngerii pe pămînt? În inima cuiva, din aducerea aminte a mulţimii păcatelor, se nasc umilinţa şi lacrimile; într-însele, ca în nişte curate fecioare, din dragostea cea către Dumnezeu izvor de lacrimi ieşeau, pentru că unde focul dumnezeieştii iubiri arde, acolo este cu neputinţă ca să nu fie ape de lacrimi. Că aşa este puterea focului aceluia care, cînd se aprinde, ca în cuptor arde în inima cuiva; pe cît este văpaia pe atît şi roua înmulţeşte; că pe cîtă dragoste este undeva, pe atîta este şi umilinţă. Din dragoste se nasc lacrimile şi Hristos cînd plîngea pe prietenul Său Lazăr, s-a zis despre Dînsul: "Vezi cum îl iubea pe el!" Plîngeau sfintele fecioare în rugăciuni şi în dumnezeieştile lor cugetări pentru că iubeau pe Domnul, de a cărui vedere dorind să se sature, cu lacrimi aşteptau vremea Lui, ca să vadă pe mirele ceresc cel iubit. Fiecare dintr-însele cu David grăia: "Cînd voi veni şi mă voi arăta feţei lui Dumnezeu, făcutu-s-au lacrimile mele mie pîine ziua şi noaptea"; ca şi cum ar zice: "De aceasta ziua şi noaptea lăcrămăm, că nu vine degrabă acea vreme în care am putea să venim şi să ne arătăm feţei prea dulcelui şi doritului nostru Iisus Hristos, de a cărui ve-dere dorim să ne săturăm, aşa cum doreşte cerbul izvoarele ape-lor".

Cu o viaţă aleasă ca aceasta, au fost miluite de Dumnezeu, cînd sfintele fecioare se depărtară din lume; pentru că după cum nu poate să se ascundă cetatea deasupra muntelui stînd, tot astfel tămăduirile neputincioşilor pe care, cu minune, dînsele le făceau, ca nişte trîmbiţe cu mare glas, prin toată partea aceea le-a vestit.

Într-acea vreme împărăţea Maximian păgînul, iar în partea aceea stăpînea Fronton, boierul, care, auzind de aceste sfinte fecioare, a poruncit să le prindă pe ele şi să le aducă înaintea sa. Mieluşelele lui Hristos, pe care nu le-au vătămat fiarele pustiei, oamenii cei cu chip de fiară şi cu nărav rău le-au prins şi le-au adus înaintea prigonitorului. Au stat la judecata pagînilor cele trei fecioare, ca trei îngeri înaintea lui Dumnezeu celui în Treime slăvit. Nu erau vrednici ochii oamenilor celor păcătoşi să privească la feţele lor cele cu sfîntă cuviinţă, care străluceau cu îngerească frumuseţe şi cu darul Sfîntului Duh. Se mira prigonitorul de frumuseţea lor cea în pustie păzită, frumuseţe cum nici în casele împărăteşti n-au văzut vreodată. Că deşi trupurile lor de multele osteniri şi de postiri erau

istovite, feţele lor nu-şi pierduseră frumuseţea cea fecioarească deloc, ba încă o aflaseră pe ea pentru că unde era inima plină de duhovniceasca bucurie şi veselie acolo nu se putea veşteji floarea frumuseţii feţei, după cum scrie: "Inima veselindu-se, faţa înfloreşte". Înfrînarea are uneori oarecare dar de felul acesta, că în loc de întristare, cu podoabă înfrumuseţează feţele omeneşti, precum pe Daniil şi cu dînsul pe cei trei tineri; aceştia în post şi în înfrînare trupească petrecînd, frumuseţea lor întrecea pe a tuturor tinerilor celor împărăteşti din Babilon. Aceeaşi frumuseţe puteai să vezi şi la acele sfinte fecioare, încît se uimea mintea omenească văzînd pustiniceştile flori şi dum-nezeieştile fecioare că întreceau cu frumuseţea lor şi cu podoaba toate frumuseţile fiicelor omeneşti.

Deci, le-a întrebat pe ele mai marele, mai întîi de nume şi moşie. Iar ele i-au spus că după numele lui Hristos creştine se numesc, iar numele cele luate de la botez sînt: Minodora, Mitro-dora şi Nimfodora, născute într-acea ţară a Bithiniei de un tată şi de o mamă. Apoi, a tins mai marele către dînsele vorba sa prin îmbunări, trăgîndu-le pe ele spre păgînătatea sa şi zicîndu-le: "O, fecioarelor frumoase! pe voi marii noştri zei v-au iubit şi cu frumu-seţe ca aceasta v-au cinstit, iar încă şi cu mari bogăţii a vă cinsti pe voi sînt gata, numai voi să le daţi lor cinste şi cu noi să le aduceţi jertfă şi închinăciune. Iar eu înaintea împăratului vă voi lăuda pe voi şi cînd vă va vedea împăratul vă va iubi, şi cu multe daruri vă va cinsti şi după cei mai mari ai săi vă va căsători pe voi şi veţi fi mai mult decît alte femei cinstite, slăvite şi bogate. Atunci, Minodora, sora mai mare, şi-a deschis gura sa cea tăcută, zicînd: "Dumnezeu ne-a zidit pe noi şi cu chipul său ne-a înfrumuseţat, acestuia ne închinăm, iar de alt dumnezeu afară de dînsul nici nu vrem a auzi. Iar de darurile voastre şi de aşa cinste avem trebuinţă precum cineva are trebuinţă de gunoiul ce se calcă cu picioarele. Ba încă şi bărbaţi de bun neam de la împăratul tău ne făgăduieşti nouă? D-apoi cine poate să fie mai bun decît Domnul nostru, Iisus Hristos, căruia prin credinţă ne-am făcut mirese, prin curăţie ne-am însoţit, cu sufletul ne-am lipit, cu dragoste ne-am unit şi El este nouă cinste şi slavă şi bogăţie şi de Dînsul nu numai tu şi împăratul tău, ci nici toată lumea aceasta nu poate să ne despartă pe noi". Iar Mitrodora a zis: "Ce folos este omului de a dobîndi toată lumea şi şi-ar pierde sufletul". Pentru că ce ne este nouă lumea aceasta împotriva iubitului Mire şi Domnului nostru? Tina împotriva auru-lui, întuneric împotriva soarelui, fiere împotriva mierei. Deci, oare pentru lumea cea deşartă să cădem din dragostea Domnului şi să ne pierdem sufletele noastre?

Iar prigonitorul a zis: "Multe grăiţi că nu ştiţi chinurile, nici să luaţi bătăi, pe care, cînd le veţi şti, veţi zice altfel".

Atunci a răspuns cu rîvnă Nimfodora: "Oare cu munci şi cu bătăi cumplite voieşti să ne înfricoşezi pe noi? Adună aici din toată lumea uneltele cele de muncire, săbiile, grătarele, unghiile cele de fier. Cheamă pe toţi muncitorii din toată lumea. Strînge toate felurile de munci şi le întoarce pe ele spre trupul nostru cel slab şi vei vedea că mai întîi toate uneltele acelea se vor sfărîma, mîinile tuturor prigonitorilor vor obosi şi toate felurile de munci ale tale vor slăbi mai înainte de a ne lepăda noi de Hristos al nostru, pen-tru care muncile cele amare vor fi pentru noi rai dulce, iar vremelnica moarte, viaţă veşnică ne va fi nouă".

Iar mai marele a zis către dînsele: "Va sfătuiesc pe voi ca un tată; ascultaţi-mă pe mine, fiicelor, şi jertfiţi zeilor noştri. Sînteţi surori de un pîntece, deci să nu vreţi a vedea una pe alta plină de necinste şi de ruşine, suferind cumplite munci, nici să poftiţi ca să vedeţi veştedă floarea frumuseţii voastre. Oare nu vă zic bine, oare nu vă sînt vouă de folos cuvintele mele? Eu vă dau adevărat sfat părintesc, nevrînd ca să vă văd pe voi dezbrăcate, bătute, tăiate şi în bucăţi zdrobite. Deci, să vă supuneţi poruncii mele, că nu numai de la mine, ci şi de la împăratul să luaţi dar şi, toate bunătăţile luîndu-le, întru norocire să petreceţi zilele voastre, ascultîndu-mă pe mine acum. Iar de nu, apoi îndată primejdii amare şi dureri grele vă vor cuprinde pe voi şi va pieri frumuseţea feţii voastre".

La aceste cuvinte a răspuns Minodora: "Nouă, o, judecătorule, nici îmbunările tale nu ne sînt primite, nici îngrozirile înfricoşate! Pentru că ştim că a ne desfăta voi de bogăţii, de slavă şi de toate dulceţile cele vremelnice ne este nouă a ne găti veşnica amărăciune în iad. Iar a răbda pentru Hristos vremelnicile munci, este a ne mijloci nouă veşnica bucurie în ceruri. Şi acea nenorocire pe care o făgăduieşti nouă este nestatornică şi muncile cu care ne îngrozeşti pe noi sînt vremelnice. Iar ale Stăpînului nostru, atît muncile pe care le-a gătit celor ce-L urăsc pe el sînt veşnice, cît şi mulţimea bunătăţii pe care a ascuns-o celor ce-L iubesc pe El este nesfîrşită. Pentru aceea, nu vrem bunătăţile voastre, nici ne temem de munci că sînt trecătoare, ci ne temem de muncile iadului şi privim la bunătăţile cele cereşti, că sînt veşnice, dar mai ales iubim pe Hristos, Mirele nostru, pentru care chiar dorim a muri; ci a muri cu un suflet împreună, ca să ne arătăm că sîntem surori cu duhul, mai mult decît cu trupul. Şi, precum un pîntece ne-a născut pe noi în lume, tot aşa moartea cea mucenicească pentru Hristos deodată să ne scoată din lumea aceasta şi o cămară a Mîntuitorului să ne primească pe noi şi aşa nu ne vom despărţi în veci".

După aceasta, ridicîndu-şi ochii în sus a suspinat şi a zis: "O, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, nu ne vom lepăda de Tine înaintea oamenilor, nici Tu să nu Te lepezi de noi înaintea Tatălui Tău, care este în ceruri". Şi iar a zis către prigonitori: "Munceşte dar, o, judecătorule, acest trup al nostru care se vede, frumos răneşte-l pe el cu bătăile, că nici o înfrumuseţare nu poate să fie mai bună trupului nostru, nici aurul, nici mărgăritarele, nici hainele cele de mult preţ, precum sînt bătăile cele pentru Hristos al nostru, pe care demult dorim ca să le suferim".

Iar boierul a zis către dînsa: "Tu eşti mai mare şi cu anii şi cu înţelegerea, şi ar fi trebuit să înveţi şi pe celelalte să se supună poruncii împăratului; iar tu nu asculţi, răzvrătindu-te împreună cu dînsele. Deci, ascultă-mă pe mine, rogu-mă ţie, împlineşte porunca şi închină-te zeilor, aşa încît surorile tale, privind la tine, să facă tot aşa".

Iar Sfînta i-a răspuns: "În zadar te osteneşti îngrijindu-te ca să ne desparţi pe noi de Hristos şi să ne abaţi la închinăciunea idolilor pe care voi zei îi numiţi. Nici eu nu voi face aceasta, nici surorile mele cu care sînt, precum şi ele cu mine, un suflet, un gînd şi o inimă, iubind pe Hristos. Deci te sfătuiesc pe tine să nu te osteneşti mai mult cu cuvintele, ci cu un singur lucru să nu încetezi: bate, taie, arde, zdrobeşte mădularele, atunci vei

vedea de ne vom supune neîndumnezeitei tale porunci. Ale lui Hristos sîntem şi sîntem gata a muri pentru Dînsul"!

Acestea auzindu-le Fronton, s-a umplut de mînie şi toată iuţimea sa spre Minodora a vărsat. Şi îndată a poruncit ca pe cele două surori mai mici depărtîndu-le, pe Minodora, sora lor, să o dezbrace şi patru speculatori (Cel ce retează capetele condamnaţilor) să o bată. Şi bătură pe sfînta în timp ce pristavul striga: "Cinsteşte pe zei şi laudă pe împăratul şi legile lui nu le defăima"! Şi o bătură pe ea două ceasuri. Iar cînd a zis chinuitorul către dînsa: "Jertfeşte idolilor!", ea a răspuns lui: "Nu fac altceva decît numai jertfă aduc. Au nu vezi că toată pe mine m-am adus jertfă Dumnezeului meu?" Iar prigonitorul porunci slugilor ca să o bată pe ea mai tare. Deci o bătură peste tot trupul fără milă, sfărîmîndu-i alcătuirile ei, frîngîndu-i oasele şi trupul zdrobindu-i. Iar ea, cuprinsă fiind de dragostea cea cu osîrdie a Mirelui sau Celui fără de moarte şi de dorire, cu vitejie răbda ca şi cum nu simţea durerile. Apoi, din adîncul inimii a strigat: "Doamne Iisuse Hristoase, veselia mea şi dragostea inimii mele, la Tine pun nădejdea mea şi mă rog, primeşte în pace sufletul meu". Şi acestea zicîndu-le şi-a dat duhul şi a mers la iubitul său Mire, înfrumuseţată cu rănile ca de nişte podoabe de mult preţ.

Iar după patru zile prigonitorul punînd pe Mitrofora şi pe Nimfodora înaintea sa la judecată, a adus lîngă picioarele lor trupul cel mort al surioarei lor cea mai mare. Şi zăcea acel trup cinstit al sfintei Minodora gol, neacoperit cu nimic, şi nu era pe dînsul nici un loc nerănit, toate mădularele sfărîmate de la picioare pînă la cap, nu era nimic întreg, şi era umilită privelişte pentru toţi. Aceasta a făcut-o prigonitorul, ca şi cum ar zice: "Oare vedeţi pe sora voastră? Aceeaşi soartă veţi avea şi voi!" Şi nădăjduind că acele două surori, văzînd trupul surorii lor muncit aşa de cumplit, se vor teme şi se vor supune voiei lui. Iar toţi cei ce erau de faţă, privind la trupul acela mort şi cumplit, erau biruiţi de firească jale şi umilindu-se, plîngeau; doar singur prigonitorul mai mult se întărea ca o piatră. Iar pe sfintele fecioare Mitrodora şi Nimfodora, deşi dragostea cea către soră le pleca spre lacrimile oprea pe ele dra-gostea cea mare a lui Hristos şi nădejdea cea încredinţată, că sora lor acum se veseleşte în cămara Mirelui său, şi pe dînsele le va aş-tepta la sine ca, de aceleaşi răni împodobindu-se, să se sîrguiască a veni şi a se arăta feţii Domnului celui prea dorit. Aceasta oprea la-crimile sfintelor fecioare care, privind sfîntul trup cel ce zăcea îna-intea lor, ziceau: "Fericită eşti tu, soro şi maica noastră, căci te-ai învrednicit a fi încoronată cu mucenicească cunună şi a intra în că-mara Mirelui tău! Deci roagă-te Domnului celui prea bun, pe care acum Il vezi, ca nezăbovind să ne poruncească şi nouă ca prin a ta cale să venim la Dînsul şi să ne închinăm măririi Lui, să ne îndul-cim de dragostea Lui şi să ne veselim cu dînsul în veci. O, prigo-nitorilor, de ce zăboviţi mult neucizîndu-ne pe noi? Pentru ce ne lipsiţi pe noi de partea iubitei surori? De ce nu ne daţi nouă de-grabă acest pahar al morţii, de care însetăm ca de o prea dulce băutură? Iată, gata sînt mădularele noastre spre zdrobire, gata coastele spre ardere, trupul spre rupere, capetele spre tăiere şi gata inima spre bărbătească răbdare. Deci, începeţi lucrul vostru şi să nu nădăjduiţi de la noi nimic, căci nu vom pleca genunchii la idolii cu nume mincinos. Ne vedeţi pe noi cu osîrdie dorind de moarte şi ce vreţi mai mult? Dorim a muri cu sora noastră pentru Hristos Domnul, Mirele nostru cel prea iubit!" Iar judecătorul, deşi vedea

min-ţile lor cele nefricoase şi dorirea lor neschimbată pentru Hristos, le ispitea încă, cu momire, ca să se plece la gîndul său, şi le zicea oarecare lucru viclean.

Ele i-au răspuns: "Cît o să mai stăruieşti, ticălosule, a grăi ce-le potrivnice hotărîrii noastre celei tari? Dacă crezi că sîntem ra-muri ale unei rădăcini şi surori de un pîntece, apoi să ştii cu de-adinsul că şi un gînd avem, pe care de la sora noastră cea ucisă de tine să-l înţelegi: că dacă chipul ei nu arăta că va putea pătimi cu bărbăţie şi cu toate acestea atîta putere în răbdare a arătat, apoi ce crezi că vom face noi, privind la sora noastră care s-a dat pe sine pildă nouă? Au nu vezi cum aceasta, chiar şi zăcînd şi gura închisă avînd-o, ne învaţă pe noi şi ne sfătuieşte spre nevoinţa cea mucenicească? deci, nu ne vom despărţi de dînsa, nici nu vom rupe legăturile rudeniei noastre, ci vom muri, precum şi aceea a murit pentru Hristos. Ne lepădăm de bogăţiile tale făgăduite, ne lepădăm de slava şi de tot lucrul cel ce din pămînt este şi în pămînt iar se întoarce. Ne lepădăm de mirii cei stricăcioşi, avînd pe Cel nestri-căcios, pe carele Il iubim şi căruia în loc de zestrea noastră, Ii adu-cem moartea cea pentru Dînsul, ca să ne învrednicească de cămara Lui cea fără de moarte, veşnică şi sfîntă".

Atunci prigonitorul, deznădăjduindu-se de aşteptarea sa, s-a mîniat foarte şi a poruncit ca pe Nimfodora să o depărteze, iar pe Mitrodora spînzurînd-o, să-i ardă cu făclii trupul. Şi i-au ars tot tru-pul două ceasuri. Iar o muncă ca aceasta răbdînd, şi-a ridicat ochii săi către iubitul său Mire, pentru care pătimea, cerînd ajutor de la Dînsul. Iar arsă ca un cărbune luînd-o de pe lemn, a poruncit prigonitorul ca cu beţe de fier tare să o bată, sfărîmîndu-i toate mădularele ei şi într-acele munci Sfînta Mitrodora, strigînd către Domnul, şi-a dat în mîinile Lui sfîntul său suflet.

Deci, murind ea, adusă a fost a treia mieluşea a lui Hristos, Sfînta Nimfodora, ca să vadă trupurile cele moarte ale celor două surori ale sale şi de cea cumplită ucidere a acelora înfricoşîndu-se, să se lepede de Hristos. Şi a început către dînsa prigonitorul cu vicleşug a zice: "O, frumoasă fecioară, de a cărei podoabă eu mai mult decît de ale celorlalte mă minunez, şi de tinereţe mi-e milă! Zeii îmi sînt martori că nu te iubesc mai puţin decît pe fiica mea, numai apropie-te şi te închină zeilor şi îndată vei avea de la împă-ratul mare dar, că îţi va da ţie averi şi cinste. Iar ce este mai mult, multă trecere vei avea la dînsul. Iar de nu, vai mie, rău vei pieri, ca şi surorile tale, ale căror trupuri le vezi aici." Iar sfînta nu lua aminte la cuvintele lui, ci chiar împotrivă-i grăia, ocăra idolii şi pe închinătorii de idoli, ca David zicînd: "Idolii păgînilor, argint şi aur, lucruri de mîini omeneşti. Asemenea lor să fie cei ce îi fac pe ei şi toţi cei ce se nădăjduiesc spre dînşii." Iar văzînd nelegiuitul că nu sporeşte cu cuvintele nimic, a poruncit ca, dezbrăcînd-o, pe ea să o spînzure şi cu unghii de fier să-i strujească trupul. Iar ea în acele munci, nici a strigat, nici a suspinat, ci numai în sus ridicîndu-şi ochii, îşi mişca buzele, semn de rugăciune a ei către Dumnezeu.

Şi cînd a strigat pristavul, jertfeşte idolilor, şi te vei izbăvi de munci, a răspuns sfînta: "Eu m-am jertfit pe mine Dumnezeului meu pentru care şi a pătimi îmi este dulceaţă mie şi a muri do-bîndă".

La sfirşit, a poruncit ca prigonitorul să o bată cu beţe de fier pînă la moarte şi ucisă a fost sfînta pentru mărturisirea lui Iisus Hristos.

Aşa treimea aceasta de fecioare, pe Sfînta Treime a proslăvit cu moarte mucenicească. Iar prigonitorului nu i-a fost destul ca să le muncească vii, ci şi moarte fiind şi-a răzbunat asupra lor ura sa cea neîmblînzită. Pentru că a poruncit să aprindă un foc mare şi trupurile sfintelor muceniţe într-însul spre ardere să le arunce. Iar aceasta făcîndu-se, deodată alt foc cu tunet mare a căzut din cer şi îndată a ars pe Fronton şi pe toţi slujitorii lui, cei ce au muncit pe sfintele muceniţe. Iar peste focul cel aprins o ploaie mare s-a vărsat şi l-a stins. Atunci, credincioşii, luînd trupurile sfintelor de foc nevătămate, le-au îngropat pe ele cu cinste, aproape de apele cele calde într-un mormînt. Pe cele care un pîntece le-a născut, pe acelea şi un mormînt le-a primit, ca cele ce nedespărţite au fost în viaţa lor, nedespărţite să fie şi după moarte. Surori au fost pe pămînt, surori sînt la ceruri într-o cămară a Mirelui lor, surori şi în mormînt, deasupra căruia s-a zidit o biserică în numele lor. Şi curg dintr-însa rîuri de tămăduiri, întru slava lui Dumnezeu unuia în Treime şi întru pomenirea acestor trei sfinte fecioare, pentru ale căror rugăciuni să ne învrednicim a vedea pe Sfînta Treime, cea în Tatăl şi în Fiul şi în Sfîntul Duh, într-Unul Dumnezeu, căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viaţa Sfintei Pulheria împărăteasa
(10 septembrie)

(Istorisire de la Nichifor, Sozomen, Evagrie şi Kedrinos)

Murind Arcadie împăratul grec, a lăsat pe fiul său cel mic Teodosie fiind de opt ani, şi pe cele trei fiice, Pulheria, Arcadia şi Marina. Şi era Pulheria cu cinci ani mai mare decît fratele său, foarte înţeleaptă şi curată. Purtarea de grijă a lui Dumnezeu a dă-ruit-o ca pe un dar împărăţiei greceşti, spre ajutor tînărului Teo-dosie şi spre apărarea Ortodoxiei care, în acea vreme, era tulburată de eretici. Aceasta, avînd o înţelegere care covîrşea anii ei, a fost primită la împărăţie împreună cu fratele său şi a fost rînduită Augustă. Şi era atunci de şaisprezece ani cînd, luînd puterea cea împărătească, nu cu cunoştinţă femeiască, ci cu înţelepciune băr-bătească, a început a aşeza împărăţia grecească; de la înţelepciunea şi cunoştinţa ei toată lumea se minuna, pentru că de la Dumnezeu avea această dăruire pentru curăţia vieţii sale. Că pentru dragostea lui Dumnezeu şi purtînd grijă de pacea grecilor n-a vrut să se înso-ţească cu bărbat, ca să nu fie vreo dezbinare între bărbatul şi frate-le ei, ci făgăduindu-se pe sine mireasă lui Dumnezeu a vrut ca pînă la moarte să petreacă în feciorie. Iar spre semnul fecioriei sale celei lui Dumnezeu logodită, în soborniceasca biserică din Constantinopol a făcut un prestol dumnezeiesc din aur şi din pietre scum-pe, minunat şi de mult preţ.

Încă îndemna spre paza fecioriei şi pe Arcadia şi pe Marina, surorile ei, care aşijderea au făgăduit lui Dumnezeu ca să-şi pă-zească curăţia lor pînă la sfîrşitul vieţii. Şi vieţuiau cu

dînsa în post şi în rugăciune, supunîndu-se ele acesteia nu numai ca celei mai mari surori, ci ca şi maicii lor, şi ca împărătesei; încă ţinea loc de maică şi fratelui său Teodosie, împăratul, pentru că se îngrijea de dînsul foarte mult, învăţîndu-l pe el frica lui Dumnezeu. Şi ştiind bine limba greacă şi latină, singură i-a fost lui învăţătoare, nu numai învăţîndu-l pe el carte, ci şi la bunele obiceiuri povăţuindu-l pe dînsul.

Ci îl învăţa pe el toate lucrurile cele bune spre o bună şi cuviincioasă ocîrmuire. Şi cădea sămînţa cea bună nu pe pămînt rău, că o asculta pe ea în toate şi atîta a putut învăţătura ei cea bună încît atunci cînd a ajuns la vîrsta de bărbat desăvîrşit era mai mult decît alţi împăraţi bun şi blînd, răbdător şi nerăutăcios, înţe-lept şi socotitor, îndurător şi milostiv, pentru că, pe lîngă învăţătura, şi rugăciunea Sfintei Pulheria i-a sporit lui în viaţă. Această sfîntă a zidit o Biserică prea slăvită în numele Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu şi a făcut în Vlaherne alte multe biserici şi mînăstiri; a dat la săraci nelipsită milostenie, şi prin sîrguinţa ei împărăţia era în pace şi în linişte mare, ferită de dezbinările eretice dinlăuntru. Săvîrşindu-se douăzeci de ani de la naşterea împăratului Teodosie şi venind vremea însurării lui, preafericita Pulheria se sîrguia ca să afle o fecioară vrednică de cămara împărătească. În acea vreme, a venit de la Atena în Constantinopol o oarecare fecioară, pe nume Athinais (sau Atinaida), păgînă cu credinţa, foarte frumoasă şi înţe-leaptă, fiică a unui filosof atenian, anume Leontie, care învăţase bine de la tatăl său filosofia, astronomia, geometria şi toată înţelepciunea greacă şi pe mulţi înţelepţi cu cunoştinţa îi întrecea.

Deci, venise în Constantinopol pentru o pricină ca aceasta: murind tatăl ei, a împărţit moştenirea toată la doi fii ai săi, Valerie şi Aetie, iar ei nu-i lăsase mai nimic, numai cîţiva galbeni. Între-bîndu-l pe el rubedeniile şi vecinii ce lasă fiicei sale, a răspuns: "Destul este ei frumuseţile şi înţelepciunea ei". Şi aceasta zicînd-o, a murit. Şi împărţiră cei doi fraţi toată averea părintească între dînşii, iar surorii lor nu i-au dat nimic. Pentru aceea venise ea la Constantinopol, ca să se jeluiască de nedreptatea fraţilor săi. Pe aceea văzînd-o Pulheria, precum şi frumuseţea ei, bunul obicei şi înţelepciunea cercetîndu-le cu privirea, a gîndit să o logodească pe ea cu fratele său.

Drept aceea, mai întîi spre sfîntul botez a apropiat-o pe ea şi ca pe o fiică a făcut-o sieşi. Apoi, ca pe o vrednică de nunta împă-rătească, a însoţit-o cu împăratul, fratele său Teodosie. Şi i-a dat ei nume din Sfîntul botez, Eudoxia. După aceea, i-a născut Eudoxia lui Teodosie o fiică, care, cînd a împlinit vîrsta potrivită, a fost în-soţită cu Valentinian al III-lea în Roma, cel pe care l-a învrednicit Teodosie la o parte a împărăţiei sale.

În timpul acestor drept credincioşi împăraţi a fost soborul al treilea a toată lumea în Efes, care a discutat erezia lui Nestorie, prin sîrguinţa fericitei Pulheria, pentru că mare rîvnă avea aceasta pentru dreapta credinţă. Şi pe fratele său, fiindcă începuse a se în-şela cu eresul şi a rătăci din adevărata cale, l-a sfătuit, şi în dreapta credinţă l-a întărit, fapt pentru care era cinstită de sfinţii părinţi cu multe laude.După cîţiva ani, vrăjmaşul, nesuferind să vadă risipirea ere-surilor sale care se făcea prin Sfînta Pulheria, s-a înarmat asupra ei vrînd să o depărteze pe ea de la împărătescul scaun şi de la stă-pînire. Acest

lucru l-a şi făcut la o vreme, Dumnezeu îngăduind ca plăcuţii săi să fie ispitiţi. Iar ispitirea aceea s-a început cu un chin ca acesta: era la împăratul Teodosie un famen oarecare, anume Hrisafie, iubit de împăratul şi între sfetnici nu mai prejos, dar plin de vicleşug şi de răutate, de vrajbă şi de iubire de argint. Acela s-a sculat asupra prea sfinţitului patriarh Flavian, care se suise pe sca-un după sfîntul Proclu. Şi era Flavian bărbat vrednic de acea cinste, ca un dreptcredincios, care şi viaţă cerească avea. Iar Hrisafie era eretic şi nu se învoise la supunerea lui. Deci, căutînd asupra lui pricină, a trimis la dînsul, zicînd să se gătească un dar împăratului spre binecuvîntare, ca unul ce a fost pus arhiereu din nou. Iar el, gătind, a trimis nişte pîini curate. Iar Hrisafie, lepădînd pîinile, a zis: "Aur, iar nu pîini, se cade a se trimite spre binecuvîntare de la patriarh". Iar patriarhul prin trimişi i-a răspuns zicînd: "Bine ştie Hrisafie că aurul şi argintul bisericesc este al lui Dumnezeu şi la nimeni nu se poate da, decît numai la săraci".

Atunci, Hrisafie, mai mult mîniindu-se asupra patriarhului, se gîndea cu ce fel de meşteşug i-ar săpa lui groapa. Văzînd că fericita Pulheria, dreptcredincioasă fiind, îl sprijină foarte mult pe patriarh şi nu îi era cu putinţă ca să-i facă lui ceva rău, a gîndit vrăjmaşul ca să-i facă rău şi ei. Deci, a început a semăna neghină între Pulheria şi Eudoxia împărăteasa, făcînd vrajbă între dînsele cu felurite meşteşuguri.

În acea vreme s-a întîmplat un lucru ca acesta: avea obicei împăratul Teodosie de iscălea împărăteştile sale scrisori fără a le citi, necercînd nici să ştie ce era scris într-însele şi oricine poftea, după a sa voie, gătind scrisoarea, o aducea la împăratul, iar el neobservînd ce era scris într-însa, punea mîna sa cea împărătească. Drept aceea, fericita Pulheria văzînd acea neîngrijire a lui, a vrut, ca una ce totdeauna se îngrijea de dînsul, ca să-l îndrepteze pe el cu dragoste. Şi a pus la cale o meşteşugire de acest fel: a scris o adresă ca din partea împăratului, în care scria cum împăratul îi da în robie pe femeia sa surorii sale, Pulheria, prin rugămintea ei, şi îi adevereşte că de acum nu mai are stăpînire asupra ei. O scrisoare ca aceasta gătind-o, i-a dat-o împăratului să o iscălească. Iar el, după obiceiul său, necitind scrisoarea şi neştiind ce era într-însa scris, a pus mîna sa cea împărătească şi a iscălit. Iar Pulheria, luînd acea scrisoare, a chemat cu cinste pe împărăteasa Eudoxia în palatul său şi cu vorbă de dragoste şi cu cinste a ţinut-o pe ea la sine mult. Iar trimiţind împăratul după împărăteasa, Pulheria nu a lăsat-o pe ea. Şi a doua oară trimiţînd, i-a răspuns zîmbind Pulheria: "Să ştie împăratul că nu are putere peste împărăteasa sa, că mi-a dat-o mie în robie şi prin scrisoarea sa cea împărătească a în-tărit aceasta". Acestea zicîndu-le, a mers singură la fratele său şi i-a zis: "Vezi, împărate, că nu faci bine iscălind scrisorile necitite! " Şi i-a arătat lui scrisoarea aceea. Cu o meşteşugire ca aceasta înţe-leaptă a sfătuit pe împăratul ca să fie mai cu pază şi să cerceteze şi să citească scrisorile acelea pe care avea să-şi pună împărăteasca iscălitură. Înştiinţîndu-se de aceasta, vicleanul vrăjmaş Hrisafie, fa-menul, s-a apropiat de Eudoxia împărăteasa, zicîndu-i: "Vezi ce-ţi face ţie Pulheria, cum te defaimă? Roaba ei vrea să te facă pe tine. Pînă cînd vei suferi de la dînsa unele ca acestea ?! Au nu eşti ca şi ea împărăteasă şi cu împăratul mai de aproape, ca un trup cu dîn-sul ?" Unele ca acestea şi mai multe zicîndu-le, vrăjmaşul a pornit spre mînie pe Eudoxia, care după aceea a început a-şi îndemna bărbatul ca, luînd stăpînirea împărătească de la Pulheria, singur să împărăţească. Iar

împăratul, îndemnat de femeie şi de Hrisafie, deşi se gîndea să le urmeze sfatul, se ruşina ca să aducă necinste asupra surorii şi învăţătoarei sale. Deci în taină a rugat pe patriarh ca pe Pulheria, cînd va intra în biserică, să o sfătuiască ca să se facă diaconiţă, ca pe una ce vieţuia cu curăţie şi cu sfinţenie şi de slujba diaconiei fiind vrednică. Pentru că era obiceiul într-acele vremi ca pe fecioarele cu viaţă curată să le silească, chiar şi nevrînd, la slujirea diaconească. Deci şi pe sfînta Pulheria voia să o silească la aceeaşi faptă, ca să o depărteze cu o slujbă ca aceasta de la stăpînirea împărătească. Deci, patriarhul a spus de aceasta Pulheriei în taină, iar ea, cunoscînd o scornire ca aceea a fratelui său şi cunoscînd vrajba împărătesei şi a lui Hrisafie, singură şi-a lăsat stăpînirea împărătească şi, plecînd din palatele împărăteşti cu servitoarele sale şi aşezîndu-se la un loc osebit de linişte, slujea lui Dumnezeu în tăcere şi fără tulburare.

Atunci, ereticul Hrisafie, aflînd vreme cu prilej răutăţii sale, a pornit pe împăratul împotriva patriarhului. Şi era biserica lui Dumnezeu în tulburare, sculîndu-se ereticii fără temere, nemaifiind Pulheria apărătoarea dreptei credinţe. Atunci a deschis Dumnezeu împăratului ochii minţii lui, ca să-şi cunoască greşeala şi să ştie mînia cea nedreaptă a împărătesei sale asupra sfintei Pulheria şi să înţeleagă înrăutăţita purtare a lui Hrisafie.

Oarecînd aduseră împăratului Teodosie un măr foarte frumos şi mare, mai presus de a sa fire, de a căruia frumuseţe şi mărime neobişnuită mirîndu-se, l-a trimis pe el împărătesei sale. Şi aceea, ţinîndu-l la sine, nu l-a mîncat, ci l-a trimis lui Paulin senatorul, un iubit prieten al împăratului, bolnav fiind atunci. Iar Paulin, neştiind nimic, a trimis mărul acela împăratului. Deci, luînd mărul împă-ratul, l-a cunoscut pe el şi mergînd la împărăteasă, a întrebat-o zi-cînd: "Unde este mărul pe care l-am trimis ţie?" Iar împărăteasa neştiind că mărul acela a venit iarăşi în mîinile împăratului i-a răs-puns: "L-am mîncat". Atunci împăratul i-a arătat ei mărul şi i-a zis: "Dar acesta ce este?" Şi dintr-acea vreme s-a mîniat foarte asupra împărătesei şi cu necinste a ocărît-o pe ea, pentru că i se părea că îl înşală cu Paulin şi îndată pe Paulin l-a trimis la surghiunie în Capadocia, iar pe împărăteasă, de atunci, nu o mai lăsa să vină pe la dînsul. Aşijderea şi asupra lui Hrisafie, famenului, sfetnicul îm-părătesei, foarte s-a mîniat, pentru că s-a încredinţat că era prici-nuitor de multă răutate. Şi mai întîi a luat de la dînsul averea, apoi în surghiunie l-a trimis.

Dumnezeu însă a făcut izbîndire pentru supărarea cea nevi-novată a Sfintei Pulheria, pentru că Hrisafie, călătorind cu corabia, s-a înecat în mare. Paulin în surghiun a fost tăiat fără vină după porunca împăratului. Mai pe urmă, murind acesta, împărăteasa sin-gură, cu jurămînt, a adeverit că Paulin era curat de acel presupus păcat; aşijderea şi ea era nevinovată de cele ce i se imputau. Însă a avut Dumnezeu purtarea de grijă ca să vină o mîhnire ca aceea lui Paulin spre mîntuirea sufletului, iar împărătesei spre învăţătură. Deci, auzind împărăteasa de tăierea lui Paulin, s-a mîhnit fără de măsură că a pătimit pentru dînsa un om ca acela cu bună înţe-legere şi întreg la minte, fără de vină, şi a rugat pe împăratul să nu o oprească pe ea să meargă la Ierusalim să se închine Sfintelor Lo-curi. Şi, dîndu-i voie, s-a dus la Ierusalim şi a făcut acolo milostenii mari şi a zidit biserici multe şi a făcut mînăstiri, pentru că a zăbovit în Ierusalim multă vreme, pînă ce, prin multe rugăciuni, a potolit mînia cea împărătească şi pe sfînta Pulheria iar a împăcat-o cu sine. Şi

i-a trimis spre semn de pace şi de dragoste necurmată chipul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, cel zugrăvit de Sfîntul Evanghelist Luca.

După plecarea ei la Ierusalim, împăratul Teodosie a trimis ru-găminte la sora sa, Sfînta Pulheria, ca să se întoarcă iar la scaunul său. Dar ea nu voia, dorind ca să slujească unuia Dumnezeu mai bine în singurătate, decît să stăpînească multe ţări. Şi iar a rugat-o împăratul să vină în palatele împărăteşti ca să împărăţească cu dîn-sul şi n-a încetat din stăruinţi pînă ce nu a înduplecat-o pe ea. Şi s-a întors cu mare cinste Sfînta Pulheria la palatul său cel împără-tesc şi pe dată a încetat eretica vijelie, s-au alinat valurile şi s-a făcut linişte în biserică, după care împărăţia iar mergea ca înainte, cu pace. Iar după îndelungată vreme a venit şi Eudoxia împără-teasa de la Ierusalim, aducînd cu sine mîna Sfîntului întîiului mu-cenic Arhidiacon Ştefan, pe care cînd au adus-o în Halchidon, s-a arătat într-acea noapte Sfîntul Ştefan fericitei Pulheria, zicîndu-i: "Iată, ţi-ai cîştigat dorinţa, că şi eu am venit în Halchidon". Iar a doua zi, sculîndu-se Pulheria, a luat pe fratele său, împăratul Teo-dosie, şi a ieşit în întîmpinarea mîinii sfîntului întîiului mucenic, pe care împreună şi cu împărăteasa Eudoxia a primit-o cu dragoste.

Iar trăind împăratul Teodosie de la naşterea sa patruzeci şi doi de ani, i-a sosit sfîrşitul şi a spus sfintei Pulheria o descoperire dumnezeiască, care i se făcuse lui în Efes, pe cînd se afla în Biserica Sfîntului Ioan Teologul. Pentru că stînd el acolo în rugă-ciune, i s-a descoperit lui că, după moartea lui, o să ia Marcian Ostaşul sceptrul împărăţiei greceşti şi a rugat-o pe ea ca să-i ajute lui Marcian la împărătescul scaun.

Deci, era Marcian de neam din Turcia, fiul oarecărui ostaş, el însuşi ostaş viteaz, înţelept în toate, iscusit, milostiv şi bun; încă din tinereţe era însemnat la împărăţie, fiind el păzit din întîmplări de moarte. Pentru că, oarecînd, mergînd la Filipopol, a găsit pe cale un trup lepădat al unui om nu demult ucis. Deci, a stat deasupra trupului şi se umilea fiindu-i jale de omul ucis. Apoi, vrînd ca să facă fapta cea bună a milosteniei, adică să îngroape pe cel mort, a început să-i sape groapa şi iată, oarecare, pe aceeaşi cale mergînd spre cetate, a văzut pe Marcian îngropînd pe cel mort şi părîndu-li-se că el a făcut acea ucidere l-au prins pe el şi, ducîndu-l în cetate, l-au dat judecătorului. Şi, nefiind cine să mărturisească pentru nevi-novăţia lui, ci numai el singur apărîndu-se, nu i s-a dat crezămînt şi ca pe un ucigaş la moarte l-au osîndit. Şi era să fie pedepsit cu moartea în curînd, dacă cu dumnezeiască descoperire nu s-ar fi ară-tat adevăratul ucigaş.

Deci acela şi-a luat după fapte pedeapsa, iar Marcian, cu cin-ste fiind pus în libertate, slujea în oastea greacă, pe lîngă voievodul Aspar. Iar făcîndu-se război cu vandalii, cînd au biruit vandalii pe greci şi pe mulţi i-a luat vii în robie, atunci cu aceia şi Marcian fi-ind prins, a fost dus la comandantul vandalilor Ginseric. Iar Gin-seric, vrînd să vadă pe cei robiţi, s-a urcat pe un loc înalt, în miezul zilei fiind arşiţă mare, şi a văzut de departe pe Marcian dormind pe pămînt, iar deasupra lui un vultur zburînd cu aripile întinse îi făcea lui umbră apărîndu-l de arşiţa soarelui. Aceasta văzînd-o Ginseric, căpetenia vandalilor, a cunoscut cele ce erau să fie şi chemînd la sine pe robitul acela şi întrebîndu-l pe el de nume şi de moşie i-a zis: "De voieşti ca să fii viu, întreg şi slobod, jură mie că atunci cînd

te vei sui la împărăteasca vrednicie nu vei face război cu vandalii niciodată, ci în pace cu noi vei petrece". Deci, Marcian s-a jurat comandantului şi a plecat cu cinste la locul său.

Apoi, întorcîndu-se iar Marcian din robie în oastea greacă, dar cu un grad mai mic şi mergînd oarecînd grecii asupra perşilor, s-a îmbolnăvit Marcian pe cale şi a rămas în cetatea Lichiei care se numea Sidina. Şi l-au primit pe el doi fraţi în casa lor, Taţian şi Iulian, bărbaţi cinstiţi; şi îl căutau pe el, îngrijindu-se de sănătatea lui, pentru că aveau pentru el mare dragoste. Iar sculîndu-se el de pe patul durerii, au ieşit amîndoi fraţii cu dînsul împreună la vînătoare de păsări, iar fiind amiază şi aflîndu-se în arşiţă de soare, se culcară să se odihnească şi adormiră, iar dormind s-a deşteptat mai întîi decît toţi Taţian şi a văzut ca şi Ginseric oarecînd un vultur mare zburînd deasupra lui Marcian cel ce dormea, cu aripile întinse, aco-perindu-l pe el de arşiţa soarelui şi umbrindu-l.

Văzînd aceasta, Taţian a deşteptat pe Iulian, fratele său cel mai tînăr, şi se mirau amîndoi de minunea aceea. După aceasta, deşteptîndu-se şi Marcian din somn, a zburat vulturul, iar Taţian şi Iulian prooroceau că o să fie împărat şi-l întrebară: "Ce fel de mulţumire şi milă le va arăta cînd va fi împărat?" Iar el zicea: "De va fi după proorocia voastră, apoi îmi veţi fi mie în loc de tată".

După aceasta, a început Marcian a fi mai mult mărit între greci, preamărind Dumnezeu pe bărbatul pe care l-a ales după ini-ma sa. Apoi, s-a pristăvit drept credinciosul împărat Teodosie cel tînăr, iar împărăteasa Eudoxia s-a dus iarăşi la Ierusalim, şi acolo cîţiva ani petrecînd bine, s-a mutat către Domnul şi o îngropară în biserica Sfîntului întîiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan, cea zidită oarecînd de dînsa. Iar fericita Pulheria, după moartea fratelui său, sfătuindu-se cu boierii şi cu toţi mai marii oştilor, pe Marcian osta-şul l-au ales la împărăţie, ca pe un vrednic şi ales al lui Dumnezeu.

Fiind împărat Marcian, a chemat pe cei înainte pomeniţi doi fraţi, Taţian şi Iulian, şi, cu înalte dregătorii cinstindu-i pe ei, i-au pus pe unul asupra Traciei stăpînitor, iar pe altul asupra Liciniei. Aşijderea şi cu Ginseric şi-a împlinit jurămîntul său, păzind cu dîn-sul pacea nestricată pînă la sfîrşit. Iar Pulheria împărăteasa, după ce s-a aşezat Marcian, a vrut ca iar să se întoarcă la al său loc singuratec. Dar împăratul nou şi tot sfatul palatului au rugat-o pe ea ca să nu-i lase, ci să le ajute lor a cîrmui împărăţia ca o înţeleaptă şi iscusită; iar într-alt chip aceea nu se putea să fie, fără numai de-venind soţie împăratului. Iar ea le punea lor înainte că şi-a făgăduit lui Dumnezeu fecioria sa, pe care datoare este să o păzească pînă la moarte. Dar, aşijderea şi împăratul spunea că şi-a făgăduit şi el lui Dumnezeu curăţia sa. Dar pentru nevoia Sfintei Biserici care era tulburată de ereticii cei ce atunci se înmulţiseră, a fost silită să se însoţească cu Marcian împăratul, însă într-o însoţire ca aceea în care floarea fecioriei n-a veştejit-o, ci neatinsă pînă la sfîrşitul vieţii a păzit-o. Că şi făgăduinţa cea lui Dumnezeu făcută şi obişnuita curăţenie a amîndorura nu-i lăsară a-şi călca făgăduinţele date, pentru că ea era atunci de cincizeci şi unu de ani şi nici împăratul nu mai era tînăr. Şi se numea Pulheria femeia împăratului, dar într-adevăr nu femeie, ci ca o soră îi era, împărăţind cu dînsul şi bine ocîrmuind sceptrul împărăţiei cu mare folos pentru toată biserica lui Dumnezeu şi pentru toată împărăţia. Şi se numea şi

Marcian bărbat Pulheriei, însă într-adevăr nu bărbat, ci ca frate îi era, împărăţind cu dînsa ca împreună cu o fiică împărătească şi moştenitoare a scaunului tatălui său. Şi puteai atunci să vezi pe scaunul împărăţiei greceşti fecioreasca curăţie împărăţind, pentru că au împărăţit păzindu-se pe sine şi împăratul cu sufletul şi cu trupul curat, şi împărăteasa fecioară neprihănită. O însoţire feciorească, care abia de vezi sau de auzi! Să se minuneze aici lumea cea plină de pofte necurate! Să se ruşineze oamenii cei ce slujesc patimilor şi dulceţilor trupeşti, auzind de o însoţire ca aceasta a dreptcredincioşilor acestora împăraţi, care s-au asemănat cu îngereasca curăţie! Cu sîrguinţa acestei sfinte împărătese s-a adunat sinodul sfinţilor părinţi în Calcedon, împotriva răucredinciosului Dioscor şi a lui Eftihie arhimandritul. Apoi, asemenea sinod a fost şi în Efes tot după purtarea ei de grijă, pentru că foarte mult ajuta dreapta credinţă. Scriitorii Istoriei Bisericeşti Universale ne descriu că această împărăteasă a luat parte la amîndouă sinoadele atît din Efes, cît şi din Calcedon, ca o mare apărătoare a credinţei. Era într-însa rîvnă de dreaptă credinţă şi mare înţelepciune; că în sufletul şi în inima ei cea curată petrecea Sfîntul Duh ca într-o biserică sfîntă, şi cu mari daruri a îmbogăţit-o pe ea. Apoi, vieţuind cincizeci şi patru de ani şi toate averile sale la biserică, la mînăstiri şi la săraci împărţindu-le, s-a mutat la Dumnezeu, căruia cu toată osîrdia i-a slujit. Cu ale ei rugăciuni, Doamne, nu ne lipsi şi pe noi de împărăţia ta cea cerească. Amin.

Pomenirea Sfintelor trei femei,
ce s-au aflat într-un munte pustiu
(10 septembrie)

Pavel, episcopul Monomvasiei, ne-a spus: "Fiind eu, zice, mirean, trimis am fost la Răsărit ca să adun dajdia împărătească. Şi mi s-a întîmplat în cale o mînăstire pustnicească şi am vrut să intru într-însa, iar egumenul cu călugării au ieşit în întîmpinarea mea şi, sărutîndu-ne unul pe altul, am şezut afară.

Deci, era acolo o grădină de pomi avînd roduri şi am văzut păsările zburînd şi rupînd ramuri cu poame şi ducîndu-se cu ele. Şi am întrebat pe egumenul zicînd: "De ce nu mănîncă aici păsările acestea poamele ci, rupîndu-le cu ramuri, le duc în altă parte?" Şi mi-a zis mie egumenul: "Iată, unsprezece ani sînt de cînd aşa fac totdeauna păsările acestea." Iar eu, zise Pavel, ca de Dumnezeu îndemnîndu-mă, am zis: "Sînt undeva, în munţi, sfinţi bărbaţi sau femei în Dumnezeu petrecînd şi după a Lui poruncă, păsările acestea le duc lor acele poame". Acestea grăindu-le eu, iată, a zburat un corb şi a rupt o ramură cu rodul. Şi am zis eu egumenului: "Să mergem după dînsul!" Şi aşa am mers, iar corbul zbura înaintea noastră cu rodul şi, zburînd, a şezut pe un deal, lăsînd jos din cioc ramura. Iar noi, suindu-ne la dînsul, îndată a luat corbul ramura şi a zburat din nou într-o vale ce era deosebit de adîncă şi acolo, lă-sînd ramura, a venit de acolo neavînd nimic. Iar noi apropiindu-ne la prăpastia aceea am aruncat o piatră în jos şi am auzit un glas de acolo zicînd: "De sînteţi creştini, nu ne ucideţi pe noi!" Iar noi am zis: "Dar voi cine sînteţi?" Iar ele au zis: "De voiţi să ne vedeţi pe noi, aruncaţi-ne nouă trei haine, că sîntem

femei goale. Şi mergînd pe sub munte veţi afla o cărăruie strîmtă şi pe aceea veţi putea veni la noi".

Acestea dacă le-am auzit noi, îndată trei călugări din cei ce erau cu mine s-au dezbrăcat de hainele lor şi învăluind într-însele nişte pietre, le-au aruncat jos la dînsele. Şi pogorîndu-ne din munte, am aflat o cale mică şi strîmtă, precum ne spusese ele, încît abia puteam să mergem pe dînsa, şi am ajuns pînă la acea intrare de munte, în care petreceau sfintele. Şi am aflat trei femei care, văzîndu-ne pe noi, s-au închinat nouă pînă la pămînt. Şi, făcînd rugăciune, am şezut.

Deci, una dintre dînsele a stat jos, iar două în picioare. Atunci egumenul a zis către ceea ce şedea: "De unde eşti, stăpînă şi maică, şi cum ai venit aici?" Răspuns-a aceea zicînd: "Eu, părinte, sînt din Constantinopol şi am avut bărbat cu dregătorie la curtea împărătească; el tînăr pristăvindu-se, am rămas văduvă la ceva mai mult de douăzeci de ani.

Şi petreceam plîngînd de două lucruri: de văduvie şi de nerodire. Iar după cîteva zile, un oarecare boier auzind de mine, a trimis slugile sale, vrînd să mă răpească pe mine cu sila; şi nu mă slăbeau trimişii, vrînd să mă ducă la stăpînul lor. Deci, m-am rugat Domnului meu Iisus Hristos ca să mă izbăvească de acel silnic care voia să-mi întineze sufletul şi trupul. Şi am zis către slujitori: "Stăpînii mei! Au doar n-aş vrea eu să merg cu bucurie la stăpînul vostru cel lăudat?! Dar acum, fiind în neputinţă de boală, nu pot. Deci, îngăduiţi-mă pînă ce mă voi tămădui şi atunci voi merge la dînsul cu veselie". Aceasta auzind-o slugile, se duseră zicînd: "Stăpînul nostru te va aştepta pe tine pînă la patruzeci de zile." Iar după ducerea tuturor acelora, tuturor slugilor şi slujnicelor mele le-am dat drumul, plătindu-le, şi din toate am oprit numai pe aceste două, pe care le vedeţi acum, şi am împărţit toată averea mea la săraci. După aceasta chemînd pe un om iubitor de Hristos din neamul meu, cu jurămînturi înfricoşate l-am jurat pe el ca să vîndă moşiile mele şi casa şi aurul şi pe toate să le împartă la săraci. Apoi, sculîndu-mă noaptea, am luat pe aceste două slujnice - iar acum surori ale mele - şi am intrat cu dînsele în corabie şi, povăţuindu-ne mîna lui Dumnezeu, am venit la locul acesta. Şi acum sînt unsprezece ani de cînd om nu am văzut, fără numai pe voi astăzi. Iar hainele noastre după un an rupîndu-se, au căzut de pe noi.

Şi a zis către dînsa egumenul: "De unde, stăpîna mea, aveţi voi hrană?" Iar ea a zis: "Bunul şi Iubitorul de oameni, Dumnezeul nostru, Cel ce a hrănit pe poporul Său în pustie patruzeci de ani, acela şi nouă nevrednicelor roabelor sale ne trimite hrană, că peste tot anul - cu purtarea Lui de grijă cea Dumnezeiască - păsările ne aduc nouă tot felul de poame, nu numai de trebuinţa noastră, ci şi de prisosit. Şi goale noi fiind, ne acoperă şi ne încălzeşte Dumnezeu cu darul Său, încît nici iarna nu ne temem de ger, nici vara de zăduf, ci petrecem ca în rai salăşluindu-ne şi slăvind totdeauna pe Sfînta Treime."

Acestea auzindu-le noi şi minunîndu-ne, a zis către dînsa egumenul: "De vei porunci, stăpînă, aş trimite un frate la mînăstire ca să aducă bucate, şi să mîncăm cu voi". Iar ea a

răspuns: "De vei voi, părinte, ca să faci aceasta, apoi să porunceşti ca să vină un preot şi să săvîrşească aici sfînta slujbă, ca să ne împărtăşim cu Prea Curatele Taine ale lui Hristos, că de cînd am plecat de la cetate nu ne-am învrednicit să primim sfinţirea acelora." Şi îndată egumenul a trimis un monah la mînăstire, ca să cheme un preot şi să aducă bucate. Deci, venind preotul a săvîrşit Sfînta Liturghie şi s-a împărtăşit întîi ea singură, apoi şi slujnicele ei cu Prea Curatele Taine. Şi au mîncat acolo cu noi - grăieşte Pavel episcopul - şi a zis stăpîna către egumen: "Rogu-mă sfinţiei tale, părinte, ca să petreci aici trei zile". Şi a făgăduit egumenul. Apoi, sculîndu-se acea fericită femeie s-a rugat Domnului cu dinadinsul şi s-a pristăvit. Iar noi, cu lacrimi cîntînd deasupra gropii cîntări, am îngropat-o. Iar în dimineaţa zilei a doua rugîndu-se, s-a pristăvit şi a doua cu pace: Aşijderea şi cea de a treia a murit în a treia zi. Şi, îngropîndu-le pe ele, ne-am întors, slăvind pe Hristos Dumnezeul nostru, Cel ce face minuni prea slăvite întru sfinţii Săi, căruia Se cuvin cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

În această zi mai facem şi pomenirea Sfinţilor Apostoli din cei şaptezeci, Apolos şi Luţie. Vezi pentru dînşii la luna ianuarie în 4 zile, cum şi a Sfîntului Mucenic Baripsav care, de la un pustnic luînd sînge de cel curs din prea curată coasta Domnului nostru Iisus Hristos, multe tămăduiri făcea cu dînsul. Pentru aceea, fu ucis noaptea de cei necredincioşi.

Viaţa şi ostenelile Cuvioasei Maicii noastre Teodora, care s-a nevoit în chip bărbătesc († 491) (11 septembrie)

(De la Sf. Simeon Metafrast adunată)

Ochii Domnului, care privesc spre toate căile omeneşti şi cercetează chiar şi lucrurile cele tăinuite, sînt de mii şi mii de ori mai luminoşi decît soarele. Mai înainte de a se zidi, toate s-au ştiut de El. N-a ştiut aceasta oarecare femeie de bun neam, anume Teodora, din cetatea Alexandriei, fiindcă a ascultat pe vrăjmaşul cel ce a ispitit-o şi i-a zis că păcatul cel făcut în întuneric, pe care nu-l vede soarele, nu-l ştie Dumnezeu. Dar cînd a cunoscut că nu se tăinuieşte nimic înaintea lui Dumnezeu, o, cu cît de mare pocăinţă s-a îndreptat! Pentru că ea, vieţuind cu cinste în însoţirea băr-batului său, a căzut într-o ispitire de acest fel: un oarecare om bogat, dar tînăr cu anii şi cu mintea, îndemnat de diavolul, s-a rănit de frumuseţea ei şi în toate chipurile se sîrguia să o ducă în des-frînare. Îi trimetea ei daruri mari şi lucruri multe şi mai mari îi făgăduia şi o amăgea cu cuvintele. Dar neputînd să facă ceva singur, şi-a găsit o unealtă ca aceasta: s-a învoit cu o fermecătoare amăgitoare să înşele pe Teodora cea curată, povăţuind-o pe ea la acel fapt de neiertat al lui. Aceea, avînd ajutor pe satana, a găsit vreme cu prilej şi a grăit Teodorei de tînărul acela. Iar Teodora a zis: "O, de aş scăpa de omul acesta, care de multă vreme mă supără pe mine, căci de îl voi asculta pe el, apoi dacă nu alţii, dar cel puţin soarele care ne

luminează pe noi tot va fi martor păcatului meu înaintea lui Dumnezeu!" Răspuns-a înşelătoarea: "După ce va apune soarele şi va fi noapte întunecoasă, la un loc ascuns să faci voia tînărului şi nimeni nu va şti atunci fapta voastră, nici nu va fi cineva care să mărturisească înaintea lui Dumnezeu. Pentru că noaptea cea tăcută şi întunecoasă pe toate le acoperă". Iar Teodora a zis: "O, de n-ar şti Dumnezeu păcatul cel făcut noaptea, bine ar fi!" Răspuns-a înşelătoarea: "Aşa este! că numai păcatele pe care le luminează soarele le vede Dumnezeu, iar pe cele făcute în întuneric, cum poate să le vadă?"

Aceste cuvinte ale amăgitoarei le-a crezut Teodora, ca o femeie tînără şi neînvăţată, la care s-a mai adăugat încă şi dia-voleasca ispitire care putea mult, fiindcă puterea diavolului este tare, iar firea şi puterea noastră sînt pătimaşe şi slabe. Deci, s-a învoit Teodora cu sfatul vicleanului şi, făcînd fărădelegea în în-tunericul nopţii, cu revărsarea luminii celei de dimineaţă, s-a suit lumina milostivirii celei grabnice a lui Dumnezeu peste inima ei. Căci, cunoscîndu-şi păcatul său, se căia, îşi bătea faţa, îşi rupea părul, singură se ruşina de sine şi singură de sine îi era scîrbă. Aşa milostivirea lui Dumnezeu care nu voieşte moartea păcătosului, pentru curăţia ei cea mai dinainte a deşteptat-o pe ea spre grabnica pocăinţă şi iertare. Pentru că Dumnezeu îndreaptă uneori asupra omului vreo cădere ca, sculîndu-se, să se arate mai multă osteneală, îndreptare şi osîrdie spre Dumnezeul Care iartă păcatele.

Deci, se tînguia Teodora de păcatul făcut şi, plîngînd, îşi mîn-gîia puţin cugetul său grăind în sine: "Nu ştie Dumnezeu păcatul meu, dar, deşi nu-l ştie, ruşine-mi este mie şi durere". Apoi stră-bătînd printr-însa întristarea, s-a dus la o mănăstire de fecioare, la stareţă, pentru cercetare, căci se cunoştea cu dînsa. Iar stareţa, vă-zînd-o mîhnită la faţă, a întrebat-o: "Ce mîhnire ai tu, fiica mea? Au doară eşti năpăstuită de bărbat?" Iar ea a răspuns: "Nu, stăpî-nă! Alta este pricina de care mi s-a mîhnit inima". Iară stareţa vrînd să o mîngîie pe dînsa, mişcîndu-se de duhul lui Dumnezeu, a început a vorbi pentru folosul sufletului ei şi a citi din cărţi. Citind ea un cuvînt a ajuns pînă la textul acesta din Evanghelie: "Nimic nu este acoperit care să nu iasă la iveală şi nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut. Ceea ce vă grăiesc la întuneric, spuneţi la lumină şi ceea ce auziţi la ureche, propovăduiţi de pe case" (Matei 10, 26-27).

Aceste cuvinte ale Evangheliei auzindu-le Teodora, s-a lovit în piept, zicînd: "Vai mie, ticăloasa, cum m-am înşelat, socotind că nu ştie Dumnezeu de păcatul meu". Şi a început a se bate peste faţă, tînguindu-se şi plîngînd. Atunci stareţa a cunoscut că a avut o cădere în păcat şi a început a o întreba ce i s-a întîmplat ei. Iar ea, abia putînd grăi de plîns, i-a spus stareţei cu tot de-amănuntul, şi a căzut la picioarele ei, zicînd: "Miluieşte-mă, stăpînă, pe mine cea pierită, şi mă povăţuieşte ce să fac! Oare se poate să mă mîntuiesc sau sînt pierdută în veci? Oare să mai nădăjduiesc spre mila lui Dumnezeu, sau să mă deznădăjduiesc?" Iar stareţa a început a-i grăi: "N-ai făcut bine fiica mea, ascultînd pe vrăjmaş. Nu ai înţeles bine pe Dumnezeu socotind că te vei tăinui înaintea Celui ce cearcă inimile şi rărunchii, Care ştie cugetele; chiar şi cele nelucrate le văd ochii Lui şi nici o noapte sau un loc ascuns şi întu-necos nu pot să ascundă pe cel păcătos, dinaintea ochiului Lui cel atotvăzător. N-ai făcut bine, fiica mea, căci şi pe Dumnezeu L-ai mîniat şi

credinţa bărbatului nu ai păzit-o şi trupul ţi-ai spurcat şi sufletul ţi-ai vătămat. De ce nu mi-ai spus mie despre aceasta mai înainte, că eu ţi-aş fi ajutat ţie şi te-aş fi învăţat să te fereşti de cursele vrăjmaşului? Dar de vreme ce aşa ţi s-a întîmplat, de aici înainte să te îndrepţi şi să cazi la milostivirea lui Dumnezeu, rugîndu-te cu sîrguinţă ca să-ţi ierte păcatul. Să nu te deznădăjduieşti fiica mea, că deşi ai făcut mare păcat, însă mai mare este mila lui Dumnezeu şi nu este vreun păcat care să biruiască iubirea lui de oameni; scoală-te, pocăieşte-te şi te vei mîntui". Acestea şi multe asemenea grăindu-le stareţa, a sfătuit-o pe ea şi a învăţat-o calea pocăinţei. Apoi a mîngîiat-o, spunîndu-i de milostivirea lui Dumnezeu şi de bunătatea Lui cea negrăită că este gata a primi pe cei ce se pocăiesc şi a-i ierta pe cei ce greşesc. Încă i-a adus aminte şi de femeia păcătoasă din Evanghelie, care cu lacrimi a spălat picioarele lui Hristos şi cu perii capului ei le-a şters şi a cîştigat de la Dumnezeu iertare de păcatele sale.

Toate cuvintele acestea primindu-le Teodora de la acea bună povăţuitoare şi aşezîndu-le în inima sa, a zis: "Cred Dumnezeului meu, stăpînă, şi de acum nu voi mai face un păcat ca acesta, ci şi de cel făcut, pe cît voi putea, mă voi pocăi". Şi primind oarecare răcorire în inimă, s-a întors la casa sa. Şi se ruşina a căuta în faţa bărbatului său, avînd mustrare în cugetul său, şi se gîndea în ce fel ar ruga pe Dumnezeu; şi dorea să meargă în mănăstirea de fe-cioare, dar ştia că bărbatul ei o va opri. De aceea, ca să tăinuiască de bărbatul său şi de toţi cunoscuţii, a gîndit un lucru ca acesta: ducîndu-se bărbatul ei de acasă la oarecare lucru, ea, seara tîrziu, tunzîndu-şi părul capului s-a îmbrăcat în haine bărbăteşti şi, punîndu-şi nădejdea sa în Dumnezeu, s-a tăinuit de toţi şi a ieşit încetişor din casă şi alerga degrabă ca o pasăre zburînd din cursă. Şi ajungînd la oarecare mănăstire pustnicească care se numea Octodecat, care era departe de cetate ca la optsprezece stadii, a bătut în poartă şi, portarul deschizîndu-i, a zis: "Fă bine, părinte şi spune egumenului ca să mă primească în mănăstire, că sînt om păcătos, şi vreau să mă pocăiesc de faptele mele cele rele. Că pentru aceea am venit aici, ca să spăl picioarele voastre cele sfinte şi ca să slujesc vouă ziua şi noaptea, la orice lucru îmi veţi porunci mie". Deci, mergînd portarul, a spus egumenului, iar el a zis: "Se cade a-l ispiti pe acesta mai întîi, dacă a venit la noi fiind povăţuit de Dumnezeu, deci să nu-i dai răspuns pînă dimineaţă şi să nu-l laşi să intre în mănăstire, pînă ce vom vedea dacă nu se va duce supărat. Iar dacă va răbda lîngă poarta mănăstirii, aşteptînd milă, atunci vom cunoaşte cu adevărat că a venit cu osîrdie la noi să slujească lui Dumnezeu".

Şi aşa a făcut portarul: n-a îngrijit de dînsa, ci a trecut-o cu vederea ca pe un rob netrebnic, iar ea şedea plîngînd lîngă poartă. Apoi a înnoptat şi, iată, fiarele sălbatice treceau pe lîngă dînsa - pentru că era pustiia aceea plină de fiare - însă, cu darul lui Dumnezeu, a rămas neatinsă, înarmîndu-se, ca şi cu o pavăză, cu rugă-ciunea şi cu sfînta cruce. Iar a doua zi ivindu-se portarul prin ferestre a văzut-o şezînd lîngă poartă şi i-a zis: "De ce zăboveşti aici omule? Nu te vom primi pe tine, căci nu ne trebuieşti." Iar ea a zis: "Chiar dacă voi muri aici, lîngă poartă, nu mă voi duce pînă ce nu vă veţi milostivi de mine şi mă veţi primi în mănăstire." Atunci portarul, văzînd răbdarea şi smerenia ei, i-a deschis uşa şi a dus-o la egumen, iar egumenul a întrebat-o de unde este, cum se numeşte şi la ce a venit. Iar ea a zis: "Din Alexandria sînt, părinte. Numele meu este Teodor. Plin sînt de

păcate şi de fărădelegi. Cercetîndu-mi cugetul şi cunoscîndu-mi păcatele am vrut să mă pocăiesc şi am venit la sfinţia voastră să mă primiţi în rînduiala voastră şi să mă mîntuiţi pe mine, păcătosul cel pierit. Deci, pri-meşte-mă pe mine, părinte, precum Domnul a primit pe tîlharul, pe vameşul şi pe fiul cel desfrînat". Atunci egumenul a început a-i ară-ta greutăţile vieţii mănăstireşti şi nevoinţa cea mare şi i-a zis: "Nu le vei putea purta acestea, fiule, că te văd tînăr şi crescut în des-fătări lumeşti, iar mănăstirea noastră nu are nici o odihnă, şi rîn-duiala noastră are viaţă aspră şi vieţuirea noastră împreună are trebuinţă de multă înfrînare şi post. Fraţii noştri poartă osteneli mari în ascultări, nelăsînd nici pravila bisericească, nici rugăciunea miezului nopţii şi Utrenia, precum şi ceasurile şi Vecernia şi cele-lalte rugăciuni şi închinăciuni din chilie şi privegherile cele de toată noaptea, adeseori. Iar tu te-ai obişnuit cu odihna trupească şi nu-ţi este cu putinţă ca împreună cu noi toţi să porţi greutatea nevoinţei călugăreşti, deşi te văd că alergi cu osîrdie. Mă tem însă să nu-ţi schimbi mai tîrziu gîndurile pentru că mulţi oameni de multe ori încep un lucru bun cu osîrdie, apoi degrabă, supărîndu-se, încetează de la fapta cea bună şi se fac mai leneşi. Deci, te sfătuiesc să te întorci în lume şi Dumnezeu să-ţi rînduiască mîntuirea precum voieşte". Atunci Teodor, căzînd la picioarele egumenului, plîngînd a zis: "Nu mă lepăda pe mine, părinte, de la sfîntul vostru lăcaş, nu mă lipsi pe mine de îngereasca voastră împreună trăire, nu mă izgoni pe mine la lumea din care scăpînd odată, ca din Egipt, iarăşi la dînsa nu mă voi întoarce niciodată. Să nu te îndoieşti părinte din cauza tinereţii mele pentru că prin sfintele voastre rugăciuni mă voi deprinde la toată înfrînarea, şi ajutîndu-mi Dumnezeu, voi purta toate ostenelile şi orice îmi veţi porunci voi face cu osîrdie şi cu sîrguinţă, numai să mă primiţi pe mine, cel ce voiesc să-mi plîng păcatele.

Rugat fiind egumenul astfel, l-a primit şi i-a poruncit să pe-treacă în toate ascultările mănăstireşti. Şi vieţuia femeia între băr-baţi, în chip şi cu nume bărbătesc, neştiind nimeni această taină, fără numai singur Dumnezeu. Dar cine va spune viaţa ei cea cu multe osteneli? Vedeau fraţii ostenelile ei în ascultări, răbdare în înfrînare, smerenie în supunere, dar nevoinţele cele ascunse şi tăi-nuite ale ei, rugăciunile cele de toată noaptea, suspin inimii, lacri-mile, plecările genunchilor, ridicările mîinilor, numai singur Dumnezeu le vedea. Pentru că ziua şi noaptea cădea la îndurările Lui şi, ca femeia desfrînată, uda picioarele Domnului cu lacrimi. Mai mare era pocăinţa ei decît păcatul făcut, căci cu totul s-a răstignit pe crucea pătimirii, la toţi s-a aruncat pe sine la picioare prin smerenie, toată voia sa a tăiat-o prin lepădarea de sine şi s-a făcut înger în trup. Iar trupul ei cel mai înainte întinat, după aceea, prin ostenelile pocăinţei şi prin lacrimile cele fierbinţi curăţindu-l, s-a făcut sfîntă Biserică Dumnezeiască Sfîntului Duh Celui ce locuia întru dînsa.

După opt ani de vieţuire aici, se făcuse lipsă de untdelemn în mănăstire şi a fost trimisă sfînta în cetatea Alexandriei, cu cămilele, ca să cumpere untdelemn. Iar bărbatul ei, neştiind unde s-a dus femeia lui sau ce s-a făcut ea o căuta mult şi neaflînd-o, se tînguia ziua şi noaptea şi se ruga lui Dumnezeu cu sîrguinţă ca să-i arate lui unde este soţia sa. Într-o noapte, a văzut în vedenie pe un înger zicîndu-i: "Nu te întrista pentru femeia ta, că slujeşte lui Dumnezeu în mijlocul aleşilor Lui. Iar de voieşti să o vezi, să mergi dimineaţă şi

să stai lîngă biserica Sfîntului Petru şi acolo o vei vedea. Acela care va merge pe lîngă biserică şi se va închina ţie este femeia ta". Şi s-a bucurat bărbatul de vedenia cea îngerească ce îi spusese despre femeia lui că urma să o vadă şi a alergat de dimineaţă la biserica Sfîntului Petru. Stînd acolo, privea în dreapta şi în stînga, vrînd să vadă pe cea dorită. Şi stînd el aşa, iată, fericita Teodora mergea cu cămilele. Bărbatul ei, văzînd-o, n-a cunoscut-o, pentru că nu mai era cu putinţă s-o mai cunoască din pricina îmbrăcăminţii bărbăteşti şi pentru că se schimbase; înainte era cu faţă luminoasă, şi acum, nu numai de post, dar de ostenelile călugăreşti, îşi întu-necase podoaba ei. Iar ea, cunoscîndu-l pe el de departe a lăcrimat în sine şi a zis: "O, amar mie, păcătoasa, că pentru păcatul cel împotriva bărbatului meu m-am lipsit de mila lui Dumnezeu". Şi mergînd pe lîngă dînsul, i s-a închinat zicînd: "Bună să-ţi fie ţie, ziua, străine". Aşijderea şi el i s-a închinat ei, zicînd: "Să mergi sănătos, părinte". Şi aşa s-au despărţit. Stînd omul acela puţin acolo, s-a întors acasă mîhnit, necîştigîndu-şi dorinţa, iar vedenia pe care văzuse o socotea că este înşelăciune şi se ruga cu plîngere, zicînd: "Doamne, vezi necazul meu şi auzi rugăciunea mea şi spu-ne-mi mie: oare este între vii femeia mea sau nu?! Oare pe bună cale se află, sau pe cea rea?!" În cealaltă noapte a văzut iarăşi în vedenie pe îngerul acela zicîndu-i: "Ce plîngi, omule? Ce, n-ai vă-zut-o pe femeia ta ieri, precum ţi-am spus ţie?" Iar el a zis: "N-am văzut-o, Doamne al meu". Iar îngerul i-a zis: "Au nu ţi-am spus ţie că cela ce, trecînd alăturea, se va închina ţie şi-ţi va da bună ziua, acela este femeia ta?" Atunci înţelegînd bărbatul că şi-a văzut fe-meia, dar n-a cunoscut-o, a mulţumit lui Dumnezeu că femeia lui este între cei vii, şi slujeşte lui Dumnezeu şi nădăjduia că şi el să se mîntuiască cu rugăciunile ei. Asemenea şi fericita Teodora mulţumea lui Dumnezeu că şi-a văzut bărbatul şi că n-a cunoscut-o. Şi întorcîndu-se la mănăstire lua aminte de mîntuirea sa, postind mai întîi o zi, după aceea două, apoi trei şi patru, iar uneori şi săptămîna întreagă trăia nemîncînd, rugîndu-se cu sîrguinţă pentru iertarea păcatului său.

Aproape de mănăstirea aceea era un iezer în care trăia un crocodil care, ieşind adeseori din iezer, ucidea pe oamenii şi pe dobitoacele ce le întîlnea în cale. Iar Grigorie eparhul, care era pus între anii 476-475; 476-491 de împăratul Zinon peste Alexandria, a pus străjer pe calea care mergea lîngă iezer ca să nu lase pe nimeni să meargă pe cale, din cauza fiarei aceleia. Iar egumenul, vrînd să ştie darul lui Dumnezeu cel ce era întru Teodor, l-a chemat şi i-a zis: "Frate Teodore! Îmi trebuie apă din iezer. Deci să iei vasul cel de apă şi să mergi să aduci". Iar ea, ca un bun ascultător, luînd vasul, s-a dus. Străjerii i-au zis: "Să nu vii aici, părinte, la apă, că te va mînca fiara!" Dar ea le-a zis: "Părintele meu, egumenul, m-a trimis pe mine; eu voi îndeplini porunca". Cînd a mers la malul iezerului iată crocodilul a venit şi a luat-o pe ea pe spatele sale şi a dus-o la mijlocul iezerului, iar ea, scoţînd apă, iarăşi fiara a adus-o la mal. Apoi, întorcîndu-se, a legat pe fiară ca din acea vreme să nu mai vatăme pe nimeni şi îndată fiara a murit. Străjerii, văzînd acea minune, au spus egumenului şi au înştiinţat şi în cetate pe mai marele cetăţii şi toţi au slăvit pe Dumnezeu, iar fraţii se minunau cum n-a vătămat fiara pe fericita şi lăudau puterea ascultării.

Unii dintre fraţi, îndemnaţi fiind de diavol, pentru că nimeni nu este slobod de ispitele vrăjmaşului, nu credeau ceea ce se făcuse şi începură a urî, zicînd: "Iată noi atîţia ani am

petrecut în mî-năstire şi nu facem semne iar acesta a venit şi face minuni. Oare vrea să fie mai mare decît noi? Nu cumva cu oarecare farmece a omorît fiara aceea?"

Altă mănăstire era la cîteva stadii depărtare de mănăstirea lor, în cea mai adîncă pustie. Drept aceea, cei care o urau, scriind o scrisoare la mănăstirea aceea seara tîrziu, ferindu-se de egumen, au mers la chilia fericitei şi i-au zis ei: "Frate Teodor, îţi porunceşte ţie egumenul să iei scrisoarea aceasta şi să o duci degrabă la mănăstirea aceea că este de trebuinţă". Iar Teodora, sculîndu-se, a luat scrisoarea şi a alergat noaptea la mănăstirea aceea. Acest lucru îl făcură zavistnicii pentru ca ea să fie mîncată de fiare pe cale, pentru că erau acolo nenumărate fiare sălbatice, încît nu putea cineva să treacă pe calea aceea noaptea, de frica lor. Zavistnicii în sine ziceau aşa: "Să vedem sfîntul acesta, căruia i se supun fiarele, oare se va întoarce teafăr?"

Mergînd Teodora pe cale, iată o fiară mare întîmpinînd-o şi închinîndu-i-se s-a întors şi a mers înaintea ei, întovărăşind-o pe ea pînă la porţile mănăstirii. Acolo a bătut în poartă şi, deschizîndu-i portarul, a mers sfînta cu scrisoarea la egumen; iar portarul n-a închis porţile mănăstirii şi a intrat fiara în mănăstire şi, întîlnind pe portar umblînd, l-a apucat şi a început a-l muşca sfărîmîndu-l. Şi striga portarul: "Vai, Vai ajutaţi-mi mie!" Şi se deşteptară toţi la glasul acela, şi cunoscînd sfînta lucrul ce se petrecea, a alergat din chilie de la egumen la fratele pe care-l mînca fiara şi apucînd fiara de grumaji a izbăvit pe om din dinţii ei şi a zis: "De ce ai îndrăznit la chipul lui Dumnezeu şi ai vrut să îl omori pe el?! Moartă să fii!" Şi îndată a căzut fiara înaintea picioarelor ei şi a murit, iar pe fratele cel rănit de fiară l-a uns cu untdelemn prin chemarea numelui lui Hristos şi a însemnat cu sfînta cruce hainele lui şi l-a făcut sănătos şi întreg. Toţi văzînd minunea ce se făcuse, s-au închinat fericitei şi au preamărit pe Dumnezeu, Cel ce a supus fia-rele cele sălbatice robului său Teodor.

Izbăvind cu scrisoarea din mănăstirea aceea, s-a grăbit să ajungă la locaşul său foarte de dimineaţă şi, venind, n-a spus nimănui unde a fost sau ce-a făcut. Iar dimineaţa au sosit nişte monahi de la mănăstirea aceea unde fusese Teodor cu scrisoarea aducînd oarecare daruri şi au spus stareţului şi tuturor fraţilor cele ce se făcuse şi s-au închinat egumenului mulţumindu-i că Teodor, ucenicul lui, a izbăvit pe portarul lor din dinţii fiarei şi l-a tămăduit pe el de răni iar pe fiară a omorît-o. Auzind aceasta egumenul şi toţi călugării s-au minunat foarte tare şi, dînd binecuvîntare fraţilor celor ce veniseră a adunat egumenul pe toţi călugării şi i-a întrebat pe dînşii: "Cine a trimis pe fratele Teodor la mănăstirea aceea?" Şi toţi s-au lepădat zicînd: "Nu ştim". Apoi a întrebat egumenul pe Teodor zicînd: "Cine te-a trimis, frate, în noaptea aceasta la mănăs-tirea aceea?" Iar ea, vrînd să tăinuiască pe răufăcătorul său, a zis egumenului: "Iartă-mă părinte! Dormitînd în chilie, nu ştiu cine a venit poruncindu-mi mie în numele tău să duc degrabă scrisoarea la egumenul acela; şi m-am dus, săvîrşind ascultarea". Pismuitorii, cunoscînd atunci darul lui Dumnezeu în fericita Teodora, se căiau de răutatea lor şi, căzînd la dînsa, şi-au cerut iertare. Iar ea, fiind fără răutate nu s-a supărat pe dînşii, nici nu a spus despre dînşii cuiva, ci se defăima pe sine ca pe o păcătoasă, nevrednică de dragostea fraţilor.

Odată, îndeletnicindu-se în ascultare, i s-a arătat ei diavolul zicîndu-i cu mînie: "Tu, spurcato, prea desfrînato! Lăsîndu-ţi băr-batul ai venit aici ca să te înarmezi asupra mea? Mă jur pe puterea mea că îţi voi săpa ţie o groapă, că nu numai de călugărie, dar şi de cel răstignit să te lepezi şi vei fugi de la locul acesta. Şi să nu socoteşti că eu nu sînt aici, căci nu te voi lăsa pînă ce nu voi în-tinde cursă picioarelor tale şi nu te voi arunca în groapa pe care tu nu o aştepţi". Iar ea, însemnîndu-se cu semnul sfintei cruci, a zis: "Dumnezeu să sfarme puterea ta, diavole!" Şi diavolul s-a făcut nevăzut.

După cîtăva vreme, fiind lipsă în mănăstire, iarăşi a fost trimisă cu cămilele în cetate fericita Teodora ca să cumpere grîu pentru trebuinţa mănăstirii. Şi, cînd îşi lua drumul spre cetate, egu-menul i-a zis: "Fiule, de vei însera pe cale, să te abaţi la mănăstirea Enatului şi să rămîi acolo cu cămilele". Pentru că era pe calea aceea, aproape de cetate, o mănăstire care se cheama Enat.

Mergînd, deci, Teodora a înserat pe cale şi, după porunca părintelui său, s-a abătut la mănăstirea aceea şi, închinîndu-se egumenului aceluia ce era acolo, a cerut binecuvîntare ca să odihnească cămilele în mănăstirea lor pînă ce se va face ziuă. Iar egumenul i-a dat ei loc în arhondaric care nu era departe de grajdul de cămile.

Era acolo o fecioară, nu tînără de ani, fiică a egumenului ace-luia, care venise să se închine tatălui său şi să-l vadă. Fecioara aceea văzînd pe monahul cel tînăr, pe fericita Teodora, s-a îndră-gostit de la drăceasca lucrare, şi a mers noaptea la Teodora care se odihnea lîngă cămile şi neştiind că este femeie, a început fără ruşi-ne a o ispiti şi a o sili la păcat. Iar Teodora i-a zis: "Du-te de la mine, soro, că nu m-am obişnuit la lucrul acesta şi am în mine şi un duh rău şi mă tem ca să nu te ucidă pe tine". Iar aceea, ducîndu-se ruşinată, a aflat un alt oaspete cu care a făcut fărădelege şi a zămislit în pîntece. Făcîndu-se ziuă, Teodora s-a dus în cetate şi săvîrşindu-şi ascultarea s-a întors la mănăstire. Şi se nevoia pentru mîntuirea sa. După şase luni, a fost cunoscută fecioara aceea că este îngreunată şi ai săi bătînd-o, întrebau cine a îngreunat-o. Iar ea, îndemnată de diavol, a dat vina asupra fericitei Teodorei zicînd: "Călugărul Teodor Octodecateanul, cînd mergea din mănăstirea sa la cetate cu cămilele s-a odihnit în casa de oaspeţi. Acela a venit la mine noaptea şi mi-a făcut silă şi am zămislit de la dînsul". Auzind aceasta tatăl ei, egumenul Enatului, a trimis pe călugării săi în mănăstirea care se cheamă Octodecat ca să se certe cu egumenul acestei mănăstiri de ce călugărul său a spurcat pe fecioara lor şi a îngreunat-o. Şi, ducîndu-se călugării, s-au certat cu egumenul Octodecatului, zicîndu-i: "Călugărul tău, Teodor, a silit pe fecioara noastră şi a îngreunat-o. Oare aşa sînteţi voi, călugării?" Egumenul a chemat pe Teodora şi întrebat-o: "Ce-ai făcut, frate, în mănăstirea Enatului, cînd ai fost acolo?" Iar ea le-a zis: "Nimic n-am făcut, cinstite părinte". Iar egumenul i-a zis: "Au nu auzi ce grăiesc oamenii aceştia asupra ta, spunînd că pe fecioara lor ai silit-o şi acum este îngreunată?" Iar Teodora a zis: "Iartă-mă, părinte. Dumnezeu este martor că nu am făcut aceasta". Nu voia egumenul să creadă cele ce spuneau călugării cei ce veniseră, ştiind pe fratele Teodor curat cu viaţa şi sfînt, ca pe un înger al lui Dumnezeu. Dar cînd a născut fecioara prunc, parte bărbătească, călugării Enatului au venit cu pruncul în mănăstirea Octodecatului şi l-au aruncat în mijlocul mănăstirii, ocărînd

pe călugării cei ce locuiau acolo şi zicîndu-le: "Hrăniţi pe acesta ce l-aţi născut". Atunci egumenul, vă-zînd pe prunc, a crezut lucrul şi s-a mîhnit foarte tare asupra celei nevinovate şi curate cu inima şi cu trupul. Drept aceea, aducînd pe fraţi şi chemînd pe Teodor l-a întrebat zicînd: "Spune-ne nouă, ticălosule, de ce-ai făcut aceasta? Ai adus necinste asupra mănăstirii noastre şi ocară asupra rînduielii noastre celei călugăreşti, nete-mîndu-te de Dumnezeu. Noi te-am avut pe tine ca pe un înger, iar tu te-ai făcut ca un diavol! Deci, spune-ne nouă lucrul tău cel fărădelege". Iar fericita Teodora, minunîndu-se de năpasta aceea, tăcea negrăind nimic decît: "Iertaţi-mă, părinţilor sfinţi, păcătos sînt!" Iar ei făcînd sfat au izgonit-o pe ea din mănăstire cu necinste şi cu bătăi, dîndu-i în braţe pruncul.

O, minunată răbdare a fericitei! Pentru că putea cu un cuvînt să-şi arate nevinovăţia dar n-a vrut să arate această taină, că era femeie, vrînd ca sub acoperămîntul acestui păcat străin să păti-mească pentru păcatul său cel mai dinainte.

Luînd pruncul, a şezut înaintea mănăstirii tînguindu-se ca Adam cel izgonit din rai. Şi a făcut înaintea mănăstirii o colibă mică pentru prunc şi cerînd lapte la păstori, a hrănit pruncul şapte ani, în foame şi în sete şi în golătate, avîndu-şi băutura din mare şi răbdînd gerul şi zăduful, cu buruieni sălbatice hrănindu-se.

Nesuferind diavolul o răbdare ca aceasta a ei, a vrut să o în-şele în chipul acesta: s-a prefăcut în chipul bărbatului ei şi, intrînd în colibă unde şedea ea cu pruncul, i-a zis: "Aici şezi dar, stăpîna mea ? Eu de atîţia ani mă ostenesc plîngînd şi căutîndu-te şi tu nu te grijeşti de mine, stăpîna mea ? Au nu ştii că pentru tine mi-am lăsat tată şi mamă iar tu m-ai lăsat pe mine ? Cine te-a amăgit ca să vii la acest loc ? Unde este culoarea feţii tale ? Pentru ce te-ai uscat aşa ? Vino, iubita mea, să mergem la casa noastră, pentru că de vei voi să-ţi păzeşti curăţia, apoi şi acasă vei putea, că eu nu te voi supăra pe tine de aceasta. Adu-ţi aminte de dragostea mea, stăpînă, şi vino cu mine la casa noastră."

Zicînd diavolul acestea, fericita n-a cunoscut că este diavolul, ci i se părea că este cu adevărat bărbatul ei şi i-a zis: "Nu-mi este cu putinţă să mă întorc la tine în lumea din care am fugit pentru păcatul meu. Mă tem să nu cad în alte păcate mai rele".

Şi, cînd şi-a ridicat mîinile sale cu semnul crucii în rugăciune, îndată a pierit diavolul. Atunci fericita a cunoscut că era diavolul şi a zis: "Puţin de nu m-ai înşelat pe mine, diavole". Şi se căia că s-a dat la vorbă cu diavolul. Şi din acea vreme se păzea mai cu tărie de meşteşugirile drăceşti. Cu toate acestea n-a încetat diavolul a se întări asupra ei, pentru că a adunat mulţime de diavoli care, închipuindu-se în felurite fiare, au năvălit asupra ei grăind ome-neşte: "Să mîncăm pe desfrînata aceasta". Iar ea, însemnîndu-se cu sfînta cruce, zicea: "Înconjurînd m-au înconjurat şi în numele Domnului i-am biruit pe ei". Şi îndată piereau. După aceea diavolul, vrînd să o înşele cu iubirea de argint, i-a arătat ei mulţime de aur şi nişte oameni adunîndu-l, dar şi acela tot din semnul crucii s-a stins. S-a făcut apoi boier, şi mergînd înainte mulţi călăreţi treceau pe lîngă coliba ei şi strigau: "Trece boierul, trece boierul !" Apoi ziseră călăreţii către Teodora: "Închină-te boierului !"

Iar ea a răs-puns: "Eu, unuia Dumnezeu mă închin". Iar ei, trăgînd-o din coliba sa, o duceau cu sila la începătorul întunericului, Dumnezeu dîndu-le voie aşa a se atinge de sfînta, ca să fie ca aurul curăţit în foc; o sileau ca să se închine boierului, iar ea n-a voit, zicînd: "Eu Domnului Dumnezeului meu mă închin şi Aceluia unuia slujesc". Deci o bătură pe ea vrăjmaşii fără de milă şi, lăsînd-o vie, s-au dus. Iar păstorii venind la Teodora, o aflară zăcînd ca moartă şi socotind că a murit, o luară de o duseră şi o puseră în coliba ei şi au venit în mănăstire zicînd: "Călugărul vostru, Teodor, a murit. Luaţi deci trupul lui şi-l îngropaţi".

Apoi a mers egumenul cu fraţii în coliba ei şi cunoscînd că sufletul ei este într-însa a zis: "Luaţi-l, că este viu !" Şi s-a întors la mănăstire. Iar în miezul nopţii venindu-şi în fire Teodora, a început a plînge şi a se bate în pieptul său zicînd: "Vai mie, păcă-toasei ! Amar mie, celei fără de ajutor ! O, cum mă pedepseşte pe mine Dumnezeu pentru păcatele mele !" Şi ridicîndu-şi mîinile spre cer, cu glas mare a strigat: "Dumnezeule milostiv! Izbăveşte-mă pe mine din mîinile diavolului şi uită păcatele mele".

Iar păstorii cei ce rămîneau aproape acolo, auzind pe fericita rugîndu-se, s-au mirat că a înviat, pentru că o socoteau pe ea moar-tă, şi dusă la Dumnezeu.

După aceasta, a poruncit egumenul ca să ia de la dînsa copi-lul în mănăstire. De acest lucru s-a bucurat fericita că a scăpat de osteneală şi de grija cea pentru hrănirea pruncului. Şi umbla prin pustie rătăcindu-se. Şi se înnegrise trupul ei de zăduf şi de frig şi ochii ei se întunecaseră şi petrecea cu fiarele care i se supuneau ca oile şi erau blînde. Încă o dată a încercat diavolul a o ispiti; vă-zînd-o pe ea foarte flămîndă, i s-a arătat în chip de ostaş ducînd într-un vas nişte bucate bune şi i-a zis: "Boierul cel ce te-a bătut, acum se căieşte şi ţi-a trimis ţie mîncarea aceasta rugîndu-se să-l ierţi şi să primeşti acesta de la dînsul". Iar ea, cunoscînd înşe-lăciunea cea diavolească, s-a însemnat pe sine cu sfînta cruce şi a zis: "Dumnezeu să te surpe şi să-ţi strice meşteşugul vrăjmaşule, pentru că nu mă vei putea înşela pe mine, ajutîndu-mi Dumnezeu". Şi din acea vreme a încetat diavolul a o mai ispiti.

Deci, săvîrşindu-se şapte ani dintr-o viaţă aspră ca aceasta, s-au umilit călugării şi au mers la egumenul zicînd: "Miluieşte, părinte, pe fratele Teodor că iată, şi-a săvîrşit pocăinţa pentru păcatul său. Iartă-l şi-l primeşte în mănăstire". Iar egumenul a răs-puns: "Cu adevărat, fraţilor, într-această noapte mi-a vestit mie Dumnezeu; iertat este păcatul fratelui Teodor. Deci, duceţi-vă, cău-taţi-l şi să-l aduceţi aici.

Aflînd-o pe ea rătăcindu-se în pustie, o aduseră în mănăstire, şi i-a zis ei egumenul: "Frate Teodore, ţi-a iertat Dumnezeu păca-tul pe care l-ai făcut. Deci să petreci cu noi în mănăstire şi să te nevoieşti, nemaiieşind de-acum nicăieri din mănăstire, ca să nu te arunce iarăşi pe tine diavolul în ispită. Să-l înveţi şi pe fiul tău să fie rîvnitor al nevoinţelor tale." Şi i-a dat ei chilie, nemaiînda-torînd-o la vreo slujbă mănăstirească, ca să se roage lui Dumnezeu în pace, şi să se odihnească după atîtea osteneli. Şi a petrecut în chilia

aceea doi ani împreună cu acel presupus fiu al său, Teodor, învăţîndu-l carte şi frica lui Dumnezeu, smerenie şi ascultare şi alte călugăreşti fapte bune.

Într-un an a fost secetă mare şi s-au uscat în mănăstire pu-ţurile, chiar şi iezerele au secat căci era lipsă mare de apă. Atunci a zis egumenul unor fraţi duhovniceşti: "Nimeni altul nu va îndupleca pe Dumnezeu să ne dea nouă apă, fără numai Avva Teo-dor, pentru că de mare dar dumnezeiesc este plin." Şi, chemînd la sine pe fericita, i-a zis egumenul: "Părinte Teodore ! Să iei vasul şi să ne scoţi nouă apă din puţ". Şi era uscat puţul, neavînd nici o picătură de apă. Iar ea a zis: "Binecuvîntează părinte!" Şi a plecat la puţ în care, slobozind vasul, l-a scos plin de apă curată şi l-a dus la egumen, care şedea cu fraţii. Toţi s-au minunat văzînd acest lucru. Apoi merseră la puţul în care demult secase apa şi privind, l-au văzut plin de apă şi au slăvit pe Dumnezeu. Şi a fost apa aceea din destul la toată trebuinţa mănăstirească, pînă ce s-a pogorît ploa-ia şi a umplut de apă toate cisternele cele uscate. Iar fericita, sme-rită fiind cu duhul, zicea către fraţi: "Nu pentru mine s-a făcut aceasta, ci pentru părintele, egumenul nostru care cu credinţa pe care o are către Dumnezeu, m-a trimis cu neîndoire. Iar eu mi-am făcut slujba mea, nădăjduindu-mă spre rugăciunile părintelui nos-tru".

Şi petrecea Teodora în chilia sa rugîndu-se lui Dumnezeu şi învăţîndu-l pe cel din nevinovăţii fiu al său.

Într-o seară, luîndu-şi pruncul înaintea tuturor, s-a închis cu dînsul în chilie şi a început a-l învăţa pe el. Iar egumenul, îndemnat de duh, pornindu-se, a trimis pe unii fraţi să asculte încetişor lîngă chilie ce vorbeşte Teodor cu pruncul său. Iar ea, luîndu-şi pruncul în braţe şi cuprinzîndu-l, îl săruta pe el zicîndu-i: "Fiul meu iubit, vremea mea a sosit, sfîrşitul meu s-a apropiat şi de acum mă voi duce de la tine. Tu să nu plîngi pentru mine, şi să nu-ţi zici: (r)sărman sîntŻ pentru că ai tată pe Dumnezeu, Cel ce te acoperă pe tine cu duhul Său, pe care şi eu, de voi afla îndrăznire înaintea Lui, Îl voi ruga pentru tine ! Deci, să asculţi cuvintele mele cele de la sfîrşit şi să le scrii în inima ta. Să iubeşti pe Dumnezeu mai mult decît toată zidirea şi mai mult decît pe tine însuţi. De El cu toată inima să te lipeşti şi să nu încetezi, lăudîndu-l pe El şi rugîndu-L cu gura şi cu inima, cu limba şi cu mintea. Pravila cea sobor-nicească niciodată să nu o laşi şi cu ceilalţi fraţi să intri în biserică la întîiul ceas, la al treilea, al şaselea, la al nouălea şi la Vecernie, la rugăciunea miezului nopţii şi la Utrenie. Şi toate rugăciunile tale să le faci cu zdrobire de inimă, cu lacrimi şi cu suspine. Să plîngi înaintea lui Dumnezeu în toate zilele, ca să te învredniceşti de veş-nica mîngîiere. Ascultător să fii egumenului şi fraţilor, să te lepezi de voia ta, să o păzeşti nerăutatea de-acum şi pînă la sfîrşitul vieţii tale. Să-ţi închizi gura cu tăcere. Fereşte-te ca să nu osîndeşti pe cineva, nici să rîzi de păcat străin ci, văzînd pe cel greşit, roagă-te pentru dînsul lui Dumnezeu, Celui singur fără de păcat, ca să-l în-depărteze pe el şi pe tine de căderile în păcate şi de ispitirile vrăj-maşului să te izbăvească. Să nu grăieşti nici o deşertăciune, spurcăciune sau hulă; să nu iasă din gura ta vreun cuvînt ca acela de care ai avea tu să dai răspuns în ziua judecăţii. Să fii blînd şi smerit cu inima, pe toţi să-i socoteşti drept părinţi şi de bine făcători, iar pe tine să te preţuieşti ca fiind sub picioarele tuturor. De vei auzi că boleşte cineva din părinţi, să nu te leneveşti a-l cerceta şi a-i sluji cu osîrdie,

iar toată slujba care ţi se porunceşte să o săvîrşeşti fără cîrtire. Sărăcia şi neagoniseala să le iubeşti ca pe o comoară de mult preţ. Să-ţi aduci aminte de viaţa mea, cînd m-am nevoit cu tine. Ce am agonisit în coliba mea, înaintea ogrăzii mănăstirii ?! Oare bucate, sau haine, sau vase, sau vreo comoară ?! Nimic altceva n-am agonisit, fară numai pe Dumnezeu. Pentru că ce este mai de trebuinţă omului decît Dumnezeu şi decît dragostea Lui cea Dumnezeiască ? El este comoara noastră, bogăţia, hrana şi băutura, El haina şi acoperămîntul, El sănătatea şi puterea noastră, El veselia şi bucuria, El nădejdea şi aşteptarea noastră. Pe Acesta să te osteneşti să-L cîştigi fiul meu, pentru că de vei cîştiga pe Dumnezeu destul este ţie şi mai mult de El te vei veseli, decît de a fi cîştigat toată lumea. Să te îngrijeşti să-ţi păzeşti curăţia ta; precum acum eşti curat cu trupul şi cu duhul, aşa să fii pînă la sfîrşit. Păzeşte-te, fiul meu, să nu mîhneşti Duhul lui Dumnezeu Cel ce vieţuieşte întru tine şi să nu-l goneşti pe El de la tine, prin iubirea şi plăcerea trupului. Înfrînează-ţi mădularele tale, să nu dai odihnă şi moleşire trupului tău, smereşte-l pe el ca pe un catîr zbenguitor, supunîndu-l cu foamea, cu setea, cu slujba şi cu rugăciunea pînă ce-ţi vei pune sufletul tău înaintea lui Hristos, ca pe o mireasă curată. Încă păzeşte-te cu stăruinţă şi de meşteşugirile diavoleşti. Trezeşte-te şi priveghează, pentru că diavolul nu încetează, căutînd să înghită pe tot cel ce slujeşte lui Dumnezeu. Ajutorul lui Dumnezeu să te apere pe tine împotriva lui. Fiul meu, să faci pomenire şi pentru mine, ca să aflu milă la Dreptul jude-cător, care nu numai păcatele ci şi dreptăţile le va judeca, la care acum mă duc să stau de faţă". Iar pruncul, priceput fiind, a zis: "Tată al meu, acum, te duci de la mine, lăsîndu-mă pe mine săr-man ? Ce mă voi face dar, fără de tine ? Vai mie, primejduitul ! Vai mie, sărmanul, că mă lipsesc de tine, părintele meu cel bun !" Iar ea, mîngîindu-l, i-a zis: "Ţi-am spus să nu zici sărman, că ai pe Dumnezeu, Cel ce te păzeşte şi se îngrijeşte de tine. El îţi va fi ţie tată şi mamă, învăţător şi poruncitor, acoperitor şi îndrumător spre mîntuire".

Apoi, s-a sculat şi a început a se ruga plîngînd şi zicînd: "Dumnezeule! Cel ce ştii păcatele mele şi pocăinţa mea, Tu ştii du-rerea inimii mele, prin care n-am încetat a plînge, pentru că te-am mîniat pe tine, Doamne. Tu ştii ostenelile mele prin care mi-am smerit păcătosul trup, pentru că am îndrăznit de am făcut fără-delege şi am mîhnit bunătatea Ta. Tu ştii mîhnirea sufletului meu, care de cînd am cunoscut păcatul, n-a încetat în toată vremea a se întrista şi cu amar a se tîngui, că a mîniat milostivirea Ta. Acum ascultă suspinul meu, ia aminte rugăciunea mea, vezi inima mea care se topeşte ca ceara, cercetează rărunchii mei, vezi lacrimile mele şi miluieşte sufletul meu. Lasă fărădelegile mele, iartă păcatele mele, nu pomeni lucrurile mele cele rele, despre mila ta pomeneşte-mă, pentru bunătatea ta, Doamne. Primeşte pocăinţa mea, primeşte rugăciunea şi tînguirea mea şi primeşte şi sufletul meu".

Aşa se ruga mult, dar nu se puteau auzi toate cele grăite în rugăciune, se auzea numai plîngerea ei şi lovirea în piept. Plîngea împreună cu dînsa şi pruncul, tînguindu-se de sărăcia sa. Şi după aceea iarăşi îl mîngîia şi iarăşi se ruga. Iar la sfîrşit cu bucurie a grăit: "Mulţumesc Ţie, prea milostive făcătorul meu, că m-ai auzit şi m-ai miluit şi ai izbăvit sufletul meu din moarte şi ochii mei din lacrimi". Şi grăind şi alte cuvinte de mulţumire, în veselia sufle-tului a tăcut, pentru că şi-a dat în acea vreme sufletul său cel sfînt în mîinile

Domnului său. Nu s-a mai auzit decît plîngerea pruncului. În acel ceas începu a toca de utrenie, iar acei ce în taină au ascultat, au mers la egumen şi i-au spus toate. El, ascultîndu-i pe dînşii a început a grăi plîngînd: "Eu, fiii mei, în noaptea aceasta am adormit şi am fost în vedenie. Şi, iată, venind doi bărbaţi purtători de lumină, m-au dus la înălţimea cerului de unde a venit la mine un glas zicîndu-mi: "Vino şi vezi bunătăţile cele ce le-am gătit miresei mele, Teodora". Şi am văzut Raiul cel purtător de lumină a cărui frumuseţe şi podoabă nu este cu putinţă a o spune. Apoi, ducîndu-mă pe mine înlăuntru, mi-a arătat o cămară şi într-însa aşternut un pat de aur şi îngerul stînd îl păzea. Am întrebat pe cei ce mă duceau pe mine: "Cui este gătită cămara aceasta şi patul ?" Şi-mi ziseră mie: "Aşteaptă puţin şi vei vedea slava lui Dumnezeu." Şi după puţin am văzut cetele îngerilor, ale mucenicilor şi ale cuvioşilor venind spre acea cămară cu cîntări frumoase a căror dulceaţă de glas nu este cu putinţă a o spune. Iar în mijlocul lor am văzut o femeie foarte frumoasă, în slavă mare, pe care, ducînd-o la cămară, au pus-o pe pat cîntînd cîntări dulci. Iar eu m-am închinat cu frică acelei cinstite femei. Deci, mi-a zis mie îngerul: "Oare ştii cine este acesta ?" Am răspuns eu: "Nu, Domnul meu". Iar el mi-a zis: "Acesta este călugărul tău, Teodor, pentru că femeie era cu firea, iar bărbat cu chipul. Aceasta, în însoţire petrecînd puţin, a lăsat lumea pentru Dumnezeu şi s-a ostenit în mănăstirea voastră. Fiind clevetită pentru fecioara care a născut pruncul, n-a spus că nu este bărbat; ci s-a tăinuit, femeie fiind. Şi ea a primit pruncul ca un firesc tată şi l-a hrănit. Şi, izgonită din mănăstirea voastră, a pătimit mult, mîncînd buruieni şi bînd apă din mare, răbdînd frigul şi zăduful şi golătatea şi suferind multe supărări de la diavoli. Pentru toate acestea aşa a cinstit-o pe ea milostivul Dumnezeu, pentru că a iubit-o ca pe o mireasă a Sa şi moştenitoare a împărăţiei Sale cu toţi sfinţii a făcut-o. Auzind, am început a plînge, că nu am ştiut taina aceasta şi crezînd minciuna, am chinuit pe sfînta izgonind-o cu necinste pe ea din mănăstire. Şi în această plîngere m-am deşteptat din somn. Şi acum dar, fiii mei, inima mea este plină de bucurie şi de durere. Mă bucur că m-am învrednicit să văd această vedenie prea slăvită, pe care ochiul nu a văzut-o, şi să aud glasurile dulcilor cîntări ale sfinţilor, pe care urechea nu le-a auzit, dar mă doare şi plîng pentru că n-am ştiut pe roaba lui Dumnezeu şi pe mireasa Lui cea iubită, care între noi, păcătoşii, a petrecut. Şi, ne-ştiind-o, am chinuit-o pe ea foarte multă vreme".

După aceea, adunînd egumenul pe fraţi, au mers la chilia fericitei şi au bătut în uşă zicînd: "Părinte Teodore, binecuvintează!" Şi n-a dat răspuns, pentru că se mutase la Domnul. Iar pruncul, plîngînd, adormise deasupra ei şi abia au putut de l-au deşteptat ca să deschidă uşa. Şi, intrînd în chilie, au aflat-o pe ea zăcînd la pămînt avîndu-şi mîinile strînse la piept şi ochii închişi, iar faţa strălucită cu podoabă, ca o faţă de înger. Înfăşurînd sfîntul trup, egumenul a descoperit pieptul ei cel uscat de mult post şi din aceasta toţi s-au minunat cunoscînd că era femeie şi au plîns. Apoi, a poruncit egumenul să nu spună nimănui taina aceasta pînă ce nu se vor chema aceia ce au pus clevetirea asupra cuvioasei pentru fecioară şi pentru prunc.

A trimis egumenul nişte fraţi la egumenul Enatului, zicînd: "Ne rugăm dragostei tale, părinte, să vii la noi cu fraţii tăi că un praznic mare este la noi astăzi şi dorim ca să prăznuieşti cu noi".

A venit egumenul Enatului, luînd cu sine pe călugării săi. Şi îi duseră pe ei la sfîntul trup al Fericitei Teodorei zicînd: "Părinte, bărbatul fiicei tale a murit". Şi îi arătară lui trupul cuvioasei şi i-au zis: "Au nu este acesta Teodor?" A zis egumenul Enatului: "Acesta este cu adevărat". Apoi întrebă pe călugării cei ce venise cu dînsul, zicîndu-le: "Oare-l ştiţi pe el ?" Iar ei ziseră: "Bine-l ştim. Acesta este mincinosul călugăr Teodor, cel ce a necinstit pe fecioara noastră, să-i plătească Dumnezeu după faptele lui". Atunci, egumenul Octodecatului a descoperit pieptul ei şi le-a arătat lor pieptul ei cel femeiesc şi le-a zis: "Oare bărbătesc este trupul acesta ? Cu adevărat, părinţilor, ne-am înşelat socotind că este bărbat, dar este cu firea femeie; schimbîndu-şi numele şi chipul, trăia ca un înger între noi, păcătoşii, neştiind noi taina aceasta. Şi multe ispite a luat de la noi, iar acum sfîrşitul ei ne-a arătat ce era şi ce este. Că este dreaptă şi cuvioasă şi iubită lui Hristos, Dumnezeul nostru. Pentru că am văzut-o pe ea în cămara cea cerească. În slavă şi în lumină mare, cu cetele îngereşti şi cu toţi sfinţii veselindu-se".

Atunci toţi cei ce stau de faţă s-au spăimîntat, şi s-au minunat de o taină mare ca aceea şi s-au ruşinat foarte tare cei ce o clevetiseră pe ea pentru păcatul de care nu era vinovată, şi plîngeau toţi mult, zicînd: "Amar nouă că am scîrbit, multă vreme, pe roaba lui Dumnezeu". Şi căzînd cu lacrimi la sfintele ei moaşte, ziceau: "Iartă-ne pe noi, roaba lui Dumnezeu, că în neştiinţă am greşit ţie".

După aceasta, s-a arătat îngerul lui Dumnezeu egumenului mănăstirii aceleia, zicîndu-i: "Să iei un cal şi să mergi la cetate şi pe care om îl vei vedea mai întîi întîmpinîndu-te pe tine pe acela să-l iei şi să-l aduci aici".

A ieşit egumenul degrabă precum i se poruncise şi văzînd un om pe cale, înaintea lui venind, l-a întrebat pe el: "Unde mergi omule?" Iar el a zis: "Am auzit că femeia mea a murit în mănăstire şi merg ca să o caut şi să o văd". Apoi egumenul a luat pe omul acela cu sine şi, punîndu-l pe cal, au mers la mănăstire. Şi l-a dus pe el la sfîntul trup al Cuvioasei pe care, văzîndu-l bărbatul, a început a se tîngui cu amar şi a se bate deasupra moaştelor ei, încît a-l mîngîia nu era cu putinţă.

Auzind cei dimprejurul mănăstirii toate acestea, s-a adunat mulţime fără de număr de călugări cu lumînări şi cu tămîie şi, ridicînd trupul ei cel sfînt, l-au îngropat cu cinste în mănăstirea aceea în care s-a nevoit mult. Şi au făcut praznic mare multe zile, slăvind pe Hristos Dumnezeu şi mărind pe acea femeie iubită Lui, pe cuvioasa Teodora. Iar bărbatul, după îngroparea ei, a cerut chilia aceea în care a vieţuit femeia lui, dar mai ales mireasa lui Hristos pentru sine şi acolo, călugărindu-se, s-a nevoit în post, în rugăciuni şi în lacrimi, aducîndu-şi aminte de ostenelile cuvioasei Teodora. Şi nu după multă vreme, sfîrşindu-se, a trecut la Domnul. Iar copilul acela, anume Teodor, pe care cuvioasa l-a avut în loc de fiu, a moştenit obiceiurile, ostenelile, nevoinţele şi toată viaţa cea îmbunătăţită a acelui nevinovat tată al său, mai bine spus a maicei sale, cuvioasa Teodora, şi a ajuns în atîta desăvîrşire, încît, după moartea egumenului mănăstirii aceleia, a fost ales egumen de toţi călugării şi a fost părinte bun, povăţuindu-i pe fiii săi la calea mîntuirii pe care şi el însuşi a mers în lăcaşurile cereşti unde acum se sălăşluieşte.

Pentru rugăciunile sfinţilor tăi Doamne, nu ne lipsi şi pe noi de cereasca Ta Împărăţie. Amin

---

Pomenirea Cuviosului Eufrosin
(11 septembrie)

Cuviosul părintele nostru Eufrosin era născut din părinţi neînvăţaţi, dar i-a întrecut pe cei de bun neam cu lucrările cele bune. Pentru că mulţi cu fala neamului cel bun al lor cad în adîncul iadului; fiind fără de lucrări bune, iar cei neînvăţaţi, cu smerenia lor cea îmbunătăţită, în mijlocul dumnezeiescului rai se înalţă. Aşa şi acest cuvios Eufrosin era văzut în rai. Să ascultăm prin ce fel de viaţă s-a sălăşluit în rai.

La început, slujea fraţilor într-o mănăstire, la bucătărie; dar slujea nu ca oamenilor, ci ca lui Dumnezeu, cu mare smerenie şi supunere, ostenindu-se în ascultare ziua şi noaptea. Rugăciunile şi posturile niciodată nu le-a lăsat. Răbdarea lui era negrăită, pentru că multe nevoi, defăimări, batjocoriri şi dese ocări lua. Focul, acest material aprinzîndu-l, se învăpăia cu focul cel duhovnicesc al dragostei dumnezeieşti şi ardea cu inima către Domnul. Fierbînd bucatele fraţilor, îşi gătea lui masă în împărăţia lui Dumnezeu, prin viaţa sa cea îmbunătăţită, ca să se sature împreună cu aceia pentru care s-a zis: "Fericit este cel ce va prînzi întru împărăţia lui Dumnezeu" (Luca 14,15).

Deci, slujea Domnului în taină, ca să i se facă lui arătare. Şi a arătat Domnul răsplătire robului său în chipul acesta: oarecare preot, vieţuind în aceeaşi mănăstire cu dînsul, se ruga Domnului mereu, ca să-i arate lui într-un chip văzut bunătăţile viitoare, cele gătite celor cel ce-l iubesc pe el. Deci, într-o noapte, a avut o vedenie ca aceasta: i se părea că stă în rai cu frică şi cu bucurie, privind la frumuseţile cele negrăite ale raiului celui văzut acolo. A văzut într-însul pe Eufrosin, bucătarul mănăstirii sale, umblînd, şi, apropiindu-se de el preotul, l-a întrebat: "Frate, Eufrosine, ce este aceasta ? Nu cumva acesta este raiul ?" Răspuns-a Eufrosin: "Aşa este, părinte, raiul lui Dumnezeu este". Iarăşi l-a întrebat preotul: "Dar tu cum te-ai aflat aici?" Răspunse acest bucătar, Eufrosin: "Pentru bunătatea cea mare a lui Dumnezeu sînt sălăşluit ca să locuiesc aici, pentru că locaşul aleşilor lui Dumnezeu este acesta". Şi a zis preotul: "Nu cumva ai vreo stăpînire peste frumuseţile acestea ?" Şi a zis Eufrosin: "Pe cît pot, pe atîta dau dintr-acestea pe care le vezi". Zis-a lui preotul: "Oare poţi să-mi dai mie ceva dintr-acestea ?" Şi i-a grăit Eufrosin: "Cele ce pofteşti, ia-le cu darul Dumnezeului meu". Atunci preotul a arătat cu mîna spre mere şi luînd Eufrosin trei mere, le-a pus în basmaua preotului, zi-cîndu-i: "Primeşte cele ce ai cerut şi te îndulceşte". Şi îndată înce-pu a toca în toaca bisericii de utrenie, iar preotul, deşteptîndu-se şi în sine venindu-şi, socotea ca un vis vedenia aceea. Apoi, întinzîndu-şi mîna la basma, a găsit merele pe care le-a luat de la Eu-frosin în vedenie. Şi mirosind bună mirosire dintr-însele, a rămas minunîndu-se pe pat. Şi lăsînd merele pe pat, a mers în biserică şi a aflat pe Eufrosin în sobor, stînd la cîntarea cea de dimineaţă. Apropiindu-se de el, l-a jurat ca să-i arate lui unde a fost în noaptea aceasta, iar el a zis:

"Iartă-mă părinte, că acolo am fost în noaptea aceasta, unde m-ai văzut pe mine". Şi i-a zis preotul: "Pentru aceasta cu jurămînt înainte te-am apucat, spre arătarea dumnezeieştilor măriri, ca să nu îndrăzneşti a spune adevărul". Atunci, cel smerit la minte, Eufrosin, a zis: "Tu, părinte ai cerut de la Domnul ca să-ţi arate ţie în chip văzut răsplătirile aleşilor lui. Deci, a vrut Domnul ca să înştiinţeze pe cuvioşia ta prin mine, ne-învăţatul şi nevrednicul, şi m-ai aflat în raiul acela al lui, Dumne-zeului meu". Apoi l-a întrebat preotul: "Şi ce mi-ai dat mie părin-te, în rai, cînd am cerut de la tine ?" Răspuns-a Eufrosin: "Ţi-am dat ţie acele trei mere bine mirositoare, pe care le-ai pus în chilia ta pe pat. Însă iartă-mă, părinte, că eu vierme sînt, iar nu om".

Deci, sfîrşindu-se utrenia, a adunat preotul pe fraţi şi le-a arătat lor acele trei mere din rai şi le-a spus cu de-amăruntul vedenia aceea. Şi se umplură toţi din merele acelea de negrăită bună mireasmă şi de dulceaţă duhovnicească, şi s-au mirat, umilindu-se, de cele spuse de preot. Apoi alergară în bucătărie la Eufrosin, ca să se închine robului lui Dumnezeu, şi nu l-au aflat pe el, pentru că el, ieşind din biserică, s-a tăinuit fugind de slava omenească şi cu totul neştiut s-a făcut. Iar unde s-a dus nu este de nevoie a căuta mult, pentru că fiindu-i lui raiul deschis, apoi avea unde să se întoarcă. Iar merele acelea le-au împărţit fraţii între dînşii, şi le-au dat spre binecuvîntare la mulţi, dar mai ales spre vindecare. Cîţi bolnavi au gustat din ele s-au tămăduit de bolile lor şi s-au folosit mult toţi de o cuvioşie ca aceasta a Sfîntului Eufrosin. Şi scriind această minunată vedenie nu numai pe hîrtii, ci şi pe inimile lor, se întindeau spre nevoinţele cele mari şi plăcute lui Dumnezeu.

Cu rugăciunile cuviosului Eufrosin, să ne învrednicească şi pe noi Domnul sălăşluirii raiului. Amin.

În această zi mai facem pomenirea Sfintei Muceniţe Ia, care era din cetatea Vezad, robită de perşi pe vremea împărăţiei lui Savorie, şi dată la chinuri pentru Hristos, mai marelui vrăjitorilor; multe munci pătimind, la sfîrşit i-au tăiat capul.

Mai facem şi pomenirea Sfinţilor Mucenici Diodor şi Didim, care în Laodichia Siriei au pătimit pentru Hristos şi a sfinţilor mucenici Dimitrie şi a Evantiei, femeia lui, şi Dimitrian, care pentru Hristos au murit.

În această zi, Prologul pune pe Sfinţii Mucenici Serapion şi Leontie, cei aruncaţi în mare, şi pe Sfinţii Mucenici Valerie şi Seleuc, cei aruncaţi la fiare. Dar aceştia vor fi în ziua a 18-a a acestei luni.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Aftonom († 313) (12 septembrie)

(Istorisire pe scurt, după Sf. Simeon Metafrast)

După cum se dovedeşte răutate cînd cineva grăieşte cele necuviincioase, tot aşa este şi cînd lăsăm în tăcere cele ce sînt folositoare şi cinstite. Că precum se vatămă gîndurile celor ce aud pe cel ce grăieşte lucruri necinstite, aşa este şi cel ce tace faptele cele bune ale sfinţilor, şi lipseşte de folos pe cei dreptcredincioşi. Pentru aceea, fericita viaţă a Sfîntului Aftonom nu am socotit să o acoperim cu tăcerea, ci prin scris ne-am sîrguit a o da în auzul dreptcredincioşilor. Acest dumnezeiesc bărbat, Aftonom, era împodobit cu cinstea episcopiei în Italia pe vremea împărăţiei lui Diocleţian (284-305), dar sosind prigoana cea cumplită asupra creştinilor şi-a adus aminte de cuvintele lui Hristos cele scrise în Evanghelie: "Cînd vă vor urmări pe voi, fugiţi din cetatea aceasta în cealaltă" (Matei 10, 23). Deci, lăsînd Italia, a mers în Bitinia şi prin dumnezeiasca voie a ajuns la un loc care se numea Soreos. Acolo a fost întîmpinat în cale de oarecare iubitor de străini Cornelie, la care a vieţuit multă vreme. Şi, propoveduind pe Hristos, întorcea pe păgîni la credinţa creştină. A dobîndit acolo multe suflete lui Dumnezeu, pentru că se ducea mulţime de popor în casa lui Cornelie, spre a asculta învăţătura lui Aftonom, iar el ca un apostol le grăia cuvîntul lui Dumnezeu cu toată îndrăzneala, fără de opreală, căci lucra într-însul acelaşi Duh Sfînt care peste sfinţii apostoli, în limbi de foc s-a pogorît oarecînd. Şi se aprindeau, prin propovăduirea lui Aftonom, inimile omeneşti spre dreapta-credinţă şi spre dragostea lui Dumnezeu.

Auzind învăţătura sfîntului, se umileau şi cu dragoste primeau cuvintele lui şi cereau botezul de la dînsul. Şi a adus atîţia oameni la acel loc spre sfînta credinţă, încît nu încăpea în casa lui Cornelie adunarea aceea de credincioşi. Apoi, le-a zidit lor o biserică afierosită numelui Sfîntului Arhanghel Mihail, voievodul puterilor cereşti, încredinţîndu-i lui spre pază pe oamenii cei din nou luminaţi ca unui păzitor al neamului creştinesc. Iar făcînd pe Cornelie diacon şi încredinţîndu-i lui turma cea cuvîntătoare a lui Hristos s-a dus în Licaonia şi în Isauria, dorind ca şi acolo să fie propovăduitor al dreptei-credinţe. Deci, ostenindu-se vreme în-delungată în cuvîntul bunei-vestiri, iarăşi s-a întors la Cornelie, cercetînd oile cele cîştigate lui Hristos şi făcînd pe Cornelie preot, slujea împreună cu dînsul mîntuirii omeneşti. Iar cînd rău-credinciosul împărat Diocleţian a mers în Nicomidia, vrînd să piardă tot neamul creştinesc, atunci şi sfîntul Aftonom, ca cel mai vestit între creştini, a fost cercat spre chinuire de către închinătorii de idoli. Iar el, dorind ca să aducă încă mulţi oameni din întunericul păgînătăţii la lumina cunoştinţei lui Dumnezeu, nu s-a dat pe sine în mîinile chinuitorilor ci, păzindu-şi viaţa cea de bună trebuinţă bisericii, s-a dus cu corabia la Claudiopol care se afla lîngă Marea Eucsinului (Marea Neagră), şi semăna acolo sămînţa cuvîntului lui Dumnezeu care, căzînd pe pămîntul cel bun al inimilor omeneşti, degrabă, cu dumnezeiescul dar, a adus multe roduri duhovniceşti. Şi, îndreptînd bine toate cele spre dreapta credinţă şi povăţuindu-i pe calea mîntuirii, s-a întors iarăşi la Soreos. Şi văzînd că se înmulţise biserica, a pus pe Cornelie episcop; iar el singur s-a abătut în părţile Asiei, dezrădăcinînd spinii nedumnezeirii şi sădind sfînta credinţă cea într-unul Dumnezeu. Şi ajutîndu-i darul sfîntului Duh, pe mulţi oameni în ţara aceea i-a izbăvit din rătăcire şi din pierzare prin învăţătura cuvintelor sale, risipind capiştele idoleşti şi zidind în inimile omeneşti locaşuri duhovniceşti Sfîntului Duh. Apoi, iarăşi s-a întors ca să cerceteze pe Cornelie Episcopul şi turma cea în-credinţată lui. Şi văzîndu-i pe toţi învăţîndu-se în legea Domnului şi sporind

în fapte bune, s-a mîngîiat şi mulţumea lui Dumnezeu că nu a lăsat ca osteneala lui să fie în zadar, ci a înmulţit pe fiii cei bisericeşti pe care el i-a născut prin bunavestire.

Aproape de cetatea Soreos era un loc care se numea Limnos, ai cărui locuitori erau toţi împîcliţi cu întunericul slujirii idoleşti. Deci, mergînd la dînşii Arhiereul lui Dumnezeu Aftonom, le-a propovăduit lor pe Hristos şi în puţină vreme pe cei mai mulţi acolo i-a dobîndit şi, învăţîndu-i tainele sfintei credinţe, i-a luminat cu botezul şi i-a numărat cu turma cea aleasă a lui Hristos. Într-una din zile, cei ce rămăseseră în necredinţă făceau praznic unui spurcat idol al lor şi, aducînd jertfe zeilor, dănţuiau în capiştea idolească. Iar oamenii cei din nou luminaţi, a căror putere era atunci mai multă acolo, adunîndu-se, au mers cu mînie la necredincioşii cei ce prăznuiau şi le-au răsturnat jertfele şi pe idoli i-au sfărîmat ca praful; şi au risipit capiştea lor pînă la temelie arătîndu-le lor că idolii nimic nu pot, pentru că nu se împotrivesc celor ce îi sfărîmă, nici strigă cînd îi risipesc. Iar necredincioşii greu s-au mîniat pentru un lucru ca acela, şi gîndeau cum ar putea să răzbune pierzarea idolilor lor, şi căutau vreme potrivită pentru aceea.

Fiind înştiinţaţi de ziua în care slujitorul Domnului, Aftonom, avea să aducă lui Dumnezeu jertfa cea fără de sînge în biserica cea zidită de dînsul a Sfîntului Arhanghel Mihail, în cetatea Soreos şi a adunat pe toţi ai lui, cei din cetate, dimprejur; şi se făcuse mul-ţimea lor nenumărată şi se gătiră în taină ca să năvălească fără de veste asupra bisericii şi să ucidă pe povăţuitorul creştinilor, Aftonom. Acest lucru l-au şi făcut în vremea Dumnezeieştii liturghii; au năvălit necredincioşii asupra bisericii, bizuindu-se pe mulţimea puterii lor şi avînd în mîini unii arme, alţii securi, iar alţii pietre, au izgonit pe toţi credincioşii cei ce erau atunci în biserică, iar pe Sfîntul Aftonom în dumnezeiescul altar l-au ucis fără de milă şi s-a stropit tot altarul cu sfîntul lui sînge. Aşa arhiereul, aducînd lui Dumnezeu jertfa cea fără de sînge, singur jertfă sîngeroasă s-a adus în jertfelnicul cel mai presus de ceruri. Apoi, ucigîndu-l pe el, necredincioşii au aruncat asupra lui mulţime de pietre cu care îl izbeau. Unii îl împungeau pe dînsul cu arme, alţii îl băteau cu lemne, iar alţii cu pietre azvîrleau într-însul şi, făcînd dănţuire că şi-au răzbunat necinstea idolilor lor, s-au dus.

Sfîntul Aftonom zăcea ucis şi a fost atunci mare tulburare bisericii şi plîngere nemîngîiată a credincioşilor pentru uciderea părintelui şi păstorului lor cel bun. Iar oarecare diaconiţă, anume Maria, luînd sfîntul lui trup, l-a dat cinstitei îngropări.

Trecînd mulţi ani după îngroparea lui, cînd ajunsese marele Constantin împărat (306-337), şi a primit sfîntul botez, atunci un boier, anume Severian, a fost trimis de împăratul Constantin în Alexandria. El, temîndu-se de tulburarea mării, nu a mers cu cora-bia, ci pe uscat, pe calea care era pe lîngă mare. Iar, după rînduiala lui Dumnezeu, li s-a întîmplat lor să meargă pe lîngă mormîntul Sfîntului sfinţit Mucenic Aftonom, şi îndată catîrii au stat şi nu puteau să păşească mai departe ! Zadarnic îi bătea cu bicele, nici-unul nu s-a mişcat din locul său; şi i-a uşurat şi de sarcinile pe care le duceau, însă nici aşa nu au putut să păşească mai departe, deoa-rece cu mînă nevăzută erau opriţi. Şi rămăsese Severian în nedumerire. Se întîmplase atunci de era lîngă dînsul oarecare bărbat sfînt,

care avea darul a spune tainele lui Dumnezeu. Acela a zis lui Severian: "Se cade ţie ca pe acest loc să ridici o biserică sfîntului mucenic al cărui mormînt este aici. Şi dacă vei făgădui să faci a-ceasta, îndată vei vedea pe catîrii tăi degrabă mergînd". Iar Seve-rian cu bucurie a făgăduit şi s-au pornit îndată de la locul lor catîrii şi s-au dus înainte. Severian atunci i-a ridicat o casă mică de rugăciune sfîntului mucenic pînă ce s-a întors din Alexandria şi întorcîndu-se, a zidit o Biserică prea frumoasă deasupra mor-mîntului sfîntului.

Iar după mulţi ani, un preot, neştiind că sînt aici cinstitele moaşte ale sfîntului Aftonom, acoperite cu pămînt în biserica aceea, a risipit-o şi a zidit altă nouă, la alt loc, aproape de mare, iar în locul cel dintîi, care avea întru sine moaştele sfîntului, necunoscute, a fost pustiu şaizeci de ani, pînă la moartea lui Zinon, împăratul grecesc († 491). Şi nimeni nu ştia de această comoară de mult preţ, pe care sînul pămîntului o ascundea întru sine.

După mulţi ani, un ostaş din străjerii împărăteşti, anume Ioan, avînd poruncă împărătească, păzea în acele pomenite locuri, Soreos şi Limnos. Acesta, sculîndu-se într-una din zile, a mers la vînat şi, fiind la locul unde oarecînd fusese biserica de deasupra moaştelor sfîntului, a văzut acolo un iepure fugind şi, încordîndu-şi arcul, a dat drumul săgeţii şi l-a ucis. Apoi, vînînd şi alte fiare, s-a întors, iar odihnindu-se el noaptea pe patul său, i s-a arătat în vis Sfîntul Aftonom, poruncindu-i să zidească o biserică pe locul acela unde ieri ucisese iepurele. Iar ostaşul, sculîndu-se din somn, s-a sîrguit să împlinească porunca şi în scurtă vreme a zidit o biserică prea mi-nunată în numele sfinţitului mucenic Aftonom ale cărui moaşte le-a aflat întregi în pămînt, fără nici o stricăciune. De la ele multe minuni se săvîrşeau şi izvorau tămăduiri bolnavilor. Despre ne-stricăciunea sfintelor lui moaşte, fericitul Simeon Metafrast zicea aşa: "Eu văzînd pe viteazul nevoitor şi după moarte biruind firea, mă ridic spre prea mărirea lui Dumnezeu, pentru că, privind oarecînd cu ochii în mormîntul cel mucenicesc, am văzut sfintele lui moaşte petrecînd nebiruite de puterea morţii; pentru că ceea ce se lăuda că pe toată alcătuirea de vieţuitoare în trei zile o va risipi, aceea, de atîta mulţime de ani, n-a putut să strice nici măcar un fir de păr al acestui bărbat prea luminos. Am văzut capul cu perii nevătămat, faţa lui întreagă, pielea tare şi nici genele lui nu şi-au pierdut perii, fără numai ochii erau închişi. Şi privind eu la dînsul, se vedea că, numai păzind legea morţii, se preface a tăcea şi tot trupul lui se ţine întreg pe toate alcătuirile sale de mai înainte. Nici din capul lui nu se rupsese ceva, nici din celelalte părţi ale trupului nu se despărţise ceva. Aşa ştie Dumnezeu a preamări pe aceia care l-au proslăvit pe el în trupurile lor. Pentru că aceluia i se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

În această zi, mai facem pomenirea sfinţitului mucenic Cornut, Episcopul Nicomidiei, care fiind legat şi tîrît pe uliţele cetăţii mult, i s-a tăiat capul şi s-a sfîrşit. Mai facem şi pomenirea sfîntului mucenic Iulian şi cu dînsul patruzeci de tovarăşi, care pe vremea împărăţiei lui Diocleţian şi Maximian, în Galatia, prigoniţi de Antonin ighemonul, au pătimit pentru Hristos.

Cuvînt la tîrnosirea Sfintei Biserici a Învierii Mîntuitorului Hristos, din Ierusalim (13 septembrie)

(Istorisire după Evsevie, Teodorit şi Nichifor)

Astăzi prăznuim sfinţirea bisericii celei noi, mare şi prea slăvită din Ierusalim; nu aceea pe care împăratul Solomon a zidit-o la Muntele Moriah, ci cea prea minunată, pe care dreptcredinciosul împărat Constantin (306-337), împreună cu cea vrednică de laudă mamă a sa, Elena, a făcut-o în muntele Golgota, locul cel spurcat curăţindu-l de necurăţiile idoleşti, înnoindu-l şi sfinţindu-l. După patima cea de bunăvoie a lui Hristos, după înviere şi după înălţarea la ceruri, acel loc sfînt pe care s-a săvîrşit mîntuirea noastră era urît şi întinat de oamenii cei urîtori de Hristos. Mai ales Adrian, împăratul necurat (117-138), toate aceste sfinte locuri le-a batjocorit cu necuraţi idoli şi jertfe. Şi mai cu seamă cînd în locul celei mai frumoase cetăţi a Ierusalimului, cea risipită de Tit (79-81), a zidit cetatea în numele său, numind-o Elia Capitolina, fiindcă el se numea Eliu Adrian, atunci mormîntul Domnului a poruncit să-l astupe cu ţărînă şi cu pietre, iar pe muntele acela unde Domnul s-a răstignit, a zidit o capişte spurcatei sale zeiţe Venera şi a pus într-însa idol, iar deasupra mormîntului celui dumnezeiesc a pus un alt idol al zeiţei. Şi unde Mieluşelul lui Dumnezeu s-a adus pe sine jertfă Tatălui pentru păcatele noastre, acolo se aduceau necuratele jertfe idolilor şi se săvîrşeau nelegiuite păcate. Asemenea şi în Betleem, unde Cel preacurat din pîntecele celei Preacurate s-a născut, l-a pus pe idolul Adon, ca sfîntul loc să se spurce cu lucruri de ruşine. Şi unde era biserica lui Solomon a zidit o capişte idolească şi a poruncit ca nimeni să nu îndrăznească a numi cetatea aceea Ierusalim, ci să o numească Elia. Acestea toate le-a făcut vrînd ca şi pomenirea numelui lui Iisus Hristos să o piardă pe pămînt; pentru aceea i-a schimbat numele şi cetăţii în care Hristos a făcut multe semne, şi în locurile unde s-a născut, unde s-a răstignit şi s-a îngropat, a făcut locuinţe idoleşti ca urmaşii să uite cu totul pe Hristos şi locurile acelea, pe care au umblat picioarele lui Hristos, să nu le mai pomenească niciodată. Însă ticălosul singur a pierit şi locul cel sfînt iarăşi l-a proslăvit Împăratul slavei, pentru că a ridicat pe împăratul Constantin şi pe mama sa Elena şi pe aceştia, luminîndu-i cu lumina sfintei credinţe, le-a pus în inimă sfînta cetate a Ierusalimului ca să o înnoiască şi biserică prea frumoasă să zidească lui Dumnezeu în acel loc, pe care biserica trupului lui Hristos, cea risipită în trei zile, s-a zidit şi pe toate sfintele locuri de spurcăciunile idolilor să le curăţească şi să le sfinţească.

Deci, a trimis binecredinciosul împărat Constantin la acest lucru pe sfînta maica sa Elena, cu mulţime de aur la Ierusalim, şi a scris preasfinţitului patriarh Macarie (314-333) ca să adaoge sîrguinţă pentru zidirea bisericii.

Drept aceea, ajungînd Sfînta Elena la Ierusalim, a risipit toate capiştele idoleşti, idolii i-a sfărîmat şi sfînta cetate de toate spurcăciunile a curăţit-o şi a înnoit-o. Deci, a aflat Cinstita Cruce a Domnului şi mormîntul şi aruncînd ţărîna şi pietrele cu care era astupat a întemeiat o biserică foarte mare pe acel loc şi a îngrădit cu un zid amîndouă locurile

acelea unde s-a răstignit Hristos şi unde s-a îngropat, pentru că nu erau departe unul de altul, după cum grăieşte Sfîntul Evanghelist Ioan: "Şi era la acel loc, unde s-a răstignit, grădină, şi în grădină mormînt nou". Deci, acolo a pus pe Iisus pentru că mormîntul era aproape, şi pentru că se apropia vinerea jidovilor, drept aceea a cuprins în zidirea unei biserici şi Golgota şi mormîntul Domnului, şi s-a numit biserica aceea Martirion, adică mărturie. S-a numit aşa ca o mărturie a învierii lui Hristos, că a murit şi a înviat. A zidit Sfînta Elena şi alte biserici în Betleem şi pe Muntele Eleonului şi în grădina Ghetsimani şi la multe locuri sfinte, şi le-a înfrumuseţat cu tot felul de podoabe. Însă biserica aceea de pe mormîntul Domnului era mai frumoasă şi mai mare decît toate, dar săvîrşirea ei chiar împărăteasa Elena nu a văzut-o, pentru că se întorsese la fiul său şi a răposat în Domnul, nesăvîrşită fiind Biserica, că nu era cu putinţă ca o zidire atîta de minunată şi mare să se zidească în puţină vreme; abia în zece ani s-a zidit. Iar după ce s-a săvîrşit biserica, a poruncit dreptmăritorul împărat ca să se adune episcopii din toate ţările în Ierusalim la sfinţirea bisericii şi era multă mulţime de arhierei adunaţi, din Vithinia, din Cilicia şi Cappadocia, din Siria şi Mesopotamia, din Finicia şi Arabia, din Palestina, din Egipt, Africa, Thivania şi din Persia a venit un episcop. Şi credincioşi, mulţime fără de număr, din toată lumea s-a adunat, încît hotarele Ierusalimului nu-i încăpeau pe ei. Şi s-a sfinţit Biserica Învierii lui Hristos în luna septembrie în 13 zile şi tot Ierusalimul s-a înnoit, la treizeci de ani ai împărăţiei lui Constantin. Şi au aşezat sfinţii părinţi, cei ce acolo se adunaseră, ca să se prăznuiască ziua înnoirii după cum făcuse şi Solomon. Că precum Solomon în aşezămîntul cel vechi zidind acea biserică prea slăvită, Sfînta Sfintelor, a legiuit ca în toţi anii în această lună a lui septembrie, în care ea fost sfinţită, să se prăznuiască înnoirile ei de acest lucru şi cum în Evanghelie se pomeneşte: "Şi era atuncea (Ioan 10, 22) sărbătoarea înnoirii Ierusalimului, aşa sfîntul şi întocmai cu apostolii împărat Constantin zidind darul cel nou ca o a doua Sfîntă a Sfintelor, a hotărît, împreună cu sfinţii părinţi, ca să fie prăznuită înnoirea bisericii celei mari din Ierusalim, care este mamă a tuturor bisericilor, de toate bisericile din toată lumea.

Deci, să prăznuim, mulţumind lui Hristos Dumnezeu, Celui ce, cu patima Sa şi cu învierea, a înnoit toată făptura şi a curăţit biserica sa cea sfîntă de spurcăciunile idoleşti. Să ne înnoim şi noi, fiind biserici ale Dumnezeului Celui viu, lipsindu-ne de omul cel vechi şi întru cel nou îmbrăcîndu-ne. Să ne abatem de la răutăţile noastre cele învechite în noi şi să facem lucruri bune, începînd a umbla în înnoirea vieţii, ca precum oamenii în înnoirea bisericii celei făcută de mînă, aşa îngerii să prăznuiască biserica noastră cea sufletească nefăcută de mînă, pentru că face bucurie în ceruri îngerilor, păcătosul cel ce prin pocăinţă se înnoieşte. De aceasta singur Cel ce nu voieşte moartea păcătoşilor se bucură de pocăinţa şi întoarcerea către făcătorul îngerilor Hristos Dumnezeul nostru, căruia se cuvine slava în veci.

Viaţa Sfîntului Sfinţit Mucenic Cornelie Sutaşul
(13 septembrie)

După patima cea de bună voie a Domnului nostru Iisus Hristos, după Învierea şi după Înălţarea Lui la ceruri, era în Cezareea Palestinei un sutaş, anume Cornelie, de neam din Tracia. Acesta fiind în întunericul necredinţei, avea lucrările luminii şi, deşi era păgîn, a vieţuit ca un creştin, şi pe Hristos, pe care nu-l ştia, prin milostenii îl cinstea. Vieţuind în mijlocul lumii celei rele, s-a făcut bun, precum mărturiseşte de dînsul Sfîntul Apostol şi Evanghelist Luca, în faptele Apostolilor, zicînd: "Un bărbat oarecare era în Ce-zareea, anume Cornelie, sutaş, din cetatea care se cheamă Italia; fiind cucernic şi temător de Dumnezeu, cu toată casa sa, făcea milostenii multe la săraci, şi se ruga lui Dumnezeu totdeauna" (Fapte 10,1-2). Deci, n-a trecut cu vederea Dumnezeu aceste fapte bune ale lui, ci a binevoit a-l lumina pe el cu lumina credinţei şi a-l aduce în cunoştinţa adevărului, ca lucrările lui cele bune să nu se acopere de întunericul necredinţei. Acest bărbat temător de Dumnezeu, rugîndu-se lui Dumnezeu în casa sa, într-una din zile, a văzut că i s-a arătat lui îngerul lui Dumnezeu, spunîndu-i că rugă-ciunile şi milosteniile lui au ajuns înaintea lui Dumnezeu şi poruncindu-i să trimită în Ioppi după Simon, care se chiamă Petru, şi de la dînsul ceea ce va auzi, aceea să facă. Iar el, îndată a trimis cu rugăminte să cheme pe Petru. Deci, mergînd trimişii la Ioppi, s-a suit Petru în casa de sus, ca să se roage în ceasul al şaselea din zi şi fiind foarte flămînd, a avut o vedenie care îl îndemna să nu se îngreţoşeze a merge la acel bărbat de alt neam din cei netăiaţi împrejur, pentru că nu se amestecau evreii cu alte neamuri, ci se îngreţoşau de dînşii. Vedenia lui Petru a fost astfel: Un vas oare-care ca o masă de pînză, legată în patru colţuri, se pogora de trei ori din cer, şi un glas îi poruncea lui Petru ca cele ce se află în vas, cele cu patru picioare de pe pămînt şi fiarele şi tîrîtoarele, precum şi păsările să le junghie şi să le mănînce. Lepădîndu-se Petru, a zis că niciodată n-a mîncat ce este necurat. Atunci, glasul din cer i-a zis: "Cele ce Dumnezeu le-a curăţit, tu nu le spurca" (Fapte 10,15). Această vedenie era semnul întoarcerii la Creştinism al lui Cornelie şi al celorlalte neamuri. Foamea lui Petru a însemnat foamea cea scrisă de Proorocul Amos: "Nu foame de pîine, nici sete de apă, ci foame de auzirea cuvîntului Domnului" (Amos 8,11). Şi o foame ca aceea era în casa lui Cornelie şi a tuturor limbilor. Că precum do-rea Petru acea pîine trupească, aşa doreau aceia pe cea sufletească. Vasul cel de patru colţuri legat închipuia biserica Lui care prin pa-tru Evanghelişti s-a întărit în credinţă. În vas erau felurite vieţu-itoare din cele necurate: fiarele, tîrîtoarele, păsările care înseamnă limbile cele ce, prin înţelegerea lor cea pămîntească, erau vieţu-itoare cu patru picioare, privind cu mintea în pămînt şi neînţelegînd cele de sus şi neştiind a cerceta cele din înălţime. Deci, fiare erau cu iuţimea şi jigănii otrăvitoare cu necurăţia cea vătămătoare de suflet, iar păsări zburătoare pe sus erau cu înălţarea minţii spre mîndrie. Dar i s-a poruncit a le junghia pe acelea şi a le mînca, adică: cu sabia cea ascuţită a cuvîntului lui Dumnezeu să ucidă patimile cele vechi păgîneşti, necuvîntătoare şi deprinderile cele de fiare, şi să facă sufletele şi trupurile lor, curăţite prin botez, jertfă vie, bine primită lui Dumnezeu. Pogorîrea cea de trei ori a vasului din cer a însemnat cea de trei ori afundare la sfîntul botez. Glasul cel ceresc i-a spus că erau curăţite acelea de Dumnezeu, adeverindu-l că nu numai pentru israiliteni, ci şi pentru alte neamuri şi-a vărsat Hristos sîngele cel ce spală spurcăciunile păcatelor.

Drept aceea, cugetînd Petru la acea vedenie şi nedumerindu-se, iată ajunseseră trimişii de la Cornelie şi întrebînd de dînsul. Iar Duhul i-a poruncit să meargă cu dînşii neîndoindu-se de nimic, ca pe cel dintîi om dintre păgîni să-l împreune cu trupul bisericii lui Hristos; iar după dînsul şi celelalte neamuri să vină la Hristos. Deci, intrînd Petru în casa lui Cornelie, l-a întîmpinat pe el Cornelie cu cinste, cu toate rudeniile sale şi cu prietenii cei iubiţi şi, căzînd la picioarele lui, i s-au închinat. Iar Petru l-a ridicat pe el, zicînd: "Voi ştiţi că nu se cade omului evreu a intra la cei de altă seminţie şi a avea împărtăşire cu dînşii; însă, mi-a descoperit mie Dumnezeu că nu se cuvine a numi spurcat sau necurat, pe nici un om. Deci, am venit la voi fără îndoire, şi vă întreb: cu ce gînd m-aţi chemat pe mine la voi ?" (Fapte 10, 28-29).

Iar Cornelie i-a răspuns lui cu de-amănuntul, cum a văzut pe înger şi ce a auzit de la dînsul şi l-a rugat pe Petru ca să-i spună lui cuvîntul cel de mîntuire, iar Petru, deschizîndu-şi gura, a în-ceput a-i propovădui lui pe Iisus, că Dumnezeu era în trup, cu oamenii, pe pămînt petrecînd, învăţînd şi povăţuind pe oameni la calea ce duce la cereasca Împărăţie, şi a făcut multe semne şi minuni, tămăduind toate bolile şi învăţînd cu cuvîntul. "Acela de voie a pătimit, a murit, şi a înviat, ca pe om să-l izbăvească din pa-timi şi să-l învieze din moarte, dăruindu-i lui viaţă veşnică; şi acela va judeca viii şi morţii, pentru care toţi proorocii mărturisesc, şi tot cel ce crede în numele Lui, iertare de păcate va lua" (Fapte 10,43). Acestea grăindu-le Petru şi Duhul Sfînt sălăşluind cuvintele lui în inimile celor ce ascultau, i-a adus pe ei la credinţă şi s-a botezat Cornelie cu toată casa sa.

Cornelie este cel dintîi din păgîni care a crezut în Domnul nostru Iisus Hristos; iar după botezul său a părăsit toate cele păgî-neşti şi a mers în urma lui Petru şi a fost pus episcop de dînsul.

Deci, înconjurînd cu dînsul şi cu mulţi alţii diferite ţări, se ostenea cu propovăduirea lui Hristos. Şi fiind Petru cu Timotei şi cu Cornelie în Efes, li s-a făcut lor ştire de cetatea Scipseos, cum că locuitorii ei se închină la idoli cu sîrguinţă. Şi se sfătuiau care dintre dînşii să meargă acolo la propovăduire. Şi aruncînd sorţii, a căzut soarta pe Cornelie care, chemînd pe Dumnezeu în ajutor, a mers la cetatea aceea degrabă.

Era acolo oarecare dregător, anume Dimitrie, filosof iscusit în înţelepciunea elinească, care ura foarte mult buna cinstire creş-tinească şi jertfea zeilor păgîni, mai ales lui Apolo şi Zeus. Fiind înştiinţat despre Cornelie, că intrase în cetate, îndată l-a chemat pe el înaintea sa şi l-a întrebat de unde şi pentru ce a venit. Iar Cornelie a răspuns: "Rob sînt al Dumnezeului celui viu şi, trimis fiind, am venit aici ca să te chem pe tine din întunericul cel adînc al ne-ştiinţei şi să te scot la lumina adevărului şi raza cea curată a cunoş-tinţei să lumineze sufletul tău". Iar el, neînţelegînd nimic din cele grăite, s-a mîniat şi cu iuţime i-a zis: "Eu altele te-am întrebat şi tu altele-mi răspunzi mie. Aşa, mă jur pe zei, că dacă nu-mi vei răspunde la fiecare întrebare, apoi nu voi cruţa bătrîneţele tale, nici mă voi ruşina de cărunteţele tale. Deci, spune-mi mie: la cine eşti ostaş şi pentru ce pricină ai venit aici ?" Iar Cornelie a zis: "De voieşti ca să ştii gradul meu, apoi să ştii că sînt sutaş cu dregătoria şi cînd am auzit de tine, că tu şi femeia ta şi toţi cei ce sînt sub stăpînirea ta aţi

căzut în mare rătăcire, am venit ca să vă scap pe voi de idoleasca înşelăciune şi să vă povăţuiesc la calea cea adevă-rată şi să vă împac cu unul Dumnezeu cel viu, care a făcut cerul şi pămîntul şi toate cele ce sînt în dînsele". La acestea Dimitrie a zis: "Te văd pe tine ajuns la bătrîneţe şi mi-e milă pentru anii tăi cei mulţi; deci, încetează a-ţi lungi prin cuvinte minciuna ta, apropie-te la zeii noştri şi te închină lor, iar de nu vei voi ca să faci aceasta, apoi să ştii că la grele chinuri te voi da pe tine şi nici un Dumnezeu, afară de zeii mei, nu te va scoate pe tine din mîinile mele". Iar Cornelie a zis: "Puternic este Dumnezeul meu, nu numai să mă păzească pe mine de toate răutăţile tale întreg şi nevătămat şi să mă izbăvească din mîinile omeneşti, dar încă şi pe zeii tăi să-i zdro-bească şi să-i sfarme ca praful pe idolii lor şi pe tine, cel ce în de-şert nădăjduieşti spre dînşii să te aducă la a lor cunoştinţă. Iar eu, zeilor tăi, ca şi idolilor lor celor fără de suflet, niciodată nu mă voi închina. Pentru că scris este: zeii cei ce n-au făcut cerul şi pămîntul să piară; şi iarăşi: "Domnului Dumnezeului tău să te închini şi Lui unuia să-I slujeşti". Am venit aici pentru ca să vă povăţuiesc pe voi la pocăinţă, ca să ieşiţi din cursele diavolului, fiind de vii vînaţi de dînsul după voia lui".

Iar dregătorul a zis: "M-am jurat pe zeii mei că nu te voi cruţa pe tine ci la grele munci te voi da, de nu vei jertfi zeilor". Apoi, Cornelie l-a întrebat: "La care zei porunceşti să jertfesc ?" Şi i-a zis dregătorul: "Jertfeşte lui Apolin şi lui Die". Iar Cornelie a zis: "Deci, arată-mi mie pe acei zei ai tăi". Şi s-a bucurat dregătorul, socotind că vrea să se închine lor şi l-a dus pe el la capiştea lui Die. Şi le urma lor lume multă, vrînd să vadă pe Cornelie închi-nîndu-se la idoli. Şi sosind la capişte, au intrat într-însa dregătorul cu Cornelie şi cu toţi cei ce veniseră cu dînşii, între care era şi femeia boierului, anume Evantia, şi Dimitrie, fiul lui, că aşa se che-ma după numele tatălui său.

Deci, Sfîntul Cornelie, fiind în capiştea idolească, s-a întors spre răsărit şi, plecîndu-şi genunchele sale la pămînt, se ruga zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai cutremurat pămîntul şi prin el ai mutat munţii în inimile mărilor, Cel ce prin mîna lui Daniil ai sfărîmat pe Vil şi ai omorît pe balaur şi gurile leilor astupîndu-le ai păzit întreg pe robul tău, Tu şi acuma răstoarnă idolii aceştia şi dă cunoştinţă poporului tău, ca să ştie că braţul tău este puternic!". Aşa ru-gîndu-se sfîntul, a ieşit din capişte împreună cu Dimitrie dregătorul şi cu toată mulţimea poporului ce venise; iar Evantia cu Dimitrie, fiul său, rămăseseră încă înăuntrul capiştei şi deodată s-a făcut cutremur şi a căzut capiştea cu idolii, sfărîmîndu-se ca praful idolii lor spre care nădăjduiau; şi a fost apucată acolo femeia dregă-torului cu fiul lor, sub zidurile cele căzute. Şi toată mulţimea văzînd căderea capiştei, s-a spăimîntat. Iar boierul nu ştia că femeia şi fiul lui s-au astupat de ziduri. Cornelie însă, veselindu-se de puterea Dumnezeului Celui viu, a zis către boier: "Unde sînt acum, boierule, idolii tăi cei mari?" Iar el, umplîndu-se de mînie, a zis: "Spune nouă, fermecătorule, cu ce vrăji ai făcut să cadă capiştea cu idolii noştri?" Şi se sfătuia boierul cu ai săi cu ce fel de chinuri să-l piardă pe Cornelie. Dar, iată că aproape trecuse ziua şi soarele apunea; pentru aceea, nu era vreme ca să chinuiască pe Cornelie. Deci, a poruncit dregătorul ca să-l lege cu mîinile şi picioarele şi aşa să-l spînzure pe el în temniţă, ca toată noaptea, spînzurat, să pătimească pînă dimineaţa, iar a doua zi voia să-l chinuie pe el cumplit şi apoi să-l ucidă. Fiind dus sfîntul în temniţă cu mîinile şi picioarele legate şi spînzurîndu-l, precum a

poruncit prigonitorul, îndată a alergat la dregătorul unul din slujitorii lui, anume Teleton, zicîndu-i: "Stăpîne, doamna ta şi unul născut, fiul tău, au pierit în capişte, sfărîmaţi fiind între ziduri de cutremur !" Auzind aceasta Dimitrie şi-a rupt hainele sale şi se văita cu amar, încă se tînguiau cu dînsul împreună şi mai marii cetăţii, în timp ce alţii îl mîngîiau. Dar cine putea să mîngîie o jale mare ca aceea care venise pe nesimţite, aducînd moartea cea neaşteptată a femeii şi a fiului său? Apoi, a zis către cei ce stăteau de faţă: "Mergeţi, aruncaţi pietrele capiştei celei căzute, pînă ce veţi afla oasele iubitei mele soţii şi ale dulcelui meu fiu şi, aflîndu-le, să mi le aduceţi aicea". Grăind acestea a ridicat glasul şi a plîns cu jale mare. Tînguindu-se el, a venit degrabă mai marele jertfitorilor, anume Varvat, zicînd: "Am auzit glasul femeii tale şi fiului tău, din mijlocul zidurilor celor căzute, strigînd aşa: "Mare este Dumnezeul creştinesc care ne-a scăpat pe noi vii de această cumplită moarte, prin robul său Cornelie. Deci, rugaţi pe acel sfînt bărbat ca să ne scoată pe noi de aici, ca să nu pierim desăvîrşit, pentru că vedem minunile cele de mirare ale Dumnezeului lui şi auzim glasul îngerilor celor ce cîntă: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pămînt pace, întru oameni bună-voire".

Acestea auzindu-le boierul de la Varvat, îndată a alergat de grabă cu toţi ai săi la robul lui Dumnezeu în temniţă şi l-au aflat pe el umblînd, pentru că Îngerul Domnului îl dezlegase pe el din legături. Şi a căzut boierul la picioarele lui Cornelie, zicînd: "Mare este Dumnezeul tău, Cornelie, care păzeşte pe soţia mea şi pe fiul meu, încă vii, în capiştea cea căzută. Deci, ne rugăm ţie, robule al Dumnezeului celui preaînalt, vino şi îi scoate pe dînşii de acolo şi, iată, eu şi toţi cei cu mine credem în cel propovăduit de tine, Hristos cel răstignit".

Deci, mergînd Sfîntul Cornelie cu dînşii la capiştea idolească cea căzută şi ridicîndu-şi spre cer ochii săi, a zis: "Doamne, Dumnezeul puterilor! Cel ce cauţi pe pămînt şi îl faci pe el de se cutre-mură, de a cărui faţă se topesc munţii şi seacă adîncurile, Însuţi fiind Domn; ascultă suspinele celor legaţi şi scoate din pămînt pre Evantia, şi nu-Ţi întoarce faţa ta de la fiul ei şi ia aminte spre sufle-tele lor pentru numele Tău". Aşa rugîndu-se el, deodată s-a deschis locul unde era ţinută Evantia cu fiul său, între zidurile cele căzute şi au ieşit de acolo amîndoi sănătoşi, lăudînd pe Dumnezeu. Deci, toţi cei ce erau acolo, şi au văzut acea preaslăvită minune, strigau: "Mare este Dumnezeul creştinilor". Şi s-a botezat Dimitrie cu fe-meia, cu fiul său şi cu toată casa sa şi s-au botezat cu dînsul şi cei-lalţi oameni, la număr două sute şaptezeci şi şapte.

A petrecut Sfîntul Cornelie în acea cetate vreme îndelungată, dezrădăcinînd spinii necredinţei din inimile omeneşti şi semănînd sămînţa bunei credinţe. Şi, în scurtă vreme a adus la Hristos toată cetatea şi pe oarecare bărbat cinstit, anume Evnomie, pe care l-a făcut preot. Apoi, plin fiind de zile, a sosit la fericitul său sfîrşit, de care fiind înştiinţat mai înainte de vreme, se nevoia la rugăciune cu osîrdie, gătindu-se mai înainte spre calea pe care avea să meargă la Dumnezeul său.

Deci, adunînd pe toţi creştinii pe care îi întorsese de la ne-dumnezeire, îi învăţa pe dînşii ca să petreacă în credinţă, în dra-goste şi în toate faptele bune, să se ocîrmuiască pe sine,

sporind în poruncile Domnului. Apoi, învăţîndu-i pe ei din destul, a auzit un glas din cer, zicînd către dînsul: "Cornelie, vino la mine, că iată s-a gătit ţie cununa dreptăţii!" Aceasta auzind-o Cornelie, îndată s-a întors la rugăciune şi plecîndu-şi genunchele a zis: "Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce m-ai învrednicit pe mine a păzi credinţa, a săvîrşi nevoinţa şi a birui pe cel potrivnic, mulţumesc Ţie de toate. Încă mă rog ţie Doamne, caută spre robii tăi din înălţimea cea sfîntă a Ta şi milostiv să fii lor. Întăreşte-i pe dînşii în credinţă, împuterniceşte-i în nevoinţă, sporeşte-le lor în păzirea sfintelor Tale porunci, ca neîncetat să slăvească Prea Sfînt Numele Tău, acum şi în vecii vecilor". Şi toţi zicînd: "Amin!" şi-a dat cu bucurie duhul său în mîinile Dumnezeului Celui ce la cer l-a chemat pe el. Iar dregătorul Dimitrie cu Evantia soţia sa, cu fiul Dimitrie, cu Evno-mie preotul şi cu toţi credincioşii, plîngînd mult deasupra părintelui şi învăţătorului lor şi aprinzînd lumînări şi cîntînd cîntări deasupra mormîntului, l-au îngropat pe el cu cinste aproape de capiştea cea căzută a lui Die. Şi în toate zilele credincioşii mergeau la mormîntul lui, cădelniţau cu tămîie şi se rugau şi multe tămăduiri se da bolnavilor de la mormîntul lui.

Trecînd mulţi ani şi ducîndu-se toţi la Domnul, a rămas neştiut urmaşilor lor locul acela unde au fost îngropate moaştele Sfîntului Cornelie, că crescuseră împrejurul lui rugi şi tufe multe şi nimeni nu ştia de comoara aceea de mult preţ.

S-a întîmplat oarecînd de a mers acolo episcopul Silvan de la cetatea care se numea Troia, căruia sfîntul Cornelie i-a zis: "De multă vreme petrec aici şi nimeni nu m-a cercetat". Iar episcopul, sculîndu-se din somn, se mira de acea vedenie, şi nu se pricepea cine i se arătase lui. Iar în noaptea viitoare iarăşi i s-a arătat sfîn-tul, zicîndu-i: "Eu sînt Cornelie sutaşul. Moaştele mele zac în rugii cei ce sînt aproape de locul acela unde era oarecînd capiştea lui Die. Drept aceea, tu să-mi zideşti mie biserică aproape de locul lui Dimitrie, iar locul acela se numeşte Pandohium şi multe trupuri ale credincioşilor şi sfinţilor fraţi sînt îngropate acolo. Dimineaţa, episcopul a spus vedenia aceea clerului său şi au mers cu toţii la rugii aceia pe care în vedenie îi arătase lui sfîntul şi, rugîndu-se cu dina-dinsul, începu a săpa; şi aflară racla care avea în ea moaştele sfîn-tului Cornelie, din care ieşeau negrăite, bune, miresme întregi şi nestricate. Şi s-au veselit foarte mult pentru aflarea unei astfel de mari vistierii.

Episcopul era în dificultate pentru biserica pe care sfîntul i-a poruncit să o zidească, pentru că n-avea atîta avere cît ar fi fost de trebuinţă spre zidirea bisericii. Însă şi în aceasta Sfîntul Cornelie nu a zăbovit a ajuta episcopului; pentru că, în viitoarea noapte, s-a arătat oarecăruia om, anume Evghenie, care era dreptcredincios şi foarte bogat. Aceluia i-a poruncit ca să dea averi episcopului Siluan cît va fi de-ajuns spre zidirea bisericii. Iar Evghenie a spus vedenia aceea episcopului şi i-a dat lui toate cele de trebuinţă. Şi începînd a zidi sfînta biserică, degrabă a săvîrşit-o pe ea şi a înfrumuseţat-o cu toată buna podoabă. Apoi, sosind vremea în care cinstitele moaşte ale sfîntului să fie aduse din rugi în acea biserică zidită din nou, s-a adunat mulţime de credincioşi, cu episcopul Siluan şi cu Evghenie, avînd în mîinile lor lumînări aprinse. Şi cînd a început episcopul cu clerul a cînta cîntarea cea întreit sfîntă, îndată singură de sine s-a mişcat racla şi se ducea cu nevăzute mîini la biserică şi nu îndrăznea nimeni din oameni a se atinge de dînsa.

Deci, văzînd toţi acea minune, cum merge racla singură de sine, se mirau cu frică şi ca printr-o gură strigau cu toţii: "Sfînt! Sfînt! Sfînt! Domnul Savaot, Cel ce ne-a arătat nouă puterile şi minunile sale, prin Cornelie, robul Său". Încă s-a întîmplat de erau acolo şi mulţi necredincioşi care, văzînd acea minune, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos. Iar cînd au ajuns la biserică şi au intrat într-însa, mulţi stau şi de-o parte şi de alta, privind unde va merge racla cu moaştele şi unde va sta. Deci, mergînd ea drept a stat aproape de altar, de partea dreaptă. Apoi, voia episcopul ca să-l pună pe el înlăuntrul altarului şi nimeni nu putea să mişte ra-cla din locul acela, în care singură a stat. Şi s-au făcut multe mi-nuni atunci şi după aceea de la sfintele şi făcătoarele de minuni moaşte ale plăcutului lui Dumnezeu.

Murind episcopul Siluan, s-a pus după dînsul episcop Filostorghie. Acela a îndemnat pe oarecare zugrav, anume Evcratie, ca toa-tă biserica să o înfrumuseţeze dar mai cu seamă icoana Sfîntului Cornelie să o împodobească frumos. Deci, zugravul, cînd începu să zugrăvească icoana Sfîntului Cornelie, nu putea ca să-i închipuiască bine faţa lui şi o ştergea şi iarăşi o zugrăvea şi iarăşi o ştergea, de multe ori, neputînd deodată să o zugrăvească cu bună podoabă.

S-a mîhnit Evcratie şi zicînd asupra sfîntului oarecare cuvinte de hulă i-a lăsat chipul lui aşa. Şi vrînd ca să zugrăvească altceva pe zidul bisericii, s-a suit pe o scară şi, alunecînd cu picioarele, a căzut de pe scară la pămînt şi atît de rău s-a lovit încît a rămas aproape mort. Apoi, luîndu-l pe el ceilalţi, care se întîmplaseră acolo, l-au dus la casa lui şi l-au pus pe pat abia viu, neputînd nici a grăi. Şi vedeau toţi că erau viermi împrejurul buzelor lui şi unii intrau, iar alţii ieşeau din gură. Aceasta era pedeapsa pentru că a îndrăznit, cu buzele lui, a zice cuvinte de hulă asupra sfîntului. Dar, precum singur Domnul, aşa şi sfinţii, robii lui, nu se mînie pînă la sfîrşit, nici nu ţin vrăjmăşie în veac, aşa a doua zi acela care pe fe-meia şi pe fiul lui Dimitrie din mijlocul zidurilor celor risipite i-au scos vii, acela şi lui Evcratie i s-a arătat şi, luîndu-l pe el de mînă, ca din somn l-a ridicat de pe pat şi apoi nevăzut a fost. Iar Evcra-tie, simţindu-se pe sine sănătos, a alergat la biserica sfîntului şi căzînd la cinstita raclă, în care zăceau tămăduitoarele moaşte ale lui Cornelie, cu lacrimi cerea iertăciune pentru greşeala sa şi mul-ţumea sfîntului că l-a miluit şi l-a tămăduit de durere pe el, cel ce era aproape de moarte. Deci, două folosuri a cîştigat zugravul ace-la, din arătarea sfîntului: tămăduire şi cunoştinţa feţei lui, adică ce fel fusese la chip. După însănătoşire, a zugrăvit pe Sfîntul Cornelie pe icoană, aşa precum l-a văzut pe el arătîndu-se lui. Şi preamărea pe Hristos Dumnezeu, Cel împreună cu Tatăl şi cu sfîntul Duh slăvit în veci. Amin.

În această zi facem şi pomenirea sfinţilor mucenici Ilie, Zotic, Luchian şi Valerian, care pe timpul împărăţiei lui Licinius (308- 321) au pătimit de la Macsim, prefectul lui, precum şi pomenirea cuviosului părintelui nostru Petru, celui din Atroi. Acesta se pare că ar fi acela ce mai înainte în luna aceasta, în luna a 5-a, a fost cel din Afira. Facem şi pomenirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Iulian, prezviterul din Anghira Galatiei, care pe vremea împărăţiei lui Licinius a pătimit pentru Hristos, a Sfinţilor Mucenici Cronid, Leontie, Serapion care, în Egipt, după multe chinuri, s-au sfîrşit înecaţi în mare, şi a Sfinţilor Mucenici Selevchie,

Macrovie şi Gordian, cei ce au fost în Galatia daţi la fiare. Şi aici mai pomeneşte Prologul sfinţi prăznuiţi de Sfînta noastră Biserică Creştină Ortodoxă de Răsărit.

Cuvînt la Înălţarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci a Domnului (14 septembrie)

Împărăţind în Roma Maxenţiu, persecutorul (307-312), făcea multă chinuire popoarelor, gonindu-i şi chinuindu-i nu numai pe creştini, dar şi pe păgînii săi ucigîndu-i şi jefuindu-le averile lor. Petrecea cu necurăţie, siluind casele celor de bun neam, şi era tuturor romanilor foarte greu şi urît, pentru acea tiranică, cumplită a lui viaţă şi prea spurcată. Deci, au trimis romanii, în taină, la împăratul Constantin (306-337) care petrecea atunci în Britania cu mama sa, Elena, rugîndu-l pe el să vină şi să-i scape de tiranul acela. Iar Constantin i-a scris mai întîi lui Maxenţiu, sfătuindu-l pe el prieteneşte să înceteze o tiranie ca aceea. Iar el nu numai că nu l-a ascultat pe dînsul şi nu s-a îndreptat, dar şi mai amar s-a făcut. S-a sculat chiar asupra lui Constantin, pe care toată oastea roma-nilor la împărăţie-l alesese, nevrînd ca să-l aibă deopotrivă cu sine la împărăţie. Pentru că Maxenţiu, cu de la sine putere s-a suit în Roma pe scaunul împărătesc, nu cu voinţa poporului; ci numai cu sprijinul cîtorva mai mari, cărora le-a făgăduit multe daruri şi cin-ste. Iar Constantin a fost ales împărat de către toţi cu un glas. Drept aceea, auzind Constantin că Maxenţiu tot neîndreptat petrecea, ba încă şi la alte fapte mai rele se întinde, s-a sculat şi a mers asupra lui cu război. Văzînd însă că puterea oştilor sale nu este de ajuns şi gîndind apoi la farmecele cele rele ale lui Ma-xenţiu, a început a se îndoi, pentru că ştia că Maxenţiu a vărsat mult sînge omenesc la facerea vrăjilor: mulţi băieţi, fete şi femei îngreunate a înjunghiat la jertfele diavolilor, căutînd milostivirea deşerţilor idoli, spre care nădăjduia. Deci, văzînd Constantin că la Maxenţiu era mare putere diavolească, a început a se ruga unui Dumnezeu care stăpîneşte cerul şi pămîntul, pe care şi neamul creştinesc îl cinsteşte, ca să-i dăruiască lui chip de biruinţă asupra prigonitorului. Drept aceea, rugîndu-se el cu osîrdie, i s-a arătat în amiază-zi chipul Crucii Domnului închipuit cu stele, strălucind mai mult decît soarele şi deasupra scris pe dînsul: "În acest semn vei învinge". Au văzut aceea şi ostaşii toţi, între care era şi dulcele Artemie cel care după aceea a fost chinuit pentru Hristos de Iulian, şi se mirau. Iar cei mai mulţi dintre dînşii au început a se teme că păgînilor chipul crucii le era semn de mare nenorocire şi de moar-te, fiindcă pe cruce se pedepseau cu moarte tîlharii şi făcătorii de rele. Deci, ostaşii se temeau ca nu cumva războiul lor să fie fără noroc şi din pricina aceasta împăratul Constantin era în mare îndo-ială. Iar într-o noapte, pe cînd dormea el, i s-a arătat însuşi Hristos Domnul şi iarăşi i-a arătat semnul cinstitei cruci pe care îl văzuse şi i-a zis lui: "Să faci asemănare chipului acestuia şi să porunceşti ca să-l poarte înaintea oştilor şi nu numai pe Maxenţiu, ba încă şi pe toţi vrăjmaşii tăi îi vei birui". Deci, sculîndu-se împăratul, a spus mai marilor săi vedenia şi chemînd argintari iscusiţi le-a poruncit lor să facă cinstita cruce de aur, de mărgăritar şi de pietre scumpe după chipul semnului

celui arătat şi, ceva mai mult, a poruncit la toată oastea să închipuiască pe toate armele, pe coifuri şi pe zale semnul crucii.

Iar rău-credinciosul Maxenţiu, fiind înştiinţat de venirea lui Constantin în Italia asupra Romei, cu multă îndrăzneală şi-a scos oastea romană şi a mers împotriva marelui Constantin. Iar Constantin a poruncit ca să poarte cinstita cruce înaintea taberilor armatei sale. Şi cînd s-a început lupta cu Maxenţiu, atunci, cu puterea cin-stitei cruci, Maxenţiu a fost biruit şi mulţimea ostaşilor lui a fost tăiată (28 octombrie 312), şi însuşi Maxenţiu a fugit. Şi l-a urmărit împăratul Constantin şi, fugind el pe podul de peste rîul Tibru, pe care singur l-a zidit, s-a rupt podul, cu puterea lui Dumnezeu, şi s-a afundat ticălosul în rîu cu oastea sa, ca şi faraonul cel de demult, încît s-a împotmolit rîul de călăreţi, de cai şi de arme. Iar marele Constantin a mers în Roma biruitor şi l-a întîmpinat pe el tot po-porul cu bucurie mare şi cu cinste. Iar el înălţa mare mulţumire lui Dumnezeu, Celui ce i-a dat lui biruinţă asupra vrăjmaşului, cu pu-terea cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci. Iar spre pomenirea biru-inţei celei prea slăvite, a pus o cruce în mijlocul Romei, pe un stîlp de piatră şi a scris pe dînsa: "Cu acest mîntuitor semn, cetatea aceasta a fost scăpată de sub jugul tiranului".

Avînd el al doilea război împotriva celor de la Bizanţ a căror numire de obîrşie se trage încă de pe vremea împăratului Iudeei, Manasi, cînd un oarecare grec Bizas a pus temelia cetăţii, numind-o Bizantion, de unde mai tîrziu Bizanţ, şi fiind biruit Constantin de către aceştia de două ori, era întru mîhnire mare. Şi fiind într-o seară, şi-a ridicat ochii spre cer şi a văzut o scrisoare alcătuită de stele, care închipuia aceste: "Să mă chemi în ziua necazului tău". Apoi, înfricoşîndu-se, şi-a ridicat iar ochii spre cer şi a văzut o cruce de stele, ca şi mai înainte închipuită pe cer şi scriind dea-supra, împrejurul ei, aşa: "În acest semn vei învinge". Şi aşa pur-tîndu-se crucea înainte în tabere, a biruit pe vrăjmaşii săi şi a luat cetatea Bizantion.

Şi avînd el al treilea război cu goţii, la rîul Dunării, iar i s-a arătat pe cer mîntuitoarea armă şi i-a făcut ca şi mai înainte biru-inţă. Şi de aici Constantin cunoscînd puterea lui Hristos celui răs-tignit pe cruce, şi crezîndu-l pe acesta că este adevărat Dumnezeu, s-a botezat întru dînsul, cu maica sa Elena cea vrednică de laudă, pe care, ca pe o foarte iubitoare de Dumnezeu, a trimis-o la Ieru-salim cu multă avere spre căutarea cinstitei cruci. Iar ea, ducîndu-se la Ierusalim, a cercetat sfintele locuri şi le-a curăţit de spurcăciunile idoleşti şi a scos la lumină cinstite moaşte ale diferiţilor sfinţi. Era atunci în Ierusalim patriarh Macarie (314-333), care a întîmpinat pe împărăteasa cu cuviincioasă cinste.

Deci, fericita împărăteasă Elena, vrînd să găsească crucea cea de viaţă făcătoare a Domnului, cea ascunsă de evrei, a chemat pe toţi evreii şi i-a întrebat pe dînşii, ca să-i arate ei locul unde era ascunsă cinstita cruce a Domnului. Dar lepădîndu-se ei, că nu ştiu, împărăteasa Elena i-a îngrozit cu munci şi cu moarte, şi aceia i-au arătat ei un bărbat bătrîn, anume Iuda, zicînd: "Acesta poate să-ţi arate ţie ceea ce se caută, de vreme ce este fiul unui cinstit pro-oroc". Şi făcîndu-se multă cercetare, şi Iuda refuzînd a spune, împărăteasa a poruncit să-l arunce pe el într-o groapă adîncă în care, petrecînd el cîtăva

vreme, a făgăduit să spună. Apoi, scoţîndu-l pe el, merseră la un loc unde era un munte mare împresurat cu pămînt şi cu pietre, pe care Adrian (117-138), împăratul Romei, zidise o capişte zeiţei Venera şi pusese într-însa un idol. Acolo, Iuda a arătat că este ascunsă crucea Domnului. Iar împărăteasa Elena a poruncit ca să se risipească capiştea cea idolească şi să se răs-colească ţarina şi să se sape. Iar Macarie patriarhul, rugîndu-se la locul acela, iată a ieşit un miros de bună mireasmă şi îndată s-a arătat mormîntul şi locul căpăţînii în partea dinspre răsărit şi aproape de dînsele au aflat îngropate trei cruci şi după aceea au aflat cinstitele piroane. Dar neştiind care ar fi fost crucea lui Hristos, s-a întîmplat în acea vreme că se ducea un mort la îngropare şi atunci Macarie, patriarhul, a poruncit celor ce-l duceau să stea; şi se aşezară crucile pe mortul acela cîte una pe rînd, iar cînd au pus crucea lui Hristos, îndată mortul a înviat şi s-a sculat viu cu puterea Dumnezeieştii Cruci a Domnului.

Deci, împărăteasa primind cu bucurie cinstita cruce, i s-a închinat şi a sărutat-o; asemenea şi toată suita împărătească, ce era cu dînsa. Iar alţii nu puteau să vadă şi să sărute sfînta cruce în acea vreme, din pricina mulţimii celei mari de lume, şi au dorit ca mă-car de departe s-o poată vedea. Atunci Macarie, patriarhul Ieru-salimului, stînd la un loc mai înalt, a făcut înălţarea, arătînd cinstita cruce mulţimii, iar ei au strigat: "Doamne miluieşte". Şi de atunci s-a început praznicul "înălţării cinstitei Cruci a Domnului".

Deci, împărăteasa Elena a păstrat la sine o parte din acest cinstit lemn, precum şi sfintele piroane, iar cealaltă parte, punînd-o într-o raclă de argint, a dat-o lui Macarie, patriarhul, spre ocrotirea neamului în viitor. Atunci Iuda cu mulţime de jidovi a crezut şi s-a botezat şi s-a numit din sfîntul botez Chiriac. Mai în urmă, el a fost patriarh al Ierusalimului şi în vremea lui Iulian Apostatul (361-363) s-a sfîrşit, fiind prigonit pentru Hristos. Iar sfînta împărăteasă Elena a poruncit să se zidească biserici în Ierusalim pe la sfintele locuri; mai întîi a poruncit să se zidească biserica Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, unde este sfîntul mormînt al lui Hristos şi unde s-a aflat cinstita cruce. Apoi, a poruncit să se zidească în Ghetsimani, unde este mormîntul Sfintei adormiri a Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu. Apoi a zidit celelalte optsprezece biserici şi le-a înfrumuseţat cu tot felul de podoabe, dăruindu-le cele de trebuinţă cu îndestulare. A venit în Bizanţ (Astăzi Constantinopol), aducînd cu sine partea lemnului crucii celei de viaţă făcătoare şi sfintele piroane, cu care a fost pironit trupul lui Hristos. Aici, sfîntul împărat Constantin a pus lemnul cel de viaţă făcător în raclă de aur, iar din sfintele piroane, unul s-a aruncat în Marea Adrianului, de către sfînta Elena, cînd se întorcea de la Ierusalim la Constantinopol, pentru alinarea mării, pentru că se ridicase furtună mare şi învăluire cu primejdie mare; pe altul, împăratul l-a ferecat în coiful său, pe al treilea l-a ferecat la zăbală, în frîul calului său, ca să se împlinească cele zise de Zaharia proorocul: "În ziua aceea va fi (scris) pe frîul cailor: Sfînt lui Dumnezeu Atotţiitorul" (Zaharia 14, 21), iar al patrulea piron l-a dat împărăteasa Elena Trevirilor în pază.

După sosirea Sfintei Elena de la Ierusalim în Bizanţ, iubitorul de Hristos împăratul Constantin a făcut trei cruci mari, după numărul celor ce i se arătaseră lui la războaie: cea dintîi în Roma, cînd l-a înnecat pe Maxenţiu, a doua în Bizanţ, cînd l-a cucerit, a treia cînd

a bătut pe goţi la rîul Dunării. După chipul celor trei arătări a făcut trei cinstite cruci din materii scumpe şi a scris pe dînsele cu slove de aur cuvintele acestea: Is Hr Ni Ka, adică "biruieşte", arătînd la toţi rîvna dreptei credinţe. Iar ca să arate lumii că cu puterea crucii a biruit pe vrăjmaşi, a înălţat o cruce spre răsărit, în tîrgul de sus, apoi alta deasupra stîlpului cel roşu la locul iubirii de fraţi, iar pe cea de-a treia a înălţat-o pe locul cel de marmoră, cel foarte frumos, în tîrgul de pîine, la care loc se făceau multe puteri şi semne prin sfînta cruce. Încă se mărturisea de mulţi că îngerul Domnului se pogora din cer în lumină mare noaptea, în locul acela, şi tămîia împrejur cinstita cruce, cîntînd cîntarea cea întreit sfîntă cu glas dulce, şi apoi iar se suia la cer. Şi aceasta se făcea de trei ori pe an: adică în luna aceasta, la înălţarea cinstitei cruci, apoi în luna lui mai, în 6 zile, la arătarea Crucii Domnului pe cer şi în sfîntul marele post cel de patruzeci de zile, în Duminica închinării crucii. Şi mulţi din oamenii cei cucernici, care cu cinste şi cu sfinţenie vieţuiau, vedeau această pogorîre a îngerului şi auzeau cîntarea lui.

Încă se cuvine a pomeni şi că cinstitul şi de viaţă făcătorul lemnul Crucii Domnului a fost luat oarecînd de Perşi (602-610) şi iar s-a întors în Ierusalim, spre mîngîierea credincioşilor; pe vremea împăratului grec Foca, Chosroe II (590-628), împăratul perşilor, biruind Egiptul, Africa şi Palestina, a luat Ierusalimul şi pe mulţi creştini i-a ucis şi luînd cu de-a sila vistieriile cele bisericeşti şi podoabele, între altele a luat şi vistieria cea de mult preţ, lemnul crucii Domnului celei de viaţă făcătoare, şi l-a dus în Persia. Peste puţin, murind Foca împăratul, a fost ales Eraclie (610-641); în locul lui, el încearcă să biruiască pe Chosroe II, dar de multe ori nebiruind a cerut pace, însă nu a cîştigat-o de la vrăjmaşul cel mîndru. Atunci fiind în mîhnire mare, a început a căuta ajutor la Dumnezeu, şi a poruncit tuturor credincioşilor să facă rugăciuni, priveghieri şi postiri ca să-i scape Domnul de acela ce se lăuda, în mîndria sa, că va pierde pe toţi creştinii; de acela ce hulea numele lui Iisus Hristos, ca să nu zică vrăjmaşii că mîna lor este înaltă şi idolii lor puternici, ci să cunoască neamurile că unul este Dumnezeul cel adevărat, Căruia cine poate să-I stea împotriva puterii şi tăriei? Şi chiar împăratul se ruga singur cu lacrimi şi cu post îndelungat. Apoi, adunîndu-şi toţi ostaşii şi în nădejdea ajutorului lui Dumnezeu înarmîndu-se cu puterea crucii, a mers asupra perşilor şi lovindu-se cu Chosroe II, l-a biruit şi l-a pus pe fugă. Şi a fost cu oştile în pămîntul Persiei şapte ani, luînd cetăţile, robind satele şi biruind multe prigoniri ale lui Chosroe. Iar mai pe urmă Chosroe, neputînd să se împotrivească puterii greceşti, a fugit din pămîntul său şi, trecînd peste rîul Tigru, cu cel mai tînăr fiu al său, Medars, a împărţit el împărăţia sa. De acest lucru s-a mîniat Siroes, fiul lui cel mai în vîrstă, şi a gîndit ca şi pe tată şi pe frate împreună să-i ucidă; lucru pe care l-a şi făcut degrab. Iar după uciderea acelora, Siroes a fost moştenitor împărăţiei Persiei şi a trimis cu rugăminte şi cu multe daruri la Heraclie, împăratul grec, smerindu-se lui şi poftindu-l să înceteze a prăda pămîntul lui.

Atunci Heraclie, făcînd pace cu împăratul Persiei, a luat de la perşi făcătorul de viaţă lemnul Crucii Domnului, cel luat de Chosroe din Ierusalim, care fusese patrusprezece ani la perşi, şi l-a adus împreună cu multe daruri la locul său, bucurîndu-se şi slăvind pe Dumnezeu pentru ajutorul Lui cel mare.

Iar cînd a ajuns la Ierusalim, a luat împăratul cinstitul lemn pe umerile sale, ca să-l ducă la locul lui cel mai dinainte. Însă era îmbrăcat în porfira cea împărătească, cu aur şi cu pietre scumpe împodobit, avînd în cap coroana cea împărătească. Atunci se făcu o minune înspăimîntătoare, pentru că deodată a stat în uşile acelea, prin care se intra la locul căpăţînei, şi nu putea să păşească mai departe cu cinstitul lemnul Crucii, oprit fiind de puterea cea Dum-nezeiască; şi toţi se minunau de un lucru ca acesta. Iar Zaharia, patriarhul Ierusalimului (609-631), care a mers cu toată mulţimea Ierusalimului în întîmpinarea împăratului, avînd ramuri de finic în mîini şi ieşind pînă la muntele Eleonului, mergea cu împăratul alături şi, căutînd cu ochii, a văzut pe îngerul lui Dumnezeu ca un fulger în poartă stînd, oprindu-le intrarea, şi zicînd: "Nu cu astfel de chip Făcătorul nostru a purtat aici acest lemn al Crucii, cu care voi îl duceţi pe el". Aceasta văzînd-o şi auzind-o patriarhul, s-a înspăimîntat şi, întorcîndu-se spre împăratul, i-a zis: "Să ştii, împărate, că cu neputinţă îţi este ţie ca în haine bogate îmbrăcat şi cu podoabele împărăteşti înfrumuseţat să duci lemnul acesta sfînt, pe care, săracul Hristos, Cel ce a sărăcit pentru mîntuirea noastră, l-a dus. Drept aceea, de voieşti ca să duci Crucea Lui, să urmezi sărăciei Lui". Atunci, împăratul a dezbrăcat de pe sine porfira şi coroana şi s-a îmbrăcat în haine sărăcăcioase şi proaste şi a dus cinstitul lemn al Sfintei Cruci fără de nici o împiedicare, mergînd cu picioarele desculţe. Şi l-a dus în biserică, la locul de la care îl luase Chosroe al Perşilor. Acolo, binecredinciosul împărat Heraclie a pus iar lemnul Sfintei Cruci şi a fost mare bucurie şi veselie credincioşilor pentru întoarcerea Crucii Domnului, şi dănţuiau precum oarecînd israilitenii pentru întoarcerea chivotului legii de la filisteni, lăudînd pe Cel răstignit pe Cruce, Hristos Împăratul slavei, şi închinîndu-se aşternutului picioarelor Lui, Crucii celei sfinte. Căreia şi de la noi să fie cinste, slavă şi închinăciune, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pentru minunea prin care s-a cunoscut adevărata cruce a lui Hristos, mulţi nu se potrivesc în spusele lor. Unii zic că pe o fecioară moartă o duceau la îngropare şi cu puterea Sfintei Cruci a înviat; alţii zic că o văduvă moartă era cea care a înviat prin făcătorul de viaţă lemn, iar alţii povestesc că o văduvă zăcea în casă bolnavă şi era aproape de moarte. Mergînd la ea patriarhul cu împărăteasa şi aducînd crucile, le-a pus pe cea bolnavă şi, punîndu-se crucea Domnului, îndată s-a sculat sănătoasă. Alţii spun că un om mort pe care-l duceau la groapă a înviat prin atingerea Sfintei Cruci a Domnului. Iar Nichifor al lui Callist, cel numit Xantopol, în cartea 8, la cap. 29, zice că amîndouă aceste minuni prin Crucea Domnului atunci s-au făcut aşa: văduva zăcînd în casă bolnavă şi murind, de la porţile morţii a fost adusă la viaţă şi la sănătate, şi mortul cel dus la groapă a înviat.

În această zi, cinstirea celui între sfinţi părintelui nostru Ioan Gură de Aur şi pomenirea Sfîntului Mucenic Papia, care, în ţara Licaoniei, pe vremea împărăţiei lui Maximian, s-a sfîrşit muceniceşte

---

Pătimirea Sfîntului Mucenic Nichita Romanul
(15 septembrie)

Dînd semnul biruinţei, cinstita şi de viaţă făcătoare Crucea Domnului ridicîndu-se la înălţimea Sa, îndată sub semnul acesta a alergat cel ce numele biruinţei purta, numindu-se Sfîntul Nichita. Pentru că ieri am prăznuit înălţarea Sfintei Cruci, care este lumii neclintită biruinţă, azi pe sfîntul Nichita îl cinstim, al cărui nume se tîlcuieşte "biruitor".

Acesta, bun ostaş al lui Iisus Hristos, a stat ca sub un steag sub Sfînta Cruce, ca să se lupte împotriva vrăjmaşilor Sfintei Cruci, pentru cinstea Celui răstignit pe Cruce. Unul se războieşte pentru împăratul pămîntesc, altul pentru a sa întregime şi slavă deşartă, iar altul pentru vremelnicile bogăţii. Sfîntul Nichita nu s-a războit pentru nici una din acestea, ci a luptat numai pentru unul Dumnezeu Iisus Hristos, care este Împărat a toată zidirea, slavă a feţii noastre şi bogăţie necheltuită niciodată. Să ascultăm unde şi în ce fel acest ostaş s-a luptat pentru Hristos:

În vremile cînd, întocmai cu Apostolii, Sfîntul marele Împărat Constantin a început a lăţi sfînta credinţă prin toată lumea, atunci şi în ţara goţilor, de partea stîngă a rîului Dunărea, bunacredinţă sfîntă a răsărit ca o lumină din întunerec. Deci, într-acea ţară a fost naşterea, creşterea şi luminarea Sfîntului Nichita, pentru că Teofil, episcopul goţilor, care a fost şi la întîiul sinod din Niceea (325) şi a întărit dogmele dreptei credinţe, cu limba şi cu mîna, acela şi pe Nichita l-a luminat cu lumina sfintei credinţe şi întru mărturisirea Sfintei Treimi l-a botezat. Nu după multă vreme, răutatea cea ve-che, diavolul, nesuferind să vadă lăţirea sfintei credinţe şi înmulţi-rea neamului creştinesc în mijlocul pămîntului barbar cel întunecat cu îndrăcirea idolească, a ridicat război şi prigonire mare asupra celor care mărturiseau numele lui Hristos şi credeau într-însul, pen-tru că a îndemnat pe conducătorul ţării aceleia, cel cu numele Atanaric, ca să ucidă pe creştini şi să piardă pomenirea lor din pă-mîntul său.

În vremea aceea s-a întîmplat o dezbinare a goţilor avînd război între dînşii, că despărţindu-se în două, o parte avea un povă-ţuitor, anume Fritigern (369-380), iar alta pe Atanaric (367-381), barbarul păgîn.

Deci, cînd amîndouă taberele de un neam şi de o seminţie s-au lovit una cu alta la războiul cel dintre dînşii şi s-a făcut mare tăiere, atunci Atanaric, avînd mai mare putere şi vitejie, a biruit pe Fritigern, şi i-a înfrînt pe ostaşii lui, punîndu-i pe goană. Drept ace-ea, fiind biruit Fritigern, a fugit în părţile greceşti la împăratul Va-lens, împărat semiarian (364-378); aici, Fritigern a cerut ajutor de la dînsul. Iar Valens a poruncit la toată oastea ce era în Tracia ca să meargă în ajutorul lui Fritigern, împotriva lui Atanaric. Deci, adunînd Fritigern puterea sa care îi mai rămăsese şi luînd oastea cea greacă din Tracia, a mers asupra vrăjmaşului său şi, trecînd rîul Dunărea, a făcut semnul Sfintei Cruci şi a început să-l poarte înaintea taberilor sale şi aşa a năvălit asupra lui Atanaric. Şi făcînd război mare, cu puterea Crucii au biruit creştinii pe Atanaric şi toa-tă oastea lui a zdrobit-o, pe unii i-au tăiat cu săbiile, pe alţii i-au prins vii, iar Atanaric cu puţini tovarăşi abia au scăpat.

Din acea vreme a început a se înmulţi mai mult între goţi dreapta credinţă, cea creştină, pentru că văzînd puterea cea nebi-ruită a crucii cu care se izbîndea în războaie, mulţi au crezut în Domnul cel răstignit pe cruce.

Murind episcopul Teofil, s-a urcat la scaunul episcopal Ulfila († 383), bărbat cu bună înţelegere şi dreaptă credinţă. Acela a tăl-măcit goţilor Scriptura şi a tradus multe cărţi din limba greacă în limba goţilor. Şi creştea la barbari, din zi în zi, sfînta credinţă cea în Hristos şi i-a ajutat în sîrguinţa aceea şi Sfîntul Nichita, pentru că fiind de neam mare şi slăvit în pămîntul acela, pe mulţi i-a adus la Hristos prin chipul dreptei sale credinţe şi prin cuvintele cele de Dumnezeu insuflate.

După cîtăva vreme, necuratul Atanaric iar s-a întors la locul său. Luînd stăpînirea şi puterea, îndemnîndu-l pe el diavolul, a ridicat asupra creştinilor cumplită prigonire în cuprinsul stăpînirii sale, răzbunîndu-şi ruşinea ce suferise; că de creştini fusese biruit şi ruşinat în război.

Atunci, Sfîntul Nichita, aprinzîndu-se cu rîvna cea după Dumnezeu, a ieşit la război împotriva amîndorura vrăjmaşilor, împotriva celui nevăzut şi a celui văzut. Se lupta împotriva vrăjmaşului celui nevăzut aducînd pe cei necredincioşi la credinţă, iar pe cei cre-dincioşi întărindu-i spre muceniceasca nevoinţă, iar împotriva vrăj-maşului celui văzut se lupta cînd mustra pe prigonitorul Atanaric şi îl înfrunta pentru o aşa nedumnezeire şi neomenie, căci da la felurite munci mulţimea cea fără de număr a credincioşilor. Şi i-a biruit pe amîndoi: şi pe diavol a călcat, şi cruzimea prigonitorului a dovedit-o, pentru că prigonitorul a rămas în nepricepere cu toate felurile de chinuri cu care se sîrguia ca să-l întoarcă de la Hristos pe pătimitorul cel bun. Cu toată puterea sa, n-a putut pe un rob al lui Hristos să-l plece la păgînătatea sa, pentru că era ca un stîlp tare şi nemişcat. Şi ce a făcut nelegiuitul? A poruncit ca să-l omoa-re cu foc pe acesta, pe care nici multele bătăi, nici ruperea trupului şi chiar zdrobirea mădularelor n-a putut să-l ucidă. Dar ce a cîştigat din aceasta păgînul? Nimic altceva decît că pe sine s-a aprins mai mult cu mînia, iar mucenicul, deşi se afla în focul cel mare, n-a fost mistuit cu trupul, iar cu sufletul, ca şi pasărea Fenix, din cenuşă a răsărit spre cea mai bună, nouă şi fără de moarte viaţă zburînd. Iar prigonitorul, chiar şi fără foc, prin ne-dumnezeire ars, a murit cu sufletul şi în cenuşă şi-a gătit în iad a i se risipi oasele. Aşa Sfîntul Nichita, sub semnul crucii s-a luptat pentru Hristos şi s-a arătat bi-ruitor şi cu numele, şi cu lucrul.

Iar trupul lui cel nevătămat de foc, rămăsese neîngropat şi zăcea pe cîmp aruncat şi necinstit. Deci, un bărbat, anume Marian, de neam din părţile Ciliciei, din cetatea Mopsuestia, creştin bine-credincios, a venit în pămîntul goţilor pentru nişte biruinţi ale sale, şi zăbovind într-însul multicel, se cunoscuse cu Sfîntul Nichita şi legase cu dînsul dragoste prietenească. Iar mai ales atuncea-l iubise pe dînsul, cînd l-a văzut răbdînd cu tărie schingiuiri pînă la sînge pentru credinţa lui Hristos. Şi zăcînd aruncat sfîntul lui trup, cugeta Marian cum ar putea să ia trupul iubitului său prieten, mucenicul lui Hristos, şi să-l ducă pe el la moşia sa, dar de frica celui mai mare nu putea, pentru că poruncise tiranul să nu îndrăznească cine-va să îngroape trupul mucenicului.

Deci, a chibzuit Marian ca în taină să-l ia pe el noaptea. Dar cînd a înnoptat şi s-a pregătit să-şi ducă la îndeplinire lucrul de care gîndea, calea îi era foarte grea, pentru că noaptea era foarte întunecoasă şi ploua; din această pricină se afla în mare mîhnire şi nu ştia unde să meargă şi unde să afle pe cel dorit sufletului său. Fiind foarte mîhnit de aceasta, Dumnezeu cel a toată mîngîierea, care oarecînd pe magi prin stea i-a povăţuit la Bethleem, acela şi pe Marian l-a mîngîiat în necaz şi i-a arătat cale lesnicioasă spre aflarea mucenicescului trup; a trimis oarecare putere cerească în chip de stea, care răsărind înaintea lui Marian, l-a dus pe el unde avea trebuinţă. Deci steaua aceea mergea înaintea lui Marian, lumi-nîndu-i lui întunericul cel de noapte, iar el urma după dînsa cu bucurie. Şi venind la trupul sfîntului mucenic, steaua a stat dea-supra, iar Marian, învelind trupul sfîntului cu pînză subţire, curată şi luîndu-l pe el, l-a dus în casa în care era de gazdă, iar steaua ce se arătase, petrecînd pe Marian la întoarcere pînă la poarta casei, s-a făcut nevăzută.

Aşa Marian, cîştigînd comoara cea căutată, a ascuns-o la sine cu pază şi degrabă s-a întors la moşia sa ducînd cu sine trupul sfîntului mucenic. Şi ajungînd la cetatea Mopsuestia l-a îngropat pe el cu cinste în casa sa. Deci, a binecuvîntat Dumnezeu casa lui Marian pentru Sfîntul Nichita, răbdătorul său de chinuri, cu multe bogăţii, precum a binecuvîntat oarecînd casa lui Putifar pentru Iosif şi casa lui Abiadar pentru Chivot. Şi era îndestulată casa lui Marian cu bogăţie îmbelşugată, şi material şi duhovniceşte, pentru că multe daruri se dădeau tuturor bolnavilor; celor ce aveau trebuinţă le izvorau tămăduiri de la mormîntul sfîntului. Deci, se adunau toată cetatea şi locuitorii cei dimprejur la mormîntul sfîntului, încît nu mai încăpea casa lui Marian pe credincioşii cei ce se adunau; pentru aceea, s-au sfătuit cu toţii să zidească o biserică în numele sfîntului şi într-însa să pună sfintele moaşte; au şi făcut-o degrabă, multă sîrguinţă adăugînd la aceasta. Iar după ce zidiră biserica, o şi înfrumuseţară cu podoaba cea cuviincioasă şi frumoasă. Au deschis mormîntul mucenicului şi, luînd racla, au dus-o în biserica cea zidită din nou şi acolo l-au pus pe el în pămînt.

Iar Marian, spre binecuvîntarea casei lui, a luat din moaştele sfîntului un deget şi îl păstra la sine cu cinste, dar altcineva n-a mai putut să ia ceva din moaştele lui.

Fericitul Auxenţiu, episcopul cetăţii aceleia, cînd a zidit biserica Sfinţilor Mucenici Taruh, Prov şi Andronic, a trimis o scri-soare a sa la cetatea care se numea Anabarza, în care se odihneau sfintele moaşte ale acelor sfinţi, poftind pe cetăţeni ca să-i dea lui o parte din moaştele sfinţilor mucenici, la sfinţirea bisericii cea zidită din nou. Atunci l-au rugat pe el acei cetăţeni ca să le dea cu împrumutare o parte din moaştele Sfîntului Nichita, spre binecu-vîntarea cetăţii lor; drept aceea a poruncit episcopul ca să descopere moaştele sfîntului mucenic şi îndată piatra cea de marmoră care era pe mormînt s-a desfăcut în două, neavînd nici o pricină de acea despicare a sa. Iar unul din cei ce a descoperit mormîntul s-a atins cu îndrăzneală cu mîna sa de sfintele moaşte şi îndată i s-a uscat mîna, şi l-a cuprins frica. Apoi s-a făcut tunet mare şi fulgere din cer au pogorît încît toţi se înfricoşară. Şi a cunoscut episcopul că nu binevoieşte Dumnezeu ca să se împartă moaştele sfîntului şi se căia de îndrăzneala ce avusese. Iar mîna cea uscată a omului acela

care fără de temere se atinsese de sfînt, luînd-o, a lipit-o pe ea iar de sfînt, zicînd: "Sfinte Mucenice Nichito! Mai lesne este ţie a tămădui decît a vătăma, pentru că bun eşti şi următor al Celui bun şi de ai vrut ca puţin să-l pedepseşti pe acesta, apoi oare nu cu mult mai ales îl vei milui pe el?" Acestea grăindu-le episcopul, s-a tămăduit mîna cea uscată a omului aceluia şi toţi s-au mirat de minunea Sfîntului Mucenic Nichita şi au slăvit pe Dumnezeu. Iar episcopul nemaicutezînd de-aci înainte să se mai atingă de moaş-tele sfîntului, cîntînd pe deasupra îndestulate cîntări, au acoperit iar mormîntul cu cinste, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe unul în Treime Dumnezeu, căruia se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea în veci. Amin.

Sfîntul Mucenic Nichita Daco-Romanul (Gotul) († 372)
(15 septembrie)

Al doilea mucenic cu numele Nichita, adică "Biruitorul", care a pătimit martiriul de la goţi în anul 372 pe pămîntul ţării noastre, după Sfîntul Mucenic Sava, este Sfîntul Mare Mucenic Nichita, numit uneori "Romanul", alteori "Daco-romanul" sau "Gotul". Acest venerabil mucenic era de neam grec după părinţi, din aceeaşi patrie cu Sfîntul Apostol Pavel, adică Cilicia, din Asia Mică. Pă-rinţii săi au fost aduşi de goţi şi colonizaţi în Dacia după anul 258.

Fericitul Nichita s-a născut într-un sat din cîmpia Dunării (poate Valea Argeşului), la începutul secolului IV, şi a învăţat tainele credinţei în Hristos de la Episcopul Teofil al Sciţiei şi Goţiei (Daciei). Călugărindu-se la una din mănăstirile din sudul Dunării, sau poate în Munţii Buzăului, unde era o mică aşezare monahală cunoscută, tînărul ostaş al lui Hristos, Nichita, a fost hirotonit preot de către acelaşi Teofil şi a ajuns presbiter misionar prin sate, catehizînd şi botezînd mulţi daco-romani şi goţi.

Văzînd mai marii goţilor credinţa şi biruinţa lui asupra păgînilor şi pornindu-se marea persecuţie a lui Atanaric împotriva creştinilor, la anul 372, fericitul Nichita a fost prins de ostaşi în biserică, pe cînd slujea, şi ars de viu în faţa sfîntului altar, după obiceiul goţilor, în ziua de 15 septembrie. Vina lui era că îndemna pe creştini să nu jertfească unui idol al goţilor pe care îl purtau într-o căruţă prin sate.

Sfintele sale moaşte, cîte au mai rămas din foc, au fost adunate de creştini şi cinstite cu mare evlavie. Iar în anul 451, au fost aduse în patria sa străbună, Cilicia, şi aşezate într-o biserică din oraşul Mopsuestia, cinstindu-se ca "mare mucenic" în toată Biserica creştină.

Sfîntul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş,
Mitropolitul Timişoarei († 1656)
(15 septembrie)

Acest ierarh sfînt şi purtător de Dumnezeu, Iosif cel Nou de la Partoş, s-a născut pe la anul 1568, în oraşul Raguza Dalmaţiei, dintr-o familie de creştini valahi. Din botez se numea Iacob. Rămî-nînd orfan de mic, mama sa i-a dat o creştere aleasă, iar la vîrsta de 12 ani a fost trimis la Ohrida să înveţe carte.

Cînd avea 15 ani, tînărul Iacob este chemat de Hristos la sfînta nevoinţă călugărească, în Mănăstirea Maicii Domnului din localitate. După cinci ani se duce la Muntele Athos şi intră în obştea Mănăstirii Pantocrator. Aici, după aspre osteneli duhovniceşti, îmbracă schima marelui şi îngerescului chip sub numele de Iosif.

La Pantocrator Cuviosul Schimonah Iosif "Valahul" s-a nevoit mulţi ani de zile, împreună cu numeroşi alţi monahi greci, români şi macedoneni. Acolo a deprins meşteşugul luptei duhovniceşti, postul desăvîrşit, privegherea de toată noaptea, ascultarea şi smerenia. Apoi, făcîndu-se sihastru în pădurile din împrejurimi şi mult ostenindu-se, a ajuns la măsura desăvîrşirii, învrednicindu-se de la Dumnezeu de darul lacrimilor şi al rugăciunii neadormite care se lucrează cu mintea în inimă. Pentru sfinţenia vieţii sale avea încă şi darul facerii de minuni, vindecînd multe boli, îndeosebi pe cei ologi. Pentru aceasta era chemat în multe mănăstiri atonite şi vindeca pe călugări de grele suferinţe trupeşti.

Văzîndu-l umbrit de harul Duhului Sfînt, părinţii au chemat în obşte pe Cuviosul Iosif Valahul şi, făcîndu-l preot, l-au rînduit duhovnic al călugărilor din Muntele Athos. Şi era atît de iscusit povăţuitor de suflete, încît ajunsese vestit la patriarhul de la Constantinopol. Pentru aceea a fost rînduit egumen la Mănăstirea Sfîntului Ştefan din Adrianopol, pe care o conduce cu multă în-ţelepciune şase ani. Apoi este numit egumen în Mănăstirea Cutlumuş din Athos, renumită ctitorie a domnilor Ţării Româneşti, unde se nevoiau mulţi călugări români şi macedoneni.

După ce formează numeroşi fii duhovniceşti, se retrage în linişte în preajma Mănăstirii Vatoped. Dar, răposînd mitropolitul Timişoarei, românii din Banat, călăuziţi de Duhul Sfînt, au ales păstor în locul lui pe Cuviosul Iosif Valahul, deşi avea 80 de ani, fiind vestit în toate ţările balcanice şi cinstit ca sfînt încă din viaţă.

În anul 1650 este hirotonit arhiereu şi aşezat în scaunul de mitropolit al Timişoarei. Aici bunul păstor s-a dovedit mare apărător al Ortodoxiei, mîngîind şi povăţuind către Hristos timp de trei ani de zile Biserica Banatului. Căci era tare în credinţă, înţelept la cuvînt, blînd la inimă şi neadormit în rugăciune. A făcut şi unele minuni spre lauda lui Dumnezeu şi alinarea suferinţelor unor credincioşi, punînd mîinile pe capul lor şi rugîndu-se pentru ei. De asemenea, a stins cu rugăciunea sa focul ce cuprinsese partea de apus a Timişoarei. Căci, ieşind din biserică cu Sfintele Taine în mîinile sale şi rugîndu-se cu lacrimi, îndată a trimis Dumnezeu o ploaie puternică şi s-a stins focul.

În anul 1653, Sfîntul Ierarh Iosif cel Nou se retrage la Mănăstirea Partoş. Aici, mai trăind încă trei ani, în toamna anului 1656 îşi dă sufletul în mîinile Marelui Arhiereu Iisus Hristos,

fiind în vîrstă de peste 85 de ani. Biserica Ortodoxă Română l-a canonizat la 7 octombrie 1956 şi se face pomenirea lui la 15 septembrie.

Minunat este Dumnezeu întru sfinţii Săi, Dumnezeul părinţilor noştri!

În această zi, pomenirea cuviosului Filotei Presviterul şi făcătorul de minuni, care a prefăcut apa în vin, şi o piatră mare la alt loc a mutat-o cu cuvîntul, al cărui cinstit trup la un an după moarte, doi preoţi vrînd să-l ia pe el din mormînt, ca un viu şi-a întins mîinile şi i-a apucat de spate şi a păşit de trei ori, şi încă a izvorît şi mir tămăduitor.

Şi pomenirea Sfîntului Mucenic Porfirie care fiind dintre saltimbanci înaintea ochilor împăratului Iulian (361-363), urîtorul de Dumnezeu, rîzînd de creştini, fiindcă era păgîn, a intrat în apă, ca şi cum ar vrea să se boteze. Şi cînd s-a afundat, după chipul botezului creştinesc, cu chemarea numelui prea Sfintei Treimi, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, prin cea minunată lucrare a darului lui Dumnezeu, din necredincios, după cum era, s-a schimbat creştin şi mărturisindu-L pe Hristos; împăratul l-a chinuit foarte şi l-a tăiat cu sabia pentru Hristos.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Macsim, cel ucis de sabie, şi a Sfintelor două fecioare Muceniţe care, prin sfîrşit de sabie şi-au pus capetele lor, pentru dragostea Mirelui Celui fără de moarte, şi a Sfinţilor Mucenici Teodot şi Ascliad care au fost chinuiţi pentru Hristos.

În această zi, aflarea moaştelor Sfîntului întîiului Mucenic şi Arhidiacon Ştefan şi aflarea moaştelor Sfîntului Acachie, episcopul Melitinei.

Pătimirea Sfintei, întru tot lăudatei, Marei Muceniţe Eufimia († 304) (16 septembrie)

(Culegere de la Sf. Simeon Metafrast)

Pe timpul împărăţiei lui Diocleţian păgînul (284-305), stăpînea la Calcedon Prisc Antipatul, cel întărit de dînsul. Acesta, vrînd să facă praznic zeului ce se numea Aris, a cărui capişte şi chiar idol erau în Calcedon, a trimis invitaţiile sale prin cetăţi şi prin satele cele dimprejur, iscălite cu numele împărătesc, poruncind tuturor ca să se adune în Calcedon la praznic şi să aducă fiecare, după puterea sa, jertfă lui Marte. Şi îngrozea, în scrisorile sale, cu mari prigoniri pe aceia care n-ar asculta porunca şi nu s-ar afla la acel praznic a cărui zi o hotărîse, după opt zile. Iar cînd a sosit ziua cea arătată a praznicului celui păgînesc, s-a adunat mulţime multă de popor, cu dobitoacele ce le aduseseră ca jertfă şi se făcea praznicul cu dănţuire, junghiind oi şi boi şi închinîndu-se idolului neînsufleţit, dar mai ales diavolului celui ce locuia într-însul.

Atunci creştinii cei ce locuiau acolo, scîrbindu-se de acea prăznuire urîtă de Dumnezeu şi temîndu-se de groaznica înfricoşare a Antipatului, se ascunseră pe unde puteau şi adunîndu-se în locuri tăinuite făceau slujbele adevăratului Dumnezeu, Domnului nostru Iisus Hristos.

Deci, a fost cercetare cu poruncă dată de prigonitor, să se dovedească dacă se mai află cineva potrivnic poruncii lui, dacă mai este cineva care să nu se închine zeului Marte. Şi s-au găsit creştini potrivnici dorinţei prigonitorului care, neascultînd porunca lui, nu dădură diavolului cinstea aceea care se cuvine unuia adevăratului Dumnezeu.

Deci, mîniindu-se prigonitorul că nu-l ascultă creştinii, a poruncit să-i caute şi să-i aducă la chinuire. Creştinii, patruzeci şi nouă, se ascunseseră la un loc tăinuit, făcînd rugăciuni; între dînşii era o fecioară foarte frumoasă, anume Eufimia, de neam bun, fiica binecredincioşilor părinţi Filotron Sigeliticul şi Teodorosia. Şi pri-gonitorul a fost înştiinţat despre creştinii cei ascunşi, pe care a poruncit să-i prindă pe toţi şi să-i aducă înaintea judecăţii sale. Deci, îndată, după porunca prigonitorului, slujitorii cei sălbatici, întocmai ca fiarele gata a vîna prada, pornindu-se spre turma cea cuvîntătoare adunată pentru Hristos, înconjurară cu arme casa ace-ea, în care credincioşii slujeau lui Dumnezeu într-ascuns şi spărgînd uşile, cu nemilostivire, pe fiecare, cîte unul, îl trăgea afară ca nici unul dintr-înşii să nu scape. Şi prinzîndu-i pe toţi îi duseră la Antipatul cu necinste şi cu batjocură. Deci, fiind duşi ca oile la junghiere, au stat înaintea mîndrului prigonitor smeriţii robi ai lui Hristos, gata fiind să îndure pînă la sînge pentru slava Domnului lor. Văzîndu-i, mîndrul stăpînitor le-a zis: "Oare voi sînteţi potrivnici poruncii împărăteşti şi poruncii noastre, cei ce defăimaţi jertfa marelui zeu Marte?" Iar ei au zis: "Poruncii împăratului şi poruncii tale, Antipate, se cade a ne supune de nu va fi potrivnică Dumnezeului Ceresc, iar de este potrivnică lui Dumnezeu se cade nu numai a nu ne supune acestei porunci, dar şi a ne împotrivi. De ne-aţi fi poruncit nouă acele lucruri la care sîntem datori a ne supune stăpînirilor, apoi am fi dat cele ce sînt ale Cesarului, Cesarului. Însă de vreme ce porunca ta este potrivnică şi urîtă lui Dumnezeu, pentru că ne porunciţi să cinstim pe făptură mai mult ca pe Făcătorul, să ne închinăm şi să ne jertfim diavolului, iar nu lui Dumnezeu celui de sus, această poruncă a voastră niciodată nu o vom asculta, pentru că sîntem închinători adevăraţi ai adevăratului Dumnezeu, Celui ce la ceruri petrece".

Atunci, prigonitorul deschizîndu-şi gura sa mincinoasă şi ascuţindu-şi ca briciul limba sa înşelătoare, a întins vorba sa cea împletită cu meşteşug prin îmbunări şi prin făgăduinţe de daruri şi de cinste, trăgîndu-i pe aceştia de la calea cea dreaptă pe care Hristos i-a cîştigat cu cinstitul şi scumpul Său sînge la închinarea sa pierzătoare de idoli. Apoi îi îngrozea pe dînşii cu chinuri amare, de n-ar vrea să facă aceasta la care îi sfătuia şi le poruncea. Iar sfinţii au răspuns: "Darurile şi cinstirile tale, Antipate, pe care ni le făgăduieşti nouă, de mult le-am lepădat de la noi, le-am urît şi le-am socotit ca pe nişte gunoaie pentru Hristos, că avem bunătăţile cele cereşti mai mari şi mai bune decît toate bunătăţile cele pămînteşti. Bunătăţile pămînteşti sînt vremelnice şi nestatornice, iar cele cereşti veşnice şi neschimbate; iar de muncile tale cele amare cu care ne îngrozeşti pe

noi, nu numai nu ne temem, ci şi dorim prea mult să le suferim, ca să se arate în noi puterea şi tăria Dumne-zeului nostru de care aţi putea să vă miraţi şi să vă ruşinaţi, cunos-cînd neputinţa zeilor voştri celor de Dumnezeu urîţi. Însă ce nevoie îţi este ţie să-ţi lungeşti vorba şi să-ţi lăţeşti cuvîntul! Începe lucrul tău pe care îl gîndeşti şi vei vedea că mai mare va fi în noi osîrdia spre răbdare, decît în tine spre chinuire". Atunci prigonitorul a început a-i schingiui pe dînşii cu legături şi cu bătăi. Şi îi chinuiră pe sfinţi nouăsprezece zile în multe feluri, în toate zilele bătăi pes-te bătăi luînd, foamea şi setea răbdînd. Şi avînd cu dînşii pe Sfînta fecioară Eufimia, tînără şi frumoasă, grăiau către dînsa încurajînd-o: "Nevoieşte-te, fecioară, pentru Mirele Ceresc, nevoieşte-te, ca să-L întîmpini cu fecioarele cele înţelepte, ca să te iubească pe tine ca pe o mireasă a Sa, şi în cămara Sa să te ducă pe tine".

După aceasta trecînd douăzeci de zile îi puseră la judecată unde-i întreba pe dînşii Antipatul: "Poate că după ce v-aţi pedepsit, veţi vrea să fiţi ascultători poruncii noastre?" Atunci sfinţii muce-nici împreună cu Sfînta Eufimia, răspunzînd, au zis: "Să nu te nădăjduieşti, Antipate, că ne vei abate pe noi din calea cea dreaptă; că mai degrab vei răsturna munţii la pămînt şi vei mişca stelele de pe cer, decît vei putea să abaţi inimile noastre de la adevăratul Dumnezeu".

După aceste cuvinte, înrăindu-se prigonitorul, a poruncit ca să îi bată cît se poate de mult peste feţele lor. Apoi văzînd că nimic nu poate să izbîndească, s-a sfătuit să-i trimită pe dînşii la îm-păratul; şi mai înainte de a-i trimite, a poruncit să-i închidă în tem-niţă. Ducîndu-se ei spre temniţă, a văzut Antipatul pe Sfînta Eufimia, fecioară tînără şi frumoasă, care în mijlocul cetei aceleia a sfinţilor mucenici strălucea ca luna între stele. Pe aceasta, ca lupul pe oaie din turma lui Hristos a răpit-o. Iar ea, ridicîndu-şi ochii şi mîinile spre Cer, a strigat: "Nu mă lăsa pe mine, prea iubite Mirele meu, Iisuse Hristoase, că spre Tine nădăjduiesc, să nu dai fiarelor sufletul cel ce Te iubeşte pe Tine şi mărturiseşte numele Tău cel sfînt. Să nu mă laşi ca să se bucure vrăjmaşul meu de mine. Întă-reşte-mă pe mine, neputincioasa roaba Ta, ca să nu mă biruiască pe mine fărădelegea". Iar prigonitorul, vrînd să o momească pe ea spre a sa nedumnezeire, toate chipurile de înşelăciune le scornea: cu cuvinte bune, cu daruri multe şi cu felurite făgăduinţe vîna inima ei cea feciorească. Cu toate acestea ea grăia bărbăteşte: "Să nu gîndeşti, o, chinuitorule, că slăbiciunea mea cu înlesnire vei putea să o pleci la a ta fărădelege şi necurăţie cu amăgirile tale meşteşugite, că deşi sînt cu firea de partea femeiască, neputincioasă cu trupul şi tînără de ani, totuşi să ştii că inima mea este mai bărbată decît a ta, mai tare este puterea mea cea în sfîntă credinţă decît vitejiile voastre, şi mai mare înţelegere am cu darul Hristosu-lui meu decît toţi ritorii voştri păgîni, cu care vi se pare că sînteţi înţelepţi! Iar voi, mai fără de minte sînteţi decît toţi proştii nevrînd să cunoaşteţi pe Dumnezeul Cel adevărat, că pe diavolul în loc de Dumnezeu îl aveţi. Deci nu mă vei amăgi pe mine prin cuvintele tale cele cu meşteşug, precum oarecînd şarpele pe strămoaşa noastră Eva; nu-mi vei îndulci mie lumea aceasta amară, cu desfă-tările ei pe care pe toate le socotesc ca pe nişte pelin pentru Iisus al meu Cel prea Dulce. Şi nu vei birui puterea ceea ce întru nepu-tinţă se desăvîrşeşte cu toate războaiele tale, că nădăjduiesc spre Hristos al meu, că nu mă va lăsa pe mine, nici nu va lua de la mi-ne mîna

cea tare a ajutorului Său pînă ce capul şarpelui cel înălţat se va călca de picioare femeieşti".

Atunci, prigonitorul, văzîndu-se înfruntat, s-a mîniat foarte şi schimbînd în mînia cea urîtă dragostea sa care o arăta către dînsa, a poruncit să gătească roata cea pentru tortură, care avea într-însa mulţime de cuţite ascuţite, gătite spre acel lucru, ca toată carnea ei de pe oase să o taie şi să o zdrobească. La acea roată pe sfînta fecioară, care cu semnul Crucii s-a îngrădit, legînd-o, cînd începură slujitorii a întoarce roata, trupul ei se zdrobea şi încheieturile ei se desfăceau. Iar ea făcea rugăciune cu tărie către Dumnezeu, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, luminarea sufletului meu, Izvorule al vieţii mele, Cel ce dai mîntuire celor ce nădăjduiesc spre Tine, vino acum spre ajutorul meu ca să se ştie de toţi că Tu eşti Dumnezeu Însuţi şi adevărată nădejdea celor ce Te aşteaptă pe Tine şi că nu vor veni rele, nici se va apropia bătaie de trupurile celor ce şi-au pus scăparea lor spre Tine, Cel prea Înalt". Aşa rugîndu-se ea, îndată a stat roata şi slujitorii, ostenind, au căzut, pentru că îngerul lui Dumnezeu, venind, i-a întrerupt învîrtirea şi pe sfînta fecioara de pe roată pogorînd-o, a tămăduit-o de răni şi cu totul sănătoasă a făcut-o. Iar ea întreagă pogorîndu-se, cu bucurie cînta mulţumind lui Dumnezeu, şi proslăvind tăria Lui cea atotputernică.

Aceasta văzînd-o prigonitorul şi toţi cei ce erau acolo, au rămas în nepricepere, şi se mirau foarte mult de minune. Însă unde răutatea a orbit ochii minţii, acolo nimic n-a folosit minunea cea atît de mare, pentru că n-a putut să cunoască mîna cea tare a adevăratului Dumnezeu. Văzînd n-au văzut, şi auzind n-au înţeles, că s-a împietrit inima lor şi semnul cel de minune l-au socotit vrăji-torie. După aceasta a poruncit prigonitorul să se ardă cuptorul foar-te tare, ca după aceea să arunce pe sfînta în foc.

Deci, înroşit fiind cuptorul şi arzînd încă foc mare, sfînta muceniţă s-a îmbrăcat în zaua celor trei tineri, adică în rugăciune şi împotriva focului celui materialnic a aprins focul dragostei celei tari către Dumnezeu şi, ridicîndu-şi ochii către cer, a zis: "Dumnezeule, Cela ce întru cei de sus petreci şi spre cei smeriţi priveşti, Cela ce în Babilon pe cei trei tineri pe care pentru legea Ta i-au dat focului, i-ai păzit întregi şi nevătămaţi de foc prin îngerul cel sfînt, şi rouă de sus le-ai trimis lor, Tu să-mi fii ajutor şi mie, roabei Tale, care mă nevoiesc pentru slava Ta, Iisuse Hristoase al meu!" Aşa a zis şi cu semnul crucii, ca cu o altă armă înarmîndu-se, sta gata să intre în foc şi aştepta pînă ce o vor arunca pe ea. Iar doi ostaşi, Victor şi Sostene, cărora le era poruncit să arunce pe muce-niţa în foc, văzură o vedenie minunată în foc lucrîndu-se; văzură pe îngerii lui Dumnezeu risipind focul în cuptor şi îngrozindu-i pe dînşii, ca să nu îndrăznească a se atinge de mireasa lui Hristos. Această minune văzînd-o ziseră către prigonitor: "Nu putem noi, Antipate, să ne atingem cu mîinile noastre cele spurcate de această cinstită fecioară şi s-o aruncăm pe ea în foc, măcar că ne vei tăia şi capetele noastre. Pentru că vedem o minune prea de mirare, pe care ochii tăi nu o văd. Şi mai de folos ne este nouă să suferim mînia ta, decît a feţelor celor purtătoare de lumină, care ne îngro-zesc pe noi din văpaia focului". Acestea auzindu-le prigonitorul, s-a mîniat asupra lor şi părîndu-i-se că sînt creştini şi pentru aceea nu vor să arunce în cuptor pe fecioară, i-a dat pe dînşii la închisoare. Apoi, altora

doi, cărora le era numele Kesar şi Varie, le-a încredinţat ca să aducă la îndeplinire acea poruncă; şi luînd pe fecioară, o aruncară în cuptor şi îndată focul cel mare din cuptor a izbucnit şi în faţa celor ce o aruncaseră s-a repezit şi în locul acela i-a prefăcut pe ei în cenuşă iar pe ceilalţi slujitori i-a alungat departe, iar sfînta, în mijlocul cuptorului, ca într-o cămară luminoasă şi ca într-o rouă de răcorire, dănţuind, cînta cîntarea tinerilor din Babilon: "Binecuvîntat eşti Doamne Dumnezeul părinţilor noştri şi lăudat şi prea slăvit este numele Tău în veci" (Daniel 3,26). Şi a fost o minune prea slăvită că nu s-a atins de dînsa focul, nici chiar de hainele ei, pentru că singurul nestricăcios Mirele ei, Hristos Domnul, în taină a venit în cuptor la sfînta Sa mireasă şi cu cereasca răcorire a rourat-o pe ea. Apoi, stingîndu-se cuptorul, a ieşit sfînta întreagă şi sănătoasă, toţi minunîndu-se de un lucru ca acela. Iar prigonitorul, nepricepîndu-se ce să facă, a aruncat-o în temniţă pe ea, zicînd: "În această noapte voi chibzui ce să fac vrăjitoarei acesteia". Apoi, pe Victor şi pe Sostene aducîndu-i înaintea sa, se înrăutăţi asupra lor şi le făgădui să-i piardă pe ei de nu se vor închina zeilor. Iar ei răspunseră: "Pînă acum eram rătăciţi, neştiind adevărul, dar acum am cunoscut pe unul Dumnezeu Cel ce a făcut cerul şi pămîntul. În Acesta credem şi ne închinăm, iar idolilor tăi, cărora şi noi mai înainte ne închinam, neştiind amăgirile diavoleşti, de acum nu ne vom mai închina. Iar tu fă cu noi ceea ce voieşti, în mîinile tale sînt trupurile noastre, iar sufletele noastre în sprijinul lui Dumnezeu". Şi i-a osîndit pe dînşii prigonitorul să fie sfîşiaţi de fiare.

Mergînd sfinţii la locul unde aveau să fie mîncaţi de fiarele sălbatice, se rugau lui Dumnezeu cu tărie ca milostiv să le fie lor şi, iertîndu-le păcatele rătăcirii şi ale credinţei lor celei mai dina-inte, să rînduiască sufletele lor cu cei ce au crezut într-însul. Şi în-dată a venit din cer un glas dumnezeiesc, chemîndu-i pe dînşii la odihnă, pe care, auzindu-l cu bucurie, şi-au dat sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu; iar de trupurile lor fiarele nu s-au atins, şi s-au îngropat de cei credincioşi în taină.

Trecînd noaptea şi fiind a doua zi, a şezut prigonitorul la ju-decată şi scoaseră pe Sfînta Eufimia din temniţă. Ea mergînd, cînta cu veselie: "Ţie voi cînta, Doamne, cîntare nouă, pe tine, Doamne, te voi preaslăvi, tăria mea!; cînta-voi ţie între neamuri şi numele tău voi preaslăvi, că Tu eşti unul adevăratul Dumnezeu şi nu este altul afară de tine" (Psalm 107,3). Aşa cîntînd, a mers la judecată. Şi fiind mult întrebată, cercetată şi silită la jertfire, a văzut prigo-nitorul inima ei neînduplecată şi a poruncit ca spînzurînd-o, să-i strujească trupul cu fiare ascuţite. Dar şi după această pătimire s-a aflat întreagă cu puterea lui Dumnezeu. Apoi săpînd o groapă adîncă şi umplînd-o cu apă a adunat acolo mulţime de număr de balauri, vipere şi jigănii otrăvitoare din mare şi tot neamul de tîrîtoare care se mişcă pe pămînt şi se află în ape; cu de acelea umplînd groapa, a poruncit ca să arunce într-însa pe Sfînta Eufimia. Iar ea, însemnîndu-se pe sine cu semnul Crucii, zicea: "Lumina mea, Iisuse Hristoase, Tu în pîntecele fiarei celei din apă ai păzit nevătămat pe Iona, Tu pe Daniil din gurile leilor l-ai izbăvit; Tu dar şi pe mine mă păzeşte cu mîna Ta cea tare, ca să se proslă-vească şi în mine numele Tău cel sfînt". Şi a sărit în groapă; iar balaurii şi jivinele, plecîndu-se la dînsa, nu o vătămară, ci se vedea că se îngrijesc de sănătatea ei, că o purtau pe ea pe spatele lor, nelăsînd-o să se afunde în adîncul gropii celei pline de apă. Şi a ieşit sfînta din groapa aceea fără de nici o vătămare, cu darul lui Hristos. Şi nu se mai

pricepea prigonitorul ce să-i mai facă. Apoi, vrînd ca desăvîrşit să o piardă şi gîndind că farmecele pe care el le socotea ale sfintei, numai chinurile cele arătate le biruiesc, iar nu şi pe meşteşugurile cele tăinuite, a poruncit să sape altă groapă tăinuită şi s-o umple cu suliţi ascuţite, săbii şi cuţite, înfigînd acele arme în fundul gropii cu ascuţişul în sus, iar deasupra acoperindu-le puţin cu paie şi cu pămînt, a poruncit ca să meargă muceniţa peste groapa cea acoperită ca, neştiind nimic, să cadă acolo peste armele cele ascuţite şi, rănindu-se, să moară. Şi a trecut sfînta pe deasupra gropii ca o pasăre peste cursă zburînd, iar alţi păgîni neştiind groa-pa aceea, au căzut într-însa şi au pierit. Văzînd prigonitorul acest lucru, s-a ruşinat foarte mult şi s-a împlinit acolo scriptura aceea: "Groapă a săpat şi a adîncit-o şi va cădea în groapa pe care a fă-cut-o" (Psalm 7,15).

Iar sfînta lăuda pe Dumnezeu şi cînta: "Cine va grăi puterile Domnului, auzite va face toate laudele Tale, Doamne. Că pe cea rănită, roaba Ta, de răni nevătămată o ai păzit, din foc o ai mîntuit, de fiare, de apă şi de roată o ai apărat şi din groapă o ai scos; iar acum, Doamne, izbăveşte sufletul meu din mîinile vrăjmaşului celui din început. Păcatele tinereţelor mele şi ale neştiinţei mele nu le pomeni, ci cu picăturile sîngelui tău Cel vărsat pentru mine cură-ţeşte spurcăciunea trupului şi a sufletului meu. Că Tu eşti curăţirea, sfinţirea şi luminarea robilor Tăi".

Iar Antipatul, încă a încercat ca, cu cuvinte bune, să o amă-gească pe ea: "Să nu-ţi necinsteşti, zicea, neamul tău, să nu-ţi pierzi floarea tinereţelor tale şi să nu te lipseşti de viaţa ta! Întoarce-te spre cinstirea marelui zeu Marte şi vei fi de noi toţi cinstită şi lăudată şi cu multă slavă şi bogăţie îndestulată". Şi alte multe cuvinte înşelătoare, cînd le zicea sfintei, ea a rîs de dînsul şi l-a ru-şinat pe el ca pe un nebun. Atunci, iar a început a o munci pe ea şi bătînd-o mult cu toiege, a poruncit ca să o fierăstruiască cu un fierăstrău ascuţit. Dar nu putea fierăstrăul să-i vatăme sfîntul ei trup. Apoi, pe o tigaie înfocată să o ardă, dar şi tigaia s-a răcit, pentru că îngerii erau cu mireasa lui Hristos păzind-o pe ea de toa-te chinurile. La sfîrşit, a dat-o spre mîncare fiarelor. Iar ducîndu-se sfînta la privelişte, unde era să fie mîncată de fiare, se ruga lui Dumnezeu ca să-i dea ei sfîrşitul mucenicie, să primească sufletul ei în mîinile sale, să-i poruncească ei ca din mult pătimitorul trup să treacă la marginea cea dorită şi zicea: "Doamne al tuturor pu-terilor, Tu ai arătat întru mine puterea Ta cea nebiruită şi dreapta cea nedovedită; ai vădit drăceasca slăbiciune şi nebunia prigo-nitorului, iar pe mine mai presus decît toate muncile m-ai păstrat. Drept aceea, acum, precum ai primit uciderea şi vărsarea sîngelui mucenicilor celor ce au fost mai înainte, aşa primeşte şi jertfa mea, ce cu suflet umilit şi cu inimă smerită se aduce ţie şi, în locaşurile sfinţilor, în ceata mucenicilor primind sufletul meu, odihneşte-l, că bine eşti cuvîntat în veci". Aşa rugîndu-se sfînta, au dat drumul fiarelor asupra ei, leii şi urşii, care, apropiindu-se, îi lingeau picioa-rele. O ursoaică i-a făcut ei în picior puţină rană şi a curs sînge, după care a venit un glas din cer chemînd-o pe ea la cele de sus şi îndată şi-a dat duhul său Domnului, pentru care a pătimit cu osîr-die. Şi s-a cutremurat pămîntul şi se clătina cetatea, se sfărîmau zidurile, cădeau casele şi s-a făcut frică mare. Fugind toţi de la priveliştea aceea de frică, a rămas sfîntul ei trup zăcînd mort! Şi în acea vreme, venind părinţii ei, au luat pe fiica lor cea sfîntă şi au îngropat-o cu cinste, aproape de cetate, ca la o stadie depărtare, mulţumind lui Dumnezeu şi veselindu-se că s-au

învrednicit a fi părinţii unei aşa fiice, care prin sîngele său s-a făcut mireasa cerescului Mire Hristos şi a Împăratului a toate, căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh se cuvine cinste şi slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

În această zi pomenirea sfintei muceniţe Sevastiana, care era ucenică Sfîntului Apostol Pavel şi a pătimit în părţile Traciei pe timpul împărăţiei lui Dometian (81-96). Iar cînd după chinurile cele multe i s-a tăiat capul, în loc de sînge a curs lapte din rănile ei; şi a sfintei muceniţe care, pe vremea împărăţiei lui Antonin (138-161), a pătimit în Tracia din cauza lui Antioh ighemonul.

În această zi pomenirea cuviosului Dorotei, pustnicul cel din Tebaida, care a avut petrecere în pustie, aproape de Alexandria, la locul ce se numea Chilii sihăstreşti. De ale căruia pustniceşti nevo-inţe, Palladie, episcopul Elenopoliei, povesteşte de dînsul aşa: fiind rugător singur în tinereţele sale, şaizeci de ani a petrecut stareţul într-o peşteră, avînd viaţă foarte aspră. Fiind iubitor de osteneală, în toate zilele aduna pietre în arşiţa soarelui cea de la amiază, umblînd pe lîngă mare şi cu acelea zidea chilii şi le da, ca să şadă în ele, celor ce nu puteau să zidească. Iar eu, zice Palladie, i-am zis lui odinioară: "Ce faci, părinte, în nişte bătrîneţe ca acestea, muncindu-ţi trupul în arşiţa cea cumplită?" Iar el mi-a răspuns, zicînd: "Ca să nu mă muncească el pe mine, îl muncesc eu pe dînsul". Şi mînca cu măsură în toate zilele o dată pe zi pîine uscată şi puţine verdeţuri sălbatice. Şi, tot aşa, chiar şi apă bea cu măsură. Iar Dumnezeu este martor că nu l-am văzut pe el culcîndu-se pe rogo-jină, nici dormind, ci toată noaptea, şezînd în picioare, împletea coşniţe de mlădiţe de finic şi pe preţul lor îşi cumpăra mîncare. Crezînd eu că numai cînd sînt eu aici trăieşte aşa aspru şi dorind ca să ştiu despre toată viaţa lui, am întrebat pe mulţi ucenici ai lui: oare aşa este, totdeauna, viaţa lui aspră? Şi îmi spuseră mie că din copilărie are o viaţă ca aceasta şi niciodată n-a dormit, după obicei, culcat, fără numai lucrînd sau mîncînd închidea uneori ochii, încît de multe ori şi pîinea cădea din gura lui în vremea mîncării. Silindu-l noi oarecînd ca să se odihnească puţin, şezînd jos, pe rogojină, plîngînd a zis către noi: "De veţi îndupleca vreodată pe înger să doarmă, atunci mă veţi pleca şi pe mine".

Iar într-o zi m-a trimis - zice Palladie - la fîntîniţa sa, în ceasul al nouălea, ca să aduc un văscior de apă la masa lui. Deci, s-a întîmplat cînd m-am apropiat de fîntîniţă că, plecîndu-mă, am văzut într-însa o aspidă şi de frică n-am scos apă şi, fugind, m-am întors la dînsul spunîndu-i şi zicînd: "Am fugit, părinte, că am văzut o aspidă în fîntîniţă "; iar el, zîmbind puţin şi clătinînd cu capul, mi-a zis mie: "De-ar fi vrut diavolul ca în toate fîntînile şi în toate izvoarele apelor să arunce vipere, aspide şi altele oarecari jivine otră-vitoare, apoi tu niciodată n-ai fi băut apă, ci ai fi murit de sete". Aceasta zicînd, s-a sculat şi a mers singur la fîntîniţă de unde, scoţînd apă, a însemnat-o pe ea cu semnul crucii şi a gustat dintr-însa zicînd: "Unde este crucea, acolo nimic nu vatămă puterea drăcească".

Pătimirea Sfintelor Muceniţe Pistis, Elpis şi Agapi, şi maica lor, Sofia († 137) (17 septembrie)

Pe timpul împărăţiei lui Adrian (117-138), împăratul rău-credincios al romanilor, era în Roma o văduvă de neam italian, anume Sofia, al cărei nume se tîlcuieşte "înţelepciune". Aceasta, după numele său, petrecea viaţa în credinţă creştinească, cu înţelepciune; o astfel de înţelepciune o laudă apostolul Iacov zicînd: "Înţelepciunea cea de sus întîi era curată, apoi paşnică, blîndă, bineplăcută, plină de milă şi de roade bune" (3,17). Această înţeleaptă Sofia, cînd trăia în însoţire legiuită, a născut trei fiice, cărora le-a pus numele celor trei virtuţi evanghelice: pe cea dintîi a numit-o Pistis (Credinţa), pe a doua Elpis (Nădejdea), pe a treia Agapi (Dragostea). Că ce altceva avea să nască înţelepciunea cea creştinească, dacă nu bunătăţile cele plăcute lui Dumnezeu? Dar, după naşterea acestor trei fiice a rămas văduvă în curînd, şi vieţuia cu dreaptă credinţă, plăcînd lui Dumnezeu, îndeletnicindu-se cu rugăciunea, cu postul şi cu milostenia înconjurată de cele trei fiice ale sale. Pe acestea le creştea într-o astfel de învăţătură, pe care ar fi putut să le-o dea numai o mamă aşa înţeleaptă, că purtînd numele bunătăţilor celor mari evanghelişti, nu trebuia mai mult decît să le deprindă pe fiecare din ele cu practica virtuţii al cărei nume îl purta, ceea ce s-a şi făcut. Crescînd ele cu anii, creşteau într-însele şi bunătăţile; şi au învăţat bine cărţile proorocilor şi ale apostolilor, s-au deprins la cuvintele învăţăturilor şi se nevoiau la citire, la rugăciune şi la osteneli casnice, supunîndu-se sfintei, de Dumnezeu înţelepţitei lor mame, sporind şi înaintînd de la o faptă bună la alta şi mai bună şi se suiau din ce în ce mai sus pe treptele scării morale.

Atunci, toţi şi-au întors ochii spre dînsele pentru frumuseţile lor cele prea mari şi pentru acea bună înţelegere desăvîrşită, că străbătuse vestea prin tot Imperiul Roman de frumuseţea lor ceea ce covîrşea, izvorînd din înţelepciune. Auzind despre aceasta, Antioh eparhul dorea să le vadă pe ele şi, văzîndu-le, s-a înştiinţat că sînt creştine, pentru că nu-şi tăinuiau credinţa lor cea în Hristos şi nu se îndoiau în nădejdea lor cea spre Hristos şi nici nu-şi împu-ţinau dragostea lor cea spre Hristos, ba încă mai luminos măreau înaintea tuturor pe Hristos, iar de idolii cei de Dumnezeu urîţi se îngreţoşau. Acestea toate le-a spus Antioh împăratului Aelius Adrian, iar el îndată a trimis slugile ca să le cheme pe ele la sine. Deci, mergînd slugile la casa Sofiei, au aflat pe maică îndeletnicindu-se cu învăţătura fiicelor sale; şi o chemară pe ea cu fiicele la împărat. Iar ele, cunoscînd pricina chemării lor, toate se aşezară la rugăciune, zicînd: "Tu, atotputernice Dumnezeule, rînduieşte pentru noi după sfîntă voia Ta şi nu ne lăsa pe noi, ci ne dă nouă ajutorul Tău cel sfînt, ca să nu se înfricoşeze inima noastră de prigonitorul cel mîndru, să nu ne temem de muncile lui cele înfricoşate, să nu ne spăimîntăm de moartea cea amară şi să nu ne rupă pe noi cu nimic de la Tine, Dumnezeul nostru!" Şi după rugă-ciune, închinîndu-se lui Dumnezeu, au ieşit toate patru, maica cu fiicele, luîndu-se de mîini ca o cunună împletită. Şi mergeau, căutînd adeseori spre cer, cu suspinuri şi cu rugăciunea în taină, încredinţîndu-se la ajutorul Celuia ce a poruncit "să nu ne temem de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă".

Apoi, ajungînd la palatele împărăteşti, s-au însemnat cu semnul crucii zicînd: "Ajută-ne nouă, Dumnezeule, Mîntuitorul nostru, pentru mărirea numelui Tău cel sfînt". Şi au stat înaintea îm-păratului celui ce şedea pe scaun în mîndria sa, pe care văzîndu-l, i-au dat cinstea cea cuviincioasă. Şi şedeau ca şi cum erau chemate la un ospăţ; au venit cu bucurie pentru Domnul lor la cercetare, fără nici o temere, cu feţele luminoase, cu inimi îmbărbătate şi cu ochii veseli privind spre toţi. Văzînd împăratul feţele lor cinstite, luminate şi neînfricoşate, a întrebat pe maică de neam, de nume şi de credinţă. Iar ea, înţeleaptă fiind, cu pricepere răspundea, încît toţi cei ce auzeau se mirau de o înţelepciune ca aceea a ei. Pome-nind puţin de neamul şi de numele său a început a grăi pentru Acela pe "al cărui neam cine-l va spune" se va mîntui şi la al cărui nume toţi sînt datori să se închine. Şi mărturisea credinţa sa cea în Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, şi roabă se numea Aceluia şi în numele Lui se lăuda. "Acesta - zicea - îmi este numele cel cinstit, în care mă laud că sînt creştină". Încă a spus că şi pe fiicele sale lui Hristos le-a logodit, ca curăţia lor neîntinată să o păzească ne-stricăciosul Mire, Fiului lui Dumnezeu. Văzînd împăratul pe aceas-tă femeie înţeleaptă, şi nevrînd atunci ca să zăbovească cu dînsa la vorbă multă şi să facă judecată, a amînat-o pe altă dată, iar acum, deocamdată, le trimise pe cîteşipatru la o femeie de neam bun, anume Palladia, încredinţîndu-i-le ca să le păzească şi a treia zi să le aducă pe ele la judecată.

Atunci maica, petrecînd în casa Palladiei şi avînd vreme de ajuns pentru învăţătura fiicelor sale, le încuraja pe ele ziua şi noaptea şi învăţîndu-le cu cuvinte de Dumnezeu insuflate, le zicea: "Fiicele mele iubite! Acum este vremea nevoinţei voastre, acum a sosit ziua ca să vă faceţi mirese Mirelui vostru Celui fără de moar-te, ca după numele vostru să vă arătaţi către dînsul credinţa voastră cea tare, nădejdea cea neîndoită şi dragostea cea nefăţarnică, care niciodată nu cade! Acum a venit ceasul veseliei voastre, ca să vă încununaţi prin cununa mucenicească cu preaiubit Mirele vostru şi cu dînsul în cămara Lui prea luminoasă să intraţi, în glas de bucu-rie. Fiicele mele, să nu vă cruţaţi trupurile voastre cele tinere pen-tru cinstea lui Hristos, să nu jeliţi floarea tinereţelor voastre celor frumoase, pentru cel mai frumos ca podoaba şi decît fiii omeneşti, nici să vă mîhniţi de lipsirea vieţii acesteia vremelnice, pentru viaţa cea veşnică. Pentru că nepreţuitul vostru Mire ceresc, Iisus Hristos, este sănătate veşnică, frumuseţe negrăită şi viaţă fără de moarte. Şi cînd trupurile voastre pentru dînsul vor fi chinuite spre moarte, el le va îmbrăca pe ele în nestricăciune şi rănile de pe trupurile voas-tre le va lumina ca stelele cerului. Cînd frumuseţile voastre vor fi luate prin chinurile îndurate pentru Dînsul, El vă va înfrumuseţa pe voi cu cereasca frumuseţe pe care ochiul n-a văzut-o. Iar cînd vre-melnica voastră viaţă o veţi pierde, punîndu-vă sufletele voastre pentru Domnul vostru, apoi El viaţa cea fără de sfîrşit vă va dărui vouă, în care vă va mări pe voi în veci înaintea Tatălui său cel ceresc şi înaintea sfinţilor Lui îngeri şi de toate cereştile duhuri vă veţi numi mirese şi mărturisitoare ale lui Hristos; pe voi vă vor lăuda toţi cuvioşii, de voi se vor veseli înţeleptele fecioare şi vă vor primi în ceata lor.

Dulcele mele fiice! Să nu vă mlădiaţi a fi amăgite de înşelă-ciunile vrăjmaşului, pentru că, precum mi se pare, mult vrea să vă îmbuneze pe voi împăratul şi să vă făgăduiască mari daruri şi să vă pună înainte mărire, bogăţii, cinste şi toată frumuseţea şi dulceaţa lumii

acesteia stricăcioase şi deşarte. Să nu iubiţi nimic dintr-acestea, că toate se sting ca fumul, ca praful de vînt se spulberă, ca floarea şi ca verdeaţa ierbii se veştejesc şi în ţărînă se sălăşluiesc. Nici să vă înfricoşaţi cînd veţi vedea cumplitele chinuri, pentru că puţin pătimind şi pe vrăjmaşul biruindu-l, în veci veţi dănţui. Şi cred Dumnezeului meu Iisus Hristos că nu vă va lăsa pe voi, cele ce pentru Dînsul pătimiţi, Cel ce a zis: "De va şi uita femeia pe fiii pîntecelui său, dar Eu nu vă voi uita pe voi". Ci nedepărtat va fi de voi întru toate chinurile voastre, privind nevoinţele voastre, în slă-biciunea voastră şi împletindu-vă cununa răsplătirii voastre. O, fii-cele mele cele bune! Gîndiţi-vă la durerile mele pe care le-am avut la naşterea voastră. Aduceţi-vă aminte de ostenelile mele pe care în vremea prunciei le-am suferit la creşterea voastră. Aduceţi-vă amin-te şi de bunătăţile mele, cu cîtă dragoste v-am învăţat pe voi frica de Dumnezeu şi să mîngîiaţi bătrîneţele mamei voastre prin acea statornică şi bărbătească mărturisire a voastră a lui Hristos. Pentru că aceasta îmi va fi mie veselie, bucurie, cinste şi laudă între toţi credincioşii, cînd mă voi învrednici să mă numesc mamă de muce-niţe, cînd vă voi vedea pe voi că viteze răbdaţi pentru Hristos şi, mărturisind cu îndrăzneală numele cel sfînt al Lui, pentru dînsul muriţi. Atunci se va mări sufletul meu şi, bucurîndu-se duhul meu, se vor întări bătrîneţele mele. Atunci îmi veţi fi mie adevărate fiice cînd, învăţăturile mamei voastre ascultîndu-le, veţi suferi pentru Domnul nostru pînă la sînge şi veţi muri pentru dînsul cu osîrdie".

O învăţătură ca aceasta a mamei lor ascultînd-o fiicele cu u-milinţă, li se înfierbînta inima şi se bucurau cu sufletul, aşteptînd vremea muceniciei ca ceasul cel de nuntă. Pentru că ramuri fiind a-le rădăcinii celei sfinte, cu tot sufletul doreau acelea aceasta, la ca-re le povăţuia pe ele înţeleapta lor mamă, Sofia. Şi pecetluindu-se cuvintele ei în inimile lor, se împodobeau, ca la o cămară, la ne-voinţa mucenicească şi, îngrădindu-se cu credinţă, se întăreau cu nădejde, aprinzînd într-însele focul dragostei către Domnul. Şi una pe alta încurajîndu-se, făgăduiau mamei lor ca toate cuvintele ei cele folositoare de suflet să le pună la lucru, cu ajutorul lui Hristos.

Sosind a treia zi, au fost duse la judecată înaintea păgînului împărat. Iar el, socotind că fecioarele fiind tinere, vor asculta lesne cuvintele lui cele înşelătoare, a început a grăi către dînsele aşa: "Eu, fiicelor, văzînd frumuseţea voastră şi cruţînd tinereţele voas-tre, vă învăţ pe voi părinteşte să vă închinaţi zeilor celor ce stăpî-nesc lumea. Şi de mă veţi asculta pe mine şi de veţi îndeplini această poruncă, apoi fiice ale mele vă voi numi pe voi, voi chema eparhii şi ighemonii şi pe toţi sfetnicii mei şi înaintea lor vă voi face pe voi fiice ale mele şi de către toţi veţi fi cinstite şi lăudate. Iar de nu mă veţi asculta şi de nu vă veţi supune poruncii mele, apoi în multe rele veţi cădea şi veţi duce în primejdie bătrîneţele mamei voastre şi voi înşivă veţi pieri în acea vreme, în care aţi pu-tea să vă veseliţi, petrecînd în desfătări, în bunătăţi şi în bucuriile lumii acesteia. Că eu vă voi pierde pe voi cu rău şi mădularele voastre, sfărîmîndu-le, le voi arunca spre mîncare cîinilor şi veţi fi defăimate de toţi. Drept aceea, ascultaţi-mă pe mine, ca să vă fie vouă bine, că vă iubesc pe voi şi n-aş vrea ca să vă pierd frumu-seţea voastră şi să vă lipsesc pe voi de viaţa aceasta, ci fiice ale mele vreau să vă am pe voi".

Deci, au răspuns sfintele fecioare, toate, cu o gură, zicînd: "Noi, tată avem pe Dumnezeul ceresc care se îngrijeşte de viaţa noastră şi miluieşte sufletele noastre. De Acela vrem să fim iubite şi ale Aceluia adevărate fiice căutăm să ne numim şi Aceluia închinîndu-ne şi păzind poruncile Lui, spre idolii voştri scuipăm, iar de îngrozirile tale nu ne temem. De aceea şi dorim să pătimim şi să răbdăm muncile cele amare pentru cel dulce Iisus Hristos, Dumnezeul nostru".

Auzind împăratul un răspuns ca acesta, a întrebat pe mama, Sofia, de numele şi de anii lor, iar ea a zis: "Cea dintîi fiică a mea se numeşte Pistis şi are doisprezece ani; a doua, Elpida, are zece ani; iar a treia fiică se numeşte Agapi şi este de nouă ani". Şi se mira împăratul de acea vitejie a sufletului ce în puţini ani agoni-siseră şi de răspunsul dat cu pricepere şi îndrăzneală. Apoi, a înce-put pe cîte una, pe rînd, a le sili la păgînătatea sa. Întîi, pe cea mai mare soră, Pistis, o silea zicîndu-i: "Jertfeşte marii zeiţe Artemida!" Iar ea n-a vrut. Atunci a poruncit împăratul să o dezbrace pe ea şi să o bată tare. Iar chinuitorii bătînd-o fără de milă, îi ziceau: "Jert-feşte marii zeiţe Artemida!". Dar ea răbda ca şi cum nici n-ar fi fost trupul ei. Iar chinuitorii, nesporind nimic cu bătaia, i-au tăiat fragedul ei piept şi în loc de sînge a curs lapte din răni, şi toţi cei ce priveau la chinuirea ei se mirau de răbdarea şi de minunea aceasta, cum curgea din răni lapte, iar nu sînge. Şi clătinînd cu capetele, osîndeau în taină nerozia şi răutatea împăratului, zicînd: "Ce a greşit această frumoasă fecioară de pătimeşte aşa! O, vai de nebunia împăratului şi de cruzimea lui cea de fiară, care mănîncă fără de omenie nu numai pe oamenii cei bătrîni, dar şi pe copiii cei tineri!". După aceasta, chinuitorii aduseră un grătar de fier şi-l puseră pe un foc mare, şi grătarul s-a înroşit îndată ca un cărbune aprins, încît scăpăra scîntei; pe acela o puseră pe sfînta fecioară Pistis care, după ce a stat două ceasuri pe el şi rugîndu-se către Domnul său, nu s-a ars deloc, aşa încît toţi se mirau. O aruncară apoi într-o căldare care sta pe foc plină de smoală amestecată cu untdelemn şi foarte fiartă; şi nici acolo nu s-a vătămat, ci ca în apă rece şezînd, cînta lui Dumnezeu.

Iar prigonitorul, neştiind ce să mai facă cu dînsa ca să o poată abate de la credinţa în Hristos, a hotărît asupra ei judecată de sa-bie de care auzind sfînta Pistis s-a umplut de bucurie şi a zis către mama sa: "Roagă-te pentru mine maica mea, ca să-mi săvîrşesc a-lergarea mea şi, trecînd la marginea cea dorită, să văd pe Domnul şi Mîntuitorul meu Cel iubit şi să mă îndulcesc de vederea Lui cea dumnezeiască". Iar către surori a zis: "Iubitele mele surori! Ştiţi cui ne-am făgăduit şi cui ne-am făcut mirese! Ştiţi că însemnate sîntem prin Sfînta Cruce a Domnului nostru spre veşnica Lui slujbă. Deci, să răbdăm pînă în sfîrşit. De o mamă sîntem născute, una ne-a hră-nit şi ne-a învăţat, deci unul şi acelaşi sfîrşit să primim, o voie să avem, ca unele care într-adevăr am ieşit din unul şi acelaşi pîntece. Iată eu vă voi fi vouă pildă, ca amîndouă după mine să veniţi la Mirele nostru cela ce la Sine ne chiamă pe noi". Acestea zicîndu-le a sărutat pe mama sa, aşijderea şi cu surorile, îmbrăţişîndu-se s-au sărutat şi a plecat să se pună sub sabie.

Iar mama nu s-a mîhnit pentru fiica sa, căci atît mîhnirea inimii, cît şi durerea maicii cea pentru fii a fost biruită într-însa de dragostea cea către Dumnezeu. Şi numai de aceea ofta şi se în-grijea ca nu cumva vreuna din fiicele sale, înfricoşîndu-se de mun-că, să se

lepede de Domnul tuturor şi zicea către Pistis: "Eu, fiica mea, te-am născut pe tine şi pentru tine am răbdat dureri. Pe acestea tu numai atunci mi le răsplăteşti mie bine, cînd vei muri întru mărturisirile lui Hristos, şi-ţi vei vărsa sîngele tău pe care din pîn-tecele meu l-ai luat pentru Hristos. Drept aceea să mergi la dînsul, iubita mea fiică, şi cu sîngele tău, roşindu-te, ca îmbrăcată fiind cu o haină mohorîtă să te arăţi frumoasă ochilor Mirelui tău şi pe mine, mama ta cea săracă, înaintea Lui să mă pomeneşti şi pentru surorile tale roagă-te Lui, ca să le întărească şi pe ele întru aceeaşi răbdare pe care tu o ai".

Şi tăiară cinstitul cap al Sfintei Pistis. Iar mama a luat mult pătimitorul ei trup şi, sărutîndu-l pe el, se bucura şi slăvea pe Hristos Dumnezeu, Cel ce a primit pe fiica ei Pistis în cămara cea ce-rească.

Iar păgînul împărat a adus de faţă pe cealaltă soră, pe sfînta fecioară Elpida, şi a zis către dînsa: "Fiică bună, rogu-mă ţie, as-cultă sfatul meu, că te sfătuiesc ca un tată, iubindu-te pe tine: în-chină-te Artemidei celei mari. Ai văzut muncile cele ale surorii tale celei mari şi ai privit la moartea ei cea amară; deci, să nu vrei şi tu să pătimeşti la fel. Să mă crezi pe mine fiică, că îmi este jale de tinereţile tale şi aş dori să te am pe tine fiică, de te-ai supu-ne poruncii mele". Iar Sfînta Elpida a răspuns: "Au doar, împărate, nu sînt soră aceleia pe care au ucis-o? Doar nu din aceeaşi mamă m-am născut? Doar nu cu acelaşi lapte m-am hrănit şi acelaşi botez am avut pe care l-a avut şi sora mea cea sfîntă? Împreună cu dînsa am crescut şi din aceleaşi cărţi şi aceeaşi învăţătură a mamei m-am învăţat a cunoaşte pe Unul Dumnezeu şi Domnul nostru Iisus Hristos şi întru dînsul a crede şi Lui Unuia a mă închina. Deci, să nu nădăjduieşti, împărate, că eu n-aş cugeta, n-aş gîndi sau n-aş vrea a merge pe aceeaşi cale pe care a plecat sora mea Pistis, la care sînt gata; ci numai nu zăbovi mult ostenindu-te cu cuvintele şi începe însuţi lucrul şi vei vedea că tot acelaşi este gîndul meu ca şi acela al surorei mele celei mai dinainte".

Auzind împăratul un răspuns ca acesta a dat-o pe ea la chi-nuri şi dezbrăcînd-o pe ea slujitorii ca şi pe Pistis, au bătut-o fără milă, mult, încît s-au ostenit bătînd-o. Iar ea tăcea ca şi cum n-ar fi simţit durerile, fără numai privea spre fericita maica sa Sofia, care sta tot acolo, şi, cu vitejie spre pătimirea fiicei sale privind, cu tărie ruga pe Dumnezeu ca să dea fiicei sale răbdare multă. Apoi, după porunca împăratului celui fără de lege, o aruncară în foc, în care, ca şi cei trei tineri, nearsă fiind, lăuda pe Dumnezeu. După aceasta o spînzurară şi cu unghii de fier au strujit-o. Iar căzîndu-i carnea şi sîngele curgînd ca pîrîul din ranele ei ieşea oarecare minunată bună mirosire, şi zîmbea cu faţa luminoasă şi cu darul Sfîntului Duh strălucind şi batjocorind pe chinuitor că pe o copiliţă mică cum e ea nu putea să o biruiască, zicea: "Cu ajutorul lui Hristos, nu numai nu bag în seamă chinul, dar mai ales îmi place întru el, ca într-o dulceaţă a raiului, că dulce îmi este pentru Domnul meu. Iar pe tine chinuitorule, te aşteaptă munca cea fără de sfîrşit cu dia-volii, în gheena focului pe care în loc de Dumnezeu îi ai ţie". Cu aceste cuvinte întărîtîndu-se mai mult chinuitorul, a poruncit să gătească o căldare plină cu smoală amestecată cu seu şi dedesubt să-i dea foc, ca în căldura cea fiartă să o arunce pe sfîntă; fierbînd căldarea, cînd era să arunce pe sfînta într-însa, îndată căldarea s-a topit ca ceara şi s-a vărsat

smoala ce clocotea într-însa şi seul cel fierbinte şi au ars pe toţi cei ce stau împrejur, căci atîta putere făcătoare de minuni a lui Dumnezeu era întru Sfînta Elpida.

Dar prigonitorul văzînd toate acestea, n-a vrut să cunoască pe adevăratul Dumnezeu, pentru că inima lui a întunecat-o diavolescul întunerec şi rătăcirea pierzătoare şi se ruşina văzîndu-se batjocorit de o copiliţă aşa mică. Apoi, nevrînd ca să rabde mai mult ruşinea aceea, a osîndit-o pe ea la tăiere. Fecioara, auzînd de sfîrşitul său, a alergat cu bucurie la mama sa, zicînd: "Fii liniştită, mama mea! Să fii sănătoasă si să pomeneşti pe fiica ta". Iar mama, cuprinzînd-o pe ea, o săruta, zicîndu-i: "Fiica mea, Elpida, binecuvîntată eşti tu de Domnul Dumnezeu Cel de sus, spre care nădăjduieşti şi sîngele tău pentru Dînsul să nu-l cruţi. Mergi dar la sora ta Pistis şi cu dîn-sa să stai înaintea Dumnezeului tău". Apoi sărutîndu-se Elpida cu sora sa Agapi, care privea la sfîrşitul ei, zise către dînsa: "Să nu rămîi aici, sora noastră, ci să grăbeşti a veni ca împreună să stăm înaintea Sfintei Treimi". Apoi s-a apropiat de trupul cel mort, tăiat, al Sfintei Pistis, sora sa, şi cuprinzîndu-l pe el cu dragoste, din fire spre lacrimi se pleca, iar din dragostea cea întru Hristos spre bucu-rie era îndemnată. După aceea şi-a plecat sfîntul său cap sub sabie şi tăiară pe Sfînta Elpida. Iar mama a primit trupul ei şi proslăvea pe Dumnezeu, bucurîndu-se de o vitejie ca aceasta a celor două fiice ale sale, vitejie la care şi pe a treia fiică o îndemna cu cuvinte dulci şi cu înţelepte sfaturi.

Apoi, chemînd prigonitorul pe a treia fecioară, Agapi, o în-demnă pe ea, ca şi pe cele două, ca să se depărteze de Cel răstignit şi să se închine Artemidei. Dar în zadar s-a ostenit înşelătorul pen-tru că cine avea să rabde mai mult pentru Domnul cel iubit al său, precum Agapi, care se tîlcuieşte "dragoste", de vreme ce este scris: "tare ca moartea este dragostea, apa cea multă nu poate să stingă pe dragoste şi chiar rîurile nu o vor îneca pe ea"? Că n-au stins focul dragostei celei către Dumnezeu în această fecioară apele cele multe ale dulceţilor lumeşti şi nu o înecară pe ea rîurile primejdiilor şi ale chinurilor, ba încă se da pe faţă dragostea ei cea mare prin aceea că era gata în orice vreme să-şi pună sufletul pentru iubitul său Iisus Hristos. Mai mare dragoste decît aceasta nimeni nu are, ca cineva să-şi pună sufletul pentru altcineva. Iar cunoscînd prigonitorul că nu poate să sporească nimic cu înşelăciune, a început a o chinui pe ea, vrînd ca în feluri de munci să despartă pe Agapi de dragostea lui Hristos. Ci sfînta alcătuia cu buzele cuvintele Apostolului: "Cine mă va despărţi de la dragostea lui Dumnezeu? Oare necazul sau strîmtoarea sau gonirea sau foamea sau golătatea sau primejdia sau sabia? În toate acestea biruiesc pentru cel ce m-a iubit pe mine" (Romani 8,35-37).

Deci s-a început chinuirea ei aşa: a poruncit chinuitorul să o întindă pe ea la o roată şi cu toiege să o bată. Şi întinsă a fost sfînta atît de mult, încît din trupul ei cel tînăr se desfăceau mădularele din încheieturile lor şi, bătîndu-se, se roşea cu sîngele ca o porfiră, iar pămîntul se adăpa din sîngele ei ca din ploaie. Apoi arseră un cuptor foarte tare pe care, arătîndu-l sfintei, chinuitorul zicea: "O, fecioară, numai atîta să zici : Mare este zeiţa Artemida! ; şi-ţi voi da drumul. Iar de nu vei zice aceasta, îndată într-acel cuptor ars vei arde". Iar sfînta a zis: "Mare este Dumne-zeul meu Iisus Hristos! Iar Artemida şi tu cu dînsa, să pieriţi". Şi îndată prigonitorul mîniindu-se, a poruncit celor ce stau de faţă să o

arunce în cuptor. Iar ea, neaşteptînd să o arunce cineva, singură s-a grăbit a intra; şi umbla prin mijloc nearsă şi ca la un loc de răcoare dănţuia cîntînd şi binecuvîntînd pe Dumnezeu. Iar din cuptor îndată a ieşit focul asupra necredincioşilor celor ce stăteau împrejurul cuptorului şi a ars pe unii prefăcîndu-i în cenuşă, iar pe alţii i-a pîrlit şi chiar pe împăratul, ajungîndu-l, l-a vătămat, încît a fugit departe de cuptor. Deci, se vedeau în acel cuptor şi alte oarecare fiinţe foarte luminoase dănţuind cu dînsa şi se prea mărea numele lui Hristos, iar necuraţii se ruşinau.

Apoi, stingîndu-se cuptorul, a ieşit sfînta ca dintr-o cămară, mireasa cea frumoasă a lui Hristos, luminoasă şi sănătoasă. Prinzînd-o chinuitorii, după porunca împăratului, cu sfredele i-au găurit încheieturile, dar dumnezeiescul ajutor întărea pe sfînta în muncile acelea, încît n-a murit. Pentru că cine ar fi putut răbda acestea? Oricine îndată ar fi murit. Însă iubitul ei Mire, Iisus Hristos, o întărea pe ea ca şi necuraţii de mai mare ruşine să se umple, iar sfintei mai multă răsplătire să i se înmulţească şi să se proslăvească puterea cea tare a lui Dumnezeu în vasul cel slab. Mai pe urmă, prigonitorul bolnăvindu-se de pîrlirea aceea a focului, a poruncit să o taie pe sfînta cu sabia. Iar ea, auzind de tăierea sa, se bucura şi zicea: "Cum oare să binecuvîntez mult lăudatul numele Tău, Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce mă iubeşti pe mine, roaba Ta, Agapi, că cu surorile mele mă rînduieşti pe mine, învrednicindu-mă ca aceleaşi munci pe care şi ele le-au pătimit pentru nu-mele Tău să le pătimesc!?" Iar mama ei, Sfînta Sofia, neîncetat se ruga lui Dumnezeu pentru a treia fiică a sa ca să-i dea ei răbdare pînă la sfîrşit şi zicea către dînsa: "A treia mlădiţă a mea, fiica mea cea prea iubită, nevoieşte-te pînă în sfîrşit, pentru că pe bună cale mergi, şi iată, ţi s-a împletit ţie cununa şi ţi s-a deschis cămara cea gătită, şi Mirele stă aşteptîndu-te pe tine şi privind de sus la nevoinţa ta. Cînd îţi vei pleca capul sub sabie, el să primească sufletul tău cinstit şi fără de prihană; să-l cuprindă şi să te odihnească pe tine cu ale tale surori. Încă să mă pomeneşti şi pe mine, mama voastră, în împărăţia Mirelui nostru, ca milostiv să-mi fie mie şi să nu mă lipsească pe mine de partea voastră şi de petrecerea împreună întru slava Sa cea sfîntă". Şi îndată o tăiară pe sfînta Agapi cu sabia.

Iar maica luînd trupul ei, l-a pus într-o raclă frumoasă împreună cu trupurile sfintelor Pistis şi Elpida şi a împodobit tru-purile lor precum se cădea şi, punîndu-le într-o căruţă, le-a dus din cetate ca la cîteva stadii şi acolo cu cinste a îngropat pe fiicele sale, scăldate în lacrimi de bucurie, la un loc înalt. Apoi, însăşi ea, şezînd lîngă mormîntul lor trei zile, se ruga lui Dumnezeu cu umi-linţă şi a adormit cu somnul morţii în Domnul şi s-a îngropat de către credincioşi în acelaşi loc împreună cu fiicele cu care a avut parte de împărăţia cerească şi de încoronarea mucenicească, că deşi n-a suferit cu trupul, cu inima a pătimit mult pentru Hristos.

Aşa de înţelepţeşte şi-a sfîrşit Sofia alergarea sa aducînd Sfintei Treimi în dar pe cele trei îmbunătăţite fiice ale sale, Pistis, Elpida şi Agapi! O, sfîntă şi dreaptă Sofie! Care dintre femei s-a mîntuit aşa prin naşterea de fii, precum tu, care ai născut nişte fiice ca acestea care Mîntuitorului s-au făcut mirese si pentru dînsul pătimind, cu dînsul acum împărăţesc şi se proslăvesc! Cu adevărat tu eşti mamă minunată şi vrednică de bună pomenire, că privind la cele cumplite şi amare chinuri şi la morţile fiicelor tale celor iubite, nimic nu te-

a durut de dînsele ca pe o maică, ci cu atît mai mult te-ai bucurat de darul lui Dumnezeu, mîngîindu-te, şi singură le-ai învăţat pe ele şi le-ai rugat să nu-şi cruţe viaţa lor vremelnică, ci să-şi verse fără de cruţare sîngele pentru Hristos Domnul, de a cărui prea luminată faţă acum, prin vedere, te veseleşti la cer, cu sfintele tale fiice! Înţelepţeşte-ne şi pe noi ca să aducem roadele virtuţilor credinţei, nădejdei şi dragostei şi să ne învrednicim ca înaintea preasfintei, nezidítei şi de viaţă făcătoarei Treimi să stăm şi să o slăvim pe ea în vecii vecilor. Amin.

În această zi, pomenirea Sfintei Muceniţe Agatoclia, care de la stăpîna sa Arianca a pătimit multe răutăţi în opt ani pentru dreapta credinţă, cu pietre peste grumaz fiind bătută necontenit şi sfărîmîndu-i-se coastele cu ciocan de fier, mai pe urmă lipsindu-se de vremelnica viaţă, prin ardere de foc a trecut la viaţa cea veşnică.

Şi pomenirea Sfintei Muceniţe Teodota care pe vremea împărăţiei lui Alexandru (222-235), de către Simblic prigonitorul a fost purtată prin multe cetăţi şi s-a chinuit cu multe cazne, apoi s-a sfîrşit de sabie în Niceea.

Şi pomenirea sfinţilor mucenici o sută cincizeci şi şase, în Tir, cetatea Feniciei, pe timpul împărăţiei lui Diocleţian (284-305), chinuiţi de Viturin dregătorul, prin multe munci, pentru Hristos. Între ei erau şi doi episcopi din Egipt, Pelie şi Nil şi Zinon preotul, şi doi slăviţi bărbaţi, Patermuhtie şi Ilie, care, scoţîndu-li-se ochii şi tăindu-li-se pulpele, s-au sfîrşit prin foc.

Pomenirea Cuviosului Părinte Eumenie,
Episcopul Gortinei (sec. VII)
(18 septembrie)

Acest cuvios, părintele nostru Eumenie, prin îmbunătăţita viaţă a plăcut lui Dumnezeu din tinereţe, pentru că a călătorit pe calea cea strîmtă care duce la cer, ascultînd pe cela ce zice: "Nevoiţi-vă a intra prin poarta cea strîmtă, prin care, ca să poată intra cineva, două sarcini grele are a lepăda: averea şi trupul"; Eumenie a lepădat averea pentru că a împărţit-o la săraci, ştiind că bogatul cu greu va intra în împărăţia lui Dumnezeu. Cine va putea să intre prin porţile cereşti cele strîmte fiind încărcat cu sarcina bogăţiei?

După cum a sfătuit Domnul pe tînărul acela care a întrebat despre viaţa cea veşnică: "Vinde-ţi - zice - averile şi le împarte la săraci şi vei avea comoară în cer" (Matei, 19,21). Pentru că cel ce slujeşte Mamonei nu poate să slujească şi lui Dumnezeu. Şi cel însărcinat cu mulţimea bogăţiilor nu va trece prin uşile cereşti cele strîmte, precum nici cămila prin urechea acului. Cel ce voieşte să treacă prin strîmtoare, nu numai sarcina, ci şi hainele le leapădă. Cel ce doreşte ca să fie în cer următorul Domnului, nu numai ave-rile acelea care sînt de prisosit ca o netrebnică sarcină le leapădă, ci şi pe acelea ce sînt de nevoie, care ca o haină pe neajungerea trupului o acopere, şi pe acelea le împarte la săraci.

Unul ca acesta era Sfîntul Eumenie. El pe toate le-a socotit a fi gunoaie, de toate s-a lepădat, pe toate le-a lăsat, ca să alerge după Hristos, şi pentru ca să-L afle şi să-L dobîndească. Averea, dezbrăcînd-o de pe sine ca pe o haină, pe cei săraci, pe cei goi şi pe cei lipsiţi i-a îmbrăcat, apoi el însuşi, dezbrăcîndu-se de toată dulceaţa pămîntească, a trecut prin strîmtoarea sărăciei şi a intrat prin poarta cea îngustă care duce la cereasca bogăţie.

Acest cuvios a lepădat şi altă grosime a trupului cînd cu ne-voinţele, cu ostenelile, cu înfrînarea, cu postul şi cu pribegirea şi-a supus poftele sale şi s-a făcut subţire, ferindu-se de toată plăcerea trupească şi de iubirea dulceţilor lumeşti. Pentru că "cel ce se luptă - precum zice apostolul - se înfrînează de la toate" (I Corinteni 9,25). S-a înfrînat şi el de toate acelea prin care trupul s-ar fi în-grăşat şi s-ar fi îngroşat poftele, născîndu-se patimile. Nu şi-a dat ochilor săi somn, pînă ce sufletul şi trupul, curăţindu-se de patimi, s-a făcut locaş Sfîntului Duh. Aşa lepădînd amîndouă sarcinile cele groase: una de avere, iar alta a trupului mult pătimaşului, s-a făcut uşor trecerea pe calea cea îngustă a porţilor celor strîmte care duc la viaţa veşnică. Iar cînd viaţa lui îmbunătăţită strălucea ca o lu-mină şi era de folos tuturor, atunci a fost ales şi ridicat la scaunul episcopal al Bisericii Gortinei, unde ca o lumină stînd în sfeşnic, a luminat păstoria sa şi ca un soare a luminat Biserica lui Hristos cu lucrurile şi cu cuvintele, pentru că aşa se cade să fie lumina lumii, ca fapta să meargă înaintea cuvintelor, precum raza apucă înaintea luminii. Drept aceea şi acest sfînt, şezînd pe scaunul său de episcop, învăţa pe fiii săi sufleteşti mai întîi cu fapta, chip şi pildă făcîndu-se turmei cu viaţa cea curată şi plăcută lui Dumnezeu, apoi îi învăţa şi cu cuvîntul.

Mai întîi fiind lumină pentru sine, a luminat şi pe alţii. Întîi cugetînd el la legea Domnului ziua şi noaptea şi pe alţii după aceea i-a învăţat. Întîi el a vieţuit cu sfinţenie şi apoi i-a sfinţit pe alţii. Întîi a cîştigat ştiinţa sa curată şi apoi a curăţit ştiinţele altora. Era încă şi foarte milostiv şi după numele său Eumenie, care se tîlcu-ieşte milostiv, avea viaţa plină de lucruri bune. Era tată al sărma-nilor, bogăţie a săracilor, dătător celor ce cer, mîngîietor, pătimitor celor ce pătimesc şi făcător de minuni prea minunat.

O dată a omorît cu rugăciunea un şarpe mare ce se repezise asupra lui, dar mai mare minune a făcut că pe şarpele iadului, pe diavolul l-a călcat, păşind peste dînsul prin rugăciune şi l-a alungat pe el de la turma lui Hristos cea încredinţată lui. Şi nu numai în Gortina, ci şi în Roma asupra diavolilor s-a înarmat pentru că, ajungînd la Roma, prin semne şi minuni, pe mulţi i-a făcut a se mira; pe duhurile cele viclene le-a alungat din oameni, bolnavii a tămăduit, era făcător de pace în mijlocul vrajbelor şi al mîniilor. Ajungînd la Tebaida în vreme de secetă, a pogorît ploaie din cer cu rugăciunea şi acolo sfîrşindu-se cu pace, a început după viaţa cea vremelnică viaţa cea veşnică şi nesfîrşită. Iar sfîntul lui trup a fost mutat în Gortina, la scaunul lui, şi acolo l-au îngropat cu cinste.

Pomenirea Sfintei Muceniţe Ariadna (sec. II)
(18 septembrie)

Această sfîntă muceniţă, Ariadna, a pătimit pentru Hristos pe vremea împărăţiei lui Adrian (117-138), fiind roabă la oarecare Tertill, mai mare al cetăţii Promisia, din ţara Frigiei. Acel Tertill a făcut praznic în capiştea idolească la naşterea unui prunc al său, jertfind şi închinîndu-se zeilor şi dănţuind cu toţi casnicii şi cu prietenii şi megiaşii săi. Sfînta Ariadna a rămas acasă şi n-a vrut să intre în capiştea idolească şi să prăznuiască împreună cu stăpînul său. Deci mîniindu-se stăpînul ei, a bătut-o fără milă, apoi, spînzurînd-o, a strujit-o cu unghii de fier, după aceasta a aruncat-o în temniţă şi a chinuit-o cu foamea multă vreme, ca să se lepede de Hristos şi să se închine idolilor neînsufleţiţi. Apoi, i-a dat drumul din temniţă şi ea s-a dus din cetate. Dar stăpînul ei, căindu-se că a liberat-o, a alergat după dînsa cu slujitorii săi, iar ea uitîndu-se înapoi şi văzînd pe urmăritorii săi, a fugit şi, apropiindu-se de o oarecare piatră, s-a rugat lui Dumnezeu ca să o izbăvească pe ea din mîinile vrăjmaşilor. Şi îndată, cu dumnezeiască putere, s-a desfăcut piatra şi a intrat sfînta înlăuntru, iar piatra s-a strîns la loc cum a fost, pentru că îngerul Domnului, arătîndu-se acolo, a făcut această minune. Deci, prigonitorii s-au tulburat de frică şi, hărţuindu-se cu suliţele lor, singuri s-au împuns pe ei şi au pierit.

Aşa a izbăvit Domnul pe roaba sa din mîinile lor, ca pe o pasăre din cursa vînătorilor. Cu ale cărei rugăciuni să ne izbăvească Domnul şi pe noi de vrăjmaşii noştri şi cu aceeaşi sfîntă să ne învrednicească şi pe noi a dănţui în bucuria cea cerească în veci. Amin.

În această zi, Sfintele femei Muceniţe Sofia şi Irina şi Sfîntul Mucenic Castor.

Tot în această zi la Prolog este pus Sfîntul Simeon, episcopul Ierusalimului, dar pomenirea lui se cinsteşte la aprilie, în 27 de zile.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Trofim,
Savvatie şi Dorimedont († 276)
(19 septembrie)

Rău-credinciosul Probus (276-282) avea sceptrul împărăţiei Romei, iar în Antiohia stăpînea Attic, care se numea şi Eliodor. Atunci se săvîrşea praznicul pierzător de suflet al lui Apolo şi locuitorii cetăţii, precum le era obiceiul, toată ziua aceea se îndeletniceau cu aduceri de jertfe, beţii, dănţuiri şi toate lucrurile cele de desmierdare. Atunci au venit acolo din părţile din afară doi necunoscuţi, Trofim şi Savvatie, bărbaţi dreptcredincioşi şi închinători ai adevăratului Dumnezeu. Aceştia văzînd orbirea şi pierderea marii mulţimi de suflete, au suspinat cu greu şi, amestecîndu-şi cuvintele cu lacrimi, au zis către Dumnezeu: "Dumnezeule! Cel ce cu cuvîntul din nefiinţă toate Le-ai alcătuit şi pe om după chipul Tău l-ai zidit, Tu caută din cer şi scoate pe aceşti oameni din mîinile vrăjmaşului". Grăind ei acestea, închinătorii la idoli, cei ce i-au văzut pe dînşii, au

cunoscut că nu fac parte din păgînătatea idolească, şi, prinzîndu-i, i-au dus la stăpînitorul şi judecătorul lor cel mai dinainte pomenit, Attic Eliodor, care văzîndu-i, îndată a poruncit să-i despartă pe unul de altul. Aducînd de faţă întîi pe Sfîntul Trofim îl întrebă de nume, de viaţă şi de credinţă. Iar el a răspuns: "Numele meu este Trofim şi m-am născut din părinţi slobozi şi de neam bun; însă am fost robit păcatului fără de necinstire; pînă ce, prin botezul lui Hristos, am luat cea mai bună libertate şi neamul cel mai bun". Iar judecătorul a zis: "De care credinţă eşti?" Răspuns-a Trofim: "Iată, ţi-am spus, dar ascultă mai lămurit: Sînt creştin, rob al lui Hristos şi lui Hristos jertfă vreau să fiu". Judecătorul a zis: "Dar eşti străin sau cetăţean?" Iar sfîntul, cel ce cu adevărat era străin de lume, a zis că este străin. Iar judecătorul l-a întrebat: "Oare ai citit poruncile împărăteşti?" Răspuns-a sfîntul: "Le-am citit, însă ce este nouă că între dreapta credinţă şi între înşelăciunea diavolească este atîta deosebire pe cît între zi şi între noapte".

După aceste cuvinte, mîniindu-se prigonitorul, a poruncit ca pe Sfîntul Trofim, dezbrăcîndu-l, să-l întindă în patru părţi şi să-l bată fără milă. Şi l-au bătut mult pe mucenic, pînă s-a roşit pămîntul de sîngele lui. Apoi, judecătorul a poruncit ca să înceteze a-l bate şi i-a zis: "Jertfeşte zeilor, Trofime, că de nu vei jertfi, apoi te voi trimite în Frigia, la Dionisie prigonitorul". Acel Dionisie era foarte cumplit. Prin tirania sa cea fără de omenie era vestit în toată lumea. Răspuns-a Sfîntul Trofim: "Nu mi se cade mie nici a mă gîndi la aceasta, chiar dacă voi fi ucis de tine ori de altul, că de voi fi chinuit ori de Eliodor, ori de voi fi chinuit de Dionisie, tot o moarte îmi este înainte, pentru că amîndoi au acelaşi gînd: să ucidă pe aceia care au hotărît să slujească cu dreaptă credinţă lui Dumnezeu".

La aceste cuvinte judecătorul mai tare s-a mîniat şi a poruncit să-l spînzure pe lemn pe sfînt şi să-i rupă trupul. Şi îndată veniră de faţă speculatorii (Cei care taie capetele) cu unelte ascuţite, cu care tăind trupul mucenicului şi strujindu-l pînă la oase ajunseră la cele dinlăuntrul lui. Iar el, răbdînd, grăia încet şi lin: "Doamne, ajută robului Tău". Iar judecătorul a zis către dînsul: "Unde este Hristos al tău, Trofime?" Iar el a răspuns: "Hristos al meu este cu toţi cei ce-L chiamă pe El în adevăr şi de mine nu se desparte. Semnul adevărat al venirii lui Hristos la mine este acesta: că rabd cu înlesnire chinurile pe care nu le poate răbda firea omenească, de nu ar fi lîngă dînsa ajutorul lui Dumnezeu".

După aceste chinuri îl aruncară pe Sfîntul Trofim în temniţă, apoi aduseră la judecată pe fericitul Savvatie. Şi îndată a zis către dînsul judecătorul: "Nu te întreb pe tine de eşti creştin, ci spune mai întîi de ce rînduială eşti", pentru că singur cuvîntul creştin era aşa de urît acelui necurat, încît nici nu voia să-l audă; precum cel bolnav de ochi nu suferă să vadă lumina cea bineprimită la toţi, fiindu-i ochii sufleteşti aşa de întunecaţi nu suferea să caute cu dînşii la lumina numelui lui Hristos. Pentru aceea i-a zis: "Nu te întreb pe tine de eşti creştin". Iar Sfîntul Savvatie a răspuns: "Mie, o, judecătorule, dregătoria, vrednicia, moştenirea, mărirea şi bogăţia îmi este Hristos, Fiul lui Dumnezeu Cel pururea viu, cu a Cărui purtare de grijă toată lumea durează şi se cîrmuieşte".Iar judecătorul, socotind răspunsul cel îndrăzneţ al muce-nicului ca o jignire, s-a mîniat şi l-a lovit peste obraz, zicîndu-i: "Na, să răspunzi precum te întreb eu! Şi mai înainte, pînă nu te voi pierde pe

tine cu chinurile, apropie-te de zei şi le jertfeşte lor". Sfîntul a ocărît pe zeii lor şi a rîs de nebunia lor şi a dat pe faţă păgînătatea lor. Atunci, după porunca prigonitorului l-au spînzurat şi cu unghii de fier l-au strujit atît de mult, pînă ce au rămas oasele goale, căzînd carnea şi cele dinlăuntrul lui se vedeau rupte, încît chinuitorii nu aveau ce să mai rupă de pe dînsul, că toată carnea căzuse. Rămînînd numai oasele spînzurate, îl dezlegară de pe lemn şi îndată Sfîntul Savvatie, în acele chinuri şi-a dat sufletul în mîinile Domnului.

Mutîndu-se Sfîntul Savvatie către Domnul, a rămas singur în chin fericitul Trofim. Judecătorul, pierzînd speranţa că-l va întoarce spre păgînătate, a gîndit să-l trimită în Frigia la prigonitorul Dionisie, de care am pomenit mai înainte. Drept aceea, a scris către dînsul o scrisoare, înştiinţîndu-l despre Trofim, despre cîte chinuri a răbdat, şi că s-a arătat mai tare decît cei care l-au chinuit şi că pe Hristos Unul îl cinsteşte şi pe ei ca pe nimic îi socoteşte.

Trimişii, luînd scrisoarea, au scos pe sfînt din temniţă şi, după porunca prigonitorului, l-au încălţat cu încălţăminte de fier care avea în ea mulţime de piroane ascuţite, cu care să-l ducă încălţat pe cale. Şi luînd ostaşii pe sfînt îl duceau şi îl sileau să meargă deopotrivă cu dînşii; ei pe cai, iar sfîntul pe jos, în încălţămintea cea de fier, înţepîndu-i-se picioarele de piroane, mergea întrecînd pe cei pedeştri şi călări şi se uda calea cu sfîntul lui sînge. Acolo cu adevărat chinuitoare a fost calea ce a dus la viaţa veşnică, unde cu cîţi paşi a măsurat, atîtea răni noi a luat în picioare şi cîte răni noi erau, atîtea dureri şi necazuri a răbdat. Însă Domnul fiind calea, îl întărea pe robul său pe cale şi pentru fiecare pas îi gătea lui răsplătire.

Mergînd trei zile a ajuns la cetatea Frigiei, care se numea Sinad. Şi acolo ostaşii au dat lui Dionisie scrisoarea de la Eliodor. Acesta, citind-o, a poruncit să-l aducă înaintea sa pe Sfîntul Trofim, şi, văzîndu-l, l-a întrebat: "Oare tu eşti Trofim?" Iar mucenicul a răspuns: "Trofim mă numesc şi sînt rob al lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, în care cei ce cred nu se ruşinează niciodată". Iar Dionisie a zis: "Şi încă te afli tot în nesupunere şi pe Acel Hristos zadarnic şi în deşert Îl mai chemi; El la mulţi a fost pricinuitor al morţii. Dacă n-ai vrut mai întîi să te lepezi de El, apoi acum lasă nădejdea pe care ai avut-o spre Dînsul şi jertfeşte idolilor ca, scăpînd de muncile cele cumplite şi de moarte, să-ţi petreci zilele tale în pace". Viteazul Trofim a răspuns: "De moarte şi dacă aş vrea să scap, nu este cu putinţă, că de nu mă vei ucide tu, apoi însăşi firea cu adevărat este datoare să moară. Iar prin moarte se cade a dobîndi viaţa aceea care fără de măsură este mai bună şi mai mare decît aceasta care este plină de răutăţi şi scurtă. Bunătăţile vieţii ce va să fie, ochiul cel de tină nu poate să le vadă şi urechea să le audă, nici nu se suie la inima omului. Deci, cu mare dorinţă sînt robit de viaţa aceea şi mă bucur auzind de la tine de moartea cu care mă îngrozeşti".

Atunci Dionisie, oftînd de mînie, a poruncit ca să-l bată pe sfîntul Trofim cu vine crude. Iar cînd îl bătea îi zicea prigonitorul: "Să zici numai cu buzele, Trofime: "voi jertfi zeilor" şi îndată te vei izbăvi din chinuri". Iar el, nesocotind bătăile şi cuvintele prigonitorului, tăcea. Apoi, slujitorii au turnat oţet cu muştar amestecat în nările lui, după porunca

prigonitorului. După aceasta, spînzurîndu-l pe un lemn, îi spintecau coastele, făcîndu-i răni lungi şi adînci, încît ieşeau rîuri de sînge din ele. Iar el, răbdînd, zicea în sine: "Multe-s necazurile drepţilor şi din toate acelea îi va izbăvi pe ei Domnul". Aceasta auzind-o Dionisie, i-a zis: "Deşartă este nădejdea ta, Trofime, şi zadarnice gîndurile tale, pentru că cine va veni la tine din Cer ca să te izbăvească de răutăţile cele de aici? Deci, te sfătuiesc pe tine, jertfeşte zeilor, şi îţi vei ajuta ţie". Iar sfîntul, rîzînd de nebunia prigonitorului, a zis: "De Dumnezeul meu cel adevărat şi viu nu mă voi lepăda niciodată".

Dionisie a zis cu mînie către slujitori: "Mai groaznic să-l chi-nuiţi pe el". Şi se silea chinuindu-l foarte cumplit, iar sfîntul se ruga: "Caută din Cer, Dumnezeul meu, şi mă izbăveşte de cursa vînătorilor, că Tu eşti aşteptarea mea Doamne". Prigonitorul a poruncit ca să toarne pe rănile lui oţet cu sare adăugîndu-i mai multă durere. Iar fericitul a zis către judecător: "Mai tare acum ai făcut trupul meu, ca să nu se strice de bătăile ce mi-ai dat tu". Apoi, cu lumînări aprinse îi arse coastele, dar nici aşa nu s-a slăbit ostaşul lui Hristos cel nebiruit. După aceasta, îl aruncară în temniţă.

Era acolo un bărbat, anume Dorimedont, singlitic, întîi între sfetnici, creştin binecredincios, dar tăinuit pentru frica muncitorului. Acela, mergînd adeseori în temniţă în taină la Sfîntul Mucenic Trofim, îi spăla sîngele, îi ştergea ranele cu pînze curate, şi-i lega umflăturile, avînd şi în toate grijă de dînsul.

Dar nu s-a tăinuit multă vreme această faptă bună a lui înaintea muncitorului, pentru că îndată a sosit praznicul cel urît de Dumnezeu care se numea "Dioscoria", adică ziua lui Castor şi a lui Polux, şi se sărbătorea de către întregul popor acel praznic păgînesc în cetatea Sinad. Dionisie, cu toţi mai marii şi sfetnicii săi, se închinau idolilor în acea vreme; dar văzînd că nu este cu dînşii şi Dorimedont, au trimis după dînsul ca să se veselească cu dînşii. Iar fericitul Dorimedont a răspuns celor ce veniseră la dînsul: "Sînt creştin, şi nu mi se cade a veni la ospeţe păgîneşti!" Auzind aceasta Dionisie, a poruncit ca să-l aducă cu sila pe acela la sine. Întrebîndu-l pentru ce n-a venit cu dînşii la ospăţ, s-a înştiinţat că într-ade-văr este creştin; însă, nevrînd în acea zi să-l judece pe el, a poruncit să-l ia sub pază.

Deci, trimitea la dînsul pe oarecare din prietenii săi, îndem-nîndu-l să se pocăiască şi să se întoarcă la zeii lor. Iar el, privind cu iuţime la dînşii, le-a zis: "Depărtaţi-vă de la mine toţi lucrătorii fărădelegii". Apoi iar tăcea şi s-a făcut ca un om ce nu aude şi nu avea în gura lui mustrări. Iar a doua zi a şezut prigonitorul la jude-cată, şi aducînd de faţă pe Dorimedont, a zis către dînsul: "Omule înşelat, ce ţi-a fost ţie ieri că te-ai depărtat de zei şi n-ai împlinit poruncile împărăteşti? Oare nu erai tu îndestulat ca să te cinsteşti de toţi şi să ai între noi locul cel mai de pe urmă?" Răspuns-a sfîn-tul: "Cel ce iubeşte pe adevăratul Dumnezeu, întru nimic socoteşte toată cinstea şi slava. Pentru că ce folos este ca mai mult decît alţii a se mîndri, în haine de mult preţ a se îmbrăca, şi celor fără de suflet idoli a se închina? Toate acestea sînt vremelnice şi deşarte, despart pe om de Dumnezeu, şi mijlocesc gheena focului".

Chinuitorul se sîrguia mult, cu îmbunări şi cu îngroziri, ca pe sfîntul Dorimedont să-l despartă de Hristos; dar după ce n-a sporit nimic, a poruncit să-l dezbrace şi să-l spînzure şi cu ţepi de fier înfocate să-i ardă coastele lui. Şi zicea nelegiuitul: "Voi vedea de va veni Hristos ca să-i ajute lui". Iar sfîntul fiind chinuit, chema nu-mele Domnului Dumnezeului său, şi batjocorea pe idolii păgîneşti şi cu cuvintele sale rănea inima prigonitorului, mai mult decît acela cu ţepile rănea trupul lui. Iar Dionisie se repezea la slujitorii cei ce munceau pe sfîntul, şi îi mustra pe ei că nu pot să biruiască limba unuia ce huleşte pe zeii lor, ca să tacă. Iar ei, umplîndu-se de mînie, cu unghii de fier au rupt faţa sfîntului şi i-au dezrădăcinat dinţii lui; însă nici aşa n-au putut să încuie cu tăcerea gura cea gră-itoare de Dumnezeu care mărturisea pe Hristos, şi ocăra pe idolii cei fără de suflet. Apoi, au aprins foc sub dînsul şi l-au pus pe cărbuni aprinşi. Iar el, ca pe nişte flori roşii umblînd, se bucura în pătimirile sale, arătîndu-se gata să rabde mai multe şi mai cumplite munci pentru Hristos. După aceasta prigonitorul a poruncit să-l aducă pe el în temniţă, iar pe Sfîntul Trofim să-l scoată din nou la chinuri, pe care, spînzurîndu-l, cu unghii de fier îi rupea carnea de pe trupul lui, îndoind ranele cele dintîi. După aceasta cu ţepuşi înfocate i-au scos ochii, iar sfîntul, pătimind, mulţumea lui Hristos, apoi îl aruncară iar în temniţă.

Deci se sfătui Dionisie cu sfetnicii săi cum să piardă pe Trofim şi pe Dorimedont, că de toate muncile nu băgau seamă. Astfel, se hotărî să-i dea pe ei la mîncarea fiarelor. Apoi, a poruncit chinuitorul ca să pregătească nişte fiare flămînde şi să hotărască ziua priveliştii. Sosind ziua aceea în care sfinţii erau să fie mîncaţi de fiare, a ieşit Dionisie cu toţi sfetnicii şi cu slugile sale la privelişte, şi s-a adunat popor mult. Apoi, scoaseră pe sfinţii mu-cenici Trofim şi Dorimedont, goi şi răniţi, fiindu-le tot trupul ca o rană.

Punîndu-i pe ei în privelişte, au dat drumul din cuşcă la o ursoaică; iar ea, cu mînie repezindu-se, alerga spre dînşii. Cînd s-a apropiat de ei, îndată mînia fiarei a schimbat-o în blîndeţe. Iar Sfîntul Dorimedont, dorind ca mai degrab să se dezlege din trup şi cu Hristos să vieţuiască, a luat pe ursoaică de ureche şi o întărîta pe ea, ca doar mai degrab ar fi sfîşiat de dînsa; iar ea, ca şi cum se ruşina de el, îşi pleca şi-şi întorcea capul ei. Iar muncitorul se mînia mai mult decît fiara, şi singur întru sine se mînca, văzînd pe sfinţi, nevătămaţi de acea ursoaică.

Apoi, a dat drumul din cuşcă asupra lor unui pardos, dar şi acela, ca un cîine bucurîndu-se, lingea picioarele lor. După aceea a dat drumul unui leu, însă şi acela a făcut tot ca şi cei dintîi, ară-tîndu-se ca un mieluşel blînd. Apoi, s-a mîniat chinuitorul asupra celui ce avea grijă de fiare, şi-l îngrozea pe el cu moarte de nu va întărîta pe fiară, ca pe acei doi creştini să-i mănînce. Şi cînd acela vrea să întărîte leul, îndată s-a repezit leul la dînsul şi a rupt pe stăpînul său. Deci, tot poporul văzînd o minune ca aceea, se mira şi cunoştea puterea Marelui Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru. Numai singur muncitorul cel fărădelege nu voia să cunoască, şi cu mai mult întuneric de nebunie se acoperea, hulind pe Hristos, şi pe robii lui numindu-i fermecători. Apoi a poruncit să le taie lor capetele cu sabia. Şi aşa sfinţii mucenici Trofim şi Dorimedont, după multe şi amare munci, au murit cu ucidere de sabie, iar acum, în viaţa cea fără de moarte, adăugîndu-se Sfîntului

Savvatie, dănţuiesc cu îngerii, slăvind pe Sfînta Treime, pe Tatăl, pe Fiul şi pe sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu cel de toţi slăvit în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Zosima Pustnicul
(19 septembrie)

În părţile Ciliciei, înrăutăţitul cîrmuitor Domiţian (81-96) a încălecat pe cal cu slujitorii săi, şi au mers la vînat. Trecînd prin multă pustie şi peste dealuri, gonea şi vîna fiare. La un loc văzură departe mulţime de fiare, iar în mijloc era un om bătrîn, umblînd şi vorbind cu fiarele ca şi cu oamenii. Spre acestea s-au repezit vînătorii şi au fugit fiarele, iar pe omul acela prinzîndu-l, l-au dus la boier.

Părîndu-li-se că este vînător şi că face farmece în pustie, îl întrebară cine este şi cum îi este numele. Iar el a zis: "Sînt creştin şi îmi este numele Zosima". Deci, legîndu-l pe el, îl duseră în cetate, unde, şezînd boierul la judecată, îl întreba pe el de vrăji şi de farmece şi în ce chip a fermecat fiarele de trăia în mijlocul lor nevătămat, şi vorbea cu dînsele precum cu oamenii. Iar Zosima a răspuns: "Nu pentru farmece mi-am petrecut viaţa mea în pustie, ci fiind creştin nu puteam să petrec cu necredincioşii în cetate. De aceea m-am dus în pustie, vrînd ca mai bine să fiu cu fiarele, decît cu oamenii cei răi şi vrăjmaşi ai Domnului meu Iisus Hristos. Pentru că m-am sîrguit să duc o viaţă ca mulţi sfinţi părinţi de-ai noştri, care, înstrăinîndu-se de lume, au vieţuit în pustie. Iar Dumnezeu cel ce ştie pe cei ce-l slujesc Lui, se îngrijeşte de dînşii. Acela rînduind şi pentru mine după bunătatea sa, mi-a supus fiarele cele sălbatice spre mîngîierea mea. Şi am vieţuit cu dînsele, mîngîindu-mă spre Dînsul, în El punîndu-mi toată nădejdea mea". Atunci boierul a zis: "Dar pe Nazarineanul Îl cinsteşti, răule bă-trîn? Bine, am să merg la Nazaret şi acolo tare te voi munci pe tine, ca ori de Nazarineanul să te lepezi, ori rău să te lipseşti de viaţa aceasta. Ba chiar şi cei ce sînt nazarineni, văzînd muncile tale, o să se înfricoşeze".

Deci, l-a trimis pe Zosima ferecat la Nazaret, înaintea sa. După o vreme şi el a sosit la Nazaret, şi, alegînd vreme de jude-cată, a adus de faţă pe Zosima şi i-a zis: "Spune-ţi vrăjile tale, cum ai fermecat fiarele?" Iar el s-a mărturisit pe sine că este creştin. Şi a poruncit înrăutăţitul să-l spînzure pe el cu capul în jos, să-i lege o piatră mare de grumajii lui şi cu unghii de fier să-l strujească pe el. După aceasta iar l-a întrebat pe el să-şi spună farmecele. Iar Zosima a zis: "Hristos Dumnezeul meu, Acela a trimis fiarele spre mîngîierea mea în pustie". Apoi i-a zis judecătorul: "Dacă fiarele ascultă pe Dumnezeul tău, porunceşte să vină aici o fiară, şi toţi împreună cu tine vom crede". Iar Zosima, întinzîndu-şi cinstitele sale mîini în sus şi rugîndu-se, a zis: "Doamne Iisuse Hristoase, Fi-ul lui Dumnezeu, ascultă-mă pe mine, robul Tău; fă să vină aici un leu înfricoşat, ca să-mi slujească mie". Deodată a sosit un leu înfri-coşat în cetate, şi toţi, văzîndu-l, au fugit; şi venind leul, sprijinea pe dedesubt piatra care era legată de grumajii lui Zosima. Strigînd tiranul din cetate, a zis: "Zosima, îmblînzeşte fiara, ca să te dezle-găm". Iar Zosima a binecuvîntat ca să fie blîndă fiara. Deci, boierul a poruncit să dezlege pe sfîntul din

legături - şi voia să-l trimită pe el la împărat. Zosima, însă, rugîndu-se lui Dumnezeu, şi-a dat du-hul iar leul s-a dus în pustie. Apoi creştinii au îngrijit trupul sfîntu-lui, şi l-au îngropat pe el cu cinste, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul, şi pe Duhul Sfînt, cel slăvit în veci. Amin.

Prologul în această zi pune pe sfîntul Anurie, episcopul, dar acela este sfinţitul mucenic Ianuarie, iar pomenirea lui se face în aprilie, ziua a 21-a. În această zi Prologul pune şi pe sfinţii mucenici Timotei, Agapie şi Tecla, dar şi pomenirea acestora se face la 29 August.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Marelui Mucenic Eustatie Plachida, a soţiei şi fiilor lui († 118) (20 septembrie)

În zilele împărăţiei lui Traian (98-117), petrecea în Roma oa-recare dregător, anume Plachida, de neam bun, slăvit, mai bogat decît alţii şi atîta de viteaz în războaie încît chiar şi numai numele lui era înfricoşat vrăjmaşilor. Acesta a fost ales povăţuitor al oştirilor romanilor, atunci cînd împăratul Romei, Tit (79-81), a mers cu oaste în pămîntul Iudeei, şi a arătat multă bărbăţie în războaie.

Deşi era închinător de idoli cu credinţa, arăta în viaţa sa lucruri creştineşti, hrănindu-i pe cei flămînzi, îmbrăcîndu-i pe cei goi, ajutîndu-le celor căzuţi în primejdii, şi liberîndu-i pe mulţi din legături şi din temniţe. Şi mai mult se bucura de aceasta, cînd făcînd bine cuiva, îi da mînă de ajutor fiind în primejdie, decît atunci cînd biruia cu mîna pe vrăjmaşi. Era ca un alt Cornelie, despre care pomenesc Faptele Apostolilor, în toate lucrurile bune desăvîrşit, afară numai că nu avea sfînta credinţă, cea în Domnul nostru Iisus Hristos, fără de care toate lucrurile cele bune sînt moarte. Şi avea soţie tot aşa cu fapte bune, ca şi dînsul, cu care a născut doi fii. Plachida şi femeia sa erau foarte buni şi milostivi spre toţi. Îi lipsea aceasta numai, să cunoască pe unul, adevăratul Dumnezeu, pe care neştiindu-l, prin lucruri bune Îl cinstea.

Deci, iubitorul de oameni, Dumnezeu, Cel ce vrea ca toţi să se mîntuiască şi nu trece cu vederea pe cei ce fac cele bune, n-a trecut cu vederea nici pe acest bărbat virtuos şi nu l-a lăsat pe el ca să piară în întunericul înşelăciunii idoleşti, ci acela (Care în toate neamurile, cel ce se teme de Dumnezeu şi face dreptate, este primit) l-a făcut pe el primit, şi a vrut ca să-i arate lui calea mîn-tuirii cu un chip ca acesta: Plachida, fiind într-o zi, după obiceiul său, la vînătoare de fiare cu slugile sale, a găsit o cireadă de cerbi, şi, rînduindu-şi călăreţii, au început a urmări pe cerbi.

Şi văzînd un cerb mai mare din toată mulţimea, alerga după el. După ce s-a osebit cerbul din grămadă, s-a despărţit şi Plachida de ostaşii săi, cu puţini tovarăşi alergînd după el; iar slugile cele ce îi urmau lui, obosind, au rămas departe. Plachida singur, avînd calul mai iute, a alergat mai departe după cerb în pustie. Alergîndu-l pe el mult şi fugind departe,

cerbul s-a suit pe o piatră înaltă, şi sta pe dînsa; şi sosind aproape Plachida singur, cugeta în sine cam cum ar putea să vîneze cerbul, şi privea la el. Iar înduratul Dumnezeu, Cel ce rînduieşte în toate chipurile mîntuirea oamenilor, şi cu judecăţile care ştie povăţuieşte la calea cea adevărată, Acela a vînat pe vînă-torul, nu ca pe Cornelie prin Petru, ci ca pe Pavel prin arătarea sa. Căci, stînd Plachida mult şi privind la cerb, i s-a arătat lui Hristos, Domnul, astfel: Era o cruce foarte luminoasă între coarnele cerbului, spre care Plachida privind, a văzut asemănarea trupului celui răstignit pe cruce pentru noi, Iisus Hristos. Deci, minunîndu-se de acea înfricoşată vedenie, a auzit de acolo un glas zicînd către dîn-sul: "De ce mă prigoneşti, Plachido?!" Şi îndată, odată cu acest dumnezeiesc glas, a căzut frică peste el, şi căzînd de pe cal la pă-mînt, zăcea ca un mort. Apoi, abia venindu-şi în sine, a zis: "Cine eşti tu, Doamne, cel ce grăieşti cu mine?" Iar Domnul i-a zis lui: "Eu sînt Iisus Hristos, care Dumnezeu fiind, pentru mîntuirea ome-nească îmbrăcîndu-mă în trup, de voie am pătimit, şi cruce am răb-dat; iar tu, neştiindu-Mă, Mă cinsteşti, pentru că lucrurile tale cele bune, şi milosteniile cele multe s-au suit înaintea Mea, şi Mi-am adus aminte să te mîntuiesc pe tine. De aceea, M-am arătat ţie prin această vieţuitoare, ca să te vînez întru cunoştinţa Mea, şi să te unesc cu credincioşii robii Mei, pentru că nu vreau ca omul cel ce face lucruri drepte, să piară încurcîndu-se în cursele vrăjmaşului".

Şi sculîndu-se Plachida de la pămînt, n-a văzut pe nimeni, şi a zis: "Acum, Doamne, cred că Tu eşti Dumnezeul cerului şi al pămîntului, şi Făcătorul a toate făpturile. Deci, Ţie unuia mă în-chin, iar pe alt Dumnezeu, afară de Tine, de acum nu voi să ştiu, ci Ţie Doamne mă rog! Povăţuieşte-mă pe mine, ce să fac!" Şi s-a făcut un glas către dînsul, zicîndu-i: "Să mergi la un preot creştin şi să te botezi de către dînsul, şi acela te va învăţa pe tine calea mîntuirii". Acestea auzindu-le Plachida, s-a umplut de bucurie şi de umilinţă, şi căzînd la pămînt, s-a închinat cu lacrimi Domnului Celui ce i s-a arătat lui, şi se căia că pînă atunci n-a ştiut dreptatea, şi n-a cunoscut pe Dumnezeu Cel adevărat. Dar se bucura cu duhul că s-a învrednicit de un dar ca acela, care l-a adus pe el la cu-noştinţă, şi la calea cea dreaptă l-a povăţuit. Apoi, încălecînd pe cal, s-a întors la ai săi veselindu-se cu duhul, şi nespunînd nimănui ceea ce se întîmplase.

Iar după ce s-a întors de la vînat la casa sa, a chemat la un loc osebit pe soţia sa, şi i-a spus ei toate cele ce văzuse. Iar ea a zis: "Eu, în noaptea cea trecută, am auzit pe oarecare zicînd către mine: "Tu şi bărbatul tău şi fiii tăi, mîine veţi veni la mine, şi mă veţi cunoaşte pe Mine, Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, Cel ce dau mîntuire celor ce mă iubesc pe Mine". Deci, să nu zăbovim, ci degrab să facem ceea ce ni s-a poruncit nouă". Şi după ce a înnoptat, a poruncit Plachida să caute unde trăieşte preotul creştin, şi înştiinţîndu-se de casa lui unde locuieşte şi-a luat femeia şi copiii şi pe oarecare din slujitorii săi cei credincioşi, şi au mers la casa unui preot, anume Ioan, căruia i-a spus toate cu deamăruntul, cum li s-a arătat lor Dumnezeu, şi au cerut sfîntul botez de la dînsul. Iar el, auzind acestea, a proslăvit pe Dumnezeul cel ce adună din nea-muri, popor bineplăcut Lui şi învăţîndu-i pe ei sfînta credinţă, le-a spus toate poruncile lui Dumnezeu; apoi, din belşug învăţîndu-i, şi făcînd rugăciune, i-a botezat pe ei în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. Şi s-a dat lui Plachida din sfîntul botez, numele Eustatie, şi soţiei lui, Teopista, iar fiilor lor: Agapie şi Teopist. Şi împărtăşindu-i preotul cu Sfintele Taine cele

Dumnezeieşti, le-a dat binecuvîntare cu pace, zicîndu-le: "Dumnezeu să fie cu voi, Cel ce v-a luminat pe voi cu lumina cunoştinţei Sale, şi v-a chemat la moş-tenirea vieţii veşnice, întru care de vederea Lui pururea vă veţi sătura. Să vă aduceţi aminte şi de mine duhovnicul, părintele vos-tru".

Şi se duseră la casa lor, născuţi din scăldătoarea botezului, şi plini de negrăită bucurie, pentru că a luminat darul lui Dumnezeu sufletele şi le-a îndulcit inimile, încît li se părea că sînt în cer, nu pe pămînt.

A doua zi, Eustatie încălecînd pe cal şi luînd cîteva slugi, s-au dus la locul de vînat, acolo unde a văzut pe Domnul, ca să-i dea mulţumită pentru nespusele Lui daruri. Şi sosind la locul acela, a trimis pe slugile sale, zicîndu-le: "Să căutaţi vînat". Iar el, descă-lecînd de pe cal, a căzut cu faţa la pămînt rugîndu-se cu lacrimi, şi mulţumind lui Dumnezeu pentru o milă negrăită ca aceea a lui, că bine a voit a-l lumina pe el împreună cu toată casa sa, cu lumina credinţei. Deci, de aci înainte, se încredinţa în mîinile Domnului său, punîndu-şi nădejdea în voia Lui cea bună şi desăvîrşită, ca după a Sa bunătate, pe toate cele pentru dînsul să le rînduiască spre folos, precum ştie şi vrea. Şi i s-a făcut acolo descoperire de ispitele şi de necazurile cele ce erau să vină asupra lui. Pentru că a auzit pe Domnul grăind către dînsul: "Eustatie, se cade ţie să-ţi arăţi faptele credinţei tale, neîndoirea nădejdii şi osîrdia dragostei tale cea către mine; dar acestea se cunosc nu în vremelnicele bogăţii şi în norocirea cea deşartă, ci în sărăcie şi în ispite. Pentru acestea ai să ajungi în multe necazuri, şi o să fii ispitit în primejdii ca un alt Iov, ca lămurit fiind ca aurul în ulceaŻ, vrednic Mie să te afli, şi să primeşti cununa din mîinile Mele". Iar Eustatie a zis: "Doamne, iată înaintea Ta sînt, fă cu mine ceea ce voieşti, sînt gata ca să primesc cu mulţumire orice din mîinile Tale. Că Tu bun şi milostiv eşti; pedepseşti cu milă ca un Tată, şi oare să nu primesc părinteasca învăţătură din îndurate mîinile Tale? Cu adevărat sînt gata a suferi ca un rob şi a răbda toate cele puse asupra mea, numai ajutorul Tău cel atotputernic să fie cu mine". Şi iar a auzit acel glas: "Dar, acum vrei ca să primeşti necazul, sau în zilele cele mai de pe urmă în ale vieţii tale?" Iar Eustatie a zis: "Doamne, de nu se poate ca să treacă ispitele, apoi dă-mi-le acum ca să rabd acele primejdii, numai trimite-mi ajutorul Tău, ca să nu mă biruiască răutatea, şi să nu mă smulgă pe mine de la dragostea Ta!" Iar Domnul i-a zis: "Îndrăzneşte Eustatie, căci darul meu va fi cu tine, păzindu-te! Apoi cînd în adîncul smereniei vei veni, Eu te voi înălţa pe tine şi te voi proslăvi, nu numai la cer înaintea îngerilor Mei, dar şi înaintea oamenilor te voi cinsti, pentru că, după acele multe necazuri, iar te voi mîngîia pe tine, şi în dregătoria ta cea dintîi te voi rîndui. Iar tu nu de cinstea cea vremelnică să te ve-seleşti, ci de aceea că numele tău este scris în cărţile celor vii". Aşa, sfîntul Eustatie vorbind împreună cu nevăzutul Dumnezeu, şi din descoperirile lui scoţînd, s-a umplut de multă duhovnicească bucurie şi de dumnezeiesc dar la acel loc şi s-a întors la casa sa, aprinzîndu-se de dumnezeiasca dragoste.

Nu a tăinuit aceasta nici de cinstita sa soţie, ci pe toate i le-a spus ei, pe care din dumnezeiasca descoperire le ştia, că adică vor veni asupra lor multe ispite şi necazuri, pe care se cuvine să le rabde cu bărbăţie pentru Domnul. Iar pe toate acestea, de le vor

răbda, bine le va întoarce lor Domnul întru veşnică veselie şi bucurie. Apoi, auzind de aceasta cea cu bună înţelegere femeie, a zis: "Voia Domnului să fie cu noi, fără numai ca dinadinsul să rugăm bunătatea Lui, ca să ne dea nouă răbdare". Şi vieţuiau în toată dreapta-credinţă şi cinste, nevoindu-se în post şi în rugăciuni, făcînd milostenii la săraci mai multe decît în trecut şi petrecînd în toate faptele bune cu osîrdie, mai mult decît în cea dintîi viaţă bună a lor.

Iar nu după multe zile, Dumnezeu binevoind, au intrat boala şi moartea în casa lui, în oameni şi în dobitoace, şi se îmbolnăviră toţi cei ce petreceau în curtea lui. Şi după puţină vreme au murit aproape toate slugile lui, dobitoacele şi toate animalele de casă. Încă au furat şi tîlharii averile lor noaptea, intrînd în cămări, care atunci nu mai erau păzite. Şi chiar dacă vreuna din slugi mai era încă în viaţă, fiind cuprinsă de boală, zăcea în pat. Şi în puţină vreme, slăvitul acela şi bogatul dregător a sărăcit. Dar nu s-a mîhnit de aceasta, nici s-a necăjit. În toate acestea ce i s-a întîmplat Eustatie n-a căzut în greşală, ci mulţumind lui Dumnezeu, ca un alt Iov grăia: "Domnul a dat, Domnul a luat. Precum Domnul a voit, aşa a făcut. Fie numele Domnului binecuvîntat (în veac)" (Iov 1,21). Şi încuraja pe soţia sa, ca să nu se necăjească de cele ce se întîmplau. Iar ea îl încuraja pe el, şi amîndoi răbdau cu mulţumire, încre-dinţîndu-se voii Domnului lor, şi se mîngîiau cu nădejdea milei lui Dumnezeu. Deci, văzîndu-se pe sine Eustatie sărăcit, a gîndit să se tăinuiască de toţi cunoscuţii şi să petreacă într-o depărtată ţară în-tre poporul cel de rînd, ascunzîndu-şi neamul cel bun al său şi dre-gătoria cea mare, în sărăcie şi în smerenie, ca aşa, fără vreo piedică sau gîlceavă, să slujească Celui ce a sărăcit şi s-a smerit pentru mîntuirea noastră, lui Hristos Domnul.

Şi sfătuindu-se despre aceasta cu soţia sa, au hotărît ca vremea ieşirii lor din cetate să fie noaptea. Şi aşa au făcut. Tăi-nuindu-se de casnicii lor, care rămăseseră foarte puţini şi aceia bolnavi, şi-au luat pe cei doi fii ai lor, şi schimbîndu-şi hainele cele de mult preţ, s-au îmbrăcat în altele rupte; şi luînd puţine din averi, pe cîte au putut să ia, au ieşit noaptea din casa lor, lăsîndu-le pe toate pentru Dumnezeu, slava şi cinstea şi bogăţia, de care deşi se lipsise Eustatie, putea cu înlesnire iar să le cîştige, fiind de neam mare, cu înaltă dregătorie cetăţenească, iubit împăratului, şi cinstit de toţi.

Pe toate acestea le-a socotit a fi gunoaie, numai ca să do-bîndească pe Dumnezeu ajutor sieşi. Şi umbla prin locuri neştiute, ascunzîndu-se de cunoaşterea omenească; se depărta fugind, şi se aşeza în mijlocul oamenilor celor cu totul de jos şi care nu-l cunoşteau. Aşa ieşind din prea luminate palatele lui, se înstrăina, următor fiind lui Hristos, neavînd unde să-şi plece capul.

Şi s-a făcut degrab ştire împăratului şi tuturor celor mari, că iubitul lor dregător, Plachida, s-a ascuns nu se ştie unde. Şi se mirau toţi de ce i s-o fi întîmplat! Oare nu cumva l-a omorît pe el cineva din vrăjmaşii cei de casă? Sau a pierit singur prin vreo întîmplare? Şi nu se pricepea nimeni să spună ceva în legătură cu dînsul. Se îngrijeau toţi şi se făceau cercetări, dar n-a putut nimeni să ştie tainele lui Dumnezeu care se făceau cu Eustatie. Pentru că cine a cunoscut gîndul Domnului? Sau cine i s-a făcut lui sfetnic? Iar trăind

Eustatie în oarecare loc neştiut, i-a zis femeia lui: "Pînă cînd să trăim aici? Să mergem mai bine în ţări depărtate, ca nu cumva să ne cunoască pe noi cineva, şi să ne facem de ocară cunoscuţilor noştri". Şi sculîndu-se cu copiii, s-au dus pe calea care merge spre părţile Egiptului; şi mergînd cîteva zile, au sosit la mare. Aflînd în liman o corabie care vrea să meargă la Egipt, au intrat într-însa şi începură a merge. Iar stăpînul corăbiei era barbar foarte. Acela văzînd pe femeia lui Eustatie frumoasă, s-a robit spre dînsa, şi gîndea vicleşug în inima sa, vrînd să o ia de la acel om sărac. Apoi, sosind în portul la care se cădea să iasă Eustatie din corabie şi să meargă în calea sa, stăpînul corăbiei a luat în loc de chirie, pe femeia lui Eustatie. Eustatie se împotrivea lui şi nu vrea să i-o dea, dar n-a putut mai mult nimic să facă. Căci nebunul ace-la şi fără de omenie barbar, scoţînd sabia, vrea să-l ucidă pe el, şi să-l arunce în mare. Şi nu era nimeni ca să ajute lui Eustatie, şi a început cu plîngere a cădea la picioarele omului aceluia, rugîndu-l ca să nu-l despartă de iubita sa soţie. Dar nici aşa n-a reuşit ceva, că îi hotărîse răspuns desăvîrşit, zicîndu-i: "Sau te du tăcînd, de vrei să fii viu, sau vei muri îndată aici de sabia aceasta, şi marea aceasta va fi ţie mormînt". Atunci Eustatie cu cei doi fii au ieşit din cora-bie, tînguindu-se. Iar cîrmaciul acela, depărtînd corabia de la mal, a ridicat pînzele şi a început a merge corabia înainte. Ce despăr-ţire groaznică era plăcutului lui Dumnezeu de la soţia sa cea cu-rată şi cinstită! Unul pe altul se petreceau, plîngînd cu ochii şi tînguindu-se cu inimile. Se tînguia Eustatie cu fiii, stînd pe mal; se tînguia şi femeia lui în corabie, răpindu-se de la bărbat şi ducîndu-se în neştiută ţară. Şi cine va spune jalea, plîngerea şi tînguirea lor? Deci, a stătut Eustatie pe mal, privind după corabie, pînă cînd a putut a o vedea cu ochii, apoi a purces pe cale plîngînd şi ducînd cu sine pe copilaşii săi cei mititei; şi bărbatul plîngea după femeia sa, iar fiii plîngeau după mama lor.

Numai cu aceea se mîngîia pe sine acel fericit suflet, că unele ca acestea le primea din mîna Domnului, fără de a cărui voie nimic nu putea să se facă asupra lor, şi că spre aceasta este chemat în sfînta credinţă, ca prin răbdare să ajungă la cereasca moştenire.

Dar încă nu se sfîrşise necazul acela cu răpirea femeii, că mai mari decît cel dintîi, se arătau altele; încă nu uitase pe cel dintîi, şi iată lipsirea de fii nu era departe. Pentru că s-a întîmplat de a întîlnit în calea lui un rîu revărsat peste margini şi foarte repede, la a cărui margine nici luntre nici pod nu se afla, ci aşa prin apă, gol, trebuia să-l treacă pe el călătorul, şi din pricina cursului celui repede al apei, nu era cu putinţă ca pe amîndoi fiii deodată să-i treacă de cealaltă parte a rîului aceluia.

Deci, lăsînd un copil pe mal, iar pe celălalt luîndu-l pe spate, l-a dus peste rîu; şi trecîndu-l pe el, l-a pus pe celălalt mal, şi pe cînd se întorcea să ia pe celălalt copil, ca şi pe acela aşijderea să-l treacă, fiind el în mijlocul rîului, a ţipat copilul, şi, ridicîndu-şi ochii Eustatie, a văzut un leu venind spre copil, care, apucîndu-l pe copil, a fugit cu el în pustie. Şi Eustatie sta privind şi cu jale strigînd, pînă ce n-a putut să mai vadă pe fiară fugind cu copilul cel răpit. Apoi s-a întors înapoi, avînd nădejde în celălalt copil. Dar încă nu plînsese de-ajuns pe un copil, şi iată că a sosit vremea să plîngă du-pă celălalt. Căci, cînd se întorcea el spre celălalt, iată un lup a alergat ca o nălucă, l-a apucat şi pe acela, şi l-a dus în pădure. Acolo aflîndu-se, cuprins de necazuri din toate părţile, stînd în mijlocul rîului,

omul se îneca în marea lacrimilor sale. Cine va spune dure-rile inimii lui, tînguirea şi plîngerea cea multă? A fost lipsit mai întîi de soţia sa cea curată, de o credinţă sfîntă, care îl mîngîia în mîhnirile lui. Apoi a fost lipsit de fii, spre care privind avea răco-rire în necazurile lui. Este adevărată minune că omul acesta a rămas viu. Cum n-a căzut în mijlocul apei, slăbind de mîhnire? Dreapta cea tare a Celui Prea-înalt îl întărea pe el în răbdare; pen-tru că cel ce a trimis asupra lui o ispitire ca aceea, acela i-a dat şi răbdare.

Ieşind din rîu, a plîns la locul acela destul, şi s-a dus pe cale tînguindu-se. Cu un gînd numai se îmbuna, cu mîngîietorul Dumne-zeu, în care a crezut, şi pentru care pe toate acestea le suferea. În-să n-a cîrtit asupra lui Dumnezeu, şi n-a zis: "Oare la aceasta m-ai chemat pe mine, Doamne, într-a Ta cunoştinţă, ca şi de fe-meie şi de fii să mă lipseşti? Oare acesta este folosul credinţei, ca mai nevoiaş decît toţi oamenii să fiu? Oare aşa iubeşti pe credincioşii Tăi, încît să piară risipiţi unul de altul? "Nimic din toate acestea n-a zis dreptul şi răbdătorul bărbat, ci plecîndu-şi grumajii cu smerenie, se închină lui Dumnezeu, mulţumindu-I de o cercetare a Lui ca aceea, că pe robii săi nu în norocire lumească, nici în mîngîiere seacă, ci în necazuri şi în primejdii voia să-i aibă, ca în veacul ce va să fie să-i mîngîie pe dînşii cu cea veşnică bucurie şi veselie. Iar Dumnezeu, Cel ce pe toate spre folos le face, şi îngăduie primejdii asupra dreptului, nu pedepsindu-l, ci ispitindu-i credinţa şi bărbăţia lui, şi nu în mîhnire, ci în răbdarea lui cea bună binevoind, şi mulţumirile lui ascultîndu-i, precum a păzit pe Iona în pîntecele chitului nevătămat, aşa şi pe amîndoi fiii lui cei de fiare răpiţi, în gurile fiarelor i-a păzit întregi şi sănătoşi.

Căci leul, înotînd pe rîu cu copilul, cu nimic nu l-a vătămat pe acesta. Iar cînd îl ducea pe el în pustie, l-au văzut nişte păstori şi începură a alerga după dînsul chiuind. El, lepădînd copilul sănătos, a fugit.

Aşijderea şi lupul, ducînd pe copil viu, l-au văzut nişte plugari, şi strigînd, au alergat după dînsul; iar acesta le-a lăsat copilul întreg. Păstorii şi plugarii fiind dintr-un sat, au luat copiii şi i-au crescut la ei.

Eustatie, neştiind de aceasta, mergea pe cale, şi uneori mulţumea lui Dumnezeu în răbdare, alteori, biruindu-se de fire, plîngea zicînd: "Vai mie, cel ce oarecînd eram bogat, iar acum sînt sărac şi gol. Vai de mine, cel odinioară casnic, iar acum străin. Eram oarecînd ca un pom frumos înfrunzit şi bine rodit, iar acum sînt ca o ramură uscată. Eram înconjurat în casă de prieteni, pe uliţe de slugi, în războaie de ostaşi, iar acum am rămas singur în loc pustiu. Nu mă lăsa Tu, Doamne, nu mă trece cu vederea Atoate văzătorule, nu mă uita întru tot Bunule! Doamne, nu mă părăsi pe mine pînă în sfîrşit! Mi-am adus aminte, Doamne, de cuvintele Tale cele ce mi-ai zis la locul unde Te-ai arătat mie: "Ai să iei ispite ca Iov". Acestea mai mult decît la Iov s-au făcut cu mine. Pentru că el, de s-a şi lipsit de averea sa şi de cinste, dar şedea în gunoiul său, iar eu în ţară străină nu ştiu unde mă voi întoarce. El avea prieteni, mîngîindu-l pe dînsul; iar mîngîierea mea, fiii mei cei iubiţi, fiarele cele sălbatice apucîndu-i, i-au mîncat în pustia aceea. El, deşi era lipsit de fiii săi, de la soţie putea să aibă oarecare mîngîiere şi alinare; buna mea împreună-

vieţuitoare în mîinile nelegiuitului bărbat a căzut, iar eu ca o trestie în pustie mă clatin de viforul amarelor mele necazuri.

Doamne, nu te mînia asupra mea, cel ce din amărăciunea inimii grăiesc; grăiesc ca un om, căci în Tine purtătorul meu de grijă şi îndreptătorul căilor mele mă întăresc, şi spre Tine nădăjduiesc, şi cu a ta dragoste ca cu o rouă răcoroasă şi de vînt adietoare, răco-resc focul mîhnirei mele. Cu a Ta dorire, precum cu o dulceaţă, îndulcesc amărăciunea primejdiilor mele. Aşa grăind el cu suspinuri şi cu lacrimi, a ajuns la oarecare sat ce se numea Vadisis, şi intrînd într-însul, a început a sluji, supunîndu-se la locuitorii cei de acolo, ca să se hrănească din osteneală. Şi lucra la lucrul pe care nu-l ştia mai înainte, ostenindu-se întru aceea în care nu era obişnuit. După aceasta, a rugat pe oamenii satului aceluia ca să-l facă păzitor la ţarina lor, şi pentru aceea să-i dea o plată foarte mică. Şi aşa a petrecut în satul acela cincisprezece ani, în mare sărăcie şi sme-renie şi întru osteneli multe, pentru că mînca pîine. Iar faptele lui bune şi nevoinţele cine le va spune? Poate tot omul să socotească că într-o sărăcie ca ceea şi străinătate, întru nimic nu se îndelet-nicea aşa de mult ca în rugăciuni, în posturi, în lacrimi, în prive-gheri şi în suspinurile inimii, înălţîndu-şi spre Dumnezeu ochii, mîinile şi inima, şi de la îndurările Lui aşteptînd milă. Iar fiii lui, nu departe, într-un alt sat creşteau. El nu-i ştia, şi nici ei nu ştiau unul de altul, deşi vieţuiau în acelaşi sat.

Iar femeia, ca o altă Sara oarecînd, era păzită de către Dumnezeu de necurăţia bărbatului aceluia, care în acelaşi ceas cînd a luat-o pe ea de la adevăratul ei bărbat, a fost lovit de oarecare durere, şi ajungînd la locul lui, a murit şi a lăsat curată pe cea robi-tă de el, neatingîndu-se de dînsa.

Aşa a păzit Dumnezeu pe credincioasa roaba sa, că în mijlocul curselor fiind, a rămas nevătămată, şi "ca o apăsare s-a izbăvit din cursa vînătorilor, cursa s-a sfărîmat, iar ea s-a izbăvit cu ajuto-rul Celui prea înalt". Apoi, după moartea bărbatului aceluia, acea cinstită femeie a rămas liberă, şi vieţuia în pacea sa fără de ispită, avînd hrană din osteneala mîinilor sale.

În acea vreme, au făcut război cei de altă seminţie asupra romanilor şi i-au bătut mult, luînd unele cetăţi şi robind ţări. Atunci Traian împăratul a fost în mare mîhnire şi, aducîndu-şi el aminte de viteazul său dregător Plachida, zicea: "De ar fi fost Plachida al nostru, nu şi-ar fi rîs de noi vrăjmaşii noştri, că era înfricoşat vrăj-maşilor, şi de numele lui se temeau potrivnicii, că era viteaz şi no-rocos în războaie". Şi se mira împăratul cu toţi dregătorii săi de acest minunat lucru, că nu se ştia unde s-a ascuns Plachida cu fe-meia şi cu copiii. Sfătuindu-se să trimită spre căutarea lui prin toată împărăţia sa, a zis către cei ce stăteau de faţă: "Dacă cineva îmi va afla pe Plachida al meu, îl voi cinsti pe dînsul cu mare cinste, şi îi voi da lui daruri multe". Şi iată doi buni ostaşi, Antioh şi Acachie, care au fost oarecînd credincioşi prieteni lui Plachida şi vieţuiau în curtea lui, ziseră: "Stăpînitorule împărate, nouă să ne porunceşti să căutăm pe omul acela care este de foarte bună trebuinţă la toată împărăţia romanilor. Căci chiar pînă la marginea pămîntului de l-am căuta pe el, la aceasta ne vom sîrgui în tot chipul". Şi bucurîndu-se

împăratul de o sîrguinţă ca aceea a lor, i-au trimis pe dînşii îndată. Iar ei, ieşind, au străbătut toate provinciile împărăţiei, prin cetăţi şi prin sate căutînd pe iubitul lor conducător, şi pe oricine întîlneau, îl întrebau: "Nu cumva au văzut undeva pe un om ca acela?" Apoi, se apropiară de satul acela în care Eustatie îşi trăia viaţa. Iar Eustatie atunci păzea ţarina în cîmp şi văzînd pe ostaşii cei ce veneau în sat, privea la dînşii. Şi i-a cunoscut pe ei de departe, căci erau ostaşi ai lui, şi s-a bucurat, încît de bucurie plîngea, şi în taina inimii sale către Dumnezeu striga din adîncul suspinării şi sta lîngă cale, pe unde ostaşii aveau voie să treacă. Iar ei ajungînd la Eustatie, şi urîndu-i de sănătate după obicei, l-au întrebat: "Ce sat este acesta şi cine îl stăpîneşte pe el?" Apoi începură a-l întreba: "Nu cumva este aici vreun om străin, al cărui stat este aşa şi faţa în acest chip, şi se numeşte Plachida?" Iar Eustatie le-a zis: "Pentru ce pricină îl căutaţi pe el?" Iar ei au zis: "Prieten ne este nouă, şi de multă vreme nu l-am văzut pe el, şi nu ştim unde se află cu femeia şi cu cei doi fii şi de ne-ar spune nouă cineva de dînsul, mult aur i-am da omului aceluia". Iar Eustatie le-a zis: "Nu-l ştiu pe el, nici n-am auzit cîndva de Plachida; poate stăpînii mei. Rogu-vă pe voi să veniţi în sat, şi să vă odihniţi în căsuţa mea, că vă văd pe voi şi caii voştri osteniţi de drum, deci să vă odihniţi la mine, şi va fi vouă cu putinţă ca şi pentru cel căutat să întrebaţi pe cineva din cei ce îl ştiu. Iar ei, ascultîndu-l pe el, au mers împreună în sat, însă nu-l cunoşteau pe el; iar el i-a cunoscut bine pe dînşii şi lacrimi din ochii lui voiau să iasă, însă le oprea, ca să nu fie cunoscut. Şi era în satul acela un om bun, la care îşi avea Eustatie adăpostirea. La acel om a dus pe ostaşii aceia, rugîndu-l să-i odihnească pe dînşii şi să pună înaintea lor cîte ceva de ospăţ. Iar el zicea: "Îţi voi plăti ţie cu slujba mea toate cele ce vei cheltui la ospăţul lor, pentru că îmi sînt mie cunoscuţi". Iar omul acela, din obiceiul cel bun al său şi din rugămintea lui Eustatie, care avea să-i răsplătească lui cu slujba, îi ospătă pe străinii aceia din belşug. Iar Eustatie le slujea lor, aducînd şi punînd bucate înaintea lor şi-şi aducea aminte de viaţa lui cea dintîi, cînd aşa îi slujeau lui aceia cărora el le slujeşte acum. Şi se biruia de fire spre lacrimi, însă se ascundea ca să nu fie cunoscut şi ieşind afară din casă, plîngînd puţin şi ştergîndu-şi lacrimile, iar intra, slujindu-le ca robul şi fiind săteanul cel mai de jos. Iar ostaşii aceia, căutînd adeseori la faţa lui, începură cîte puţin a-l cunoaşte şi a grăi încet în sine: "Omul acesta asemenea este cu Plachida, sau cu adevărat sigur el este", şi ziseră: "Ne aducem aminte de o rană adîncă de la grumajii lui Plachida, pe care a luat-o la război, drept aceea, de este la dînsul rana aceea, cu adevărat el este Plachida". Văzîndu-i rana aceea, au sărit îndată de la masă şi au căzut la picioarele lui, şi sculîndu-se i-au cuprins grumajii şi au plîns mult de bucurie, zicîndu-i: "Tu eşti Plachida, pe care noi te căutăm! Tu eşti iubitul împăratului, pentru care împăratul atîta vre-me se mîhneşte. Tu eşti renumitul general al armatei romanilor, comandantul, pentru care toţi ostaşii se tînguiesc".

Atunci Eustatie cunoscînd că a venit vremea aceea, în care i-a făgăduit lui Domnul să-l rînduiască, în dregătoria şi în cinstea lui cea dintîi, le-a zis: "Eu sînt, fraţilor, cel pe care voi îl căutaţi. Eu sînt Plachida, cu care voi v-aţi luptat multă vreme împreună. Eu sînt cel slăvit oarecînd în Roma, celor de alt neam înfricoşat, vouă bun prieten, iar acum sărac, şi netrebnic şi neştiut". Şi s-a făcut între dînşii bucurie mare, şi din bucurie lacrimi.

Apoi, l-au îmbrăcat pe el în haine de mult preţ, ca pe un mare dregător, şi i-au dat lui scrisorile împărăteşti şi cu insistenţă îl rugau să meargă fără zăbavă la împărat, zicînd: "Iată şi-a ridicat cornul său vrăjmaşul, şi nu este altul aşa de viteaz ca tine, ca să biruiască şi să alunge pe potrivnici". Iar stăpînul casei aceleia şi toţi casnicii lui, auzind acestea se mirau, şi se uimeau şi a străbătut vestea în tot satul zicînd: "Mare om s-a aflat în satul nostru". Şi alergau toţi ca la o mare minune, şi se mirau văzînd pe Eustatie îmbrăcat ca un comandant de oşti şi cinstit de ostaşi. Iar Antioh şi Acachie spuneau la oameni faptele şi vitejia bărbatului, bogăţia şi bunul lui neam.

Iar ei auzind că Eustatie este un om de atîta preţ, mare comandant al romanilor, se mirau zicînd: "O, cum bărbatul acesta mare şi străin a fost la noi!" Şi cădeau la dînsul şi i se închinau zicîndu-i: "Pentru ce nu ne-ai spus nouă, stăpîne, neamul cel mare şi dre-gătoria ta?" Şi cădea la dînsul şi stăpînul lui la care trăise Eustatie, rugîndu-l să nu se mînie pe dînsul, pentru că nu îl cinstea pe el. Şi toţi oamenii se ruşinau de aceasta, că pe un om ca acesta l-au socotit dînşii ca pe un rob.

Apoi, l-au încălecat pe el ostaşii pe cal, şi au plecat întor-cîndu-se la Roma, iar toţi oamenii satului aceluia i-au petrecut pe ei pînă departe cu cinste multă. Mergînd pe cale şi vorbind, îl întrebau de femeia lui şi de fii, iar el le-a spus pe rînd toate cele ce i se întîmplaseră şi ostaşii plîngeau, auzind de reaua întîmplare a lui. Aşijderea şi ei îi spuneau cum împăratul a fost în mare supă-rare pentru dînsul. Încă nu numai împăratul, ziceau ei, ci şi tot sfa-tul ostăşesc şi ostaşii se întristau pentru schimbarea lui. Şi vorbind aşa, nu după multe zile, au ajuns la Roma, şi au spus ostaşii aceia împăratului că au aflat pe Plachida, precum şi modul cum l-au aflat pe el. Iar împăratul l-a primit pe el cu cinste, cu toţi cei mari ai săi, şi bucurîndu-se l-au sărutat pe el, şi îl întrebau cum a ieşit din casa sa, şi ce i s-a întîmplat lui. Iar el a spus toate cele ce i s-au întîmplat, şi de femeie, şi de copii, şi toţi ascultînd se înduioşau.

Atunci împăratul a pus pe Eustatie în cea dintîi rînduială a lui, şi i-a dat lui multe averi, mai mari decît cele dintîi, şi l-a îmbo-găţit pe el foarte, şi toată Roma s-a bucurat de venirea lui Eustatie. Apoi, l-a rugat pe el împăratul ca să meargă la război împotriva barbarilor şi cu cea dintîi vitejie să apere patria de năvălirea lor, şi să izbîndească robia unor cetăţi. Iar Eustatie, adunînd pe toţi osta-şii şi văzînd că nu sînt de ajuns la un război ca acela, a zis împă-ratului să trimită porunci în toate hotarele sale, şi să adune şi din cetăţi şi din sate tineri plăcuţi şi să-i trimită la Roma, la rînduiala ostăşească. Şi s-a făcut aşa. A trimis împăratul porunci, şi s-a adu-nat în Roma mulţime de oameni tineri şi tari, de bună trebuinţă la război. Între alţii se aduseră acolo şi cei doi fii ai lui, Agapia şi Teopist, care se făcuseră mari şi erau frumoşi; la trup mari şi tari la putere. Aceştia, dacă s-au adus în Roma, i-a văzut pe ei comandantul, şi i-a iubit foarte. Pentru că singură firea părintescă spre fiii săi se pleca, şi cu dragostea cea către dînşii se biruia. Neştiind Eustatie că aceştia sînt fiii fireşti ai lui, însă îi iubea pe dînşii ca pe nişte fii ai săi şi totdeauna stăteau înaintea lui, şi îi făcea pe ei părtaşi cu sine la masa sa că îi erau lui plăcuţi.

Deci, a mers Eustatie la război şi bătîndu-se cu barbarii, cu puterea lui Hristos i-a biruit pe dînşii. Şi nu numai cetăţile şi ţările cele robite le-a dezrobit, dar şi pe tot pămîntul vrăjmaşilor l-a biruit şi l-a robit şi pe ostaşii lor desăvîrşit i-a nimicit, şi în Domnul său a arătat vitejie şi biruinţă, mai mare decît cele dintîi biruinţi, pe care le purta mai înainte.

Sfîrşindu-se războiul, şi întorcîndu-se cu pace Eustatie la locul său, i s-a întîmplat ca în călătoria sa să poposească într-un sat care era aşezat la un loc frumos lîngă un rîu, unde fiind plăcut locul pentru repaus, s-a liniştit Eustatie cu oastea sa trei zile; Dumnezeu a voit ca în felul acesta să-l aducă întru cunoaştere pe credinciosul său rob, cu femeia sa şi cu fiii şi pe cei risipiţi să-i adune la un loc, pentru că femeia lui vieţuia în acel sat avînd o grădină şi cîştigîndu-şi dintr-însa cu multă osteneală hrana cea de toate zilele. Iar după Dumnezeiască rînduială, Agapie şi Teopist, neştiind nimic de mama lor, şi-au aşezat cortul lor lîngă grădina ei, că dintr-un sat fi-ind ei, aveau un cort, o viaţă şi o dragoste potrivindu-se întocmai unul cu celălalt în gîndire şi în cugete, ca fraţii cei dintr-un pîntece. Ei însă nu ştiau că sînt fraţi, şi neştiind nicidecum strînsa legătură de sînge dintre ei, se aveau ca fraţii. S-au culcat, deci, împreună lîngă grădina maicii lor să se odihnească. Nu departe era şi tabăra marelui comandant al lor.

Într-una din zilele acelea, lucrînd ceva maica lor în grădina sa, în ceasul de amiază-zi, auzi vorba ostaşilor celor ce se odihneau aproape în cortul lor. Iar vorba lor era aceasta: întreba unul pe al-tul, care de ce neam este. Şi a zis cel mai mare: "Eu foarte puţin îmi aduc aminte că tatăl meu era comandant de oşti în Roma şi nu ştiu de ce a ieşit din Roma cu mama, luîndu-mă pe mine şi pe un alt frate al meu mai mic, pentru că noi doi eram la dînşii, şi am mers pînă la mare, unde am intrat într-o corabie, cu care mergînd peste mare, cînd am sosit la mal, a ieşit tata din corabie, şi cu dînsul eu cu fratele meu, iar maica nu ştiu de ce a rămas în cora-bie. Numai aceasta îmi aduc aminte, că plîngea foarte mult după dînsa tatăl meu şi noi asemenea, şi mergeam pe cale plîngînd. Iar după ce am ajuns la un rîu, tatăl m-a lăsat pe mine pe mal; iar pe fratele cel mic luîndu-l pe umere l-a dus de cealaltă parte a rîului, şi după ce l-a trecut pe el şi venea la mine, un leu alergînd m-a răpit pe mine şi m-a dus în pustie, iar nişte păstori m-au scos pe mine din gura leului şi am fost crescut într-acel sat, în care tu ştii." Atunci cel mai tînăr sculîndu-se degrab a căzut pe grumajii lui cu bucurie şi cu plîngere zicînd: "Cu adevărat tu eşti fratele meu, că eu de toate acestea, care le spui tu, îmi aduc aminte; am văzut cu ochii cînd te-a apucat pe tine leul şi pe mine în acelaşi ceas m-a răpit un lup, dar nişte plugari m-au scos din gura lui. Şi cunoscîndu-se amîndoi fraţii între dînşii s-au bucurat foarte, cuprinzîndu-se şi sărutîndu-se unul pe altul, şi au plîns mult de bucurie. Iar maica lor auzindu-le vorba, se mira, şi cu ochii cu suspinuri şi cu lacrimi spre cer îşi ridica. Căci a cunoscut că sînt fiii ei cei adevăraţi, şi inima ei îndată se răcori din cele amare necazuri în care se afla pî-nă atunci. Însă fiind femeie înţeleaptă, n-a cutezat fără de cea mai vrednică credinţă de dovadă a se arăta lor, că era săracă, şi îmbră-cată cu haine sărăcăcioase, iar ei erau ostaşi aleşi şi cinstiţi. Şi au văzut cu cuviinţă că e bine să meargă la comandantul de oşti, pe care să-l roage ca pe lîngă oastea lui să poată a se întoarce la Ro-ma, şi acolo mai bine să facă cunoştinţa fiilor săi, să se înştiinţeze de bărbatul său, de este oare viu sau nu.

Deci, mergînd, a stat înaintea comandantului de oşti, şi i s-a închinat lui zicîndu-i: "Rogu-mă ţie, stăpîne, să-mi dai voie ca pe lîngă taberile tale să merg şi eu la Roma, pentru că eu sînt romană, şi am fost luată în robie de barbari în pămîntul acesta, de acum şasesprezece ani, şi acum fiind slobodă, trăiesc în ţară străină, îndu-rînd sărăcia cea mare". Iar Eustatie fiind de bun neam, îndată s-a înduioşat la rugăciunea ei, şi i-a dat voie ca fără de temere să se întoarcă la moştenirea sa. Atunci femeia stînd şi privind la comandant, l-a cunoscut că este bărbatul ei, şi mirîndu-se, sta ca uimită. Iar Eustatie n-a cunoscut pe femeia sa. Însă ea deodată venindu-i peste bucurie, precum oarecînd mîhnirea era peste mîhnire, înlă-untru striga către Dumnezeu cu suspinuri, dar se temea să spună bărbatului său că este femeia lui. Pentru că îl vedea pe el în pompă mare, impunător la faţă, şi mulţime de ostaşi stînd înaintea lui. Pe cînd, ea, ca una din cele mai nevoiaşe femei, era săracă; şi s-a dus de la ochii lui atunci, rugîndu-se stăpînului şi Dumnezeului său, ca numai el să rînduiască în viitor, cum s-ar putea cunoaşte de bărbat şi de fiii săi. Apoi, găsind vreme cu prilej, a intrat şi a stat înaintea comandantului care privind spre dînsa, i-a zis: "Ce mai pofteşti încă de la mine bătrîno? " Iar ea închinîndu-se lui pînă la pămînt, i-a zis: "Rogu-mă ţie stăpînul meu să nu te mînii pe mine roaba ta că am să întreb de un lucru pe înălţimea ta; să îngădui puţin, ascultînd pe roaba ta". Iar el i-a zis ei: "Bine, spune!" Iar ea a început a grăi: "Au nu eşti tu Plachida, cel ce din sfîntul botez te-ai numit Eustatie? Au nu ai văzut tu pe Hristos pe Cruce, între coarnele cerbului? Nu ai ieşit tu pentru Dumnezeu din Roma cu femeia şi cu doi fii, Agapie şi Teopist? Nu a luat cu sila de la tine barbarul cel din corabie pe femeia ta, care sînt eu cu adevărat? Martor cre-dincios îmi este la cer singur Hristos Domnul, pentru care multe ispite am suferit, că sînt femeia ta, şi sînt păzită cu darul lui Hristos de întinăciune. Pentru că barbarul acela, pedepsindu-se de dumnezeiasca mînie, a pierit în acelaşi ceas, iar eu am rămas curată, şi acum în nevoie după cum mă aflu". Auzind acestea Eustatie, s-a deşteptat ca din somn, şi cunoscînd îndată pe femeia sa s-a sculat la dînsa, şi îmbrăţişîndu-se amîndoi, au plîns mult de bucuria cea mare. Apoi a început Eustatie: "Să lăudăm şi să mulţumim lui Hristos Mîntuitorul nostru, care n-a depărtat de la noi mila Sa, ci precum a făgăduit ca după necazuri să ne mîngîie pe noi, aşa a şi făcut". Şi mult bucurîndu-se şi plîngînd, au mulţumit lui Dumnezeu. După aceasta, dacă a încetat Eustatie din plîns, l-a întrebat pe el femeia: "Dar unde sînt fiii noştri?" Iar el suspinînd din adîncul inimii a zis: " Fiarele i-au mîncat pe dînşii". Iar femeia a zis: "Să nu te întristezi stăpînul meu, că precum ne-a dat nouă Dumnezeu ca fără de aşteptare să aflăm unul pe altul, aşa ne va da nouă să aflăm şi pe fiii noştri". Iar el a zis: "Au nu ţi-am spus că sînt mîncaţi de fiare!?" Iar ea a început a-i spune de toate cele ce le auzise ieri lu-crînd în grădina sa de la cei doi ostaşi ai lui, care vorbeau unul cu altul, şi a cunoscut că sînt fiii lor. Iar Eustatie, chemîndu-i îndată pe dînşii, i-a întrebat: "De ce neam sînteţi, unde v-aţi născut şi unde aţi crescut?" - "Noi, stăpîne al nostru, am rămas foarte mici orfani de părinţii noştri şi îi ţinem minte puţin, însă ne aducem aminte că tatăl nostru era comandant de oşti al romanilor, precum eşti măria-ta, şi nu ştim din ce împrejurare tatăl nostru a ieşit din Roma noaptea cu mama noastră şi cu noi amîndoi şi după ce am trecut marea în corabie, a rămas acolo mama noastră, nu ştim pentru ce, iar tatăl nostru, plîngînd după dînsa, a mers cu noi la un rîu, peste care trecîndu-ne pe cîte unul, cînd era

el singur în mijlocul rîului, nişte fiare ne-au răpit pe noi; pe mine un leu, iar pe el un lup, şi amîndoi am fost păziţi de mîncarea fiarelor, căci pe mine nişte păstori, iar pe el nişte plugari ne-au crescut. Aceasta auzind-o Eustatie cu femeia sa, cunoscură pe fiii lor şi, căzînd pe grumajii lor, au plîns mult. Şi s-a făcut bucurie mare în tabăra comandantului precum oarecînd în Egipt, cînd s-au cunoscut Iosif cu fraţii săi. Şi a străbătut vestea prin toate taberile de aflarea femeii şi a fiilor comandantului lor, şi s-au adunat toţi bucurîndu-se, şi au făcut veselie mare toată oastea. Pentru că nu se mîngîiau atîta de biruinţă, cît de această bucurie.

Aşa a mîngîiat Dumnezeu pe credincioşii săi robi. Pentru că el omoară şi face viu, face sărac şi îmbogăţeşte, pogoară în necazuri şi ridică spre bucurie şi veselie. Şi putea atunci Eustatie ca să zică ca David: "Veniţi şi auziţi, şi voi povesti vouă tuturor celor ce vă temeţi de Dumnezeu cîte a făcut sufletului meu. Adusu-şi-a aminte să facă milă cu mine. Dreapta Domnului m-a înălţat. Dreapta Domnului a făcut putere" (Psalm 117,16).

Iar cînd Eustatie se întorcea de la război, bucurîndu-se pentru două lucruri: adică pentru biruinţă, şi pentru aflarea femeii şi a fiilor săi, atunci mai înainte de mergerea lui în Roma, a murit Traian împăratul, iar în locul lui a stat Adrian (117-138), care era foarte rău, urînd pe cei buni, şi alungînd pe cei binecredincioşi. Intrînd Eustatie în cetate cu veselie şi pompă mare, precum se obişnuia la marii comandanţi ai romanilor, şi ducînd cu sine mulţi robi şi fără de număr trofee scumpe, a fost primit cu cinste de împăratul şi de toţi romanii şi i s-a răsplătit vitejia lui mai mult decît cea dintîi, fiindcă acum era cinstit de toţi mai mult decît înainte. Însă Dumnezeu, cel ce nu vrea ca robii lui în lumea aceasta, prea scurtă şi nestatornică, să fie cinstiţi şi slăviţi pînă în sfîrşit, prin cinstirea cea deşartă şi vremelnică, le-a gătit la ceruri cinstea şi slava cea veşnic neschimbată.

Acela, prin aducerea în cea dintîi a lui cinstire, numai o răcorire de necazurile lui i-a făcut lui Eustatie, iar calea lui cea mucenicească spre cer i-a însemnat-o mai înainte. Căci nu după multă vreme, iar l-a întors la necinste şi la necaz, pe care el le-a răbdat cu dulceaţă pentru Hristos. Pentru că rău-credinciosul Adrian a vrut să facă jertfă zeilor, mulţumindu-le pentru biruinţa cea asupra vrăjmaşilor, şi intrînd el în capiştea idolească cu mai marii oştilor sale, Eustatie n-a intrat, ci a rămas afară. L-a întrebat atunci pe el împăratul: "De ce nu vrei să intri cu noi în capişte şi să mulţumeşti zeilor? Ţie ţi se cade mai întîi să dai mulţumire idolilor, că nu numai în războaie te-au păzit întreg şi sănătos, şi ţi-a dat biruinţă asupra vrăjmaşilor, ba încă pe femeia ta şi pe fiii tăi ţi-au arătat ţie!" Răspuns-a Eustatie: "Creştin sînt şi pe Unul Dumnezeul meu Iisus Hristos îl ţin, pe Acela Îl cinstesc şi-I mulţumesc şi Lui mă închin, pentru că El pe toate acestea: sănătatea, biruinţa, pe soţia şi pe fiii mei mi i-a dăruit mie. Iar idolilor celor surzi, nelucrători, nu mă voi închina". Şi s-a dus la casa sa Eustatie. Iar Împăratul mîniindu-se asupra lui, chibzuia cu ce chip i-ar răsplăti lui necinstirea zeilor săi. Şi mai întîi, după puţină vreme, a luat de la dînsul dregătoria lui, şi ca unui om de rînd i-a poruncit să stea înaintea lui; apoi pe femeia şi pe fiii săi de faţă punîndu-i, îi îndemna pe ei cu cuvintele, ca să jertfească idolilor. Şi neputînd să-i întoarcă pe dînşii de la Hristos, i-a osîndit la mîncarea fiarelor.

Şi mergea sfîntul Eustatie, sărbătoritul acela şi viteazul ostaş de odinioară, la locul cel de privelişte, cu ai săi osîndiţi la moarte şi nu se ruşinau de o necinste ca aceea, nici se temeau de moartea cea pentru Hristos, Căruia precum a început a-I sluji cu credinţă, aşa şi sfîrşeau cu credinţa cea cu osîrdie şi bine plăcută supunere, mărturisind numele Lui cel sfînt înaintea tuturor. Şi întărea pe soţia sa cea cinstită, şi pe iubiţii săi fii, ca să nu se teamă de moartea cea dătătoare de viaţă pentru Domnul tuturor. Asemenea şi ei, întru dînşii unul pe altul se întăreau cu cuvintele şi cu nădejdea răsplătirii celei ce va să fie, şi mergeau la moarte ca la ospăţ.

Dar, dînd drumul fiarelor asupra lor, nu i-au vătămat pe ei. Căci, oarecare fiară alerga la dînşii, îndată închinîndu-se, se întorcea înapoi. Fiarele îşi îmblînzeau mînia lor, iar împăratul mai mult se mînia, şi a poruncit ca, ducîndu-i pe dînşii de la locul acela, să-i arunce în temniţă. Iar a doua zi a poruncit ca să ardă un bou de aramă şi să arunce într-însul pe sfîntul Eustatie cu femeia şi amîndoi fiii. Şi a fost sfinţilor mucenici boul acela ars, precum tinerilor cuptorul haldeilor cel de rouă răcorit, şi întru acel bou rugîndu-se sfinţii mucenici, şi-au dat în mîinile lui Dumnezeu sfintele lor suflete, şi au trecut la cereasca împărăţie. Iar a treia zi a mers Adrian la boul acela, vrînd să vadă praful mucenicilor celor arşi. Dar deschizînd uşa a aflat trupurile lor cele sfinte întregi şi nevătămate, şi nici un păr din capul lor n-a ars, ci ca nişte vii şi dormind se arătau feţele lor, pline de o frumuseţe prea minunată, mai presus de fire, şi tot poporul cel ce era acolo a strigat: "Mare este Dumnezeul creştinilor".

Iar împăratul s-a întors cu ruşine la palatul său, şi tot poporul ocăra pe împăratul pentru răutatea lui, că pe unul ca acesta, la toată împărăţia mai mare comandant, de bună trebuinţă, l-a pierdut în zadar. Deci, creştinii luînd cinstitele trupuri ale mucenicilor, le-au făcut cuviincioase îngropări slăvind pe Dumnezeul cel minunat întru sfinţii săi: pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, Căruia cinste, slavă şi închinăciune toţi să-I fie de la noi, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfinţilor din nou arătaţilor Mucenici
Mihail, voievodul Cernigovului, şi Teodor,
dregătorul lui, care au pătimit de la păgînul Batus
(20 septembrie)

Toată tulburarea şi războaiele, sau oarecare alte pagube, cînd le vei vedea cîndva, să nu socoteşti că se fac în zadar sau din vreo întîmplare, ci să ştii că toate acestea prin vrerea Atotputernicului Dumnezeu vin pentru păcatele noastre, ca cei ce greşesc să-şi vină în simţire şi îndreptare. Drept aceea, mai întîi ne pedepseşte Dumnezeu pe noi păcătoşii prin mici certări, iar cînd nu ne îndreptăm, atunci aduce pe cele mari, precum de demult şi asupra israiltenilor. Pentru că asupra acelor care n-au vrut să se îndrepteze de biciul lui Hristos cel de frînghie, a trimis asupra lor alt bici. "Paşte-vei pe ei, zice, cu toiag de fier" (Psalm 2,9), adică pe romani, după proorocia lui Daniil. Iar certările cele mici pe care le

trimite Dumnezeu, întîi sînt: tulburări, foamete, morţi năprasnice, războaie şi altele asemenea acestora. Iar dacă prin acestea păcătoşii nu se înţelepţesc, aduce asupra lor năvălirea cea nemilostivă şi mai grea a celor de alt neam, ca măcar aşa să-şi vină în simţire oamenii, şi să se întoar-că din căile cele rele, după cum zice proorocul: "Cînd îi ucidea pe ei, atunci îl căutau pe El". Aşa se făcu la tot pămîntul cel rusesc. Că, atunci cînd noi am mîniat bunătatea prea milostivului Dumnezeu prin obiceiurile noastre cele rele, şi îndurarea Lui am amărît prea mult, iar întru simţire a veni şi abătîndu-ne de la rău spre a face bine nicidecum n-am vrut, atunci s-a mîniat Domnul foarte mult cu iuţime asupra noastră şi a vrut să pedepsească cu pedeapsă prea cumplită fărădelegile noastre.

Deci, a trimis asupra noastră pe barbarii cei neîndumnezeiţi şi fără de omenie, care se numesc tătari, cu împăratul lor Batus, prea păgînul, şi cel prea fărădelege care năpădind cu nenumărată mulţime a puterii lor cea păgînească asupra pămîntului rusesc, în anul facerii lumii 6746, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul în anul 1238, au sfărîmat toată puterea împăraţilor şi domnilor creştini, toate cetăţile le-au risipit, şi tot pămîntul cu sabie şi cu foc le-au prădat şi le-au făcut pustii, neputînd nimeni să stea împotriva puterii lor celei fără de Dumnezeu, care pentru păcatele noastre ne-a dat Dumnezeu, şi cu care s-au plinit zisele proorociei: "De veţi vrea şi de Mă veţi asculta, bunătăţile pămîntului veţi mînca, iar de nu Mă veţi asculta, sabia vă va mînca pe voi". Într-acea vreme, creştinii cei ce scăpau de sabie şi de robie se ascundeau prin munţi şi prin pustii neumblate, şi puteai să vezi ca pe o privelişte tristă locuinţele omeneşti, cetăţile şi satele pustii, şi pe unde vieţuiau fiarele cele sălbatice acolo sălăşluiau oamenii, ascunzîndu-se de barbari.

Pe timpul acela, domn al Kievului şi al Cernigovului era bine-credinciosul şi pururea pomenitul marele Mihail, fiul lui Vsevolod roşul, nepotul lui Oleg, care din tinereţe se deprinsese la viaţă îmbunătăţită. Căci pe Hristos iubindu-L, Aceluia Îi slujea din tot sufletul şi strălucea într-însul neräutate sufletească, pentru că era blînd, smerit şi iubitor spre toţi, şi spre săraci foarte milostiv. Iar prin rugăciuni şi prin post plăcea totdeauna lui Dumnezeu, şi cu toate lucrurile cele bune îşi împodobea sufletul său, încît era în el frumoasă sălăşluire lui Dumnezeu, făcătorul său. Deci, avea acest binecredincios domn un dregător iubit lui, în toate bunătăţile asemenea cu el, anume Teodor, cu care şi sufletul său pentru Hristos şi-a pus, pătimind de la spurcatul Batus, precum se va arăta mai departe.

Acest binecredincios şi de Hristos iubitor era cîrmuitor la domnia cea mare a Kievului; a trimis rău-credinciosul Batus pe tătarii săi să cerceteze Kievul. Iar aceia văzînd mărimea şi frumuseţea lui, s-au mirat, şi întorcîndu-se au spus lui Batus de prea fru-moasa cetate a Kievului. Apoi iar Batus a trimis la voievodul Mihail în Kiev, amăgindu-l pe el ca să i se închine lui. Dar marele domn Mihail, înţelegîndu-le înşelăciunea lor că cu vicleşug vor să ia cetatea şi să o pustiască, pentru că auzise de necredinţa acelor barbari care pe toţi cu nemilostivire îi ucidea, chiar dacă de voie li se predau şi li se închinau lor. Deci, a poruncit ca pe trimişii aceia să-i piardă, apoi înştiinţîndu-se de puterea tătărască cea mare care se

revărsa cu multă mulţime (că era oaste mare, sute de mii) ca lăcustele, a năvălit peste tot pămîntul Rusiei, şi a luat cetăţile cele tari.

Şi cunoscînd că nu se poate să rămînă întreg Kievul de vrăj-maşii ce se apropiau, a fugit la unguri, cu dregătorul şi prietenul său Teodor. Şi era necunoscut în pămînt străin, ascunzîndu-se de dumnezeiasca mînie, ascultînd pe cela ce zice: "Ascundeţi-vă puţin, pînă ce va trece mînia Domnului". Iar după plecarea lui din Kiev, alţi domni ai Rusiei voiau să-l aibă, dar nu putură să apere Kievul de necuratul Han al tătarilor Batus, care cu toată puterea sa mer-gînd, a luat Kievul, ca şi Cernigovul, şi pe celelalte cetăţi şi domnii mari şi tari ale Rusiei le-a pustiit cu foc şi cu sabie, în anul facerii lumii 6748, iar de la întruparea lui Dumnezeu-Cuvîntul în anul 1240.

Atunci, marea cetate a marii domnii a Rusiei, fu risipită cu desăvîrşire de mîna păgînilor urîtori de Hristos. Şi aşa au căzut oamenii cei puternici de sabia tătarilor, unii ucişi, iar alţii duşi în robie. Bisericile cele frumoase le spurca şi le ardea, încît s-au împlinit cuvintele Psalmistului David: "Dumnezeule, intrat-au nea-murile în moştenirea Ta, pîngărit-au locaşul Tău ce sfînt, ... pus-au trupurile robilor Tăi mîncare păsărilor cerului, trupurile celor cu-vioşi ai Tăi, fiarele pămîntului. Vărsat-au sîngele lor ca apa împre-jurul Ierusalimului şi nu era cine să-i îngroape" (Psalm 78,1).

Acestea toate întîmplate în pămîntul Rusiei, auzindu-le voievodul Mihail aflat în străinătate, se tînguia nemîngîiat, pentru fraţii săi cei de o credinţă, şi pentru pustiirea pămîntului său. Apoi i s-a făcut lui înştiinţare, cum că oamenilor ce rămăseseră prin cetăţi, care mai scăpaseră de sabie şi de robie, le-a poruncit barbarul împărat ca să locuiască fără de frică la locurile lor, punînd pe dînşii biruri.

Şi mulţi voievozi ai Rusiei care fugiseră în ţări depărtate, şi în pămînturi străine, auzind aceea, se întorceau în Rusia. Şi închi-nîndu-se necredinciosului nou-cuceritor, îşi luau domniile lor şi, dîndu-i lui dăjdii, locuiau prin cetăţile lor cele dărîmate.

Deci, şi binecredinciosul domn Mihail, cu dregătorul său Teo-dor, şi cu toţi oamenii săi s-au întors din străinătate, vrînd ca şi ceilalţi să dea biruri cuceritorului şi să locuiască în moşia sa, deşi pustiită, decît să fie pribeag în pămînt străin. A mers întîi în Kiev, şi văzînd sfintele locuri pustii, şi biserica Pecerschii cea frumoasă dărîmată pînă la jumătate a plîns amar, apoi a mers la Cernigov. Şi odihnindu-se el puţin de cale, auzînd tătarii de întoarcerea lui, au mers de la Batus, şi au început a-l chema pe el, ca şi pe ceilalţi domni ai Rusiei la împăratul său Batus, zicînd: "Nu este cu putinţă vouă a locui în pămîntul lui Batus de nu vă veţi închina lui. Deci, să veniţi şi să-i daţi lui închinăciune, să-i plătiţi biruri şi aşa să petreceţi în locaşurile voastre". Şi era o rînduială la necuratul cu-ceritor: că dacă mergea cineva din domnii Rusiei să i se închine lui, vrăjitorii şi jertfitorii tătăreşti îi luau pe ei şi îi duceau prin foc, şi dacă ducea ceva daruri împăratului, din toate acelea luînd cîte o parte mică, o arunca în foc. Apoi, trecînd focul, îi silea să se închine la idoli, la Han, la Cust şi la soare şi îi ducea înaintea barbarului. Şi mulţi din domnii Rusiei au făcut aceasta de

frica lui, şi pentru luarea domniei au trecut prin foc, s-au închinat idolilor şi au cîştigat de la cuceritor ceea ce le trebuia.

Deci, auzind binecredinciosul domn Mihail că mulţi din principii Rusiei, amăgindu-se de mărirea lumii acesteia, s-au închinat la idoli, îi era foarte jale, şi rîvnind după Domnul Dumnezeul său, a gîndit să meargă la păgînul cel nedrept şi mai viclean decît tot pămîntul, şi să mărturisească pe Hristos cu îndrăzneală înaintea lui şi să-şi verse sîngele său pentru Domnul. Acestea gîndindu-le şi cu duhul aprinzîndu-se, a chemat pe credinciosul său sfetnic, Teodor, şi i-a spus lui gîndul său. Iar el, binecunoscător şi credincios fiind, a lăudat un gînd ca acela al stăpînului său, şi făgădui să nu se depărteze de dînsul pînă la sfîrşit, ci împreună cu dînsul să-şi pună şi el sufletul său pentru Hristos. Şi aşa sfătuindu-se amîndoi, au întărit cuvîntul, ca neschimbat şi nemutat să meargă şi să moară pentru mărturisirea lui Iisus Hristos.

Deci, sculîndu-se, a mers la părintele său cel duhovnicesc, anume Ioan, vrînd să-i spună lui sfatul său. Şi mergînd la dînsul, a zis voievodul: "Vreau părinte să merg la păgînul, ca şi toţi prinţii Rusiei". Iar duhovnicul auzînd cu greu acest cuvînt şi din adînc suspinînd, a zis: "Mulţi au mers acolo, şi sufletele lor şi le-au pierdut, făcînd voia aceluia şi închinîndu-se focului şi soarelui şi celorlalţi idoli. Deci, şi tu de vrei, mergi cu pace, te rog numai să nu le jertfeşti lor, nici să faci ceea ce au făcut ei pentru domnie vre-melnică. Să nu treci prin focul păgînilor, să nu te închini la urîţii lor zei, căci unul este Dumnezeul nostru Iisus Hristos. Şi nimic să nu intre în ruga ta din spurcatele bucate cele jertfite idolilor, ca să nu-ţi pierzi sufletul tău".

Iar voievodul cu dregătorul au zis: "Noi vrem ca pentru Hristos să ne vărsăm sîngele nostru, şi să ne punem pentru dînsul sufletele noastre, ca să-i fim Lui bine primită jertfă". Aceasta au-zind-o Ioan, s-a bucurat cu duhul şi căutînd cu ochi veseli la dînşii, le-a zis: "De veţi face acestea veţi fi fericiţi, şi într-acest neam de pe urmă, din nou vă veţi numi mucenici". Apoi, învăţîndu-i pe ei din Evanghelie şi din alte cărţi, i-a împărtăşit cu Dumnezeieştile Taine ale trupului şi sîngelui Stăpînului şi i-a binecuvîntat cu pace, zicîndu-le: "Domnul Dumnezeu să vă întărească, şi să vă trimită harul Sfîntului Duh, ca să fiţi tari în credinţă şi îndrăzneţi în măr-turisirea numelui lui Hristos, şi viteji în pătimire şi să vă împreune pe voi Împăratul Ceresc cu ceata celor dintîi sfinţi mucenici". Şi aşa se duseră la casele lor.

Apoi gătindu-se de cale, au dat bineţe casnicilor lor şi s-au dus degrab, rugîndu-se lui Dumnezeu, şi aprinzîndu-se cu dragostea inimii către Dînsul şi dorind cununa mucenicească precum doreşte cerbul izvoarele apelor. Ajungînd ei la împăratul Batus cel fără de Dumnezeu, l-a înştiinţat pe el de venirea lor, şi chemînd vrăjitorii şi jertfitorii săi, le-au poruncit ca şi pe voievodul Cernigovului, du-pă obicei, să-l treacă prin foc, şi să-l silească a se închina la idoli, apoi să-l aducă înaintea lui. Mergînd vrăjitorii la voievod, îi ziseră lui: "Te chiamă marele împărat". Şi luîndu-l, îl duceau la acesta. În urma lui, a stăpînului său, se afla Teodor, dregătorul său. Cînd a ajuns la locul unde era focul cel aprins de amîndouă părţile iar prin mijloc cale gătită, pe care treceau mulţi, pe care şi pe

voievodul Mihail voia să-l treacă, atunci voievodul le-a zis: "Nu se cade creştinilor să treacă prin acel foc pe care necuraţii îl au în loc de Dumnezeu. Eu sînt creştin, deci nu voi merge prin foc, nici mă voi închina făpturii, ci făcătorului mă închin, Tatălui şi Fiului şi Sfîn-tului Duh, Care este Unul în Treime Dumnezeu, Făcătorul cerului şi al pămîntului". Aceste cuvinte, vrăjitorii şi jertfitorii auzindu-le, s-au umplut de ruşine şi de mînie, şi lăsîndu-l au alergat să spună păgînului împărat.

În acea vreme se apropiară de sfîntul voievod Mihai alţi domni ai Rusiei, care merseseră cu dînsul la închinăciunea cuce-ritorului, între care era voievodul Boris al Rostovului. Acelora, fiindu-le milă de el, şi rupîndu-li-se inima pentru dînsul, şi temîndu-se de împărătească mînie cea asupra lor, sfătuiau pe Mihail să facă voia împăratului, "ca să nu pierim, ziceau ei, şi noi cu tine. Căci poţi să faci porunca cu amăgire şi să te închini focului şi soarelui, numai ca să te izbăveşti de mînia necredinciosului şi de cumplita moarte. Iar cînd te vei întoarce cu pace la locul tău, vei face cum vei vrea, căci nu va cere Dumnezeu, nici se va mînia de aceasta asupra ta, pentru că ştie că nu cu voie o faci aceasta. Deşi de la duhovnicul se va socoti ţie aceasta păcat, noi toţi vom lua asupra noastră pocăinţa ta, numai ascultă-ne pe noi, şi trecînd prin foc, închină-te idolilor tătăreşti, ca şi pe noi să ne mîntuieşti de mînia împărătească şi de amara moarte, şi mult bine vei mijloci pămîn-tului tău". Acestea le ziceau ei cu multe lacrimi sfîntului. Iar feri-citul dregător Teodor, ascultînd cuvintele lor, era în mîhnire mare, temîndu-se ca nu cumva să se lipească voievodul lui de sfatul lor, şi să cadă din credinţă.

Şi apropiindu-se la dînsul, a început a-i aduce aminte de fă-găduinţa lui, şi de cuvintele duhovnicului, zicîndu-i: "Adu-ţi aminte binecredinciosule doamne, cum ai făgăduit lui Hristos, să-ţi pui pentru Dînsul sufletul tău, adu-ţi aminte de cuvintele Evangheliei, cu care ne învăţa duhovnicescul părinte: "Căci cine va voi să-şi scape sufletul său îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va scăpa". Şi iarăşi: "Căci ce-i foloseşte omului să cîştige lumea întreagă dacă-şi pierde sufletul? Sau ce ar putea da omul în schimb pentru sufletul său?" (Marcu 8, 35-37; Matei 16, 25-26). Şi iarăşi: "Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri" (Matei 10, 32-33). Voievodul Mihail asculta cu dulceaţă aceste cuvinte de la dregătorul său, şi ardea cu rîvnă după Dumnezeu şi aştepta cu veselie chinurile, gata fiind a muri pentru dătătorul de viaţă Hristos. Iar voievodul Boris, de care înainte am pomenit, îl ruga cu ceilalţi cu dinadinsul, să facă voia tiranului. Dar el a zis către dînşii: "Nu vreau să mă numesc cu cuvîntul creştin şi să fac lucrurile păgînilor"; şi dezlegînd de la sine sabia sa, a aruncat-o la dînşii, zicîndu-le: "Luaţi-vă mărirea lumii aceştia, căci eu nu o vreau".

După aceasta a venit de la împăratul un dregător trimis, cu dregătoria stolnic, anume Eldeg, şi acela a spus sfîntului voievod Mihail împărăteştile cuvinte, zicîndu-i: "Marele Batus îţi zice aşa: De ce nu asculţi porunca mea şi nu te închini zeilor mei? Iată acum îţi stau în faţă două lucruri: viaţa şi moartea; alege una din amîndouă. De vei face porunca mea şi de vei trece prin foc, şi de te vei închina idolilor mei, vei fi viu, şi vei afla mare har

de la mine, şi vei fi ţării tale stăpîn. Iar de nu mă vei asculta, şi de nu te vei închina idolilor mei, vei muri cu moarte rea". Iar sfîntul voievod Mihail auzind acele cuvinte împărăteşti grăite de Eldeg, nu s-a înfricoşat deloc, ci a răspuns cu îndrăzneală, zicînd: "Să spui stăpînului tău: aşa îţi grăieşte Mihail voievodul, robul lui Hristos: "De vreme ce ţi s-a încredinţat ţie, împărate, de la Dumnezeu îm-părăţia şi slava lumii acesteia, şi pe noi, pentru păcatele noastre, ne-a supus dreapta Celui prea înalt stăpînirii tale, datori sîntem să ne închinăm ţie ca unui cîrmuitor, şi să dăm cuviincioasa cinste împărăţiei tale. Iar a ne lepăda de Hristos şi a ne închina idolilor tăi, să nu fie. Pentru că nu sînt Dumnezei, ci zidire. Iar la noi sceptrurile prooroceşti grăiesc aşa: Dumnezeii care n-au făcut cerul şi pămîntul, să piară. Căci ce este mai fără de minte decît a lăsa pe Ziditorul şi să se închine cineva zidirii?" Iar Eldeg a zis: "Te înşeli Mihail numind soarele zidire! Spune-mi mie: cine s-a suit la ne-măsurata acea înălţime a cerului şi a făcut un luminător mare ca acela care luminează toată lumea?" Iar sfîntul i-a răspuns: "De voieşti să asculţi, eu îţi voi spune cine a făcut soarele şi toate cele văzute şi nevăzute: Dumnezeu cel fără de început şi nevăzut, şi Fiul Lui cel Unul Născut, Domnul nostru Iisus Hristos, şi Acela aşij-derea nezidit, nici început, nici sfîrşit avînd; de asemenea şi Duhul Sfînt, cea Intreit alcătuită dumnezeire; însă Unul Dumnezeu, Acela a făcut cerul şi pămîntul şi soarele, căruia voi vă închinaţi, şi luna şi stelele, marea şi uscatul, pe cel întîi om Adam, şi i-a dat lui toate spre slujire. Apoi a pus lege oamenilor, ca să nu se închine nici la o zidire, nici la cele de pe pămînt, jos, nici la acelea din cer, sus, ci să se închine Unuia Dumnezeu, Care pe toate le-a făcut. Aceluia şi eu mă închin. Iar ceea ce-mi făgăduieşte mie împăratul, domnia şi slava lumii acesteia, de aceasta eu nu mă îngrijesc, căci şi împăratul însuşi este vremelnic şi îmi dă vremelnică domnie care mie nu-mi trebuie, căci nădăjduiesc spre Dumnezeul meu în care cred că-mi va da mie împărăţia cea veşnică, care niciodată nu are sfîrşit". Iar Eldeg a zis: "De vei petrece în această nesupunere a ta Mihaile, şi de nu o vei face voia împăratului, vei muri îndată". Iar sfîntul i-a răspuns: "Nu mă tem de acea moarte, care-mi este cîşti-gătoare şi mijlocitoare de veşnica petrecere, cea cu Dumnezeu. Şi ce grăiesc mai multe? Sînt creştin! Şi pe făcătorul cerului şi al pămîntului mărturisesc, întru Dînsul cu neîndoire cred, şi voi muri pentru Dînsul bucurîndu-mă". Deci, văzînd Eldeg că nici cu îmbu-nare nici cu îngrozire nu poate să-l plece la voia tiranului, s-a dus la acesta să-i spună toate cele auzite de la voievodul Mihail.

Iar împăratul auzind cuvintele lui Mihail, cele grăite lui, s-a îndrăcit de mînie şi ca cu o văpaie cu îngrozire suflînd, a poruncit celor ce-i stau înainte ca îndată să ucidă pe Mihail, voievodul Cernigovului. Şi se repeziră slujitorii prigonitorului precum la vînat, sau ca lupii la oaie alergînd. Iar sfîntul mucenic al lui Hristos sta la un loc cu Teodor, negrijindu-se de moarte, ci cîntînd Psalmi, şi ru-gîndu-se lui Dumnezeu cu rîvnă mare. Apoi, cînd văzură pe ucigaşi alergînd spre dînşii, începură a cînta: "Mucenicii tăi Doamne multe chinuri au răbdat, şi cu dragostea ta sfinţii şi-au unit sufletele". Ajungînd ucigaşii la locul acela unde sta sfîntul, l-a apucat ca fia-rele, şi întinzîndu-l pe pămînt de mîini şi de picioare, îl băteau fără de milă peste tot trupul, încît şi pămîntul s-a roşit de sînge, şi l-a bătut mult fără de cruţare. Dar el răbdînd cu vitejie nimic nu zicea, fără numai aceasta: "Creştin sînt". Apoi unul din slujitorii împă-ratului, anume Doman, care fusese creştin, şi lepădîndu-se de Hristos a îmbrăţişat păgîneasca credinţă tătărească, acel călcător de lege, văzînd pe

sfîntul că răbda cu vitejie muncile, s-a înfuriat asu-pra lui şi ca un vrăjmaş creştinesc şi-a scos cuţitul său şi, întin-zîndu-şi mîna, a apucat pe sfîntul de cap, l-a tăiat şi l-a aruncat de la trup, încă în gură avînd cuvîntul cel de mărturisitor, şi zicînd: "Creştin sînt". O minune prea de mirare! Capul cu sila tăindu-se grăia, şi pe Hristos cu gura mărturisea.

Iar după aceea începură necuraţii a grăi cu fericitul Teodor: "Fă măcar tu voia împăratului, şi te închină la zeii noştri, şi nu numai viu vei fi, ci mare cinste de la împăratul vei lua, şi domnia stăpînului tău o vei moşteni". Iar sfîntul Teodor le-a răspuns: "Domnia stăpînului meu nu o vreau, nici nu-mi trebuie cinste de la împăratului vostru, ci doresc ca pe aceeaşi cale să merg la Hristos Dumnezeu, pe care a mers sfîntul mucenic Mihail voievodul, stă-pînul meu. Căci, precum el, aşa şi eu într-Unul Hristos Făcătorul cerului şi al pămîntului cred şi pentru Dînsul voi să pătimesc pînă la sînge şi la moarte".

Văzînd ucigaşii neplecat pe sfîntul Teodor, l-au apucat şi l-au chinuit cu nemilostivire ca şi pe sfîntul Mihail. Iar mai pe urmă şi cinstitul lui cap îl tăiară zicînd: "Cei ce n-au vrut să se închine prea luminatului soare, aceia nevrednici sînt să vadă soarele". Aşa pătimind sfinţii din nou arătaţi, mucenicii Mihail şi Teodor, şi-au dat sufletele lor în mîinile Domnului, la Septembrie în 20 de zile, în anul facerii lumii 6743, iar de la întruparea lui Dumnezeu-Cuvîntul, în anul 1245. Iar sfintele lor trupuri au fost aruncate spre mîncarea cîinilor şi multe zile au rămas întregi. Căci nimic nu s-a atins de ele, şi aşa, cu darul lui Hristos, au rămas nevătămate. Şi se arăta stîlp de foc asupra trupurilor lor, strălucind cu prea luminoase raze, şi lumini aprinse peste toate nopţile se vedeau, care lucru văzîndu-l credincioşii, cei ce se întîmplase acolo în acea vreme, au luat în taină sfintele lor trupuri şi le-au îngropat cu cinste. Iar după uciderea sfinţilor mucenici, Batus cel fără de Dumnezeu ridicîndu-se încă, a mers cu toate oştirile spre ţinuturile de la miazănoapte şi de la apus, adică spre ţara leşească şi spre unguri. Şi ucis fu blestematul de ungurescul crai Vladislav, şi şi-a luat răul sfîrşit vieţii sale celei rele.

Deci, acela a moştenit iadul, iar sfinţii mucenici moştenesc împărăţia cerului, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului Apostol Codrat († 130)
(21 septembrie)

Sfîntul Apostol Codrat era unul din cei şaptezeci de apostoli. El a propovăduit cuvîntul lui Dumnezeu în Atena şi în Magnesia, unde a fost şi episcop şi pe mulţi i-a adus cu învăţăturile sale la lumina dumnezeieştii cunoştinţe şi a fost după cuvîntul lui Sirah: "Ca o stea de dimineaţă în mijlocul norilor". Pentru că norii întunecoşi păgîneşti nedumnezeieşti erau cele străine faţă de lumina dreptei credinţe. Şi şedea poporul acela în întuneric şi în umbra morţii. Iar sfîntul apostol Codrat, cu cuvîntul lui Dumnezeu strălucindu-le lor ca o lumină mare, le-a luminat lor întunericul, a surpat jertfele cele spurcate, a sfărîmat idolii şi a risipit capiştele cele drăceşti cu rugăciunea. Şi precum

steaua magilor celor de la răsărit, aşa şi el a arătat popoarelor calea cea spre Hristos. Şi precum luceafărul cel de dimineaţă aduce după sine soarele, aşa şi el a adus în lume lumina cea mare a credinţei şi a luminat sufletele omeneşti cele întunecate. Dar întunericul totdeauna urăşte lumina. Pentru că cei fără de Dumnezeu, văzîndu-şi idolii călcaţi de sfîntul Codrat, şi duhurile izgonite şi păgînătatea lor dezrădăcinată, au rînduit prigoană mare asupra apostolului şi ca pe un alt Ştefan au voit să ucidă cu pietre pe sfîntul Codrat. Dar, lovit fiind cu pietre, a fost păzit viu cu darul lui Hristos.

Apoi l-au pus în legături, şi l-au chinuit cu foame multă vreme. Pentru că ticăloşii închinători de idoli au oprit hrana trupească de la acesta, care hrănea sufletele lor, nu cu hrană pieri-toare, ci cu hrana care duce la viaţa veşnică. Şi chinuind cu foamea pe sfîntul, ei înşişi piereau de foamea aceea, pentru care scrie: "Nu foame de pîine, ci foame de auzirea cuvîntului Domnului". Deci, neputînd ca să omoare cu foamea pe acesta, care de-a pururea se întărea de sus cu dumnezeiască hrană, singur a murit cu cea veş-nică moarte. Iar sfîntul Codrat, deşi a murit după multe munci, sufletul lui viază în mîinile lui Dumnezeu şi nu se atinge de el chinul; şi-a sfîrşit nevoinţa muceniciei, pe vremea împăratului Adrian (117-138), şi a început viaţă veşnică la Împăratul măririi Iisus Hristos. Cu Dînsul a pătimit, cu Dînsul se şi măreşte în împărăţia Lui. Iar sfîntul lui trup s-a aşezat în Magnesia, şi izvorăşte multe tămăduiri neputincioşilor.

Pomenirea Sfinţilor Sfinţiţi Mucenici
Ipatie şi Andrei (sec. VIII)
(21 septembrie)

Aceşti sfinţi au fost din ţara Liciei. Fiind copii, au învăţat carte împreună în oarecare locaş şi înfrumuseţîndu-se cu toată fapta bună, au mers din treaptă în treaptă. Iar la vîrstă de bărbat ajungînd, Ipatie a îmbrăţişat viaţa călugărească, pentru a trăi în linişte, slujind lui Dumnezeu. Iar Andrei s-a deosebit spre folosul sufletelor omeneşti şi cleric făcîndu-se se silea la cuvîntul lui Dumnezeu, învăţînd pe poporul lui Hristos în Biserica lui Dumnezeu. Amîndoi aveau mare înfrînare, cugetare smerită şi dragoste către toţi nefăţarnicii. De a cărora viaţă îmbunătăţită înştiinţîndu-se Arhiepiscopul Efesului, i-a chemat pe ei la sine şi folosindu-se de vorbele lor, i-a iubit pe dînşii foarte, şi a pus cu sila pe Ipatie episcop bisericii Asianului: "Nu se cade, zicea el, ca un luminător ca acesta să fie sub obrocul pustiei, ci în sfeşnicul arhieriei ca să lumineze biserica lui Dumnezeu cu învăţătura". Iar pe Andrei l-a făcut preot. Şi au fost aceşti doi luminători prea luminaţi în Biserica lui Dumnezeu, luminînd-o pe ea cu înţeleptele învăţături şi cu viaţa cea curată. Iar după aceea, cînd Leon Isaurul (717-741), împăratul grec, a ridicat hule asupra sfintelor icoane şi prin toată împărăţia sa a dat poruncă să arunce icoanele din bisericile lui Dumnezeu şi nimeni să nu se închine lor, atunci aceşti sfinţi învăţători, Ipatie şi Andrei, au grăit mult împotriva hulitorilor de icoane, învăţînd po-porul păstoriei lor să nu asculte porunca împărătească cea fără de Dumnezeu. Auzind despre dînşii împăratul, a poruncit să-i aducă pe ei la sine, şi mult i-a silit să se lepede de cinstirea sfintelor icoane. Şi discuta cu

dînşii prin înţelepţii săi, dar n-a putut să clatine pe aceşti tari stîlpi bisericeşti, pe care închizîndu-i în temniţă, i-a ţinut mult şi în tot chipul se silea să-i aducă la erezia sa. Apoi a poruncit ca să îi bată pe ei fără milă, după aceasta a jupuit pielea cu părul de pe capetele lor şi bărbile lor, ungîndu-le cu smoală, le-a aprins, şi sfintele icoane, cele de mult preţ, le-au ars. Iar ei pe toate acestea cu vitejie le-au răbdat, şi erau vii cu puterea lui Dumnezeu.

După aceasta, cel cu năravul de fiară Leon, cel ce avea după nume şi viaţa, că precum numele aşa şi năravurile lui erau de fiară, a poruncit să-i tîrască prin mijlocul cetăţii pe ei, şi a tîrît pe sfinţi prin cetate spre rîsul tuturor, iar la sfîrşit i-a mîngîiat ca pe nişte mieluşei şi aşa sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu şi-au dat, pentru sfintele icoane pătimind. Iar trupurile cele cinstite le-au aruncat spre mîncarea cîinilor. Însă credincioşii luîndu-le în taină, le-au îngropat cu cinstea care se cuvine mucenicilor.

Pomenirea Sfinţilor Mucenici Eusebiu şi Prisc, mărturisitorii (21 septembrie)

Sfîntul Eusebiu era în părţile Feniciei creştin tăinuit. Iar cînd a sosit prigoana cea mare de la păgîni asupra creştinilor, care unde puteau să prindă pe creştini îi chinuiau în multe feluri şi, mulţi credincioşi fugind din mîinile păgîneşti, se ascundeau prin locuri neştiute. Atunci Eusebiu, dînd adevăratul preţ cuvintelor lui Hristos: "Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, care este în Ceruri" (Matei 10, 32), s-a umplut de dumnezeiască rîvnă, şi ducîndu-se, a stat înaintea mai marelui acelei cetăţi şi i-a zis: "Ce te înnebuneşti de Dumnezeu, luptătorule, prigonind turma lui Hristos!?" Iar mai marele căutînd spre dînsul, a zis: "Tu cine eşti?", iar el a răspuns: "Rob al lui Hristos sînt, al cărui vrăjmaş eşti tu". Iar mai marele mîniindu-se, a zis: "De unde ţi-a venit ţie, ticălosule, îndrăzneala aceasta, să stai înaintea mea şi să mă ocărăşti pe mine, cel ce sînt mai marele?" Iar Eusebiu a răspuns: "Rîvna cea după Domnul meu Iisus Hristos m-a pornit pe mine, ca să vădesc orbirea voastră, că v-aţi înnebunit închinîndu-vă Diavolului, iar nu lui Dumnezeu". Atunci mai marele a poruncit să-l dezbrace pe el, şi spînzurîndu-l, să-i strujească trupul lui. Şi l-a strujit mult cu fiare ascuţite, încît i se vedeau oasele. Apoi oţet şi sare au turnat, şi-i freca ranele lui, şi toate acestea le-a răbdat cu vitejie mărturisitorul lui Hristos ca şi cum n-ar fi fost al lui trupul şi se bucura în pătimirile sale, împlinind lipsirea necazurilor lui Hristos în trupul său. După răbdarea chinurilor acelora, chinuitorii îi ziceau: "Jertfeşte zeilor şi vei fi viu, iar de nu vei jertfi, te vom pierde cu desăvîrşire".

Iar el a răspuns: "Voi mă veţi pierde, dar Hristos al meu mă va afla, pentru care eu pînă la sfîrşit voi răbda, că acela ce va răbda pînă la sfîrşit, acela se va mîntui". Deci, văzîndu-l pe el că este neplecat, îi tăiară capul cu sabia, şi aşa s-a suit la ceruri, ca să ia cununa podoabei din mîna Domnului.

Iar sfîntul Prisc a mărturisit numele lui Hristos în Frigia, şi pe mulţi din păgîni i-a adus la Hristos. Apoi l-au prins necuraţii şi l-au spînzurat şi l-au strujit pe coaste adînc, şi ca pe nişte pămînt au arat trupul lui cu unghii de fier, ca să semene sîngele mucenicesc spre creşterea şi înmulţirea Bisericii lui Hristos. Iar oarecare din păgînii cei ce stătea acolo, privind la o strujire cumplită ca aceea şi la mucenicescul sînge cel ce se vărsa, sălbăticindu-se de mai multă mînie ca fiarele, şi-au scos săbiile lor, cu care împungeau pe sfîntul, pe care prin tot trupul străpungîndu-l, la sfîrşit îi tăiară capul. Aşa a pătimit pentru mărturisirea lui Iisus Hristos, bunul mărturisitor, pe care acum îl mărturiseşte Hristos înaintea Tatălui Său cel Ceresc, căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Dimitrie, Mitropolitul Rostovului, făcătorul de minuni (21 septembrie)

Pe această ramură de rai, pe Dimitrie sfinţitorul şi făcătorul de minuni l-a crescut Rusia cea mică. El s-a născut într-o cetate mică şi neînsemnată, care se numea Macarova, fiind departe de cetatea Kievului ca la cincizeci de stadii.

El s-a născut la anul 1629, luna decembrie, din părinţi de bun neam, care erau împodobiţi cu credinţa creştinească şi umblau în poruncile lui Dumnezeu cu neabatere. Tatăl său se numea Sava şi era cu rînduiala sutaş în oastea Rusiei, iar maica sa se numea Maria. La naştere i-a pus în grabă numele Daniil, luminîndu-l după aceea şi cu Sfîntul Botez. După botez, pruncul a fost crescut de părinţi în frica şi respectul către Dumnezeu. L-a învăţat legea creştinească şi creştea împreună cu anii, cu înţelegerea şi cu fapta bună, mergînd ca pe o scară din putere în putere.

După ce se deprinsese bine cu citirea şi scrierea limbii slavoneşti, l-a dus în cetatea Kievului la şcoala mănăstirii Botezului Domnului, pentru învăţătura acestor limbi străine şi altor învăţături libere care se învăţau acolo. După ducerea la această şcoală, copilul Daniil prin isteţimea minţii sale şi prin neadormita sîrguinţă, în scurtă vreme a început a arăta bună pricepere la învăţătură, sporind mai mult decît vîrstnicii lui. După cîţiva ani, s-a arătat iscusit din destul în facerea de stihuri şi la retorică, ştiind bine toate cele ce învăţase. Daniil pe cînd trecea învăţăturile acelea, se deprindea nu mai puţin şi la viaţa îmbunătăţită; căci în toată vremea aceea în care a petrecut la învăţătură, nu avea nici cea mai mică împărtăşire cu copiii cei vorbitori de vorbe rele, care făceau rîsuri şi glume, şi cu cei ce cugetau la veselii şi la desfătări deşarte; adică nu voia să se răzvrătească cu cei răi şi să cadă în prăpastia păcatului, căci ştia că vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune. El se sîrguia pe cît putea să-şi păzească întreaga înţelepciune şi curăţie.

Cînd îi prisosea vremea de la şcoală, nu se îndeletnicea cu jocuri copilăreşti, cum era obiceiul tinerilor, ci cu citirea cărţilor insuflate de Dumnezeu. El alerga cu sîrguinţă la rugăciune în biserica lui Dumnezeu, pentru că inima lui începea a se înfierbînta de văpaia

dragostei dumnezeieşti şi se aprindea foc în cugetul lui; deci, cu cît şedea mai mult la citirea scripturilor dumnezeieşti şi la citirea vieţilor sfinţilor părinţi, cu atît zi de zi se aprindea cu inima spre urmarea lor, şi dorea să urmeze acelora. Daniil fiind în lume, arăta în sine începătura vieţii călugăreşti.

Ajungînd la vîrsta de 18 ani, a trecut cu vederea pentru Hristos lumea aceasta vremelnică, şi bunătăţile ce sînt într-însa şi, cerînd binecuvîntare de la părinţii săi, a început a petrece în mănăstirea Preasfintei Treimi, numită Kirilovsca, în aceeaşi cetate a Kievului. Acolo, după o vreme, s-a tuns după rînduiala călugăreasc, de Meletie - egumenul aceleiaşi mănăstiri, în anul 1638, la 9 iulie, la pomenirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Pangratie; şi în loc de Daniil s-a numit Dimitrie.

După primirea rînduielii călugăreşti, acest bărbat temător de Dumnezeu, aruncîndu-se cu totul spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a început a petrece viaţa cuviincioasă a călugărilor, deprinzîndu-se la smerenie, la ascultarea şi la iubirea de fraţi. El se sîrguia pe cît putea a urma în lucrurile cele bune cuvioşilor părinţi: Antonie, Teodosie şi celorlalţi făcători de minuni ai Pecerscăi. El nu se îngrijea nicidecum de cîştigarea averilor şi bogăţiilor vremelnice, ci toată sîrguinţa lui era să-i placă lui Dumnezeu, şi după chemarea sa să-i slujească la credinţă.

Trecînd puţin vreme după călugăria sfîntului, la 25 martie 1639, la praznicul Bunei Vestiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cu voia povăţuitorului, Sfîntul Dimitrie a fost hirotonisit diacon, de preasfinţitul Mitropolit al Kievului, Iosif Tunalski.

El a petrecut multă vreme în mănăstirea Kirilovska din Kiev, supunîndu-se cu smerenie şi în tăcere povăţuitorului lui în toate, slujind fraţilor fără de lenevire şi împlinind cu osîrdie toată ascultarea mănăstirească şi bisericească. El se afla mai întîi de toţi la cîntarea bisericească, şi ieşea mai pe urmă. În biserică stătea cu frică, asculta cu luare aminte dumnezeiasca scriptură ce se citea; iar în chilie se îndeletnicea la rugăciune, scriind şi alcătuind cele poruncite de egumen, sau de alţi începători mai înalţi, se nevoia şi la citirea cărţilor cele folositoare de suflet.

Apoi, trecînd cîtăva vreme, cu voinţa prea sfinţitului Lazăr Baramovici, arhiepiscopului Cernigovului, sfîntul Dimitrie a fost chemat din Kiev, în cetatea Cernigovului şi a fost hirotonisit presviter în mănăstirea Gustinski, la 23 mai 1659, la praznicul Pogorîrii Sfîntului Duh. După aceasta, acelaşi preasfinţit Lazăr al Cernikovului, de vreme ce îl ştia pe el că este bărbat iscusit şi învăţat, bun şi vrednic pentru semănarea cuvîntului lui Dumnezeu în inimile omeneşti, l-a binecuvîntat să fie propovăduitor în cetatea Cernikov.

Sfîntul Dimitrie a petrecut mai mult de doi ani în soborniceasca biserică a Cernigovului, propovăduind cu mare folos cuvîntul lui Dumnezeu şi-n alte biserici ale acestei eparhii; cuvîntul lui era tare, dres cu sarea înţelepciunii şi toţi doreau să-l audă. Dar nu numai în Rusia mică a fost propovăduitor, ci şi peste hotar, în domnia Litovsca.

După o vreme, cerîndu-şi voie şi luînd binecuvîntare de la arhiereu, s-a dus de la Cernigov la cetatea Vilna şi, fiind acolo puţină vreme în mănăstirea Pogorîrii Sfîntului Duh, a spus două cuvinte învăţătoare. După rugămintea duhovniceştilor fraţi de la Sluţca, s-a mutat de la Vilna la Sluţca, şi un an întreg s-a ostenit cu nedormire, întru propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu, petrecînd în Bratsca, mănăstirea Schimbării la Faţă, cea grecească şi rusească.

După arătarea vieţuitorilor acelei cetăţi, îşi avea un făcător de bine, pe un oarecare Ioan, cetăţean dreptcredincios, care se mai numea Scoccevici, şi care făcuse acel locaş cu cheltuiala sa. Deşi el era chemat din Sluţca de către feţe luminate prin multe scrisori duhovniceşti şi politiceşti; dar fiind oprit de cele mai puternice rugăminţi şi mari făgăduinţe ale dumnezeieştii frăţimi, a zăbovit pînă la sfîrşitul acelui Scoccevici. După ce a murit, Sfîntul Dimitrie a făcut la îngroparea lui cuviinciosul cuvînt de îngropare.

După aceasta s-a întors de la Sluţca în Rusia mică, şi a început să vieţuiască la scaunul Hatmaniei, cetatea Baturina, în mănăstirea sfîntul Nicolae, care se numea Crupiţca, îndeletnicindu-se în post, rugăciuni şi în citirea cărţilor celor folositoare de suflet; dar mai mult se sîrguia la propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu. Pentru aceste fapte plăcute lui Dumnezeu şi sfintei lui biserici, cu binecuvîntarea arhiereilor de la Kiev şi Cernikov a fost ales egumen la diferite mănăstiri. Auzind de îmbunătăţita lui viaţă şi avînd mare rîvnă spre ascultarea Cuvîntului lui Dumnezeu, ca şi cum ar fi zavistui una alteia, cu neîncetate rugăminţi îl chemau la sineşi. Sfîntul Dimitrie s-a pus egumen de prea sfinţitul arhiepiscop Lazăr Baranovici al Cernikovului, mai întîi în mănăstirea Schimbării la Faţă a Domnului, care se numea Macsacusca, la 4 septembrie 1681, la pomenirea sfîntului prooroc Moise, văzătorul de Dumnezeu. Mai înainte de numire, acel arhiereu, ca şi cum ar fi ştiut că sfîntul Dimitrie se va învrednici şi la rînduiala bisericească, a zis către el aceste cuvinte: "Să-ţi binecuvinteze Domnul Dumnezeu, nu numai egumenia, dar după acest nume Dimitrie, îţi doresc şi mitra Dimitrie; deci să cîştigi mitra". După numire ca egumen i-a urat astfel: "Astăzi este sfîntul prooroc Moise, văzătorul de Dumnezeu şi în această zi te-a învrednicit Domnul Dumnezeu la egumenie, aici unde este hramul Schimbării la Faţă a Domnului, ca pe Moise în Tavor. Cel ce a arătat căile sale lui Moise, să-ţi arate şi sfinţiei tale în acest Tavor, căile sale spre veşnicul Tavor. Aceste cuvinte - precum zice singur sfîntul Dimitrie mărturisind despre sine - eu păcătosul, ca pe o frumoasă însemnare şi proorocie am socotit-o şi am însemnat-o. O, să dea Dumnezeu, ca această proorocie a preasfinţiei sale să se împlinească".

Deci, luînd acest dreptcredincios călugăr binecuvîntare de la arhiereu, s-a dus la acea mănăstire a Macsacovsca, şi a intrat în datoria egumeniei încredinţată lui. El povăţuind bine pe fraţi şi ridicînd toate cele spre folosul de obşte ale mănăstirii, se ostenea în propovăduirea Cuvîntului lui Dumnezeu, plăcînd Domnului cu postul, cu privegherea şi cu alte lucruri bune, dar mai ales cu smerita cugetare; căci, măcar că era începător, însă blîndeţea şi obiceiul lui cel bun nicidecum nu le-a schimbat, ci ţinea în mintea sa, ceea ce s-a zis de către Domnul: "Cel ce ar voi să fie mai mare între voi, să vă fie slugă".

Precum singur se făcea mai mic înaintea tuturor, aşa şi pe fraţi îi învăţa în toate zilele, să nu se înalţe întru nimic.

După un an, la 1 martie, la pomenirea sfintei muceniţe Evdochia, cu binecuvîntarea aceluiaşi arhiereu a fost rînduit egumen al mănăstirii sfîntul Nicolae din cetatea Baturin, care mănăstire se numeşte Crupinţca. Astfel, lăsînd egumenia de la Macsacovsca şi mulţumind fraţilor de acolo, s-a mutat în mănăstirea Baturina; deci, cîştigînd poruncă, a luat începătorie peste această mănăstire. După ce a trecut un an şi opt luni, acest egumen vrednic de laudă, iubind viaţa cea liniştită şi fără de tulburare, dorind ca în singurătate să placă lui Dumnezeu, la 26 octombrie, la pomenirea sfîntului mucenic Dimitrie, în ziua celui de un nume al său, a lăsat începătoria mănăstirii Baturina, şi vieţuia deosebit.

Trecînd o vreme, şi la rugămintea arhimandritului Varlaam Isinsclii al lavrei Pecersca din Kiev, care după acesta a fost mitropolit în Kiev, s-a mutat de la Baturina în lavra Pecerscăi. Acel arhimandrit - precum se poate vedea din Predoslovia ce s-a pus la începutul Mineiului - dorind ca acel scop pălcut lui Dumnezeu al Nacialnicilor lavrei Pecersca mai înainte de el, a fericitului întru pomenirea mitropolitului Kievului Petru Movilă, şi a arhimandritului Inochentie Gizel, care mult mai înainte se ostenise pentru îndreptarea cărţilor vieţilor sfinţilor, ca prin dumnezeiescul ajutor să le aducă întru săvîrşire. Deci, se sîrguia pe cît se putea, ca să afle un bărbat ca acela bine înţelegător, căruia să-i încredinţeze acel lucru de bună trebuinţă spre al săvîrşi. Cînd a toate dăruitorul Dumnezeu, după osîrdnica lui cercare, a trimis în lavra aceea pe acest bine înţelegător şi dreptcredincios bărbat, ca să vieţuiască într-însa, atunci acel arhimandrit dînd mulţumire lui Dumnezeu, s-a sfătuit despre aceea, cu soborniceştii părinţi şi cu fraţii lavrei. După sfatul lor, acestui preaiscusit propovăduitor al Cuvîntului lui Dumnezeu, care se mărturiseşte de singurul adevăr, i-a încredinţat, ca din dragostea cea către sfinţii plăcuţi lui Dumnezeu, şi pentru scrierea numelui său în cartea vieţii veşnice, să se ostenească a aduna vieţile lor, şi îndreptîndu-le desăvîrşit să le scrie.

Văzînd sfîntul Dimitrie trebuinţa cea de nevoie a Bisericii lui Dumnezeu, şi ascultînd pe cea pusă înaintea lui, de care fericitul Simeon Metafrast scrie: "De asemenea este rău a grăi cele ce nu se cade şi a da tăcerii cele ce sînt folositoare şi cinstite; pentru că aşa cum vatămă gîndurile celor ce aud pe cel ce grăieşte cele necinstite, tot astfel cel ce tace faptele cele bune ale sfinţilor, lipseşte pe cei dreptcredincioşi de folos, cinstind astfel mai mult odihna sa decît lucrul lui Dumnezeu. După ce el îndelung se lepăda, punîndu-şi nădejdea spre ajutorul lui Dumnezeu, spre rugăciunea Maicii celei preacurate a vieţii şi spre ale tuturor sfinţilor, a intrat în această osteneală plăcută de Dumnezeu în anul 1684, luna iunie, şi a început lucrul ce îi se încredinţase a-l împlini cu mare sîrguinţă. Scoţînd ca din nişte izvoare din acele mari cărţi ce se numesc ale citirii, ale fericitului Macarie, mitropolitul Moscovei, şi de la alţi istorici creştini, aduceau la arătare purtătorul de viaţă pîrîu, spre adăparea acelor suflete creştineşti însetate de învăţături folositoare.

Sfîntul Dimitrie, ostenindu-se într-această mîntuitoare ascultare, în scurtă vreme i s-a arătat în vis două vedenii de acest fel, una după alta, din care cea mai de pe urmă este tipărită în mineiele citirii, la 10 noiembrie, la sfîrşitul vieţii sfîntului mucenic Orest.

Prima vedenie: "În anul 1685, 10 august, auzind eu - zice acest arhiereu, despre el singur - trăgîndu-se clopotul pentru Utrenie şi dormitînd după obişnuita mea lenevire, nu am apucat începutul, ci am dormitat pînă la citirea Psaltirea. În această vreme am văzut această vedenie: Se prea că îmi era încredinţată în purtarea de grijă o oarecare peşteră, în care se odihneau nişte sfinte moaşte. Atunci căutînd mormintele sfinţilor cu lumînarea, am văzut acolo odihnindu-se sfînta şi marea muceniţă Varvara; apropiindu-mă de mormîntul ei, am văzut-o zăcînd pe coaste, iar mormîntul ei arăta oarecum putreziciune.

Dorind eu ca să-l curăţ, am scos moaştele din raclă şi le-am pus în alt loc. Apoi curăţindu-l, m-am apropiat de moaştele ei şi le-am luat cu mîinile ca să le pun în raclă; dar îndată am văzut pe sfînta Varvara vie, şi eu grăiam către dînsa: "Sfîntă Fecioară Varvara, făcătoarea mea de bine, roagă-te lui Dumnezeu pentru păcatele mele". Sfînta a răspuns, ca şi cum avea o oarecare îndoială: "Nu ştiu, oare pleca-voi, căci te rogi latineşte?" Socotesc că aceasta mi s-a zis mie, pentru aceea că sînt foarte leneş la rugăciune, şi m-am asemnat într-această întîmplare catolicilor, la care rugăciunea este foarte scurtă în cuvinte, tot aşa precum şi rugăciunea mea fusese scurtă. Auzind cuvintele acestea de la sfînta, am început a mă întrista şi a deznădăjdui. Dar sfînta lăsîndu-mă puţină vreme, a căutat spre mine cu faţă veselă şi luminată, şi mi-a zis: Nu te teme. Apoi mi-a grăit alte cuvinte mîngîietoare, pe care nu le ţin minte. După aceasta punînd- o în raclă, i-am sărutat mîinile şi picioarele. Trupul ei mi se părea viu şi foarte alb, iar racla foarte săracă şi învechită. Fiindu-mi jale de aceea, căci cu necurate şi spurcate mîini şi buze îndrăznisem a mă atinge de sfintele ei moaşte, şi că nici racla nu mai era frumoasă, mă gîndeam cum aş putea să împodobesc acest mormînt. Deci, am început a căuta o raclă nou şi mai scumpă, în care aş muta sfintele moaşte; dar într-o singură clipeală m-am deşteptat. Părîndu-mi rău de această deşteptare, inima mea a simţit o oarecare bucurie. Dumnezeu ştie ce înseamnă acest vis şi ce fel de împlinire va fi pe urmă. O, de mi-ar da Dumnezeu cu rugăciunile sfintei Varvara, patroana mea, îndreptarea vieţii mele celei rele şi ticăloase".

A doua vedenie a fost într-acelaşi an: "În postul Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos, într-o noapte, sfîrşind de scris pătimirea sfîntului mucenic Orest, a cărui pomenire se cinsteşte pe 10 noiembrie, cu un ceas sau mai puţin înaintea Utreniei, m-am culcat să mă odihnesc, fără să mă dezbrac, şi în vedenia visului am văzut pe sfîntul mucenic Orest cu faţa veselă, vorbind cu mine aceste cuvinte: "Eu am răbdat mai multe chinuri pentru Hristos decît ai scris tu aici". Aceasta zicîndu-mi, şi-a descoperit pieptul său, şi mi-a arătat în coasta stîngă o rană mare, pătrunsă pînă la cele dinlăuntru, şi mi-a zis: "Aceasta mi-a făcut-o cu fierul". Apoi descoperindu-şi mîna dreaptă pînă la cot, mi-a arătat o rană lungă, prin care se vedeau venele tăiate, şi mi-a zis: "Aceasta mi-a tăiat-o cu sabia". Asemenea arătîndu-mi şi mîna stîngă, tot în acelaşi loc mi-a arătat o rană, spunîndu-mi că şi pe aceea i-a făcut-o cu sabia.

După aceasta plecîndu-se şi-a descoperit piciorul pînă la genunchi, şi mi-a arătat la genunchi o rană. Asemenea descoperindu-şi şi celălalt picior pînă la genunchi, mi-a arătat tot în acelaşi loc o rană, şi mi-a zis: "Acestea mi-au fost făcute cu coasa". Apoi stînd drept, îmi căuta în faţă, zicîndu-mi: "Vezi oare că eu mai multe am răbdat pentru Hristos decît ai scris tu?" Dar eu împotriva acestora nimic nu îndrăzneam să zic, ci tăceam gîndind în mine: Cine să fie acest Orest ? Nu este el oare din rîndul celor cinci la număr? La acest gînd al meu, sfîntul mucenic a răspuns: "Nu sînt eu acel Orest, din cei cinci la număr, ci acela a cărui viaţă ai scris-o tu acum". Apoi am mai văzut şi pe un oarecare om cinstit stînd după dînsul, şi mi se părea că este de asemenea un mucenic, dar acela n-a zis nimic.

Deci, în acea vreme, m-a deşteptat clopotul cel rînduit spre Utrenie, şi-mi era mare jale, că această vedenie s-a sfîrşit aşa curînd. Cum că această cu adevărat aşa am văzut-o precum am scris- o, iar nu într-alt chip, eu nevrednicul şi păcătosul, sub jurămîntul meu cel preoţesc o mărturisesc, căci precum atunci, tot aşa şi acum ţin minte".

Trecînd doi ani şi trei luni de la acea vreme, cînd sfîntul Dimitrie s-a lăsat de egumenie, i s-a întîmplat lui, că era în cetatea Baturin, cu arhimandritul Varlaam al Pecerscăi Kievului, unde după rugămintea luminatului boier Hetman şi a celorlalţi duhovniceşti şi politiceşti stăpînitori - deşi se lepăda -, a fost silit ca iarşi să primească egumenia mănăstirii Nicolaevsca din Baturina. Deci, luînd spre aceea poruncă, a ieşit din lavra Pecercăi, şi mergînd la mănăstirea aceea, a şezut la egumenie, după voia duhovniceştilor şi mireneştilor stăpînitori.

Petrecînd el acolo, a sfîrşit de scris vieţile sfinţilor care cuprind în cele trei luni: Septembrie, Octombrie şi Noiembrie şi potrivindu-le pe dînsele cu cele mai mari cărţi ale citirii, ale fericitului Macarie, mitropolitul Moscovei, întru toate istoriile, povestirile şi faptele cele făcute de sfinţi în nevoinţele lor, şi îndreptîndu-le desăvîrşit, le-a dat spre cercetarea părintelui Varlaam arhimandritul Pecerscăi, împreună cu fraţii. După ce acelea s-au citit şi s-au găsit bune de soborniceştii părinţi ai lavrei aceleia şi de alţi bine înţelegători bărbaţi, atunci sfîntul Dumitru, iubitorul de osteneală, mergînd de la Baturina la Kiev în mănăstirea Pecerscăi, a început a le tipări pe ele prin a sa cercetare, în anul 1689 luna ianuarie. Deci, s-au sfîrşit de tipărit cea dintîi carte, care a început de la anul nou şi care cuprind în sine cele trei luni mai sus pomenite, întru acelaşi an, pe vremea aceluiaşi arhimandrit Varlaam Iasinski.

Degrab după aceasta a fost trebuinţă pentru îndreptarea unor lucruri, ca luminatul boier Hetman să se ducă din Baturina la împărătească cetate Moscova. Atunci a mers împreună cu el Inochentie, egumenul mănăstirii din Kiev, şi sfîntul Dimitrie cu doi diaconi din mănăstirea aceea, la aceeaşi cetate Moscova. După ce a sosit în Moscova, s-a dus înaintea dreptcredinciosului împărat Ioan Alexievici şi a binecredincioasei împărătese Sofia Alexievna, şi s-a învrednicit a-i săruta mîna. Într-acea vreme dreptcredinciosul împărat Petru Alexievici era la mănăstirea cuviosului Serghie de Radonej făcătorul de minuni. Într-acea zi a luat binecuvîntare de la preasfinţitul patriarh Ioachim. Apoi, trecînd cîteva zile, s-a dus la mănăstirea lui Serghie de Radonej, unde învrednicindu-se a vedea

pe drept-credinciosul împărat Petru Alexievici, care i-a primit cu milostivire şi le-a dat să-i sărute mîna. Într-acea vreme se întîmplase că era şi preasfinţitul patriarh în aceeaşi mănăstire. La plecare au stat în al doilea rînd înaintea împărăteştii lui mărimi, şi i-au sărutat mîna. Liberîndu-l preasfinţitul patriarh a dăruit sfîntului Dimitrie icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, îmbrăcată în aur, şi l-a binecuvîntat ca să se îndeletnicească cu scrisul vieţilor sfinţilor.

După aceasta s-a întors înapoi la Baturina de la împărăteasca cetate Moscova. Sfîntul Dimitrie, venind la mănăstirea sa, şi-a făcut o chilie deosebi, aproape de biserica sfîntului Nicolae, pentru petrecere mai îndemînatecă. Această chilie o numeşte el în scrisorile sale cele din toate zilele schit, şi mutîndu-se într- însa s-a apucat la alcătuirea cărţii a doua, adică la vieţile sfinţilor din lunile decembrie, ianuarie şi februarie. Ostenindu-se el la îndreptarea acelora, nu puţină îndemînare i-a dat, prin scrisoarea sa, prea sfinţitul patriarh Adrian, cel ce a venit după Ioachim. Acela, văzînd bine alcătuită cartea dintîi pe cele trei luni, a judecat, că această osteneală este de folos la toată creştinătatea Rusiei. Deci, a trimis o scrisoare arhierească preasfinţitului mitropolit al Kievului Varlaam Isinschi, care mai înainte fusese arhimandrit în lavra Pecersca din Kiev, către acest bărbat iubitor de ostenală, binecuvîntîndu-l şi îndemnîndu-l să scrie vieţile sfinţilor. Acea scrisoare este tipărită la începutul cărţii a doua a Mineiului.

În acea scrisoare se scrie îndestulată laudă şi mulţumire ostenitorului, pentru cartea cea dintîi a vieţilor sfinţilor, şi îl îndeamnă să nu lase acel lucru mîntuitor de suflet, ci să se sîrguiască în tot chipul să-l ducă la bun sfîrşit, dîndu-i arhipăstorească sfătuire şi binecuvîntare. Dimitrie iubitorul de osteneal, fiind îndemnat prin acea scrisoare, a răspuns preasfinţitului patriarh cu cuviincioasă smerenie şi mulţumire şi a cerut ca Mineile luate de dînsul din Moscova, după porunca preasfinţitului patriarh Ioachim, care cuprindea lunile decembrie, ianuarie şi februarie, să se trimită la dînsul, căci acelea deşi erau cercetate de dînsul mai înainte, dar pentru scurtimea vremii nu le citise pe toate, şi nu le scrisese pe cele de mult folos şi foarte de nevoie dintr-însele.

După ce, cu porunca preasfinţitului patriarh, i s-a trimis Mineiele celor trei luni, pentru scrierea vieţilor sfinţilor, acest iubitor de osteneală a lăsat egumenia mănăstirii Baturina. Deci, petrecînd în pustiul său din singurătate, potrivind şi celelalte trei luni cu citirile cele mari, le-a îndreptat desăvîrşit şi, ducîndu-se la Kiev, a început a tipări vieţile sfinţilor din luna decembrie, la 10 iulie, 1693. Apoi, după dorinţa unor stăpîniri duhovniceşti, sfîntul Dimitrie a fost numit egumen la cetatea Gluhov, în mănăstirea mai marilor apostoli Petru şi Pavel.

Petrecînd el acolo, a sfîrşit de tipărit a doua carte a celor trei luni, în anul 1695, pe vremea arhimandritului Meletie. El a luat nu mică laudă de la acelaşi sfinţit patriarh, prin altă scrisoare ce i-a trimis în acelaşi an pentru această parte a doua. Cu aceste două scrisori ale preafericitului păstor, care se îngrijea atît pentru înmulţirea slavei lui Dumnezeu şi a sfinţilor lui, Dimitrie, iubitorul de osteneală, îndemnîndu-se, şi-a întins

mîna spre îndreptarea cărţii a treia a vieţii sfinţilor, care cuprinde într- însa lunile martie, aprilie şi mai; deci a început a se osteni în scrierea celei mai mari decît cea dintîi.

Trecînd o vreme, s-a mutat de la Gluhov la Kiev, în mănăstirea Prea Sfintei Treimi, numit Kirilovsca, în care s-a tuns în călugărească rînduială. El a petrecut acolo numai cinci luni. După aceasta, ca un bărbat bine înţelegător şi iubitor de osteneală - dar mai ales să-i zicem luminător - ca să nu fie ascuns sub obroc, a fost ridicat arhimandrit cu învoirea preasfinţitului Varlaam, Mitropolitul Kievului, şi cu a preasfinţitului Ioan arhiepiscopul Cernigovului,. la 2 iunie, 1697, la pomenirea sfîntului sfinţit mucenic Metodie, epicopul Patarelor, al mănăstirii Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numeşte Eleţca.

Drept aceea, sfîntul Dimitrie suindu-se la cea mai înaltă treaptă a vredniciei, a adăugat după treaptă şi iubirea de osteneli cea mai mare, ştiind că: "Celui ce i s-a dat mult, mult i se va cere". Căci, precum mai înainte se ostenea în ascultarea ce se pusese asupra lui îndreptînd vieţile sfinţilor, cu ajutorul lui Dumnezeu după puterea sa, tot aşa se îngrijea şi pentru buna rînduială mănăstirească şi pentru mîntuirea fraţilor încredinţaţi lui. El nu mai puţin ajuta şi în celelalte duhovniceşti sfintei Biserici, săvîrşind multe lucruri folositoare, cu cuvîntul, cu socoteala şi cu tot lucrul.

Stînd doi ani şi trei luni la mănăstirea Eleţca, cu voia celor mai mari, s-a mutat la Novgorodul Siverchi, în mănăstirea prea Milostivului Mîntuitor, tot ca arhimandrit. El petrecînd în mănăstirea aceea, a sfîrşit de scris cele trei luni pomenite înainte ale vieţilor sfinţilor din lunile martie, aprilie şi mai. Iar de tipărit le-a sfîrşit în anul 1700, fiind atunci arhimandrit în lavra Pecersca Iosaf Cracovski, de la care degrabă după aceea s- a trimis sfîntului Dimitrie spre binecuvîntare, acel chip împărătesc, pe care dreptcredinciosul împărat Alexie Mihalovici l-a trimis în dar preasfinţitului Mitropolit al Kievului Petru Movilă, cînd a fost încoronat la împărăţie.

Dar nici în această sfîntă mănăstire nu s-a odihnit multă vreme sub umbra ramurii raiului, cea atît de mult roditoare; căci îndreptarea cea sîrguitoare a datoriilor celor încredinţate acestui sfînt bărbat şi iscusinţa cea deosebită întru propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, asemenea şi îmbunătăţita lui viaţă, degrab a început a se vesti monahului cel prea văzător, pentru ca să cîştige leafa şi mila cea vrednică pentru acelea. La începutul anului 1701, după porunca acelui dreptcredincios şi singur stăpînitor, împăratul Petru cel Mare, a fost chemat la Moscova. Eparhia Tovolsca neavînd atunci păstor, îl hirotonină mitropolit al ei şi al Siviriului, punîndu-l între patriarhi în acelaşi an, la 23 martie, în Duminica închinării Sfintei Cruci. După aceea a fost cuprins de o boală, în care singur dreptcredinciosul împărat a binevoit a-l cerceta. Cunoscînd că acea boală i se întîmplase din mîhnire, i-a poruncit ca neascunzînd nimic să-şi arate pricina mîhnirii sale. El a arătat-o prin chipul acesta: "Aceasta îmi pricinuieşte boală şi mîhnire, căci mă trimit la acea ţară grea şi aspră, vătămătoare şi nesuferită sănătăţii mele; iar ascultarea mea este, ca spre sufletescul folos al tuturor dreptcrendicioşilor creştini ai neamului Rusiei, să mă sîrguiesc a sfîrşi de scris vieţile sfinţilor".

Auzind înţeleptul împărat un răspuns ca acesta de la dînsul, a binevoit cu milostivire a schimba, adică să nu-l trimită pe el în Sivir, şi i-a poruncit ca să petreacă în Moscova. După puţină vreme preasfinţitul Ioasaf, mitropolitul Rostovului şi al Iroslavului a murit, în locul lui a fost hotărît sfîntul Dimitrie, la 4 ianuarie, 1702, zi care era Duminica înaintea Botezului Domnului; iar la Rostov a sosit la 1 martie, în Duminica a doua a marelui Post. Deci, intrînd în cetatea Rostovului, a mers mai întîi la mănăstirea sfîntului Iacob, episcopul Rostovului, şi intrînd în sobornicească biserică a Zămislirii Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu a făcut obişnuita rugăciune. El a cunoscut înainte printr-o descoperire oarecare ce i se făcuse de sus, că are să se sfîrşească în Rostov, şi a însemnat în unghiul acelei biserici, în partea dreaptă, locul unde să se îngroape, zicînd către cei ce erau cu dînsul: "Iată odihna mea, aici mă voi sălăşlui în veacul veacului". Acest lucru s-a şi împlinit după proorocia lui, pentru că a murit în Rostov şi acolo unde şi-a însemnat locul, acolo l-au şi pus. Venind la scaunul său, a săvîrşit dumnezeiasca Liturghie, în sobornicească biserică a Rostovului, la sfîrşitul căreia, spunînd spre toţi un cuvînt de învăţătură, atît celor duhovniceşti cît şi mirenilor celor încredinţaţi păstoriei sale, le-a dat binecuvîntare. În scurt vreme după aceea, a dat obişnuitei îngropări trupul adormitului întru Dumnezeu a preasfinţitului Ioasaf mitropolitul, în sobornicească biserică a Rostovului.

Astfel sfîntul Dimitrie, cu dumnezeiasca voie, cu porunca dreptcredinciosului împărat şi cu binecuvîntarea a tot sfinţitului sobor, a luat ocîrmuirea cinstitei mitropolii a Rostovului. El a luat mari nevoinţe şi a început a purta jugul cel pus asupra sa, al acestei sfinte ascultri, cu toată sîrguinţa în Iisus, cel ce îl întărea. El a adăugat neadormit purtare de grijă pentru îndreptarea bisericească şi pentru mîntuirea sufletelor încredinţate lui. El se sîrguia cu cuvîntul, ca să răspîndească adevărata învăţătură a Evangheliei; iar prin viaţa cea înfrînată, cinstită şi temătoare de Dumnezeu, ca un adevărat păstor al turmei lui Hristos, avînd în pomenire pe păstorul păstorilor totdeauna, după ceea ce s-a zis în Evanghelie: "Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd lucrurile voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru Cel din ceruri". Tuturor le-a dat pilde mîntuitoare, învăţa pe toţi stăpînitorii cei duhovniceşti şi mireneşti, şi pe cei de sub stăpînire, ca fiecare să petreacă în lucruri cuviincioase şi să meargă cu toată silinţa în datoria încredinţată lui. El se sîrguia să dezrădăcineze de la toate dregătoriile obiceiurile rele, necurţia, zavistia, nedreptatea şi toate lucrurile care sînt neplăcute lui Dumnezeu şi să sădească curţia, dragostea, dreptatea, milostivirea, şi toată fapta bună să o înrădăcineze, dar mai ales purta grija cea mai întîi, ca, de la feţele duhovniceşti, să gonească întunecarea şi neştiinţa.

Acest păstor deştept, îndată după venirea sa la scunul Rostovului s-a înştiinţat, că mulţi preoţi din păstoria lui, care locuiau în cetăţi şi în sate, fiind neluminaţi, nu numai că nu iau aminte de chemarea lor, dar nici nu ştiu ce este rînduiala preoţiei şi în ce constă datoria lor şi a duhovniceştilor fii şi cum se cade a petrece într-însa, dintre care unii mîndrindu-se cu preoţia, ceartă pe fiii lor cei duhovniceşti înaintea multor oameni, pentru păcatele lor spuse la mărturisire. Alţii, avînd păstorie asupra multor suflete omeneşti, nu se îngrijesc de mîntuirea lor, se lenevesc a merge la bolnavi, ca să-i mărturisească şi să-i

învrednicească împărtăşirii dumnezeieştilor Taine, iar la oamenii săraci nu vor să se ducă, ci numai la cei bogaţi.

Toate acestea au pornit spre mare durere pe acest păstor plin de rîvnă către Dumnezeu. Cînd a văzut el că unii preoţi au uitat frica lui Dumnezeu şi nu dau cinste vrednică Preacuratelor şi de viaţă făcătoarelor lui Hristos Taine, care se păzesc tot anul pentru cei bolnavi, ci mai ales le defăimează şi le ţin în locuri necuviincioase şi în vase murdare; iar ce este mai mult că nici numirea lor cea cinstită nu o ştiu, pentru că nu le numesc Taine preacurate, ci le numesc cu un nume prost, zicîndu-le zapas, între care se mai povesteşte şi aceasta: Ni s-a întîmplat nou în anul trecut 1702, că mergînd în cetatea Iaroslav, am intrat într-o biserică din sat, unde după obişnuita rugăciune eu smeritul vrînd ca obişnuita cinste şi închinăciune să dau curatelor lui Hristos Taine; dar acel preot n-a înţeles cuvîntul meu, şi uimindu-se la mine sta. Iarăşi am zis către el: "Unde sînt puse sfintele Taine ale lui Hristos?" Iar el nici acest cuvînt nu-l prea cunoaşte. Deci, unul dintre preoţii cei iscusiţi, ce erau cu mine, a zis către dînsul: "Unde este zapasul?" Atunci el scoţînd dintr-un unghi un vas foarte urît, a arătat într-însul ceea ce se păzea în nebăgare de seamă, atît de mare sfinţenie, spre care privesc cu frică sfinţii îngeri. Pe mine m-a durut inima de aceea, pe de-o parte pentru că într-o necinstire ca aceea se păzeşte Trupul lui Hristos, iar pe de alta, că preoţii nu ştiu nici numirea, care se cuvine a se da prea curatelor Taine".

De aceea, acest păstor purtător de grijă a făcut ca preoţii, lepădîndu-şi nebăgarea de seamă, să înceapă încet a se înţelepţi şi să umble pe calea cea cuviincioasă chemării lor, cu osîrdie şi cu frică de Dumnezeu. El a făcut două scurte învăţături, dar luminoase, pentru unele lucruri mai de nevoie ce se ating de datoria preoţească şi degrab le-a scris una după alta. În cea dintîi, sfătuia ca un părinte şi ca un păstor cu stăpînire arhieresc, porunca tuturor preoţilor, ca să înceteze de la un obicei rău ca acela şi de pierzătoarea îndrăzneală, adică nu numai ca să nu certe şi să nu ia pe faţă păcatele cele străine; dar nici să nu se mîndrească în deşert cu duhovnicia. Să nu treacă cu vederea pe cei săraci şi scăpătaţi. Asemenea le poruncea să aibă grijă de mîntuirea sufletelor omeneşti, cele încredinţate lor, ca în tot chipul, ziua şi noaptea să poarte de grijă de ele.

În a doua învăţătură a sa, le poruncea cu aceeaşi putere dată de la Dumnezeu şi îi îngrozea cu înfricoşata judecat a lui Dumnezeu, ca preoţii singuri să aibă grijă de sfintele Taine cele făcătoare de viaţă ale lui Hristos, care se păstrează peste tot anul pentru cei bolnavi. Să le păzească cu toată cinstea dumnezeiască, să le cinstească şi să înveţe la aceea şi pe alţii. Să le păzească în vase cinstite şi să le ţin în locuri cuviincioase, nenumindu-le pe ele cu cuvînt prost, adică zapas. Să aibă înainte toate bine pregătite şi vrednice de sfînta slujbă, iar după aceea să petreacă în înfrînare şi în trezvie. Să se îngrijească în toate chipurile de mîntuirea sufletelor omeneşti, să înveţe pe popor în biserică şi să nu facă cu lenevire celelalte, care se cuvin rînduielii lor.

De aceste învăţături, toţi preoţii să se înştiinţeze şi nimeni să nu poată a se depărta prin neştiinţă; pentru aceea a poruncit să facă multe scrisori şi să le împartă prin cetăţi şi prin ţinuturi, către ispravnicii poruncitori. El a poruncit ca, fiecare preot prescriindu-le pe ele,

să le aibă la sine şi adeseori citind sfătuitoarele stări cele cuprinse într-însele, să se sîrguiască pe cît se va putea ca toţi fără de lipsă să le împlinească cu lucrul.

Toate acestea le-a făcut spre curmarea tuturor celor ce s-au zis mai sus, după mărturia multora vrednici de credinţă, care fac parte din rînduiala preoţească şi călugăreasc, şi care au fost în vremea acestui arhiereu.

Pentru ca nici copiii preoţilor să nu fie asemenea neştiutori, ca părinţii lor, şi cînd se vor învrednici la rînduiala preoţiei sau a diaconiei, în locul părinţilor lor, să poată înţelege puterea cea citită de ei a dumnezeieştii Scripturi şi să ştie să înveţe poporul în biserică nu numai citind pe carte, ci şi spunînd pe de rost cuvîntul lui Dumnezeu, Sfîntul Dimitrie a făcut o şcoală la Rostov. El a adunat copiii slujitorilor sfintelor biserici, mai mult de 200. Dar pentru cea mai bună rînduială şi sporire a lor, i-a despărţit pe ei în trei şcoli, şi au hotrît la ei trei dascăli cu viaţa cea cu bun rînduială. Adeseori, cercetînd acele şcoli, el însuşi asculta pe ucenici şi îi îndemna la sîrguinţă, iar Dumunicile şi în zilele de praznic, a poruncit ucenicilor să vină la rugăciune, în biserica sobornicească. Să vină la privegherea cea de toată noaptea şi la Sfînta Liturghie şi pentru ca toţi să fie nedepărtaţi şi să stea cu frică în biserică, luînd aminte la cîntare şi la citire.

El le poruncea, ca după sfîrşitul catismei întîi, cînd prin citire prelungea cuvîntul, sau vreo viaţă, să vină la binecuvîntarea sfinţeniei sale. Deci, uneori cînd lipseau dascălii, lua asupra sa această datorie, şi alergînd la cei mai isteţi, singur se ostenea în ceasurile cele libere de lucrurile bisericeşti, învăţîndu-i pe ei. Le tîlcuia oarecare cărţi din aşezămîntul cel nou, iar în vremea de vară, petrecînd în arhierescul său sat, ce se numea Demiani, între celelalte osteneli ale sale, plăcute lui Dumnezeu, le arăta lor aşezămîntul cel nou. În sfîntul şi mare post şi în celelalte posturi, poruncea ucenicilor să postească. El singur îi mărturisea pe ei şi-i împărtăşea cu sfintele Taine, apoi deprinzîndu-i, îi rînduia pe la locuri, dezrădăcinîndu-le neştiinţa.

Pe citeţi şi pe purtătorii de sfeşnice cei rînduiţi pe la biserici, ca slujba lor să o fac în biserică cu toată cucernicia şi cu frica, precum poruncesc canoanele sfinţilor părinţi, îi îmbrăca în stihare, lucru care mai înainte n-a fost în Rostov.

Sfîntul Dimitrie petrecînd la scaunul său într-o dregătorie mai mare ca aceea, deşi era însărcinat cu multe lucruri, după chemarea sa, precum este rînduiala arhierească; dar pe el nimic n-a putut să-l abată de la lucrul ce începuse mai înainte. Căci el după venirea sa în Rostov, în 2 ani 11 luni şi 9 zile, ostenindu-se în vremea care-i rămînea de la isprvile lucrurilor bisericii şi ale eparhiei, a sfîrşit de scris acele cărţi ale Mineielor, adică a patra şi cea mai de pe urmă carte, care cuprinde aceste luni: iunie, iulie şi august. El a îndreptat-o precum se poate vedea din cartea ce se numeşte Letopis, de arhiereii Rostovului, care se află în Rostov, la biserica sobornicească, în bibliotecă. Într-aceea se scrie astfel:

"În anul de la întruparea dumnezeiescului Cuvînt 1705, la 9 februarie, la pomenirea Sfîntului Nichifor, care se zice purtător de trebuinţă, la odovania praznicului Întîmpinării

Domnului, sfîntul Simion, primitorul de Dumnezeu, zicînd rugăciunea sa cea mai de pe urmă: "Acum slobozeşte pe robul Tu, Stăpîne..., în ziua patimilor Domnului, Vineri, în care Hristos a zis: Săvîrşitu-s-a... înaintea Sîmbetei pomenirii adormiţilor şi înaintea Duminicii înfricoşatei judecăţi, s-a scris cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu rugăciunile tuturor sfinţilor, luna lui august. Amin".

După sfîrşire, neîntîrziind, a trimis acea carte la Kiev, la lavra Pecersca, care s-a şi sfîrşit de tipărit în acelaşi an 1705, în vremea aceluiaşi arhimandrit Ioasafat. Astfel cărţile vieţii sfinţilor de peste tot anul, care se încep de la întîia zi a lunii Septembrie şi se sfîrşeşte în cea de pe urmă zi a lunii August, cu multe osteneli şi cu neadormită purtare de grijă a sfîntului Dimitrie, care mai mult decît în 20 de ani, s-au adunat şi s-a sfîrşit de scris în cetatea Rostovului, întru slava lui Dumnezeu celui slăvit întru sfinţi şi a Maicii lui Dumnezeu, în cinstea tuturor plăcuţilor lui Dumnezeu celor scrişi în cartea vieţii şi spre folosul a tot credinciosul neam creştinesc, iar de tipărit s-a sfîrşit în Kiev, în sfînta lavră Pecersca.

Netrecînd mult vreme după aceasta, s-a făcut înştiinţare acestui vrednic păstor, că prin diferite locuri încredinţate păstoriei lui de către Dumnezeu, intră mulţi învăţători mincinoşi, din dumbrăvile şi pustiile Vrinski. Aceia ieşind ca lupii, cu cuvintele lor cele mincinoase şi cu şoptiri tăinuite amăgind oile lui Hristos, risipeau turma lui Dumnezeu. Deci, mulţi crezînd învăţăturile lor cele înşelătoare, se clătinau în sfînta şi creştineasca credinţă, a sfintei biserici a răsăritului, iar alţii prin aceeaşi otravă a răscolnicilor, adică a lui Capiton, fiind otrăviţi, grăiesc cele potrivnice sfintei Biserici, şi răzvrătind sufletele cele fără de răutate, au bolit cu duhul. Rîvnind el pentru dreapta credinţă ca şi Ilie, şi ca un bun păstor, dorea ca pe cei ce se clătinau din dreapta credinţă să-i întărească, şi pe cei rătăciţi să-i întoarcă din calea lor cea pierzătoare, pentru aceea a alcătuit o carte pentru credinţa lipovenească din pustiul Vrinski, adică despre învăţătura şi faptele lor.

În acea carte el arăta cum credinţa lor este nedreaptă, învăţătura lor vătămătoare de suflet, iar faptele lor neplăcute lui Dumnezeu. Acea carte s-a sfîrşit de scris în anul 1709, şi s-a tipărit mai întîi întru împărăteasca cetate Moscova, in anul 1745.

Sfîntul Dimitrie îndeletnicindu-se întru aceste osteneli, foarte mult folositoare sfintei Biserici, şi rînduind bine toate cele spre mîntuirea tuturor din păstoria sa, se întindea şi spre cele mai mari întru nădejdea dării de plată ce va să fie. El avea de gînd să mai alcătuiasc o carte care se numeşte Letopis, şi în care să se spună cu oarecare cuviinţă faptele de la începutul lumii, pînă la Naşterea lui Hristos, pentru a sa ştire, şi pentru ca să aibă de citit în chilie, dar mai ales pentru a fi ca învăţături folositoare, după cum se poate vedea din cărticica epistolarului, adică scriitoare de scrisori. De vreme ce acest iubitor de osteneală ştia din destul, cum că nu numai în Rusia mică (Ucraina) ci şi în Rusia mare, rar se găsesc biblii slavoneşti, ci numai careva din cei bogaţi abia ajungea să o cumpere pe ea cu mare preţ, iar cei săraci neavîndu-le pe ele, se lipseau de folosul ce puteau să aibă din citire. Mulţi din duhovniceasca rînduială, nu ştiau rînduiala faptelor din biblie, pentru aceea, dorea ca unora ca acelora, să le dea spre ştiinţă pe scurt, cîte o cărticică mică din

istoria bibliei, ca să poată fiecare să o cumpere pe un preţ mic, şi să ştie cu înlesnire, cu ce fel de rînduială merg toate cele din biblie.

Deci, el a început fără întîrziere a lucra la alcătuirea ei, şi a aduna din dumnezeiasca Scriptură, din diferite cronografuri, şi de la scriitorii din istorii greceşti, slavoneşti latineşti, leşeşti, evreieşti, si din altele, istoriile cele ce se cuprind în biblie, şi le-a pus pe scurt în loc de teme; iar din acelea, ca din nişte felurite curgeri de izvoare, a scos învăţături foarte folositoare de suflet. Acea carte, sfîntul Dimitrie, deşi foarte mult o dorea, după cum se arată în epistolar, pentru alte lucruri ce era înainte întru îndreptarea bisericescului jug ce sta deasupra lui, dar n-a putut s-o săvîrşească fiind cuprins de boalele cele dese, dar a scris numai faptele pînă la numărul anilor 4600; iar gîndul acestui bărbat iubitor de osteneală era aşa, ca după săvîrşirea acestui Letopis, de ar fi rînduit Domnul de dînsul spre bine, şi viaţa lui i-ar fi lungit-o, să se apuce de Psaltire, şi în scurt timp prin tîlcuiri să o explice pe ea, dar la lucru acesta ce îl avea în gînd, moartea i-a făcut împiedicare.

Deci, mai înainte de a veni în Rostov, cînd petrecea în Rusia mică, a alcătuit două cărţi. Cea dintîi "Alfa-vita duhovnicească", adică oarecare sfătuiri duhovniceşti, care se încep după literele alfabetului. Într-acea carte, se pun spre îndemnare mai multe învăţături folositoare, ca mai cu osîrdie tot omul să împlinească poruncile Domnului, şi să se silească la curăţirea patimilor. Această carte el a despărţit-o în trei prţi, din dragoste către Dumnezeu şi a tipărit-o în Kiev în lavra Pecersca, după cîţiva ani de la moartea alcătuitorului.

A doua a alcătuit-o întru lauda Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, şi care se numeşte, "Lîna rourată". În ea se povesteşte despre minunile care ies de la capul ei cel făcător de minuni, care se află în Ilinaski mănăstire a Cernigovului, cu vorbiri şi cu învăţături insuflate de Dumnezeu. Această carte, pe cînd trăia sfîntul Dimitrie, a fost tipărită în Cernigov în anul 1656.

Afară de acestea se află şi alte cărţi folositoare de suflet, şi anume: "Apologia", spre potolirea mîhnirii omului, care este în nevoie, în prigonire şi în necaz. Într-însa se cuprinde vorbirea şi sfătuirea care mîngîie pe cel scîrbit. Asemenea şi această cărticică s-a tipărit în Cernigov în anul 1700, iar după moartea lui, s-a tipărit a doua oară în Moghilev în anul 1715. Apoi s-a mai tipărit pe scurt, ca un "Catehism" cu întrebări şi răspunsuri, foarte folositor pentru credinţă: O mulţumitoare cugetare pentru patimile lui Hristos. Închinăciunea rănilor Domnului nostru Iisus Hristos. Plîngere la îngroparea lui Hristos. Închinare Sfintei Treimi. Închinarea Domnului nostru Iisus Hristos. Închinare către Preasfinta Născătoare de Dumnezeu. Socotire pentru împărtăşirea dumnezeieştilor Taine. Închinăciune la preacuratele lui Hristos Taine. Rugăciune de mărturisire în toate zilele. Mărturisirea păcatelor cuprinzătoare. Rugăciune, sau pe scurt, pomenire de patimile lui Hristos. Doctorie duhovnicească la tulburarea gîndurilor, cu multe pilde, adunate pe scurt din diferite cărţi părinteşti. Duhovniceasca deprindere a omului cel dinluntru, care se învaţă în singurătate în cămara inimii şi se roagă în taină.

El a alcătuit asemenea două letopise. Cea dintîi pentru poporul slavon, şi cea de-a doua pentru zidirea bisericilor, şi pentru punerea arhiereilor în Rusia. Apoi a mai alcătuit încă cîteva cîntări duhovniceşti, şi alte faceri de stihuri, multe la număr. Dintr- aceste scurte alcătuiri, Apologia şi Letopiseţurile, le-a alcătuit pe cînd sfinţia sa era în Rusia mică; iar despre celelalte nu se ştie cînd le-au scris.

Se cade însă a mai zice ceva şi de învăţătoarele cuvinte ale acestui frumos grăitor propovăduitor, de care trebuie să fie foarte multe la număr, de s-ar fi putut toate acestea a se cerceta, şi a se aduna împreună; căci mai întîi, precum s-a arătat mai sus acest bărbat a fost multă vreme propovăduitor al cuvîntului lui Dumnezeu în Cernigov, pe vremea preasfinţitului arhiepiscop Lazăr Branovici. După ducerea din Cernigov, cîtăva vreme s-a aflat în cetatea Vilna; apoi mergînd în Sluţca şi vieţuind mai mult de un an în mănăstirea de acolo a Schimbrii la faţă, se îndeletnicea la semănarea cuvîntului Domnului.

Întorcîndu-se în Rusia mică, în cetatea Baturina, el a întrebuinţat cea mai mare parte a datoriei sale în propovăduirea cuvîntului, pînă la hotrîrea sa la egumenie. Fiind egumen şi arhimandrit în diferite mănăstiri, măcar că avea grijă de toate cele mănăstireşti, totuşi a continuat să adune şi să îndrepteze vieţile sfinţilor. Acest egumen neobosit de osteneli, în toată vremea nu înceta, cîtuşi de puţin, a alcătui învăţături şi a propovădui Cuvîntul lui Dumnezeu, dar, spre cea mai mare părere de rău, toate acele învăţături, nu se ştie de alcătuitorul lor. Căci deşi se află în Rostov în biblioteca bisericii, cuvinte învăţătoare şi de alte oarecare alcătuiri ale acestui bărbat iubitor de osteneală, o carte mare, scrisă cu slovă de pol tipar; însă într-aceea se află învăţături propovăduite de el pe vremea petrecerii lui în Rusia mare; deci, unele din acelea, după cum arată acel epistolar, lipsesc; iar de cele ce le-a spus în Rusia mică, sînt într-acea carte numai cinci.

Drept aceea, sfîntul Dimitrie ocîrmuind bine păstoria cea încredinţată lui de Dumnezeu, deşi totdeauna după chemarea sa era tras de multe împiedicări; dar toate zilele alerga la biserică la slujba lui Dumnezeu. În zilele Duminicilor şi ale praznicilor, slujirea Sfintei Liturghii mai niciodată nu o lăsa să o săvîrşească alţii, afară de neputinţă sau de mare nevoie. Cînd se întîmpla praznic în care se făcea litie, atunci acea ieşire cu crucile, măcar de era a merge departe, el însuşi mergea cea mai mare parte din cale, şi săvîrşea Sfînta Liturghie. El îndemna poporul la facerea faptelor celor bune.

Adeseori se ducea în cetatea Iaroslavului şi petrecînd acolo, slujea în biserica sobornicească şi în alte biserici ale acelei cetăţi, unde i se întîmpla, şi propovăduia cuvîntul lui Dumnezeu, învăţînd astfel pe oameni sfînta credinţă creştinească. El îi sfătuia să nu se amăgească cu mincinoasele învăţături ale celor ce nu înţeleg drept, ca să nu rupă din turma lui Hristos, ci să stea cu tărie şi să ţină la maica noastră, Sfînta Biserică a Răsăritului. Deci, înţeleptul păstor era păzitorul turmei lui Hristos, de vrăjmaşii care se luptau contra lor şi de lupii cei răpitori care veneau îmbrăcaţi în piei de oi.

În vara anul 1705, acest păstor zăbovind în cetatea Iaroslavului două luni - iunie şi iulie -, pentru îndreptarea unor lucruri bisericeşti, i s-a întîmplat un lucru ca aceasta, precum mărturiseşte însuşi Sfîntul Dimitrie despre aceasta în cartea Rozisc.

Într-o zi de Duminică, ieşind eu din biserica sobornicească, după Sfînta Liturghie şi mergînd spre curte, doi oameni bărboşi, dar nu bătrîni, apropiindu-se de mine strigau, zicînd: "Stăpîne Sfinte, cum ne sfătuieşti? Ne porunceşti nouă, ca să ne radem bărbile sau nu? Să ştii însă că noi sîntem gata să ne punem capetele pentru bărbile noastre. Mai bine este nouă să ni se taie capetele, decît să ni se radă bărbile!", pentru că venise poruncă de la stăpînire, ca oamenii să-şi radă bărbile. Atunci eu m-am mirat de acea neaşteptată întrebare şi, neputînd să le răspund îndată ceva din Scriptură, i-am întrebat împotrivă pe ei: "Ce creşte pe urmă, capul cel tăiat, sau barba cea rasă?" Atunci ei, îndoindu-se şi tăcînd puţin, au zis: "Barba creşte, iar nu capul". Apoi le-am zis: "Deci, mai de folos vă este vouă să nu vă cruţaţi bărbile, care de s-ar rade şi de zece ori, iar v-ar creşte, decît să vă pierdeţi capul, care odată tăiat, nu mai creşte niciodată, decît numai la învierea cea de obşte a morţilor".

Zicîndu-le acestea au mers la chilia mea; deci, mă petrecură mulţi cetăţeni cinstiţi şi au intrat cu mine în chilie. Şi a fost între noi cu de-amănuntul multă vorbă de raderea şi neraderea bărbii. Eu am cunoscut, că mulţi care şi-au ras bărbile, după poruncă, se îndoiau de mîntuirea lor, ca şi cum ar fi pierdut chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Deci, eu i-am sfătuit pe ei să nu se îndoiască, zicîndu-le că nu în barbă şi în faţa omenească cea văzută se alcătuieşte chipul lui Dumnezeu şi asemănarea, ci în sufletul cel nevăzut. Dar încă şi pentru aceasta nimeni să nu se îndoiască de mîntuirea sa, de vreme ce nu îşi rade barba după voia sa, ci poruncii celor ce se sînt în stăpîniri se cuvine a se supune şi în lucrurile care nu se împotrivesc lui Dumnezeu şi care nici nu se vatămă mîntuirea. De aceea, cei ce socotesc raderea bărbilor în mare şi neiertat păcat, iar creşterea lor în mare sfinţenie, să-şi lepede acea îndoire, şi nimeni din cei bărboşi să nu nădăjduiască că prin barba sa va cîştiga mîntuirea.

Deci, el a adăugat multă socoteală în cartea ce s-a zis, Rozisc, între altele şi despre raderea bărbii, spre sfătuirea celor neîntăriţi şi în întărirea celor ce pentru puţin, se clatină mult.

În toată vremea petrecerii la scaunul său, acest blînd păstor priveghea turma sa fără de cruzime. El îşi păzea vrednicia rînduielii sale fără de trufie şi spre toţi cei mari şi mici arăta dragoste nefăţarnică; de aceea era iubit ca un tată de toţi credincioşii, fii ai Sfintei Biserici. El era cinstit şi slăvit, nu numai de cei supuşi sub rînduiala sa, ci şi de alte multe feţe de neam bun. Era iubit nu numai puţin şi de însuşi prea binecuvîntatul împărat şi toată împărăteasca familie, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită.

Adeseori era chemat la Moscova, unde fiind de faţă însuşi împăratul şi alte feţe ale familiei împărăteşti, săvîrşea dumnezeieştile Taine şi propovăduia Cuvîntul lui Dumnezeu. Acest lucru se poate vedea din scrierea de mai sus. Adeseori veneau la dînsul în Rostov

multe feţe împărăteşti pentru binecuvîntare, precum văduva dreptcredinciosului împărat Ioan Alexievici, împărăteasa Paraschiva Teodorovna, cu fii săi şi fiicele dreptcredinciosului împărat Alexie Mihailovici; binecredincioasele cnejine: Maria, Teodosia şi Natalia Alexievna, care l-au dăruit pe el cu rase şi cu alte diferite lucruri. Din toate aceste daruri pregătindu-şi înainte arhiereştile veşminte spre ceasul morţii, a poruncit slujitorilor de lîngă sine, ca la moartea sa să-l pună într-acele veşminte pregătite de el mai înainte, lucru care s-a şi făcut după porunca lui. Acele veşminte se află şi acum pe dînsul.

Sfîntul Dimitrie avea un obicei ca acesta: Cînd ar fi simţit cîndva în sine vreo boală, şi ar fi început a slăbi, atunci trimitea la şcoală şi poruncea tuturor elevilor, ca spre aducerea aminte de cele cinci răni ale lui Hristos, care au fost în curatele lui mîini, picioare şi în coasta cea împunsă pînă la inimă, să citească de cîte cinci ori rugăciunea "Tatăl nostru..." Atunci îi era mai uşor. Deci, cercetîndu-şi şcoala, sfătuia pe ucenicii săi, ca să-şi petreacă viaţa lor întru înfrînare, în minte întreagă şi curăţie, ca, chemînd în ajutorul lor pe Dumnezeu, Povăţuitorul înţelepciunii şi dătătorul de ştiinţă, să adauge sîrguinţă la învăţătură cu toată puterea. Între altele, adeseori zicea către dînşii şi acestea: "De mă voi învrednici a cîştiga milă de la Domnul, atunci îl voi ruga pe El, ca şi voi asemenea să cîştigaţi milă de la dînsul, că scris este: "Unde voi fi Eu, acolo va fi şi sluga mea."

Pe slujitorii săi, şi pe ceilalţi care se aflau lîngă dînsul, îi învăţa ca, atunci cînd vor bate ceasurile la fiecare lovitură, să se însemneze cu semnul Sfintei Cruci şi să zică încet rugăciunea: Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-te... Iar dacă cineva din casnicii lui slujitori, s-ar fi întîmplat să-i fie numele, şi venea la dînsul cu plocon, îi binecuvînta pe ei cu icoane; iar de i se întîmpla să nu aibă icoane, atunci îi miluia cu bani, după socotinţă. Adeseori pe cei supuşi îi învăţa să se nevoiască la post şi să fugă de îmbuibare şi beţie, arătîndu-se singur pe dînsul pildă la aceia. El în toate zilele, afară de praznice, petrecea în înfrînare, mîncînd puţin, numai pentru trebuinţa trupească; iar în sfîntul şi marele post al sfintelor Paşti, în săptămîna întîi, obişnuia a mînca numai odată pe zi. Asemenea şi în săptămîna patimilor, numai în Joia cea mare mînca odată, iar celelalte zile le petrecea în rugăciuni şi post.

Acest bărbat temător de Dumnezeu prea isteţ la înţelegere, în mare luminare, iscusit în limba slavonească, latinească, grecească evreiască şi leşească; deci, avînd mare apelare spre învăţătură, a iubit pe oamenii cei îmbunătăţiţi şi cinstiţi. Spre cei mai de sus a fost cinstitor, plecat, iubitor şi primitor; iar spre cei supuşi milostiv. Spre cei nenorociţi, milostiv; spre cei săraci, bine făcător; către cei nevoiaşi, foarte îndurat. Scumpetea în inima lui n-a locuit, iubirea de cîştig de nici un fel n-a avut loc în inima lui, iar iubirea de argint cu totul era gonită de la dînsul; pentru că din vremea aceea de cînd a primit pe dînsul călugărescul chip, şi a făgăduit lui Dumnezeu sărăcia de bună voie pînă la moartea sa, nu numai că nu se îngrijea deloc la cîştigarea de multă avere, şi nu aduna - după cum singur mărturiseşte despre dînsul în scrisoarea sa - aur şi argint, ci nici haine, sau orice alt fel de lucruri nu voia să aibă, afară numai de cele de nevoie şi afară de cărţile cele folositoare de suflet.

El păstra toate darurile care intrau în mîinile lui de la făcătorii de bine, de cînd a fost egumen şi arhimandrit. Asemenea toată vremea petrecerii lui în arhierie, veniturile chiliei, pe unele le cheltuia pentru trebuinţele sale, pe altele pentru ale mănăstirii, iar pe altele le întrebuinţa la împodobirea sfintelor biserici, dar mai mult la nevoile celor săraci; căci de sărmani şi văduve, de scăpătaţi şi de cei neavuţi, purta atît de mare grijă, întocmai ca un tată de adevăraţii săi fii; şi cu atîta îndurare împărţea cele ce intrau în mîinile lui, încît în toată ziua abia lăsa ceva puţin la casa sa. Adeseori chemînd la sine pe cei orbi, surzi, şchiopi şi pe cei neputincioşi în sărăcia cea mai de pe urmă, le punea mese, le dăruia haine şi alte lucruri asemenea cu acestea. El era, după Iov, ochiul orbilor şi piciorul şchiopilor.

După moartea lui nimeni să nu caute argint în cămările lui, sau orice alt fel de avere şi ca să nu-şi piardă vremea la acea zadarnică încercare a lui, şi pe cei ce au slujit în chilia lui, despre aceea să nu-i întrebe.

Cu doi ani şi şapte luni înaintea morţii lui, a scris o scrisoare duhovnicească sau diată, şi a arătat-o sfinţitului Ştefan, mitropolitul Razanului, punînd acolo un aşezămînt ca acesta: Dacă preasfinţitul mitropolit Ştefan va muri mai înainte, atunci la îngroparea lui să fie mitropolitul Dimitrie; iar dacă Dimitrie al Rostovului se va sfîrşi mai înainte, atunci să-l dea pe el îngropării prea sfinţitului Ştefan al Razanului. Aşa s-a şi făcut, că nu altcineva, ci singur prea sfinţitul Ştefan l-a îngropat pe el. Aceşti doi mitropoliţi, au trăit între dînşii ca fraţii. Sfîntul Dimitrie în toată vremea petrecerii sale în Rostov, şi mai ales cînd alcătuia cartea Letopis, în care se istorisesc faptele de la începutul lumii pînă la Naşterea lui Hristos, de multe ori trimitea scrisori preasfinţitului Ştefan, spre a cerceta alcătuirile, şi cerea sfat de la dînsul spre dezlegarea îndoielilor lui.

Cu cîteva zile mai înainte de sfîrşitul sfîntului Dimitrie, binecuvîntata împărăteasă, Paraschiva Teodorovna, avea de gînd ca din împărăteasca cetatea Moscova, să se ducă în cetatea Iaroslavului, pentru ca să se închine la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea Tolsca. Dar, din pricina furturilor care s-au întîmplat atunci şi din greutate, abia a ajuns la Rostov, astfel că îi era cu osteneală a călători pînă la Iaroslav; de aceea a poruncit ca să aduc în Rostov icoana făcătoare de minuni din mănăstirea Tolsca. Deci, cînd acest arhiereu a fost înştiinţat despre grabnica venire în Rostov a dreptcredincioasei împărătese, împreună cu binecredincioasele ei fiice, şi pentru aducerea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, celei făcătoare de minuni din Tolsca, atunci a poruncit ca să cheme la dînsul pe ieromonahul Filaret, cămăraşul casei sale arhiereşti, căruia între celelalte porunci ce îi dăduse, l-a mai înştiinţat mai dinainte de grabnica sa ducere către Dumnezeu. El i-a arătat aşa:

"Iată, vin în Rostov doi oaspeţi: Împărăteasa cerului şi împărăteasa pămîntească, iar eu nu mă învrednicesc a le vedea pe ele aici; deci, se cuvine ţie cămăraşul, ca să fii gata pentreu primirea lor".

Înainte de sfîrşit, fiind pînă la trei zile pînă la moartea sa, a început a slăbi foarte mult şi a tuşi. În ziua numelui său, adică la 26 octombrie, la pomenirea Sfîntului Mucenic Dimitrie Izvorîtorul de mir, a săvîrşit singur Sfînta Liturghie, fiind acum foarte bolnav, încît şi faţa i se schimbase. Din acea zi n-a mai putut să mai spună cuvinte de învăţătură, ci şezînd lîngă uşile împărăteşti ale bisericii, a ascultat cîntăreţul care a citit acea învăţătură, pregătită mai înainte de dînsul.

La masa prînzului într-acea zi a şezut cu oaspeţii, după obiceiul de mai înainte, măcar că era neputincios şi cu nemărginită nevoie, iar în 27 octombrie, a venit ştirea că arhimandritul Varlaam va veni de la cetatea Bereaslav, din Mănăstirea Zeleasca a cuviosului Daniil stîlpnicul, ca să vadă pe Sfîntul Dimitrie. El a fost primit de Sfîntul Dimitrie cu dragoste şi s-a ostenit după cum se cuvine. Deci, vorbind ei singuri, monahia Varsanufia Eftimia, din neamul cazanilor, fiind mai înaintea hrănitoarea ţarului Alexie Petrovici, a trimis în Rostov la acest păstor, aproape de casa arhierească, ca să binevoiască preasfinţia sa să o cerceteze pe ea în acea zi. Aceea în toată vremea petrecerii sale în Rostov, avea multă cucernicie pentru îmbunătăţita viaţă a Sfîntului Dimitrie şi adeseori avea trebuinţă de poveţile lui spre folosul sufletului său.

Acest arhiereu fiind chemat la acea monahie, s-a lepădat cu neputinţă, căci era foarte slab. Mergînd acela acasă a spus stăpînei sale, că sfinţia sa nu poate veni din pricina bolii. Atunci acea monahie a trimis a doua oară să-l poftească, măcar pentru o scurtă vreme să binevoiască a veni. Dar Sfîntul Dimitrie se lepăda şi la a doua poftire, punînd înainte boala. Arhimandritul Varlaam, cel zis mai înainte, a început a-l sfătui ca să meargă, crezînd ca prin acea umblare să cîştige puţină uşurare din boală. Atunci ascultînd pe arhimandrit, a poruncit ca să-l ducă la dînsa, după cîntarea bisericii.

Deci, mergînd el împreună cu acel arhimandrit, pe cale au vorbit puţin şi iarăşi s-au întors pe înserate; dar abia a putut ajunge la chilia sa. Pomenitul arhimandrit, fiind în casele ce se numesc Cristovoi, a poruncit cămăraşului său, ieromonahului Filaret, să-l primească şi să-l ospăteze. Intrînd singur în chilie a început a tuşi şi umblînd multă vreme prin casă, se sprijinea de slujitori.

După aceea a poruncit să cheme cîntăreţi la dînsul în chilie, pentru cîntarea unor cuvinte duhovniceşti, alcătuite de el: "Iubite Iisuse al meu...". În vremea cîntării acelora, Sfîntul Dimitrie asculta stînd lîngă sobă şi încălzindu-se. După sfîrşitul acelor cîntări, a voit ca pe toţi cîntăreţii să-i lase a pleca spre casele lor; însă a oprit pe unul mai iubit dintre ei ca să-l aibă ajutor în osteneli. Rămînînd acela, a început a-i spune din viaţa sa, cum o petrecea în tinereţe şi în vîrsta cea desăvîrşită, cum se ruga Domnului Dumnezeu, Preasfintei Maicii Lui, şi tuturor plăcuţilor lui Dumnezeu, iar după aceasta a zis: "Şi voi, fiilor, să vă rugaţi asdemenea!" Apoi la sfîrşit a zis: "Acum îţi este şi ţie vremea să mergi la casa ta!" Acel cîntăreţ luînd binecuvîntare, a ieşit; iar Sfîntul Dimitrie l-a petrecut singur din chilia sa şi i s-a închinat pînă la pămînt, mulţumindu-i că s-a ostenit mult lîngă dînsul la scrierea diferitelor alcătuiri.

Văzînd cîntăreţul smerenia aceea, neobişnuita petrecere de la păstorul său şi închinăciunea cea atît de jos, s-a cutremurat; apoi i-a zis cu cucernicie: "Stăpîne sfinte, oare te închini mie astfel, celui mai după urmă rob?" Iar el iarăşi a grăit: "Îţi mulţumesc, fiule!" Şi s-a întors în chilie, iar cîntăreţul s-a dus la casa sa plîngînd. Deci, Sfîntul Dimitrie întorcîndu-se în chilia sa, a poruncit slujitorilor, ca fiecare să meargă la locul lui, iar el închizîndu-se în chilie, ca şi cum ar vrea puţin să se odihnească, a petrecut rugîndu-se pînă la moartea sa. A doua zi de dimineaţă, slujitorii intrînd în acea chilie, l-a văzut că sfîrşise astfel cum se ruga. Cîntăreţul, fiind în casa sa, a auzit a doua zi de dimineaţă, că la soborniceasca biserică, a bătut de trei ori în clopotul cel mare, spre semnul morţii arhiereului, şi îndată a alergat în chilia lui. El a aflat pe păstorul şi părintele său că îşi dăduse sufletul lui Dumnezeu.

După îmbrăcarea lui în toate veşmintele arhiereşti, pe care el, precum s-a spus mai înainte, le gătise înaintea sfîrşitului său, au pus în raclă sfîntul lui trup, iar sub cap, în loc de pernă, şi sub tot trupul au pus, după porunca sa, diferite cărţi alcătuite şi scrise cu cerneală de mîna lui. În aceeaşi zi a fost pus în biserica preabunului Mîntuitor, care este aproape de chilia arhierească.

Făcîndu-se ştire în toată cetatea Rostovului de moartea acestui bun păstor şi iubitor de fii, s-a adunat mult popor la cinstitul lui trup, făcînd plîngere; căci i-a lăsast pe ei păstorul şi învăţăturul cel bun, ajutorul celor ce sînt în nevoi şi în necazuri, folositorul văduvelor şi al orfanilor, hrănitorul săracilor şi al scăpătaţilo, povăţuitorul rînduielii preoţeşti şi călugăreşti.

În ziua aceea şi dreptcredinciaosa împărătească Paraschiva Teodorovna cu fiicele sale: Ecaterina, Parascheva şi Ana, au sosit în Rostov după sfîrşitul prînzului şi nu l-au aflat între cei vii pe Sfîntul Dimitrie. Ele au plîns mult că nu s-au învrednicit a lua binecuvîntarea lui arhierească; deci a poruncit ca deasupra trupului, să slujească rînduiala înmormîntării în sobor. După aceea a binevoit a merge întru întîmpinarea icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, din Tolsca, dar din pricina drumului şi a furtunilor de toamnă, n-a mai călătorit mai departe spre Iaroslav, ci au rămas pînă a doua zi în mănăstirea Botezul Domnului.

Înştiinţîndu-se ea a doua zi, că icoana Născătoarei de Dumnezeu este aproape de cetatea Rostovului, a poruncit ca toţi cei ce venise în acea mănăstire în ziua pomenirii Cuviosului Avramie arhimandritul, făcătorul de minuni, al Mănăstirii Boevleniei a Rostovului din soborniceasca biserică, preoţii şi slujitorii bisericeşti, să meargă cu litie din acea mănăstire la mănăstirea Petrovsca, întru întîmpinarea icoanei celei făcătoare de minuni, mănăstire care se află tot în calea Rostovului spre Iaroslav. Deci, fiicele împărăteşti, toate trei au urmat litia pe jos. Întîmpinînd ele acea icoană, a dus-o în mănăstirea Boevleniei, şi singure ţinînd-o cu mîinile lor; iar împărăteasa a aşteptat în porţile acelei mănăstiri.

Aducînd acea icoană spre poartă, ea a ieşit singură spre întîmpinare şi făcînd obişnuita rugăciune, a sărutat-o cu cucernicie şi a poruncit să o ducă în biserică. Acea icoană a stat

acolo pînă la sfîrşitul Sfintei Liturghii, iar după Sfînta Liturghie au făcut paraclisul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Şi după acea icoană făcătoare de minuni au dus-o tot cu aceeaşi litie în soborniceasca biserică a Rostovului, şi de acolo în Mănăstirea Boevleniei, în ziua de 30 octombrie.

După voinţa împărătesei, trupul Sfîntului Dimitrie, din acea biserică a Mîntuitorului, s-a mutat cu cuviincioasă ceremonie în soborniceasca biserică, şi după porunca ei a făcut panahidă a doua oară pentru dînsul.

După aceasta, îndată credincioasa împărătească cu fiicele sale şi cu ceilalţi care erau cu dînsa, au voit a lua calea de întoarcere de la Rostov la împărăteasca cetate, Moscova. Cînd cele scrise de acest arhiereu, s-au trimis din Rostov la Moscova în divanul mănăstiresc, atunci după aşezămîntul lui cel scris, sau mai bine zis, după cererea lui, adică ca după moarte să-i îngroape trupul în mănăstirea Sfîntului Iacob, episcopul Rostovului, făcătorul de minuni, în unghiul bisericii, unde însemnase singur.

Deci, s-a trimis poruncă de la divanul mănăstiresc în Rostov, prin care s-a poruncit, ca după acea duhovnicească dorinţă, să se sape groapa în acel unghi şi s-o zidească cu piatră, apoi să facă gropniţă de piatră şi să-l dea îngropării. Dar acea poruncă nu s-a împlinit şi nu se ştie pentru ce, că nici groapă cu piatră n-a zidit, nici gropniţă de piatră n-a făcut; ci a făcut numai o casă de lemn, care a putrezit degrab, precum de aceasta se poate şti mai pe larg din cele ce s-a pus înaintea preasfinţitului şi îndreptătorului Sinod, pentru aflarea moaştelor acestui arhiereu.

Cînd preasfinţitul Ştefan, Mitropolitul Riazanului şi al Muromului, a venit în Rostov, pentru îngroparea Sfîntului Dimitrie, în luna noiembrie, intrînd drept în soborniceasca biserică, a plîns mult deasupra trupului acestui plăcut şi a poruncit cămăraşului Filaret ieromonahul, ca să gătească în mănăstirea lui Iacob toate cele ce se cuvin spre îngropare. Atunci precum mai marii mănăstirii Rostovului, aşa şi soborniceştii preoţi, şi mulţi din cetăţeni venind la preasfinţitul Ştefan, l-au poftit să binevoiască a da îngropări trupul acestui arhiereu, în soborniceasca biserică a Rostovului, aproape de răposatul Ioasaf Mitropolitul. Acolo erau îngropaţi toţi cei ce fusese mai înainte arhierei ai Rostovului.

Preasfinţitul Ştefan n-a voit să facă acea cerere a lor, şi le-a răspuns celor ce ziceau: "De vreme ce încă de la suirea pe scaunul Rostovului, Preasfinţitul Dimitrie şi-a ales singur loc de îngropare în mănăstirea lui Iacob mergînd mai întîi, cum pot eu să schimb aceasta?" Astfel în ziua aleasă spre îngropare, adunîndu-se în soborniceasca biserică duhovniceştii începători şi toţi preoţii şi slujitorii bisericeşti, Preasfinţitul Ştefan a săvîrşit Sfînta Liturghie. După sfîrşitul aceleia, el a săvîrşit slujba îmormîntării cu tot soborul, deasupra trupului Sfîntului Dimitrie, la care singur preasfinţia sa a grăit către popor cuvînt cuviincios despre această mare mîhnire.

Apoi după aşezămîntul acestui plăcut, acel trup sfînt al lui, cu rînduiala binecuviincioasă a soborului, cu lumînări şi cu cîntări de psalmi, mergînd înainte tot sfinţitul cler, şi

petrecîndu-l mulţime de popor, şi scoţînd amare suspinuri pentru păstorul şi învăţătorul lor, l-au dus în mănăstirea Sfîntului Iacov şi l-au dat pămîntului în biserica zisă, a Zămislirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în unghiul din partea dreaptă pe care îl însemnase el. După îngropare, preasfinţitul Ştefan a scris despre îngroparea Sfîntului Dimitrie, şi acea scrisoare care s-a pus la sfîrşitul vieţii lui.

După moartea acestui bărbat iubitor de osteneală, au rămas multe cărţi tipărite şi scrise de mînă, adică: greceşte, latineşte, leşeşte şi slavoneşte. Toate acelea s-au luat în aceeaşi vreme din Rostov de preasfinţitul Ştefan la Moscova, şi s-au pus în biblioteca tipografiei moschinească a preasfinţitului îndreptător Sinod. Acest plăcut a lui Dumnezeu a murit în anul de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul 1709, în 28 octombrie, noaptea, într-o zi de Vineri, îndată după ziua numelui său. Trupul lui s-a îngropat în luna noiembrie în 25, care a fost deasemenea zi de vineri. El a petrecut pe scaunul Rostovului şapte ani fără nouă luni. În călugărie a petrecut 41 de ani, 3 luni şi 18 zile; iar toţi anii vieţii lui au fost 80 tocmai.

Acesta adunînd şi scriind în viaţa aceasta, vieţile şi nevoinţele cele cu frumoasă lumină ale plăcuţilor lui Dumnezeu, celor ce în cartea cea veşnică s-a scris la ceruri, le-a dat întru slava celui slăvit Dumnezeu între sfinţi, întru cinstea plăcuţilor lui, şi spre folosul a tot dreptcredinciosului neam creştinesc. Singur după trecerea din viaţa aceasta de puţină vreme, la cea veşnică, s-a scris cu degetul lui Dumnezeu, împreună cu aceea în cartea vieţii veşnice, şi s-a învrednicit a fi încununat cu nestricăcioasa cunună.

Ca adevărat păstor şi neadormit păzitor al păstoriei celei încredinţate lui de la Dumnezeu, s-a învrednicit în ceata păstorilor cu ceilalţi arhierei ai Rostovului, şi cu toţi ierarhii a fi numărat; căci în anul 1751, luna septembrie în 21, cînd meşterii se apucaseră să repare pardoseala bisericii Zămisliri Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, au aflat sfintele lui moaşte întregi şi nestricate, după 42 de ani, 10 luni şi 24 zile de la moartea lui, iar de veşmintele lui arhiereşti foarte puţin se atinsese stricăciunea.

Din acele sfinte moaşte, ca dintr-un izvor oarecare, din vremea aceea şi pînă acum, izvorăsc multe faceri de minuni, celor ce aleargă la ele cu credinţă. Prin ele se izgonesc diavolii din oameni, muţii grăiesc, orbii văd, şchiopii, slăbănogii şi cei cuprinşi de alte boli nevindecate şi grele, prin chemarea lui spre ajutorul lor şi prin rugăciunile ce se aduc lîngă acele sfinte moaşte, se vindecă cu darul lui Dumnezeu şi se slăveşte într-însul Dumnezeu, cel în Treime unul preamărit între sfinţii săi.

Deci, să slăvim şi noi pe acel bun Dumnezeu, căci în sfatul Său cel preaînalt a hotrît să arate în pămîntul Rusiei în aceşti ani mai de pe urmă, pe acest mare luminător, care cu minunile sale străluceşte toate părţile Rusiei, şi grabnic se arată cu adevărat ajutor celor ce-l cheamă. Deci, să alergăm cu neîndoită credinţă la sfintele şi tămăduitoarele lui moaşte, să-l chemăm ziua şi noaptea spre ajutorul nostru, ca, prin rugăciunile acestui scriitor al vieţilor sfinţilor, să petrecem şi noi de acum înainte zilele vieţii noastre tot astfel; şi, trăind cu dumnezeiască plăcere în pocăinţă, să ne învrednicim a fi scrişi în

cartea vieţii Mielului lui Dumnezeu, împreună cu toţi cei ce din veac i-au plăcut Lui, şi a-l lăuda pe dînsul împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în vecii vecilor. Amin.

* O scrisoare duhovnicească a Sfîntului Dimitrie, mitropolitul Rostovului, noul făcător de minuni, pe care a scris-o mai înainte de moartea sa:

În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. Amin.

Eu, Dimitrie, smeritul arhiereu, mitropolitul Rostovului şi al Iaroslavului, auzid glasul Dumnezeului meu, care în Sfînta Evanghelie zice: "Fiţi gata, că în ce ceas nu gîndiţi, Fiul omenesc va veni. Pentru că nu ştiţi cînd va veni Domnul, seara sau la miezul nopţii, la cîntatul cocoşilor sau dimineaţa, ca nu venind fără de veste, să vă afle pe voi dormind". Acest glas al Domnului auzindu-l şi temîndu-mă, adeseori fiind cuprins de neputinţe, slăbind cu trupul din zi în zi şi aşteptînd în toată vremea acel neaşteptat ceas al morţii, ce s-a zis de Domnul, şi gătindu-mă după puterea mea spre ieşirea din această viaţă, am socotit căci cu această duhovnicească scrisoare a mea, să dau fiecăruia de ştire, ce ar voi să facă cu cele rămase după sfîrşitul meu; adică, să nu se ostenească în zadar, nici să cerceteze pe cei ce mi-au slujit pentru Dumnezeu, ca să ştie comoara şi bogăţia mea, pe care din tinereţile mele n-am adunat-o, aceasta nu o zic mîndrindu-mă, ci le dau de ştire iscoditorilor averii mele, că de cînd am luat sfîntul chip călugăresc, şi m-am tuns in Kiev în mănăstirea Kirolosca, la 18 ani ai vîrstei mele, şi m-am făgăduit lui Dumnezeu ca să am sărăcia cea de bună voie, dintr-acea vreme, pînă la apropierea mea de mormînt, n-am cîştigat averi şi haine, afară de sfintele cărţi.

Eu n-am adunat aur şi argint, nici am voit să am haine de prisos, nici orice fel de lucruri, afară de cele de nevoie. Eu m-am sîrguit la necîştigarea şi sărăcia cea călugărească cu duhul şi cu lucrul, neîngrijindu-mă de mine, ci punîndu-mă spre purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care nici odinioară nu m-a lăsat. Darurile ce intrau în mîinile mele de la făcătorii mei de bine şi veniturile chiliei, cele de la dregători, pe acelea le-am cheltuit la nevoile mele şi ale mănăstirii unde am fost egumen şi arhimandrit. Asemenea şi arhiereu n-am adunat veniturile chiliei - care nu erau multe - ci pe unele le-am cheltuit la trebuinţele mele; iar pe altele la nevoile celor nevoiaşi, unde mi-a poruncit Dumnezeu.

Pentru aceea, să nu se ostenească nimeni, căutînd după moartea mea orice fel de avere în chilia mea; căci nici de îngropare nu las ceva, nici de pomenire. Aceasta o fac ca sărăcia călugărească mai mult la sfîrşit să se arate lui Dumnezeu, pentru că cred că mai cu primire îi va fi lui, de n-ar rămîne după mine nici un ban, decît s-ar împărţi averea cea mult rămasă după mine.

De n-ar voi nimeni, ca pe mine cel atît de sărac, să mă dea obişnuitei îngropări, apoi mă rog acelora, care îşi aduc aminte de moartea lor, să-mi ia păcătosul meu trup şi să-l ducă la o biserică săracă, şi acolo între alte trupuri să-l îngroape pe el.

Iar dacă voinţa stăpînilor ar porunci, ca murind să mă îngroape după obicei, apoi mă rog iubitorilor de Hristos îngropători, să mă îngroape în mănăstirea Sfîntului Iacov, episcopul Rostovului, în unghiul bisericii, unde mi-am ales locul.

Asemenea, cel ce va voi să-mi pomenească păcătosul meu suflet, fără de bani, întru rugăciunile sale pentru Dumnezeu, unul ca acela să fie pomenit întru împărăţia cerurilor. Iar cel ce va avea trebuinţă de plată pentru pomenire, apoi mă rog, să nu mă pomenească pe mine săracul, cel ce nimic n-am lăsat de pomenire; ci Dumnezeu să fie milostiv tuturor, şi mie păcătosul, în veci. Amin.

Aceasta este diata. Aceasta este duhovniceasca mea scrisoare. Într-acest chip las înştiinţare despre averea mea. Dacă cineva necrezînd înştiinţarea aceasta, ar începe cu iscodire a căuta după mine, aur şi argint, apoi oricît de mult s-ar osteni, nimic nu va afla, şi-l va judeca pe el Dumnezeu.

S-a scris aceasta, în păzita de Dumnezeu cetate a Rostovului, în casa arhierească, în anul 1707, aprilie în 4 zile.

În această zi mai facem şi pomenirea sfîntului sfinţit mucenic Isachie, episcopul Ciprului, şi a sfîntului episcop Meletie. În prolog, în aceeaşi zi, se pune cuviosul Iona Presviterul, tatăl sfinţilor mărturisitori Teodor şi Teofan cei însemnaţi.

Pătimirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Foca,
Episcopul Sinopiei († 117)
(22 septembrie)

În cetatea Sinopiei era un om numit Pamfil, şi avea de soţie pe Maria. Aceştia au născut pe acest fericit Foca, care din tinereţe era plin de darul Duhului sfînt; îi gonea pe diavoli din oameni şi tămăduia neputinţele. Ajungînd la vîrsta bărbatului desăvîrşit, pen-tru viaţa lui cea îmbunătăţită, a fost ales episcop acelei cetăţi. Şezînd pe scaunul său, păştea bine oile cele cuvîntătoare, cu cu-vîntul şi cu lucrul, adăugînd, spre nevoinţa sa, mai mari osteneli. Şi au fost arătate la toţi lucrurile lui cele bune, pentru care se pros-lăvea Tatăl cel ceresc. A întors mulţi oameni de la rătăcirea lor şi pe păgîni de la închinarea către idoli i-a adus la cunoştinţa unuia Dumnezeu. Iar cînd a vrut Domnul ca să-l învrednicească, a înştiinţat pe robul său de această voie a sa prin vedenie, astfel: Un porumbel a zburat de sus, avînd în gura sa o cunună de flori, pe care punînd-o pe capul fericitului, i-a grăit cu glas omenesc, zicîndu-i: "Acum s-a umplut paharul tău, care se cade a-l bea". Din această vedenie sfîntul a cunoscut muncile cele ce erau să-i vină pentru Hristos. Iar noi, din aceasta cunoaştem plăcerea lui cea ma-re către Dumnezeu, că s-a învrednicit a fi încoronat din cer fiind în trup. Aşa iubeşte prea bunul Dumnezeu pe cei drepţi şi plăcuţi ai săi: îi încununează pe dînşii cu slavă şi cu cinste şi pune pe capetele lor coroană. Acest

Sfînt Foca era mire ceresc după curăţia sa sufletească şi trupească, cu care cerul a vrut să se împreune, şi i-a pus lui cunună.

Cununa aceea era cununa cea mai bună a cămării Mîntuitorului, cu care avea să fie încoronat în veci, cînd se va veseli la nunta Mieluşelului.

După acest semn prea slăvit, a fost prins şi chinuit pe timpul împărăţiei lui Traian (98-117) de către African. El a silit mult pe sfînt să jertfească idolilor, dar sfîntul, în locul acelora, a vrut a se aduce pe sine însuşi jertfă lui Dumnezeu.

Şi, după ce nu s-a supus mai marelui şi nu a dat lucrului făcut de mîini omeneşti cinstea aceea care se cuvine Unuia Dumnezeu care şade pe Heruvimi, atunci mai marele a poruncit ca legînd pe sfînt la un lemn să-i rupă mădularele. Şi era trupul lui zdrobit de răni, şi rupt în bucăţi. Precum păsările răpitoare flămînde se gră-mădesc la vreun stîrv şi îl rup mîncîndu-l, aşa rupeau muncitorii din trupul cel curat al pătimitorului lui Hristos. Însă el a răbdat cu vitejie şi a auzit un glas din înălţime întărindu-l şi aşa a biruit muncile pentru Iisus, Cel ce l-a întărit pe el cînd pătimea, ca într-un trup străin; că nu şi-a cruţat trupul pentru mărturisirea Aceluia care nici sufletul nu l-a cruţat, ci L-a pus pentru noi pe Cruce. Suferinţele grele şi pătimirea le socotea ca pe o răcorire a raiului, pentru Hristos, Domnul Cel ce a pătimit pentru noi. Pentru că a suferit cu înlesnire robul Domnului, pentru dragostea dumneze-iască, şi de s-ar fi adunat din toată lumea asupra lui chinuitorii şi toate chinurile, el era gata să le rabde pe toate pentru iubitul său, zicînd cu David: "Gata este inima mea, Dumnezeule, gata este inima mea" (Psalm 56, 10). Apoi, cei ce-l chinuiau l-au pus pe el pe o tigaie arsă în foc şi îndată tigaia s-a răcit, pentru că biruia duhovnicescul foc care ardea spre Dumnezeu în inima lui puterea focului celui simţit. El s-a arătat biruitor asupra tuturor muncilor la care a fost supus, că se arăta oastea cea îngerească şi lumina lui Dumnezeu cea nemăsurată, împrejurul lui. Şi era în temniţă luminat cu lumină cerească, în legături, veselit cu nădejdea cereştii mîntuiri, în necazuri mîngîiat de îngeri şi în bătăi întărit de Iisus. Iar după chinurile cele de multe feluri, îl aruncară într-o baie înfocată, şi acolo, rugîndu-se, şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu şi s-a încoronat cu coroana biruinţei în Biserica celor ce dănţuiesc, iar trupul lui cel sfînt a fost îngropat de cei credincioşi cu cinste şi mai multe minuni se săvîrşesc la mormîntul lui.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Foca,
ce s-a numit Grădinarul
(22 septembrie)

În aceeaşi cetate a Sinopei era, într-altă vreme, alt Foca, care îşi făcuse o grădină aproape de mare şi sădind într-una felurite verdeţuri şi, vînzînd din acestea, avea hrana pentru sine şi ajuta pe cei săraci, iar alte verdeţuri din grădina sa le punea lîngă cale ca să le ia cei

ce treceau pe acolo. Fiindcă era foarte iubitor de prieteni şi de străini, făcea mai mare grădină duhovnicească în sufletul său decît cea materială, sădind florile gîndurilor celor curate şi aducînd roadele bunătăţilor, încît putea sufletul acela sfînt a se numi chiar grădină a Sfîntului Duh. Căci era ea ca o grădină mult roditoare, că în ea se înmulţeau rodurile cele duhovniceşti care sînt dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, milostivirea, credinţa, blîndeţea, înfrînarea poftelor; iar încuiată, pentru că acolo nu intrau tîlharii gîndurilor, pentru că n-a putut aici să intre vechiul tîlhar, diavolul, cel ce a furat în grădina Raiului pe strămoaşa noastră, nici a furat bunătăţile Sfîntului Foca, care cu frică-şi lucra mîntuirea sa, ascultînd pe apostolul cel ce zice: "Fiţi treji, priveghiaţi! că potrivnicul vostru, diavolul, ca un leu răcnind umblă, căutînd pe cine să înghită" (I Petru 5, 8).

Deci, vieţuind sfîntul aşa, a străbătut vestea între oameni pen-tru viaţa lui cea îmbunătăţită. Că fapta cea bună nu poate a se tăi-nui ca lumînarea cea aprinsă, care şi în noaptea întunecoasă străluceşte de departe. Aşa şi Sfîntul Foca povăţuindu-i în mijlocul întunericului, în neamul cel necredincios şi îndărătnic strălucea prin bună credinţă pe mulţi la lumina cunoştinţei.

S-a auzit despre dînsul pînă la "necuratul" mai mare al ţării aceleia, căruia i s-a spus că Foca crede în cel Răstignit şi întoarce şi pe alţii în urma sa. Iar dregătorul îndată a trimis pe slujitori să ucidă pe robul lui Hristos. Şi mergînd slujitorii, căutau pe Foca să-l ducă la moarte. Iar el i-a întîmpinat şi a întrebat: "Pe cine căuta-ţi?" Atunci ei au zis: "Pe Foca, căutăm". Iar Foca le-a zis: "Întoarceţi-vă la mine, domnii mei, şi eu voi spune vouă despre dînsul". Şi i-a primit pe ei în casa sa şi i-a ospătat din destul, pentru că aşa se cuvine după Scriptură a face vrăjmaşilor tăi: de flămînzeşte vrăjmaşul tău, dă-i lui pîine, sau de însetează, adapă-l pe el. După ce slujitorii s-au veselit bine de vin, i-a întrebat Foca: "Pentru ce pricină căutaţi pe omul acela?". Iar ei i-au spus lui taina, zicînd: "La chinuire îl căutăm. Că ne-a trimis mai marele ca să-l ucidem că nu cinsteşte pe Dumnezeu, ci Celui Răstignit se închină". Iar Foca a zis: "Rogu-mă vouă, stăpînii mei, îngăduiţi pînă mîine în casa mea mîncînd şi bînd şi dimineaţa eu îl voi da pe el vouă. Că nimeni nu-l ştie aşa precum îl ştiu eu şi locuieşte nu departe de mine. Acum s-a dus oareunde, dar va veni fără de zăbavă şi eu singur îl voi aduce în mîinile voastre". Iar ei, ascultîndu-l, dănţuiau în chiar casa lui Foca pe care îl căutau.

Iar el în acea vreme şi-a gătit lui însuşi un mormînt în grădină şi a rînduit toate cele spre trebuinţa îngropării. Orice avea le-a împărţit la săraci, şi a petrecut toată noaptea aceea în rugăciune, gătindu-se de moarte înainte. Cînd a fost a doua zi, slujitorii aceia trimişi de mai marele, sculîndu-se, au zis către dînsul: "Oare unde este Foca pe care te-ai făgăduit să-l dai în mîinile noastre?"; el le-a zis cu veselie: "Este aici, stăpînii mei! Faceţi cu dînsul ce vreţi"! Slujitorii ziseră: "Dar unde este el?" Foca a răspuns: "Eu sînt Foca pe care voi îl căutaţi să-l ucideţi. Eu sînt robul lui Iisus Hristos, ca-re de spurcaţii voştri idoli mă lepăd. Deci, omorîţi-mă!" Ei, auzind, s-au mirat şi s-au ruşinat, nevrînd să-şi sîngereze mîinile cu sîngele unui om bun ca acesta, care îi ospătase şi le făcuse bine destul şi, vrînd să se ducă, au zis. "Vom spune mai marelui că deşi l-am căutat pretutindenea pe Foca, nu l-am aflat".

El s-a închinat lor şi apucîndu-se de picioarele lor i-au rugat să-şi îndeplinească porunca: "Cu nimic - zicea - nu-mi veţi răsplăti binele ce v-am făcut eu, decît atunci cînd, dezlegîndu-mă din legăturile trupului, mă veţi tri-mite la doritul meu Hristos". Sfîntul Foca dorea să se dezlege şi să petreacă cu Hristos, şi cu osîrdie vroia ca pentru Hristos, Domnul său, să-şi verse sîngele. "O dragoste ca aceea a avea către Dumnezeu îmi este mai bună mie - zice - decît viaţa aceasta vremel-nică". Şi rugînd aşa pe slujitori, a luat cununa muceniciei pentru că ei i-au tăiat capul cu sabia şi el a trecut de la grădina pămîntească la cea cerească. Iar sfintele lui rămăşiţe au fost îngropate în mor-mîntul gătit de dînsul, deasupra cărora, mai pe urmă, răsărind bunacredinţă, s-a zidit o Biserică în numele lui. Şi multe daruri sco-teau credincioşii de la sfintele moaşte ale pătimitorului lui Hristos ca dintr-un izvor care izvora neîmpuţinată apă de minuni; pentru că unii primeau tămăduiri în boale, alţii mîngîiere în necazuri, iar alţii ajutor în primejdii cu rugăciunile Sfîntului Mucenic Foca.

Şi nu numai în acea cetate a Sinopei, ci în toată lumea, pe pămînt şi pe mare, tuturor celor ce cu credinţă chemau numele lui, şi se încredinţau ajutorului şi rugăciunilor lui, s-a arătat mare făcă-tor de bine şi ajutător grabnic în nevoie.

Cei ce înoată pe mare au obicei a chema în ajutor pe Sfîntul Foca, pentru că de multe ori li se arăta lor aievea; uneori noaptea, întîmplîndu-se să fie învăluire, îl deştepta pe cîrmaciul dormind lîngă cîrmă; alteori, se vedea singur că întinde vetrelile; uneori se arăta stînd pe partea dinainte a corăbiei şi socotind trecerea mării, iar alteori se vedea umblînd pe mare. Era mărit numele Sfîntului Foca în multe corăbii, care pluteau pe Marea Neagră, pe Marea Adrianopolului şi pe Ocean. Şi cîntecele acelea pe care obişnuiesc corăbierii a le cînta, le prefăcuseră ei în cîntări de laudă Sfîntului Foca, aşa încît în tot ceasul numele lui era în gurile oamenilor celor ce umblau pe mare în corăbii şi făceau lucrări pe ape; şi în odihna lor aveau pe Sfîntul Foca, cel ce era acolo mereu. Ei aveau o rînduială ca aceasta: cînd şedeau la masă sau la vreun ospăţ, deosebeau o parte din bucate şi din băutură Sfîntului Foca. Dar de vreme ce nu putea să fie una ca aceea, adică să şadă cu dînşii sfîntul la masă, să mănînce şi să bea, fiind fără de trup şi nevăzut, şi nu-i trebuia hrană sau băutură; unul dintre dînşii cumpăra acea parte de hrană a Sfîntului Foca, iar preţul se punea într-un sicriaş anume. Şi aceasta o făceau în toate zilele: o parte din masa lor o hărăzeau sfîntului şi, unul după altul, cumpărînd acea parte; astăzi unul dintre dînşii, mîine altul, poimîine al treilea şi aşa mereu; începînd de la cel dintîi, pînă la cel de pe urmă, partea aceea o cumpărau şi adunau preţul ei deosebit. Iar cînd soseau la un mal undeva, preţul acela ce se aduna din părţile cele vîndute ale Sfîn-tului Foca le împărţeau la săraci, la neputincioşi, la sărmani şi la străini. Şi s-a păzit acea obişnuită rînduială între dînşii timp de mulţi ani, pînă la acea vreme cînd vrăjmaşii sfintei Cruci, prin voia lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre luînd toate părţile acelea, smeriră foarte mult sfînta credinţă, şi îi împuţinară pe creştini. Cu toate acestea, şi acum Sfîntul Foca, folositorul tuturor cel de obşte, nu încetează a ne ajuta nouă, celor ce înotăm pe marea lumii acesteia, în corabia cea de puţină vreme a vieţii noastre; spre cerescul liman să îndreptăm plutirea noastră, prin rugăciunile cele calde ale sale pentru noi către

Dumnezeu, prin care de toată înecarea, învăluirea şi furtuna să ne izbăvim, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Prooroc Iona
(22 septembrie)

Sfîntul prooroc Iona era fiul lui Amatie. Mama acestui prooroc Iona, fiind văduvă, petrecea în Sarepta Sidonului. Această văduvă a hrănit pe Ilie proorocul în vreme de foamete; mai ales ea a fost hrănită de dînsul, că vadra de făină n-a scăzut si urciorul cu untdelemn nu s-a împuţinat în casa ei prin venirea proorocului. Atunci Iona, fiind prunc mic, s-a îmbolnăvit şi a murit. Şi a zis văduva către Ilie: "Ce ai avut cu mine, omule al lui Dumnezeu? Ai venit la mine ca să-mi pomeneşti păcatele mele şi să-mi omori fiul?" Iar Ilie a zis: "Dă-mi fiul tău". Şi l-a luat din braţele ei şi l-a suit în foişor unde şedea el şi l-a pus pe patul său. Apoi, a strigat Ilie către Dumnezeu şi a zis: "Doamne, Dumnezeul meu, oare şi văduvei la care locuiesc îi faci rău, omorînd pe fiul ei?" Şi suflînd de trei ori peste copil a strigat către Domnul şi a zis: "Doamne, Dumnezeul meu, să se întoarcă sufletul acestui copil în el!" (III, Regi 17, 18-21).

Şi s-a făcut aşa că a înviat pruncul, cel ce avea să fie în pîntecele chitului înainte închipuitor al Învierii lui Hristos.

Venind în vîrstă, vieţuia cu fapte bune, umblînd în toate poruncile Domnului, fără de prihană; şi bine a plăcut lui Dumnezeu atîta, încît s-a învrednicit proorocescului dar şi a proorocit despre patimile Domnului şi despre pustiirea Ierusalimului şi sfîrşitul lui: "Cînd vor vedea pietrele strigînd cu subţire glas şi de jale şi din lemn glas către Dumnezeu, atunci se va apropia mintuirea şi vor merge toate neamurile în Ierusalim la închinăciunea Domnului şi va fi Ierusalimului a se urî întru pustiire de fiare şi atunci va veni sfîrşitul a toată suflarea".

Către acest Iona a fost cîndva cuvîntul Domnului care i-a zis: "Scoală-te şi mergi în cetatea cea mare, Ninive, şi propovăduieşte într-însa că s-a suit zvonul răutăţii ei la mine". Iar Iona, socotindu-se întru sine, a zis: "Dar dacă nu vor crede cuvintele mele ninivitenii şi vor începe a mă munci?" (Iona 1,2). De aceea, temîndu-se, s-a sculat şi a fugit în Tarsis, vrînd să se ascundă de la faţa Domnului. Dar nu poate nimeni să se ascundă de Dînsul, că "al Domnului este pămîntul şi plinirea lui". Cine se va ascunde de la Acela care pretutindeni este şi pe toate le împlineşte? Deci, fugind Iona, a mers la Ioppi şi a aflat o corabie mergînd la Tarsis şi a dat chiria şi a intrat într-însa, vrînd să plutească spre părţile unde gîndea. Iar Domnul, vrînd să-l înveţe pe robul său şi să-i îndrepte micşorarea sufletului, a ridicat un vînt puternic pe mare şi s-a făcut o furtună grozavă. Iar corabia în mijlocul valurilor izbindu-se, pătimea de furtună şi era să se sfărîme. Şi se temeau corăbierii şi a strigat fiecare către dumnezeul său, şi au lepădat toate uneltele şi toată încărcarea din corabie în mare, ca să se uşureze (corabia) de dînsele. Iar Iona se pogorîse în fundul

corăbiei şi dormea acolo horcăind. Şi a mers la dînsul cîrmaciul şi l-a deşteptat zicîndu-i: "Ce hrăpeşti? Tu nu auzi primejdia ce ne-a cuprins, că pierim? Scoală-te şi te roagă Dumnezeului tău ca să ne mîntuiască pe noi, să nu pierim".

Şi a zis fiecare către aproapele său: "Veniţi să aruncăm sorţi şi vom cunoaşte pentru cine este răul acesta asupra noastră; care din noi este mai păcătos la Dumnezeu?". Şi au aruncat sorţi şi au căzut ei pe Iona. Şi ziseră către dînsul: "Spune-ne nouă pentru ce este răul acesta asupra noastră şi care este lucrul tău; de unde vii şi unde mergi, din ce ţară şi din ce popor eşti tu?". Şi zise către dînşii (Iona): "Rob al Domnului sînt eu şi cinstesc pe Domnul Dumnezeul cerului, Care a făcut marea şi uscatul. Şi greşind înaintea Lui, m-am temut şi acum fug de la faţa Lui".

Oamenii se temeau auzind acestea şi, fiindu-le frică, ziseră către dînsul: "Ce-ţi vom face ţie ca să se potolească marea deasupra noastră?" Fiindcă marea se ridica şi se înălţa mai tulburată. Şi a zis către dînşii Iona: "Luaţi-mă şi mă aruncaţi în mare şi va înceta marea deasupra voastră, că am înţeles că pentru mine este furtuna aceasta aşa de mare asupra voastră".

Au luat pe Iona şi l-au aruncat în mare şi s-au micşorat valurile mării. Şi se temură oamenii, cu frică mare, de Domnul, şi au jertfit Domnului jertfă şi-I înălţară rugăciune.

Domnul a poruncit unui chit mare să înghită pe Iona. Şi a fost Iona în pîntecele chitului trei zile şi trei nopţi, stînd şi rugîndu-se; şi-a întins palmele sale în chipul crucii şi striga către Domnul în necazul său. Iar Domnul, milostiv, "l-a certat pe el, iar morţii nu l-a dat", că a poruncit chitului şi a aruncat pe Iona pe uscat. Cînd s-a aflat el pe pămînt şi a văzut lumina zilei, cerul, pămîntul şi marea, s-a închinat lui Dumnezeu "Celui ce a izbăvit din stricăciune viaţa lui".

Iar după aceasta a fost cuvîntul Domnului către Iona a doua oară, zicîndu-i: "Scoală-te şi mergi în Ninive, cetatea cea mare, şi propovăduieşte într-însa după propovăduirea cea mai dinainte pe care Eu ţi-am grăit-o ţie". Şi s-a sculat Iona şi a mers în Ninive, iar Ninive era o cetate mare a lui Dumnezeu, ca de trei zile cale. Şi a început Iona a intra în cetate, după o cale de o zi, a propovăduit şi a zis: "Încă trei zile şi Ninive se va prăpădi". Şi au crezut oamenii niniviteni în Dumnezeu. Au poruncit post şi s-au îmbrăcat în saci, de la cei mari pînă la cei mici ai lor şi a ajuns cuvîntul pînă la împăratul Ninivei, care s-a sculat de pe scaunul său şi a lepădat hainele de pe sine şi s-a îmbrăcat în sac şi a şezut pe cenuşă, dînd poruncă în toată cetatea să păzească postul trei zile nu numai oamenii, ci şi dobitoacele, şi apă să nu bea. Şi s-a îmbrăcat toată cetatea în saci, şi a ţinut post, şi a strigat cu tărie către Dumnezeu, şi s-a întors fiecare din calea sa cea rea, şi s-a căit.

Deci, văzînd Dumnezeu întoarcerea lor, i-a miluit, şi n-a adus asupra lor relele pe care voia să le aducă. Şi a făcut cu dînşii după negrăită mila sa. Iar după acele trei zile a ieşit Iona din cetate - şi suindu-se pe un munte - şi-a făcut lui o colibă, şi şedea sub dînsa în preajma cetăţii. Şi văzînd că nici un rău nu pătimeşte cetatea, s-a mîhnit cu mîhnire mare

şi a zis către Domnul: "O, Doamne, care nu sînt acestea cuvintele mele, pe care le-am grăit, încă fiind eu în pămîntul meu? Pentru aceasta am apucat a fugi în Tarsis, că am cunoscut că milostiv eşti tu şi îndurat, îndelung răbdător, şi mult milostiv. Şi acum, Stăpîne Doamne, ia sufletul meu de la mine, că mai bine este să mor decît să mai trăiesc". Şi a poruncit Domnul Dumnezeu unei tigve, noaptea, de a crescut deasupra capului lui Iona, ca să-i facă umbră şi să-l acopere pe el de arşiţa soarelui. Şi s-a bucurat Iona de tigvă cu bucurie mare, şi s-a odihnit sub dînsa în ziua aceea, iar în noaptea viitoare, a poruncit Dumnezeu unui vierme să roadă tigva, şi a doua zi s-a uscat tigva şi ardea soarele cu zăduful capul lui Iona şi slăbea cu sufletul Iona, şi se lepăda de sufletul său zicînd: "Mai bine este mie să mor decît să trăiesc". Şi a zis Domnul Dumnezeu către Iona: "Te-ai scîrbit tu pentru tigvă"? Şi a zis (Iona): "M-am scîrbit eu pînă la moarte". Şi a zis Domnul: "Tu te-ai mîhnit pentru o tigvă cu care nu te-ai ostenit, nici te-ai îngrijit pentru ea, care într-o noapte s-a făcut şi într-o noapte a pierit, iar Mie oare să nu-mi fie milă de Ninive, cetatea aceea mare, în care petrec mai mult de o sută douăzeci de mii de oameni, care s-au întors către mine şi s-au pocăit?"

Deci, întorcîndu-se Iona de la Ninive, n-a petrecut în pămîntul său, ci, luîndu-şi pe mama sa, s-a dus în pămîntul Assiriei, în ţara celor de altă seminţie, pentru că zicea: "Numai aşa voi şterge ocara mea, că am minţit proorocind risipirea cetăţii Ninive".

Iar după ce a murit mama lui, au îngropat-o pe ea în Libanul Devorin. Iar el, locuind în pămîntul Assiriei, a murit acolo şi a fost îngropat în peştera Kenezeului, fiind înainte de naşterea lui Hristos cu opt sute de ani.

Iar acum, stînd înaintea lui Hristos Domnul în ceruri şi săturîndu-se de vederea feţii Lui, îl slăveşte pe El cu proorocii şi cu apostolii şi cu toţi sfinţii în veci. Amin.

Viaţa Sfîntului Petru, care mai înainte a fost vameş (22 septembrie)

În părţile Africii era un vameş, anume Petru, foarte nemilostiv, care niciodată nu miluia pe săraci, nici nu se mai gîndea la moarte, nu mergea nici la bisericile lui Dumnezeu şi îşi astupa urechile sale de la cei care cereau milostenie. Iar bunul iubitor de oameni, Dumnezeu, Cel ce nu vrea moartea păcătosului, ci se îngrijeşte de mîntuirea tuturor, şi cu judecăţile care ştie mîntuieşte pe fiecare, Acela, şi cu Petru acesta a făcut după bunătatea sa, şi a mîntuit pe el cu un chip ca acesta: Într-o vreme săracii şi scăpătaţii şezînd la uliţe, începu a lăuda casele milostivitorilor, şi a se ruga lui Dumnezeu pentru dînşii, iar pe cei nemilostivi îi ocărau.

Deci, a ajuns cuvîntul şi pînă la acest Petru, căruia îi ziceau că este cu totul nemilostiv. Şi se întrebau unul pe altul dacă luat-a cineva cîndva din casa lui Petru ceva milostenie, zicînd toţi că nimeni n-a luat de la dînsul ceva. S-a sculat apoi un sărac şi a zis: "Ce-mi veţi

da mie dacă eu voi merge acum şi voi scoate de la dînsul milostenie?" Şi făcură între dînşii rămăşag. Deci, mergînd săracul, a stat la poarta casei lui Petru. Ieşind Petru din casă şi ducînd slugile un catîr încărcat de pîine la casa vameşului, săracul, cel ce făcuse rămăşag cu tovarăşii săi, i s-a închinat lui şi a început a cere milostenie întradins, plîngîndu-se. Iar el, neaflînd piatră, a apucat o pîine şi a aruncat în cel sărac, l-a lovit în obraz şi s-a dus. Iar săracul, apucînd pîinea, a mers la tovarăşii săi, zicîndu-le că din înseşi mîinile lui Petru a luat pîinea aceea. Şi a lăudat pe Dumnezeu că Petru vameşul este milostiv.

După două zile s-a îmbolnăvit vameşul şi, fiind aproape să moară, s-a văzut pe sine în vedenie că era cercetat la oarecare judecată şi punîndu-se faptele lui în cumpănă, de o parte a cumpenelor stau nişte arapi puturoşi şi mîrşavi, iar de altă parte a cumpenelor stau nişte bărbaţi foarte luminoşi la chip. Deci, arapii aducînd toate faptele cele rele pe care Petru vameşul, din tinereţe, în toată viaţa sa, le făcuse, le puneau în cumpănă, iar bărbaţii cei purtători de lumină nimic bun nu aflau din faptele lui Petru, pe care să le pună de partea cumpenei lor, împotriva lucrurilor lui celor rele care erau aduse de diavoli. Şedeau întristaţi şi, nepri-cepîndu-se, unul către altul zicea: "Noi, dar, nu avem nimic aici". Atunci a răspuns unul dintre dînşii: "Cu adevărat nu avem nimic, fără numai o pîine pe care a dat-o lui Hristos mai înainte cu două zile, şi aceea încă fără de voie". Deci puseră pîinea aceea de partea aceea a cumpenii şi îndată a tras cumpăna mai mult decît cea dintîi. Atunci ziseră către vameş acei bărbaţi frumoşi la chip: "Mergi, sărace Petre, şi mai adaugă la pîinea aceasta, ca să nu te ia pe tine arapii aceia mîrşavi şi să te ducă în chinul cel veşnic".

Venindu-şi apoi în sine Petru cugeta la cele ce văzuse, şi a cunoscut că vedenia nu era nălucire, ci era adevărată, pentru că a văzut toate păcatele cele făcute din tinereţe, pe care acum le şi uitase; pe toate acelea, adunîndu-le, arapii le-au pus în cumpănă. Şi zicea în sine, minunîndu-se, Petru: "Dacă o pîine, pe care am aruncat-o în faţa săracului, mi-a ajutat mie atît de mult încît nu m-au luat pe mine diavolii, cu cît mai mult milostenia cea multă, făcută cu blîndeţe şi cu osîrdie, va ajuta acelora care, fără cruţare, îşi împart bogăţiile lor la săraci?" Şi de atunci s-a făcut foarte milostiv, încît nici pe sine singur n-a vrut să se cruţe. Mergînd odată el la vamă, l-a întîmpinat un corăbier gol, care sărăcise din înecarea corăbiei. Acela, căzînd la picioarele lui, cerea să-i dea şi lui o haină cu care să-şi acopere goliciunea trupului. Iar Petru, dezbrăcînd de pe sine haina cea de deasupra, bună, de mult preţ, i-a dat-o lui. Iar corăbierul, ruşinîndu-se a umbla într-o haină ca aceea, aşa de preţioasă, a dat-o la un neguţător să o vîndă. Deci, s-a întîmplat că Petru, întorcîndu-se de la vama sa, a văzut haina aceea spînzurată în tîrg, la vînzare. De aceea s-a mîhnit foarte şi, mergînd în casa sa, n-a gustat hrană de mîhnire, ci a încuiat uşa cămării sale şi, plîngînd şi tînguindu-se, gîndea întru sine zicînd: "N-a primit Dumnezeu milostenia mea, n-am fost vrednic ca să aibă săracul pome-nirea mea". Aşa, mîhnindu-se şi suspinînd, a adormit puţin şi, iată, a văzut pe cineva frumos la chip şi strălucind mai mult decît soarele şi avînd pe capul său o cruce era îmbrăcat în acea haină, pe care el o dăduse corăbierului celui sărac.

Şi l-a auzit pe el, zicînd către dînsul: "Ce plîngi, întristîndu-te, frate Petre ?" Iar el a răspuns: "Cum să nu plîng, stăpînul meu, că pe cele ce le dau săracilor din acelea ce mi-ai dat mie, ei iarăşi le vînd în tîrg?" Atunci, i-a zis lui Cel ce i se arătase: "Oare cunoşti haina aceasta pe care Eu o port?" Iar vameşul i-a răspuns: "Aşa, stăpîne, o cunosc că era a mea, cea cu care am îmbrăcat pe cel gol". I-a zis lui Cel ce i se arătase: "Nu te mîhni, dar, iată, de cînd ai dat-o săracului Eu am luat-o şi o port, precum Mă vezi, şi laud schimbarea ta cea bună, că M-ai îmbrăcat pe Mine, cel pierit de frig".

Apoi, deşteptîndu-se din somn vameşul, s-a mirat şi a început a ferici pe cei săraci şi a zis în sine: "Dacă săracii sînt Hristos, viu este Domnul, că nu voi muri pînă ce nu voi fi şi eu ca unul dintr-înşii". Deci îndată şi-a împărţit toate averile sale la săraci şi pe robii pe care-i avea i-a slobozit. Oprindu-şi un rob, i-a zis lui: "O taină am să-ţi spun ţie, pe care să o păzeşti şi să o asculţi, pentru că de nu mă vei asculta pe mine şi de nu vei păzi aşezămîntul meu, apoi să ştii că la păgîni te voi vinde pe tine". Iar robul i-a zis lui: "Toate cele ce-mi vei porunci stăpîne, dator sînt să le fac". Şi Petru i-a zis lui: "Să mergem în sfînta cetate, ca să ne închinăm Mor-mîntului celui făcător de viaţă al lui Hristos şi acolo să mă vinzi pe mine la cineva din creştini şi preţul meu să-l dai săracilor şi tu singur slobod vei fi". Iar sluga aceea, mirîndu-se de o ciudată soco-teală ca aceea a stăpînului său, n-a vrut să-l asculte şi i-a zis: "A merge cu tine în sfînta cetate sînt dator, ca o slugă a ta, iar a te vinde pe tine, stăpînul meu, să nu fie aceea, că nu o voi face aceasta nicidecum".

Şi i-a zis Petru, iarăşi, lui: "De nu mă vei vinde pe mine, apoi eu te voi vinde pe tine la păgîni, precum mai înainte ţi-am zis ţie". Şi au mers la Ierusalim.

Apoi, închinîndu-se la sfintele locuri, a zis iar către slugă: "Vinde-mă pe mine, că de nu mă vei vinde tu, apoi eu te voi vinde la barbari, în robie rea". Deci, sluga, văzînd gîndul cel neschimbat al stăpînului său, l-a ascultat. Găsind pe un cunoscut al său, om temător de Dumnezeu, făuritor de argint cu meşteşugul, anume Zoil, i-a zis: "Ascultă-mă, frate Zoile, cumpără de la mine un rob bun". Iar argintarul i-a zis lui: "Frate, să mă crezi că am sărăcit, şi nu am ce să dau pentru dînsul". Zis-a lui iar sluga vameşului: "Să iei împrumut de la cineva bani şi să-l cumperi că este foarte bun, şi te va binecuvînta Dumnezeu pentru dînsul". Apoi, crezînd Zoil cuvintele lui, a luat de la oarecare prieten treizeci de bani de aur şi a cumpărat cu ei pe Petru de la sluga lui, neştiind taina aceasta, cum că Petru este stăpîn al slugii sale.

Deci, sluga aceea, luînd preţul pentru stăpînul său, s-a dus la Constantinopol, nespunînd la nimeni ceea ce făcuse şi preţul acela l-a împărţit la săraci. Iar Petru slujea la Zoil, lucrînd acel lucru la care nu se obişnuise mai înainte; uneori slujea făcînd bucătăria, alteori curăţind gunoiul din casa lui Zoil, iar alteori în grădină, săpînd pămîntul şi cu alte slujbe şi pătimiri muncindu-şi trupul, se smerea fără măsură. Iar Zoil, văzînd că s-a binecuvîntat casa lui pentru Petru, precum altă dată casa lui Pentefri pentru Iosif, şi bogăţia i se înmulţise, l-a iubit pe Petru şi se ruşina văzîndu-i sme-renia cea nemăsurată. Odată i-a zis lui: "Frate Petre, voi să te slo-bozesc de acum pe tine şi de aici înainte ca pe un frate să te am". Iar el n-a vrut să fie slobod, ci ca un rob voia să-i slujească lui. Şi puteai

de multe ori să-l vezi pe el batjocorit de celelalte slugi, iar uneori chiar bătut şi în multe feluri mîhnit. El însă răbda toate acestea tăcînd. Într-o noapte, Petru a văzut în vis în chip de soare pe Acela Care i se arătase lui în Africa purtînd haina lui. Acela ţinea treizeci de monezi de aur în mîinile sale, şi a zis către dînsul: "Să nu te mîhneşti, frate Petre, că eu ţi-am luat preţul, ci să rabzi pînă la vremea aceea ce cunoscut vei fi!".

Iar după cîţiva ani au mers din părţile Africii nişte vînzători de argint la locuri să se închine, şi i-a chemat pe dînşii Zoil, stăpînul lui Petru, în casa sa la ospăţ. Şi cînd ospătau ei, au început oaspeţii a cunoaşte pe Petru, şi unul altuia zicea: "Cît de mult seamănă omul acesta cu Petru Vameşul". Iar Petru, înţelegîndu-i, îşi ascundea faţa despre dînşii, ca să nu fie cu totul cunoscut.

Însă ei îl cunoscură bine pe el, şi începură a zice către cel ce-i chemase pe ei: "Domnule, Zoile, avem să-ţi spunem ţie un lucru: să ştii că mare om ai în casa ta slujindu-ţi ţie, că cu adevărat Petru este acesta, care cîndva mare putere avea în Africa şi pe cei mulţi robi ai săi i-a făcut liberi. Sculîndu-ne, să-l luăm pe el, că s-a supărat foarte dregătorul nostru pentru dînsul, şi se mîhneşte de el".

Iar Petru, stînd afară, a auzit aceste cuvinte ale lor şi, lăsînd jos vasul pe care îl ducea, a alergat la poarta curţii, vrînd să fugă; dar portarul curţii aceleia era mut şi surd din naşterea sa, el numai prin semn deschidea şi închidea poarta. Grăbindu-se să iasă, robul lui Dumnezeu, Petru, a zis mutului: "Ţie îţi grăiesc, întru numele Domnului nostru Iisus Hristos, deschide uşa degrab". Iar mutul a grăit: "Da, stăpîne, voi deschide degrab!". Şi îndată i-a deschis lui şi a ieşit. Deci, venind mutul la stăpînul său a grăit înaintea tuturor şi toţi din casa lui s-au mirat că l-au văzut pe el grăind.

Apoi, sculîndu-se, îl căutară pe Petru, dar nu l-au găsit. Şi le zicea mutul: "Vedeţi, doar n-a fugit, că mare rob al lui Dumnezeu este, că la venirea nopţii mi-a zis mie aşa: "Întru numele Domnului Iisus Hristos, ţie îţi zic, deschide-mi". Şi îndată am văzut din gura lui ieşind o văpaie care s-a atins de gura mea şi am grăit.

Sculîndu-se, toţi au alergat în urma lui, dar nu l-au ajuns, şi pretutindenea căutîndu-l cu de-amăruntul nu l-au aflat.

Atunci au făcut pentru dînsul plîngere mare, că nu au ştiut că este unul ca acela rob al lui Dumnezeu. Şi proslăviră pe Dumnezeul Cel ce are mulţi plăcuţi ascunşi ai săi.

Iar el, fugind de mărire omenească, se ascundea prin neştiute locuri pînă la mutarea sa către Dumnezeu, căruia se cuvine mărire în veci.

În această zi facem pomenirea cuviosului Iona Presbiterul, tatăl lui Theofan, făcătorul de canoane, şi al lui Theodor cel însemnat.

Cuvînt la zămislirea cinstitului şi slăvitului Prooroc,
Înaintemergătorul şi Botezătorul Domnului, Ioan
(23 septembrie)

Zămislirea mîntuirii noastre apropiindu-se, s-a zămislit Sfîntul Ioan, Înainte Mergătorul, cu mărire şi cu minune. Multe mame zămislesc fii, dar puţine sînt acelea pe a căror zămislire ar mări-o şi ar prăznui Biserica lui Dumnezeu. Numai trei mame au fost de ale căror zămisliri în pîntece s-a minunat lumea; acestea au fost Sfînta şi dreapta Ana, Sfînta Elisabeta şi Prea Sfînta, Preacurata Fecioara Maria. Dreapta Ana a zămislit pe Născătoarea de Dumnezeu; Elisabeta, pe Mergătorul înainte; iar Fecioara Maria, pe Hristos, Mîn-tuitorul nostru. Deci, toate aceste zămisliri prin vestitor ceresc s-au binevestit şi s-au săvîrşit de darul lui Dumnezeu, dar nu fără a vor-bi bunul vestitor şi cu zămislitorii, de vreme ce Însuşi Dumnezeu avea trebuinţă de învoirea celor ce zămisleau. Drept aceea, bine-vestitorul, Sfîntul Arhanghel Gavriil, care slujea atunci în rînduiala săptămînii sale înaintea lui Dumnezeu, a început a vorbi astfel: "Nu te teme, Zaharie, că s-a auzit rugăciunea ta şi femeia ta, Elisaveta, va naşte ţie un fiu, şi-l vei numi Ioan şi va fi ţie bucurie şi veselie şi se vor bucura mulţi de naşterea lui" (Luca 1,13).

Răspuns-a Zaharia: "Străine şi neaşteptate lucrări îmi vesteşti mie, vestitorule de bucurie; că a naşte fii la bătrîneţe nu este lucru potrivnic firii? Fiindcă eu sînt bătrîn şi femeia mea trecută în zilele ei, deci, cum vom putea să zămislim şi să naştem fiu?" Îngerul a zis: "De la începutul cuvintelor tale te găsesc pe tine cu puţină credinţă, Zaharie, pentru că nu aştepţi împlinirea cuvintelor mele, căci, deşi potrivnic firei tale ţi se pare lucrul acesta, nu e potrivnic puterii lui Dumnezeu, Căruia nimic nu este cu neputinţă; că Dumnezeu poate şi din pietre să ridice fii lui Avraam.

Au nu ştii că era cu putinţă lui Dumnezeu a zidi pe Adam din pămînt iar pe Eva din coasta lui şi prea îmbătrînita Sara a-i da lui fiu pe Issac? Deci, şi femeii tale, Atotputernicul Dumnezeu îi dă să nască la bătrîneţe fiu, că s-a auzit rugăciunea ta". Răspuns-a Zaharia: "Eu acum aduc rugăciunile mele lui Dumnezeu pentru venirea doritului Mesia, pe care s-a făgăduit, prin gurile sfinţilor săi prooroci, ca să-l trimită mai degrabă pe pămînt să mîntuiască seminţia lui Avraam din robia altor neamuri. Încă mă rog şi pentru greşelile mele şi pentru neştiinţele poporului. Iar de aceasta, ca să am fiu, acum nu mă rog, că m-am învechit cu anii şi femeia mea a îmbătrînit". Grăit-a lui Îngerul: "Eu sînt Gavriil, cel ce stau înain-tea lui Dumnezeu, cu a cărui descoperire ştiu că acum nu pentru primirea fiului te rogi, ci pentru lucrurile de care spui. Însă mai înainte de bătrîneţile tale şi mai înainte de stîrpiciunea soţiei tale, Elisabeta, te-ai rugat cu osîrdie ca să vă dea vouă Dumnezeu să aveţi un fiu. Iar întrutot milostivul, Domnul, de Care nici cea mai mică mişcare de inimă omenească nu se tăinuieşte, Cel ce ascultă rugăciunile celor ce se roagă Lui şi face voia celor ce se tem de el, Acela, auzind rugăciunile tale cele mai dinainte, îţi dăruieşte ţie,

măcar, deşi, nu degrabă, însă bine, fiu cu numele darului numit. Pentru că ştie după a Sa bunăvoire să împlinească cererile sfinţilor Săi. Şi va fi mare înaintea Domnului cel ce va să se nască ţie fiu". Răspunse Zaharia: "Te văd pe tine, binevestitorule, că eşti înger al lui Dumnezeu, că vorba ta arată aceasta; vederea frumuseţii tale te vădeşte şi puterea cuvintelor tale mărturiseşte. Drept aceea, de la începutul arătării şi vestirii tale îndată m-am spăimîntat, precum oarecînd şi Daniil proorocul, văzînd pe înger, s-a temut. "Am văzut, zice, o arătare mare şi n-a rămas în mine tărie". Aşijderea şi maica lui Samson a zis: "Un om al lui Dumnezeu a venit la mine şi chi-pul lui ca şi chipul îngerului lui Dumnezeu era înfricoşat". Drept aceea m-am temut şi eu şi nu îndrăznesc a grăi cuvinte potrivnice cuvintelor tale celor îngereşti. Însă te întreb: Pentru ce fiul, cel ce se va naşte, va fi mare? Au doar mai mare şi mai cinstit va fi decît Ieremia proorocul, către care era cuvîntul Domnului cel ce zice: "Mai înainte de a te zidi eu pe tine în pîntece te-am cunoscut şi mai înainte de a ieşi tu din mitras te-am sfinţit şi prooroc în neamuri te-am pus". Răspuns-a îngerul: "Va fi mare înaintea Domnului fiul tău, cu neasemănată mărime duhovnicească, cu care va întrece pe Ieremia. Acela s-a sfinţit mai înainte de naşterea sa, dar acesta cu mult mai mult se va umple de Duhul Sfînt, încă din pîntecele maicei sale. Ieremia a fost însemnat numai ca să proorocească pentru Mesia, iar acesta înainte a fost rînduit ca şi mîna să-şi pună pe Dînsul şi să-L boteze. Încă nu numai pe Iere-mia, ci şi pe ceilalţi sfinţi îi va întrece cu mărimea darului lui Dumnezeu. Că nu se va scula între cei născuţi din femei altul mai mare decît Ioan Botezătorul. Precum o stea din toate celelalte stele covîrşeşte în slavă, aşa şi între sfinţii lui Dumnezeu, unul pe altul cu slavă şi cu cinste întrece. Că şi între ale noastre îngereşti ierarhii - zice Gavriil - care totdeauna văd dumnezeiasca faţă, nu la toţi într-un fel descoperă Dumnezeu tainele voinţei Sale, ci prin mijlocirea celor mai de sus arată poruncile celor mai de jos. Multe stele apun înainte de ivirea soarelui şi numai singur luceafărul merge înaintea soarelui. Mulţi profeţi au propoveduit despre veni-rea lui Mesia, pruncul însă cel ce va să se zămislească şi să se nască din tine, nu numai cu cuvîntul va propovedui, ci şi cu degetul său va arăta popoarelor pe Mieluşelul lui Dumnezeu, Cela ce ridică păcatele lumii. Şi pentru aceea va fi mai mare decît toţi cei ce se nasc din femei, pentru că pe cît împlinirea vestirii celei de bucurie este mai primită decît însăşi vestirea, pe atîta mai cinstit va fi proorocul cel ce are să se zămislească şi să se nască, decît alţi prooroci.

Toţi proorocii şi legea au proorocit pînă la acest prooroc, iar acesta va fi săvîrşirea tuturor proorocilor şi sfîrşitul legii celei vechi, şi înainte mergător al darului celui nou".

Grăit-a Zaharia: "Bună şi de bucurie este vestirea ta, o, îngere! că dacă "tot fiul cel înţelept veseleşte pe tată", cu cît mai mult fiul cel mai înţelept decît toţi proorocii m-ar veseli pe mine, bătrînul. Cu toate acestea, cum oare mă voi veseli, de vreme ce mă îndoiesc de cuvintele tale; iar bucuria şi veselia în lucrurile cele de îndoire nu se fac, ci numai în cele vrednice de credinţă. Deci, rogu-mă ţie, îngere al lui Dumnezeu, să-mi spui mie: după ce voi cunoaşte cele binevestite de tine?". Răspuns-a îngerul: "Au încă te îndoieşti şi nu crezi cuvintele mele o, Zaharie?! Au doar minciuni îţi spun, trimis fiind de la Dumnezeu, Care este credincios în toate bunătăţile Sale şi drept în toate lucrurile Sale? Nu este cu neputinţă la Dumnezeu tot cuvîntul!!! Eşti preot şi învăţător al lui Israel şi pe

acestea oare nu le ştii: că vremea venirii lui Mesia a sosit, pe care eu, prin şeptimea anilor, am numărat-o trimis fiind în Babilon la Daniil proorocul? Au n-aţi citit proorocirile lui? Cerce-tează şi vezi că, iată, s-a apropiat cel ce mîntuieşte pe Israel şi înainte va merge înaintea feţei lui îngerul cel în trup trimis, care va fi fiul tău, cel ce va găti calea lui Mesia, mergînd înaintea lui cu duhul şi cu puterea lui Ilie. Dar de vreme ce n-ai crezut cuvintele mele care se vor împlini la vremea lor, să fii tăcînd şi neputînd a grăi, pînă la ziua în care vor fi acestea!". Şi îndată limba lui Zaharia s-a legat cu amuţire, legăturile nerodirii Elisabetei s-au dezlegat, iar îngerul s-a dus să stea înaintea Atotţiitorului Dumnezeu, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

În această zi mai facem şi pomenirea sfinţilor mucenici Andrei şi Ioan şi a fiilor lui Ioan: Petru şi Antonin, care în Africa au pătimit pentru Hristos de la Paşa Ibrahim.

Andrei a fost lovit cu suliţa mai întîi în piept, apoi între spete şi, pătruns fiind, pe urmă îi tăiară capul cu cuţitul. Iar Ioan s-a sfîrşit deasupra fiilor săi, Petru şi Antonin, cei cumplit munciţi cu cuţitul, în grumaji străpuns fiind s-a sfîrşit.

Şi a sfintei muceniţe Iraida, fecioara din Alexandria, care, ieşind la un izvor să scoată apă, a văzut mulţime de fecioare, bărbaţi, preoţi, diaconi şi călugări legaţi în corabie şi duşi la chinuire pentru mărturisirea numelui lui Iisus Hristos. Deci, aruncîndu-şi ea vasul cu apă, s-a amestecat între cei legaţi ai lui Hristos şi au legat-o şi pe ea cu dînşii. Apoi, sosind ei la Antinopol, cetatea Egiptului, după felurite munci, îi tăiară capul mai întîi ei, iar după dînsa, şi ceilalţi toţi îşi puseră capetele lor pentru Hristos.

Şi a cuvioaselor femei: Xantipei şi Polixeniei, uceniţele apostoleşti, care, fiind luminate de sfinţii apostoli în Spania, multe minuni au făcut cu numele lui Hristos şi pe mulţi i-au încredinţat şi cu pace s-au dus la Domnul.

Viaţa şi pătimirea Sfintei Întîia Muceniţă Tecla, cea întocmai cu apostolii (24 septembrie)

Cînd Sfinţii Apostoli Pavel şi Varnava propoveduiau bunăvestirea lumii, au mers şi în Iconia, şi petreceau la Onisifor, pe care Pavel îl pomeneşte în scrisoarea cea către Timotei, zicînd: "Să dea Domnul milă casei lui Onisifor, că de multe ori m-a odihnit şi de lanţurile mele nu s-a ruşinat" (2 Timotei 1,16). Atunci mulţi, ascultînd învăţătura lor şi văzînd semnele şi minunile care se făceau de dînşii, au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos. În casa lui Onisifor găzduind, adeseori intrau în sinagogă, şi, precum în casă aşa şi în sinagogă, grăiau cu îndrăzneală cuvîntul lui Dumnezeu, aducînd pe popoare la calea cea mîntuitoare şi la credinţa în Iisus Hristos. De acest lucru se scrie în Faptele Apostolilor: "Şi în Iconia au intrat ei (adică Pavel şi Varnava), ca de obicei, în sinagoga iudeilor, şi astfel au vorbit, încît o mare mulţime de iudei şi de elini au crezut... Deci multă

vreme au stat acolo, grăind cu îndrăz-neală în Domnul, Care da mărturie pentru cuvîntul harului Său, făcînd semne şi minuni prin mîinile lor" (Fapte 14,1,3).

În acea vreme, era acolo o fecioară frumoasă, avînd optsprezece ani, anume Tecla, fiică a maicii anume Teoclia, de neam mare şi slăvit, fiind logodită cu un tînăr din cei mai dintîi ai cetăţii, anu-me Famir, bogat şi frumos. Acesta, văzînd minunile ce se făceau de Apostoli, şedea cu alţii la vorba lor în casa lui Onisifor, la fereas-tră, şi, ascultînd, lua aminte cele grăite de dînşii. Şi a căzut sămînţa cuvîntului lui Dumnezeu pe pămînt bun şi, cu lucrarea Sfîntului Duh, s-a înrădăcinat adînc în inima ei şi a răsărit. Pentru că a crezut în Fiul lui Dumnezeu şi l-a iubit pe El şi s-a lipit de Dînsul cu tot sufletul. Iar Pavel, povăţuindu-se de Dumnezeu, a întins cu-vînt pentru feciorie şi curăţenie, spunînd că fecioara care îşi păzeşte fecioria pentru dragostea lui Hristos, are parte cu îngerii şi este mireasă a lui Hristos, iar Hristos îi este Mire, ducînd-o pe ea în cămara cea cerească. Grăind Pavel mult de aceasta, a deşteptat pe Tecla spre păzirea fecioriei ei. Pentru că a spus Tecla în inima sa, ca din acel ceas să-şi lase logodnicul ei şi toate dulceţile lumii acesteia, şi să slujească lui Hristos în curăţie feciorească pînă la sfîrşitul vieţii ei. Aşa, înţeleapta fecioară, prin curăţia sa, s-a făcut mireasa cerescului Mire cel curat şi s-a însoţit cu El prin osîrdnica dragoste, cu care s-a aprins înăuntru cu foc de la Serafimi şi prin dorirea nestricăciosului său Mire se topea ca ceara, încît s-au împlinit întru dînsa cuvintele proorocului împărat David: "Făcutu-s-a inima mea ca ceara ce se topeşte în mijlocul pîntecelui meu" (Psalm 21,15). Şi a şezut lîngă Pavel, ascultînd cuvîntul lui trei zile şi trei nopţi, ca şi cum se uitase pe sine, pentru că nu s-a dus nici la mîncare, nici la băutură, nici la odihnă, ci a stăruit ca şi oarecînd Maria, ceea ce şedea lîngă picioarele lui Iisus, întemeindu-şi toată mintea în Dumnezeu.

Cu singur cuvîntul Lui se hrănea, cum spune Mîntuitorul: "Nu numai cu pîine va trăi omul, ci cu tot cuvîntul care iese din gura lui Dumnezeu" (Matei 4,4). Iar Teoclia, înştiinţîndu-se de fiica sa Tecla că a crezut în Hristos şi se îndeletniceşte la auzirea cuvîn-tului lui Dumnezeu, mergînd, cu mînie a luat-o cu sila de la acea adunare folositoare de suflet, iar pe Sfinţii Apostoli propoveduitori i-a ocărît şi defăimîndu-i pe ei, trăgea cu de-a sila pe fiica sa, iar mai ales pe mieluşeaua lui Hristos de la turma Lui cea aleasă. Apoi, chemînd pe Famir, logodnicul ei, i-a zis lui: "De ce nu te în-grijeşti de mireasa ta căci s-a sălbăticit, că iată s-a amăgit de străi-nii aceia fermecători, care cu felurite cuvinte înşală pe oamenii cei nebuni, că şezînd lîngă dînşii de trei zile şi-a uitat de casa ei?".

Atunci Famir a început a o momi pe ea cu cuvinte bune, vorbind către dînsa cu dragoste; iar ea îşi întorcea faţa despre dîn-sul şi nu voia nu numai să vorbească ceva cu el, dar nici să se uite la dînsul, pentru că purta în inima sa pe alt Mire mai frumos cu podoaba decît fiii omeneşti, şi spre acesta privind cu ochii cei sufleteşti, în minte vorbea cu dînsul. Iar acel logodnic stricăcios şi vremelnic al ei s-a urît desăvîrşit de ea, care, văzîndu-se pe sine lepădat şi neiubit de Tecla, plîngea. Atunci mama ei, mîniindu-se, a apucat-o şi a început a o bate, trăgînd-o de împletiturile părului şi cu picioarele călcînd-o. Apoi a încuiat-o în cămară şi o chinuia cu foame; însă plecîndu-se spre dragoste, de căldura cea de maică biruindu-se, plîngea pentru dînsa. Apoi îmbrăţişînd-o şi sărutînd-o, o ruga pe ea cu

lacrimi, să nu se depărteze de logodnicul ei cel frumos, bogat, de bun neam şi de toţi cinstit. Apoi a pus-o pe ea la masă împreună cu logodnicul; iar ea, întorcîndu-se despre dînsul, şedea, şi, căutînd în jos, tăcea, negustînd nimic, ci numai suspina adeseori din adîncul inimii spre Mirele Ceresc.

Cînd Famir, momind-o, voi cu sila să o cuprindă şi să o sărute, ea îl scuipă în ochi şi se smuci din mîinile lui şi zbură ca o pasăre din cursă. Iar maica, iarăşi schimbîndu-se în mînioasă, a început a o bate. Iar Famir, mîhnindu-se, s-a dus la mai marele, jeluindu-se asupra lui Pavel şi i-a zis: "Un străin a intrat în cetate, vrăjind şi ameţind pe oameni şi abătîndu-i de la cinstirea zeilor, urmînd oarecăruia Hristos, pe care evreii L-au răstignit. Acela a ameţit şi pe o fecioară, Tecla, fiind logodită cu mine, care mai întîi foarte mă iubea, iar acum nici nu vrea să se mai uite la mine, ci se îngreţoşează de mine ca de un lepros şi fuge de mine ca de o fiară; aşa a întors-o vrăjitorul acela de la dragostea mea, nu ştiu ce făcîndu-i ei". Mai marele, chemînd pe Pavel, l-a întrebat pe el, de unde este şi ce face aici în cetate. El, după obicei, deschizînd apos-tolească gura sa, a grăit cuvîntul lui Dumnezeu, propoveduind numele lui Iisus Hristos.

Deci, mutînd mai marele în altă vreme judecata, a poruncit ca, legînd pe Pavel, să-l bage în temniţă, pînă ce va avea vreme ca să-l cerceteze pe el mai cu de-adinsul. Iar Tecla, auzind că a pus în temniţă pe Pavel pentru dînsa, s-a sculat noaptea şi ieşind în taină din casă, a alergat la temniţă, unde, aflînd pe străjeri păzind uşa temniţei, a scos de la sine gherdanul şi un ban de aur, şi le-a dat temnicerului ca să-i deschidă uşa şi să-i dea voie să meargă la Pavel. De acest lucru pomeneşte Sfîntul Ioan Gură de Aur, zicînd: "Ascultă pentru Sfînta Tecla: Aceea, ca să vadă pe Pavel, aurul său l-a dat străjerului temniţei; iar tu nici un ban nu vrei să dai, ca să vezi pe Hristos". Şi a făcut temnicerul după cererea ei, pentru că s-a bucurat de cel scump gherdan şi de moneda cea de aur şi a dus-o la Sfîntul Pavel.

Iar ea, căzînd înaintea lui cu lacrimi de bucurie, a sărutat le-găturile legatului lui Hristos. Iar Pavel, văzînd-o, s-a spăimîntat şi înştiinţîndu-se de la dînsa de toate cele ce a pătimit pentru cură-ţenie de la mama şi de la logodnicul ei, s-a bucurat foarte tare de bărbăţia tinerei fecioare şi i-a sărutat capul, binecuvîntînd-o şi lăudîndu-i credinţa ei şi fecioreasca curăţie, numind-o pe dînsa mireasa lui Hristos şi întîia fiică a sa, pe care prin bunăvestire a născut-o. Deci, şezînd Tecla cu Pavel ca fiica cu tatăl în temniţă, asculta părintească lui învăţătură şi pecetluia cuvintele lui în inima ei, ca pe o comoară de mult preţ. Iar el o învăţa pe ea din destul credinţa cea în Hristos Domnul, dragostea cea dumnezeiască şi paza curatei feciorii. Acolo mai desăvîrşit a învăţat-o, a întărit-o şi a făcut-o mireasă Fiului lui Dumnezeu, precum de aceasta scrie Sfîntul Grigorie de Nissa, zicînd: "Acest fel de mir (adică învă-ţătură) împreună cu crinul cel alb al curăţiei, Pavel a turnat din gura sa oarecînd în urechile sfintei fecioare. Adică Tecla era aceasta care, cu picăturile ce ies din crinii inimii, pe omul cel din afară l-a omorît şi toate gîndurile cele deşarte şi poftele le-a stins". Ase-menea şi Sfîntul Epifanie scrie: "Tecla a aflat pe Sfîntul Pavel, care avea un logodnic frumos, mai de frunte în cetate, prea bogat, prea cinstit şi luminos, de la a căruia

logodire Pavel a întors-o şi s-a lepădat acea sfîntă fecioară de toate bunătăţile pămînteşti, ca să cîştige pe cele cereşti".

Căutîndu-se în casa Teocliei, nu s-a aflat Tecla şi se făcu ţipăt, plîngere şi strigare şi căutînd mult, mama se tînguia pentru fiică, Famir pentru logodnică, iar slugile pentru stăpîna lor. Şi au alergat slugile în toate părţile, căutînd-o, şi întrebînd pe uliţe şi prin case şi nu o aflară nicăieri. Iar mai pe urmă s-a înştiinţat că este în temniţă şi, alergînd, o aflară pe ea şezînd lîngă Pavel, fiind legată de dumnezeiasca dragoste a cuvintelor lui, şi, luînd-o pe ea, au scos-o afară. Apoi înştiinţară de acestea pe mai marele cetăţii. Acesta şezînd la judecată, a chemat pe Pavel din temniţă, pe care văzîndu-l poporul adus, strigară către mai marele: "Omul acesta este fermecător, judecătorule, pierde-l pe el!". Mai ales Famir stă-ruia ca Pavel să fie pierdut, jeluindu-se asupra lui că a întors de la dînsul pe logodnica lui.

Deci, chemară şi pe Tecla, către care a zis mai marele: "De ce te îngreţoşezi de logodnicul tău cel atît de frumos şi de bun neam. Pentru ce nu te însoţeşti cu dînsul?". Iar ea privea către Pa-vel, şi nimic nu răspundea, "ca o mieluşea fără de glas lîngă cela ce o tunde". Atunci mama, schimbîndu-şi obişnuinţa sa cea de maică şi uitîndu-şi fireasca sa dragoste către fiica sa, ca o leoaică cum-plită, sau ca o ursoaică mînioasă, a răcnit către judecătorul, zicînd: "Arde pe această rea roabă, vrednică este de o aşa moarte, aceasta nu este fiica mea, că nu mă ascultă pe mine, maica ei. Arde-o pe aceasta ca să fie pildă altora, ca văzînd toate fecioarele cele ce sînt în cetatea aceasta, să se teamă şi să nu îndrăznească a nu asculta pe mamele lor şi a li se împotrivi precum aceasta a mea prea înră-utăţită şi într-adevăr nesupusă. Nu este aceasta fiica mea, nici năs-cută de mine, ci ramură uscată şi blestemată odraslă; deci, arde-o pe aceasta". Şi stăruia mama ca să se ardă fiica ei; iar Famir silea ca pierdut să fie Pavel.

Deci, judecătorul, cercetînd mult pe Pavel, s-a încredinţat că nu avea vreo vină mai mare, decît că propoveduia pe Hristos, şi nu l-a osîndit pe el la moarte, ci, bătîndu-l, a poruncit să-l alunge afară din cetate, ca să nu sfătuiască şi pe alte fecioare la păzirea fecio-riei. Şi izgoniră pe Pavel cu Varnava, precum şi pe Onisifor şi cu fiii lui. Dar şi însuşi Pavel se sîrguia să iasă din cetate, nu numai pentru că era izgonit de boier, de Famir şi de Teoclia pentru Tecla, ci pentru că poporul îmbulzindu-se, voia să-l ucidă pentru cuvîntul lui Dumnezeu şi pentru mărturisirea lui Iisus Hristos. De acest lucru Sfîntul Luca aminteşte în Faptele Apostolilor, zicînd: "Necre-dincioşii iudei au ridicat şi au umplut de răutate sufletele neamu-rilor asupra fraţilor". Şi se împărţi mulţimea cetăţii, unii adică erau cu iudeii, iar alţii cu Apostolii. Şi cum s-a făcut pornirea neamu-rilor şi a iudeilor cu mai marii lor, ca să-i ocărască şi să-i ucidă cu pietre, apostolii, înştiinţîndu-se, au fugit în cetăţile Licaoniei, în Listra şi în Derbez, iar de acolo în Antiohia. Însă, deocamdată, s-au ascuns cîteva zile nu prea departe de cetatea Iconiei, într-un mormînt lîngă calea care merge la Dafne, vrînd să ştie despre Tecla ce se va întîmpla cu dînsa.

Postind ei, se rugau pentru dînsa cu tot dinadinsul să o într-rească pe ea Domnul şi să facă minunată spre dînsa mila Sa, precum s-a şi făcut. De aceea, mult a silit-o pe ea mai

marele cetă-ţii ca să se întoarcă cu dragostea ei cea mai dinainte către logodnicul ei. Dar neajungînd la nici un sfîrşit mulţumitor, în cele din urmă a osîndit-o pe Tecla la ardere după pofta mamei ei. Şi dacă aduseră mulţime multă de lemne uscate, fîn şi vreascuri, punîndu-le într-o grămadă mare, au luat slujitorii pe sfînta ca s-o ridice deasu-pra stogului aceluia. Iar ea, nemaiaşteptînd să o ducă ei, singură degrab a mers la acea grămadă de fîn, de lemn şi de vreascuri şi făcînd semnul Crucii peste acea mare grămadă, s-a suit şi sta deasupra, gata fiind să ardă nu atît de focul cel materialnic, pe cît de văpaia dumnezeieştii iubiri, ca un Fenix. Stînd ea acolo, deasupra, privea spre mulţimea de lume adunată aici, şi a văzut pe Domnul, în chipul lui Pavel, stînd şi poruncindu-i ei să îndrăz-nească. De aici Sfîntul Ciprian alcătuieşte o rugăciune ca aceasta către Dumnezeu, zicînd: "Să stai înaintea noastră precum ai stat de faţă în legături lui Pavel, şi în foc, Teclei".

Dacă au pus focul de jos şi au aprins stogul împrejur, împre-surînd-o pe ea văpaia, se înălţa foarte sus. Atunci, îndată a venit un nor plin de apă şi s-a vărsat ploaie cu grindină mare şi a stins tot focul. Iar mai marele şi tot poporul au fugit la casele lor de vărsa-rea ploii şi de grosimea grindinei celei mari. Tecla a ieşit nevătă-mată, că nu s-a atins de dînsa focul. După aceea, nu s-a mai dus la casa mamei sale, nici a zăbovit în Iconia, ci s-a dus din cetate ca să caute pe duhovnicescul său părinte Pavel. În cale a întîmpinat pe un tînăr dintre ucenicii lui Pavel, din casa lui Onisifor, mergînd la cetate să cumpere pîine, pe care, văzîndu-l, l-a cunoscut şi l-a întrebat: "Unde se află acum Pavel, Apostolul lui Iisus Hristos?" Iar el a dus-o pe ea la mormîntul în care Pavel cu ceilalţi se ascun-seseră şi, în post răbdînd, se ruga lui Dumnezeu pentru dînsa.

Pe Tecla toţi văzînd-o vie şi sănătoasă, s-au bucurat cu bucu-rie foarte mare şi ridicîndu-şi ochii şi mîinile lor spre cer, au mul-ţumit lui Dumnezeu, Celui ce a păzit întreagă pe roaba Sa, şi, punînd înainte pîine, se întăriră. De acolo, sculîndu-se Pavel cu Varnava, au mers prin Listra şi prin Derbe, binevestind Evanghelia şi tămăduind pe cei neputincioşi. Şi le-a urmat lor şi Tecla pînă la Antiohia, unde, intrînd ei în cetate, s-a întîmplat că un oarecare Alexandru, mai mare în cetatea aceea, văzînd pe sfînta fecioară Tecla şi de frumuseţile ei cele mari minunîndu-se, s-a rănit asupra ei cu poftă neiertată. Că fiind tînăr şi cu îndestulare în desfătări petrecînd, se tăvălea în necurăţii, precum era obiceiul păgînilor. La început, părîndu-i-se că ar fi femeia lui Pavel, mai întîi pe Pavel cu mult aur îl silea, ca să nu-l oprească pe el de la dorinţa lui. Apoi, înştiinţîndu-se că nu-i femeie ci fecioară nemăritată, mai mult s-a aprins de ea, şi voia ca să şi-o ia lui de femeie pentru cele prea mari frumuseţi ale ei.

Deci, a început a momi pe Sfînta Tecla cu cuvinte spre dra-gostea sa, dar ea fugea de dînsul ca de un leu ce răcneşte, care căuta să înghită podoaba ei cea sufletească. Iar el, cu toate chipu-rile se îngrijea de dînsa, vrînd să o vîneze. Tot acesta, odinioară, în-tîmpinînd pe sfînta în cale, mergînd între oameni mulţi şi neputînd să mai rabde focul cel de desfrînare care ardea înăuntrul inimii lui, a lepădat ruşinea şi cu sila prinzînd-o, s-a apucat de grumajii ei. Iar ea striga cît putea, plîngînd şi zicînd: "Nu mă sili pe mine roaba lui Dumnezeu; de logodnic m-am lepădat şi oare cu tine m-aş învoi?" Acestea zicîndu-le, se zmucea tare din mîinile lui şi a rupt hainele de pe dînsul şi de ruşine mare l-a umplut pe

el. Mîniindu-se Alexandru, încă şi creştină ştiind-o că este, a dus-o la judecată la mai marele. Apoi, întrebînd-o de ce se îngreţoşează de nuntă, ea a răspuns: "Eu am pe Mirele meu Hristos, Fiul lui Dumnezeu, cu care m-am însoţit prin nunta cea duhovnicească".

Astfel, o silea pe ea mai marele ca să se lepede de Hristos şi să fie femeia unui bărbat. Iar după ce nu s-a supus, a osîndit-o să fie dată pradă fiarelor pentru aceste două pricini: Pentru buna-credinţă şi pentru curăţie. "De ce crede în Hristos şi pentru ce se leapădă de nuntă ?" o întrebă acela, fiind ea tînără şi frumoasă. Însă mai înainte de a fi dată pradă la fiare, că era amînată pentru a doua zi priveliştea aceea, a luat-o pe ea spre pază, în acea noapte în casa sa, oarecare femeie, anume Trifena, a cărei fiică Falconilla murise nu de mult, mai înainte de acea vreme.

Acea Trifena era de neam împărătesc, foarte cinstită, şi a cre-zut în Hristos după aceea, pe care o pomeneşte apostolul, scriind către Romani: "închinaţi-vă, zice, Trifenei şi Trifosei". Pe aceste două femei le pomeneşte martirologiul latin, în zece zile ale lui Noiembrie, astfel: "În Iconia Licaoniei sînt sfintele femei Trifena si Trifosia, care au sporit mult în creştineasca învăţătură, prin propo-veduirea Sfîntului Pavel şi pilda sfintei Tecla". Deci Trifena, luînd la sine pe Tecla, a petrecut cu dînsa toată noaptea aceea în duhov-nicească vorbă. Iar a doua zi s-a adunat mulţimea poporului care voia să vadă priveliştea, şi a venit mai marele cu toţi fruntaşii cetă-ţii şi au scos pe sfînta Tecla ca pe o mieluşa la junghiere şi a stat la locul ei unde era să fie mîncată de fiare.

Iar cînd au dat drumul fiarelor spre dînsa, toate umblau îm-prejurul ei şi nici una nu s-a atins de dînsa. Pentru că a încuiat Dumnezeu gurile fiarelor, precum oarecînd celor din groapa lui Daniil. Şi toţi cei ce se adunaseră la priveliştea aceea se mirau de această străină vedere, că fiarele îşi schimbaseră iuţimea lor în blîn-deţe de oi. Atunci unii din mulţime proslăveau pe Dumnezeu cel propoveduit de Tecla, iar alţii huleau, zicînd: "Are farmece în hai-nele ei şi pentru aceea nu se ating de dînsa fiarele". Aceeaşi ziceau şi mai marele cu fruntaşii cetăţii, că este fermecătoare şi a fermecat pe fiare ca să nu o vatăme pe ea. Apoi crezură de cuviinţă ca a doua zi s-o dea pe ea la mai multe şi la mai flămînde fiare. Şi o trimise iar la cinstita Trifena, care, primind pe Tecla de la prive-lişte sănătoasă, se bucura foarte, căci fiica ei ce murise i se arătase ei în vedenie, zicîndu-i: "Să ai pe Tecla în locul meu şi s-o rogi pe ea să se roage pentru mine la adevăratul Dumnezeu, ca să fiu mu-tată de aici la locul drepţilor". Pentru aceea Trifena a iubit foarte mult pe sfînta Tecla ca pe o fiică a sa şi cu toată inima s-a lipit de dînsa, văzînd-o pe ea că este roabă a lui Dumnezeu, cerîndu-i să se roage pentru fiica ei cea moartă, Falconilla.

Sfînta Tecla a început cu dinadinsul a se ruga cu lacrimi către înduratul Dumnezeu. Şi atît de mult au putut sfintele ei rugăciuni, încît Falconilla s-a mîntuit după moarte. Despre acest lucru mărtu-riseşte Sfîntul Ioan Damaschin, zicînd aşa: "Deci, au doar pe Falconilla nu a mîntuit-o întîia muceniţă după moarte? Dar, vei zice poate, că aceasta s-a petrecut după vrednicie, ca fiind întîia muce-niţă, şi se cădea să i se asculte rugăciunea. Însă eu la aceasta îţi zic: Bine, era întîia muceniţă. Dar gîndeşte-te pentru cine era rugăciu-nea! Nu pentru o păgînă şi slujitoare de idoli şi cu totul nesfinţită şi străină de Domnul?" Acelaşi

Damaschin ne dă aceeaşi mărturie şi a doua oară, cînd istoriceşte pentru Traian împăratul, cel mîntuit după moarte prin rugăciunile Sfîntului Grigore Dialogul, adăugînd la povestirea aceea şi ceva de Falconilla, zicînd aşa: "Aceasta zic şi de Falconilla ce s-a zis mai sus, că ea nici de o răutate alta n-a fost vinovată. Iar acesta, adică Traian, a rînduit la mulţi mucenici amară moarte. Minunat eşti, Stăpîne şi minunate sînt lucrurile Tale, şi pe a Ta negrăită milostivire o slăvim!". După această vrednică de cre-dinţă mărturie a Sfîntului Damaschin ni se încredinţează că Falco-nilla s-a mîntuit după moarte prin rugăciunile sfintei celei dintîi muceniţe Tecla.

Petrecînd Tecla în casa Trifenei pînă a doua zi, a poruncit tiranul să nu dea mîncare fiarelor, ca, fiind flămînde, mai de grabă să se pornească a sfîşia pe Tecla. Şi fiind ziua a treia, aduseră pe Sfînta Tecla la privelişte, ca să fie dată spre mîncare fiarelor. În urma ei mergea şi Trifena, plîngînd că fecioara cea frumoasă şi sfîntă, fiind nevinovată, se dă la moarte. Deci, punînd-o pe ea la locul cel de privelişte, a poruncit acel fără de ruşine boier să dez-brace pe sfînta, zicînd: "Poate în hainele ei vor fi farmece, pentru care nu o mănîncă pe ea fiarele. Dezbrăcaţi dar pe fermecătoarea aceasta şi vom vedea de va rămînea întreagă". Şi aşa stătea sfînta fecioară în priveliştea a tot poporul goală, avîndu-şi acoperămînt numai singură ruşinea, şi grăind ca David: "Ruşinea feţii mele m-a acoperit". Dînd drumul asupra ei fiarelor celor flămînde şi întărîtate, lei şi urşi, care, ieşind din închisorile lor şi văzînd pe fecioară stînd goală, îşi plecau capetele la pămînt şi cu ochii căutau în jos, ca şi cum le era ruşine de goliciunea cea fecioarească, şi se întorceau cu feţele lor de la dînsa. Şi era o minunată privelişte: fiarele cunoşteau ruşinea şi îşi întorceau ochii lor despre goliciunea fecioarească, iar oamenii cu ochi neruşinaţi priveau la dînsa. Astfel, fiara necuvîntătoare era mustrătoare şi judecătoare oamenilor în priveliştea aceea. Că acelea, din fire fiind fiare, obiceiul omului curat l-au primit în sine, iar oamenii, înţelegători fiind, în orbiciunile cele de fiare s-au schimbat. Însă ce au sporit? Nimic, pentru că, vrînd ca prin golirea cea din privelişte să necinstească pe înţeleapta fecioară, cinste i-au adăugat.

Sfîntul Ioan Gură de Aur, pomenind de bine, despre golirea celor două feţe: a femeii lui Pentefri în cămară şi a Teclei în adu-narea a tot poporul, zice: "Ce a folosit pe femeia egipteancă cea pătimaşă că s-a dezgolit în cămară? Şi ce a vătămat-o pe întîia muceniţă Tecla, că în privelişte a fost golită? Pentru că Tecla n-a greşit fiind golită, precum a greşit acea egipteancă. Nici de necinste nu s-a umplut, ci s-a încununat sfînta. Şi goliciunea acesteia în pri-velişte s-a încununat, iar aceea în cămara cea încuiată s-a ruşinat".

Deci, stînd Sfînta Tecla aşa în privelişte, una din leoaice venind, s-a sculat înaintea ei şi îi lingea picioarele, ca şi cum ar da cinste curăţiei celei fecioreşti. De acest lucru pomeneşte Sfîntul Ambrozie, zicînd: "Puteai să vezi fiara zăcînd jos şi picioarele sfintei lingînd şi cu mare glas mărturisind, că pe sfîntul trup fecioresc nu poate să-l vatăme. Se închina fiara aceleia ce i se dăduse ei spre mîncare, şi firescul său nărav uitîndu-şi, se îmbrăca în obiceiul pe care oamenii l-au pierdut!".

Văzînd poporul că fiarele nimic nu vatămă pe sfînta, au stri-gat cu mare glas: "Mare este Dumnezeul pe care îl propoveduieşte Tecla!". Iar chinuitorul n-a cunoscut puterea lui Dumnezeu şi a gîndit alt lucru spre pierderea Sfintei Tecla: a săpat o groapă, şi cu felurite jivini umplînd-o, a aruncat în ea pe sfînta. Dar Cel ce a încuiat oarecînd gurile leilor, Acela limbile cele otrăvite ale şer-pilor le-a tîmpit, furia lor a îmblînzit-o şi otrava lor a pierdut-o. Şi a ieşit sfînta de acolo nevătămată, toţi minunîndu-se şi spăimîn-tîndu-se de această străină vedere.

Nepricepîndu-se chinuitorul ce să facă mai mult, a gîndit una ca aceasta, cea mai de pe urmă muncă: aducînd doi junci puternici, a poruncit să o lege pe Tecla cu un picior de unul şi cu un picior de altul şi cu bolduri înfierbîntate să împungă pe junci, ca fugind, să o rupă în două. Dar şi aceasta făcînd-o, sfînta s-a aflat întreagă, căci cînd o legară pe ea cu frînghii tari de juncii aceia şi cu înfo-cate fiare începură a-i îmboldi, îndată funiile ca nişte fire de păian-jeni s-au rupt, iar juncii au fugit şi sfînta a rămas pe loc, neavînd nici-o vătămare. Atunci mai marele, mirîndu-se de cele ce se fă-ceau, a început a cunoaşte dumnezeiasca putere care era cu fecioa-ra aceasta. Şi chemînd pe Tecla, i-a zis ei: "Cine eşti tu, şi ce fel de putere este cu tine, că nimeni nu poate să te vatăme pe tine?" Iar ea nimic nu răspundea, decît numai aceasta: "Sînt roabă a Dumnezeului celui viu".

Temîndu-se nelegiuitul de Dumnezeul Cel ce păzea de toată vătămarea pe Tecla, a poruncit să o îmbrace în haine de cinste, şi i-a dat drumul, dîndu-i o hotărîre ca aceasta: "Pe Tecla, roaba lui Dumnezeu, o las slobodă!". Şi a mers Tecla în casa Trifenei şi s-a făcut bucurie mare în casa aceea pentru eliberarea Teclei care, pe-trecînd cîtăva vreme la Trifena, propovăduia cuvîntul lui Dumnezeu şi pe mulţi i-a învăţat acolo să creadă în Hristos. Apoi a dorit să vadă pe Pavel, părintele şi învăţătorul ei, pe care aflîndu-l, voia să-i urmeze lui. Iar el a oprit-o pe ea, zicînd: "Nimeni nu merge la răz-boi cu mireasa!" Luînd binecuvîntare de la Apostolul, s-a dus în Seleucia şi s-a sălăşluit la un loc pustiu, în oarecare munte aproape de Seleucia, şi acolo vieţuia în post, în rugăciune şi în dumnezeiasca gîndire, şi făcea minuni multe, tămăduind toate boalele, pentru că înştiinţîndu-se despre dînsa mulţimea credincioşilor, veneau aco-lo, aducîndu-şi neputincioşii lor, pe care îi tămăduia.

Apoi s-a întîmplat oarecînd, în acel loc unde petrecea sfînta, că mergea alături un jertfitor păgînesc din Seleucia călare pe cal, care, văzînd pe Sfînta Tecla adunîndu-şi verdeţuri de hrană şi vă-zînd-o pe ea foarte frumoasă la faţă, a poftit-o pe ea cu gînd necu-rat şi, lovindu-şi calul, s-a repezit spre dînsa, vrînd să-şi săvîrşească pofta lui; iar sfînta, cu puterea lui Dumnezeu întărindu-se, l-a apu-cat pe el şi l-a trîntit la pămînt, şi atît de tare l-a izbit de pămînt, încît trei zile a zăcut mut şi nemişcat. Iar oamenii cei ce treceau pe calea aceea, văzînd pe jertfitorul că zăcea ca un mort, nu se price-peau ce i s-a întîmplat. Apoi, a treia zi s-a făcut ştire de aceasta şi în cetate, de unde mulţime de oameni au mers la dînsul, vrînd să vadă întîmplarea şi să-l ia la casa lui. Dar el abia venindu-şi în sine şi ca din somn deşteptîndu-se, a stat pe picioarele sale şi a zis: "Pe o zeiţă oarecare am văzut şi de la aceea am pătimit primejdia aceasta".

Abia a putut să meargă la casa sa, fiind bolnav de lovirea ace-ea. Apoi chemînd un zugrav, i-a poruncit lui să închipuiască pe o scîndurică pe fecioara aceea ce era ca de optsprezece ani. Iar cînd zugravul a început a o închipui după rînduiala lui Dumnezeu, a nimerit foarte bine asemănarea Sfintei Tecla şi, ca pe o vie închi-puire, a dus-o la jertfitorul care, văzînd icoana cea cu totul aseme-nea Sfintei Tecla, a zis: "Cu adevărat, o fecioară ca aceasta am văzut eu".

Luînd icoana, a sărutat-o şi îndată desăvîrşit s-a însănătoşit. Şi sculîndu-se din pat, păzea cu cinste în casa sa acel chip al Sfintei Tecla. După aceasta a crezut în Hristos cu toată casa sa, prin pro-povăduirea Sfintei Tecla cea întocmai cu apostolii, care, în acel loc petrecînd ani îndestulaţi, pe mulţi i-a povăţuit la calea mîntuirii şi multora le-a ajutat în nevoi şi toate neputinţele a tămăduit. Apoi doctorii şi vrăjitorii cei ce erau în Seleucia, văzînd că toţi cei ce de orice boală erau cuprinşi, lăsîndu-i pe ei, se duceau la Tecla, cărora acum meşteşugul fiindu-le întru nimic şi lipsindu-se de cîştigul de mai înainte sărăciseră, s-au mîhnit foarte mult şi s-au mîniat asupra tămăduitoarei celei bune Tecla, care fără de plată tămăduia pe cei ce veneau la dînsa; şi de mare zavistie şi de mînie fiind porniţi, au rînduit să îndemne asupra ei pe nişte tineri fără de ruşine, ca să o spurce pe ea cu sila. Aceştia grăiau între ei zavistnicii zicînd: "Fecioara Tecla este curată şi pentru aceea este plăcută marii zeiţe Artemida, care îi ascultă cererile ei şi îi dă putere de tămăduiri neputincioşilor. Iar de va fi spurcată, se va întoarce de la dînsa Artemida şi se va lua de la dînsa puterea cea tămăduitoare şi se va mări iar meşteşugul nostru cel doftoricesc".

Aşa între ei sfătuindu-se, s-au sîrguit să găsească pe acei fără de ruşine, la un lucru ca acela, pe care îmbătîndu-i cu vin, i-au rugat să meargă şi să spurce pe Tecla. Şi le-a dat lor aur mult şi le-a făgăduit să le dea mai mult de ar face Teclei silă, pentru că fiind nebuni şi necredincioşi, nu ştiau aceasta, că Tecla, nu cu pu-terea Artemidei, ci cu darul lui Hristos tămăduieşte toată neputinţa şi toată boala. Iar tinerii cei fără de ruşine, îmbătîndu-se de vin, şi sfătuindu-se cu doctorii şi cu vrăjitorii, au mers la dînsa degrab, aprinşi fiind de poftă, plini de spurcate gînduri şi de scopul cel rău, pe care văzîndu-i Tecla, i-a întrebat: "Ce vreţi fiilor?" Iar ei au în-ceput a grăi cuvinte spurcate.

Deci, auzind acestea Sfînta Tecla şi cunoscînd gîndul lor cel rău, a fugit din mîinile lor; aceea care oarecînd de fiare nu se înfri-coşase, fugea acum de acei oameni neruşinaţi. Iar ei, ca vînătorii pe oaie, o izgoneau pe dînsa prin pustie. Cînd era aproape să o ajun-gă, s-a rugat lui Dumnezeu ca să o izbăvească pe ea din mîinile acelor neruşinaţi. Şi îndată, un munte de piatră, care se afla acolo, s-a desfăcut din porunca lui Dumnezeu, primind pe sfînta înlăuntrul său.

Astfel i s-a apărat fecioria ei şi mormînt cinstitului ei trup s-a arătat pentru acea piatră, că acolo şi-a dat sufletul în mîinile Domnului. Ea era de nouăzeci de ani, iar acum petrece în viaţa cea nesfîrşită, mărind pe dătătorul de viaţă Hristos Dumnezeu, Cel îm-preună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh mărit, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

De vreme ce în viaţa sfintei acesteia, după întîmplare s-a pomenit Traian Împăratul Romanilor, care după moartea sa s-a mîntuit prin rugăciunile Sfîntului Grigorie, papă al Romei († 604), socotesc că este de trebuinţă ca şi povestirea cea despre dînsul a Sfîntului Ioan Damaschin aici să o pomenim. În cuvîntul său de la Sîmbăta lăsatului de carne scrie aşa: "Grigorie Dialogul, episcopul vechii Rome, bărbatul, precum îl ştiu toţi, vestit în sfinţenie şi în înţelegere, de care se spune că la Sfînta Liturghie slujea cu dînsul şi dumnezeiescul înger; acesta oarecînd, pe o cale pietroasă mer-gînd, a stat cu osîrdie la rugăciune tare către iubitorul de suflete Dumnezeu, pentru iertarea păcatelor lui Traian împăratul. Îndată a auzit un glas de la Dumnezeu zicînd: "Rugăciunea ta am auzit-o şi îi dau iertare lui Traian, dar tu să nu mai adaugi încă să-mi mai aduci Mie rugăciuni pentru cei necuraţi!".

În această zi mai facem pomenirea cuviosului părintelui nostru Coprie, cel ce s-a postit în locaşul marelui Theodosie din Palestina. Încă se află şi alţi cuvioşi Coprii, pe care îi găsim la 9 iulie.

Viaţa Cuvioasei Maicii noastre Eufrosina
(25 septembrie)

(Culegere după descrierile lui Ieronim şi sf. Simeon Metafrast)

A fost un om în cetatea Alexandriei, anume Pafnutie, bogat, mărit, cinstit şi temător de Dumnezeu, păzind poruncile Domnului şi vieţuind cu dumnezeiască plăcere. Acesta avea o femeie asemenea lui, bună, dreptcredincioasă şi plăcută lui Dumnezeu, dar era stearpă. De acest lucru erau amîndoi mîhniţi, pentru că nu aveau cui să-şi lase averile, ca după moartea lor să le poată rîndui bine.

Mîhnindu-se pentru nerodirea lor, totdeauna se rugau lui Dumnezeu ca să le dea rod însoţirii lor şi făceau nu numai multe milostenii la săraci, la biserici şi la mănăstiri, dar încă petreceau în post şi în rugăciuni, mergînd pe la bisericile lui Dumnezeu şi cerînd să-şi cîştige dorirea de la Ziditorul a toate.

Odată, sculîndu-se Pafnutie, a mers la o mănăstire în care auzise că egumenul este sfînt şi a dat la acea mănăstire o milostenie mare. Şi vorbind cu egumenul, s-a folosit de la dînsul şi cunos-cîndu-l că este bine plăcut lui Dumnezeu, i-a spus lui mîhnirea sa pentru nerodire. Apoi închinîndu-se, îi cerea să se roage pentru dînsul lui Dumnezeu cu fraţii săi, că doar ar putea să se numească tată de fiu.

Iar Dumnezeul cel prea bun care ascultă rugăciunile celor ce se roagă Lui cu osîrdie şi îl cheamă pe El cu tot adevărul, a auzit rugăciunile egumenului şi a binecuvîntat pe Pafnutie cu rodul înso-ţirii lui, pentru că a dezlegat nerodirea femeii sale şi le-a dat lor o fiică

foarte frumoasă. De această odraslă bucurîndu-se, mare mulţu-mită au dat lui Dumnezeu şi, botezînd-o pe ea, i-au pus numele Eufrosina. Apoi la mănăstirea aceea adeseori mergînd Pafnutie, dădea milostenia la toţi călugării şi spre egumenul acela mare dragoste a cîştigat, pentru vorbele sale cele folositoare şi pentru rugăciunile lui, prin care şi-a cîştigat dorirea de la Dumnezeu.

Trecînd doisprezece ani de la naşterea Eufrosinei, maica ei s-a mutat din viaţa aceasta, iar Pafnutie a rămas învăţîndu-şi pe fiica sa dumnezeiasca Scriptură, la care degrab copiliţa deprinzîndu-se, se îndeletnicea la citirea sfintelor cărţi, ducîndu-se vestea de bună înţelegerea ei şi de frumuseţea ei prin toată cetatea Alexan-driei.

Drept aceea, mulţi din cei de bun neam şi din bogaţii cetăţeni se întreceau care mai de care să o ia pe ea în căsătorie, şi unul pe altul întrecîndu-se, grăiau tatălui ei de aceasta. Iar Pafnutie le răs-pundea: "Precum va vrea Domnul, aşa să fie!". Deci, oarecare, care întrecea pe toţi cu bunul neam, cu dregătoria, cu bogăţia şi cu mărirea, a rugat pe Pafnutie ca să dea fiului său pe fiica sa în căs-nicie şi s-a învoit Pafnutie. Apoi întărind cuvîntul, a hotărît vremea în care să se şi facă nunta fiilor lor. Intre acestea a luat Pafnutie pe fiica sa şi s-a dus cu dînsa la mănăstire, ducînd daruri egumenului acela care îi era lui iubit părinte, şi i-a zis: "Rodul rugăciunilor tale, pe fiica mea, am adus-o la tine, părinte sfinte, ca să te rogi pentru dînsa, că a venit timpul să o dau pe ea la bărbat". Iar egu-menul a binecuvîntat-o pe ea şi şezînd, vorbea cu Pafnutie pentru folosul sufletului; iar pe fecioară o învăţa pilde morale şi mult a grăit către dînsa pentru curăţie şi smerenie, pentru frica şi dragostea de Dumnezeu şi pentru milostenie. Iar ea pe toate acestea le scria în inima sa, ca o smerită şi binepricepută, că acum avea optsprezece ani de la naştere.

Deci, le-a dat binecuvîntare egumenul să se odihnească în casa de oaspeţi cea mănăstirească. Şi a petrecut acolo Pafnutie trei zile cu fiica sa, ascultînd în toate zilele citirea şi cîntarea bise-ricească, şi privind nevoinţele cele monahiceşti, se minuna de viaţa lor, zicînd în sine: " Fericiţi sînt oamenii aceştia că şi aici ca îngerii vieţuiesc, şi după această viaţă se vor sălăşlui cu îngerii în cer!".

Astfel a început inima ei a se umplea de dumnezeiască rîvnă, spre urmarea vieţii lor celei sfinte. Iar după acele trei zile a zis Pafnutie către egumenul: "Porunceşte roabei tale să se închine ţie, pentru că vrem să mergem acasă". Iar Eufrosina, căzînd la picioare-le egumenului, a zis: "Rogu-mă ţie, părinte, să te rogi pentru mine, ca să-mi mîntuiască Dumnezeu sufletul meu!". Iar egumenul a bi-necuvîntat-o pe ea cu dreapta sa, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ştii pe om mai înainte de naşterea lui, Tu însuţi să Te îngrijeşti de această roabă a Ta, ca să se învrednicească părţii şi petrecerii îm-preună cu toţi cei ce bine Ţi-au plăcut Ţie". Şi închinîndu-se egu-menului şi fraţilor, plecară din mănăstire. Trebuie ştiut că tatăl ei, oridecîteori afla pe cale sau în cetate vreun călugăr, îl aducea pe el în casa sa, şi îl ospăta, rugîndu-l să se roage lui Dumnezeu pentru dînsul şi pentru fiica lui.

După aceasta, în mănăstirea aceea s-a apropiat ziua pomenirii celui ce a întemeiat mănăstirea aceea şi a trimis egumenul pe unul din fraţi, ca să poftească pe făcătorul său de bine, Pafnutie, să vină la dînşii în ziua aceea ca împreună să facă pomenirea. Deci, mergînd fratele la casa lui Pafnutie, a întrebat pentru dînsul unde este. Iar slugile i-au răspuns unde se dusese. Iar Eufrosina, în-ştiinţîndu-se de venirea călugărului în casa lor, l-a chemat pe el la sine, şi a început a-l întreba: "Spune-mi mie, părinte, pentru dra-gostea Domnului, cîţi fraţi aveţi în mănăstire?" Iar el a răspuns: "Trei sute cincizeci şi doi". Şi l-a întrebat pe el iar: "Dar, de ar mai veni încă cineva la voi şi ar vrea să vieţuiască cu voi, oare l-ar primi pe el egumenul?" Răspuns-a fratele: "Incă şi cu bucurie îl primeşte după cuvîntul Domnului: Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară". A zis Eufrosina: "Oare toţi împreună cîntaţi şi pos-tiţi?" A răspuns fratele: "La cîntare împreună cîntăm, iar pentru post, cine precum vrea şi pe cît poate, atîta face".

Întrebînd fecioara pe călugăr pentru toată rînduiala mănăs-tirească, a zis către dînsul: "Aş fi vrut şi eu să duc astfel de viaţă, dar mă tem a supăra pe tatăl meu, care pentru bogăţia deşartă a acestei lumi, vrea să mă dea după bărbat". I-a zis călugărul: "Să nu vrei, fecioară, să te însoţeşti cu bărbat vremelnic şi stricăcios, ci să te logodeşti pe tine cu Hristos, Care, în locul deşertăciunilor tre-cătoare ale acestei lumi, de le vei părăsi pentru Dînsul, îţi va da cereasca împărăţie şi petrecerea cea împreună cu îngerii. Deci, în taină să ieşi şi să mergi la o mănăstire şi schimbă-ţi chipul mire-nesc, să te îmbraci în haine călugăreşti ca să nu fii cunoscută".

Auzind acestea fecioara, s-a bucurat şi a zis călugărului: "Cine mă va tunde pe mine?" Iar el i-a zis: "Iată, tatăl tău va merge cu mine la mănăstirea noastră şi va petrece acolo trei sau patru zile, iar tu să chemi pe cineva din părinţii călugări şi precum vei vrea, îţi va ajuta cu bucurie".

Acestea grăindu-le, a venit Pafnutie şi văzînd pe călugăr, l-a întrebat pe el, zicînd: "Pentru ce te-ai ostenit pînă la noi, părinte?" Iar el i-a răspuns: "A sosit pomenirea părintelui nostru, care ne-a fondat mănăstirea şi te pofteşte egumenul să vii la noi şi să faci praznicul împreună cu noi, apoi vei pleca după aceea". Deci, s-a bucurat Pafnutie şi, luînd multe din casa sa spre trebuinţa bisericii şi pentru ospătarea fraţilor, a mers cu călugărul la mănăstirea aceea. Acolo zăbovind el, a trimis Eufrosina pe o slugă credincioasă, zicîndu-i: "Să mergi în locaşul lui Teodosie şi, intrînd în biserică, pe oricare călugăr vei afla, să-l chemi aici!".

Deci ducîndu-se după porunca ei, iată, cu rînduiala lui Dumnezeu ieşea un călugăr din mănăstirea sa, ducîndu-şi lucrul mîinilor sale spre vînzare. Văzîndu-l sluga, l-a rugat să meargă cu dînsul în casa stăpînului său. Şi a mers în casa lui Pafnutie. Văzînd Eufrosina pe cinstitul călugăr, s-a sculat şi i s-a închinat lui, zicînd: "Roagă-te pentru mine, părinte". Şi s-a rugat călugărul după obiceiul său, iar după rugăciune a binecuvîntat-o pe ea şi a şezut. Apoi a început Eufrosina a grăi: "Stăpînul meu, eu am tată creştin şi rob al lui Dumnezeu foarte bogat, iar mama mea a trecut din această viaţă. Deci, tatăl meu vrea, din pricina averilor sale, să mă dea acestei deşarte lumi, iar eu nu aş fi vrut să mă întin cu spurcăciuni

lumeşti, dar mă tem să supăr pe tatăl meu. Nu ştiu ce să fac. Pentru aceasta toată noaptea am petrecut fără somn, rugîndu-mă lui Dumnezeu ca să arate milă sufletului meu. Apoi făcîndu-se ziuă, am vrut să trimit la biserică şi să chem pe un părinte, ca să aud de la dînsul un cuvînt de folos şi să mă povăţuiască ce ar trebui să fac. Deci, mă rog ţie, părinte, învaţă-mă calea lui Dumnezeu, că ştiu că Dumnezeu te-a trimis aici".

Bătrînul, deschizîndu-şi gura, a zis: "Domnul grăieşte în Evanghelie: "De nu va urî cineva pe tatăl său, pe mamă, pe femeie, pe fii, pe fraţi şi pe surori, ba încă şi sufletul său, nu va putea să-Mi fie Mie ucenic" (Luca 14,26). Mai mult nici eu nu ştiu ce să-ţi spun ţie. Însă de vei putea suferi aprinderea firii, lasă-le pe toate şi fugi de lumea aceasta, ca şi Israel de robia lui Faraon. Iar averile tatălui tău au mulţi moştenitori, adică bisericile şi mănăstirile, spitalele, casele de oaspeţi, sărmanii şi văduvele, străinii, temniţele şi robiţii, şi unde va vrea tatăl tău să împartă moştenirea ta, iar tu însăţi îngrijeşte-te de sufletul tău". Şi i-a răspuns fecioara: "Cu ajutorul lui Dumnezeu şi prin rugăciunile tale, părinte, cred că mă voi putea osteni pentru sufletul meu, Dumnezeu ajutîndu-mi mie". Stareţul i-a răspuns: "O dorire şi hotărîre ca aceasta să nu se îndelun- gească, că întîrzierea nu aduce căinţă; deci, acum este vremea de pocăinţă!" Iar Eufrosina a zis lui: "Pentru aceea te-am şi ostenit, părinte, ca dorinţa inimii mele să o împlineşti şi făcînd rugăciune, să mă binecuvîntezi, şi să-mi tunzi părul capului". Deci, sculîndu-se stareţul, a făcut rugăciune şi după dumnezeiască rînduială a tuns-o pe ea, îmbrăcînd-o în chipul cel îngeresc, punînd schima pe dînsa, şi rugîndu-se pentru ea, a zis: "Dumnezeu, Cel ce mîntuieşte pe toţi sfinţii Săi, acela să te păzească pe tine de tot răul!".

Acestea zicînd stareţul, s-a dus în calea sa, bucurîndu-se şi slăvind pe Dumnezeu. Iar Eufrosina, gîndind în sine, zicea: "De mă voi duce într-o mănăstire de fecioare, tatăl meu mă va căuta, mă va afla şi mă va scoate pe mine cu sila de acolo, pentru mirele meu. Deci, mă voi duce într-o mănăstire bărbătească unde să nu mă ştie nimeni". Acestea gîndindu-le, seara tîrziu s-a îmbrăcat în haine bărbăteşti, şi, tăinuindu-se de toţi, a ieşit din casa sa, luînd cincizeci de bani de aur cu sine, şi s-a ascuns în acea noapte într-un oare-care loc. Iar a doua zi a venit tatăl ei în cetate şi, vrînd Dumnezeu, îndată a mers la biserică; iar Eufrosina s-a dus la acea mănăstire în care tatăl ei era cunoscut. Sosind la poartă, a bătut şi a zis portarului: "Mergi de spune egumenului că un famen a venit de la palatele împărăteşti şi stă înaintea porţii, poftind ca să vorbească cu sfinţia sa!"

Deci, ieşind egumenul, s-a aruncat Eufrosina înaintea lui la pămînt închinîndu-se feţii sale celei cu sfîntă podoabă. Iar el, ridicînd-o pe ea, a făcut rugăciune după obicei şi au şezut. Apoi a început egumenul a o întreba pe ea: "Pentru ce ai venit la noi, fiule?" Iar Eufrosina a răspuns: "Eu, părinte, am fost în slujba palatelor împărăteşti, fiind famen, şi am vrut să primesc viaţa călugărească, căci n-am aflat în rînduiala aceasta, viaţă mie de folos în cetate; ci auzind de petrecerea voastră cea bună, am venit aici, dorind să vieţuiesc cu voi".

Egumenul i-a zis: "Bine ai venit, fiule, iată mănăstirea este înaintea ta şi, dacă vrei, petreci cu noi". Apoi i-a zis: "Cum îţi este numele?" Eufrosina a răspuns: "Numele meu este

Smaragd". Atunci egumenul i-a zis: "Fiule Smaragde, eşti tînăr şi nu vei putea să petreci singur în chilie. Ţi se cuvine să ai lîngă tine un mai mare ca învăţător, care să te înveţe în viaţa călugărească rînduiala şi obi-ceiurile". Fecioara a răspuns: "Precum vrei, stăpîne, aşa să rîndu-ieşti pentru mine". Apoi, scoţînd cei cincizeci de bani de aur, i-a dat egumenului, zicîndu-i: "Primeşte acestea, părinte, iar de voi începe a vieţui aici, atunci şi cealaltă avere a mea, care a rămas în cetate, se va aduce aici".

Chemînd egumenul pe unul din fraţi, anume Agapet, om sfînt şi desăvîrşit în faptele bune, i-a dat în seama lui pe Smaragd, zicîndu-i: "Acest tînăr, de acum să-ţi fie ţie fiu şi ucenic; aşa să-l iubeşti pe el, ca să-şi întreacă pe învăţătorul". Apoi, plecîndu-şi genunchile şi rugîndu-se, a însemnat egumenul pe Smaragd. Şi răspunzînd toţi amin, l-a luat pe el Agapet în chilia sa, şi-l învăţa îngereasca viaţă. Deci, avea Smaragd faţa foarte frumoasă şi cînd intra la rugăciune în Biserică, pe mulţi îi supăra diavolul prin gînduri nefolositoare, răpindu-i spre frumuseţea lui Smaragd. Şi se scîrbeau asupra egu-menului, zicîndu-i: "Pentru ce atîta de frumoasă faţă ai adus în mănăstire, care aduce atîta sminteală celor mai neputincioşi fraţi?" Auzind aceasta egumenul, a chemat pe Smaragd şi i-a zis: "Frumoasă este faţa ta, fiule, a căreia vedere nu este de folos celor slabi, care nu au biruit desăvîrşit încă războiul vrăjmaşului. Deci, eu vreau ca să te linişteşti singur în chilia ta şi acolo să te rogi, fără a mai veni în sobor. Acolo şi hrană îţi va da mai marele tău, şi să nu ieşi nicăieri de acolo". Iar ea a răspuns: "Precum vei porunci, Avvo, aşa voi face". Şi a poruncit egumenul lui Agapet să gătească o chi-lie deosebită în care să petreacă Smaragd. Şi a făcut Agapet toate cele poruncite lui de egumenul, şi a pus pe Smaragd în chilia cea deosebită. Acolo se nevoia în rugăciune cu post şi priveghere, ziua şi noaptea slujind lui Dumnezeu în curăţenia inimii, încît se minuna mai marele ei, fericitul Agapet. Pentru aceasta la toţi fraţii spunea spre folos ostenelile şi nevoinţele lui, şi toţi folosindu-se, proslăveau pe Dumnezeu Care săvîrşea atîta putere în tinereţele cele copilăreşti.

Iar Pafnutie, tatăl ei, cînd s-a întors acasă, grăbindu-se a intra în cămara în care fiica lui vieţuia, şi neaflînd-o pe ea, s-a umplut de necaz şi de mîhnire, şi a început a întreba cu mînie pe slugi şi pe slujnice ce a făcut Eufrosina şi unde s-a dus. Slugile răspunseră: "Aseară am văzut-o pe ea, iar acum nu se arată şi gîndeam că tatăl logodnicului ei venind, a luat-o pe ea la sine". Şi a trimis Pafnutie pe slugi la casa lui şi nu o aflară. Iar auzind de acesta logodnicul şi tatăl lui, s-au mîhnit foarte, şi venind la Pafnutie, îl aflară pe el foarte întristat, zăcînd la pămînt şi plîngînd, şi i-au zis lui: "Oare nu cumva cineva a amăgit-o şi a fugit cu dînsa?" Şi îndată trimiseră slujitori călări prin toată Alexandria spre căutarea ei, şi o căutau prin căi şi prin casele tuturor cunoscuţilor lor, pe mal şi în corăbii. Apoi străbătură şi mulţime de mănăstiri de fecioare şi cîmpii şi pustietăţi, munţi şi peşteri, cu dinadinsul căutînd pe fiica mîhnitului tată şi neaflînd-o pe ea, s-au întors tînguindu-se şi plîngeau după dînsa ca după o moartă. Astfel, mirele se tînguia după logodnica sa, socrul se mîhnea după nora sa, iar tatăl după fiica sa, precum oare-cînd Iacov după Iosif cu amar plîngea, jeluindu-se aşa: "Vai mie, fiica mea cea dulce! Vai mie, lumina ochilor mei! Vai mie, mîn-gîierea sufletului meu! Cine mi-a furat comoara mea? Cine mi-a răpit averea mea? Cine mi-a risipit bogăţia mea? Cine mi-a uscat vlăstarea mea? Cine mi-a stins făclia mea? Cine mi-a luat nădejdea mea? Cine a silit pe frumuseţea fiicei mele? Ce fel de lup a

răpit pe mieluşeaua mea? Care loc a ascuns aşa de repede faţa ei cea luminată? Aceea era ridicarea neamului meu, aceea era toiagul bă-trîneţelor mele, aceea îmi era mîngîierea în întristări! Pămîntule, pămîntule, să nu-mi acoperi trupul meu, pînă ce nu voi şti ce s-a întîmplat Eufrosinei, fiica mea! Unele ca acestea grăindu-le Pafnutie cu plîngere, toţi cei ce se adunaseră acolo, prieteni şi vecini, şi-au ridicat glasurile şi plîngeau împreună cu Pafnutie, tînguindu-se de cea neaşteptată pierzare a fiicei lui.

Apoi, neaflînd Pafnutie răcorire în întristarea sa, s-a dus la cea mai înainte pomenită mănăstire în care şi fiica lui la închisoare se nevoia, şi căzînd la picioarele egumenului, a zis: "Să nu încetezi, părinte, rugîndu-te lui Dumnezeu, ca să se afle osteneala rugă-ciunilor tale, că nu ştiu ce s-a făcut cu fiica mea. Oare a răpit-o pe ea cineva? Sau dintr-o altă întîmplare oarecare a pierit?" Auzind aceasta cinstitul stareţ, s-a turburat foarte şi adunînd la sine pe toţi fraţii, le-a zis: "Să arătaţi dragoste, fraţilor, să vă rugaţi Domnului, ca să binevoiască a ne descoperi nouă pe fiica prietenului şi bine-făcătorului nostru Pafnutie"

Deci, au postit şi s-au rugat toţi în toată săptămîna, dar nu li s-a făcut despre aceasta nici o descoperire, precum mai înainte într-alte cereri li se făcea. Că rugăciunea Eufrosinei se înălţa la Dumnezeu ziua şi noaptea, ca să nu o facă pe ea Dumnezeu arătată în această viaţă. Şi biruia cu rugăciunea ei rugăciunile tuturor fraţilor. După ce n-a cîştigat descoperirea, a început egumenul a mîngîia pe Pafnutie, zicîndu-i: "Să nu slăbeşti, fiule, pentru certarea Domnului, că pe care îl iubeşte Domnul îl ceartă. Însă să ştii aceasta: că fără de voia Domnului nici o pasăre nu cade pe pămînt, cu cît mai ales fiica ta. Fără de porunca lui nimic nu se face. Pentru că ştiu că fiica ta şi-a ales partea cea bună şi de aceea nu s-a descoperit pentru dînsa ceva nou de la Dumnezeu. Că de ar fi căzut în lucruri rele, care să nu fie, nicidecum n-ar fi trecut cu vederea Dumnezeu atîta osteneală a fraţilor mei, ci desăvîrşit ne-ar fi arătat pentru dîn-sa. Dar am nădejde spre Domnul, că încă trăind în această viaţă, Dumnezeu o va arăta ţie". Auzind acestea Pafnutie, s-a mîngîiat puţin de mîhnire şi mulţumind lui Dumnezeu, s-a dus la casa sa. Şi se ruga în toate zilele cu dinadinsul şi făcînd lucruri bune, dădea milostenie multă la cei ce aveau trebuinţă.

După cîteva zile s-a dus iar la mănăstire, făcînd rugăciune împreună cu fraţii. Iar odată, închinîndu-se egumenului, a zis: "Roagă-te pentru mine, părinte, ca să-mi înceteze din mîhnirea cea pentru fiica mea, că nu s-a mîngîiat sufletul meu nici măcar cît de puţin, ci mai mult creşte rana inimii mele, şi din zi în zi se înno-ieşte durerea mea".

Văzînd egumenul mîhnirea lui cea mare, îl mîngîia pe el în tot chipul. Apoi vorbind cu dînsul, i-a adus aminte de Smaragd, zi-cîndu-i: "Este la noi un frate duhovnicesc, care a venit de la pala-tele împăratului Teodosie, şi toţi ne folosim de viaţa lui. Oare vei vrea să vorbeşti cu dînsul, ca măcar puţină răcorire să primeşti din vorbele lui, că este plin de duhul lui Dumnezeu?" Iar el a zis: "Voiesc!" Şi chemînd egumenul pe Agapet, i-a zis: "Să duci pe Pafnutie la Smaragd, ca să vorbească cu dînsul". Însă nu ştia egumenul că Smaragd este fiica lui Pafnutie. Şi a mers Agapet şi Pafnutie în chilia lui Smaragd. Iar cînd a văzut Eufrosina pe tatăl său, cunos-cîndu-l pe el, s-a umplut cu totul de lacrimi. Iar

Pafnutie socotea că de umilinţa cea din rugăciune plînge, că nu a cunoscut-o pe ea, fiindcă se uscase floarea feţei ei din înfrînarea cea mare şi de rugăciunile cele de toată noaptea, şi şi-a acoperit Eufrosina cu camilafca faţa sa, ca să nu o cunoască. Apoi făcînd rugăciune, a şezut. Şi a început Smaragd a întinde cuvîntul către Pafnutie, gră-indu-i lui pentru împărăţia cerului şi pentru slava cea veşnică, la care omul poate să meargă prin smerenie, prin curăţie, prin sfinţenie, prin milostenie şi prin dragoste. I-a grăit şi pentru lepădarea de lume, că nu se cuvine a iubi mai mult pe fii decît pe Dumnezeul cel ce este ziditorul tuturor. Şi îi arăta apostoleasca învăţătură, cum că scîrba cere răbdare, iar răbdarea iscusinţă.

Văzînd pe tatăl său în mîhnire mare, îi era milă de el, şi-l mîngîia, zicîndu-i: "Să mă crezi pe mine, că nu te va trece Dumnezeu cu vederea, că de ar fi fost fiica ta în calea pierzării ţi-ar fi arătat ţie Dumnezeu, pentru rugăciunile sfinţilor părinţi care s-au rugat de aceasta cu tot dinadinsul. Cred lui Dumnezeu că fiica ta a ascultat pe Sfetnicul cel bun, care în Evanghelie zice: "De iubeşte cineva pe tată sau pe mamă, mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine; şi de nu se va lepăda cineva de toate averile sale, nu va putea să-mi fie mie ucenic" (Matei 10,37). Dumnezeu este puternic şi chiar în această viaţă ţi-o va arăta ţie. Deci să încetezi a te mîhni. Pentru ce pe tine însuţi te ucizi cu mîhnirea? Să mulţumeşti lui Dumnezeu de toate, şi să nu-ţi pierzi nădejdea ta, că şi eu, cînd învăţătorul meu Agapet mi-a spus mie de venirea ta în mănăstire şi de mîhnirea ta, m-am rugat cu dinadinsul după puterea mea, ca să-ţi dea ţie Domnul răbdare şi tărie de suflet şi să rînduiască pentru tine şi pentru fiica ta pe toate cele spre folos, şi să te mîngîie pe tine. Şi am nădejde că Dumnezeul a toată mîngîierea nu te va lăsa ca pînă în sfîrşit să fii în mîhnire. Ci, deşi nu acum, curînd însă va descoperi ţie pe fiica ta, pentru care aşa de mult te întristezi". Apoi, temîndu-se Eufrosina ca nu prin multă vorbă să fie cunoscută, a zis lui Pafnutie: "Să mergi de acum cu pace, stăpînul meu". Iar Pafnutie cînd asculta cuvintele acestea se umplea de lacrimi şi de bucurie. Pentru că ardea inima lui de firească dragoste cea către Smaragd, şi mult folosindu-se din vorbele ei, s-a dus la egumen şi i-a zis lui: "Unul Dumnezeu ştie, părinte, cît folos am luat de la fratele acela şi cît de mult, cu darul lui Dumnezeu, m-am umplut de bucurie din cuvintele lui, încît parcă aş fi aflat pe iubita mea fiică!". Şi cerînd Pafnutie de la toţi binecuvîntare, s-a întors la casa sa.

Deci a petrecut Smaragd în mănăstirea aceea treizeci şi trei de ani, vieţuind asemenea cu îngerii. Apoi a căzut într-o boală grea, din care s-a şi mutat din acestea de aici. Iar mai înainte de sfîrşitul lui, a venit Pafnutie în mănăstire la închinarea şi cercetarea fraţilor. Apoi, după vorba cea obişnuită cu egumenul, a zis: "Părin-te, de este cu putinţă, dă-mi binecuvîntare ca să merg să văd pe fratele Smaragd, că foarte mult îl iubeşte sufletul meu pe el".

Chemînd egumenul pe Agapet, i-a poruncit lui ca să ducă pe Pafnutie la Smaragd. Intrînd Pafnutie în chilia lui Smaragd şi văzîndu-l pe el pe pat zăcînd, fiind foarte bolnav, a căzut lîngă patul lui, plîngînd şi zicînd: "Vai mie! Unde-s cuvintele tale cele dulci? Unde-s făgăduinţele tale, prin care m-ai mîngîiat că voi vedea pe fiica mea cea pierdută? Iată, nu numai pe ea nu o văd, ci şi pe tine - în care aveam ceva mîngîiere - este aproape să nu te

mai văd. Vai mie! Cine de acum înainte va mai mîngîia bătrîneţele mele? La cine voi merge, şi cine îmi va fi răcorire în mîhnirea mea? De două lipsuri acum plîng: Că de treizeci şi opt de ani nu am văzut pe fiica mea, nici am aflat despre dînsa vreo înştiinţare, şi că scumpul meu Smaragd şi el mă lasă pe mine, de care aşa de mult mă bucuram, ca şi cum aş fi aflat pe fiica mea cea pierdută. Ce să mai aştept de acum înainte? Unde să aflu mîngîiere că, iată, mă pogor cu mîhnire în mormîntul meu?"

Văzînd Smaragd pe Pafnutie cu nemîngîiere tînguindu-se, i-a zis lui: "De ce te turburi şi pe tine însuţi te ucizi cu mîhnirea? Oare nu este puternică mîna Domnului sau este ceva cu neputinţă la Dumnezeu? Pune de acum capăt mîhnirii. Adu-ţi aminte că lui Iacov i-a arătat Domnul pe Iosif viu, după care se tînguia ca după un mort. Acelaşi Dumnezeu şi pe tine te va mîngîia. Însă mă rog ţie să petreci aici trei zile şi să nu te depărtezi de lîngă mine". Şi petrecea Pafnutie în mănăstire, gîndind întru sine, şi zicînd: "Nu cumva va arăta Domnul lui Smaragd ceva pentru fiica mea?" Sosind a treia zi, după ce a ştiut Eufrosina ducerea sa la Domnul, a chemat pe tatăl său Pafnutie, şi i-a zis lui: "De vreme ce Atotputernicul Dumnezeu a rînduit pentru mine precum a voit şi mi-a săvîrşit dorirea mea, şi iată am ajuns la sfîrşit, nevoinţa călugăriei trecînd-o nu cu a mea putere, ci cu ajutorul Aceluia Care m-a păzit de cursele vrăjmaşului, nu voiesc ca şi tu să te mîhneşti pentru fiica ta. Eu sînt Eufrosina, fiica ta, şi tu eşti tatăl meu. Eu sînt cea pe care tu o cauţi. Eu, pentru dragostea lui Dumnezeu te-am lăsat pe tine, tatăl meu, şi toată moştenirea mea şi logodnicul cel vremelnic şi am venit aici, tăinuindu-mi firea mea. Ci mă rog ţie, să nu laşi ca altcineva să-mi îngrijească trupul meu după ieşirea sufletului, fără numai tu singur să faci aceasta. Încă mă rog să împlineşti făgăduinţa mea pe care am făcut-o părintelui locaşului acestuia, cînd mă rugam ca să fiu primită aici, zicînd că am averi multe şi pe acelea le voi aduce în locaşul acesta.

Deci, să faci aceasta, tatăl meu, şi să dai averea mea ce a rămas locaşului acestuia care bine se păstoreşte şi se rînduieşte, şi te roagă pentru mine". Acestea zicînd, şi-a dat duhul său în mîinile Domnului. Iar Pafnutie, auzind acestea, şi văzînd că a murit Eufro-sina, de spaimă şi de mare jale cu totul a slăbit şi a căzut la pămînt ca un mort. Alergînd Agapet, a văzut pe Smaragd mort şi pe Pafnutie zăcînd abia viu. Şi a turnat apă pe faţa lui şi l-a ridicat de la pămînt, zicîndu-i: "Ce-ţi este, domnule Pafnutie?" Iar el a răspuns: "Lasă-mă să mor aici, că o minune de mirare am văzut acum!" Apoi, sculîndu-se, a căzut cu faţa lui pe faţa celei moarte şi mulţime de lacrimi vărsînd plîngea, zicînd: "Vai mie, fiica mea cea dulce, pentru ce nu te-ai arătat mie mai înainte de ceasul acesta, ca şi eu să fi murit cu tine! Vai mie, cum te-ai tăinuit de mine, o, fiica mea cea scumpă? Cît de bine ai scăpat de cursele vrăjmaşului şi ai fugit de stăpînitorii lumii întunericului veacului acestuia, şi ai intrat în viaţa cea veşnică!"

Acestea auzind Agapet şi cunoscînd lucrul cel minunat, s-a spăimîntat şi, alergînd, a spus egumenului. Şi venind egumenul cu sîrguinţă multă, a căzut pe faţa ei cea sfîntă, şi se tînguia, zicînd: "Eufrosino, mireasa lui Hristos şi fiica sfinţilor, să nu uiţi pe cei împreună nevoitori cu tine şi mănăstirea aceasta. Ci, te roagă pen-tru noi Domnului nostru Iisus Hristos, ca să ne dea nouă bine, nevoindu-ne să trecem la limanul mîntuirii şi să avem

parte cu sfin-ţii lui!" Şi a poruncit egumenul să se adune toţi fraţii, ca să îngroape sfîntul ei trup cu o cuviincioasă cinste. Iar dacă se adunară, au venit, şi au văzut minunea aceea de mirare. Şi proslăviră pe Dumnezeu, Cel ce a arătat puterea Sa cea tare în trupul cel neputincios. Iar unul din fraţi, fiind chior de un ochi, a alergat la moaştele Cuvioasei şi, plîngînd, a sărutat sfîntul ei trup şi îndată a văzut cu ochiul lui.

Deci, văzînd fraţii o minune ca aceea, au mărit mila lui Dumnezeu şi pe Sfînta Eufrosina cea plăcută Lui slăvind-o o cinsteau şi s-au folosit toţi foarte mult de o viaţă ca aceasta a ei. Apoi, îngro-pînd-o pe ea în rînd cu mormintele sfinţilor părinţi, îi făceau pome-nirea ei cu bucurie. Iar tatăl ei, Pafnutie, mergînd acasă, a împărţit averea sa la biserici, la mănăstiri, la săraci şi la străini. Iar o parte nu mică din averea cea rămasă, aducînd-o în mănăstirea aceea, a dat-o spre trebuinţa locaşului şi singur într-însul s-a călugărit şi, cerînd chilia fiicei sale, a vieţuit într-însa cu dumnezeiască plăcere 10 ani, şi şi-a dat sufletul său în mîinile Domnului, aflîndu-se pe aceeaşi rogojină pe care şi fiica lui, Cuvioasa Eufrosina, s-a odihnit. Şi l-au îngropat cu cinste aproape de fiica sa, şi s-a aşezat po-menirea lor să se facă în toţi anii întru slava Sfintei Treimi, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, lui Dumnezeu Celui minunat întru sfinţii Săi, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Serghie, egumenul Radonejului, noul făcător de minuni (25 septembrie)

Cuviosul şi de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Serghie a fost născut în cetatea Rostovului, din părinţi binecredincioşi, Kiril şi Maria. Deci, l-a ales pe el Dumnezeu pentru slujba Sa încă din pîntecele mamei sale, căci intrînd oarecînd mama lui, după obiceiul său, în Biserică la Sfînta Liturghie şi avînd în pîntece pe acest prunc, cînd au vrut să înceapă a citi Sfînta Evanghelie, pruncul a glăsuit, încît au auzit toţi cei ce erau aproape de maica sa. Dease-menea, în vremea cîntării heruvicului, a doua oară a strigat pruncul.

Şi cînd preotul a glăsuit "Sfintele sfinţilor", a treia oară glasul pruncului din pîntecele mamei s-a auzit. Din aceasta au înţeles toţi că o să se arate mare luminător lumii şi slujitor Sfintei Treimi. Căci, precum sfîntul Ioan mergătorul înainte a săltat cu bucurie în pîntece înaintea Maicii Domnului, aşa şi acesta a săltat înaintea Domnului în sfînta Biserică. Deci, s-a cuprins de frică şi de spaimă mama lui de minunea aceea, şi toţi cei ce auziseră se mirau foarte. Iar după acestea, s-au împlinit zilele naşterii şi a născut fiu, şi i-a pus numele Vartolomeu. Şi, de cînd s-a născut, nu sugea Miercurea şi Vinerea niciodată şi nici altceva nu gusta. Iar aceasta era înce-pătură a înfrînării şi a postirii lui celei mari, pe care mai pe urmă a arătat-o în vîrsta cea desăvîrşită. Cînd a fost de şapte ani, l-a dat la învăţătura cărţii, dar nu învăţa lesne, căci era zăbavnic la minte. Şi cu multă silinţă îl învăţa pe el dascălul, însă cu greu sporea ceva. Aceasta era însă după rînduiala lui Dumnezeu, ca de la Duhul Sfînt, iar nu de la oameni să se dea copilului înţelegerea cărţii.

Drept aceea, într-o zi umblînd singur prin oarecare dumbravă - căci iubea din tinereţe liniştea şi de multe ori se preumbla singur prin locuri liniştite -, a găsit pe un călugăr, sau mai curînd înger în chip călugăresc, trimis de Dumnezeu, stînd în dumbravă şi făcînd rugăciuni. Iar el, apropiindu-se, a stat aproape de el, şi aştepta sfîrşitul rugăciunii, apoi i-a făcut lui închinăciune. Iar călugărul l-a întrebat: "Ce-ţi trebuie fiule?" A răspuns copilul, zicînd: "M-au dat, părinte, să învăţ carte şi nu pot să înţeleg nimic din cele ce-mi spune dascălul meu, de care lucru tare mă necăjesc şi nu ştiu ce să fac. Mă rog sfinţiei tale, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca să mă înţelepţească cu sfintele tale rugăciuni". Iar călugărul făcînd rugăciune l-a binecuvîntat pe el, zicîndu-i: "Iată, de acum fiule îţi dăruieşte ţie Dumnezeu să înţelegi cele ce-ţi trebuie, încît să poţi şi pe alţii să-i ajuţi!".

Din vremea aceea fericitul copil, precum pămîntul adapă din destul de ploaie şi se face roditor, aşa şi el luînd binecuvîntare de la sfîntul acela călugăr - mai bine zis de la înger - s-a făcut lesnicios spre învăţătura a toată înţelepciunea cărţii fără de osteneală. Pentru că Dumnezeu "i-a deschis lui mintea să înţeleagă scripturile". Şi creştea copilul împreună cu anii, cu înţelegerea, şi cu faptele bune, căci iubea postul şi înfrînarea, fugea de jucăriile cele obişnuite copilăreşti; iar la citirea Dumnezeieştilor cărţi şezînd, învăţa acea înţelepciune, a căreia începătură este frica Domnului. Şi aşa, din treaptă în treaptă mergînd, creştea spre bărbăţia cea desă-vîrşită.

După aceasta, părinţii lui s-au mutat din cetatea Rostovului, la locul ce se chema Radone, nu pentru că era acel loc mai mare sau mai vestit, ci pentru că Dumnezeu aşa a binevoit, ca la acel loc să proslăvească pe placul său, despre care ne este nouă acum cuvîntul. Drept aceea mutîndu-se acolo părinţii fericitului, nu după multă vreme s-au mutat şi din viaţa aceasta, la locurile cele lumi-noase şi răcoroase, lăsîndu-şi toată averea moştenitorului lor Varto-lomeu. Iar el, la moartea părinţilor săi, gîndea întru sine, zicînd: "Şi eu sînt muritor, şi cu adevărat voi muri şi eu ca şi părinţii mei". Deci, binecunoscătorul copil socotind viaţa aceasta scurtă, a împăr-ţit averea ce rămăsese după părinţi, nelăsîndu-şi lui spre hrana cea de nevoie nimic, căci nădăjduia spre Dumnezeu cel ce dă hrană ce-lor flămînzi. Apoi s-a dus în pustie, şi făcîndu-şi o chiliuţă, petrecea într-însa nevoindu-se şi rugîndu-se lui Dumnezeu neîncetat. Iar după o vreme a venit la dînsul un sfinţit călugăr, anume Mitrofan, de către care fericitul Vartolomeu s-a tuns în călugăreasca rîndu-ială, avînd de la naşterea sa douăzeci şi trei de ani, şi l-a chemat din călugărie cu numele de Serghie.

Deci, a petrecut acel sfînt călugăr cu Serghie puţine zile, şi după aceasta i-a zis lui: "Eu, fiule, mă duc în calea mea, iar pe tine te dau în mîinile lui Dumnezeu". Şi a proorocit zicînd: "Va face Dumnezeu la locul acesta o mănăstire mare şi prea mărită". Şi făcînd rugăciune s-a dus. Iar Sfîntul Serghie a rămas la locul acela şi se ostenea, zdrobindu-şi trupul său cu privegherea, cu postul şi cu multe feluri de osteneli. În vreme de iarnă, crăpînd pămîntul de ger, el răbda într-o haină, ca unul fără de trup arătîndu-se. Iar diavolii, nesuferind unele ca acele nevoinţe ale lui, se sîrguiau să-l alunge de la locul acela, închipuindu-se uneori în fiare, alteori în şerpi, înfricoşînd pe sfîntul şi repezindu-se la dînsul cu sălbăticie. Iar el, cu rugăciunea, precum cu o armă, îi alunga pe ei, şi

înfierbîntările lor le rupea ca paianjenul, prin vitejia sufletului. Odată, a năpădit într-o noapte, aevea, o tabără drăcească asupra lui, ca o oaste oarecare şi cu mînie mare striga: "ieşi din locul acesta, ieşi, să mori ca un rău!" Şi acestea zicîndu-le, o văpaie mare ieşea din gurile lor. Iar el, cu rugăciunea înarmîndu-se, îndată a alungat tabăra drăcească şi fără de temere a rămas, cîntînd şi lău-dînd pe Dumnezeu. Acestea aşa făcîndu-se, slava despre dînsul a început a străbate pretutindeni şi se adunau la dînsul mulţi din cetăţile şi ţinuturile cele dimprejur pentru folosul sufletesc. Alţii voiau să locuiască cu dînsul şi să se povăţuiască de către dînsul la calea mîntuirii. Iar el cu dragoste primea pe cei ce veneau la dîn-sul. Şi a zidit mai întîi o biserică mică, care, prin porunca lui Teognost, care atunci era arhiereu, s-a sfinţit în numele prea Sfintei Treimi, apoi şi mănăstire cinstită a ridicat, care este şi astăzi cu darul lui Hristos.

Deci, rugat fiind de fraţi, a luat preoţia prin hirotonisirea episcopului Atanasie şi păştea binecuvîntătoarea turmă cea încredinţată lui, povăţuind-o la păşunea cea duhovnicească, iar pe lupii cei rău gînditori îi alunga cu rugăciunea.

Dar după puţină vreme, iar se sculară diavolii, nesuferind a fi alungaţi de sfîntul. Şi închipuindu-se în şerpi, au intrat în chilia lui încît chilia era plină de şerpi. Iar sfîntul, degrabă s-a întors la rugăciune, şi îndată diavolii cu nălucirile lor ca fumul s-au stins. Din acea vreme i s-a dat de la Dumnezeu putere asupra duhurilor celor necurate, încît nici îndrăzneau a se mai apropia de dînsul. Ducîndu-se vestea de dînsul pretutindenea, şi mulţi din părţile dimprejur adunîndu-se, a venit un arhimandrit de la Smolensc, anume Simon, multă avere aducînd şi dînd-o în mîinile sfîntului, ca să zidească o mai mare biserică, iar pe sine s-a dat în supunere sfîntului.

Şi ajutînd Dumnezeu, Cuviosul Serghie degrab a ridicat, cu acea avere, o biserică mai mare şi mănăstirea a lărgit-o şi vieţuia îngereşte, ca în Cer, cu ceata fraţilor săi, ziua şi noaptea slavoslo-vind pe Dumnezeu. Deci, s-a întîmplat oarecînd în mănăstirea lui a fi lipsă de hrană, şi erau fraţii în mîhnire mare, petrecînd fără de hrană, flămînzi, trei zile. Iar rînduiala Cuviosului era ca să nu iasă călugării din mănăstire să ceară la mireni pîine, ci să-şi pună nădej-dea spre Dumnezeu Cel ce hrăneşte toată suflarea, şi de la Acela cu credinţă să-şi ceară cele trebuincioase.

În timpul acela nu era viaţă de obşte în mănăstirea cuviosului. Deci, fraţii fiind strîmtoraţi de foamete, au început a cîrti împotriva sfîntului, zicînd: "Pînă cînd ne opreşti pe noi a merge la lume şi a cere cele de trebuinţă? Vom mai răbda încă această noapte, iar dimineaţă vom ieşi din locul acesta, ca să nu murim de foame". Iar sfîntul îi mîngîia pe ei, spunîndu-le din vieţile sfinţilor părinţi, cum au răbdat multe necazuri, foame şi sete şi lipsă de îmbrăcăminte pentru Domnul şi le grăia lor cuvintele lui Hristos. "Căutaţi la pă-sările cerului, că nici nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitniţe, şi Tatăl Ceresc le hrăneşte pe ele (Matei 6,26). Şi dacă hră-neşte păsările, oare pe noi nu poate să ne hrănească? Iată acum este vremea răbdării, iar noi ne-am arătat nerăbdători, nevrînd a suferi puţină vreme ispita ce ni s-a întîmplat, pe care de am fi primit-o cu mulţumire, în mare folos ni s-ar fi socotit nouă, căci fă-ră de lămurire aurul nu se săvîrşeşte!" Şi a

proorocit, zicînd: "Acum puţină vreme ni s-a întîmplat lipsa, iar dimineaţă va fi în-destulare de toate bunătăţile". Şi s-a împlinit proorocirea sfîntului, căci a doua zi s-a adus în mănăstire mulţime de pîini proaspete şi peşte mult şi alte feluri de bucate de curînd gătite de la un om neştiut, care le zicea: "Un iubitor de Hristos a trimis acestea lui Avva Serghie şi fraţilor celor ce locuiesc cu dînsul". Deci, rugau fraţii pe aceia ce le aduseseră, ca să mănînce cu dînşii bucate, iar ei n-au vrut, spunînd că le-a poruncit ca degrabă să se întoarcă şi, grăbindu-se, au ieşit din mănăstire. Apoi fraţii, văzînd mulţimea de bucate, au înţeles că o cercetare dumnezeiască este, şi făcură ospăţ, mulţumind lui Dumnezeu.

Deci, au fost acele bucate pentru multe zile fraţilor, şi le-a zis cuviosul: "Vedeţi fraţilor şi vă minunaţi ce fel de răsplătire dă Dumnezeu răbdării, pentru că nu va uita pe săracii Săi pînă în sfîrşit. Niciodată nu va trece cu vederea locul acesta sfînt şi pe ro-bii Săi cei ce locuiesc într-Însul şi îi slujesc Lui ziua şi noaptea".

Încă se cade a pomeni şi aceasta: Cuviosul părinte Serghie, la începutul venirii sale în pustie, s-a sălăşluit la un loc fără de apă. Aceasta spre adăugarea ostenelii, ca de departe aducînd apa, să-şi ostenească trupul său mai mult. Iar cînd cu voia lui Dumnezeu s-au înmulţit fraţii şi mănăstirea s-a aşezat, era nevoie mare pentru apă, căci se aducea de departe cu multă osteneală. Şi pentru acea pri-cină cîrteau unii împotriva sfîntului, zicînd: "Pentru ce cu rea chibzuire ai întemeiat mănăstirea pe acest loc şi s-au făcut atîtea zidiri, nefiind apa aproape?" Iar sfîntul le răspundea: "Eu, fraţilor, singur am vrut să mă liniştesc în locul acesta, iar de vreme ce bine a vrut Dumnezeu ca atîtea clădiri să se ridice, apoi puternic este ca să dea şi apă nelipsită, numai să nu slăbiţi de la datorie, ci rugaţi-vă cu credinţă.

Pentru că dacă poporului celui neplecat i-a izvorît apă din piatră în pustie, cu atît mai mult nu vă va trece cu vederea pe voi, cei ce slujiţi Lui!" Iar odată luînd în taină pe un frate cu sine, s-a pogorît în valea cea de sub mănăstire şi nu era în valea aceea apă curgătoare altă dată, precum spun oamenii cei vechi. Deci sfîntul, aflînd într-o groapă puţină apă strînsă din ploaie, şi-a plecat genunchile şi s-a rugat lui Dumnezeu cu dinadinsul. Şi îndată un izvor mare s-a arătat, care şi pînă astăzi este văzut de toţi; şi scot dintr-însul la toată trebuinţa mănăstirească, şi multe tămăduiri se fac cu apa aceea la cei ce o iau cu credinţă.

Şi făcea Cuviosul Serghie şi alte feluri de minuni. Pentru că atîta putere făcătoare de minuni luase de la Dumnezeu, încît a în-viat şi un mort. Un om credincios din hotarele locaşului lui, avînd un fiu, singurul născut, cuprins de boală, l-a dus la cuviosul spre a-l tămădui. Dar copilul, slăbind de boală, a murit. Şi se tînguia după el tatăl lui nemîngîiat. Deci, văzînd Cuviosul Serghie tînguirea omu-lui aceluia, i se făcu milă de el şi, făcînd rugăciune, a înviat copilul şi l-a dat viu tatălui lui. Şi s-a întors omul bucuros cu fiul viu şi sănătos la casa sa. Încă veneau la dînsul şi cei cuprinşi de duhuri necurate şi, ajungînd ei la sfîntul, fugeau dintr-înşii necuratele du-huri. Şi cei leproşi se curăţeau şi orbii vedeau, şi în scurt a zice, toţi cei cuprinşi de felurite neputinţe şi care mergeau la sfîntul cu credinţă, primeau nu numai sănătate trupului, ci şi folos sufletului, şi se întorceau cu îndoită

tămăduire la casele lor. Pentru aceea era cinstit şi slăvit de toţi cuviosul Serghie, şi mulţi, dorind a vedea cin-stita lui faţă, şi a se îndulci de vorba lui cea dulce, din nenumărate cetăţi şi ţinuturi se adunau la dînsul, şi mulţime de călugări lăsîndu-şi mănăstirile lor veneau la dînsul, dorind să vieţuiască cu el şi să fie povăţuiţi de dînsul.

Domnii şi boierii şi oamenii cei de rînd alergau cu sîrguinţă la acest fericit părinte, căci toţi îl aveau în mare cinste, ca pe unul din părinţii cei de demult, sau ca pe unul din prooroci.

Un ţăran oarecare, lucrător de pămînt, din locuri prea depăr-tate, auzind de Sfîntul Serghie, a vrut să-l vadă şi mergînd în mî-năstirea cuviosului, întreba de dînsul unde se află. Se întîmplase că atunci cuviosul era în grădină şi săpa pămîntul. I s-a spus de aceasta omului aceluia, iar el, mergînd în grădină, a văzut pe sfîntul în haină proastă, ruptă şi mult cîrpită, săpînd pămîntul, şi i se părea că au glumit cei ce i-au spus lui, pentru că nădăjduia să vadă pe sfîntul în mare slavă. Şi întorcîndu-se în mănăstire iar întreba, zicînd: "Unde este Sfîntul Serghie? Arătaţi-mi, căci am venit de departe ca să-l văd pe el". Iar ei i-au zis: "Cu adevărat, acela este, pe care l-ai văzut". După aceea, ieşind sfîntul din grădină, l-a văzut ţăranul şi îngreţoşîndu-se de el, şi-a întors faţa de la dînsul şi nu vrea nici să caute la fericitul. Şi se defăima în sinea lui, zicînd: "O, cîtă osteneală am suferit în deşert! Eu am venit să văd un prooroc mare, de care auzeam, şi nădăjduiam să-l văd în mare cinste şi iată acum văd un sărac şi necinstit stareţ".

Deci, sfîntul înţelegîndu-i gîndurile lui, era foarte mulţumit, căci, precum mîndrul de laudă şi de cinste se bucură, aşa se bucură cel smerit, cu gîndul, de necinstire şi de defăimare. Şi luînd pe ţăranul acela la sine, i-a pus masa şi l-a ospătat cu dragoste.

După aceasta i-a zis: "Să nu te mîhneşti, omule, că pe acela pe care doreşti să-l vezi, degrab îl vei vedea". Iar, cînd sfîntul grăia acestea, iată un vestitor a venit, spunîndu-i de venirea unui domn mare în mănăstire. Şi, sculîndu-se sfîntul, a ieşit în întîmpinarea acelui domn, care venea cu mulţime de slugi.

Şi văzînd acel domn pe sfîntul sîrguindu-se, a alergat la dînsul şi apucînd înainte cu închinăciune pînă la pămînt, a luat binecuvîn-tare de la cuviosul, iar el, binecuvîntîndu-l, l-a dus în mănăstire cu cinstea ce i se cădea. Şi mergînd amîndoi împreună, stareţul şi domnul vorbeau, iar ceilalţi toţi mergeau înainte. Iar ţăranul acela a fost împins undeva departe de slugile ce mergeau înainte, şi pe stareţul de care se îngreţoşa uitîndu-se la dînsul de departe, dorea să-l vadă, dar nu putea.

Deci, a întrebat în taină pe unul din cei ce mergeau înainte zicîndu-i: "Cine este, stăpîne, stareţul cel ce şade cu voievodul?" Şi i-a spus lui acela că este sfîntul Serghie. Apoi, a început ţăranul a se necăji şi a se ocărî pe sine, zicînd: "O Doamne, cît m-ai orbit şi n-am crezut celor ce-mi arătau pe sfîntul părinte, şi nu i-am dat lui vrednica cinste? Cu dreptate este numele nostru ţăran şi prost. Cum mă voi arăta feţii sfîntului, cuprins fiind de ruşine?". După ce a plecat voievodul din mănăstire, ţăranul a alergat la cuviosul, şi ru-şinîndu-se a privi la faţa lui, i-a căzut la picioare, cerîndu-i iertare, căci din neştiinţă a

greşit. Sfîntul l-a mîngîiat cu dragoste, zicîndu-i: "Să nu te mîhneşti, fiule! Pentru că tu singur ai socotit adevărul despre mine, zicîndu-mi că sînt nimic, iar toţi ceilalţi s-au amăgit, părîndu-le că sînt mare". De aici, s-a arătat aevea în cîtă smerenie era cuviosul părinte Serghie, căci pe lucrătorul de pămînt ce se în-greţoşa de el, l-a iubit mai mult decît cinstea ce i se făcea de voievod.

Oarecînd fericitul, după obiceiul său, într-o seară tîrziu, stînd la citirea rugăciunilor şi rugîndu-se pentru ucenicii săi, cu dinadinsul, lui Dumnezeu, a auzit un glas zicîndu-i: "Serghie!". Iar el, mirîndu-se de neobişnuita chemare noaptea tîrziu, a făcut rugă-ciune şi a deschis fereastra chiliei, vrînd să vadă cine l-a chemat. Şi, iată, a văzut o lumină mare din cer strălucind, încît s-a luminat noaptea aceea mai mult decît o zi luminoasă, apoi a venit la dînsul a doua oară glasul, zicînd: "Serghie, te rogi pentru fiii tăi şi rugă-ciunea ta este primită. Caută şi vezi numărul călugărilor celor adu-naţi în numele Sfintei Treimi la păstoria ta". Ci, căutînd sfîntul, a văzut mulţime multă de păsări prea frumoase, nu numai în mănăs-tire, ci şi împrejurul mănăstirii, şezînd şi cîntînd cîntări îngereşti cu nespusă dulceaţă. Şi iar se auzea glasul, zicîndu-i: "În ce chip ai văzut păsările acestea, aşa se va înmulţi turma ucenicilor tăi, şi după tine nu se va împuţina, şi aşa cu minune şi în multe feluri vor fi împodobiţi cu bunătăţile lor, cei ce vor urma paşilor tăi". Iar sfîntul, văzînd, se mira de acea minunată vedenie.

Şi vrînd să aibă părtaş şi martor la vedenia aceea, a chemat pe Simeon cel mai sus pomenit, căci era aproape, iar Simeon, mirîndu-se de neobişnuita chemare a stareţului, a alergat degrab la dînsul şi nu s-a învrednicit să vadă toată vedenia, ci numai o parte a văzut din lumina aceea cerească.

Dar sfîntul i-a spus lui toate cele ce a văzut şi s-au bucurat amîndoi împreună, proslăvind pe Dumnezeu.

După aceasta, într-una din zile, au venit grecii de la Constantinopol, trimişi la sfîntul de prea sfinţitul Patriarh Filotei, şi i-au adus lui de la Patriarh binecuvîntare şi daruri: o cruce, un parai-man, o schimă şi scrisoare care avea în sine scris aşa: "Cu mila lui Dumnezeu Arhiepiscop al Constantinopolului şi a toată lumea Pa-triarh, Domnul Filotei, celui întru Sfîntul Duh fiu şi împreună sluji-tor al smereniei noastre, Serghie, dar şi pace, şi a noastră binecuvîntare să fie cu voi! Am auzit de viaţa voastră cea după Dumnezeu foarte îmbunătăţită, şi am lăudat şi am preamărit pe Dumnezeu. Însă o rînduială încă vă mai trebuie, aceea că n-aţi cîş-tigat viaţa cea de obşte. Căci ştii, cuvioase, că şi singur Dumnezeiescul Părinte Proorocul şi împăratul David, cel ce pe toate le-a cercetat cu înţelegere, nimic alt n-a putut să laude, fără numai "a locui fraţii împreună". Iar după acela şi noi sfat bun vă dăm, ca să alcătuiţi viaţă de obşte, şi mila lui Dumnezeu şi binecuvîntarea noastră să fie cu voi".

Această scrisoare a Patriarhului luînd-o cuviosul, a mers la Prea sfinţitul Alexie, fericitul Mitropolit a toată Rusia, şi, arătîndu-i scrisoarea, îl întreba zicîndu-i: "Tu, Prea sfinţite stăpîne, cum porunceşti?" Iar Mitropolitul a răspuns stareţului, zicînd: "De vreme ce de

atîtea bunătăţi te-ai învrednicit cuvioase, preamărind Dumnezeu pe cei ce-L slăvesc pe El, cît şi în ţările cele depărtate a ajuns auzul numelui şi al vieţii tale, încît a toată lumea marele Patriarh te sfătuieşte spre folos, apoi şi noi la aceeaşi te sfătuim şi lăudăm o aşa rînduială". Deci din vremea aceea cuviosul Serghie a aşezat viaţa de obşte în locaşul său, poruncind ca să se păzească statornic rînduielile vieţii de obşte: nimic să nu cîştige cineva pentru sine, nici să se numească ceva al său, ci toate de obşte să le aibă, după poruncile sfinţilor părinţi. Iar după aşezarea vieţii de obşte a vrut să fugă de mărirea omenească şi să slujească lui Dumnezeu în loc neştiut, sălăşluindu-se în linişte, în singurătate.

Deci, găsind o vreme cu înlesnire, a ieşit în taină din mănăs-tirea sa neştiind nimeni, şi a plecat în pustie. Mergînd ca la patru-zeci de stadii, a aflat un loc bine plăcut lui, aproape de rîul ce se numeşte Cîrjaci, şi acolo sălăşluindu-se, vieţuia. Apoi, fraţii, vă-zîndu-se părăsiţi de părintele lor, erau în mare necaz şi tulburare, ca oile fără de păstor, şi cu de-adinsul îl căutau pretutindenea. După cîtăva vreme, s-a aflat de fraţi locul şi, mergînd, rugau pe sfîntul cu lacrimi să se întoarcă în mănăstire. Dar el nu vrea, iubind mai mult liniştea şi singurătatea. Din această pricină, mulţi din ucenicii lui lăsînd lavra, s-au aşezat cu dînsul în pustia aceea şi după o vreme oarecare au ridicat mănăstire şi biserică în numele prea sfintei Născătoarei de Dumnezeu. Iar fraţii din lavra cea mare neputînd a vieţui fără de părintele lor, şi neizbutind a-l îndupleca ca să se întoarcă la dînşii, au mers la prea sfinţitul Mitropolit Ale-xie, rugîndu-l să trimită el la cuviosul, poruncindu-i să se întoarcă la locul lui cel dintîi. Fericitul Alexie a trimis pe doi arhimandriţi, rugîndu-l ca să asculte şi să mîngîie pe fraţii săi prin întoarcerea sa la dînşii, ca nu cumva supărîndu-se, fără de dînsul să se risipească şi la locul sfînt să se pustiască. Apoi, cuviosul Serghie, trebuind a asculta pe arhiereu, s-a întors în lavră la petrecerea sa cea dintîi, unde s-au mîngîiat fraţii foarte mult de venirea lui.

Episcopul Permului, sfîntul Ştefan, avînd mare dragoste către cuviosul, mergea oarecînd de la episcopia sa pe cale la cetatea Moscova, care este de la mănăstirea lui Serghie ca la cinci stadii. Iar curînd, grăbindu-se spre cetate, s-a gîndit să nu meargă atunci la mănăstirea sfîntului, ci să vadă pe cuviosul cînd se va întoarce către casă. Şi cînd era el în dreptul mănăstirii s-a sculat din căruţa sa, şi citind "Cuvine-se să te fericim" şi făcînd obişnuita rugăciune, s-a închinat fiind cu faţa spre mănăstirea cuviosului Serghie, zicînd aşa: "Pace ţie duhovnicescule frate!" Şi s-a întîmplat că atunci feri-citul Serghie mînca la masă. Şi înţelegînd cu duhul închinăciunea episcopului, s-a sculat numaidecît de la masă şi stînd puţin, şi rugăciune făcînd, s-a închinat asemenea episcopului celui ce se afla departe de la mănăstire, zicîndu-i: "Bucură-te şi tu păstorule al turmei lui Hristos şi pacea lui Dumnezeu să petreacă cu tine". Iar fraţii s-au mirat de acel lucru neobişnuit, şi au înţeles unii că o vedenie vedea cuviosul. Apoi, după sfîrşitul mesei l-au întrebat de ceea ce făcuse, iar el le-a spus lor zicînd: "În acel ceas episcopul Ştefan, mergînd pe cale spre Moscova, a stat în dreptul mănăstirii noastre, şi s-a închinat Sfintei Treimi, şi pe noi păcătoşii ne-a binecuvîntat". Iar mai pe urmă, unii din ucenicii lui cu încredinţare s-au înştiinţat că adevărat aşa a fost lucrul şi se minunau de darul cel înainte văzător, ce se dăduse de la Dumnezeu părintelui lor.

Şi înflorea locaşul cuviosului cu bărbaţi îmbunătăţiţi, şi mulţi dintr-înşii, pentru bunătăţile lor cele mari, erau luaţi în alte mănăstiri ca egumeni, iar alţii erau ridicaţi la scaune arhiereşti. Şi toţi aceia au sporit întru bunătăţi şi în urmarea celui desăvîrşit învăţător, şi iscusitului lucrător al poruncilor Domnului, cuviosul Serghie, care era pildă vie turmei sale, asemenea cu îngerii petrecînd viaţa. Pentru care vieţuind încă în trup, se învrednicea cu cei fără de trupuri, căci slujind el dumnezeiasca liturghie, îngerul Domnului slujea cu el, precum mărturiseau ucenicii lui, Isachie tăcutul şi Macarie, bărbaţi vrednici de credinţă şi desăvîrşiţi în fapte bune, care într-adevăr au văzut pe Îngerul lui Dumnezeu slujind cu cuviosul Serghie în altar şi s-au spăimîntat văzînd po-doaba lui negrăită.

După acestea, fericitul Alexie Mitropolitul, slăbind de bă-trîneţe şi văzînd că se apropie de sfîrşit, a chemat la sine pe cuviosul Serghie şi luînd crucea sa cea arhierească, pe care o purta la piept, împodobită cu aur şi cu pietre scumpe, o dădu cuviosului. Iar el, închinîndu-se cu smerenie, i-a zis: "Iartă-mă, stăpîne, căci din tinereţe n-am fost purtător de aur, iar la bătrîneţe mai mult decît atunci vreau ca să petrec în sărăcie". Iar arhiereul i-a zis: "Ştiu iubite că acestea le-ai isprăvit, dar să faci ascultare, şi să pri-meşti de la noi binecuvîntarea ce ţi se dă". Şi aşa a pus cu mîinile sale crucea pe pieptul sfîntului, ca o logodire, apoi a început a grăi: "Să ştii fericite, pentru ce te-am chemat şi ce voi să rînduiesc pentru tine. Iată eu, Dumnezeu încredinţîndu-mi, am ţinut Mitro-polia Rusiei, pe cît El a voit. Iar acum mă văd apropiat de sfîrşit, numai nu ştiu ziua sfîrşitului meu, şi doresc ca în viaţa mea să găsesc un bărbat ce ar putea după mine să pască turma lui Hristos. Şi nu aflu altul aşa după cum doresc eu, decît numai pe tine. Încă ştiu cu încredinţare că şi marii stăpînitori, domni, şi toţi oamenii laici şi duhovniceşti, pînă la cel de pe urmă, te vor iubi pe tine, şi nu pe altul, ci numai pe tine te vor cere la scaunul acela, ca cel ce eşti vrednic. Deci, acum prea cuvioase, primeşte rînduiala episcopiei. Iar după ieşirea mea din trup vei lua scaunul meu". Auzind aceste cuvinte, cuviosul s-a mîhnit foarte, căci se socotea pe sine a fi nevrednic de o rînduială ca aceea. Şi a răspuns către arhiereul: "Iartă-mă stăpîne sfinte, dar pui pe mine sarcină mai presus de puterea mea, şi aceasta nu se poate întîmpla niciodată. Cine sînt eu păcătosul şi mai smeritul decît toţi oamenii ca să îndrăznesc a mă atinge de o rînduială ca aceasta?" Apoi, fericitul Alexie a zis multe cuvinte către sfîntul din dumnezeieştile Scripturi, ca să-l înduplece pe el la voia sa. Dar iubitorul de smerenie nu s-a plecat nicidecum. La urmă i-a răspuns: "Stăpîne sfinte, de nu vei vrea să alungi pe smerenia mea din hotarele acestea şi de la auzul tău, apoi să nu mai adaogi a grăi despre aceasta către mine, nici pe altcineva să-l laşi să mă supere cu acest fel de cuvinte, de vreme ce nimeni nu va putea să afle întru mine vrere la aceasta".

Iar arhiereul văzînd pe sfîntul neplecat, a încetat a-i grăi lui despre urmarea la scaunul episcopal, temîndu-se ca nu cumva, supărîndu-se cuviosul, să se ducă în cele mai depărtate părţi şi pustietăţi şi să lipsească Moscova de un luminător ca acesta. Şi mîngîindu-l cu cuvinte duhovniceşti, i-a dat voie să plece cu pace la mănăstire. Iar nu după multă vreme, cel între sfinţi, Alexie mitropolitul, s-a dus din viaţă, şi fericitul Serghie era silit prin ru-găminte de domnii cei mari stăpînitori şi de mulţimea pravoslavnicilor să primească scaunul Mitropoliei Rusiei, iar sfîntul ca un diamant tare a rămas neînduplecat.

Atunci a fost suit pe scaun un arhimandrit, anume Mihail, care a îndrăznit mai înainte de sfinţenie a se îmbrăca în veşminte arhiereşti, şi a-şi pune camilafcă albă. Încă începuse şi asupra Sfîn-tului Serghie şi a locaşului lui a se înarma. I se părea că Serghie îi taie îndrăzneala lui, căutîndu-şi pentru sine Mitropolia. Iar fericitul auzind că Mihail se lăuda împotriva lui, a zis către ucenicii săi: "Mihail, lăudîndu-se împotriva locaşului acestuia, împotriva sme-reniei noastre, nu va cîştiga ceea ce doreşte, de vreme ce este biruit de mîndrie, nici cetatea împărătească nu va vedea". Şi s-a împlinit proorocirea sfîntului, căci călătorind Mihail în corabie spre Constantinopol pentru hirotonie, a căzut în boală trupească şi s-a sfîrşit. Iar pe scaun a fost ridicat Kiprian.

În acei ani, prin voinţa lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre a fost năvălirea necuratului Mamae, împăratul tătăresc, asupra pămîntului Rusiei. De acest lucru marele Domn Dimitrie întristîndu-se, Sfîntul Serghie l-a înarmat cu rugăciunea, şi i-a proorocit biruinţă, zicînd: "Să ieşi împotriva barbarilor, lepădîndu-ţi toată în-doiala, şi Dumnezeu ajutîndu-ţi, vei birui pe vrăjmaşii tăi şi te vei întoarce sănătos la scaunul tău".

Deci, marele Domn, nădăjduind spre ajutorul Dumnezeului şi prin rugăciunile sfîntului, a mers făcînd război cu tătarii, i-a biruit pe ei, astfel că abia cu puţini tovarăşi a scăpat Mamae. Iar Cuvio-sul, înainte fiind văzător, vedea cele de departe ca pe cele de aproape şi stînd cu fraţii la rugăciune în mănăstirea sa, cînd era război între creştini şi între tătari, spunea în acea vreme că marele Domn Dimitrie a biruit pe tătari şi care din ostaşii creştini a fost ucis în război, aducînd jertfe lui Dumnezeu pentru dînşii, pentru că toate i se descopereau lui de la Dumnezeu. Iar Cneazul, întor-cîndu-se izbînditor de la război, a mers în mănăstire la Cuviosul, mulţumind mult sfîntului că i-a ajutat cu rugăciunile sale către Dumnezeu.

Stînd oarecînd fericitul părinte noaptea la obişnuita sa pravilă înaintea Icoanei Preacuratei Maicii lui Dumnezeu şi adeseori pri-vind la icoană, zicea: "Preacurată, Maica Hristosului meu, apără-toare şi tare ajutătoare a neamului omenesc, fii mijlocitoare nouă nevrednicilor, pururea rugîndu-te Fiului tău şi Dumnezeului nostru, ca să caute spre locul acesta sfînt, care este întemeiat spre lauda şi cinstea sfîntului numelui Lui, în veci. Pe tine Maica dulcelui meu Hristos, ca pe ceea ce ai cîştigat multă îndrăzneală către Dînsul, înainte-rugătoare te punem noi, robii tăi, căci tu eşti tuturor nădej-de de mîntuire şi adăpostire". Aşa se ruga, şi canonul cel de mulţu-mire, adică Acatistul Preacuratei cîntîndu-l, a şezut puţin să se odihnească. Iar ucenicului său, Mihail, i-a zis: "Fiule, trezeşte-te şi priveghiază, de vreme ce o cercetare minunată şi înfricoşătoare o să ne fie nouă în ceasul acesta". Acestea grăindu-le, îndată se auzi un glas, zicînd: "Iată, vine Preacurata!" Iar sfîntul auzindu-l, a ieşit degrab din chilie în tindă, şi iată o lumină mare, mai mult decît soarele strălucind, a luminat pe sfîntul, şi îndată a văzut pe Prea-curata cu doi Apostoli, cu Petru şi cu Ioan, strălucind într-o negrăi-tă lumină. Cînd a văzut-o sfîntul, a căzut cu faţa la pămînt neputînd suferi raza aceea strălucitoare. Iar Preacurata s-a atins de sfîntul cu mîinile sale, zicîndu-i: "Nu te spăimînta, alesul Meu! Iată am venit să te cercetez, căci s-a auzit rugăciunea ta pentru ucenicii tăi, şi pentru locaşul tău să nu te mai mîhneşti, că de acum înainte vei fi îndestulat de toate, nu numai pînă ce eşti în viaţa

aceasta, ci şi după ducerea ta cea către Domnul, nedepărtată voi fi de locaşul tău, cele trebuitoare dîndu-i nelipsit, păzindu-l şi acoperindu-l". Acestea zicînd, s-a făcut nevăzută. Iar sfîntul, ca într-o uimire a minţii, era cuprins de frică şi de cutremur mare, şi venindu-şi în sine după puţin, a aflat pe ucenicul său zăcînd de frică, ca mort, şi l-a ridicat. Iar el a început a se arunca la picioarele stareţului, zicînd: "Spune-mi părinte, pentru Domnul, ce era această minunată vedenie de vreme ce duhul meu numai puţin de nu s-a despărţit de trupeasca-mi legătură, pentru vedenia cea strălucită?" Iar sfîntul se bucura cu sufletul şi faţa lui strălucea de acea negrăită bucurie, neputînd să grăiască altceva nimic, fără numai atît: "Aşteaptă, fiule, fiindcă duhul meu în mine tremură de acea minunată vedenie". Şi se află tăcînd şi mirîndu-se. Apoi, după puţin timp, a zis ucenicului său: "Fiule, chiamă la mine pe Isaac şi pe Simon". Şi venind ei, le-a spus toate pe rînd, cum a văzut pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu cu Apostolii şi ce i-a zis lui. Deci, acestea auzindu-le ei, se umplură de bucurie şi de veselie şi toţi împreună au cîntat Paraclisul Maicii lui Dumnezeu. Iar sfîntul a petrecut toată noaptea aceea fără somn, socotind cu mintea, pentru milostiva cercetare a Stăpînei celei Prea curate.

Slujind oarecînd Cuviosul Dumnezeiasca Liturghie, ucenicul lui Simon, de care am pomenit înainte, fiind desăvîrşit în viaţă, era atunci eclesiarh. Acela a văzut foc umblînd pe jertfelnic, încon-jurînd Altarul şi pe Serghie cînd slujea. Şi stătea sfîntul în foc de la cap pînă la picioare. Iar sosind vremea împărtăşirii, s-a luat focul acela Dumnezeiesc şi învăluindu-se ca o pînză curată, a intrat în sfîntul pahar, şi cu acela s-a împărtăşit vrednicul slujitor, sfîntul Serghie.

Vieţuind Cuviosul ani îndestulaţi în mare înfrînare şi osteneli, şi făcînd multe minuni, a ajuns la bătrîneţe adînci. Acum îi erau anii lui de la naştere şaptezeci şi opt. Apoi, cu şapte luni mai îna-inte, şi-a văzut mutarea sa către Dumnezeu şi a chemat fraţii, în-credinţînd egumenia ucenicului său cu numele Nicon, care deşi era tînăr de ani, mintea lui înflorea cu cărunteţele şi în toată viaţa ur-ma învăţătorului şi povăţuitorului său Serghie. Punîndu-l pe Nicon egumen, Serghie a început singur a se linişti, iar în luna lui septembrie, căzînd în boala trupească, şi cunoscîndu-şi cea de pe urmă ducere a sa către Dumnezeu, a chemat şi a învăţat pe fraţi destul, dîndu-le binecuvîntare şi iertare; iar în ceasul din urmă, s-a îm-părtăşit singur cu Preacuratele Taine, dîndu-şi astfel sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu. Faţa lui era luminoasă, nu ca a mortului, ci ca a unui om care doarme, ceea ce era un semn încre-dinţat de luminarea lui cea sufletească şi de răsplată Dumnezeiască. Iar cinstitul lui trup a fost pus în locaşul în care s-a nevoit. După trei ani de zile, însă, s-au aflat moaştele lui cele sfinte întregi şi nestricate nici de hainele lui nu se atinsese stricăciunea, ci ieşea mireasmă bună negrăită şi multă tămăduire se da bolnavilor. Chiar şi pînă acum de la cinstita lui raclă, curg, ca dintr-un izvor, tămăduirile tuturor celor ce aleargă cu credinţă. Căci, precum în viaţa sa, aşa şi după mutare, face nenumărate minuni mari acel mare făcător de minuni, pentru mărirea lui Hristos Dumnezeului nostru, Căruia se cuvine cinstea şi mulţumita în veci. Amin.

Despre viaţa cuviosului părintele nostru Serghie şi despre multe minuni ale lui, se află tipărită carte în împărăteasca cetate, Moscova, în care între alte minuni ale sfîntului se

afla şi aceasta: "După sinodul cel din Florenţa, unde mulţime de dreptcredincioşi, arhierei şi preoţi care n-au vrut să se unească cu rătăcirea lati-nească, s-au fost pierdut cu felurite chinuri de către latini. Un Presbiter din părţile Rusiei celei mari, care mersese la soborul acela, cu Isidor mitropolitul Kievului, cel ce a căzut mai pe urmă din dreapta credinţă şi era numele Presbiterului Simeon - a răbdat multe necazuri şi munci în temniţă şi în obezi, pentru buna credinţă, de la mitropolitul Isidor lepădatul. Apoi, scăpînd din lanţuri, s-a sfătuit cu Toma solul Tferschei şi au fugit din cetatea latinească în ţara lor. Fiind în mîhnire mare şi în nepricepere pe cale pentru nelesnicioasa trecere şi culcîndu-se puţin să se odihnească, a adormit şi a văzut un stareţ cinstit stînd lîngă el, apucîndu-l de mîna dreaptă şi zicîndu-i: "Oare te-ai binecuvîntat de Marcu Eugenicul episcopul Efesului cel ce a urmat paşilor apostoleşti?" Iar el a răspuns: "Am văzut Doamne pe minunatul şi tarele bărbat acela şi m-am bine-cuvîntat de dînsul". Apoi stareţul a zis: "Binecuvîntat este de Dumnezeu omul acela, că din deşertul sobor latinesc nimenea nu l-a învins pe el, nici cu averile, nici cu îmbunările, nici cu îngrozirile chinurilor. Deci, tu învăţătura şi descoperirea aceea ce ai auzit-o de la fericitul Marcu s-o propovăduieşti oriunde vei merge, la toţi drepţii cei ce ţin aşezămintele sfinţilor apostoli şi poruncile sfinţilor părinţi de la cele şapte sinoade, şi cel ce are înţelegere adevărată, să nu se amăgească. Iar pentru lungimea şi greutatea drumului să nu vă întristaţi, căci eu sînt nedepărtat de voi şi vă voi trece fără de grijă. Acestea şi mai multe dacă i-a zis cinstitul acela stareţ, l-a întrebat Presbiterul: "Doamne, spune-mi cine eşti tu, că mi se pare că eşti trimis de Dumnezeu să ne scoţi pe noi deznădăjduiţii din pămîntul acesta străin?" Răspuns-a cel ce se arătase: "Eu sînt Serghie, pe care oarecînd m-ai chemat, rugîndu-te în rugăciunea ta, şi te-ai făgăduit să vii în mănăstirea mea. După vedenia aceasta, deşteptîndu-se preotul, s-a bucurat şi a spus împreună călătorului său (Toma), cele ce a văzut şi a auzit. Şi au mers amîndoi, veselindu-se în calea lor, şi au ajuns degrab prin dumnezeiescul aco-perămînt şi cu rugăciunile apărătorului său cuviosului Serghie, sănătoşi şi fără de bîntuială în părţile Rusiei.

Ajutorul şi arătarea sfîntului povestind, au propovăduit cele auzite de la dînsul, descriind pe larg toate cele ce s-au făcut la soborul din Florenţa.

Aceasta s-a pomenit aici pentru necuviinţa vremii de acum, întru care sfînta şi dreapta credinţă este hulită şi prigonită prea mult de latini. Ca să vadă fiii Bisericii Răsăritului că stîlpul lor, cuviosul părintele nostru Serghie, şi după preaslăvirea sa, a arătat că este nedrept soborul Florenţei. Credinţa noastră (după Apostolul) constă nu în biruitoarele cuvinte ale înţelepciunii omeneşti şi în arătarea Duhului şi a puterii, şi nu în înţelepciunea şi măiestria omenească, ci în puterea lui Dumnezeu.

În această zi, mai facem şi pomenirea cuvioasei Eufrosina, care era fiica sfîntului mucenic Mihail, voievodul Cernigovului, şi prin arătarea şi făgăduinţa Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu s-a dăruit copila lor şi s-a botezat în Biserica cea mare a Pecerschii. Iar în vîrstă venind, şi fiind cu Mina, voievodul Sujdalului, prin voia părinţilor, s-au rugat cu lacrimi Preacuratei Născătoarei de Dumne-zeu, ca să i se păzească fecioria ei neînstrăinată.

Şi a văzut arătîndu-se cereasca Împărătească, poruncindu-i ca să asculte pe părinţii săi, şi să meargă la Sujdal, de nimic îndoindu-se. Deci, fiind ea pe cale şi încă neajungînd la Sujdal, logodnicul ei a murit. Iar ea, aflînd mănăstirea de fecioare, cu hramul "Pune-rea veşmîntului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu", s-a călugărit într-însa şi s-a nevoit bine. Apoi i s-a dat ei de sus darul prooro-ciei, chiar a tămădui boalele, şi făcea multe minuni. Iar în vremea năvălirii păgînului Batus, hanul tătarilor, locaşul său l-a păzit întreg de robia mahomedanilor cu rugăciunile sale. Apoi a trecut la Domnul la 25 septembrie, zi în care îşi făcuse mai înainte făgăduinţa sa lui Dumnezeu, îmbrăcîndu-se în chipul îngeresc.

Viaţa şi ostenelile Sfîntului, slăvitului şi
întru tot lăudatului Apostol şi Evanghelist Ioan
(26 septembrie)

Sfîntul Apostol şi Evanghelist Ioan - de Dumnezeu cuvîntătorul - era fiul lui Zevedei şi al Salomiei, care era fiica lui Iosif Logodnicul. Acesta a fost chemat de la mrejile pescăreşti la pro-poveduirea Evangheliei. Cînd Hristos Domnul, umblînd pe lîngă marea Galileii, îşi alegea din pescari apostoli şi a chemat pe cei doi fraţi, pe Petru şi pe Andrei, atunci a văzut şi pe Iacob al lui Zevedei şi pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedei, tatăl lor, legîndu-şi mrejele lor, şi i-a chemat la Sine. Iar ei, îndată lăsînd corabia şi pe tatăl lor, au mers după Dînsul (Matei 4, 11-22). La primirea sa, Ioan a fost numit de Hristos Domnul fiu al tunetului, căci ca tunetul avea să se audă în toată lumea şi tot pămîntul să umple. Şi umbla după Bunul său Învăţător urmînd paşilor Lui, şi învăţînd înţelepciunea care ieşea din gura Lui. Şi era foarte iubit de Hristos, Domnul său, pentru nerăutatea lui cea desăvîrşită şi pentru curăţia fecioriei. Şi l-a cinstit pe el Domnul, între cei doisprezece apostoli, ca pe un prea ales şi era unul din cei trei mai de aproape ucenici ai lui Hristos, cărora le descoperea mai mult tainele Sale cele Dumnezeieşti. Cînd a vrut să învieze pe fiica lui Iair, n-a lăsat nici pe unul să meargă după Sine, fără numai pe Petru, pe Iacob şi pe Ioan. Cînd în Tabor a vrut să-şi arate slava Dumnezeirii Sale, a luat pe Petru, pe Iacob şi pe Ioan. Cînd se ruga în grădină şi acolo nu era fără de Ioan, pentru că zicea ucenicilor: "Şedeţi aici, pînă ce Mă voi duce acolo şi Mă voi ruga. Şi luînd cu Sine pe Petru şi pe cei doi fii ai lui Zevedeu, a început a se întrista şi a se mîhni" (Matei 26, 36-37).

Pretutindenea Ioan, ca un iubit ucenic al lui Hristos, a fost nedepărtat de Dînsul. Iar cum îl iubea pe el Hristos, este cunoscut de acolo că s-a culcat pe pieptul Lui. Căci, la Cina cea de taină, Domnul a spus dinainte de vînzătorul său şi se întrebau ucenicii, nepricepîndu-se pentru cine grăieşte. Atunci Ioan s-a culcat pe pieptul iubitului învăţător, precum singur spune în Evanghelia sa: "Iar la masă era rezemat la pieptul lui Iisus unul dintre ucenicii Lui, pe care-l iubea Iisus". Deci, Simon Petru i-a făcut semn acestuia şi i-a zis: "Întreabă cine este despre care se vorbeşte". Şi că-zînd acela astfel la pieptul lui Iisus, I-a zis: "Doamne, cine este?" (Ioan 13, 23-25). O dragoste ca aceasta avea el spre Hristos Domnul, încît putea fără de oprelişte să se rezeme pe pieptul Domnului şi să întrebe cu

îndrăzneală despre taina aceea. Ioan avea către Domnul său dragoste mai multă decît alţii. Pentru că, în vremea patimilor Domnului, toţi lăsînd pe Păstorul lor au fugit, numai el singur privea nedepărtat spre toate chinurile lui Hristos, pătimind cu inima împreună cu Dînsul, şi plîngînd şi tînguindu-se cu Prea-curata şi Prea nevinovata Fecioară Maria, Maica Domnului. Chiar şi la cruce şi la moarte, împreună cu dînsa nu s-a depărtat de Cel ce a pătimit pentru noi, Fiul lui Dumnezeu. Şi sub cruce s-a numit de Dînsul fiu al Prea curatei Fecioarei Maria. Căci răstignit fiind Domnul pe Cruce,... văzînd pe mama Sa şi pe ucenicul pe care îl iubea stînd alături, a zis mamei Sale: "Femeie, iată fiul tău!" Apoi a zis ucenicului: "Iată mama ta! Şi din ceasul acela ucenicul a lua-t-o la sine" (Ioan 19, 26-27).

Şi o avea pe ea la sine, ca pe mama sa în toată cinstea, şi i-a slujit ei pînă la cinstita şi slăvita ei adormire. Iar la adormire, ducîndu-se cinstitul şi sfîntul ei trup al Maicii lui Dumnezeu la mormînt, sfîntul Ioan a dus înaintea patului Ei stîlparea ce strălu-cea ca o lumină, pe care Arhanghelul Gavriil o adusese Preacuratei Fecioare, spunîndu-i de mutarea ei de pe pămînt pe cer.

Iar după adormirea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu s-a dus cu ucenicul său Prohor în Asia, unde-i căzuse lui soarta, ca acolo să propovăduiască cuvîntul lui Dumnezeu. Şi mergînd se mîh-nea, pentru că vedea înainte ispitele cele de pe mare, pe care le şi spusese ucenicului său Prohor. Şi dacă intrară din Ioppi în corabie, şi începură a merge, s-a ridicat o furtună mare în ceasul al unspre-zecelea din zi şi s-a spart corabia în noaptea aceea, şi toţi cei ce erau în corabie înotau prin valurile mării. Iar în ceasul al şaselea din zi, i-a aruncat marea vii pe toţi la uscat, ca la cinci stadii de la Seleucia, numai singur Ioan a rămas în mare. Iar Prohor plîngînd mult pentru el, s-a dus în Asia. Şi mergînd patruzeci de zile, a sosit la un sat ce era lîngă mare, şi s-a odihnit de osteneală. Şi privea spre mare şi se întrista pentru Ioan, şi iată, din mare spumîndu-se un val, s-a trîntit de mal cu sunet tare şi a dat afară pe Ioan viu.

Deci, a alergat Prohor să vadă ce fel de om a aruncat marea şi a aflat pe Ioan, şi l-a ridicat pe el de la pămînt şi cuprinzîndu-se în braţe, au plîns şi au mulţumit lui Dumnezeu de toate. Aşa a petrecut sfîntul Ioan patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi în mare înotînd, şi cu darul lui Dumnezeu a rămas viu. Şi intrară în sat şi cerînd pîine şi apă s-au întărit, şi s-au dus după aceea în Efes.

Intrînd ei împreună în cetate, i-a aflat pe ei o femeie romană, însemnată şi vestită pînă şi la Roma de răutatea lucrurilor ei. Ea ţinea baia cea de obşte în cetatea aceea. Femeia aceea prinzîndu-i pe ei, i-a pus în baie să slujească şi îi chinuia rău.

Însă cu meşteşugirea sa i-a tras pe amîndoi spre slujba sa, pe Ioan ca să aprindă focul, iar pe Prohor să toarne apă. Şi au petre-cut într-o nevoie ca aceea multă vreme. În baia aceea era un de-mon, care în toţi anii sugruma pe unul din cei ce se spăla într-însa, tînăr sau tînără. Căci, cînd se zidea baia şi s-a săpat temelia, un tînăr şi o tînără, după sfat idolesc, i-a îngropat de vii acolo, şi de atunci începuse a se face mereu cîte o ucidere ca aceea. Apoi, s-a întîmplat în acea vreme de a intrat în baie un copil, anume Domnos, fiul

lui Dioscorid, mai marele cetăţii. Pe cînd se spăla Domnos în baie, a năvălit asupra lui dracul şi l-a sugrumat, şi plîngere multă s-a făcut după dînsul. Şi s-a auzit aceasta în toată cetatea Efesului. Dioscorid, înştiinţîndu-se de aceasta, era în mare întristare, cît a şi murit de necaz. Iar Romana se ruga mult Artemidei ca să învieze pe Domnos. Şi, rugîndu-se, îşi chinuia trupul său, dar n-a reuşit nimic. Iar Ioan întrebînd pe Prohor despre ceea ce se întîmpla, i-au văzut pe dînşii Romana vorbind şi a apucat pe Ioan şi a început a-l bate tare, mustrîndu-l şi ocărîndu-l. Şi aruncînd pricina morţii lui Domnos asupra lui Ioan, i-a zis: "De nu vei învia pe Domnos, sufletul tău din trup îl voi despărţi".

Ioan, rugîndu-se, a înviat pe copil şi s-a spăimîntat duhul Romanei, zicînd că sau Dumnezeu, sau fiul lui Dumnezeu este el. Iar Ioan propovăduia puterea lui Hristos şi-i învăţa să creadă întru Dînsul. Apoi, a înviat şi pe Dioscorid. Şi Dioscorid, Domnos şi Romana crezură în Hristos şi se botezară. Apoi a căzut frică peste tot poporul şi se mira de ceea ce se făcuse, şi unii ziceau de Ioan şi de Prohor că sînt vrăjitori, iar alţii ziceau că vrăjitorii nu înviază pe morţi. Deci, a gonit Ioan şi pe duhul cel viclean din baie, şi petreceau amîndoi în casa lui Dioscorid, întărind în credinţă pe cei din nou luminaţi, şi îi învăţa pe ei la viaţă îmbunătăţită.

Într-o vreme, se făcea praznicul Artemidei în Efes, şi tot poporul sărbătorea îmbrăcat fiind în haine albe, dănţuind şi jucînd lîngă capiştea Artemidei. Iar aproape de capişte era idolul zeiţei aceleia. Suindu-se şi Ioan la un loc înalt, a stat aproape de idol, şi mustra cu mare glas orbirea lor, că nu ştiu cui se închină şi că în locul lui Dumnezeu cinstesc pe diavolul. Iar mulţimea se umplu de mînie pentru aceasta şi arunca cu pietre asupra lui Ioan. Dar nici o piatră nu l-a lovit pe dînsul, ci întorcîndu-se, toate loveau pe cei ce le aruncau. Iar Ioan, întinzîndu-şi mîinile în sus, a început a se ruga şi îndată s-a făcut arşiţă şi zăduf mare pe pămînt şi au căzut din mulţime bărbaţi ca la două sute şi au murit. Iar ceilalţi, din frica care îi cuprinsese şi-au venit în fire şi se rugau lui Ioan ca să cîştige milă, căci cutremur şi frică căzuse peste dînşii. Iar dacă s-a rugat Ioan către Dumnezeu, toţi morţii au înviat şi toţi au căzut la picioarele lui Ioan şi crezînd în Hristos, s-au botezat. Şi acolo, la un loc care se numea Tihi, a tămăduit Ioan pe un slăbănog, care zăcea de doisprezece ani şi care sculîndu-se, a preamărit pe Dumnezeu.

Şi multe alte semne împlinindu-se de Ioan, şi străbătînd au-zul minunilor pretutindeni şi văzînd diavolul cel ce petrecea în capiştea Artemidei şi înţelegînd că are să se surpe de dînsul, a luat un chip de ostaş asupră-şi şi plîngînd cu amar, şedea la un loc anu-me. Iar cei ce treceau pe alăturea, îl întrebau pe el de unde este şi de ce plînge aşa tare. Iar el zicea: "Eu sînt din Cezareea Palestinei, mai mare peste temniţă, şi mi se dăduse mie ca să păzesc doi vrăji-tori care veniseră de la Ierusalim, Prohor şi Ioan, care erau osîndiţi la moarte pentru mulţimea lucrurilor rele ale lor, şi dimineaţă era să fie cu amar pierduţi, iar ei, cu vrăjile lor, au fugit din lanţuri şi din temniţă noaptea, şi am căzut eu în răspundere pentru ei, căci a voit să mă piardă guvernatorul pe mine pentru dînşii, dar eu m-am rugat boierului să mă lase să mă duc să-i caut. Şi aud că acei vrăji-tori se află aici, dar n-am ajutor ca să-i prindă pe ei cineva". Acestea zicînd diavolul, arăta o scrisoare de mărturie

pentru aceea şi arăta şi o pungă mare de aur ca să o dea acelora care ar pierde pe nişte vrăjitori ca aceia.

Acestea auzindu-le oarecari ostaşi, le era jale de dînsul şi au pornit cu mulţime împotriva lui Ioan şi a lui Prohor şi, ducîndu-se în casa lui Dioscorid, îi ziceau: "Sau ne dai nouă pe vrăjitori, sau casa ta o vom arde". Iar Dioscorid voia ca mai bine casa lui să o ardă decît să le dea lor pe Apostolul cu ucenicul Prohor. Dar ştiind Ioan cu duhul că tulburarea poporului o să iasă în bine, s-a dat pe sine adunării şi pe Prohor.

Aducîndu-i cu zgomot mulţimea, ajunseră la capiştea Artemidei. Şi s-a rugat Ioan lui Dumnezeu, încît a căzut îndată capiş-tea idolească, dar n-a vătămat nici un om. Şi a zis Apostolul către diavolul cel ce şedea acolo: "Ţie îţi zic, necuratule diavole: spune cîţi ani ai de cînd petreci aici şi de ai pornit tu pe poporul acesta asupra noastră?" Iar dracul a zis: "Sînt două sute patruzeci şi nouă de ani de cînd petrec aici şi eu am pornit pe poporul acesta asupra voastră". Iar i-a zis Ioan lui: "Ţie îţi poruncesc în numele lui Iisus Nazarineanul, să nu mai petreci în locul acesta". Şi îndată a ieşit diavolul. Şi s-a spăimîntat tot poporul, şi au crezut în Hristos. Încă s-au făcut şi mai mari semne de Ioan şi multă mulţime de oameni s-au întors la Domnul.

În acea vreme Domiţian, Cezarul Romanilor (81-96), a ridi-cat prigonire mare asupra creştinilor. Ioan a fost pîrît la dînsul şi, prinzîndu-l eparhul Asiei, l-a trimis legat în Roma la Cezar unde, pentru mărturisirea lui Hristos, mai întîi l-au bătut, apoi l-au adă-pat cu un pahar de otravă, plin cu venin aducător de moarte. Dar el nu s-a vătămat de otravă, după cuvîntul lui Hristos: "Şi chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma" (Marcu 16,18).

Atunci îl aruncară într-o căldare cu untdelemn foarte fiert, dar şi de acolo a ieşit nevătămat. Şi strigau mulţimile: "Mare este Dumnezeul creştinilor". Şi Cezarul, neîndrăznind să chinuie mai mult pe Ioan, pentru că îl socotea pe el fără de moarte, l-a osîndit la deportare în insula Patmos, precum şi în vis a zis Domnul lui Ioan: "Ţi se cade ţie multe să pătimeşti, şi vei fi izgonit la un os-trov, care are mare trebuinţă de tine".

Deci, luînd ostaşii pe Ioan cu Prohor, i-au dus în corabie şi începură a călători pe mare. Iar într-una din zile, călătorind ei, şezură oamenii împărăteşti la masă, şi s-au veselit avînd mulţime de bucate şi de băuturi. Dar unul dintre dînşii, tînăr fiind, jucîndu-se a căzut din corabie în mare şi s-a înecat. Atunci veselia lor întru plîngere li s-a întors şi bucuria în tînguire, pentru că nu puteau să ajute cu nimic celui căzut în adîncul mării. Dar mai ales tatăl copi-lului aceluia, fiind acolo în corabie, se tînguia foarte, şi era cît pe ce să se arunce în mare, de n-ar fi fost ţinut de alţii. Ştiind pe Ioan puternic în semne, cu de-adinsul toţi l-au rugat ca să-i ajute. Iar el a întrebat pe fiecare dintre dînşii pe care Dumnezeu cinsteşte.

Şi ziseră ei unul pe Apolon, altul pe Dia, altul pe Ercule, iar unii pe Asclepias şi alţii pe Artemida Efesului. Şi a zis către dînşii Ioan: "Atîţia zei aveţi şi nu pot să mîntuiască un om

din înecare?" Şi i-a lăsat pe ei ca să fie în mîhnire pînă a doua zi. Iar a doua zi, în ceasul al treilea din zi, fiindu-i jale şi lui Ioan de pierzarea tînă-rului, s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi din destul şi îndată s-a făcut fierbere în mare, şi ridicîndu-se spre corabie un val, a aruncat pe tînăr viu înaintea picioarelor lui Ioan. Acest lucru toţi văzîndu-l s-au spăimîntat şi s-au bucurat de tînărul cel întors de la înec. Iar pe Ioan au început a-l cinsti foarte şi au luat de pe dînsul lanţurile cu care era ferecat.

Altădată noaptea, în ceasul al cincilea, s-a făcut în mare o furtună grozavă, şi toţi deznădăjduindu-se de viaţa lor, strigau. Şi cînd corabia era să se sfărîme au strigat către Ioan rugîndu-l ca să-i ajute, şi să roage pe Dumnezeul său ca să-i mîntuiască din pierzarea aceea. Iar el, poruncindu-le lor să tacă, a început a se ruga, şi îndată a încetat furtuna şi s-a făcut linişte numaidecît. Unul din ostaşi era cuprins de durerea pîntecului şi, fiind aproape să moară, Apostolul l-a făcut sănătos. Apoi, la o vreme, li s-a sfîrşit apa din corabie şi mulţi slăbind de sete, erau aproape de moarte, iar Ioan a zis lui Prohor să umple vasele din mare; şi cînd erau pline vasele, a zis: "În numele lui Iisus Hristos scoateţi şi beţi". Şi scoţînd au aflat apă dulce, şi bînd s-au răcorit, şi pentru aceasta toţi s-au bote-zat şi vroiau să scoată pe Ioan din legături ca să meargă oriunde va vrea. Dar el îi sfătuia pe dînşii să-l ducă la locul ce li s-a poruncit. Şi ajungînd la ostrovul Patmos, au dat scrisoarea ighemonului. Iar Miron, socrul ighemonului, a luat pe Ioan şi pe Prohor în casa sa.

Miron avea un fiu mai mare, anume Apollonid. Acela avea în sine un drac iscoditor, care spunea cele ce vor să fie. Şi toţi aveau pe Apolonid ca pe un prooroc. Dar cînd a intrat Ioan în casa lui Miron, Apolonid s-a făcut îndată neştiut. El a fugit într-altă cetate, temîndu-se să nu izgonească Ioan dintr-însul duhul cel isco-ditor. Apoi, fiind necaz în casa lui Miron pentru Apollonid pentru că se făcuse neştiut, a venit o scrisoare de la dînsul la Miron, care îl înştiinţa că Ioan vrăjitorul l-a izgonit pe el din casă cu farmecele, şi nu poate să se întoarcă pînă ce nu va pierde pe Ioan. Iar Miron, citind scrisoarea, a alergat la ginerele său ighemonul, spunîndu-i ceea ce se făcuse. Iar ighemonul, prinzînd pe Ioan, vrea să-l dea pe el la mîncarea fiarelor.

Ioan a rugat însă pe ighemonul să-i îngăduiască puţin şi să-i dea voie să trimită el pe ucenicul său la Apollonid, făgăduindu-se că-l va întoarce acasă. Iar ighemonul n-a oprit să fie trimis uceni-cul, dar pe Ioan legîndu-l cu două lanţuri, l-a aruncat în temniţă. Şi s-a dus Prohor la Apollonid cu scrisoarea lui Ioan, în care era scris aşa: "Ioan Apostolul lui Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu, iscodito-rului duh aceluia ce petrece în Apollonid îi poruncesc: În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, să ieşi din zidirea lui Dumnezeu, şi să nu mai intri într-însa niciodată, ci afară din ostrovul acesta singur să fii în locuri fără de apă, iar nu întru oameni". Cînd a ajuns Prohor cu scrisoarea aceasta la Apollonid, îndată a ieşit dintr-însul dracul. Iar Apollonid şi-a venit în fire, şi ca din somn deşteptîndu-se, a plecat cu Prohor, întorcîndu-se în cetatea sa. Dar nu a mers îndată acasă, ci a alergat mai întîi la Ioan în temniţă şi, căzînd la picioarele lui, îi da lui mulţumită pentru că l-a slobozit de duhul cel necurat. Şi înştiinţîndu-se părinţii, fraţii şi rudeniile de întoarcerea lui Apollonid, s-au adunat toţi, şi s-au bucurat şi l-au scos pe Ioan din lanţuri şi din închisoare.

Pentru că Apollonid a spus despre sine, zicînd aşa: "Iată, mulţi ani sînt de cînd mă odihneam pe patul meu, cuprins de un somn greu, şi un om de-a stînga patului stînd, m-a scuturat şi m-a deşteptat. Era mai negru decît un trunchi pîrlit şi putred, şi ochii lui ardeau ca luminile, şi m-am cutremurat de frică. Iar el a zis către mine: "Deschide-ţi gura ta" şi am deschis-o, şi a intrat în gura mea, şi a umplut pîntecele meu, şi din ceasul acela cunoştinţă mi-a făcut mie şi la bine şi la rău, şi pentru toate cele ce se făceau în casă. Iar cînd a intrat Apostolul lui Hristos în casa noastră, atunci mi-a zis cel ce şedea în mine: "Să fugi de aici Apollonide, ca să nu mori rău, că acest om este vrăjitor şi va să te omoare pe tine". Şi îndată am ieşit, şi am fugit în altă cetate. Iar cînd am vrut să mă întorc, nu mă lăsa, zicîndu-mi: "De nu va muri Ioan, tu nu vei pu-tea să trăieşti în casa ta".

Apoi, venind Prohor în cetatea în care eram, dacă l-am văzut pe el, îndată necuratul duh a ieşit din mine cu acelaşi chip cu care a intrat întîi în pîntecele meu. Şi m-am uşurat de multă greutate, mintea mea s-a îndreptat şi m-am făcut sănătos". Auzind acestea, toţi au căzut în faţa lui Ioan. Iar el, deschizîndu-şi gura sa, i-a învăţat pe ei credinţa cea în Domnul nostru Iisus Hristos.

Şi au crezut Miron cu femeia şi cu fiii săi, şi s-au botezat, şi s-a făcut bucurie mare în casa lui. Iar mai pe urmă şi femeia ighe-monului, Hrisippia, fiica lui Miron, a primit sfîntul botez cu fiul său şi cu toate slugile sale. Iar după dînsa Lavrentie, bărbatul ei, guvernatorul ostrovului aceluia, s-a botezat şi şi-a lepădat stăpînirea sa, ca să slujească lui Dumnezeu mai cu libertate. Şi au petrecut Ioan cu Prohor în casa lui Miron trei ani, propovăduind cuvîntul lui Dumnezeu. Şi multe semne şi minuni au făcut acolo cu puterea lui Iisus Hristos. Bolnavii au tămăduit şi dracii au gonit, a răsturnat la pămînt numai cu cuvîntul capiştea lui Apollon cu toţi idolii lui, şi pe mulţi aducînd la credinţă, i-a botezat.

Era în părţile acelea un vrăjitor, anume Chinops, petrecînd în loc pustiu şi sfătuindu-se cu necuratele duhuri în ani îndestulaţi. Oamenii din ostrov îl aveau toţi pe acela ca pe un Dumnezeu, pentru nălucirile care se făceau de dînsul. Iar jertfitorii lui Apollon, mîniindu-se foarte împotriva lui Ioan pentru risipirea capiştei lui Apollon, şi pentru că i-a întors pe toţi oamenii la credinţa sa, învăţîndu-i în numele lui Iisus Hristos, s-au dus la Chinops şi s-au jeluit înaintea lui împotriva Apostolului lui Hristos, rugîndu-l pe el să izbîndească necinstirea idolilor lor. Dar Chinops n-a vrut să meargă în cetate, fiindcă de mulţi ani petrecea în locul acela neieşitorul, ci mai mult cetăţenii mergeau la dînsul. Însă le-a făgăduit că o să trimită un duh viclean în casa lui Miron ca să ia sufletul lui Ioan şi să-l dea pe el judecăţii celei veşnice. Deci, a do-ua zi a trimis la Ioan pe un mai mare din viclenele duhuri, poruncindu-i ca să aducă la dînsul sufletul lui.

Iar diavolul, mergînd în casa lui Miron, a stat la locul unde era Ioan. Acesta însă ştiind de acel diavol, i-a zis: "Îţi poruncesc ţie, în numele lui Hristos, să nu ieşi din locul acesta pînă nu-mi vei spune pentru ce pricină ai venit aici la mine". Diavolul însă sta legat de cuvîntul lui Ioan, zicînd către dînsul: "Jertfitorii lui Apollon au mers la Chinops şi s-au rugat lui ca să meargă în cetate şi să aducă asupra ta moarte, şi n-a vrut, zicînd: "De mulţi ani trăiesc în locul acesta neieşind, şi acum oare să mă ostenesc pentru acel om ce este prost şi de

nimic? Ci mergeţi şi vă vedeţi de treabă în calea voastră, iar de dimineaţă eu voi trimite un înger al meu, care va lua sufletul lui şi-l va aduce la mine, şi eu îl voi da pe el judecăţii celei veşnice". Şi a zis Ioan către diavolul acela: "Te-a mai trimis pe tine vreodată undeva ca să iei suflet omenesc şi să-l aduci la dînsul?" Şi a zis diavolul: "Am fost trimis de am omorît, dar suflet n-am luat". Iar Ioan zise: "Dar pentru ce îl ascultaţi pe el?" Şi diavolul zise: "Toată puterea satanei este întru dînsul şi are învoire cu boierii noştri şi noi cu dînsul sîntem şi Chinops ne ascultă pe noi, şi noi pe el". Apoi i-a zis Ioan: "Eu, Apostolul lui Iisus Hristos, îţi poruncesc ţie, duhule viclean, să nu mai intri în locuinţele omeneşti, nici să te mai întorci la Chinops, ci să ieşi şi să te munceşti afară din ostrovul acesta. Şi îndată a ieşit diavolul din ostrov. Iar Chinops, văzînd că nu se întoarce duhul, a trimis pe altul, dar şi acela a pătimit tot aşa. Apoi pe alţi doi din mai marii întunericului a trimis, şi a poruncit ca unul să intre la Ioan, iar altul să stea afară, ca să-i aducă răspuns lui. Intrînd un diavol la Ioan, şi pătimind aceleaşi ca şi cei ce au mers mai întîi, iar celălalt diavol care stătea afară, văzînd nevoia tovarăşului său, a fugit la Chinops şi i-a spus ceea ce se făcuse. Chinops s-a umplut de mînie pentru aceasta, şi luînd toată mulţimea diavolească, a mers în cetate, şi s-a bucurat toată cetatea văzînd pe Chinops şi toţi mergînd, i se închinau lui. Aflînd pe Ioan că învăţa poporul, s-a umplut de multă mînie, şi a zis către popor: "Oameni orbi, de ce aţi rătăcit din calea adevărului? Ascultaţi-mă pe mine. De este drept Ioan şi de sînt drepte cele grăite de dînsul, să vorbească cu mine şi să facă acel fel de minuni, pe care şi eu le voi face, şi veţi vedea cine din noi este mai mare: Ioan sau eu? De va fi el mai mare decît mine, voi crede şi eu cele grăite şi făcute de dînsul".

Şi luînd Chinops pe un tînăr, i-a zis lui: "Tinere, dar viu este tatăl tău?" Iar el i-a răspuns lui: "A murit". Şi a zis Chinops: "Cu ce moarte a murit?"Acela a zis: "Corăbier a fost şi spărgîndu-se co-rabia, s-a înecat în mare". Şi a zis Chinops către Ioan: "Acum să-ţi arăţi Ioane puterea ta! Ca să credem cele zise de tine, să pui pe tată viu înaintea fiului său". Şi a zis Ioan: "Nu m-a trimis pe mine Hristos ca să ridic pe cei morţi din mare, ci pe oamenii cei amăgiţi să-i învăţ". Şi a zis Chinops tuturor oamenilor: "Măcar acum să mă credeţi pe mine că Ioan este înşelător şi vă amăgeşte pe voi. Prin-deţi-l pe el şi-l ţineţi, pînă ce voi aduce pe tatăl tînărului viu. Şi ţinură pe Ioan. Chinops şi-a întins mîinile şi a lovit cu ele şi a făcut plesnet în mare, şi toţi temîndu-se, s-a făcut nevăzut la ochii lor. Şi toţi şi-au ridicat glasurile lor, zicînd: "Mare eşti Chinopse". Şi de năprasnă a ieşit Chinops din mare, ţiind precum a zis pe tatăl tînă-rului, şi toţi se mirară.

Şi a zis Chinops: "Oare acesta este tatăl tău ?" Şi a zis tînărul: "Aşa Doamne", şi s-au închinat toţi lui Chinops. Şi popoa-rele căutau să ucidă pe Ioan, dar i-a oprit pe ei Chinops, zicîndu-le: "Cînd veţi vedea mai mari decît acestea, atunci să fie chinuit". Şi chemînd pe alt om i-a zis lui: "Dar tu ai avut fii?". "Da, Doamne, dar din zavistie l-a ucis cineva". Şi îndată a strigat Chinops, che-mînd pe nume pe ucigaş şi pe cel ucis, şi amîndoi au stat de faţă. Şi a zis Chinops omului aceluia: "Oare acesta este fiul tău?" Şi a zis omul: "Da, Doamne". Şi a zis Chinops lui Ioan: "Ce te minu-nezi Ioane?" Şi i-a zis Ioan: "Eu de aceasta nu mă minunez". Şi a zis Chinops: "Mai mari decît acestea vei vedea, şi atunci te vei minuna, şi nu vei muri pînă ce te voi înfricoşa pe tine cu semnele". Şi a zis Ioan lui Chinops: "Semnele tale de grabă se vor strica". Iar mulţimea auzind un cuvînt ca acesta, s-

a repezit asupra lui Ioan, şi l-a bătut foarte mult, pînă cînd a crezut că este mort. Şi a zis Chi-nops către popor: "Lăsaţi-l neîngropat, ca să-l mănînce păsările cerului". Şi se duseră toţi de la acel loc, bucurîndu-se cu Chinops. Iar dupa aceasta, auzind Chinops că Ioan învaţă la locul ce se numea aruncare de pietre, a chemat pe un diavol cu care făcea vrăji. Şi mergînd la locul acela, a zis lui Ioan: "Gîndesc că mai multă ruşine şi înfruntare să-ţi fac ţie şi pentru aceea te-am lăsat viu. Să vii însă la nisipul mării şi vei vedea puterea mea, şi te vei ruşina". Şi urmau după dînsul acei trei diavoli, de care se părea poporului că Chinops i-a înviat din morţi. Şi lovind tare, cu plesnet mîinile sale, s-a afundat şi de la ochii tuturor s-a făcut nevăzut.

Iar mulţimea a strigat: "Mare eşti Chinopse şi nu este altul mai mare decît tine!". Iar Ioan a poruncit diavolilor celor ce în o-menesc stau, să nu se ducă de la dînsul, şi s-a rugat Domnului ca să nu se socotească întru cei vii Chinops, şi aşa a fost.

Pentru că deodată s-a tulburat marea, şi fierbea cu valurile, şi n-a mai ieşit Chinops din mare, ci a rămas acolo în adîncul mării, precum Faraon cel de demult, afundîndu-se ticălosul. Iar dia-volilor acelora pe care îi socotea poporul că sînt oameni sculaţi din morţi, le-a zis Ioan: "Întru numele lui Iisus Hristos celui răstignit, şi a treia zi înviat, să ieşiţi din ostrovul acesta". Şi îndată s-au făcut nevăzuţi. Iar poporul stăruia, aşteptînd pe Chinops trei zile şi trei nopţi pe nisip, pînă cînd de foame şi de sete, şi de arşiţa soarelui, cei mai mulţi dintr-înşii au slăbit şi zăceau fără de glas, dintre care trei copii au murit. Iar pe oamenii aceia, miluindu-i Ioan şi ru-gîndu-se pentru mîntuirea lor, şi vorbindu-le mult despre credinţă, le-a înviat copiii, le-a tămăduit pe neputincioşii lor, şi toţi apropiindu-se, cu un gînd la Domnul s-au botezat şi s-au dus la casele lor, slăvind pe Hristos. Iar Ioan a mers în casa lui Miron şi mergînd adeseori la popor, îi învăţa în numele lui Iisus Hristos.

Odată, a găsit lîngă cale un om bolnav zăcînd, cuprins cum-plit de fierbinţeală, şi l-a tămăduit cu semnul Crucii. Acest lucru văzîndu-l un iudeu, anume Filon, care se întreba cu dînsul din Scriptură, a poftit pe Ioan în casa sa. Şi era femeia lui leproasă. Aceasta a căzut la Apostol şi îndată s-a tămăduit de lepră şi a crezut în Hristos. Atunci şi iudeul însuşi a crezut şi a primit sfîntul botez în casa sa. După aceasta sfîntul Ioan a ieşit la tîrg şi s-a adu-nat la dînsul poporul ca să asculte din gura lui învăţătura cea mîntuitoare. Apoi au venit şi jertfitorii idoleşti, dintre care unul ispitindu-l pe sfîntul, a zis: "Învăţătorule, am un fiu olog de amîn-două picioarele, mă rog ţie să-l tămăduieşti pe el şi de-l vei tămă-dui voi crede şi eu în Dumnezeul pe care tu îl propovăduieşti". Iar sfîntul a zis către dînsul: "Pentru ce ispiteşti aşa pe Dumnezeu care va arăta aievea vicleşugul inimii tale?"

Zicînd acestea, Ioan l-a trimis la fiul lui cu aceste cuvinte: "În numele lui Hristos, Dumnezeul meu, scoală-te şi vino la mine". Iar el sculîndu-se, îndată a venit la sfîntul sănătos. Tatăl lui însă, pentru acea ispitire, a ologit în acel ceas de amîndouă picioarele şi a căzut la pămînt de cumplită durere, şi striga rugînd pe sfîntul: "Miluieşte-mă sfinte al lui Dumnezeu şi mă tămăduieşte cu numele lui Hristos Dumnezeul tău. Cred că nu este alt Dumnezeu afară de El". Deci, milostivindu-se sfîntul, a făcut pe jertfitor sănătos şi învăţîndu-l credinţa, l-a botezat în numele lui Iisus Hristos.

A doua zi, Ioan a mers la un loc unde un om zăcea, avînd neputinţa udului, şi nu se sculase de pe patul său şaptesprezece ani. Pe acesta Apostolul l-a tămăduit cu cuvîntul şi l-a luminat cu sfîn-tul botez. Apoi, în acea zi, a trimis la Ioan Antipatul care se dusese la Lavrentie, ginerele lui Miron, rugîndu-l foarte mult să vină în casa lui, căci femeii lui, fiind însărcinată, îi venise ceasul naşterii şi suferea cumplit neputînd să nască.

Sfîntul a mers degrab şi numai cît a păşit cu piciorul pe pra-gul casei, îndată femeia a născut şi i s-a uşurat durerea. Văzînd aceasta Antipatul, a crezut în Hristos cu întreagă casa sa. Apoi, pe-trecînd acolo Ioan trei ani, s-a dus în altă cetate, care era la cincizeci de stadii depărtare, în care locuitorii erau întunecaţi cu întunerecul închinării la idoli.

Intrînd el acolo, a văzut pe popor făcînd praznic idolilor şi pe nişte tineri legaţi şi a întrebat pe unul din cei ce stăteau acolo: "Pentru ce sînt legaţi tinerii aceştia?" Omul acela i-a răspuns: "Avem pe marele Dumnezeu Lup, căruia acum îi săvîrşim praznicul, deci aceluia or să i se junghie tinerii aceştia spre jertfă". Ioan a rugat pe omul acela ca să-i arate şi lui pe acel Dumnezeu al său. Iar el a zis: "De vrei să-l vezi pe el, să aştepţi pînă la al patrulea ceas din zi, şi vei vedea jertfitorii cu poporul mergînd la locul unde se arată Dumnezeu, vei merge şi tu cu dînşii şi vei vedea pe Dumnezeul Lup". Iar Ioan i-a zis: "Te văd pe tine om bun, iar eu sînt nou-venit aici, mă rog ţie ca tu însuţi să mă duci îndată la acel loc, căci doresc foarte mult să văd pe dumnezeul vostru şi de mi-l vei arăta, îţi voi da un mărgăritar de mare preţ". El, luînd pe Ioan, l-a dus şi i-a arătat un loc de luncă noroios şi plin de apă şi i-a zis: "De aici iese Lupul, dumnezeul nostru, şi se arată la popor". Ioan aştepta deci ieşirea acelui dumnezeu şi, iată, aproape de al patrulea ceas din zi, s-a arătat diavolul în chip de lup prea mare, ieşind din apă, pe care sfîntul Ioan, cu numele lui Hristos legîndu-l, l-a întrebat: "De cîţi ani locuieşti aici?" Diavolul i-a răspuns: "De şap-tezeci de ani". Iar Apostolul lui Hristos a zis: "Îţi poruncesc ţie în numele Tatălui, şi al Fiului şi al sfîntului Duh, să ieşi din ostrovul acesta şi să nu mai vii niciodată aici!" Şi îndată diavolul s-a stins. Omul acela, văzînd ceea ce se făcuse, s-a spăimîntat şi a căzut la picioarele sfîntului. Iar el l-a învăţat pe dînsul sfînta credinţă şi i-a zis: "Iată, îţi dau mărgăritarul pe care ţi l-am făgăduit ţie". În acea vreme jertfitorii au ajuns la locul acela cu tinerii cei legaţi, avînd cuţite în mîinile lor şi popor mult cu dînşii şi aştepta ieşirea lupului, vrînd să-i junghie pe tineri spre mîncarea lui. Dar după ce au aşteptat mult, neputînd să mai îngăduiască, s-a apropiat de dînşii Ioan şi i-a rugat să dezlege pe tinerii cei nevinovaţi, că iată nu-i Lupul Dumnezeul vostru. Acesta era diavol, pentru că puterea lui Iisus Hristos l-a biruit pe el şi l-a alungat. Ei, auzind că a pierit Lu-pul s-au înfricoşat, şi aşteptînd mult pe dumnezeul lor şi neaflîn- du-l, au dezlegat pe tineri şi i-au lăsat slobozi, sănătoşi. Atunci sfîntul a început a le propovădui pe Hristos şi a le arăta greşeala lor, din care mulţi crezînd, s-au botezat.

Era în acea cetate o baie, în care spălîndu-se fiul jertfitorului lui Zeus, a fost sugrumat de diavolul cel ce petrecea acolo. Auzind aceasta tatăl lui, a alergat cu mare plîngere la sfîntul, rugîndu-l ca să-l învieze pe fiul său, făgăduind să creadă în Hristos. Sfîntul a mers cu dînsul şi a înviat pe mort cu numele lui Hristos. A între-bat apoi pe tînăr care a fost pricina morţii lui. El a răspuns: "Spă-lîndu-mă, a ieşit ceva negru din apă, m-a apucat şi m-

a sugrumat". Deci, sfîntul cunoscînd că diavolul locuieşte în baia aceea, l-a jurat pe el şi l-a întrebat: "Cine eşti tu şi de ce locuieşti aici?" Diavolul a răspuns: "Eu sînt acela pe care tu în Efes m-ai izgonit din baie şi stau aici de şase ani supărînd poporul". Atunci sfîntul l-a izgonit pe el şi din hotarul acela. Văzînd aceasta, jertfitorul a crezut în Hristos şi s-a botezat cu fiul şi cu toată casa sa.

După aceasta a ieşit Ioan puţin la tîrg, unde s-a adunat lu-mea din toată cetatea ca să asculte cuvîntul lui Dumnezeu. Şi iată o femeie a căzut la picioarele lui, rugîndu-l cu lacrimi să-i tămă-duiască pe un îndrăcit fiu al ei, pentru care îşi cheltuise mai toată averea la doftori. Sfîntul a poruncit ca să-l aducă la dînsul, şi cum au spus îndrăcitului trimişii că îl chiamă Ioan, îndată a ieşit diavolul dintr-însul şi venind sănătos la sfîntul a crezut în Hristos şi s-a botezat cu maica sa.

În aceeaşi cetate era o capişte vestită a idolului Dionisie, pe care închinătorii de idoli îl numeau tată slobod. La praznicul acestuia, adunîndu-se acolo bărbaţi şi muieri, dănţuiau cu mîncări şi băuturi. Şi îmbătîndu-se, făceau fărădelegi mari în cinstea spurcatului idol. Acolo mergînd Ioan în vremea praznicului lor, îi mus-tra pentru spurcata lor sărbătoare.

Iar jertfitorii - care erau foarte mulţi - prinzîndu-l pe el, l-au bătut şi trăgîndu-l afară, l-au tîrît lăsîndu-l legat şi s-au întors iar la dănţuirile lor. Apoi, Sfîntul Ioan s-a rugat lui Dumnezeu ca să nu le rabde lor o fărădelege ca aceea, şi îndată capiştea a căzut din temelie şi i-a ucis pe toţi jertfitorii. Iar ceilalţi tremurînd, dezlegară pe sfîntul şi-l rugau pe el să nu-i piardă şi pe dînşii cu ceilalţi. În aceeaşi cetate era un vrăjitor vestit anume Nuchian. Acesta, înştiinţîndu-se de căderea capiştei şi de pierzarea jertfitorilor, s-a mîniat foarte şi venind la Sfîntul Ioan i-a zis: "Nu ai făcut bine că ai stricat capiştea lui Dionisie şi ai pierdut pe jertfitorii lui, căci tot poporul se mînie foarte împotriva ta pentru aceasta. Deci, rogu-mă ţie ca să-i înviezi pe ei, precum ai înviat pe fiul jertfitorului în baie şi eu voi crede în Dumnezeul tău". Răspuns-a sfîntul: "Pricina pierzării lor le-a fost fărădelegea lor. Pentru aceea nu sînt vrednici ca să vieţuiască aici, ci să se muncească în iad". Răspuns-a Nuchian: "De nu poţi tu să-i înviezi, iată eu cu numele idolilor mei voi face să învieze credincioşii zeilor, şi capiştea o voi alcătui întreagă. Dar atunci nici tu nu vei scăpa de moarte".

Aceasta zicînd, se despărţiră. Ioan s-a dus să înveţe poporul, iar Nuchian s-a dus la locul capiştei cea căzută, şi a înconjurat-o pe ea vrăjind. Şi a făcut aceasta: Că stătură doisprezece diavoli în chipul jertfitorilor celor ucişi, cărora le-a poruncit ca să meargă după dînsul şi să ucidă pe Ioan. Şi ziseră diavolii: "Noi nu numai a-l ucide nu putem, ci nici a ne arăta la locul unde este el. Iar de vrei ca să moară Ioan, mergi şi să aduci aici poporul, ca văzîndu-ne pe noi să se mînie asupra lui Ioan şi să-l piardă pe el".

Deci, ducîndu-se Nuchian, a aflat mult popor ascultînd învăţătura Sfîntului Ioan, cărora Nuchian cu mare glas a strigat: "O, nepricepuţilor, pentru ce v-aţi dat pe voi străinului acestuia care a pierdut capiştea voastră cu jertfitorii şi pe voi să vă amăgească? De-i veţi da lui luare aminte, o să vă piardă. Veniţi cu mine, şi veţi vedea pe jertfitorii voştri, pe

care eu i-am înviat. Încă şi capiştea voastră cea risipită, înaintea ochilor voştri o voi ridica, lucru pe care Ioan nu poate să-l facă". Iar poporenii, ca nişte fără de minte fiind, au lăsat pe Ioan, şi cu toţii au mers după dînsul. Sfîntul însă, pe altă cale, a ajuns cu Prohor înaintea lor acolo unde diavolii aceia erau în chip de jertfitori înviaţi. Deci, văzînd diavolii pe Ioan îndată au pierit, şi iată Nuchian a venit cu poporul. Şi fiindcă n-a aflat pe diavoli s-a supărat foarte, şi iar a început a înconjura capiştea cea risipită, vrăjind şi chemîndu-i pe dînşii, dar nimic n-a izbutit. Apoi a înserat şi mîniindu-se poporul, voia să ucidă pe Nuchian, pentru că i-a amăgit şi i-a înstrăinat de sfîntul. Iar alţii au zis: "Luîndu-l, să-l ducem pe el la Ioan, şi ce ne va zice nouă acesta, aceea să-i facem".

Auzind aceasta sfîntul, a apucat pe aceeaşi cale înaintea lor, şi a ajuns la locul acela cel dintîi, unde poporul, aducînd pe Nu-chian înaintea sfîntului, a zis: "Acest amăgitor şi vrăjmaş al tău a gîndit să te piardă! Ce zici să-i facem?" Sfîntul le-a zis: "Să-i daţi drumul ca să se pocăiască!"

A doua zi Ioan învăţa iar poporul să creadă în Hristos şi mulţi dintre dînşii crezînd, se rugau ca să se boteze de Ioan. Dar cînd Ioan i-a dus la rîu, Nuchian a prefăcut cu farmecele sale apa în sînge. Sfîntul a orbit cu rugăciunea pe Nuchian, şi făcînd apa iar curată a botezat într-însa pe toţi cei ce au crezut.

Cu aceasta biruindu-se Nuchian, şi-a venit în simţire şi, căindu-se cu adevărat, a rugat pe Apostolul să-i fie milostiv lui. Iar sfîntul, văzîndu-i pocăinţa lui, l-a învăţat din destul şi l-a botezat şi îndată a văzut şi a dus pe Ioan în casa sa, în care cînd a intrat Ioan, deodată toţi idolii, care erau în casa lui Nuchian, au căzut şi s-au sfărîmat ca praful. Această minune văzînd-o casnicii lui s-au înfricoşat şi crezînd, s-au botezat cu toţii.

Era o femeie văduvă în cetatea aceea, bogată şi frumoasă, anume Procliania. Aceasta avînd un fiu frumos la vedere, cu nu-mele Sosipatru, s-a aprins prin diavolească lucrare asupra lui, şi se sîrguia cu totul să-l tragă pe el la a ei fărădelege. Dar fiul ei, price-put fiind şi urînd-o pe ea pentru nebunia aceea, a fugit de dînsa, şi a mers la locul unde Sfîntul Ioan învăţa atunci şi asculta cu dulceaţă cuvintele apostolului. Iar Ioan cu Duhul Sfînt, pe toate cele de dîn-sul gîndite văzîndu-le, l-a luat deoparte şi-l învăţa să-şi cinstească mama, numai să nu o asculte la lucrul cel neiertat de lege, nici să spună cuiva de aceasta, ci să acopere greşeala mamei sale. Dar Sosipatru n-a vrut să se întoarcă în casa mamei sale, cu toate că a patra zi aflîndu-l Procliania, l-a apucat de haină şi-l trăgea cu sila acasă.

La acest ţipăt a sosit Antipatul, care nu de mult venise în ce-tatea aceea, şi a întrebat pentru ce femeia trage aşa pe acel tînăr. Iar mama, ascunzîndu-şi gîndul său cel fărădelege, a aruncat cleve-tire asupra fiului, cum că ar fi vrut să-i facă ei silă, şi-şi rupea părul său cu plîngere răcnind. Acestea auzindu-le Antipatul, a crezut minciuna ei şi a judecat pe nevinovatul Sosipatru, osîndindu-l să-l coasă într-un sac de piele, cu cumplite jivini, şi să-l arunce în mare. Înştiinţîndu-se de aceasta, Ioan a mers la Antipatul, unde a dat pe faţă nedreapta judecată şi mustrîndu-l că a osîndit la moarte pe nevinovatul tînăr, necercetînd bine pricina. Iar Procliania a grăit şi asupra sfîntului, cum că acest amăgitor a

învăţat pe fiul ei la aceas-tă răutate. Auzind aceasta Antipatul, a poruncit ca în acelaşi sac cosîndu-l şi pe Sfîntul Apostol cu Sosipatru şi cu felurite de jivini, să-i înece. Iar sfîntul s-a rugat, şi îndată s-a cutremurat pămîntul. Şi mîna Antipatului, aceea cu care a arătat asupra sfîntului, s-a uscat. Iar Proclianei i s-au uscat amîndouă mîinile şi ochii i s-au întors.

Văzînd acestea, judecătorul s-a spăimîntat foarte tare şi toţi cei ce erau acolo au căzut la pămînt de frică. Şi a rugat pe Ioan să-l miluiască pe el şi să-i tămăduiască mîna cea uscată. Iar Ioan, învăţîndu-l despre dreapta judecată şi despre credinţa cea în Hristos, l-a tămăduit şi l-a botezat în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh. Şi aşa s-a mîntuit de ispită şi de moarte nevinovatul Sosipatru, iar judecătorul a cunoscut pe adevăratul Dumnezeu.

De frica aceea Procliana a fugit la casa sa, avînd asupra sa pedepsirea lui Dumnezeu. Iar apostolul luînd pe Sosipatru, au mers împreună la casa ei. Insă Sosipatru nu vrea să meargă la mama sa. Dar Ioan îl învăţa să nu fie rău, încredinţîndu-l că de acum nu va mai auzi de la mama sa nici o fărădelege pentru că s-a înţelepţit, care lucru s-a şi întîmplat. Cînd au intrat în casa ei apostolul cu Sosipatru, Procliania a căzut îndată la picioarele apostolului, mărturisindu-se cu plîngere şi căindu-se de toate greşelile. Şi tămăduind-o de durere şi învăţînd-o la credinţă şi la curăţie, apostolul a botezat-o cu toată casa ei. Şi aşa înţelepţindu-se Procliania, şi-a petrecut zilele sale în mare pocăinţă.

În aceea vreme a fost ucis împăratul Domiţian († 96), iar după dînsul a luat scaunul Romei Nerva (96-98), om foarte bun. Acesta a eliberat pe toţi cei ce erau sub pedepse. Atunci Ioan, eliberîndu-se din surghiunie, a socotit deocamdată să se întoarcă la Efes, că mai pe tot poporul cel ce era în Patmos îl întorsese la Hristos.

Înştiinţîndu-se creştinii cei din Patmos de un aşa gînd, l-au rugat să nu-i părăsească pe ei pentru totdeauna desăvîrşit. Apoi, dacă sfîntul n-a vrut să rămînă cu dînşii, ci a dorit să se întoarcă la Efes, atunci l-au rugat pe el ca măcar Evanghelia pe care el a scri-s-o acolo să le-o lase lor, întru pomenirea învăţăturii sale. Căci odi-nioară, poruncind post pentru toţi, a luat cu sine pe ucenicul său Prohor şi a ieşit din cetate ca la cinci stadii, şi s-a suit într-un mun-te înalt, unde trei zile a petrecut în rugăciune. Iar după acele trei zile, s-a făcut tunet mare şi fulgere şi s-a cutremurat muntele. Iar Prohor a căzut la pămînt de frică. Ioan, întorcîndu-se la dînsul, l-a ridicat şi l-a pus de-a dreapta sa şi i-a zis: "Să scrii cele ce vei auzi din gura mea". Şi iar ridicîndu-şi ochii spre cer, s-a rugat şi după rugăciune a început a grăi "La început era Cuvîntul" şi celelalte. Iar ucenicul, cu luare-aminte, a scris toate cele ce a auzit din gura lui. Şi a scris sfînta Evanghelie, pe care iar a poruncit Prohor să o scrie, din nou pogorîndu-se din munte, şi a vrut ca pe cea scrisă din nou să o lase creştinilor în Patmos după mintea lor, iar pe cea dintîi a ţinut-o la sine. În acelaşi ostrov a scris sfîntul Ioan cu mîna sa şi Apocalipsa, pentru că postind în munte cîteva zile, a văzut negrăitele descoperiri ale lui Dumnezeu, şi prin scrisoare le-a dat pe acelea credincioşilor.

Mai înainte de plecarea sa din ostrovul acela, a înconjurat cetăţile şi satele cele dimprejur întărind pe fraţi în credinţă. Şi i s-a întîmplat lui a fi într-un sat, în care un jertfitor al lui

Zeus, anume Euharis, avea un fiu orb, care de mult dorea să vadă pe Ioan. Deci, auzind de Ioan că a venit în satul lor, a alergat la dînsul, rugîndu-l pe el ca venind în casa lui, să-i tămăduiască fiul. Iar Ioan, văzînd că are să cîştige suflete omeneşti, a mers în casa jertfitorului şi a zis fiului celui orb: "În numele Domnului meu Iisus Hristos, vezi!" Şi îndată a văzut. Auzind aceasta Euharis, a crezut în Hristos şi s-a botezat cu fiul său.

În toate cetăţile acelui ostrov sfîntul Ioan a aşezat bine sfintele biserici, punîndu-le lor episcopi şi preoţi, şi invăţîndu-i pe ei cu îndestulare, i-a mulţumit pe toţi şi s-a întors la Efes. Şi l-au pe-trecut pe el credincioşii cu plîngere şi cu tînguire multă, nevrînd să se lipsească de un soare ca acela, care cu învăţătura sa a luminat ţara lor. Iar el, intrînd în corabie şi dîndu-le pace tuturor, s-a dus în căsuţa sa. Apoi ajungînd el la Efes, l-au întîmpinat credincioşii cu negrăită bucurie, strigînd şi zicînd: "Bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului" şi l-au primit cu cinste. Şi aici petrecînd n-a încetat niciodată lucrul, învăţînd totdeauna poporul şi povăţuindu-l la calea mîntuirii.

Încă nu se cuvine a tăcea şi pe aceasta, pe care ne-o mărtu-riseşte Clement Alexandrinul († 215). Apostolul, pe cînd umbla în Asia prin cetăţi, a văzut odinioară un tînăr pornit din fire a face binele, pe care luîndu-l l-a învăţat şi l-a botezat. Apoi, vrînd să se ducă de acolo în altă parte la propovăduirea Evangheliei, înaintea tuturor a încredinţat pe tînărul acela episcopului acelei cetăţi, ca să-l înveţe pe el la tot lucrul bun. Iar episcopul luînd pe tînăr, l-a învăţat pe el Sfînta Scriptură. Dar nu se îngrijea de dînsul, aşa pre-cum îi era datoria, nici nu-i da o învăţătură ca aceea care se cuvine tinerilor, ci l-a lăsat în voia lui şi după puţină vreme a început tînărul a vieţui rău, a se îmbăta şi a fura.

Apoi s-a apucat de tovărăşie cu tîlharii, care luîndu-l, l-au dus în pustie şi suindu-l în munte, l-au făcut căpitan al bandei lor şi făceau război cu puterea la drumul mare. Iar după cîtăva vreme, întorcîndu-se Ioan, a venit în cetatea aceea şi auzind de tînăr că s-a îndărătnicit şi s-a făcut tîlhar, a zis către episcop: "Să-mi dai ama-netul pe care ţi l-am lăsat spre pază, ca în nişte mîini credincioase. Să-mi aduci tînărul pe care înaintea tuturor ţi l-am încredinţat ca să-l înveţi frica lui Dumnezeu". Iar episcopul a zis cu plîngere: "A pierit tînărul, a murit cu sufletul, iar cu trupul face tîlhărie pe la drumuri". Iar Ioan a zis episcopului: "Oare aşa se cădea ţie să pă-zeşti sufletul fratelui tău? Să-mi dai un cal şi un om ca să mă ducă să-l caut pe acela pe care tu l-ai pierdut". Şi plecînd, cînd a sosit Ioan la tîlhari, i-a rugat pe ei ca să-l aducă la căpitanul lor. Şi-l duseră. Văzînd tînărul pe Sfîntul Ioan s-a ruşinat şi, sculîndu-se, fugea în pustie. Iar Ioan, uitîndu-şi bătrîneţile sale, alerga după dînsul strigînd: "Întoarce-te fiul meu la părintele tău, şi nu te dez-nădăjdui de greşala ta, primesc eu păcatele tale asupra mea. Deci, stai şi mă aşteaptă, că Domnul m-a trimis la tine".

Apoi întorcîndu-se tînărul, cu cutremur şi cu ruşine mare, a căzut la picioarele sfîntului, neîndrăznind a căuta la faţa lui. Iar Ioan arătîndu-i părintească dragoste, l-a cuprins pe el, sărutîndu-l şi luîndu-l l-a dus cu bucurie în cetate, căci a aflat oaia cea pierdută.

Apoi l-a învăţat pe el mult, povăţuindu-l la pocăinţă, în care bine ostenindu-se tînărul, a plăcut lui Dumnezeu. Şi cîştigînd iertare de greşelile sale, s-a mutat cu pace la Domnul.

În aceeaşi vreme era un creştin, care ajunsese în mare sărăcie, şi neavînd cu ce să plătească datoria datornicilor săi, s-a hotărît din prea mare nelinişte să se sinucidă, rugînd pe un ferme-cător evreu să-i dea să bea ceva de moarte. Acela, ca un vrăjmaş al creştinilor şi prieten al diavolilor, i-a dat acea băutură aducătoare de moarte. Iar creştinul, luînd de la dînsul otrava purtătoare de moarte, a mers la casa lui, dar sta la îndoială şi se temea, neştiind ce să facă. Mai pe urmă, însemnînd cu crucea paharul, l-a băut, dar nimic nu s-a vătămat din dînsul, pentru că semnul Crucii a luat din pahar toată otrava. Atunci se mira mult în sine că e sănătos şi nu simte nici o durere. Însă, neputînd suferi supărările de la datornici, iar a mers la evreul acela ca să-i dea o otravă mai puternică, pe care luînd-o, a mers la casa lui. Gîndindu-se mult, iar a făcut semnul sfintei Cruci asupra paharului aceluia şi l-a băut, dar nimic n-a pătimit. Şi iar a alergat la evreu, arătîndu-i-se lui sănătos şi ocă-rîndu-l că este neiscusit în meşteşugul său.

Iar evreul, cutremurîndu-se, l-a întrebat ce făcea cînd o bea El îi zise: "Nimic altceva decît numai cu sfînta Cruce am însemnat paharul". Atunci evreul a cunoscut că puterea sfintei Cruci alungă moartea, însă vrînd să afle adevărul, a dat din aceeaşi otravă unui cîine, care bînd din ea îndată a murit înaintea lui.

Văzînd aceasta evreul a alergat la Apostolul cu acel creştin, spunîndu-i cele ce li s-au întîmplat lor. Sfîntul l-a învăţat pe evreu să creadă în Hristos şi l-a botezat. Iar creştinului celui sărac i-a poruncit să aducă o sarcină de fîn, pe care Apostolul cu semnul Crucii şi cu rugăciunea prefăcu în aur fînul, poruncindu-i ca din acel aur să-şi plătească datoriile sale la cămătar, iar cu restul să-şi hrănească pe cei ai casei lui. Apoi s-a dus apostolul la Efes, şi pe-trecea în casa lui Domnos, unde a adus o mare mulţime la Hristos şi a făcut nenumărate minuni.

Împlinindu-se toţi anii lui o sută şi cîţiva, a ieşit din casa lui Domnos cu cei şapte ucenici ai săi şi, mergînd la un loc oarecare, le-a poruncit să şadă acolo. Şi era spre ziuă. Iar el, ducîndu-se ca la o aruncătură de piatră, s-a rugat. După aceea, săpînd ucenicii un mormînt în chipul Crucii de lungimea staturei sale, precum le-a poruncit, a zis lui Prohor să meargă la Ierusalim şi acolo să pe-treacă pînă la sfîrşitul său. Învăţîndu-şi ucenicii şi sărutîndu-i le-a zis: "Trăgînd pămîntul, mama mea, acoperiţi-mă". Şi l-au sărutat ucenicii, acoperindu-l pînă la genunchi. El iar sărutîndu-i pe ei l-au acoperit pînă la grumaji, şi a pus pe faţa lui o basma, şi aşa l-au sărutat, plîngînd foarte tare, apoi l-au acoperit cu totul.

Auzind de aceasta fraţii din cetate au venit şi, dezgropînd mormîntul, n-au aflat nimic. Plîns-au foarte mult şi rugîndu-se s-au întors în cetate. Apoi, în tot anul, din mormîntul lui se arăta praf subţire, în opt zile ale lunii mai, şi tămăduiri bolnavilor se dau cu rugăciunea Sfîntului Apostol Ioan spre cinstea lui Dumnezeu, celui în Treime lăudat în vecii vecilor. Amin.

Despre anii cîţi a vieţuit sfîntul Apostol Ioan nu se ştie exact. Unii scriu că a trăit 120 ani, iar alţii zic 105 şi şapte luni; se ştie însă că a trăit mai mult de o sută de ani.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Calistrat şi a celor împreună cu dînsul (27 septembrie)

(Istorisire după Sf. Simeon Metafrast)

Văzînd zavistnicul vrăjmaş turma cea aleasă a lui Hristos din zi în zi înmulţindu-se, s-a sculat asupra ei cu mare mînie, vrînd ca pe toate oile cele cuvîntătoare să le răpească şi să le piardă. Avînd ca unelte la acest lucru pe cei mai împietriţi şi fără de omenie care s-ar putea numi mai bine fiare iar nu oameni: pe Diocleţian (284-305) şi Maximian (286-305), împăraţi păgîni ai Romei, pe aceştia i-a pornit ca pe nişte lupi răpitori asupra turmei lui Hristos şi printr-înşii cu răzbunare şi cu nemilostivire au împuţinat-o. Pentru că, atîta mînie le-a revărsat în inimă asupra creştinilor, încît lăsînd toa-te celelalte griji ale împărăţiei, şi-au îndreptat vederile lor spre aceasta cu toate puterile ca să piardă cu desăvîrşire pe toţi creştinii. Crezînd că acel gînd şi lucru al lor este cel mai cinstit şi mai de căpetenie decît toate celelalte lucrări mari ale împărăţiei şi decît cele slăvite biruinţi şi dănţuiri asupra vrăjmaşilor lor, pentru aceea şi chinuitorii, conglăsuind în răutate, au trimis pe la toate marginile împărăţiei lor, ca de pretutindeni să silească pe creştini la jertfe idoleşti, iar pe cei ce nu se vor supune să-i muncească, să-i ucidă, şi cu felurite morţi să-i piardă.

Aşa făcîndu-se acestea, mulţi din cei credincioşi şi osîrduitori iubitori de Hristos s-au împodobit cu cunună mucenicească, iar alţii de la Biserica luptătoare au trecut la cea triumfătoare, cîntînd cîn-tare de biruinţă asupra vrăjmaşilor. Între mulţi alţii, unul ca acesta s-a arătat viteazul ostaş al lui Hristos, Calistrat, care a mers pe ca-lea cea frumoasă a muceniciei, însă nu singur, ci cu mulţi alţii, şi călcînd pe vrăjmaşul, a stat înaintea biruitorului lumii Hristos, purtînd şi arătînd ranele cele ce le-au luat pentru Dînsul, şi luînd plata nevoinţei sale.

Locul naşterii Fericitului Calistrat, al acestui pătimitor al lui Hristos, era Cartagina din Africa, de unde l-au luat la slujba ostă-şească, aşezîndu-l în tabăra Voievodului Persentin, în care strălucea cu mărire numai el singur, ca o stea într-o noapte neluminată de lună, pentru că toţi ostaşii cei împreună cu el erau împîclaţi cu întunericul idoleştii nedumnezeiri şi numai el strălucea ca lumina sfintei credinţe, la care îl învăţase tatăl său care era creştin.

Tatăl lui învăţase de la moşul lui, cel cu numele Neocor, care în vremea patimilor celor de voie ale Domnului nostru Iisus Hristos se aflase în Ierusalim, pe vremea lui Ponţiu Pilat, slujind în oas-te şi, după ce văzuse toate minunile cele ce s-au făcut la moartea şi la

învierea Domnului, a crezut în Dînsul. Şi botezîndu-se de către Apostoli, s-a întors la casa sa, ducînd mărgăritarul cel de mult preţ al credinţei celei în Hristos, prin care pe fiul său, adică pe tatăl lui Calistrat, şi pe toţi casnicii săi i-a îmbogăţit, spunîndu-le lor toate cele despre Iisus Hristos, pe care singur cu ochii săi le-a văzut, şi pe cele ce le-a auzit de la apostoli.

Aceeaşi duhovnicească şi nefurată bogăţie a credinţei moş-tenind şi Sfîntul Calistrat după moşul şi după tatăl său, îmbogăţea cu ea pe acei care putea, învăţîndu-i în taină cunoştinţa adevărului, şi întorcînd la Dumnezeu suflete omeneşti. Din pricina aceea se sminteau ostaşii cei ce erau împreună, şi îl pîndeau cu de-adinsul, ca să poată şti de dînsul dacă este creştin cu adevărat sau nu.

Deci, dar, fiind el cu voievodul taberii sale în Roma, s-a făcut cunoscută creştineasca lui dreaptă credinţă în acest fel: Avea obicei, Fericitul, ca în toate nopţile să se scoale la rugăciune şi să se roage din destul în taină. Şi odată cînd, după obiceiul său, sculîndu-se se ruga, a simţit nişte ostaşi care se odihneau aproape de el. Aceştia, auzindu-l pe el că cheamă adeseori numele lui Iisus Hristos, au cu-noscut bine că este cu adevărat creştin. Şi, căutînd vreme potrivită, au spus voievodului Persentin cele ce auziseră.

Iar voievodul chemînd îndată pe Calistrat, l-a întrebat zicînd: "Oare sînt adevărate Calistrate, cele spuse despre tine de tovarăşii tăi?" Iar el a răspuns: "Nu ştiu ce or fi spus despre mine, pentru că ştiu că nu le-am făcut niciun rău". Apoi Persentin a poruncit ostaşilor să-i zică lui pe faţă, iar ostaşii au zis voievodului: "Numai să-i porunceşti stăpîne să jertfească idolilor şi îndată vei afla cine este, care este gîndul lui şi ce credinţă are".

Deci, a poruncit voievodul lui Calistrat ca să aducă jertfă idolilor şi să se închine lor. Iar sfîntul Calistrat a răspuns: "Nu am învăţat ca să aduc jertfă la mulţi dumnezei, ci unuia Dumnezeu, Cel adevărat şi viu, care pe toate dintru nefiinţă le-a adus, şi pe om din pămînt l-a zidit. Iar pe dumnezeii cei cinstiţi de voi, pe care mîinile omeneşti i-au făcut, îi numesc nu dumnezei, ci idoli, pre-cum m-am învăţat din Sfînta Scriptură, care zice: "Toţi dumnezeii păgînilor sînt idoli, şi idolii păgînilor, argint şi aur, lucruri de mîini omeneşti".

Din aceeaşi Scriptură am învăţat a cunoaşte pe Dumnezeul cel ce petrece în ceruri şi Aceluia îi aduc jertfă de laudă şi "a da Celui prea Înalt făgăduinţele" (Psalm 49, 15). Deci, oare, pentru a-ceasta mă clevetesc aceştia pe mine, că cinstesc pe unul adevăratul Dumnezeu, iar nu pe dumnezei mincinoşi? S-ar fi căzut lor să mă clevetească, de m-ar fi ştiut că nu slujesc bine în rîndurile ostaşilor, sînt fricos, sau că fug de faţa vrăjmaşului. De ar fi fost aşa, apoi puteau să grăiască împotriva mea înaintea ta, voievodule, şi ţie ţi se cădea să asculţi nişte clevetiri ca acestea. Dar, în niciunul din aces-te cazuri neştiindu-mă vinovat, pentru ce asculţi pe clevetitori? Şi la judecată mă aduci pe mine, numai pentru această singură vină, că dogmele mele nu se aseamănă cu ale voastre?"

La aceste cuvinte voievodul a răspuns cu mînie, zicînd: "Nu este acum vreme de vorba cea mult ritoricească, ci vreme de munci grele şi pedepsiri cumplite, pe care degrab le vei

lua, de nu te vei supune mie şi de nu vei jertfi idolilor, cărora şi împăratul însuşi se închină. Au doar nu mă ştii pe mine că sînt aspru, putînd şi mai înainte de munci a-i înfricoşa pe toţi numai cu căutătura şi cu gla-sul?" Iar sfîntul Calistrat a răspuns: "Mînia ta şi scrîşnirea dinţilor tăi măcar deşi aduc frică, însă este vremelnică, dar cu mult mai groaznică este frica şi scrîşnirea dinţilor cea veşnică, în care a cădea mă tem foarte şi numai singură pomenirea ei mă înfricoşează foarte". Iar voievodul, neputînd să-şi ţină mînia sa, a poruncit ca întinzînd pe sfîntul să-l bată. Şi bătîndu-l mult, nimic de nerăbdare n-a arătat şi grăia către Dumnezeu zicînd: "Juratu-m-am şi m-am hotărît să păzesc judecăţile dreptăţii Tale" (Psalm 118, 106). Şi ia-răşi: "Smeritu-m-am pînă în sfîrşit Doamne, viază-mă după cuvîntul tău şi nu mă lăsa ca să fiu de batjocură pierzătorului om, şi mă întăreşte, o, Doamne, a suferi aceste munci, dă putere smeritului şi neputinciosului meu trup şi fă duh mai bărbătesc întru mine". Iar văzînd chinuitorul sîngele lui curgînd din rane ca pîrîul, a poruncit să-l slăbească din munci şi i-a zis lui: "Acestea sînt începuturile răsplătirilor tale pentru neascultarea ta, Calistrate! Te sfătuiesc deci, bine să faci ceea ce ţi-am zis şi să scapi de cele mai mari munci care te aşteaptă căci mă jur pe zei că de nu te vei supune poruncii împăratului, apoi mîinile chinuitorilor vor zdrobi în bucăţi trupul tău, şi sîngele tău îl vor linge cîinii, iar carnea ta o vor mîn-ca leii; cu aşa amară moarte vei pieri".

Iar viteazul Calistrat a răspuns: "Nădăjduiesc în Dumnezeul cel tare, în Dumnezeul cel viu, că Acela mă va izbăvi din gurile leilor şi va scoate din mîna cîinilor sufletul meu, care numai singur, în toată oştimea aceasta, cunoaşte pe Dumnezeul cel adevărat spre care nădăjduiesc, ca nu numai sufletul meu, ci multe suflete de aici le va lua la Sine, dîndu-le lor cunoştinţa prea Sfîntului Său nume".

După aceste cuvinte, mîniindu-se mai mult voievodul, a po-runcit să aştearnă pe pămînt hîrburi ascuţite, şi întinzînd gol pe ele pe sfîntul Calistrat, să-l tîrască mult, adăugînd durere peste durere rănitului său trup. Iar după ce sfîntul le-a răbdat pe acelea, a po-runcit chinuitorului, ca punînd o pîlnie în gîtlejul lui, să toarne apă ca într-un burduf.

După ce s-a făcut şi aceasta, a zis chinuitorul: "De nu vei jert-fi idolilor, Calistrate, îndată te voi arunca în mare, căci mă tem ca să amăgeşti şi pe alţi ostaşi, dacă nu te voi pierde degrab". Răs-puns-a mucenicul: "O, prea nelegiuitule! Tu te îngrijeşti păzind turma cea care este înaintea diavolului, tatăl tău, ca să nu se împuţineze, iar eu nădăjduiesc spre Dumnezeu, că o voi cîştiga pe ea Hristosului meu şi o voi întări în adevărata credinţă şi în mijlocul cetăţii acesteia îi voi zidi Lui Biserică". Iar voievodul, aprin-zîndu-se de iuţime foarte tare, a zis: "Necuratule şi ticălosule, moartea este acum deasupra capului tău, iar tu Biserică mai gîn-deşti a zidi şi a-i aduce pe mulţi la Dumnezeul tău?!" Aceasta zi-cînd, îndată a poruncit să aducă un sac de piele, în care băgînd pe sfîntul mucenic, l-a aruncat în adîncul mării, iar el sta pe mal, vrînd să vadă înecarea lui.

Sacul acela în care era sfîntul Calistrat, ca Iona în pîntecele chitului, după dumnezeiasca voie s-a lovit prin repeziciunea apei de o piatră ascuţită, care se întîmplase a fi în mare, şi s-a spart. Iar pe sfîntul Calistrat, luîndu-l doi delfini pe spatele lor, îl purtau pe deasupra

apei, pînă ce, scoţîndu-l, l-au lăsat la mal cu blîndeţe. Iar sfîntul cînta cu veselie: "Venit-am din adîncurile mării, şi nu m-a înecat viforul apei, nici nu m-am ostenit strigînd, cînd m-am rugat către Tine Doamne, că degrab ai auzit rugăciunea mea, şi din legăturile cele nedezlegate şi din adîncul cel mai de jos m-ai scos cu minune şi mai presus de nădejde ai rupt sacul meu, şi m-ai încins cu veselie" (Psalm 68, 3...).

Aşa cîntînd sfîntul cu glas de bucurie, se mira mulţimea ostaşilor, şi alergînd la dînsul, au căzut la picioarele lui, rugîndu-l ca să-i scoată şi pe ei din înşelăciunea cea idolească, şi să-i ducă la Hristos Dumnezeul său. Şi era numărul lor patruzeci şi nouă, care ziceau: "Iată, am cunoscut că Dumnezeul tău este Mare şi Ade-vărat, care din adîncul mării te-a izbăvit pe tine".

Iar fericitul mucenic a zis: "Domnul meu Iisus Hristos nu iz-goneşte pe cei ce vin la Dînsul, pentru că zice: "Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi" (Matei 11, 28). Acestea grăindu-le, şi-a întins spre cer mîinile sale, şi ridicîndu-şi ochii se ruga: "Doamne, Cela ce în ceruri locuieşti, şi spre cei smeriţi priveşti, caută spre turma ta aceasta mică şi păzeşte-o pe ea de tot răul, fereşte-o nevătămată de fiara aceasta văzută, de Persentin chinuitorul şi de nevăzutul diavol, căci tu Însuţi eşti slăvit în veci". Iar voievodul, văzînd ceea ce se făcuse, s-a mirat şi a zis: "Mă jur pe luminatul soare, că este plin omul acela de mari farmece, căci a ieşit şi din mare, şi precum a făgăduit, a amăgit pe ostaşii mei cu vrăjile lui".

Apoi către sfîntul a zis: "Eu voi strica farmecele tale degrab, Calistrate, şi vei şti atunci cine este Persentin, slujitorul marilor zei, şi cine este Cel Răstignit pe Care-L cinsteşti, şi spre Care în zadar nădăjduieşti". Apoi a şezut la judecată, şi a poruncit ca pe toţi os-taşii cei ce crezuseră să-i bată tare, sfărîmîndu-le incheieturile. Iar ei, bătuţi fiind, cum ar spune cu o singură gură toţi ziceau: "Doam-ne Iisuse Hristoase! Fii ajutător robilor Tăi, şi ne dă nouă pînă în sfîrşit răbdare, căci pentru Tine de voie pătimim, aşa am vrut. Şi să fie păzit de Tine şi învăţătorul nostru şi păstorul Calistrat, ca de la dînsul să ne învăţăm mai desăvîrşit a Te cunoaşte pe Tine Unul Dumnezeu, căci acum ca oile cele pierdute sîntem înaintea Ta, Doamne".

Iar după ce s-a alinat puţin mînia lui Persentin, a poruncit ca, încetînd de a-i mai bate pe ei, să-i ducă în temniţă pînă ce se va gîndi ce să facă cu dînşii. Căci îl cuprinsese nu puţină mîhnire, pentru că oastea de sub comanda lui se împuţinase cu cincizeci de ostaşi.

Aruncaţi fiind ei cu Sfîntul Calistrat în temniţă, au învăţat de la dînsul desăvîrşit cunoştinţa lui Dumnezeu. Pentru că sfîntul le spunea, începînd de la zidirea lumii, şi de călcarea de poruncă a omului cea din Rai, pînă la întruparea lui Hristos, şi pînă la pati-mile cele de voie şi la Înviere. Încă le-a spus lor de judecata vii-toare, despre suflet, despre viaţa ce va să fie, despre răsplătirea drepţilor, şi despre muncile păcătoşilor în iad. Şi toate tainele sfintei credinţe spunîndu-le lor, i-a întărit spre muceniceasca nevoinţă.

Iar a doua zi, voievodul a şezut în divan la judecată, încon-jurat de mulţime de oaste. Şi scoţînd din temniţă pe sfîntul Calis-trat cu cei împreună cu dînsul, a început a zice: "Spune-mi mie, Calistrate, tu şi cei ce sînt cu tine, oare veţi aduce jertfă zeilor, ca din chinurile grele să vă mîntuiţi? Sau mai stăruiţi încă la cea dintîi nesupunere a voastră?" Iar sfîntul Calistrat a zis: "Eu pentru mine răspund că nu mă voi depărta de Domnul meu pînă la moarte; iar aceştia singuri pentru dînşii să spună, întreabă-i pe ei, şi vei auzi ce-ţi vor zice ţie". Apoi voievodul a zis către dînşii: "Voi înşela-ţilor, ce ziceţi?" Iar ei au răspuns: "Sîntem creştini, mărturisim pe unul Dumnezeu care a zidit cerul şi pămîntul şi credem într-însul, şi într-Unul născut Fiul Lui, în Domnul nostru Iisus Hristos, şi în Sfîntul Duh, precum ne-a învăţat pe noi bunul nostru învăţător Calistrat". Acestea cu un glas zicîndu-le sfinţii, voievodul a poruncit să-i bată tare pe ei, pe rînd, pe cîte unul. Apoi, legîndu-le mîinile şi picioarele, a poruncit să-i arunce într-un iezer ce era acolo aproape, şi cînd era să-i arunce, se ruga sfîntul lui Dumnezeu, zi-cînd: "Doamne, Cela ce întru cei de sus locuieşti şi spre cei smeriţi priveşti, întoarce-Ţi ochii Tăi cei milostivi spre această mică turmă a Ta, şi binevoieşte ca într-acele ape să se spele ea cu scăldătoarea naşterii de a doua şi prin primirea de fii, odată cu venirea Sfîntului Tău Duh, toată spurcăciunea omului cel vechi spălînd-o, să fie părtaşi ai moştenirii celor ce din veac bine ţi-au plăcut Ţie!".

Deci, legaţi fiind ei şi aruncaţi în apă, îndată s-au dezlegat legăturile lor, şi stăteau în apă cu feţe luminoase, bucurîndu-se de botezul lor. Şi s-a văzut o cunună foarte frumoasă de sus pogo-rîndu-se, şi un glas s-a auzit zicînd: "Îndrăzneşte, Calistrate, cu turma ta, şi vino cu dînşii să te odihneşti în locaşurile veşnice". Şi odată cu glasul, s-a făcut cutremur mare de pămînt; iar aflîndu-se acolo aproape, un idol al oarecăruia spurcat zeu păgînesc a căzut de cutremur, şi ca praful s-a risipit. Acest lucru văzîndu-l alţi ostaşi, o sută treizeci şi cinci, şi din cer auzind glasul cel ce venise spre Calistrat, au crezut în Domnul nostru.

Însă nimic nu le-a zis lor voievodul, temîndu-se de gîlceavă şi de tulburarea cea din tabără, fără numai pe cei dintîi patruzeci şi nouă cu sfîntul Calistrat, a poruncit ca iar să-i arunce în temniţă, între care aflîndu-se Sfîntul Calistrat, a zis către dînşii: "Iată fra-ţilor, cu Darul lui Hristos v-aţi învrednicit sfîntului botez, pentru care se cuvine cu vrednicie a mulţumi lui Dumnezeu. Deci, să ne sculăm şi să ne rugăm Lui". Şi sculîndu-se toţi, şi înălţîndu-şi mîi-nile cu ochii spre cer, făceau rugăciune cu Calistrat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, Cel ce voieşti ca toţi oamenii să se mîn-tuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină, Cel ce ai scos această turmă a Ta din gurile leilor şi ai chemat-o la mîntuirea cea veşnică, învredniceşte-ne pe noi ca în sfînta credinţă să ne sfîrşim, prin care credem în Tine, Dumnezeul nostru, şi ne dă nouă ca la Tine să venim fără de prihană şi curaţi, să ne arătăm sfintei feţii Tale şi să ne închinăm Ţie, Celui binecuvîntat în veci".

Şi se rugau Sfîntul Calistrat şi toţi sfinţii mucenici cu stăru-inţă. Iar după ce s-a înnoptat, au intrat în temniţă, după porunca chinuitorului. Şi alţi ostaşi din tabără, cu săbiile scoase, i-au tăiat pe toţi în bucăţi. Aşa, Sfîntul Calistrat şi cei împreună cu dînsul mucenici s-au nevoit bine, suferind cu statornicie pînă la sînge pen-tru Domnul lor. Iar sfintele lor moaşte s-au adunat şi au fost îngro-pate cu cinste de acei o sută şi treizeci de ostaşi care au crezut în Hristos.Tot de către aceştia s-a zidit mai pe urmă şi Biserică deasupra

sfintelor lor moaşte şi s-a împlinit cuvîntul cel mai înainte zis al sfîntului Calistrat, pe care către Persentin l-a grăit: "În mijlocul cetăţii acesteia voi zidi Biserică", care măcar deşi nu în viaţă, s-a zidit după muceniceasca lui moarte şi se proslăveşte într-însa numele Domnului Dumnezeu şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Căruia şi de la noi să-I fie slava, în vecii vecilor. Amin.

În această zi la Prolog s-a pus pomenirea sfinţilor Apostoli Marco, Aristarh şi Zina. Vezi despre dînşii în luna ianuarie, în 4 zi-le. În aceeaşi zi sfînta muceniţă Epiharia, care a pătimit pentru Hristos pe vremea împărăţiei lui Diocleţian.

Şi cuviosul Ignatie, egumenul eparhiei Capadociei care a plăcut lui Dumnezeu pe timpul împărăţiei lui Nikifor Foca (963-969) şi a lui Ioan Tzimiskos (969-976).

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Hariton Mărturisitorul († 350) (28 septembrie)

Cuviosul Hariton era din eparhia Licaoniei, locuitor în cetatea Iconiei, creştin bine credincios şi ales întru bunătăţi. Acesta în vremea lui Aurelian, rău credinciosul împărat (270-275), s-a arătat Mărturisitor al numelui lui Iisus Hristos. Cînd a ieşit acea poruncă fără de Dumnezeu de la împăratul prin toate părţile ca să fie siliţi creştinii să jertfească idolilor, iar cei ce nu se vor supune poruncii să fie ucişi, atunci Hariton, în Iconia, la un lucru ca acesta strălucea cu bună credinţă, ca cel mai dintîi dintre creştini; şi a fost prins şi legat de guvernatorul ţării aceleia şi adus la judecata păgînilor, unde l-a întrebat pe el judecătorul, zicînd: "Pentru ce nu te închini zeilor celor cu nume mare, cărora împăratul şi toţi supuşii îşi smeresc capetele lor?" Răspuns-a Hariton: "Toţi idolii păgînilor sînt diavoli, care, oarecînd, pentru mîndria lor, au fost surpaţi din cer în iadul cel mai de jos, căci voiau să se asemene cu Dumnezeul cel prea înalt.

Iar acum de către oamenii cei fără de minte şi înşelaţi caută să-i cinstească precum pe dumnezei. Însă şi ei, şi cei ce li se închină lor, vor pieri curînd, şi ca şi fumul stingîndu-se se vor pierde, pentru aceea nu mă voi închina lor. Căci eu am pe ade-văratul Dumnezeu, Căruia îi slujesc şi mă închin, Care este ziditor tuturor, Mîntuitor al lumii Care trăieşte în veci".

Zis-a judecătorul: "Prin răspunsul tău cel dintîi aspru, te-ai făcut vrednic de moarte, căci ai îndrăznit a huli pe zeii cei fără de moarte şi a ne numi pe noi cei ce ne închinăm lor nebuni şi înşelaţi. Şi deci, s-ar cădea să ţi se taie capul cu sabia ca unui rău grăitor. Dar, de vreme ce zeii noştri sînt îndelung răbdători şi ne-grabnici spre izbîndirea necinstirii lor, pentru aceea şi eu te în-găduiesc pe tine, nu îndată pierzîndu-te, căci poate venindu-ţi cumva în simţire, te vei înţelepţi şi le vei aduce împreună cu noi jertfă acelora pe care acum îi huleşti, şi-ţi vei cere de la dînşii iertare pentru greşala ta cea cu atîta îndrăzneală.

Iar ei, ca nişte ne-răutăcioşi, sînt gata a te primi, iertîndu-ţi necinstea ce le-ai adus". Răspuns-a Hariton: "De sînt dumnezei idolii voştri, apoi rău faci ighemoane suferindu-mi dosădirea cu care îi necinstesc, că fiecare este dator pentru cinstea Dumnezeului său să fie statornic, şi rîvna cea după dînsul să şi-o arate. Iar de nu sînt dumnezei, apoi în zadar porunceşti a se închina lor cineva. Însă să ştii cu de-adinsul, că nici un fel de chin nu mă va dezlipi de la Dumnezeul cel viu, şi la cinstea spurcaţilor idoli nu mă va pleca. Pentru că sînt ucenic al fericitei întîia muceniţă Tecla care, ca o făclie, în această cetate a noastră, în Iconia, a strălucit cu razele muceniciei, povăţuindu-se spre nevoinţă de sfîntul Apostol Pavel, învăţătorul cel mare, cu care eu acum zic: "Cine ne va despărţi pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul sau strîmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia?" (Romani 8, 35).

Iar guvernatorul a zis: "Dacă zeii noştri n-ar fi dumnezei, precum zici tu, apoi nu ne-ar da nouă bine, viaţă cu noroc, bogăţii, măriri şi sănătate". Răspuns-a Hariton: "Te înşeli, ighemoane, pă-rîndu-ţi-se că pe toate acestea le ai de la mincinoşii idoli, care şi singuri sînt săraci şi nimic nu au, fără numai pierzarea lor. Pentru că diavolii, nici la porci nu au vre-o putere fără voia lui Dumnezeu. Iar idolii cum pot să dea cuiva ceva, ei înşişi neavînd nimic? Căci nu-şi întind mîinile lor, nu merg cu picioarele, nu grăiesc cu limba, nu văd cu ochii, nici nu aud cu urechile, pentru că sînt fără de suflet. Şi de vrei să cunoşti adevărul, încredinţează-te cu lucrul şi vei vedea deşertăciunea lor. Apropie o lumînare aprinsă la gura idolului, şi-l pîrleşte pe el: au îl va durea? Ia securea şi taie-i lui picioarele; vezi: va striga? Să aduci un ciocan şi să-i sfărîmi coastele lui, şi vezi: va geme? Cu adevărat nimic nu vei auzi, căci nu are viaţă şi nici suflare! Acestea auzindu-le ighemonul, s-a pornit cu mînie şi ca un beat a răcnit de iuţime, nelăsînd pe sfîntul ca mai mult să întindă cuvîntul.

Şi îndată a poruncit celor ce stăteau de faţă să-l prindă pe el şi să-l dezbrace şi, întinzîndu-l la pămînt în chipul Crucii, să-l bată cu vine fără de cruţare. Iar sfîntul răbda cu vitejie, vrînd să moară pentru Hristos Domnul, decît să trăiască depărtîndu-se de la ziditorul său. Iar cînd bătea pe sfîntul prigonitorul, îl întreba: "Oare vei jertfi idolilor celor fără de moarte, Haritoane? Sau vrei să iei mai multe bătăi pe trupul tău?" Răspuns-a mucenicul: "De mi s-ar putea de o mie de ori a muri pentru Mîntuitorul meu, aceasta mai ales aş fi vrut, decît pînă la o vreme să trăiesc şi apoi să mă închin diavolilor. Şi atîta a bătut peste tot trupul pe sfîntul încît şi cele dinlăuntru ale lui se vedeau. Carnea de pe oasele lui cădea, iar sîngele ca un rîu se vărsa, şi se făcuse tot trupul numai o rană, apoi încetară a-l mai bate, văzînd că era de-abia viu, şi, părîndu-li-se că acum va muri degrab, l-au luat în spate şi l-au dus în temniţă, pentru că nu putea să păşească singur, nici să grăiască ceva, ci abia sufla, aşa de cumplit l-au bătut.

Şi punîndu-l în temniţă, au plecat. Iar Dumnezeu, văzînd răb-darea pătimitorului Său, l-a întărit şi l-a tămăduit degrab de ranele lui. Astfel că pe cel pe care păgînii nădăjduiau să-l vadă mort, pe acela l-a făcut viu şi sănătos, încît preamărea pe Domnul ca David: "Nu voi muri, ci voi fi viu şi voi povesti lucrurile Domnului" (Psalm 117, 17). Apoi îl scoaseră a doua oară la judecată, la care după ce a arătat mai mare îndrăzneală decît întîi, spre mai

mare mînie a pornit pe prigonitorul care a poruncit ca să-i ardă trupul lui cu făclii şi atîta l-au ars încît tot trupul lui s-a fript ca nişte car-ne de mîncare.

Iar el se bucura, răbdînd nişte chinuri ca acestea pentru Hristos, Domnul său. Şi iar îl aruncară în aceeaşi temniţă.

În acea vreme, Aurelian Kesarul, de mînia lui Dumnezeu fiind pedepsit pentru vărsarea sîngelui creştin, a murit. Mergînd prin Bizantia şi Heracleea, mai întîi a fost înfricoşat cu un tunet mare din cer care i-a însemnat înainte grabnica lui moarte; apoi s-a lipsit rău de această viaţă în chinuri cumplite. După moartea lui a încetat prigonirea cea asupra creştinilor, dîndu-li-se libertate din legături şi din temniţă legaţilor lui Hristos. Pentru că cel ce a luat după moartea lui Aurelian împărăteştile sceptruri, învăţîndu-se cu pedeapsa celui ce mai înainte împărăţise, a trimis poruncă prin toate părţile stăpînirii sale ca toţi creştinii să fie slobozi. Se temea să nu pătimească şi el tot ca Aurelian, purtîndu-se rău cu creştinii. Şi a fost atunci mare bucurie între dreptcredincioşi. Se dădea drumul din obezi celor legaţi, cei izgoniţi în surghiunii se întorceau la locurile lor, episcopii ieşeau din pustie şi din peşteri, preoţi şi bi-necredincioşii, care de frica chinuitorilor se ascunseseră, sărutîndu-se acum unul pe altul, se veseleau pentru pacea Bisericii.

Atunci şi cuviosului Hariton mărturisitorul i s-a dat drumul din temniţă, lui, care vrea să moară pentru Hristos, decît să fie slo-bod lepădîndu-se de El. Dar, purtarea de grijă cea Dumnezeiască i-a lungit viaţa spre folosul multora, ca împreună cu ceata muce-nicilor celor de bună voie să stea înaintea lui Dumnezeu ca un păstor cu oile, precum şi ca tatăl cu fiii.

Din acea vreme sfîntul Hariton, ostaşul lui Hristos cel însem-nat prin rane, s-a lepădat de lume şi de toate cele din ea; şi luîndu-şi Crucea, a mers pe calea cea aspră, făcîndu-se de viu mort pentru lume, însă viu pentru Dumnezeu. Pentru că purtînd pe sine rănile Domnului Iisus, s-a schimbat cu totul într-însul şi cu Dînsul s-a răstignit; a cărui Dumnezeiască patimă, ca s-o aibă totdeauna înaintea ochilor, a mers la Ierusalim, unde Domnul nostru şi-a dat sufletul Său pe Cruce. Şi cînd mergea pe calea ce o luase, fiind aproape de Ierusalim, a căzut în mîinile tîlharilor, care neavînd ce să ia de la dînsul, l-au luat pe el, ducîndu-l în peştera lor, vrînd ca să-l dea la moarte amară. Nu l-au ucis, ci grăbindu-se, au alergat la drum, căutînd oameni din cei ce treceau pe acolo ca să-i jefuiască. Iar pe sfîntul Hariton l-au lăsat în peşteră zăcînd legat. Acesta, ca şi mai înainte fiind în lanţuri şi în munci, mulţumea lui Dumnezeu, fiind gata ca, din voia lui Dumnezeu, să primească orice moarte. Şi batjocorea pe diavolul zicînd: "Ştiu, diavole, că temîndu-te să te lupţi singur cu mine, ai adus tîlhari asupra mea şi vrînd să-mi împiedici scopul meu ai pus cursă în calea aceasta. Dar să ştii, blestemate, că nu tu asupra mea, ci eu asupra ta voi birui cu ajutorul Dumnezeului meu. Căci, deşi mă vor ucide tîlharii, tot am nădejdea la mila lui Dumnezeu că voi moşteni sfînta lui odihnă, iar tu vei moşteni gheena. Eu voi învia în viaţa veşnică, iar tu vei muri cu moartea cea veşnică şi vei fi mort în pierzarea cea fără de sfîrşit. Dar, puternic este Stăpînul meu, ca şi aici să mă păzească viu de mîinile

tîlharilor, să mă izbăvească de moarte precum a izbăvit pe Isaac de junghiere, pe tinerii din cuptor, pe Daniil de lei şi pe sfînta Tecla de foc şi de fiare".

Acestea grăind sfîntul, iată a venit un şarpe, care, aflînd în peşteră vin într-un vas, a băut dintr-însul, şi îmbătîndu-se, a vărsat iar în vas vinul cu otrava din el şi a plecat. După care venind tîlharii, cuprinşi de sete, au băut fiecare din acel vas şi au fost ucişi de acea otravă de la şarpe. Şi căzînd toţi la pămînt, au murit. Astfel au primit pedeapsa cea vrednică şi sfîrşitul groaznic pentru faptele cele rele ale vieţii lor.

Iar Sfîntul Hariton, izbăvindu-se de junghierea lor, s-a dezlegat cu ajutorul lui Dumnezeu din legături şi a luat cu sine dintr-acea peşteră o mare mulţime de aur, pe care-l adunaseră tîlharii, jefuind de mulţi ani.

Această avuţie tîlhărească, sfîntul Hariton a întrebuinţat-o bine, căci a dat-o la săraci, biserici şi mănăstiri. Iar din ce i-a mai rămas, a zidit în locul acela un locaş, care se numea Fare, pre-făcînd peştera aceea tîlhărească într-o Biserică şi adunînd fraţi.

Apoi, ducîndu-se vestea despre dînsul în toată ţara aceea, mulţi veneau la dînsul pentru viaţa lui cea îmbunătăţită. Şi, că-lugărindu-se de dînsul, se linişteau în acel locaş, primind folos de la învăţătorul şi povăţuitorul lor, cuviosul Hariton, la a cărui sfîntă viaţă, ca la o făclie luminoasă, priveau şi se întăreau duhovniceşte, pentru că era desăvîrşit în bunătăţile şi nevoinţele călugăreşti, iubind postul şi înfrînarea ca pe o dulce hrană, avînd osteneala ca pe o odihnă şi sărăcia ca pe o bogăţie păzind-o. Era milostiv, iubitor de străini, îndurător, iubitor de fraţi, blînd, tăcut şi tuturor bine apropiat. Avea în gură cuvîntul dres cu sarea înţelepciunii, prin care totdeauna învăţa pe fraţi la calea cea mîntuitoare. A orînduit în mănăstire ca părinţii să mănînce o dată în zi şi aceasta seara, şi atunci să nu primească bucate şi băuturi, ci numai pîine şi apă şi acestea cu măsură, ca nu cumva, îngreunîndu-şi pîntecele cu prea mare saţiu şi multă băutură, să se facă nelesnicioşi şi greoi spre sculare la rugăciunea cea de la miezul nopţii.

Iar după rugăciune să se îndeletnicească la lucrul mîinilor, păzindu-se cu de-adinsul, ca nici un ceas să nu treacă în deşer-tăciune, ca nu cumva diavolul, aflînd fără lucru pe vreun călugăr, să-l vîneze pe el cu înlesnire în cursa păcatului. Pentru că, lene-virea şi deşertăciunea sînt începutul căderii în păcat. Apoi, a mai poruncit fraţilor ca să şadă prin chilii şi să se liniştească, neumblînd de colo pînă colo, căci adunîndu-se la vorbe deşarte, multe împie-dicări se fac din cuvintele seci, precum mărturiseşte Scriptura: "Vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune". Ştiinţa curată să se păzească ca lumina ochiului, sărăcia să o iubească mai mult decît aurul şi argintul şi ascultarea s-o aibă ca pe o ajutătoare la cîşti-garea mîntuirii. Apoi smerenia, dragostea, răbdarea, nerăutatea, şi toate celelalte fapte bune călugăreşti, să le cîştige ca pe o vistierie de mult preţ şi numai întru dînsele să se îmbogăţească.

Învăţînd în felul acesta pe fraţi, şi rînduind bine locaşul, pre-cum se cădea, a poruncit să se adune toţi părinţii. Şi alegînd dintre dînşii pe cel care îl ştia că este mai presus decît toţi

ceilalţi, cu fap-ta bună, pe acela l-a pus în locul său, păstorul lor. Iar el a vrut să se ducă în cel mai adînc pustiu, iubind liniştea şi depărtîndu-se de oameni. Şi pentru că avea darul de a tămădui neputinţele şi a alunga dracii, se aduna la dînsul de pretutindeni mare mulţime de oameni, aducîndu-şi acolo pe neputincioşii lor. Încă şi boierii vestiţi veneau pentru binecuvîntare, astfel că el nici aici nu putea să aibă desăvîrşită linişte călugărească. Mai în urmă, supărîndu-se de neodihnă, a gîndit să se ducă tot mai afund în pustie, depărtîndu-se şi fugind de slava omenească. Deci, rugîndu-l mult ca să nu-i lase pe ei, au plîns după dînsul ca sărmanii după tatăl lor, pentru că nu au reuşit cu niciun chip să-l oprească.

Însă, rugăciunea cea bineprimită către Dumnezeu a bunului părinte nu părăsea pe fiii săi. Căci cu rugăciunea lui toţi sporeau pe căile şi în poruncile Domnului şi ca nişte crini sădiţi în pustie înfloreau prin sfinţenie. Deci, după ce a sărutat pe fraţi şi i-a bine-cuvîntat încredinţîndu-i lui Dumnezeu, s-a dus în cele mai depăr-tate pustietăţi şi în prăpăstii nestrăbătute.

Apoi, mergînd cale ca de o zi, a aflat altă peşteră, care era în hotarele Ierihonului, şi sălăşluindu-se într-însa, vieţuia după voinţa lui Dumnezeu, preamărindu-L pe El ziua şi noaptea ca un înger. Hrana lui erau verdeţurile de ierburi care creşteau împrejurul locului aceluia, dar mai mult se hrănea cu cuvîntul lui Dumnezeu, prin rugăciunile cele neîncetate, şi prin lacrimile cele fierbinţi care ieşeau din dragostea inimii, cea către Dumnezeu, la care era cu totul dedat ca şi psalmistul, zicînd: "Făcutu-s-au lacrimile mele, mie, pîine ziua şi noaptea" (Psalm 41,3). Iar petrecînd el acolo cîtăva vreme, l-a descoperit pe el Dumnezeu la oameni ca pe o comoară în ţarină ascunsă; căci mulţi, mîhnindu-se de ducerea lui şi întristîndu-se pentru lipsirea bunului părinte şi sfătuindu-se, oarecare din fraţi s-a dus, căutînd prin pustie pe păstorul lor. Şi străbătînd mulţi munţi şi văi, au aflat pe cel ce căuta, aşa vrînd Dumnezeu, ca povăţuitorul cel iscusit şi bunul ocîrmuitor, nu numai pe el, dar şi pe alţii mulţi să-i povăţuiască şi să-i îndrepte la Împă-răţia Cerurilor. Dintr-acel ceas a fost ştiut locul singurătăţii lui şi au început a veni la dînsul călugării şi mirenii, dorind să vieţuiască cu dînsul, să-i vadă faţa lui cea cu chip de înger, şi să se sature de folositoarele lui vorbe. Şi în scurtă vreme turma cea de oi cuvîn-tătoare s-a adunat din ce în ce şi s-a făcut o altă mănăstire, după aceeaşi rînduială şi aşezare ca şi cea dintîi.

Şi creştea şi se înmulţea slava lui Dumnezeu în locurile cele pustii şi neumblate, mai mult decît în mijlocul cetăţilor celor cu multă lume, în care se află fărădelege şi vrajbă. Cu toate acestea Hariton n-a petrecut multă vreme în acest de pe urmă loc cu fiii săi, căci aşezînd toată rînduiala mănăstirească precum se cădea, iar s-a dus tot mai în pustiul cel adînc care se află de la părţile Tecuitului, ca la patrusprezece stadii sau mai mult, şi acolo, asemă-nîndu-se lui Ilie şi Mergătorului înainte, se depărta mereu şi fugind se sălăşluia în pustie, aşteptînd pe Dumnezeul Cel ce-l mîntuieşte pe el.

Şi trecea din loc în loc, prin văi, prin surpături, prin dealuri, prin crăpături, prin prăpăstiile pămîntului, cu totul pe sine încre-dinţîndu-se lui Dumnezeu. Iar osteneala lui cea din

pustie cine o va spune? Fără numai unul Dumnezeu cel ce ştie cele ascunse. Acela îi ştia nevoinţele lui, spre ostenelile lui privea şi în locul acestora îi gătea lui cereştile răsplătiri.

Rătăcind el prin pustie multă vreme, a vrut Dumnezeu ca iar făclia care strălucea prin bunătăţi să vină la arătare de sub obrocul pustiului şi prin chipul vieţii sale să lumineze tuturor celor ce do-reau să meargă pe calea cea strîmtă, care duce la viaţa cea veşnică. Căci iar l-au aflat pe el oarecare din nevoitorii cei ce umblau prin pustie şi căzînd la picioarele lui, l-au rugat pe el ca să-i primească să petreacă cu dînsul şi să rîvnească cuvioaselor lui lucruri. Acestea întîmplîndu-se cuviosului, alţii s-au înştiinţat, şi au început a se aduna mai mulţi la dînsul, fugind de lumea cea deşartă. Iar el, iată, adunînd a treia turmă de oi ale lui Hristos şi învăţîndu-i călugăria a întemeiat a treia mănăstire, care mai pe urmă în lumea siriană se numea Suchia, iar greceşte se chema Lavra veche. Apoi s-a suit în vîrful muntelui ce era acolo şi s-a sălăşluit pe un deal foarte înalt, care avea în sine o peşteră mică, la care abia era cu putinţă a se sui pe o scară prea înaltă. Acolo numai singur sta, ca pe un scaun, depărtîndu-se de la pămînt, şi de cele cereşti apropiindu-se cu sălăşluirea. Şi de acolo, stînd ca un bun păstor la strană, privea spre ale sale mănăstiri cu rugăciune şi se ruga pentru mîntuirea fraţilor celor adunaţi prin purtarea de grijă şi ca o cîrmă în corabie stînd, ocîrmui înotarea atîtor suflete. Pentru că, de la toate mănăstirile cele de dînsul zidite alergau la el, trebuindu-le povăţuitor.

Şi a vieţuit la acel loc pînă la adînci bătrîneţe, în post, în rugăciuni şi în nevoinţele pe care a le spune nu este cu putinţă, pentru că din zi în zi osteneli peste osteneli adăugînd, se arăta în trup fără de trup. Deci locul acela era fără de apă, şi nu vrea părintele ca cineva din fraţi să se ostenească pentru el, aducîndu-i lui de departe apă, căci singur nu putea să-şi aducă din pricina grelei suiri la înălţimea dealului, şi pentru slăbirea trupului celui mult ostenit ce îmbătrînise.

De aceea, a făcut rugăciune către Dumnezeu cu de-adinsul, ca să scoată din piatră apă, ca lui Israel în pustie. Şi s-a făcut aşa. Pentru că Domnul face voia celor ce se tem de El, şi rugăciunea lor o ascultă, şi îndată din piatra cea uscată şi netăiată a ieşit izvor de apă cu puterea lui Dumnezeu.

Aşa de mult a putut rugăciunea îmbunătăţitului părinte la Dumnezeu.

Deci, a petrecut prea desăvîrşit în bunătăţi şi ajungînd ca un strugur copt la vreme, s-a apropiat de sfîrşitul său fericit, pentru care luînd înştiinţare de la Dumnezeu, a chemat în pustiul acela de la cele trei mănăstiri ale sale pe egumeni şi pe fraţi, care se în-mulţiseră ca stelele cerului prin rugăciunile şi mijlocirile lui. Şi le-a spus lor de ieşirea sa care era aproape: "Eu, zise, mă voi duce de la voi, precum porunceşte Domnul, pentru că a sosit vremea, pe care de demult cu dorire am aşteptat-o, ca dezlegîndu-mă din legăturile trupeşti, să merg şi să mă arăt feţii Dumnezeului meu. Iar voi, fiilor, să vă îngrijiţi de mîntuirea voastră, fiecare din voi scăpînd din cursele vrăjmaşului, să se învrednicească pentru a putea ieşi din trup la vremea sfîrşitului şi să intre la Domnul şi să cîştige mila Lui". Acestea auzindu-le, toţi au plîns, zicînd: "Ne laşi pe noi fiii tăi, părinte şi învăţătorul

nostru, ne laşi pe noi, păstorule şi povăţuitorule, te stingi, luminătorul nostru şi povăţuitorul căii noastre!"

Iar el îi mîngîia pe ei, zicînd: "Domnul nostru Iisus Hristos a făgăduit ca să fie cu noi nedespărţit pînă la sfîrşitul veacului. Acela nu vă va lăsa pe voi, la Care, de voi afla îndrăznire, voi ruga bunătatea Lui ca să nu vă despartă pe voi unul de altul - ca pe oi de capre - la înfricoşata sa judecată, ci pe toţi să vă pună cu cei binecuvîntaţi ai săi de-a dreapta şi să ne adune pe noi într-o ogradă a Împărăţiei Sale".

Apoi îl întrebară pe el fraţii: "Ce porunceşti părinte să facem cu trupul tău? Unde să-l îngropăm pe el?" Iar el a zis: "Să daţi ţărîna ţărînei, unde veţi vrea. Căci al Domnului este pămîntul, şi plinirea Lui". Iar ei au zis: "Nu, părinte, trei mănăstiri ai zidit, şi trei turme ai adunat! Fiecare din ele ar dori să aibă la tine moaş-tele tale, pentru aceasta să nu fie între noi pricină, să rînduieşti acum unde să punem moaştele sale!" El, făcînd după dorinţa lor, a vrut a fi îngropat în mănăstirea sa cea dintîi, unde a fost prins de tîlhari şi cu minune, prin darul lui Dumnezeu, s-a izbăvit de dînşii.

Apoi, luîndu-l pe el tot soborul, l-au dus încă viu la locaşul acela, în care mult pentru cea desăvîrşită viaţă călugărească învă-ţînd pe fraţi, şi pace tuturor dîndu-le, s-a culcat pe pat şi şi-a dat în mîinile Domnului sfîntul său suflet, neavînd nici un fel de durere trupească.

Aşa s-a sfîrşit cuviosul părintele nostru Hariton, mucenicul lui Hristos, mărturisitorul şi bunul nevoitor. Şi s-au tînguit după dînsul toţi părinţii pustnici şi tot pustiul s-a umplut de glasul plîngerii după cel atît de mare părinte şi învăţător, care ca un soare strălucea lumea. Şi plîngînd mult deasupra lui, au îngropat sfintele lui moaşte cu cinste, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh în veci. Amin.

În această zi pomenirea sfîntului prooroc Baruh. Şi sfinţii mucenici fraţi buni, Alexandru, Alfeu şi Zosima. Şi sfîntul mucenic Marcu păstorul şi sfinţii mucenici Nicon, Neon şi Kliodor, care în vremea lui Diocleţian împăratul (284-305), s-au chinuit pentru Hristos în Antiohia Pisidiei.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Chiriac Sihastrul († 556) (29 septembrie)

(Scrisă de Chiril monahul, din lavra Sfîntului Eftimie cel Mare)

Cuviosul Chiriac era de neam din Corint; tată era Ioan, presbiterul sfintei soborniceştii Biserici, iar mamă, Evdochia; s-a născut pe timpul împărăţiei lui Teodosie cel mic, cam pe la sfîrşitul împărăţiei lui. Era rudă cu Petru, episcopul Corintului, de care, în tinereţe, a fost pus citeţ la aceeaşi sobornicească Biserică, în Corint. Şi se îndeletnicea cu osîrdie cu citirea dumnezeieştilor cărţi de dimineaţa pînă seara şi de seara pînă dimineaţa tot la

citire şedea; şi tot citind el aşa, a ajuns în nedumerire şi a început a se minuna cum din început Dumnezeu a rînduit pe toate cele folositoare spre mîntuirea omului! Cum, în tot neamul omenesc, pe cei ce l-au plăcut Lui, de multă cinste l-a învrednicit, luminaţi si preaînălţaţi i-a făcut! Că pe Avel, pentru jertfă, l-a prea înălţat; pe Enoh, fiindcă bine i-a plăcut Lui, cu mutarea în rai l-a cinstit; pentru dreptate pe Noe, scînteia neamului omenesc, l-a păzit întreg şi nevătămat în apele potopului; pe Avraam pentru credinţa lui cea tare, l-a arătat tată a multe neamuri, dreptcredincioasa preoţie a lui Melhisedec a arătat-o a fi bine primită; pe Iosif, pentru curăţie l-a mărit, pe Iov, pildă de răbdare, l-a dat lumii; pe Moise, puitor de lege l-a făcut, pe Isus al lui Navi, l-a pus soarelui şi lunei înfrînător, pe David l-a arătat prooroc, împărat şi strămoş al înfricoşatei taine; văpaia cuptorului Babilonului a schimbat-o tinerilor în rouă. Dar mai mult se minuna gîndind de cea fără de sămînţă şi nespusă zămislire şi naştere, cum Fecioara a fost maică, pururea fecioară! Cum Dumnezeu, fiind Cuvîntul, om S-a făcut neschimbat şi a prădat prin cruce iadul şi, pe şarpele cel înşelător călcîndu-l, pe Adam iar l-a băgat in rai! Acestea şi altele mai multe purtîndu-le în mintea sa fericitul Chiriac şi vieţile multor sfinţi citindu-le, ardea cu duhul. Şi i s-a deschis inima lui în frica lui Dumnezeu, pentru că a dorit ca să rîvnească celor ce au vieţuit cu bună plăcere şi gîndea să meargă la sfînta cetate a Ierusalimului şi acolo, lepă-dîndu-se de cele din viaţă, unui Dumnezeu să-I slujească. Iar acestea gîndindu-le, a intrat în biserică într-o Duminică şi a auzit în Sfînta Evanghelie citindu-se aceste cuvinte ale lui Hristos: "Oricine voieşte să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa şi să-Mi urmeze Mie" (Marcu 8,34). Deci, a înţeles că pentru dîn-sul este ceea ce se grăieşte şi îndată a ieşit din biserică nespunînd la nimeni nimic. A mers la malul mării unde era limanul de corăbii şi, aflînd o corabie care era gata să plece spre Palestina, şi punîndu-şi nădejdea în Dumnezeu, a intrat într-însa şi a început a merge.

Avea atunci copilul Chiriac de-abia optsprezece ani de la naştere cînd, ca un alt Iacov, a ieşit din casa tatălui său lăsîndu-le pe toate pentru Dumnezeu şi degrabă a sosit la sfînta cetate a Ierusalimului. Atunci era acolo episcop Anastasie, în al optulea an al episcopiei sale şi în al noulea an al împărăţiei lui Leon.

Umblînd Chiriac prin sfintele locuri, a mers la un om al lui Dumnezeu, anume Evstorghie, care zidise o mănăstire aproape de sfîntul Sion şi, fiind primit de dînsul, a iernat acolo. Privind la nevoinţele călugăreşti, primea din ostenelile lor începuturi şi ca pe o scară, din treaptă în treaptă, se suia spre vîrful vieţii celei îmbunătăţite.

Vieţuind el acolo, auzise pe mulţi povestindu-i de Sfîntul Eftimie, felul cum făcuse lavra în pustie şi despre viaţa lui cea desăvîrşită şi sfîntă. A rugat, deci, pe fericitul Evstorghie ca să-l lase şi pe el să se ducă să vadă lavra lui Eftimie, pentru că iubea pustiul şi dorea să vieţuiască într-însul. Iar Evstorghie, învăţîndu-l mult pe Chiriac, l-a lăsat să plece la Cuviosul Eftimie cu bine-cuvîntare, după ce făcură rugăciune. Iar Eftimie l-a primit cu dra-goste, văzînd înainte într-însul dumnezeieştile dăruiri cele ce erau să fie şi degrabă, chiar cu mîinile sale, l-a îmbrăcat în schimă şi l-a trimis spre Iordan, la Sfîntul Gherasim, după ce Teoctist cel mare se mutase la Domnul. Ajungînd acolo Sfîntul Gherasim, văzînd pe Chiriac tînăr, i-a poruncit să vieţuiască în mănăstirea de obşte şi să slujească în ascultări.

Iar el se arăta gata la toate ostenelile şi petrecea în bucătărie, tăind lemne, aducînd apă, fierbînd bucate şi săvîrşea toată ascultarea cu mulţumire nedîndu-şi odihnă, ziua şi noaptea îşi ostenea trupul: ziua în ascultarea mănăstirească slujea cu silinţă, iar noaptea sta la rugăciune, primind cîndva puţin somn. Postul lui era în acest chip: după două zile gusta pîine şi apă; iar cînd, după obiceiul dezlegării praznicului, se întîmpla cîndva să guste puţin vin, mai întîi îl amesteca pe el bine cu apă, aşijderea şi în untuldelemn turna apă.

Văzînd Cuviosul Gherasim o aşa înfrînare la anii săi cei tineri se minuna, şi-l iubea pe el. Avea obicei Gherasim, în sfintele patruzeci de zile, de ieşea din mănăstire şi se ducea în cel mai adînc pustiu care se chema Ruva, în care şi cuviosul Eftimie oarecînd sălăşluise. Drept aceea, iubind pe fericitul Chiriac pentru înfrînarea cea mare, îl lua şi pe el cu sine. Chiriac, în toate Duminicile se împărtăşea cu Sfintele Taine din mîinile lui Gherasim şi petrecea în liniştea pustiului pînă la Duminica Stîlpărilor, cînd se întorcea în mănăstire cu mult folos pentru sufletele lor. Iar după cîtăva vreme cuviosul părintele nostru Eftimie a plecat către Domnul. Cuviosul Gherasim, şezînd în chilia sa, a cunoscut aceasta pristăvire, pentru că a văzut pe îngerii lui Dumnezeu înălţînd la cer cu bucurie sufletul cuviosului Eftimie şi, sculîndu-se, a luat pe Chiriac şi au mers în lavra lui Eftimie şi l-au aflat pe el sfîrşit în Domnul. Îngropînd cinstitul lui trup, s-a întors la chilia sa cu iubitul său ucenic Chiriac. În anul al noulea al venirii lui Chiriac în Palestina, marele plăcut al lui Dumnezeu, Gherasim, a trecut de la cele pămînteşti la veşnicele locaşuri şi Chiriac s-a întors iar în lavra cuviosului Eftimie, unde de la început din sfintele lui mîini a luat îngerescul chip.

Era atunci egumen în lavră Ilie, de la care a cerut Chiriac o chilie deosebită şi a şezut, liniştindu-se, în al douăzeci şi şaptelea an al vîrstei sale. Avea acolo un prieten al său, călugăr, anume Toma, pustnic mare şi desăvîrşit în viaţă, către care mare dragoste întru Duhul Sfînt a cîştigat şi se folosea unul de altul, pentru că erau amîndoi plini de darul lui Dumnezeu.

Dar nu s-au mîngîiat multă vreme de prieteneasca lor petre-cere, că i-a despărţit pe ei dumnezeiasca voire astfel: a fost trimis fericitul Toma de către diaconul Fid în Alexandria, ca să cumpere oarecare lucruri pentru trebuinţele mănăstireşti; şi avea cărţi de la episcopul Martirie, pentru Timotei, arhiepiscopul Alexandriei. Cînd a intrat Toma ca să-şi dea scrisorile, l-a oprit pe el arhiepiscopul, cunoscînd darul cel ce era într-însul şi, hirotonisindu-l pe el, l-a pus episcop în ţara Etiopiei. Ajungînd acolo fericitul Toma, pe toată a luminat-o şi multe semne şi minuni făcînd, a păscut bine turma cea încredinţată lui.

Iar sfîntul Chiriac, despărţindu-se de bunul lui prieten, a luat tăcere mai adîncă şi vieţuia închizîndu-se în chilie, ca un îngropat în mormînt, numai cu singur Dumnezeu vorbind. Şi a petrecut în acel locaş zece ani, în care a şi fost hirotonit diacon.

În acea vreme, amîndouă mănăstirile, atît a lui Eftimie cît şi a lui Teoctist, aveau amîndouă viaţă de obşte şi ţineau o rînduială singure, întocmai după poruncile marelui

Eftimie. Iar vrăjmaşul, ridicînd o tulburare oarecare, a făcut între amîndouă mănăstirile dezbinare şi despărţire. Atunci, Sfîntul Chiriac s-a mîhnit pentru despărţirea ce se făcuse între mănăstiri şi, ieşind din locaşul său, s-a dus în mănăstirea Suchiei, pe care a întemeiat-o cuviosul Hariton. Acolo fiind primit ca un nou începător, a început a petrece iar în ascultări, făcînd patru ani felurite slujbe, în bucătărie şi în bolniţă, pe toţi părinţii mîngîindu-i. După ce l-a rînduit la altar, ca să săvîrşească slujba diaconească trei ani, l-a făcut preot la patruzeci de ani de la naşterea sa, apoi l-a rînduit canonarh şi ascultarea aceasta a ţinut-o optsprezece ani. Şi a petrecut în acea mănăstire a Suchiei mai mult de treizeci de ani.

Şi adeverea însuşi că, fiind el canonarh, nu l-a văzut vreodată soarele mîncînd, nici mîniindu-se pe cineva. Spunea că în toate serile, stînd în chilie la rugăciune, începea Psaltirea, şi o săvîrşea pînă la lovirea în toacă, pentru slujba cea de miezul nopţii.

Apoi, dorind viaţă mai aspră, s-a dus în pustie, cînd era de şaptezeci de ani de la naşterea sa. Avea cu sine un ucenic, cu care, umblînd multe zile, au ajuns la pustia care se numea Hatufa şi s-au sălăşluit într-însa. Neavînd cu ce să se hrănească, că erau verde-ţurile pustiei aceleia foarte amare, s-a rugat lui Dumnezeu şi, cre-zînd bunătăţii lui, a zis ucenicului: "Mergi, fiule, şi adună verdeţuri amare şi le fierbe. Bine este cuvîntat Dumnezeul cel Atotputernic, că cu acele verdeţuri poate El să ne hrănească pe noi". Şi a făcut ucenicul după porunca sfîntului. Iar Dumnezeu, Cel ce hrăneşte pe toţi cei ce nădăjduiesc spre Dînsul, a prefăcut amărăciunea verdeţurilor acelora în dulceaţă şi s-au hrănit cu dînsele patru ani. Sfîrşindu-se al patrulea an, un mare comite din Tecui, auzind des-pre dînsul de la cei ce păşteau oile prin pustie, a încărcat un catîr cu pîine şi a mers la dînsul pentru binecuvîntare şi rugăciune şi i-a adus pîinile acelea. Iar el, după rugăciune, vorbind cu dînsul mult pentru folosul sufletului, i-a dat voie să plece, binecuvîntîndu-l. Şi de atunci a mîncat pîini de acelea. Odată, ucenicul a fiert verdeţuri fără de porunca fericitului său stăpîn şi, cînd a gustat dintr-însele, le-a aflat atît de amare, încît nu putea să le sufere pe ele şi şi-a pierdut glasul său din amărăciunea aceea mare. Iar stareţul, înţelegînd pricina răguşelii lui, s-a rugat deasupra capului lui şi i-a dat din Prea Curatele Taine şi aşa l-a făcut sănătos. Apoi, învă-ţîndu-l pe el, zicea: "Nu totdeauna Dumnezeu vrea să facă minunile, ci numai în vremea primejdiilor şi a nevoilor noastre. Cînd nu aveam pîine, ne-a îndulcit nouă Dumnezeu verdeţurile spre hrană, iar acum avem pîine şi ce trebuinţă este de minunea aceea, ca verdeţurile cele amare să se îndulcească?". Iar după o vreme, sfîrşindu-se pîinea, iar era nevoie de hrană. Stareţul a zis ucenicului: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, fiule! Adună şi fierbe verdeţuri". Şi a făcut ucenicul după poruncă şi sosind ceasul mîncării, nu vroia ucenicul să guste, temîndu-se ca să nu pătimească iar rău. Iar stareţul, însemnînd fiertura cu semnul Crucii, singur a gustat întîi, apoi şi ucenicul, privind la dînsul a îndrăznit a gusta şi el şi a rămas fără vătămare, că aflară mîncarea dulce ca şi mai întîi, şi de atunci iar se hrăneau cu acele verdeţuri.

Iar în anul al cincilea al petrecerii lui în acele pustii, trecînd un om, tecuitean de neam şi auzind de fericitul Chiriac, a adus la dînsul pe fiul său pe care cumplit îl muncea diavolul la lună nouă, şi a rugat pe sfîntul ca să-l miluiască pe fiul lui şi să izgonească dintr-însul pe

acel rău chinuitor. Fericitul a făcut pentru dînsul rugăciune şi l-a uns cu untdelemn, însemnînd pe dînsul semnul crucii, şi a izgonit pe diavol. S-a intors omul cu fiul sănătos la casa sa şi a spus la toţi minunea aceea. Apoi, ducîndu-se vestea despre sfînt prin toate hotarele acelea, începură a veni la dînsul mulţi: unul pentru binecuvîntare, altul cerînd tămăduire, iar altul ca să vorbească cu dînsul şi dorind să se folosească de la el, mult îl supărau. El, fugind de lauda omenească, s-a dus în pustia cea mai dinăuntru, care se chema Ruva, şi a petrecut într-însa cinci ani, hrănindu-se cu rădăcini şi cu o buruiană ce se numea melagria, şi cu odraslele tinere de trestie. Dar şi acolo a fost aflat de unii care au mers la dînsul ducîndu-şi pe bolnavii lor şi pe cei ce pătimeau de duhuri necurate, pe care îi tămăduia cu semnul crucii şi cu rugăciunea.

Deci, nevrînd să rabde şi acolo supărarea, s-a dus de la Ruva şi s-a sălăşluit la un loc pustiu şi ascuns, unde nici un sihastru nu era. Iar locul acela se numea Susachimc şi era ca la două zeci de stadii departe de mănăstirea Suchiului. De acolo se pogorau două rîuri adînci, iar după aceea se uscase, nemairămînînd decît semnul adîncimii celei mari care fusese.

Unii zic că acelea erau rîurile Itamului, de care David a zis în psalmi: "Tu ai secat rîurile Itamului" (Psalm 73, 16). Şi a petrecut acolo Chiriac şapte ani, avînd viaţă îngerească.

A fost cu voinţa lui Dumnezeu în părţile acelea foamete şi moarte şi, temîndu-se părinţii lavrei Suchiului de mînia ce le venise asupra s-au dus la Sfîntul Chiriac, rugîndu-l pe el să vină în mănăstirea lor, crezînd că dacă Sfîntul Chiriac va fi cu dînşii, se va întoarce de la dînşii mînia lui Dumnezeu. Aşa a şi fost.

Mergînd Cuviosul Chiriac în lavră după dorinţa fraţilor, a început a vieţui aproape de mănăstire, într-o peşteră sihăstrească, în care mănăstire vieţuia Cuviosul, părintele nostru Hariton.

În acea vreme se înmulţea eresul lui Origen, pentru a cărui dezrădăcinare Sfîntul Chiriac a suferit multe osteneli. Şi cu rugăciunea şi cu cuvîntul, acea învăţătură eretică, fără de Dumnezeu pierzînd-o, pe cei înşelaţi i-a întors de la amăgire, iar pe cei drepţi credincioşi i-a întărit în credinţă. De acest lucru grăieşte Chiril, scriitorul vieţii acestuia, zicînd aşa: "Eu, ieşind atunci din lavra marelui Eftimie, am mers în lavra Sfîntului Sava, la părintele Ioan, episcopul cel din linişte, şi am fost trimis de dînsul cu cărţi la Avva Chiriac, înştiinţîndu-l de războiul ce a fost din cauza ereticilor în sfînta cetate şi rugîndu-l pe el să se ostenească în rugăciuni către Dumnezeu, ca să cadă degrabă înalta socoteală a lui Hon şi Leontie, începătorii ereziei, care bîrfesc asupra lui Hristos cu hulirile lui Origen. Sosind eu în locaşul Suchiului, am mers la peştera Cuviosului Hariton şi închinîndu-mă fericitului Chiriac, i-am dat scrisoarea şi i-am spus şi din gură cele ce-mi poruncise minunatul Ioan liniştitorul, iar el mi-a zis mie: "Să nu se mîhnească părintele cel ce te-a trimis, că degrabă vom vedea, cu darul lui Dumnezeu, risipirea eresului". Şi a proorocit grabnica moarte a lui Hon şi a lui Leontie, care se ţineau de dogmele lui Origen († 254). Deci, întinzînd cuvînt de învăţătură, mi-a arătat mie nebunia şi amăgirea origeniţilor, şi cum prin dumnezeiasca

descoperire i s-a arătat lui vătămarea eresului aceluia şi pierzarea celor înşelaţi de el. Apoi, înţelegînd fericitul că din lavra marelui Eftimie sînt călugărit, mi-a zis: "Iată dar, frate, părtaş al mănăstirii mele eşti". Şi a început a-mi spune multe despre Sfîntul Eftimie spre folosul meu. Şi aşa, cu povestirile cele folositoare şi cu vorba sa cea dulce hrănindu-mi sufletul meu, m-a binecuvîntat cu pace. Şi degrabă s-a împlinit proorocia fericitului Chiriac că, murind deodată începătorii eresurilor, s-a risipit puterea eretică şi a încetat războiul cel din mijloc asupra dreptmăritorilor. Atunci Chiriac, fiind fără de grijă, a ieşit din peştera cuviosului Hariton şi a mers iar la linişte în Susa-chim, la nouăzeci şi nouă de ani ai vieţii sale, şi s-a liniştit într-însa opt ani.

Eu, iar poftind să văd faţa cea cu sfîntă podoabă a cuviosului şi să mă îndulcesc de vorbele lui cele dulci, am mers în locaşul Suchiului şi aflînd acolo pe Ioan, ucenicul lui, ne-am dus cu dînsul în Susachim, ca să vedem pe Fericitul Chiriac. Cînd ne apropiam de locul acela, ne-a întîmpinat pe noi un leu foarte mare şi înfri-coşat, pe care, văzîndu-l, m-am temut foarte mult, dar Ioan, uceni-cul sfîntului, văzîndu-mă spăimîntat, mi-a zis: "Nu te teme, frate Chirile, că leul acesta este ascultător al părintelui nostru, şi nu vatămă pe fraţii cei ce vin la dînsul". Iar leul, văzîndu-ne pe noi venind la stareţ, s-a dat la o parte din cale. Şi văzîndu-mă pe mine Avva Chiriac, a zis: "Iată, fratele mănăstirii mele, Chiril, vine la mine". Şi s-a bucurat de mine. Apoi, făcînd rugăciune, am şezut vorbind, şi i-a spus lui de mine, Ioan, ucenicul lui: "Părinte, fratele Chiril văzînd leul, s-a temut foarte mult".

Deci, mi-a zis mie stareţul: "Să nu te temi, fiule Chiril, de leul acesta, că el petrece cu mine şi-mi păzeşte aceste puţine verdeţuri de caprele sălbatice". Şi, vorbind, mi-a spus mie multe despre marele Eftimie şi de alţi pustnici părinţi, care au vieţuit cu fapte bune. Apoi, a poruncit ca să-mi pună înainte mîncare şi mîncînd noi, a venit leul şi sta înaintea noastră; şi, sculîndu-se stareţul, i-a dat lui o bucată de pîine, zicîndu-i: "Mergi de păzeşte verdeţurile". Iar mie mi-a zis: "Oare vezi, fiule, pe leul acesta!? Nu numai verdeţurile îmi păzeşte, ci şi pe tîlhari şi pe barbari îi go-neşte de aici, pentru că de multe ori oameni răi au năvălit asupra acestui loc sărac şi leul i-a gonit pe ei".

Iar eu, auzind acestea, m-am mirat şi am proslăvit pe Dumnezeul cel ce a supus fiarele ca pe nişte oi plăcutului Său. Şi am petrecut la dînsul o zi şi am luat multă învăţătură de la dînsul. Iar a doua zi, făcînd rugăciune, mi-a dat binecuvîntare şi am plecat cu bine, poruncind ucenicului său să mă petreacă.

Ieşind, am aflat leul în cale şezînd pe labe şi mîncînd o capră sălbatică. Şi am stat, neîndrăznind a merge pe cărare alături de el. Iar el, văzîndu-ne pe noi că stăm, şi-a lăsat vînatul dîndu-se la o parte din cale, pînă ce am trecut.

Locul la care vieţuia Cuviosul era sec şi fără apă; nu avea nici fîntînă. Deci, săpînd fericitul într-o piatră o groapă, aduna într-însa iarna apă, care îi era destulă pentru trebuinţă şi spre udarea ver-deţurilor peste toată lavra. Într-o vară, în luna lui Iulie, fiind arşiţă mare, s-a uscat apa cea adunată în piatră şi se mîhnea sfîntul, neavînd apă. Deci, ridicîndu-şi ochii spre Cer, s-a rugat zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai adăpat în pustie pe Israel cel

însetat, dă-mi mie în pustia aceasta puţină apă, pentru cele de nevoie trebuinţe ale săracului meu trup".

Şi îndată s-a arătat un nor mic deasupra Susakimului, unde vieţuia, a plouat împrejurul chiliei lui şi i-a umplut toate gropile cele ce erau în pietre. Aşa degrabă a ascultat Dumnezeu pe robul său.

Încă cu dreptate socotesc spre folos - zice acelaşi scriitor al vieţii acestui Chiril - a spune aici şi acestea, pe care mi le-a povestit părintele Ioan, ucenicul fericitului Chiriac. Umblînd noi prin pustie, mi-a arătat un loc, zicîndu-mi: "Aceasta este locuinţa fericitei Maria". Şi l-am rugat pe dînsul să-mi spună despre ea. Iar el a început, zicînd aşa: "A fost cu mult înainte, cînd mergeam împreună cu prietenul meu, fratele Chiriac. Căutînd, am văzut de departe pe un om stînd; socoteam că este un om pustnic şi, grăbindu-ne, am mers spre dînsul, vrînd să ne închinăm lui, însă apropiindu-ne la locul acela, el îndată s-a ferit de noi. Ne-am înfricoşat şi ne-am spăimîntat şi, socotind că am văzut un duh viclean, am stat la rugăciune. Iar după rugăciune, căutînd încoace şi încolo, am aflat o peşteră în pămînt şi am cunoscut că nu un duh viclean, ci un rob al lui Dumnezeu este cel care s-a ascuns dinaintea noastră. Iar noi, mergînd aproape de peşteră, l-am rugat cu jurămînt ca să se arate nouă, să nu ne lipsească pe noi de rugăciunile sale şi de vorbe folositoare. Şi am auzit din peşteră acest răspuns: "Ce folos vreţi de la mine ? Sînt o femeie proastă şi păcătoasă". Şi ne-a întrebat pe noi: "Voi unde mergeţi ?" I-am răspuns: "Noi mergem la părintele Chiriac Sihastrul. Dar spune-ne nouă, pentru Dumnezeu, cum te numeşti şi care este viaţa ta ? De unde eşti şi din ce pricină ai venit aici ?" Ea a răspuns: "Duceţi-vă unde aţi plecat, iar cînd vă veţi întoarce, vă voi spune". Însă noi ne-am jurat că nu ne vom duce pînă ce nu vom auzi de la dînsa numele şi viaţa ei. Iar ea, văzînd că nu vrem să ne ducem, a înce-put a vorbi astfel din peşteră, fără să o vedem la faţă: "Mă numesc Maria. Am fost cititoare de psalmi în Biserica Învierii lui Hristos; pe mulţi diavolul îi aprindea asupra mea şi temîndu-mă ca să nu fiu vinovată de sminteala spurcatelor gînduri ale cuiva şi să nu adaug păcate lîngă păcatele mele m-am rugat lui Dumnezeu cu osîrdie, ca să mă izbăvească de păcat şi de nişte sminteli ca acestea. Deci, odată umplîndu-mi inima cu frica lui Dumnezeu, am mers la Silo-am, am scos un vas de apă, am luat şi o coşniţă cu bob muiat, am ieşit noaptea din sfînta cetate şi, încredinţîndu-mă ajutorului lui Dumnezeu, m-am dus în pustie, iar Dumnezeu a binevoit de m-a adus aici. Sînt optsprezece ani de cînd vieţuiesc aici, şi cu darul lui Dumnezeu nu mi s-a sfîrşit apa, nici coşniţa cu bob pînă astăzi. Acum, vă rog să mergeţi la părintele Chiriac şi să vă sfîrşiţi slujba voastră, iar cînd vă veţi întoarce, să mă cercetaţi sărmana de mine!" Acestea auzindu-le, am mers la părintele Chiriac, spunîndu-i toate cele aflate de la fericita Maria. Iar părintele Chiriac s-a minunat, zicînd: "Mărire Ţie Dumnezeul nostru, că ai sfinţi ascunşi, nu numai bărbaţi, ci şi femei, slujindu-ţi Ţie în taină. Deci, să mergeţi fiii mei la plăcuta lui Dumnezeu şi ce vă va zice vouă, să păziţi".

Noi, întorcîndu-ne de la părintele Chiriac, am mers la peştera fericitei Maria, şi am strigat-o zicînd: "Roaba lui Dumnezeu, Maria, iată, am venit după porunca ta! Însă ea nu ne-a răspuns. Apoi, apropiindu-ne la intrarea peşterii, am făcut rugăciunea şi nu ne-a răspuns

nouă. Deci, intrînd înăuntrul peşterii, am găsit-o pe ea sfîrşită în Domnul. Iar din sfîntul ei trup ieşea miros mult şi plăcut. Dar neavînd în ce să o învelim ca să o îngropăm, ne-am dus la mănăstire, am luat de-acolo toate cele trebuincioase şi, îmbrăcînd-o pe ea, am îngropat-o în peşteră, astupînd peştera cu pietre".

Aceasta mi-a spus părintele Ioan, iar eu m-am minunat de o viaţă ca aceea a roabei lui Dumnezeu şi am socotit să o dau în scris ca să o citească şi alţii spre umilinţa celor ce o vor auzi şi întru mărirea iubitorului de oameni Dumnezeu, Care dă răbdare celor ce-L iubesc pe El.

Pînă aici povesteşte Kiril, scriitorul vieţii sfintei, cele auzite de la Ioan, ucenicul lui Chiriac. Apoi adaugă şi acestea: că sfîrşindu-se al optulea an al vieţii lui Chiriac în Susakim, ajunsese Cuviosul, la adînci bătrîneţe, pentru că avea de la naşterea sa o sută şi şapte ani şi adunîndu-se părinţii locaşului Sukiului, s-au sfătuit zicînd: "Să nu se mute din acestea de pe pămînt un părinte ca acesta; vieţuind departe de locaşul nostru şi neştiind despre plecarea lui cinstită din trup, ne-am lipsi de binecuvîntarea lui cea de la sfîrşit". Şi mergînd la dînsul, l-au rugat mult ca să se mute de la Susakim în peştera cuviosului Hariton, care este aproape de mănăstirea în care mai înainte a petrecut, cînd s-a luptat cu partizanii lui Origen. Iar el, abia plecîndu-se, i-a ascultat şi, aducîndu-l la mănăstire, s-a sălăşluit în peştera lui Hariton, cu doi ani mai înainte de călătoria sa la Dumnezeu.

"Iar eu sărmanul - zice scriitorul - adeseori mergeam acolo şi îl mîngîiam pe el. Am luat multă sporire sufletească din sfintele lui vorbe şi m-am folosit din nevoinţele lui cele mari. Cît de bătrîn era, tot iubea osteneli şi nevoinţe, stînd la cîntări cu osîrdie, şi niciodată nu s-a aflat şezînd degeaba, ci sau se ruga, sau lucra ceva. Era bărbat bine, apropiat, prevăzător, învăţător şi binecredincios la stat înalt şi drept, avînd tot trupul fără vătămare, şi era plin de Duhul sfînt şi de Dumnezeiescul dar.

Iar cînd a binevoit Domnul nostru ca după multele lui osteneli să-l mute la cereasca odihnă, a fost lovit Cuviosul de o boală trupească şi a zăcut puţine zile. Deci, chemînd pe egumenul locaşului aceluia şi pe fraţi, i-a învăţat pe ei pentru mîntuire şi sărutînd pe toţi, i-a binecuvîntat. Apoi, căutînd spre cer şi întinzîndu-şi mîinile, s-a rugat pentru toţi fraţii, dîndu-şi cinstitul şi sfîntul său suflet în mîinile Domnului, în luna lui Septembrie, în douăzeci şi nouă de zile. El a trăit cu totul o sută şi nouă ani, iar fraţii, plîngînd mult, au îngropat sfîntul lui trup, slăvind pe Dumnezeu cu psalmi cuviincioşi şi cu cîntări şi pomenind ostenelile cele de mulţi ani ale plăcutului Lui.

Deci, să fie şi de la noi, păcătoşii Dumnezeului nostru, slavă acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

În această zi mai prăznuim şi pătimirea sfinţilor mucenici Dada şi Gaveddae, fiii lui Savorie, împăratul Persidei şi sora lui Gaveddae Kazdoa. Despre dînşii se află în Prolog o descriere îndeajuns de frumoasă. Şi pomenirea sfinţilor mucenici din Bizantia, care au

pătimit de la Arian pe vremea împărăţiei lui Valent (264-278). Şi Cuviosul Teofan, milostivul, după a cărui adormire a curs mirt tămăduitor din moaştele lui.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Grigorie, Episcopul Armeniei celei mari, şi a 37 de fecioare împreună cu dînsul († 335) (30 septembrie)

(Istorisire după Sf. Simion Metafrast, pe scurt)

Luminătorul Armeniei celei mari, Sfîntul Grigorie, s-a născut din părinţi întunecaţi cu necredinţa, dar luminaţi cu bunul neam şi cu dregătoria. Tatăl lui era un anume Anak, unul din cei mai mari boieri din pămîntul Persiei, de neam Partean, din seminţie împărătească, rudenie a lui Artaban, împăratul perşilor, şi a lui Cursar, fratele împăratului Armeniei. Acela mai de pe urmă era străin în Armenia, deoarece împărăţia perşilor venind sub stăpînirea parţilor, şi Artaban fiind part şi împărăţind într-însa, le era greu perşilor că sînt stăpîniţi de cei din alt pămînt.

Era la perşi un boier mai de căpetenie, anume Artasir. Acela, sfătuindu-se cu prietenii săi cei de un gînd, au ridicat război îm-potriva împăratului lor Artaban şi l-au ucis pe el şi a luat scaunul împărăţiei persane. Iar lui Cursar, împăratul Armeniei, îi era foarte jale auzind de uciderea fratelui său Artaban. Adunînd toată puterea Armeniei s-a sculat asupra Perşilor, făcînd răzbunare pentru vărsarea sîngelui fratelui său. Şi fu bătută Persia de cei din Armenia zece ani şi au luat multă vătămare de la dînşii. Drept aceea, Artasir, fiind în mare mîhnire şi în nepricepere, s-a sfătuit cu boierii săi cu ce chip ar putea să înfrîngă pe vrăjmaşii cei ce năvă-leau. Deci a făgăduit că de ar ucide cineva pe Cursar, împăratul Armeniei, îl va face pe acela al doilea împărat pe scaunul stăpînirii Persiei. La sfatul acela era şi Anac, tatăl lui Grigorie. El a făgăduit ca fără război să biruiască pe Cursar, ucigîndu-l pe el cu un viclean meşteşug. Iar Artasir i-a zis lui: "De vei face aceasta, voi pune coroana pe capul tău şi vei împărăţi cu mine. Iar împărăţia partenilor va fi a ta şi a seminţiei tale". Sfătuindu-se aşa şi întărind cuvîntul, s-a dus.

Anac a luat pe fratele său spre ajutor la lucrul hotărît şi sculîndu-se cu toată casa, cu femeile şi cu toate averile din Persia, ca şi cum ar fi fost izgoniţi şi ca şi cum ar fugi din mîinile lui Artasir, a mers în Armenia, la rudenia sa, împăratul Armeniei. Iar acela i-a primit pe ei cu dragoste şi dîndu-le locuinţă în pămîntul său, i-a făcut pe ei sfetnicii lui. Mai ales lui Anac îi încredinţase toate tainele sale. L-a făcut pe el cel mai dintîi şezător în singlitul său. Se furişase Anac cu înşelăciune în inima împăratului, iar în inima sa gîndea cum ar ucide pe împăratul şi căuta, pentru aceea, vreme potrivită.

Fiind odată împăratul la muntele Araratului, au dorit Anac şi fratele său să vorbească cu împăratul la un loc osebit: "Avem - zi-cea - să-ţi spunem un cuvînt tainic, de bună

trebuinţă şi de folos". Şi intrînd singuri la împăratul, îl loviră cu săbiile şi rănindu-l de moarte au ieşit, au încălecat pe caii lor şi au fugit, vrînd să ajungă în Persia. După puţin timp, intrînd postelnicii în cămara împăratului, au aflat pe împăratul zăcînd la pămînt în sînge încă viu şi s-au înspăimîntat de frică.

Aflînd ceea ce se făcuse, au spus îndată tuturor voievozilor şi boierilor şi au pornit în urma ucigaşilor pe care ajungîndu-i la un rîu, i-au ucis şi i-au înecat în apă. Iar împăratul rănit, Cursar, cînd şi-a dat cea din urmă suflare, a lăsat cu limbă de moarte ca să ucidă toată casa lui Anac şi a fratelui său şi pe femeile lor şi pe fii. Şi aşa a trebuit să se facă de către urmaşi.

Oarecare din rudeniile lui Anac, cele ce se aflau în Armenia cînd se ucideau cei din casa lui Anac, au luat doi prunci, fii ai lui Anac, fiind în scutece: pe sfîntul acesta, Grigorie, şi pe alt frate al lui şi, ascunzîndu-i, i-a crescut. Atunci s-a făcut tulburare mare în Armenia. Înştiinţînd-se de acest lucru Artasir, împăratul Persiei, a mers cu puterea sa asupra Armeniei şi biruind-o, a luat împărăţia Armeniei şi a supus-o stăpînirii sale. Deci, a rămas după împăratul Cursar, asemenea, un prunc mic, anume Tiridat, pe care Artasir, cruţîndu-l, l-a trimis în surghiunie în părţile Romei unde, venind în vîrstă, se afla în rînduiala ostăşească şi avea putere trupească mare. Pruncii lui Anac, cei păziţi de ucidere, unul a fost luat în Persia, iar altul, ce se numea Grigorie, de care ne este nouă acum vorba, a fost trimis în stăpînirea Romei, în care, crescînd, a fost trimis în Cesareea Kapadochiei şi a învăţat credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos, făcîndu-se slugă bună şi credincioasă Domnului. Apoi s-a însoţit acolo cu femeie, după lege, şi a născut doi fii, pe Ortan şi Arostan, pe care i-a dat de mici la slujba Domnului.

Drept aceea, Ortan venind în vîrstă, s-a învrednicit la treapta preoţească. Iar Arostan a fost vieţuitor în pustie. După naşterea acestor doi fii plăcuţi lui Dumnezeu, soţia lui Grigorie degrabă trecînd din lumea aceasta, a început fericitul mai în voie a sluji lui Dumnezeu, umblînd în toate poruncile şi îndreptările Domnului făra prihană.

În acea vreme, Tiridat, slujind în oastea Romanilor, ca unul care era de seminţie împărătească, a fost cinstit cu o înaltă dregătorie. Auzind Sfîntul Grigorie, a mers la dînsul, nu că nu ar fi ştiut că Anac, tatăl lui, a ucis pe Cursar, tatăl lui Tiridat, însă taina aceea păzind-o. A început a sluji lui Tiridat cu credinţă, pentru păcatul tatălui său, cu slujba sa credincioasă măsurînd şi răsplătind fiului lui Cursar. Şi iubea Tiridat pe Grigorie, văzînd că-i slujea cu toată osîrdia. Însă, ştiindu-l că este creştin, se mîhnea asupra lui şi îl defăima. Iar acesta, nebăgînd în seamă nedreapta mînie a stăpînului său, îşi păzea credinţa cea fără de prihană în Hristos Domnul.

În zilele acelea a fost năvălirea goţilor asupra provinciilor Romane, şi cel ce împărăţea atunci în Roma trebuia să iasă la război împotriva goţilor. Dar cînd erau romanii aproape de goţi şi stau taberile faţă în faţă la război, voievodul goţilor invită pe îm-păratul Romei ca singuri, deosebi să se bată. Iar împăratul Romei, temîndu-se să iasă singur, căuta pe unul în locul său, care s-ar putea bate cu voievodul goţilor. Şi a aflat pe Tiridat, ostaşul

viteaz pe care l-a făcut în locul său împărat şi, îmbrăcîndu-l în armele împărăteşti, l-a pus împotriva voievodului goţilor pe care, cînd s-a lovit Tiridat la război, fără de sabie l-a biruit pe voievodul goţilor, l-a prins viu şi l-a dus la împăratul Romei. Toată oastea goţilor a biruit-o atunci. Pentru aceasta împăratul Romei l-a ridicat pe Tiridat la scaunul tatălui lui, şi l-a pus rege în Armenia (287-330) şi i-a făcut lui pace cu perşii. Atunci fericitul Grigorie a mers cu dînsul în Armenia ca o slugă credincioasă.

Cînd regele Tiridat aducea jertfe idolilor, mai ales zeiţei Artemida, spre care avea mai multă osîrdie, mult şi adeseori ruga pe Grigorie ca să jertfească idolilor cu dînsul împreună. Iar Grigorie nu voia, ci mărturisea pe Hristos, că nu este Dumnezeu afară de el, nici în cer, nici pe pămînt.

Auzind aceste cuvinte, Tiridat a poruncit ca să-l chinuie tare pe sfîntul Grigorie. Mai întîi i-a băgat în gură un lemn între fălci, deschizîndu-i cu sila gura foarte mult, încît nu putea să o mai închidă şi să grăiască ceva, şi apoi un bolovan mare de sare - în Armenia acel fel de bolovani se sapă din pămînt, şi l-a legat apoi de grumaji, şi cu picioarele în sus l-a spînzurat. Aşa a răbdat sfîntul şapte zile spînzurat, iar în a opta zi, spînzurat fiind, l-a bătut dea-supra cu beţe fără de cruţare şi a făcut fum din gunoaie dedesubt şi l-a chinuit cu acel fum cu capul în jos, spînzurat, alte şapte zile. Iar el, spînzurat fiind, slăvea numele lui Iisus Hristos şi pe cît îi era lui cu putinţă - scos acum fiind lemnul din gură - învăţa pe norodul cel ce sta de faţă şi privea la chinuirea lui ca să creadă într-unul, adevăratul Dumnezeu. Apoi, fiindcă s-a aflat nemişcat în credinţă şi viteaz în răbdare, i-au strîns picioarele între scînduri şi le-au legat tare cu funii şi bătîndu-i în călcîie şi în glesne piroane de fier, i-a poruncit să umble. Iar el, umblînd, cînta: "Pentru cuvintele buzelor tale eu am păşit pe căi silnice". Şi iarăşi: "Mergînd, mergea şi plîn-gea, aruncînd seminţele sale şi, venind, vor veni cu bucurie, luîndu-şi mănunchele sale".

Prigonitorul a poruncit să-i zgîrie cu nişte unelte şi să-i scrije-lească capul, în nări pucioasă şi sare cu oţet să-i toarne şi capul într-un sac plin de funingine şi cenuşă să-i lege; şi aşa a petrecut sfîntul şase zile. Şi iar, legîndu-l de picioare, l-a spînzurat cu capul în jos, şi mulţime de apă au turnat cu sila în pîntecele lui, muncind şi batjocorind pe sfînt, pentru că nu era nici o ruşine în ochii aceia care erau plini de toate necurăţiile cele fără de ruşine. După chinul acela îl amăgea pe pătimitorul cu cuvinte viclene împărăteşti spre închinarea la idoli, dar neplecîndu-se la amăgire, iar l-au spînzurat prigonitorii, şi cu unghii de fier i-au strujit coastele. Şi arzîndu-i tot trupul cu unghiile cele de fier, l-au tîrît pe pămînt, gol, peste piroane de fier ascuţite. După ce toate le-a răbdat mucenicul, îl aruncară în temniţă şi acolo s-a făcut sănătos cu puterea lui Hristos.

A doua zi, scoţîndu-l din temniţă, a stat cu faţa veselă îna-intea împăratului, neavînd nici o rană. Văzînd împăratul s-a mirat; însă tot mai nădăjduia că Grigorie va împlini voia lui şi a vorbit către dînsul cu pace, trăgîndu-l la păgînismul său. Dar după ce nu s-a supus Sfîntul Grigorie cuvintelor împărăteşti amăgitoare, atunci a poruncit ca să-i încalţe picioarele cu nişte încălţăminte de fier şi, ferecîndu-l în obezi, să-l păzească pînă a treia zi; iar după acele trei zile, l-a chemat şi i-a zis: "În zadar nădăjduieşti în Dumnezeul tău, că n-

ai nici un ajutor de la Dînsul". Grigorie a zis: "Nebunule împărate! Tu singur îţi găteşti ţie chin, iar eu, nădăjduind spre Dumnezeul meu, nu voi slăbi şi nu voi cruţa trupul meu pentru Dînsul; că pe cît omul cel din afară se strică, cu atît mai mult cel dinăuntru se înnoieşte".

După aceasta a poruncit să se topească o căldare de plumb şi să toarne plumb de acela peste tot trupul sfîntului, iar el răbdînd, mărturisea pe Hristos neîncetat.

Deci, gîndind încă Tiridat în ce fel pe cea neschimbată inimă a lui Grigorie să schimbe, cineva dintre cei ce stau de faţă i-a zis: "Să nu omori, împărate, pe acest om, pe fiul lui Anak, care pe tatăl tău l-a ucis, şi împărăţia Armeniei a dat-o perşilor în robie". Au-zind aceasta împăratul s-a umplut de rîvnă mare pentru sîngele tatălui său şi a poruncit ca, legînd mîinile şi picioarele lui Grigorie, să-l arunce într-o groapă adîncă, în cetatea Artaxat. Iar goapa aceea era plină de noroi, de şerpi, de scorpii, de toate jivinile cele ve-ninoase şi de viermi. În acea groapă aruncară pe sfîntul Grigorie şi patrusprezece ani a petrecut într-însa nevătămat de acele jivine tîrîtoare.

O văduvă oarecare, cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, îi arunca lui în fiecare zi cîte o părticică de pîine, cu care a rămas în viaţă.

Socotind Tiridat că a pierit Grigorie, a încetat a mai gîndi la dînsul. După aceasta s-a bătut cu perşii, şi a cuprins pămîntul lor pînă la Siria, şi s-a întors cu mare biruinţă şi triumf.

În vremurile acelea, Diocleţian (284-305), împăratul Romei, a trimis în toată stăpînirea sa ca să-i găsească lui o fecioară mai frumoasă decît toate, pe care să o ia spre însoţire. Şi căutînd, trimişii aflară o fecioară creştină, anume Ripsimia, care într-o mî-năstire de fecioare, sub grija egumenei Gaiana, petrecea în post şi în rugăciuni logodindu-şi fecioria sa lui Hristos. Scriind trimişii des-crierea feţei fecioarei aceleia, au trimis-o la împărat. Pe care vă-zînd-o împăratul a iubit frumuseţea Ripsimiei foarte mult, s-a aprins spre dînsa şi a trimis la Ripsimia cu pace, dorind să-i fie lui femeie. Iar ea, în inima sa, a zis către Hristos: "Nu mă voi depărta de la tine, mirele meu Hristos, şi fecioria mea cea afierosită Ţie, nu o voi face de hulă". Şi aşa, făcînd în taină sfat cu surorile şi cu stareţa sa, Gaiana, adunîndu-se toate cu dînsa, au fugit şi s-au dus în Armenia cu mare şi nemaipovestită nevoie, pe care au răbdat-o în cale, suferind foame şi osteneală fără de număr. S-au sălăşluit înaintea cetăţii Ararat, una dintre cele mai puternice, se duceau în cetate şi lucrînd la oameni, aduceau pentru plată hrană lor şi celorlalte. Şi erau cu toate la număr treizeci şi şapte, care au vrut a pătimi toate acolo a răbda nevoia şi necazul. Înştiinţîndu-se Dio-cleţian că Ripsimia a fugit în Armenia cu alte surori, a trimis scrisoare la Tiridat, împăratul Armeniei, cu care era în mare dra-goste, înştiinţîndu-l pe el şi spunîndu-i că: "Pe Ripsimia, pe care am vrut s-o iau mie femeie, au amăgit-o unii din creştini, şi şi-au ales ca să se rătăcească, cu ruşine, prin ţări străine decît să-mi fie mie soţie. Ci, aflînd-o pe ea, sau să o trimiţi la noi, sau, de vei vrea, tu să o ai pe ea de soţie".

Iar Tiridat îndată a poruncit s-o caute pretutindeni şi, înştiin-ţîndu-se unde se află, a poruncit să pună straje împrejur, ca să nu scape. Apoi, aflînd de la cei ce o văzuseră pe Ripsimia că este prea minunată la frumuseţe, s-a aprins şi a trimis la dînsa toate po-doabele cele vrednice de cinstea împărătească, ca într-însele gă-tindu-se, să fie adusă la dînsul. Iar ea, după învăţătura stareţei Gaiana, - care o crescuse pe ea din tinereţe, - a lepădat toate po-doabele acelea şi n-a vrut să meargă la împăratul. Apoi a grăit şi Gaiana către trimişi: "Iată, toate fecioarele acestea sînt logodite Împăratului Ceresc şi nu este cu putinţă ca vreuna dintr-însele să se amestece cu nunta cea pămîntească". Şi s-a făcut din senin un tunet înfricoşat şi un glas din cer s-a auzit zicînd către fecioare: "Îndrăzniţi şi nu vă temeţi, căci cu voi sînt". Iar ostaşii cei trimişi atît de tare s-au înfricoşat de glasul tunetului aceluia, încît au căzut la pămînt. Iar unii din cei căzuţi de pe cai au murit, călcaţi fiind de picioarele cailor. Deci, s-au întors trimişii înfricoşaţi cu mare spai-mă şi spuseră împăratului cele ce se făcuse; iar el, umplîndu-se de mînie, a trimis pe unul din mai mari cu mai multă oaste ca pe toate fecioarele să le taie cu sabia şi numai pe Ripsimia s-o aducă la dînsul cu de-a sila. Drept aceea, năvălind asupra lor ostaşii cu săbiile scoase, a zis Ripsimia către cel mai mare: "Să nu pierdeţi pe aceste fecioare, dar pe mine duceţi-mă la împăratul vostru!" Şi luînd-o pe ea, o duseră, nefăcînd rău celorlalte fecioare, care după plecarea lor s-au ascuns. Iar Ripsimia mergînd, chema spre ajutor pe Hristos, Mirele său, şi striga către Dînsul: "Izbăveşte de sabie sufletul meu şi din mîna cîinelui pe cea una născută a mea". Apoi, ducînd-o în camera împărătească, şi-a ridicat în sus ochii săi cei trupeşti şi sufleteşti, şi cu tărie se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ca să o păzească nevătămată cu mîna sa cea atotputernică, şi îşi adu-cea aminte de ajutorul Lui cel minunat şi milostiv, pe care de de-mult l-a arătat popoarelor celor ce erau în primejdii, cum pe Israel din mîinile lui faraon şi de la înecare l-a mîntuit, pe Iona în pînte-cele chitului întreg l-a păzit, pe cei trei tineri în cuptor i-a ferit, nevătămaţi de foc, precum pe fericita Suzana a izbăvit-o de depra-vaţii bătrîni, aşa şi pentru sine se ruga ca să fie mîntuită din silirea lui Tiridat.

A intrat la dînsa împăratul şi văzîndu-i neobişnuita ei frumu-seţe, s-a mirat şi s-a aprins foarte spre dînsa. Apoi, pornindu-se de vicleanul duh şi de pofta trupească, s-a apropiat de dînsa, cuprin-zînd-o şi vrînd s-o sărute şi să-i facă silă. Iar ea, întărindu-se cu puterea lui Hristos, s-a împotrivit lui tare, şi luptîndu-se mult cu dînsa împăratul, n-a putut să-i facă ei niciun rău, pentru că era mai tare în Dumnezeu atunci sfînta fecioară decît Tiridat cel vestit şi tare ostaş. Şi cel ce oarecînd pe voievodul goţilor l-a biruit fără de sabie şi pe perşi i-a bătut, n-a putut acum pe o singură fecioară a lui Hristos să o întreacă în putere, pentru că de sus i se dădea ei tărie, precum oarecînd celei întîi muceniţe, Tecla.

Deci, nesporind împăratul nimic, a ieşit din cămară şi a poruncit să trimită după Gaiana, ştiind că aceea era învăţătoarea ei, pe care aflînd-o degrabă, au adus-o. Şi o rugă pe ea împăratul să îndemne pe Ripsimia să-i împlinească voia. Gaiana venind, grăia cu dînsa în limba latină, ca armenii cei ce erau de faţă să nu înţeleagă cuvintele lor, şi o povăţuia nu la cele ce erau pe pofta împăratului, ci cele ce erau de folos feciorelnicei curăţii. Pentru că învăţa pe Ripsimia cu hotărîre şi o îndemna ca să păzească pînă în sfîrşit curăţia ei cea logodită lui Hristos şi să-şi aducă aminte de dragostea Mirelui său şi de cununa cea gătită

feciorieі ei şi să se teamă de înfricoşata judecată şi de gheena care va înghiţi pe cei ce nu-şi păzesc făgăduinţa, zicînd: "Mai bine este ţie, fecioară a lui Hristos, ca aici să mori vremelnic, decît acolo în veci. Au nu ştii ce grăieşte în Evanghelie Cel prea frumos, Mirele tău, Iisus Hristos? Nu vă temeţi - zice - de cei ce ucid trupul, dar sufletul nu pot să-l ucidă! Deci, să nu pofteşti păcatul niciodată, măcar de te-ar şi ucide necuratul împărat; apoi mai bună va fi lauda feciorieі tale înaintea Celui curat şi nestricăcios, Mirelui tău Cel Ceresc".

Iar unii din cei ce erau de faţă ştiind limba latină, au înţeles ce grăia Gaiana către Ripsimia şi au spus la ceilalţi slujitori; iar a-ceia, auzind acestea, loveau peste gură cu pietre pe Gaiana şi i-au sfărîmat dinţii poruncindu-i să grăiască ceea ce împăratul porun-ceşte. Apoi, fiindcă nu înceta Gaiana a învăţa pe Ripsimia frica Domnului, au depărtat-o pe ea de acolo. Iar împăratul, ostenindu-se mult cu Ripsimia şi văzînd că nu sporeşte nimic, a început ca un îndrăcit a se lovi pe sine şi a se tăvăli pe pămînt. Şi în acea vreme noaptea iată sosind, s-a sculat Ripsimia şi, scăpînd, a fugit din ceta-te, nevăzînd-o nimeni. Apoi, aflînd pe surorile sale, le-a spus lor de biruinţa ei asupra vrăjmaşilor, că neatinsă a rămas. Deci, toate au lăudat şi au mulţumit lui Dumnezeu, Celui ce n-a dat spre ruşinare pe mireasa Sa. Şi toată noaptea aceea au cîntat rugîndu-se lui Hristos, Mirele lor. A doua zi iar necuraţii au prins pe Ripsimia şi au ucis-o cu amară moarte. Mai întîi de toate îi tăiară limba, apoi, dezbrăcînd-o şi la patru stîlpi mîinile şi picioarele întinzîndu-i, au legat-o şi cu lumînări au ars-o. După aceasta pîntecele ei cu pietre ascuţite l-au rupt, încît toate cele dinlăuntrul ei s-au vărsat. La sfîr-şit i-au scos ochii şi pe toată au tăiat-o în bucăţi şi aşa s-a dus la Hristos, Mirele ei cel dulce, prin amară moarte.

Deci, au prins şi pe celelalte fecioare, surori şi împreună pustnice ale ei, treizeci şi trei, şi cu sabie le-au ucis, iar trupurile lor le aruncară spre mîncare fiarelor. Iar pe Gaiana ceea ce era sta-reţă, cu moarte mai amară au omorît-o, cu alte două fecioare care erau cu dînsa: mai întîi, găurindu-le picioarele, le-au spînzurat cu capul în jos şi de vii le-au jupuit pielea, apoi tăindu-le grumajii lor dinapoi, limbile lor le-au tras şi le-au tăiat, după aceea pîntecele cu pietre ascuţite tăindu-le, a tras afară cele dinlăuntru ale lor, la sfîrşit le-au tăiat capetele şi aşa au trecut la logodnicul lor, Hristos.

Tiridat, ca un fără de minte fiind, abia a şasea zi după moartea acelor fecioare şi-a venit în sine şi s-a dus la vînat. Iar prin rînduiala lui Dumnezeu cea de mirare şi minunată, în acea cale a venit asupra lui o asemenea mustrare încît a prefăcut nu numai mintea, ci şi asemănarea cea omenească în schimonosire şi s-a schimbat în asemănare porcească, aşa ca după tot chipul s-a făcut întocmai ca un vier. Cine a auzit de Nabuchodonosor, care din om şi-a schimbat forma în dobitoc, să-şi zugrăvească înaintea ochilor tot aşa şi pe Tiridat, că în loc de om vier îl vedea. Şi nu numai împăratul singur, ci şi alţii, toţi voievozii şi ostaşii, toată casa lui, care se învoiseră la moartea fecioarelor, erau îndrăciţi şi fugeau prin dumbrăvi şi pe cîmpii, rupîndu-şi hainele de pe ei şi mîncîndu-şi chiar carnea lor. Aşa îi certa pe ei mînia lui Dumnezeu pen-tru sîngele nevinovat vărsat. Şi nu aveau ei nici un ajutor de la nimeni, pentru că cine putea să povestească această cumplită mînie a lui Dumnezeu?

Însă Dumnezeu, milostiv fiind, "Care nu pînă în sfîrşit se iuţeşte, nici în veac se mînie, şi de multe ori pedepseşte spre folos", ca răutăţile omeneşti să le întoarcă spre mai bine, plecîndu-Se prin obişnuită îndurarea Sa, i-a miluit pe ei aşa: surorii împă-ratului, Cusaroductei, i s-a arătat în vis un bărbat înfricoşat, în slavă mare, şi i-a zis: "De nu va fi scos Grigorie din groapă, Tiridat nu se va tămădui". Deci, deşteptîndu-se din somn Cusaroducta, a spus la oameni vedenia sa. La toţi era de necrezut lucrul acesta, pentru că cine se aştepta ca Grigorie, după patrusprezece ani, să fie viu, cel ce a petrecut între tot felul de jivini şi pierdut în noroi. Cu toate acestea au mers la groapă şi au strigat: "Oare eşti viu Gri-gorie?" Şi a răspuns din groapă Grigorie: "Sînt viu, cu darul Dumnezeului meu!" Şi-l scoaseră de acolo veşted cu unghiile şi cu părul crescut mare, uscat şi negru de tină şi de nevoile cele mari. L-au spălat şi, în haine noi îmbrăcîndu-l şi întărindu-l cu hrană, l-au dus la împăratul cel ce era în chip de vier. Şi ieşiră la sfîntul Grigorie toţi cu cinste mare închinîndu-se şi căzînd la picioarele lui şi rugîndu-se ca el să roage pe Dumnezeul său şi să ceară tămăduire împăratului, voievozilor şi ostaşilor lui. Iar Fericitul Grigorie mai întîi i-a întrebat despre trupurile cele ucise ale sfintelor fecioare, de vreme ce de nouă zile zăceau neîngropate. Şi adunînd trupurile lor cele aruncate pe cîmp, plîngea de tirania cea fără de omenie a necuraţilor prigonitori. Şi a îngropat sfintele trupuri cu cinste. După aceasta, a început a-i învăţa pe ei ca să se întoarcă de la idoli şi să creadă în unul Dumnezeu şi în Iisus Hristos fiul Lui, şi aşa să nădăjduiască spre mîngîierea şi darul Lui. Şi le spunea lor că pen-tru aceasta Domnul Dumnezeu l-a păzit pe el viu în groapă, în care îngerul lui Dumnezeu adeseori îl cerceta, ca pe ei să-i aducă la lumina bunei credinţe din întunericul închinării de idoli. Învăţîndu-i pe ei să sporească în Hristos, le punea lor pocăinţă. Şi văzîndu-le smerenia, le-a poruncit să zidească o biserică mare, pe care de-grabă au zidit-o şi a adus într-însa Grigorie, cu mare cinste, tru-purile fericitelor muceniţe şi punînd o cruce în biserică, a poruncit oamenilor ca să se adune acolo şi să se roage. După aceea l-au dus pe Tiridat împăratul la trupurile sfintelor fecioare pe care el le ucisese, ca să se roage lor şi să le milostivească, ca ele să se roage pentru dînsul Domnului Iisus Hristos.

După ce a făcut aceasta împăratul, mai întîi din voievozii şi ostaşii cei îndrăciţi li s-au redat chipul cel omenesc şi au ieşit duhurile cele viclene şi toţi s-au tămăduit; şi mulţime de alţi bolnavi se tămăduiau de către Sfîntul Grigorie, cu numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Apoi, degrabă, toată Armenia s-a întors la credinţa în Hristos şi poporul a sfărîmat capiştile idoleşti, şi a zidit biserici lui Dumnezeu. Iar împăratul îşi mărturisea înaintea tuturor păcatele şi iuţi-mea sa şi propovăduia certarea şi darul lui Dumnezeu cel arătat spre sine. S-a făcut povaţă spre tot lucrul bun şi a trimis în Ceza-reea Capadociei pe Sfîntul Grigorie la Leontie, arhiepiscopul, ca să-l sfinţească pe el episcop al lor. Sfinţit fiind Grigorie, cînd s-a întors de acolo, a luat cu sine mulţime de preoţi pe care îi cunoş-tea că sînt vrednici, şi i-a botezat pe împărat, pe voievozi, pe ostaşii lui şi celălalt popor, începînd de la curtea împărătească, pînă la cel mai din urmă sătean. A adus mulţime nenumărată de popor la mărturisirea adevăratului Dumnezeu, zidind biserici lui Dumnezeu şi întru dînsele săvîrşind jertfa cea fără de sînge. A sfinţit prezbiteri, a pus şcoli şi dascăli şi a

rînduit toate cele spre fapta bună, spre trebuinţa bisericii şi spre slujba lui Dumnezeu cuviincioase, umblînd din cetate în cetate.

Împăratul a dăruit îndestulată avere bisericilor lui Dumnezeu, încît nu numai pe cei din Armenia, ci şi pe cei din celelalte ţări i-a adus Sfîntul Grigorie la Hristos: perşii, asirienii, midenii. A zidit mulţime de mănăstiri, în care bine înflorea desăvîrşirea evan-ghelicească. Rînduindu-le Sfîntul Grigorie pe toate aşa bine, s-a dus în pustie, unde şi-a sfîrşit şi viaţa sa cea vremelnică după dumnezeiasca plăcere.

Împăratul Tiridat vieţuia în mari fapte bune şi în înfrînare atîta de mare încît era asemenea călugărilor. Iar în locul Sfîntului Grigorie luară pe Arostan, fiul lui, bărbat în mari bunătăţi care din tinereţe petrecea viaţă călugărească. L-a sfinţit în Capadocia pentru rînduiala bisericilor dumnezeieşti celor din părţile Armeniei, şi l-a trimis împăratul şi la soborul cel din Niceea, împotriva eresului lui Arie. A fost unul din cei trei sute şi optsprezece sfinţi părinţi. Aşa a crezut Armenia şi slujea lui Dumnezeu înflorind cu toate bunătăţile multă vreme, şi lăudînd pe Dumnezeu întru smerenie, în Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia se cuvine slavă, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Adormirea Cuviosului Părinte Grigorie Egumenul, cel de la rîul Pelşmii Vologodschii, făcătorul de minuni (30 septembrie)

Acest cuvios Grigorie era din cetatea Galileei, născut din părinţi de bun neam şi bun credincios. Băgînd de seamă la deşer-tăciunea lumii acesteia, s-a lepădat de ea şi ieşind de la părintii săi şi căutînd loc lesnicios spre dumnezeiasca gîndire, a mers în mănăs-tirea cea de la "apele galbene", la cuviosul Macarie, egumenul. De la dînsul a luat chipul îngeresc, se deprinse la viaţa îngerească şi se făcu pustnic ales. Apoi pentru bunătatea lui cea multă, l-a învred-nicit fericitul Macarie ca să ia treapta preoţiei. După aceea i s-a încredinţat lui egumenia, în mănăstirea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, a cinstitei naşterii ei, aproape de iezer, şi se nevoia cu mai multe osteneli.

Deci, a mers vestea de viaţa lui îmbunătăţită pînă la domni. Drept aceea, Iurie, domnul Galiţiei, a rugat pe fericitul ca pe doi fii ai lui să-i lumineze cu sfîntul botez, iar Vasilie Dimitrievici, marele Cneaz al Moscovei (1389-1425), vroia ca pe cuviosul în ce-tatea Rostovului să-l aibă arhimandrit. Dar el, fugind de deşer-tăciune omenească, a lăsat egumenia şi s-a dus în locuri neştiute şi nestrăbătute. Apoi, auzind de cuviosul Dionisie Gluşiţchie, a mers la dînsul în mănăstire şi a petrecut la dînsul zece ani. După aceea, a ieşit cu binecuvîntare la pustie, în partea răsăritului, unde vieţuia cu iubire de osteneală şi cu dumnezeiască plăcere, şi a inceput a se aduna la dînsul fraţi şi a zidit o biserică în numele Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu, a cinstitului ei sobor, şi a întemeiat Mănăstire. Adăuga osteneli peste osteneli, cu neslăbire petrecînd în rugăciunile cele de toată noaptea. Era făcător de pace în vrajbă şi în mînie: fiind izgonit voievodul Vasilie

Vasilievici din Moscova (1425-1433, 1434-1446, 1447-1462), şi voievodul Iurie răpindu-i scaunul său, cuviosul Grigorie a mers în cetatea Moscova şi prin cuvinte îndrăzneţe şi înţelepte a sfătuit pe voievodul Iurie să nu ţină moştenire străină, ci la moşia sa, a Galiţiei, să se întoarcă. Şi se făcu prin mijlocirea cuviosului pace între domnii Iurie şi Vasilie şi amîndoi şezură în scaunele lor.

În acei ani, voievodul Dimitrie a mers cu război asupra cetăţii Vologda şi multe răutăţi a făcut oamenilor. Iar sfîntul cu rîvnă creştină aprinzîndu-se, a mers la dînsul şi l-a mustrat pentru răutatea ce făcea creştinilor. Voievodul, nesuferind mustrarea, a poruncit ca pe cuvios să-l arunce de pe pod, iar el cu bucurie a suferit acea năpăstuire, mulţumind lui Dumnezeu.

Apoi, după îndestulaţi ani ai vieţii sale celei plăcute lui Dumnezeu, a chemat pe fraţi şi i-a învăţat şi le-a pus lor egumen. După aceasta, slăbind şi apropiindu-se de sfîrşit, la urmă a sfătuit pe fraţi zicînd: "După ce sufletul meu se va despărţi de trup, de nici o cinste să nu mă învredniciţi, ci aşa, prost, pe pămînt, trăgîndu-mă de picioare, să mă daţi în baltă".

Aceasta zicîndu-le, s-a culcat pe patul său şi făcîndu-şi semnul cinstitei cruci, şi-a dat cinstitul său suflet în mîinile lui Hristos Dumnezeu, pe care din tinereţe L-a iubit, şi Căruia I-a slujit cu toată osîrdia întru cuvioşie şi dreptate. Iar acum, stînd înaintea dumnezeiescului Lui scaun, în ceata sfinţilor şi a cuvioşilor, roagă bunătatea Lui pentru noi, păcătoşii, cei ce credem în Tatăl şi în Fiul şi în Sfîntul Duh, întru unul în Treime Dumnezeu, Cel ce de toată făptura este slăvit şi prin închinăciune cinstit, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

~ Sfârşit ~